

Jayats nanderac wüx miteatiiüts Jesucristo

San Mateo Del Mar Huave New Testament

Contents

SAN MATEO	1
SAN MARCOS	61
SAN LUCAS	100
SAN JUAN	163
HECHOS	208
ROMANOS	268
1 CORINTIOS	294
2 CORINTIOS	320
GÁLATAS	337
EFESIOS	347
FILIPENSES	356
COLOSENSES	362
1 TESALONICENSES	368
2 TESALONICENSES	373
1 TIMOTEO	376
2 TIMOTEO	383
TITO	388
FILEMN	392
HEBREOS	394
SANTIAGO	413
1 PEDRO	420
2 PEDRO	428
1 JUAN	433
2 JUAN	440
3 JUAN	441
JUDAS	442
APOCALIPSIS	444

Jayats nanderac wüx miteatiiüts Jesucristo

**New Testament in Huave, San Mateo Del
Mar (MX:huv:Huave, San Mateo Del Mar)**

Language: Huave, San Mateo Del Mar (Huave, San Mateo del Mar)

Provided by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

This print-on-demand edition of Scripture is produced and provided at cost by the Digital Bible Society in partnership with the Bible League of Canada, Open Doors International, and other missions and translation agencies. To order additional copies of this or other Bibles, please visit www.dbs.org (USA), www.bibleleague.ca (Canada), and www.opendoors.org (Europe).

Copyright and Permission to Copy

Copyright © 2009 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright © 2009 Wycliffe Bible Translators, Inc. Scripture text used by permission.

PDF, ePub, and MOBI Bible covers and design are copyrighted 2017 by the Digital Bible Society (www.dbs.org).

PDF generated on 2017-08-24 from source files dated 2017-08-24.

f54cf10-b1a1-58c6-820d-80ce873ca79b

ISBN: 978-1-5313-0295-5

Najneaj nanderac leaw tapiüng

SAN MATEO

wüx Teat Cristo

**Acualajtsüw mixejchiw
mixeech Jesucristo**

(Lc. 3:23-38)

1 Aaga nawiig cam apiüng wüx acualajtsüw mixejchiw mixeech Teat Jesucristo. Nop mixeech nej aag ayaj nenüt David aaga natang nenajiüt; aaga David quiaj Abraham mixeech nej.

²Aaga Abraham quiaj tacualüw a Isaac, Isaac tacualüw a Jacob, Jacob tacualüw a Judá, y alacas micoj nej michiig nej. ³Judá tacualüw a Fares, at a Zara, Tamar mimüümüw nejiw. Fares tacualüw a Esrom, Esrom tacualüw a Aram. ⁴Condom Aram tacualüw a Am-inadab, Aminadab tacualüw a Naasón, Naasón tacualüw a Salmón. ⁵Salmón tacualüw a Booz, mimüüm Booz aag ayaj Rahab. Booz tacualüw a Obed, mimüüm Obed aag ayaj Rut. Obed tacualüw a Isaí. ⁶Isaí tacualüw a David, áag tarang minatang nenajiüt. David tacualüw a Salomón, acual aweaag mintaj a Urás.

⁷Salomón tacualüw a Roboam, Roboam tacualüw a Abías, Abías tacualüw a Asa. ⁸Asa tacualüw a Josafat, Josafat tacualüw a Joram, Joram tacualüw a Uzás. ⁹Uzás tacualüw a Jotam, Jotam tacualüw a Acaz, Acaz tacualüw a Ezequías. ¹⁰Ezequías tacualüw a Manasés, Manasés tacualüw a Amón, Amón tacualüw a Josías. ¹¹Josías tacualüw a Jeconías y alacas micual nej. Aag ayaj wüx nüt ndeajtoj maquiiürajpüw nipilan judío andüiyiw tiül iüt Babilonia.

¹²Wüx landoj aquiiübaranüw andüiyiw Babilonia, Jeconías tacualüw a Salatiel, condom Salatiel tacualüw

a Zorobabel. ¹³Zorobabel tacualüw a Abiud, Abiud tacualüw a Eliaquim, Eliaquim tacualüw a Azor. ¹⁴Azor tacualüw a Sadoc, Sadoc tacualüw a Aquim, Aquim tacualüw a Eliud. ¹⁵Eliud tacualüw a Eleazar, Eleazar tacualüw a Matán, Matán tacualüw a Jacob. ¹⁶Jacob tacualüw a José minoj María. Aaga María quiaj tacual Teat Jesús nasoic a Cristo.

¹⁷Atquiaj tajlüy gajpopeic (14) nacualaran ajan wüx Abraham matüch a David. At tajlüy algajpopeic nacualaran ajan wüx David matüch wüx taquiiürajpüw nipilan judío andüy tiül Babilonia. Nde wüx tajlüytiw tiül Babilonia wüx tatüch wijquiam Teat Cristo tajlüy algajpopeic nacualaran.

Wüx wijquiat Teat Jesucristo

(Lc. 2:1-7)

¹⁸Wüx wijquiat Teat Jesucristo atciüy tajlüy: María mimüüm nej altiüt mipoch aweaag José. Pero naleaing nganaw mequiiübayerj, María tajíür teomeaats nej nop nine; tüüch nej aag ayaj Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios. ¹⁹Aaga José minench nej a María nop nej nerang najneaj. Xeyay andiüm minüük nej, áag ngo mandiüm majiiüiquich lacual manguiayeran; tandiüm macueat atánan quiaj. ²⁰Naleaing José xeyay tamb wüx omeaats. Ndoj, wüx tameay, quiaj taúm majaw nop ángel ocueaj Teat Dios. Tasaj nej:

—José acualaats David, nde meyac imdeaats wüx aaga naél quiaj, iquiiüb marang mintaj a María, cos aaga nine apmawiquiach quiaj Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios neech nej. ²¹Nej apmawiquiach nop nine nench apmeaach manüt Jesús, cos nej apmawün asoet minipilan nej —aj nej.

²²Atquiaj tajlüy meáwan atnej lamapiüng nop nendeac andeac Teat Dios, cos tapiüng:

²³ Nop leawa naleaing nüx nej apmecual mawiquiach nop nine nench.

Aaga nine quiaj apmasoic Emanuel, ajow.

Aaga poch Emanuel quiaj, apiüng: Dios almaquiiüb icoots.

²⁴ Ndoj quiaj tapac ameay a José. Condom tarang atnej tasaj nej aaga ángel; taquiiüb a María marang mintaj nej.

²⁵ Naleaing nómbar ngo majlüy aweaag, tacüliw wijquiam micual a María. Aaga nine tüünd manüt JESS.

Tapeayiw mondüy wüx ocas

2 Teat Jesús wijquiat tiül cambaj Belén tiül iüt Judea wüx Herodes tarang minatang nenajiüt tiül aaga iüt quiaj. Tajlüy acas monkay mondüy wüx ocas tambüw andüiyw Jerusalén im-iünüw nonüt iüt.² Tatüniw manguiayiw:

—¿Nguiane almajlüy aaga nine wijkian leaw apmarang minatang nena-jiüt tiül nipilan israel? Cos jayats ma-jüic miocas nej; tajawasan wüx saliünan nonüt tiül xeíutan. Nganiy sajngoton naquiejlüin xecosan teombas aaga nine —awüw.

³ Wüx tanguiay aag ayaj a Rey Herodes, ngo majneaj mayaag, aton meáwan moncül Jerusalén lango majawüw cuane apmarangüw. ⁴ Quiaj tatün mapeayiw meáwan montangtang miteaats, aton meáwan mondüy wüx aaga poch tüünd Moisés ocueaj nipilan judío. Tatün manguiay nguiane netam wijquiam a Cristo.

⁵ Quiaj tasajüw nej:

—Tiül cambaj Belén tiül iüt Judea, cos atquiaj tapiüng tanomb nop nendeac andeac Teat Dios wüx tapiüng:

⁶ Cambaj Belén tiül iüt Judá, masey nine cambaj ic ajüic, naleaing xeyay nertam;

cos naw tiül ique apmaw nop apmatüch marang natang nenajiüt,

nej apmambeol xecambaj Israel—ajüw nej.

⁷ Ndoj aaga Herodes quiaj tapaj ajcüwa mondüy, axotüyan tatün manguiay nejiw naleaing naleaing cuane minüt amelich majawüw aaga ocas. ⁸ Condom tasaj nejiw mambüw Belén, tapiüng:

—Nganüy quiúran, nguineayantanej itiuniün menguiayiün wüx a nine. Wüx lamexoman, ndoj tewiünan mesajan xic, quiaj sanamb a xique aton naquieel xecos teombas nej —aw.

⁹ Wüx landoj masaj nejiw a Herodes, quiaj tambüw. Aaga ocas leawa tajawüw wüx aliw nonüt tiül miiütüw nejiw tamb ombas nej. Tayac nejiw alareng niüng ajlüy a nine; quiaj tacülan cawüx, ngo majüy. ¹⁰ Nejiw wüx tajawüw aag ayaj xeyay tapac omeajtsüw. ¹¹ Almajmeliw tiül iüm, quiaj majawüw a nine almaquiiüb mimüm nej. Tajmiücw tiüt maquiejlíw micostüw nejiw manguejriw omalüw niüng ajlüy aaga nine. Condom taleijquiw iquialayej mawüniw müjchiw oro, pom, at najmboc an-gan soex nesoic mirra. ¹² Condom wüx tameayiw, quiaj taümiw majawüw asaj nejiw Teat Dios nde mandilileaw majawüw a Herodes. Quiaj tandilileaw tiül miiütüw nejiw, ambüw tiül alinots tiüd.

Tecuiürrüw andüy Egipto

¹³ Wüx laambüw a mondüy wüx ocas, quiaj José taúm majaw nop ángel tasaj nej:

—Witiür, quiür, iquiiüb mintaj, iquiü-jpan a nine, icuiürran indüyiün tiül iüt Egipto. Icülfünan quiaj, nde mewiünan leaw sasaj icon, cos alinoic nüt Herodes apmayamb a nine mambiy —aw.

¹⁴ Wüx tapac ameay a José, quiaj taxaiinguiw a nine, taquüjpüw mamb andüy Egipto aaga ongwiiüts quiaj.

¹⁵ Tacülfwan quiaj. Tiünüw mandilileaw wüx landeow Herodes. Quiaj tajlüy atnej

lamapiüng Teat Dios wüx tapiüng nop nendeac andeac nej, cos tapiüng: "Imiün Egipto tatüniüs xecual mandilil", aw.

Herodes tapiüng mambiyaranüw namix nine

¹⁶ Wüx aliün mapac a Herodes, tajaw lamawaijchaw nej ajcüwa mondüy wüx ocas, xeyay tajcüy. Tapiüng mambiyaranüw meáwan namix nine monench naw wüx iüm mineat, ndoj wüx naliw, meáwan monlüy tiül Belén, at tiül namix cambaj monlüy quiájan. Cos landoj matün manguiay ajcüwa mondüy, ngüt tajawüw aaga ocas. ¹⁷ Atquiaj tajlüy leaw lamapiüng nomb Teat Dios masaj Jeremías aaga nendeac andeac nej, wüx tapiüng:

¹⁸ Apmanguiayaran tiül cambaj Ramá, xeyay monpaj, xeyay monjiünts; cos Raquel xeyay ajiünts wüx micual nej. Nejinguind ngondom müüch nej majneaj omeaats, cos lango majlìiyiw a namix nine.

¹⁹ Condom wüx landeow Herodes, quiaj teümeay a José tiül Egipto, taúm majaw nop ángel tasaj nej:

²⁰ —Nganüy quiür, iquiiüb a nine at mimüm nej, indililean indüyiün tiül miüitan Israel, cos landeowüw mondiüm mambiyaw a nine —aj nej.

²¹ Quiaj tamb andüy tiül miiüt Israel, taquiiüb a nine, at mimüm nej.

²² Wüx José tanguiay Arquelao lamayar minajüt miteat nej Herodes tiül Judea, quiaj timbol mambüw quiaj. Taúm majaw tasoic mambüw andüyiw tiül iüt Galilea. ²³ Wüx tatüchiw tiül miiütüw nejiw, quiaj tambüw macüliw tiül noic cambaj nenüt Nazaret. Atquiaj tajlüy cos lamapiüngüw tanomb mondeac andeac Teat Dios. Tapiüngüw Jesús apmasoic Nazareno cos naw quiaj.

Juan Bautista taquiaach tiül wajchiüc

(*Mr. 1:1-8; Lc. 3:1-9, 15-17; Jn. 1:19-28*)

3 Wüx aaga nüt quiaj, Juan, aaga neech yow nipilan, tamb mandeac andeac Teat Dios tiül iüt Judea niüng ngo majlüy cambaj. ² Quiaj taquiaach nipilan, tapiüng:

—Ich leaam imeajtsan mecueatiün leaw ngo majneaj irangan, cos aaga nüt wüx Teat Dios apmajlüy wüx micambaj nej laliüc matüch —aw.

³ Cos aaga Juan quiaj, tandeac wüx nej Isaías, aaga nendeac andeac Teat Dios, wüx tapiüng:

Apmanguiayaran aljane tenguial andeac tiül wajchiüc:

"Itajcan majneaj mitiiüd a Teat Naxey; ileainguichchan a tiiüd cos nej aliüc."

⁴ Aaga Juan quiaj asooig apix nej najüyeran miyeed camello, aóel teomeaats nej taag. Tatsamb mow, tanganeow micün xiül. ⁵ Tambüw manguiayiw aquiaach nej nipilan monaw tiül cambaj Jerusalén, monaw tiül iüt Judea, at monaw tiül namix nine cambaj monlüy mbeay lam Jordán.

⁶ Wüx tapiüngüw lango mandiümüw marangüw aaga ngo majneaj tarangüw, quiaj Juan tüüch nejiw yow tiül lam Jordán.

⁷ Wüx Juan tajaw lapeayiw quiaj xeyay fariseos at saduceos mayariw yow aton, quiaj tasaj nejiw:

—¿Jowa icona ponong ndiüc, Jane ne-
saj icon mercuiürran meriowan tiül aaga xeyay ngo majneaj aliüc miün apmajlüye? ⁸ Sitiül naleaing laleaaw imeajtsan nguineay temerangan, ijüiquichan nómban irangan najneaj. ⁹ Nde meran-

grangayon wüx mepiüngan tíulan icona: "Abraham xeteatiün"; cos xique sasaj icon Teat Dios alndom müüch majlüy micual Abraham masey a piedra quiaj, ndot mandiüm. ¹⁰ Nganüy üech alwüx apmandoog mioxiijchaw xiül;

atquiaj meáwan xiül leaw ngo mayac najneaj aóng nej, apndoquiüm majlos tiül biümb.¹¹ Xique süüch icon yow Jane naleaing lamaceueat arang ngo ma-jneaj. Pero aliük miün nop andüüban xic miün, nej xeyay netam ajlüy, ngo mat xic. Xique sayaag nicuajind xic niüng ajlüy nej; sayaag ngo natüch nan-deaand tiüt apaj nej. Nej apmüüch icon mejiüran Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios. Apmawün wüx imbasan meáwan ngo majneaj atnej biümb ambel nendeajndeaj.¹² Aag ayaj atnej arang nop nerang naijüt, cos alteowix nej minipüch nej, apmaxaing osaab trigo matendeay, condom apmaxaing mayac tiül troj. Ndoj aaga opang trigo apmambelich tiül biümb ngondom xejquem —aw.

Wüx tayar yow Teat Jesús

(Mr. 1:9-11; Lc. 3:21-22)

¹³ Teat Jesús imiün Galilea tamb maja-w a Juan mbeay lam Jordán, müüch nej yow.¹⁴ Juan ngo mandiüm, tapiüng:

—Ngwüiy Teat, ique netam meaach xic yow; ¿neol tewiün mejaw xic nüüch ic yowa? —aw.

¹⁵ Quiaj Teat Jesús tasaj nej:

—Nganüy netam merang, cos netam marangar leaw lamapiüng Teat Dios —aw.

Quiaj lango mapiüng nicuajind a Juan.

¹⁶ Wüx landoj ayar yow Teat Jesús, al-maw tiül yow, quiaj tajaw lejquiat a cielo, tiün Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios imiün tiül cielo atnej noic palom andüy wüx ombas nej.¹⁷ Condom tan-guiayaran noic nanderac imiün cielo, apiüng:

—Aag ayaj xecual xowüy sandiüm, apac ximeaats najaw —aw.

Tandiüm mayac nej wüx naél a nimeech

(Mr. 1:12-13; Lc. 4:1-13)

4 Condom Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios taquiiüb mamb Teat Jesús andüy tiül wajchiüc müüch mayac nej wüx naél minatang nimeech.

² Teat Jesús taíünd ngo met ic miow (40) nüt, ic miow ongwiiüts, condom xeyay tind üet. ³ Quiaj tapeay niüng ajlüy nej nimeech, tandiüm mayac nej wüx naél, tasaj:

—Sitiül naleaing ique Micual Dios ic, isaj aaga piedra quiaj marang pan —aj nej.

⁴ Quiaj Teat Jesús tasaj nej:

—Tiül Mipoch Teat Dios apiüng: “Ngome áagan niüteran ipaciüy nipilan, leaw nembeat aag ayaj meáwan poch andeac Teat Dios” —aj.

⁵ Condom quiaj minatang nimeech taquiiüb nej mamb andüy tiül nangaj cambaj Jerusalén, mayac wüx omal nadam nangaj iüm. ⁶ Quiaj tasaj nej:

—Sitiül ique Micual Dios ic, ijchic tiüt cos ajlüy tiül Mipoch Teat Dios, apiüng: Teat Dios apmüüch mamb miángelos nej mambeolüw ic.

Apmangochiw ic naag owixaw nejiw ngana maleamb ileaj piedra, aw —aj nej minatang nimeech.

⁷ Quiaj Teat Jesús tasaj nej:

—Aton ajlüy tiül Mipoch Teat Dios, apiüng: “Nde mendiüm mitsoj leaw apiüng Teat Naxey Midios” —aj nej.

⁸ Aaga minatang nimeech taquiiüb nej mamb alinomb. Nganüy taquiiüb nej andüy wüx nop najal oleaj tiüc. Quiaj tüüch nej majaw meáwan cambaj leaw ajlüy wüx iüt at meáwan leaw najneaj almajiürüw. ⁹ Quiaj tasaj Teat Jesús:

—Meáwan aag ayaj sanüüch ic me-neay sitiül ique apmequieel micos tixim-bas meyar sandeac —aj nej.

¹⁰ Quiaj tasaj nej Teat Jesús:

—Iriow ningüy niüng sajlüy, Satanás, cos tiül Mipoch Teat Dios apiüng: “Áagan Teat Dios netam mequieel micos teombas nej meyar andeac” —aj nej.

¹¹ Quiaj taw minatang nimeech. Condom tapeayiw miáangeles Teat Dios mambeolüw Teat Jesús.

Teat Jesús tamelich aquiaach tiül Galilea

(Mr. 1:14-15; Lc. 4:14-15)

¹² Wüx Teat Jesús tanguiay Juan la-jmel tiül manchiüç, quiaj tandilil andüy tiül iüt Galilea. ¹³ Nej taton ngome tacüi tiül Nazaret, tamb macül tiül Caper-naum, noic cambaj mbeay nadam yow nenüt Galilea, tiül miiütüw Zabulón y Neftalí, monlüy tanomb. ¹⁴ Atquiaj tajlüy atnej tanomb tapiüng Isaías nendeac andeac Teat Dios, cos tapiüng:

¹⁵ Icona monaw tiül miiütüw Zabulón y Neftalí,
najlüiyiw mbeay tiiüd amb mbeay ndec,
nonüt necamb lam Jordán;
aag ayaj tiül iüt Galilea, niüng xeyay acüliw nipilan ngome judío.

¹⁶ Ajcüwa nipilan quiaj arangüw ngo majneaj,
ajlüiyiw atnej majlüiyiw tiül pojniün,
nejiw apmajawüw noic nadam ran.
Leaw ajlüiyiw tiül xeyay pojniün,
apmachech nejiw a ran quiaj.

¹⁷ Ajan quiaj tapots maquiaach nejiw Teat Jesús, tapiüng:

—Icueatiün aaga ngo majneaj irangan, cos Teat Dios laliüç miün majlüy wüx micambaj nej —aw.

Teat Jesús arriüd apiquiw mondoc

(Mr. 1:16-20; Lc. 5:1-11)

¹⁸ Noic nüt wüx Teat Jesús tamong amb mbeay aaga nadam yow nenüt Galilea, quiaj tajaw ijpiüw monxey nop necual nejiw, nop Simón nasoic Pedro, alinop Andrés michiig nej. Ne-

jiw tenguijal andocoj cos mondoc nejiw.

¹⁹ Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:

—Macaron tabaats, sanaquaach icon nguineay alndom meyamban nipilan mesajan mayariw sandeac. Langome ap-meyamban cüet mendocon, apmeyamban nipilan —aj nejiw.

²⁰ Tacueatíwan quiaj mindocoj nejiw, tandüjpiw mamb Teat Jesús.

²¹ Condom quiríwan iün majüiyiw, quiaj Teat Jesús taxom alijpüw, nop necual nejiw, nop Jacobo, alinop Juan, micual nejiw Zebedeo. Aliw tiül müx maquiüjpüw miteatiw nejiw, tenguijal axequiv ndoc. Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús mambüw maquiüjpüw. ²² Nejiw tacueatíwan tiül müx miteatiw nejiw, tambüw mandüjpiw Teat Jesús.

Teat Jesús taquiaach xeyay nipilan

(Lc. 6:17-19)

²³ Teat Jesús tajüy meáwan tiül iüt Galilea. Taquiaach tiül meáwan sinagoga ocueajiw a nipilan quiaj. Tandeac nguineay apmajlüy wüx Teat Dios apmajlüy wüx micambaj nej. Aton tamon-goch iün andeowüw cuajantanej monandeow leaw axom nejiw nipilan tiül ajcüwa cambaj quiaj. ²⁴ Wüx tanguiayarán tiül iüt Siria meáwan leawa nej arang, quiaj taquiüjpüw niüng ajlüy nej xeyay moniün andeow. Altiül xeyay teamamongochiw, lamix omeajtsiüw; altiül nechach, iiüch nejiw michachiw nimeech; altiül ndron ombas, nawaag owix oleaj. Teat Jesús tüch majneaj meáwan. ²⁵ Quiaj tandüjpiw nej xeyay nipilan monaw Galilea, monaw Decápolis, monaw Jerusalén, monaw Judea, monaw nonüt necamb lam Jordán.

Teat Jesús taquiaach nipilan wüx tiüç

5 Wüx Teat Jesús tajaw xeyay nipilan lapeayiw niüng ajlüy, quiaj tajtep andüy wüx noic tiüç chetet. Tapeayiw niüng ajlüy nej minipilan nej. ² Quiaj

tapots maquiaach nejiw Teat Jesús, tapiüng:

Jane xeyay apac omeaats

(Lc. 6:20-23)

³—Najneajay ajlüiyiw leaw ayaag netam nejiw Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios, cos apmajlüiyiw tiül micambaj Teat Dios.

⁴ 'Najneajay ajlüiyiw leaw amix omeajtsiüw nganüy, cos apmujndiw mapac omeajtsiüw alinoic nüt.

⁵ 'Najneajay ajlüiyiw leaw ngo merangayej; nejiw apmujndiw a iüt cam leaw tasoiquiw apmujndiw.

⁶ 'Najneajay ajlüiyiw leaw xowüy andiumüw marangüw leaw andium Teat Dios, nej apmambeol nejiw.

⁷ 'Najneajay ajlüiyiw leaw ajiürtüw lasta nop alinop, cos aton Teat Dios apmajür nejiw lasta.

⁸ 'Najneajay ajlüiyiw leaw nómban lamawüniw wüx omeajtsiüw ngo majneaj; nejiw alinoic nüt apmajlüiyiw niüng ajlüy Teat Dios.

⁹ 'Najneajay ajlüiyiw leaw monyamb majlüy monajneaj, ngo majlüy moncüy, nejiw apmasoiquiw micual nejiw Teat Dios.

¹⁰ 'Najneajay ajlüiyiw leaw amongochiw ngo majneaj masey arangüw najneaj; nejiw apmajlüiyiw tiül micambaj Teat Dios tiül cielo.

¹¹ 'Najneajay ijlüyiün wüx itsojaranan memongochiün ngo majneaj. Aton awüníwan wüx omeajtsiüw mandeaciüw wüx imbasan xeyay ngo majneaj cos iyariün sandeac. ¹² Tanomb atquiaj tamongochiw ajcüwa mondeac andeac Teat Dios. Nganüy icona, ich mapac imeajtsan xeyay cos ajlüy noic najneajay tiül cielo leaw apmeajndiün.

At icon quiniüc, at icon ran

(Mr. 9:50; Lc. 14:34-35)

¹³ 'Icona ijlüyiün wüx a iüt cam at icon najneaj quiniüc najtix. Pero sitiül quiniüc mamong ajtix, ınguineay alndom majtix alinomba? Lango metam, netam majwich ninguiün macuüüch nej tiüt nipilan.

¹⁴ 'Icona ningüy wüx aaga iüt cam ijlüyiün at icon ran. Ajawaats sitiül noic cambaj ajlüy wüx tiüt ngondom mexotüy. ¹⁵ Ngondom mechen nots candeal condom cas tepal omal tiül nop xor. Ngwüy, netam meyac cawüx marraj meáwan leaw almajlüy tiül iüm.

¹⁶ Atquiaj icona aton, irangan najneaj tiül nipilan para mejlüyiün atnej aaga ran quiaj; cos wüx nipilan apmajawüw irangan najneaj, nejiw aton apmarangüw leaw andium Teat Dios najlüy tiül cielo.

Teat Jesús aquiaach wüx aaga poch tüünd Moisés

¹⁷ 'Nde mepiüngan xique xiün nandrooch aaga poch leawa tüünd Moisés, tengwüy leaw tandeaciüw mondeac andeac Teat Dios. Ngwüy, xique ngo niün nandrooch nicuajind. Xique xiün najjüiquich wüx ınguineay ajlüy, narang atnej apiüng. ¹⁸ Naleaing sasaj icon, wüxan almajlüy a cielo maquiaach a iüt, nómban ngome apmamong masey noic nine punto, noic nine letra tiül aaga poch leawa tüünd Moisés, cos meáwan leaw Mipoch Teat Dios apiüng netam majlüy. ¹⁹ Atquiaj sitiül aljane mapiüng ngo membeat masey noic nine poch leaw Teat Dios lamapiüng netam marangüch, ndot atquiaj maquiaach wüx nipilan, nej apmajlüy at nej nop chingüy, leaw ngo membeat tiül minipilan Teat Dios. Pero sitiül aljane arang meáwan leaw Teat Dios lamapiüng marangüch, aton maquiaach wüx alinop marang atnej;

nej apmarang nop natang tiül cielo niüng apmajlüiyw minipilan Teat Dios. ²⁰Sasaj icon netam merangan atnej apiüng Teat Dios, ngo matnej arangüw ajcüwa mondüy wüx aaga poch tüünd Moisés, at leaw arangüw fariseos; cos sitiül ngo merangan atnej netam ngondon mejmeliün tiül micambaj Teat Dios.

Teat Jesús apiüng wüx moncüy

(Lc. 12:57-59)

²¹'Lamenguiayiün nguineay tasoiquiv tanomb mixejchiün, cos tasoiquiv: "Nde membiyan nejinguiind, sitiül aljane apmambiy alinop netam mangüy aaga nisoet", ajowiw. ²²Aag ayaj naleaing, xique nganüy sasaj icon, jane ajcüycüy majaw alinop netam mangüy aaga nisoet. Aton jangantanej leaw apmasaj chach aljane, netam mayacüw nej asoet montangtang tiül nadam nangaj iüm. At jangantanej leaw apmapaiich alinop, aag ayaj alndom mamb tiül necoy tiül biümb.

²³'Sitiül leriumb apmeyac erchech, quiaj leaaw imelaats aljane ajcüy majaw ic, ²⁴ich majlüy, nde meyac. Quiür indeac anaag aaga najcüy majaw ic quiaj, para majneaj imelajtsan mamong ijcüy-iün, cas tendilil meyac erchech.

²⁵'At sitiül aljane aleaic iriow anaag wüx, andiüm mayac ic teombasiüw monajiüt, indeac anaag, ijaw cuane iriowan wüx, ijneajiün wüxan nganaw mepeay anaag teowixaw monajiüt, cos teat xan alndom masaj mimongot nej mayacüw ic tiül manchiüc. ²⁶Naleaing sasaj ic, wüx lerpeay tiül manchiüc langondom meriow najen, apmeriow wüx lamembich mengüy leaw apmatüniw icueaj.

Aquiaach wüx monjiür najtaj, monjiür naxey

²⁷'Lamenguiayiün nguineay tasoiquiv tanomb, cos asoiquiw: "Nde mejiüran minajtajan, nde mejiüran

minaxeyiün", ajowiw. ²⁸Aag ayaj naleaing. Pero nganüy xique sasaj icon jangantanej leaw apmajaw nop najtaj mandiümdüüm, aag ayaj atanej lamarang aweaag nisoet.

²⁹'Sitiül miác iniiüg laliüc mayac ic wüx merang ngo majneaj, isoond, ndoj telox ninguiün; cos más najneaj masey noic iniiüg, ngome atnej mejlos tiül xeyay necoy tiül biümb. ³⁰At sitiül miác iwix apmayac ic wüx merang ngo majneaj, ich ndojquiüm majlos ninguiün; cos más najneaj masey nots iwix, ngome atnej mejlos tiül xeyay necoy tiül biümb.

Teat Jesú aquiaach wüx moncueateay

(Mt. 19:9; Mr. 10:11-12; Lc. 16:18)

³¹'Aton tanomb tasoiquiv: "Jangantanej macueat mintaj nej, netam marang noic nawiig mécueatayej", ajowiw. ³²Nganüy xique sasaj icon sitiül nop naxey macueat mintaj nej, acueátan, ngome nejiür naxey a najtaj; nej a naxey quiaj ajiür nisoet, cos tenguial mayac wüx majiür naxey mintaj nej. Aton Jane apmaquiiüb aaga najcueat najtaj quiaj, apmajiür nisoet, cos apmajlüy atnej minajtaj nej.

Aquiaach wüx monwaiich monpaj minüt Teat Dios

³³'Aton lamenguiayiün nguineay tasoiquiv tanomb mixejchiün: "Nde aleaic mendeacan mepajan minüt Teat Dios sitiül ndoj ngo merangan leaw lamepiüngan apmerangan", ajowiw.

³⁴Aag ayaj naleaing. Pero nganüy xique sasaj icon nde mendeacan aleaic mepajan wüx minüt cielo cos aag ayaj niüng chetej Teat Dios. ³⁵Nde mepajan wüx minüt iüt, cos aag ayaj niüng acuüütich oleaj Teat Dios. Aton nde mepajan wüx minüt Jerusalén cos aag ayaj micambaj aaga Teat natang tiül meáwan monajiüt. ³⁶Aton nde

mepajan wüx imalan, cos cuane icon, ngondom meajchiün mambeor masey nots miondeats imalan, aton ngondom meajchiün marang ngweal.³⁷ Xique sasaj icon netam mendeacan “naleaing” sitiül naleaing, at netam mepiüngan “ngo maleaing” sitiül ngwüy. Cos sitiül apmepajan minüt aljane, aag ayaj ngo majneaj, ocueaj nimeech.

Wüx monpalüch ombas

(Lc. 6:29-30)

³⁸ 'Lamenguiayiün nguineay tasoiQUIW tanomb, cos atcüy tasoiQUIW: “Jangantanej macuiaach oniiüg alinop, atanej netam macuiajchich oniiüg nej. Aton jangantanej leaw apmapol olüic alinop, atanej netam mapolich olüic nej”, aw. ³⁹ Pero xique sasaj icon, nde mepalüchiün ombas leawa nerang ngo majneaj wüx imbasan. Ingow aag ayaj sitiül aljane lamaleamb imbeay, iich maleamb ic alinots. ⁴⁰ At sitiül aljane andiüm mayac ic tiül moncüy, mandiüm manood tarrang micamix, iich alinoic majoy aton. ⁴¹ Sitiül aljane müüch ic memal tiüt alngün naúüm, nde mepiüng wüx masey memal alatownej. ⁴² Sitiül aljane apmatün icueaj alcuane, iich leaw alndom. Aton sitiül aljane andiüm majüch ic, iich sitiül alndom.

Ijiür lasta leaw ajcüy majaw ic

(Lc. 6:27-28; 32-36)

⁴³ Aton lamenguiayiün nguineay tasoiQUIW nomb, cos asoiquiw: “Netam meijiüran lasta alinop, pero leaw ajcüy majaw icon ijciyiün mejawan aton”, ajowi. ⁴⁴ Pero xique sasaj icon netam meijiüran lasta moncüy majaw icon. Indeacan najneaj wüx ombas leaw apaiich icon; irangan najneaj wüx ombasüw leaw ngo mind majaw icon. Itüniün Teat Dios mambeol nejiw leaw arangüw wüx imbasan ngo majneaj. ⁴⁵ Atquiaj apmajüic icona micual icon

Teat Dios najlüy tiül cielo. Cos Teat Dios tenguiar müüch majntsop a nüt marraj meáwan nipilan; aton üüch majoet nguiajantanej masey niüng ajlüy nerang najneaj, masey niüng ajlüy nerang ngo majneaj. ⁴⁶ Sitiül icona apmejiüran lasta áagan a nipilan leaw andiümüw icon, ¿cuane najneaj aag ayaja? ¿Neol ngwüy atquiaj arangüw ajcüwa monsap mitomiün cambaja, ajcüwa monrang xeyay ngo majneaja?⁴⁷ Sitiül áagan micoj michiig ertepeay anaag, ¿cuane alwüx ajneaj irangana? ¿Neol ngwüy, atquiaj aton arangüw nipilan leaw ngo mayamb Teat Dios?⁴⁸ Icona netam merangan leaw najneaj, palan, atnej arang Miteatiiüts Dios najlüy tiül cielo, cos nej nerang najneaj, palan.

Nguineay netam marangüch najneaj

6 Leaw najneaj irangan, nde merangan grangayon wüx; cos sitiül irangan najneaj majaw icon nipilan, Miteatiiüts Dios najlüy tiül cielo ngome apmütüch icon meijiüran leawa nej andiüm müüch.

² Icona wüx imbeolan aljane leaw ngo majiür, nde mendeacndeacan wüx manguiay nipilan matnej arangüw monrangütiül sinagogas, at tiül calle aton. Cos nejiw arangüw malombaraniw wüx. Naleaing sasaj icon, nejiw landoj lamajiürüw leaw ayambüw wüx aaga alomboochayej quiaj. ³ Icona wüx aleaic meajchiün aljane leaw ngo majiür, ijchan nejinguiind ngo majaw, masey miquiamb iwix ngo majaw leaw arang miác iwix. ⁴ Ijchan leaw indiüman, nejenguind ngo majaw. Quiaj Miteatiiüts Dios apmütüch icon xeyay monajneaj majawüw nipilan, cos nej ajaw masey ixotüyan terang.

Nguineay netam matajcüch orar mesaj Teat Dios

(Lc. 11:2-4)

⁵ Wüx aleaic apmesajan Teat Dios nde merangan matnej arangüw ajcüwa

monrángan ayamb Teat Dios, cos nejiw xowüy andiümüw mapajüw minüt Teat Dios tiül sinagoga lombojówan. At ambüw mapajüw minüt Teat Dios niüng tenguijal among monjüy, majaw nejiw nipilan. Naleaing sasaj icon áagan ayaj apmaxomüw wüx aaga alomboochayej quiaj. ⁶Pero xique sasaj icon, wüx apmetajcan orar ijmeliiün tiül iüm, ipalan imbiüuman, indeacan mequijpan, cos nej alniüng ijlüyiün; néjan quiaj apmanguiy. Alinoic nüt apmeajndiün leaw itüniün.

⁷Wüx apmetajcan orar mesajan Teat Dios nde mepiüngpiüngánan matnej arangüw nipilan leaw ngo mayariw andeac Teat Dios, cos nejiw apiüngüw wüx apmandeacndeaciw xeyay, Teat Dios apmanguiy. ⁸Icona nde merangan atnej arangüw nejiw, cos Teat Dios lama-jaw cuane netam icon wüxan nganaw metüniün. ⁹Icona wüx apmesajan Teat Dios, atciy ipiüngan:

Xeteatiün Dios najlüy tiül cielo, ique nangaj minüt.

¹⁰Sandiüman mejlüy wüx meáwan nipilan nguijantanej almajlüyiw.

Atnej iyambüch ninguiün tiül nangaj cielo, atquiaj aton netam meyambüch ningüy wüx aaga iüt cam, marangüch leaw ique indiüm.

¹¹Teat, iich xicon nüeteran nganüy nüt cam, atnej ique ijaw netam.

¹²Iwün wüx imeaats aaga ngo majneaj tarangasan Teat, cos xicona aton lanawüniün wüx ximeajtsan aaga ngo majneaj nipilan arangüw wüx ximbasan.

¹³Imbeol xicon nde narangan ngo majneaj Teat.

Iwün ninguiün meáwan ngo majneaj, nde matüch xicon nimeech.

Cos ique natang nenajiüt wüx meáwan cambajiüt; ique alndom merang cuajantanej.

Ique najneajay ijlüy meáwan nüt, ngo majiür ümb. Amén.

¹⁴Sitiül icona iwüniün wüx imeajtsan leaw ngo majneaj arangüch wüx imbasan, Miteatiiüts Dios najlüy tiül cielo atquiaj apmarang wüx imbasan aton.

¹⁵Pero sitiül icona ngo mewüniün wüx imeajtsan leaw ngo majneaj arangüch wüx imbasan, átan quiaj Miteatiiüts Dios ngome apmawün wüx omeaats isoetiün leaw ijiüran.

Teat Jesúus aquiaach wüx moniünd lop

¹⁶Wüx icona iiündan lop para manguiay icon Teat Dios, nde merangan atnej xowüy amix imeajtsan atnej arangüw monrangrangüy, cos nejiw arangüw atnej niün andeowüw para majaw nejiw nipilan mapiüngüw nejiw tenguijal aiündüw. Naleaing sasaj icon nejiw áagan ayaj apmaxomüw wüx aag arangüw atquiaj quiaj. ¹⁷Pero icona wüx apmeiündan metajcan orar, ertaa-gayon majneaj, ijonchiün imalan najneaj, ipejiün inijücan aton. ¹⁸Atquiaj nipilan ngome apmateotsüw wüx sitiül icona tenguijal iiündan manguiay icon Teat Dios. Meáwan leawa tenguijal merangan masey ixotayon, Teat Dios ajaw, ndoj nej apmüüch icon xeyay monajneaj majaw icon nipilan.

Iyacan tiül cielo leaw nembeatmbeat (Lc. 12:33-34)

¹⁹At aton sasaj icon nde mendiümdiümanan cuajantanej nembeatmbeat ningüy wüx iüt, cos alndom majtep miüt pandium. Cuajantanej leaw ijiüran alndom memoen, aton need alndom majmel maneet. ²⁰Ngwüy icona irangan leaw andiüm Miteatiiüts Dios cos aag ayaj atnej mejiüran xeyay nembeatmbeat tiül cielo niüng nicuajind ngondom majtep miiüt, ngondom memoen,

ngondom majteor.²¹ Cos niüng ijiüran cuajantanej nembeatmbeat, quiaj iyacan imeajtsan aton.

Ran ocueajaran

(Lc. 11:34-36)

²² 'Oniiügaran aag ayaj nerraj icoots. Sitiül iyacan iniüjcan wüx mejawan na-jneaj, apmambeol icon merangan na-jneaj. Wüx icona irangan najneaj aag ayaj atnej mejlüyiün tiül ran.²³ Pero sitiül icona indiüman meyacan iniüj-can wüx mejawan leaw ngo majneaj, quiaj apmerangan xeyay ngo majneaj; aag ayaj atnej ijlüyiün tiül pojniün. Sitiül icona irangan ngo majneaj, andüy quiaj apmexeyay ngo majneaj temeran-gan quiaj.

Wüx Teat Dios, at wüx tomiün

(Lc. 16:13)

²⁴ 'Nejinguind ngondom marang mi-najiüt ipüw monxey nóiquian, cos ndot apmandiüm marang leaw apitung nop, ngome apmarang leaw apitung alinop. Tengwüy xeyay mandiüm mandüüb nop, quiaj ngome apmarang leaw apitung alinop. Atquiaj ajlüy, nómban ngondom mendüüb Teat Dios sitiül meyac imeaa ts wüx mendiumdiüm tomiün.

Teat Dios üuch meáwan leawa tenguijal atam

(Lc. 12:22-31)

²⁵ Xique sasaj icon nde mamb wüx imeajtsan mepiüngan cuane apmeatiün, cuane apmenganeowan, at wüx ipixan mepiüngan cuane apmesoijquiün. ¿Neol ngwa, icona alwüx itaman ngo mat-nej nüeteran; aton micuerpojan alwüx atam ngo matnej napixeran?²⁶ Ijawan nguineay ajlüiy a quiec, nejiw ngo mepiüriuw maxainguiw omeaats corrül, ngo mapalüw leaw apmüetiw alinoic nüt; cos Miteatiüts Dios najlüy tiül cielo awiüл nejiw. ¿Neol, ngome alwüx

imbeatiün a icona ngo mat nejiw a quieque?²⁷ ¿Ngwüy jane tiül icona cos xowüy amb wüx omeaats alcuane, al-dnom matang wüx alpinawan metro?

²⁸ ¿Neol tapots amb imeajtsan wüx ipixana? Ijawan nguineay ajlüy a mbaj tiül xiül. Nejiw atangüw ngo marangüw najiüt nicuajind, ngo mendileaw aton.²⁹ Nganüy sasaj icon, aaga minatang ne-najiüt nenüt Salomón najlüy tanomb, masey tajiür xeyay najneajay apix nej cos nej tajiür xeyay tomiün, ngo matüch matnej ajneajiw ajcüwa mbaj.³⁰ Sitiül Teat Dios ayac aaga mbaj soex najlüy tiül xiül leaw nganüy almajlüy, oxep lamarang asap andaab pow, cuane wüx ngo müüch icon meáwan leawa netam. ¿Neol ngo meyacan imeajtsan wüx neje?

³¹ Icona nde meyacan imeajtsan wüx mepiüngan: "¿Cuane apmetiüts manga-neowaats, cuane apmasoijquiüts?" mer-awan.³² Cos nipilan leaw ngo mayambüw Teat Dios, xeyay ayacüw omeajtsüw wüx aag ayaj. Miteatiüts Dios najlüy tiül cielo, nej alwiüx; nej ajaw meáwan leaw tenguijal atam icon.³³ Netam meyamban ombas mejlüyiün tiül minipilan Teat Dios, merangan meáwan leawa nej andiüm. Quiaj apmüüch icon meáwan leawa netam.³⁴ Atquiaj icona nde mamb wüx imeajtsan mepiüngan cuane apmajlüy oxep, cos aaga oxep quiaj apmaquiiüb miün alinoic cuane mamb wüx imeajtsan. Meáwan nüt ajlüy palpalwüx naél.

Nde meyacan asoet alinop

(Lc. 6:37-38, 41-42)

7 'Nde meyambyamban asoet alinop, quiaj nejinguind ngome apmayamb isoetiün.² Cos atnej icona iyacan asoet alinop, atnej apmajmel isoetiün. Atnej icona irangan wüx alinop, atnej ap-marangüch wüx imbasan aton.³ ¿Neol nguineay ixom mejaw a najmel altiüll oniiüg alinop, nganüy a ique ngo mexom

mejaw aaga xiül alatsam tiül iniiüga? ⁴ ¿Cuane wüx alndom mesaj alinop: “Chiün nawün aaga najmel altiül iniüg quiaj”, meraj, sitiül nganaw mewün a xiül alatsam tiül iniiüga? ⁵ ¡Ndeac mbeay! Sasaj ic menguiay, iwün ombras aaga xiül alatsam tiül iniiüg quiaj, ndoj quiaj apmehaw najneaj para alndom mewün aaga najmel altiül oniiüg alinop.

⁶ Nde meajchiün a pet leaw nangaj cos alndom majchic matsamb machiüt icon tiüt. Aton nde meloxiün nembeatm-beat perlas teombas sow, cos alndom macuüüchcüüüch tiüt. Aag ayaj atnej mewijchan meajchiün pet leaw xeyay nembeat. Cos sitiül pet ngo majaw jane ic, alndom matsamb iwx, masey tendiüm meaach leaw najneaj. Teng-wüy apmarangüw atnej arang sow, cos sow apmacuüüchcüüüch tiüt leaw ngo mandiüm müet, masey xeyay najneaj tiünd.

Sitiül apmetüniün apmeajndiün

(Lc. 11:9-13, 6:31)

⁷ Sitiül apmetüniün apmeajndiün; sitiül apmeyamban apmexoman; sitiül apmerndeacan apmengocharanan. ⁸ Cos jangantanej leaw apmatün apmüüнд; leaw apmayamb apmaxom; at leaw apmendeac apmangocharan.

⁹ ¿Ngwiy aljane tiül icona sitiül micual nej matün pan, ingow üüch pan apmüüch noic piedra? ¹⁰ ¿Jondot matün cüet, ingow üüch cüet apmüüch nop ndiüca? ¹¹ Sitiül icona nerangan ngo majneaj, ijawan nguineay meajchiün micualan noic najneaj, cuantemas Miteatiiüts Dios najlüy tiül cielo apmüüch najneajneaj cuajantanej jane apmatün nej ocueaj.

¹² Icona netam merangan wüx alinop atnej temendiüman marangüch najneaj wüx imbasan, cos atquiaj apiüng tiül aaga poch leawa tüünd Moisés. Aton

atquiaj ajlüy tiül minawijquiaw mon-deac andeac Teat Dios.

Indüjpiün narix tiiüd

(Lc. 13:24)

¹³ Ijmeliün iriümban tiül quicheech puerta niüng ajmeleran. Cos ajlüy alinoic nadam niüng ajmeleran, nadam a tiiüd aton, ambüw tiül ajmeliw xeyay nipilan. Aaga nadam tiiüd quiaj amb andüy tiül castigo. ¹⁴ Aaga alinoic puerta niüng ajmeleran, aag ayaj quicheech, at a tiiüd aton narix. Aag ayaj amb andüy tiül cielo niüng apmapacaran meáwan nüt, pero naleaing napateay monxom nej.

Xiül wüx aong ajaraw sitiül najneaj

(Lc. 6:43-44)

¹⁵ Ijawan wüx ajcüwa monwaiich, cos aliücw mapiüngüw nejiw andeacüw andeac Teat Dios. Nejiw apmajüic at nejiw sap ngome napatüw; naleaing tiül omeajtstüw nejiw at nejiw napat sampüy. ¹⁶ Icona alndom mejawan jane nejiw wüx leaw arangüi. ¿Ngwa alndom mepejtiün uvas wüx noic owl sats, ngwa alndom mepejtiün toc wüx patiürra?

¹⁷ Meáwan leaw najneaj xiül aóng najneaj, leaw xiül lango majneaj ngondom mayac najneaj aóng. ¹⁸ Noic owl najneaj xiül ngondom maóng ngo majneaj, at noic owl xiül leaw ngo majneaj, ngondom maóng najneaj. ¹⁹ Leaw xiül ngo mayac najneaj aóng nej, apmandoijquich majlos tiül biümb. ²⁰ Atnej xiül wüx aóng alndom majaraw sitiül najneaj, atquiaj nipilan aton ajaraw jane nej wüx ajaraw leaw arang.

Ngome meáwan nipilan apmamb tiül cielo

(Lc. 13:25-27)

²¹ Ngome meáwan monpiüng: “Teat Naxey, Teat Naxey”, mawüw, apmajeliw tiül micambaj Teat Dios. Áa-

gan leaw monrang atnej andiüm Xeteat najlüy tiül cielo, nejiw apmajmeliw.²² Wüx aaga nüt quiaj xeyay nipilan apmasajüw xic: “Teat Naxey, Teat Naxey, taquiaachasan nipilan wüx minüt, aton wüx minüt tawünasan nimeech wüx ombasüw nipilan. At tarangasan xeyay ateócan wüx minüt”, apmawiüw.²³ Pero xique quiaj sanasajüw: “Ngo najaw jane icon. Iriowan ningüy niüng sajlüy monrang ngo majneaj”, sanajüw.

Ijpüw monrang iüm

(Lc. 6:47-49; Mr. 1:22)

²⁴ Jangantanej leaw apmanguaiay xepoch cam marang atnej sapiüng, apmajlüy atnej nop naxey nexom omeaats, tawitich ombiüm nej wüx piedra.²⁵ Camüüm majoet maw nadam lam, mapac nadam iünd, ngo marang nej nicuajind aaga iüm quiaj, cos wüx piedra witiow.²⁶ Nganüy jangantanej leaw apmanguaiay xepoch cam ndoj ngo marang atnej, apmajlüy atnej nop naxey nechach, tawitich ombiüm nej teomeaats lam tíulan wiiüd.²⁷ Camüüm majoet maw nadam lam, mapac nadam iünd, quiaj ajmiüc a iüm. ¡Nómban ndroj ombas! —aw.

²⁸ Wüx landoj mandeac meáwan aaga poch quiaj Teat Jesús, mbayajow nipilan manguiayiw leaw landoj mandeac.²⁹ Cos taquiaach nejiw atnej andeac nop nendüy nejiür nadam najiüt, ngo matnej aquiajchiw mondiüy wüx aaga poch tüünd Moisés.

Tamongoch napat

monandeow nenüt lepra

(Mr. 1:40-45; Lc. 5:12-16)

8 Wüx taw tiüt Teat Jesús imiün wüx tiüc, tandüpíw nej xeyay nipilan.² Condom quiaj ajngot majaw nej nop naxey axom nej napat monandeow nasoic lepra atextexíchan ombas nej.

Quiaj taquieel micos nej tiüt teombas Teat Jesús, tasaj:

—Teat Naxey, sitiül ique indiüm, sajaw alndom memongoch iün sandeow —aj.

³ Quiaj Teat Jesús taxaing owix marrereg, tasaj:

—Xecual sandiüm, sanamongoch iün indeow —aj.

Wúxan ndoj masoic aag ayaj, andüüban ndej minecoy nej aaga niün andeow quiaj.⁴ Condom quiaj tasaj nej Teat Jesús:

—Nde mesaj nejinguind, quiür, iich majaw ic miteaats, iyac erchech atnej tapiüng Moisés marangüch. Quiaj apmajawüw ique lerneaj —aj nej.

Tajneaj nop nerang minajiüt minatang soldado

(Lc. 7:1-10)

⁵ Almajmel tiül cambaj Capernaum Teat Jesús, quiaj tiün majaw nej nop minatang soldado matün nej ocueaj.⁶ Tasaj:

—Teat Naxey, nop nerang xenajiüt alwüx mats saniüng, lamalox nej tiüt noic monandeow. Nómban asol nej, xeyay necoy tenguijal mamongoch —aw.

⁷ Quiaj tapiüng Teat Jesús:

—Saleamb quiaj namongoch iün andeow —aw.

⁸ Quiaj tapiüng a natang soldado romano:

—Teat Naxey, cuane xic, xique ngo nembeat nicuajind para meamb saniüng. Xique sapiüng teat, mepiüng noic poch, quiaj apmajneaj a nembeol xic.⁹ Cos xique aton sajiür nesaj xic cuane narang, at a xique sajiür xesoldado leaw sasajüw cuane netam marangüw. Sitiül xique sanasaj nop: “Quiür”, naj; nej apmamb. Sitiül sanasaj alinop: “Mac”, naj; nej aliiüc. Tengwüy sanasaj nerang xenajiüt: “Irang aag agüy”, naj; nej apmarang —aw.

¹⁰ Wüx tanguiay aag ayaj Teat Jesús mbayaw manguiay, quiaj tasaj leaw al-maquiiüb, tapiüng:

—Naleaing sasaj icon ngo naxom masey anop tiül nipilan judío leaw ayar sandeac matnej aaga naxey cam. ¹¹ Aton sasaj icon, alinoic nüt aliük xeyay palpál-wüx nipilan imiün nonüt, imiün noleat, apchetemoj maquiüpüw teat Abraham, teat Isaac, teat Jacob tiül cielo tiül micambaj Teat Dios. ¹² Pero altiül nipilan judío leaw apiüngüw apmajlüiyiw tiül micambaj Teat Dios, apmajlosiw tiül pojniün, quiaj apmajüntsüw, apmenchicnchic olüiquiw nejiw —aw.

¹³ Condom quiaj Teat Jesús tasaj aaga natang soldado:

—Quiür ijtisor, cos teyar sandeac atquiaj apmajlüiy —aw.

Aaga nerang minajiüt nej a soldado tiülan aaga ores quiaj tajneaj.

Wüx tajneaj müüm miocuats Pedro

(Mr. 1:29-31; Lc. 4:38-39)

¹⁴ Condom quiaj tamb Teat Jesús andüy aniueng Pedro. Quiaj tajaw niün andeow najtaj miocuats Pedro, alwüx mats, tenguijal müüch nej nerraar.

¹⁵ Quiaj Teat Jesús tamb marreeg owix aaga najtaj, ajneaj wüx üüch nej nerraar. Quiaj witüüt tarang nej üetiw.

Teat Jesús tüüch majneaj xeyay moniün andeow

(Mr. 1:32-34; Lc. 4:40-41)

¹⁶ Wüx langwiiüts taquiüpüw mamb niüng ajlüy Teat Jesús xeyay nipilan leaw alwüx ombasiuw nejiw nimeech. Quiaj tawün nimeech wüx ombasiuw nipilan wüx mipoch nej, at aton tataag majneaj meáwan moniün andeow.

¹⁷ Atquiaj tarang para alndom majlüy atnej tarang nomb tiül minawiig nej teat Isaías, aaga nendeac andeac Teat Dios, cos tapiüng: “Nejáyan quiaj tawün

iün andeowaats, aton tajoy wüx ombas nej meáwan necoy ocueajiiüts”, aw.

Leaw tandium mandüüb Teat Jesús

(Lc. 9:57-62)

¹⁸ Wüx tajaw Teat Jesús laxeyay nipilan alniüng ajlüy nej, quiaj tasaj minipilan nej:

—Tabaats amongoots andüy necamb a nadam yow quiaj —aw.

¹⁹ Quiaj ajngot nop naxey nendüy wüx aaga poch tüünd Moisés. Tasaj Teat Jesús:

—Teat Naxey, xique sanandüüb ic mamb leaw niüng apmeamb —aj.

²⁰ Quiaj tasaj nej Teat Jesús:

—Wiüll ajíür ombüüm nej, at a quiec aton; nganüy a Teat Naxey ngo majiür nguiane mapiib omal —aj nej.

²¹ Nop minipilan nej tasaj nej:

—Teat, sandium nacüll leaw ndoj andeow xeteat namijiüt; quiaj sanandüüb ic —aw.

²² Quiaj tasaj nej Teat Jesús:

—Tabar nganüy indüüb xic, icueat, ich majlüy mondeow memiütayej nejeyéjan quiaj —aj nej.

Teat Jesús talomboch iünd, at omal yow

(Mr. 4:35-41; Lc. 8:22-25)

²³ Condom quiaj tajtep titil müx Teat Jesús, tambüw maquiüpüw nej minipilan nej. ²⁴ Aleambüw tiül ndec, quiaj taw noic nadam iünd, anmachaachaach titil müx omal yow, pero Teat Jesús almameay. ²⁵ Quiaj tambüw minipilan nej mapacüjchiw nej, tasajüw:

—Teat, imbeol xicon; laliük tsoyomoots tiüt! —ajüw nej.

²⁶ Quiaj tasaj nejiw:

—¿Neol termbolana? ¿Neol tapateay iyacan imeajtsan wüx xique? —aj nejiw.

Condom quiaj witüüt. Talic a iünd lombom, at a yow majlüyan. Quiaj

lambat. ²⁷Ajciüwa monxey mbayatoj, tapiüngüw:

—¿Cuame nipilan nej aaga naxey quiaja? Cos iünd at a yow ayariw nej andeac —awüw.

Monxey monaw Gadara alwüx ombasüw nimeech

(*Mr. 5:1-20; Lc. 8:26-39*)

²⁸Wüx tajtepiw necamb aaga nadam yow quiaj tiül iüt Gadara, quiaj tajngotoj ijpüw monxey imiünüw tiül niüng amiüraad mondeow. Alwüx ombasüw nimeech, lamüüich nejiw michachiw. Nejiw xowtiy lapatüw, nejinguind ngondom mamong amb tiül aaga tiiüd quiaj. ²⁹Wüx tajngotoj, tendeacüw napac, tapiüngüw:

—¿Cuane indiüm merang wüx ximbasan a ique Jesús micual Teat Dios? ¿Neol tewiün meaach xicon namon-gochiün ngo majneaja, sitiül nganaw matüch a nüte? —ajüw nej.

³⁰Alquiaj noic ajlüiy sow tenguij üetiwi, miünquiájan tam niüng ajlüyiw nejiw. ³¹Quiaj a nimeech tatüniw nej ocueaj, tasajüw nej:

—Sitiül apmewün xicon, iich xicon namban najmeliün tiül a sow quiün —awüw.

³²Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:

—Quiüran —aw.

Quiaj tambüw tandüiyiw tiül a sow. Almajmeliw tiül, quiaj tecuiürrüw a sow, ambüw wüx tiüc tajmiücw tiül yow, tümb mandeowüw.

³³Condom ajciüwa monjiür sow mbayajow; quiaj tecuiürrüw andüyiwi tiül cambaj. Tapots masajüw nipilan cuane tajlüy; at tapiüngüw nguineay tarangüch wüx ombasüw ajciüw leawa üüch nejiw michachiw nimeech.

³⁴Quiaj tambüw majawüw Teat Jesús meáwan nipilan imiünüw tiül a cambaj quiaj. Wüx tapeayiw quiaj, tatüniw ocueaj maw quiaj tiül miiütüw nejiw.

Wüx tajneaj nop ndron ombas

(*Mr. 2:1-12; Lc. 5:17-26*)

9 Condom quiaj tandilil alinomb Teat Jesús majtep tiül müx, tamongoj andüiyiw necamb, tandüiyiw tiül micambaj nej Capernaum. ²Almapeayiw quiaj, quiaj taquüraab niüng ajlüy nej nop naxey ndron ombas, amb wüx mats. Teat Jesús tajaw nguineay ayacüw omeajtsüw wüx nej, quiaj tasaj a niün andeow:

—Ich mapac imeachts, xecual, cos lanawün isoet —aw.

³Wüx tanguiayiw aag ayaj, acas mondüy wüx aaga poch tüünd Moisés tandeacüw nejíwan quiaj, tapiüngüw: “Aaga naxey quiaj xeyay ngo majneaj andeac, cos andeac atnej nej Dios nej”, awüw. ⁴Teat Jesús tajaw cuane tenguij mapiüngüw tiül omeajtsüw, quiaj tasaj nejiw:

—¿Neol tendeacan atquiaj tiül imeajtsana? ⁵¿Cuane ngo maél iyajcan nasaj, nasaja: “Isoet lanawün”, ngwüy nasaja: “Witiür, ijüy”, naja? ⁶Nganüy apmejawan a Teat Naxey naleaing alndom mawün nisoet ningüy wüx iüt —aw.

Quiaj tasaj a niün andeow:

—Witiür, ixaing mimats, quiür ijtsor —aj.

⁷Quiaj witiüt tajtsor. ⁸Nipilan wüx tajjawüw aag ayaj mbayatoj. Tandeacüw xeyay najneaj wüx Teat Dios, cos lamambeol nop nipilan ndoj ombas marang aag ayaj.

Wüx Teat Jesús tarriüd Mateo

(*Mr. 2:13-17; Lc. 5:27-32*)

⁹Almaw quiaj Teat Jesús, quiaj tajaw nop naxey nenüt Mateo, alchetem wüx bang niüng angüyeran mitomiün cambaj. Quiaj tasaj:

—Mac tabar —aj.

Quiaj witiüt a naxey quiaj, tamb maquiiüb nej.

¹⁰ Alinoic nüt Teat Jesús alchetem tiül nden, tenguijal üetiwi maquiiüb minipilan nej. Aliw quiaj xeyay monsap mitomiün cambaj; at aliw quiaj aton xeyay nipilan monrang ngo majneaj. Nóiqian tenguijal üetiwi maquiüjpüw. ¹¹ Wüx tajawiw aag ayaj a fariseos, quiaj tasajüw minipilan nej Teat Jesús:

—¿Neol minatangan nequiaach icon tapots tüet aweaag monsap mitomiün cambaj, at aldemás nipilan leaw ngo mayambüw Teat Dios? —ajüw.

¹² Wüx tanguiay aag ayaj Teat Jesús, quiaj tasaj nejiw:

—Leaw ayaag najneaj ajlüy ngo metam mayamb nejaw nej, áagan nipilan leaw ayaag niün andeow mbich netam mayamb nejaw nej. ¹³ Quiúran iyamban imeajtsan cuane amb apiüng aaga poch cam: “Xique sandiüm merjiürayon lasta, ngome áagan iyacan erchechiün”, aw. Xique ngo niün nayamb leaw ayaag najneaj arang, xique xiün nayamb leaw monrang ngo majneaj, nüüch leaam omeajtsüw nguineay tenguijal marangiüw, para marangiüw leaw andiüm Teat Dios —aj nejiw Teat Jesús.

Tatuniw manguiayiw wüx aiündüch

(Mr. 2:18-22; Lc. 5:33-39)

¹⁴ Condom quiaj tapeayiw niüng ajlüy nej minipilan Juan aaga neech yow nipilan, tasajüw nej:

—Teat, xicona saiündan xeyay, at nipilan fariseos aton. Jow nganüy minipilan, ¿neol ngo maiündüwa? —ajüw nej.

¹⁵ Teat Jesús quiaj tasaj nejiw. Tapiüng:

—¿Alndom nop nengoch owixe mamix omeajtsüw miamigo neje sitiül nej alquiaj almaquiiüpüwa? Alinoic nüt wüx lango majlüy a nench, aaga nüt quiaj mbich apmaiündüw.

¹⁶ Nejinguind ngondom macancham tiül noic nguirich napixeran quiripite

jayats jael, cos aag ayaj sitiül apmacanchamaran tiül, wüx apsontsocom, quiaj apmachiüt alquiriw aaga nguirich jael quiaj. ¹⁷ At aton ngondom mayacaran jayats vin tiül nguirich taag iquial vin, cos sitiül apmajmel tiül, apchiütam a taag, condom quiaj apmajünch tiüt a vin, at a taag aton apndrom ombas. Ngwüy, jayats vin netam majmel tiül jayats taag; quiaj ngome apndrom ombasiüw, apmaiücw noic miün —aw.

Micual Jairo, at a najtaj nerreeg apix Teat Jesús

(Mr. 5:21-43; Lc. 8:40-56)

¹⁸ Teat Jesús tenguijaleámban mandeac aag ayaj masaj nejiw, quiaj ajngot nop naxey, natang nenajiüt tiül nipilan judío, maquieel micos nej tiüt teombas nej, tapiüng:

—Teat, xecual les tandem. Tabar teat, meyac iwix wüx ombas nej mepacüüch —aw.

¹⁹ Quiaj witiüt Teat Jesús, tandüüb mamb a naxey quiaj, at minipilan nej tandüjpiw nej mamb aton. ²⁰ Quiaj ajngot nop najtaj niün andeow, lamajjür gajpic (12) neat tatow majjür, xeyay atsambiiich nej miquiej nej. Quiaj tatüch niüng ajlüy Teat Jesús amb wanopech marreeg apix. ²¹ Cos tapiüng tiül omeaats: “Sitiül narreeg masey apix nej, quiaj sanajneaj”, aw. ²² Teat Jesús ndiliteay majaw, tasaj nej:

—Xecual, ich mapac imaeaats, nganüy lernej cos teyac imaeaats wüx xic —aw.

Quiájan tajneaj a najtaj nómbar.

²³ Wüx Teat Jesús tapeay anüng aaga natang nenajiüt quiaj, tajaw aliw quiaj monind at xeyay nipilan ancayajyaj. ²⁴ Quiaj tasaj a nipilan:

—Iriowan ningüy, aaga nüx cam ngome landeow, nej almameay —aj nejiw.

Nipilan quiaj titsojow nej.

²⁵ Wüx laawüw meáwan nipilan, quiaj Teat Jesús tajmel tiül iüm. Condom tasap owix a nüx mawitich. Quiaj witiüt a nüx. ²⁶ Meáwan cambaj naljüy quiaj tanguiayiw nguineay laramrang Teat Jesús.

Teat Jesús tüüch majneaj ijipüw somb

²⁷ Teat Jesús almaw quiaj, tandüjpiw nej mamb ijipüw monxey nesombüw. Tenguijal apajüw masajüw nej:

—¡Teat naxey micual David, ijiür xicon lasta! —awüw.

²⁸ Wüx tapeay tiül nden, tapeayiw niüng ajlüy nej ajciüwa monxey nesombüw quiaj. Quiaj Teat Jesús tasaj nejiw:

—¿Ipiüngana naleaing xique alndom narang aag ayaja? —aj nejiw.

Quiaj tapiüngüw:

—Ajaj teat, sapiüngan alndom —awüw.

²⁹ Quiaj Teat Jesús tayac owix wüx oniüjcüw nejiw, tasaj:

—Sitiül atquiaj iyajcan tiül imeajtsan, atquiaj apmajlüy —aj nejiw.

³⁰ Quiaj rat oniüjcüw. Condom Teat Jesús tasaj nejiw, tapiüng:

—Ijawan, nde mesajan nejinguind —aj nejiw.

³¹ Pero nejiw almawüw quiaj, tapots mandeacndeacüw wüx aag ayaj meáwan tiül aaga iüt quiaj, manguiayeran nguineay tarang Teat Jesús.

Teat Jesús tüüch mendeac nop jew

³² Almawüw quiaj ajciüwa monxey quiaj, quiaj ajngot maquiüraab miün nop naxey alwüx ombas nej nimeech, lamüüch nej mejew. ³³ Quiaj Teat Jesús tawün nimeech wüx ombas a naxey quiaj, tajneaj mendeac. Meáwan nipilan mbayatoj majawüw, tapiüngüw:

—Ngomeaag ajlüy tiül micambajaats Israel atquiaj quiaj —awüw.

³⁴ Pero ajciüwa fariseos tapiüngüw:

—Aaga naxey quiaj alndom mawün nimeech cos minatang nimeech tenguijal mambeol nej —awüw.

Teat Jesús xeyay ajiür lasta nipilan

³⁵ Teat Jesús tajüy tiül meáwan cambaj, tiül rünch aton, maquiaach nipilan tiül palpálwüx sinagoga. Tandeac xeyay najneaj poch manguiayeran nguineay alndom majlüyeran tiül micambaj Teat Dios. Aton tamongoch palpálwüx monandeow, at meáwan necoy tandendich. ³⁶ Wüx tajaw nguineay ajlüiyiw meáwan nipilan, tajiür nejiw lasta, cos ajcueatíwan, ngo majlüiyiw nójiquian, at nejiw sap ngo majlüy wüx nop nejiür nejiw. ³⁷ Quiaj tasaj minipilan nej, tapiüng:

—Naleaing sasaj icon, najiüt ajlüy xeyay, pero monrang najiüt napateay.

³⁸ Itüniün ocueaj a teat neneay najiüt müüch miün xeyay monrang najiüt —aj nejiw.

Teat Jesús tarriiid gajpiüp apóstoles

(Mr. 3:13-19; Lc. 6:12-16)

10 Condom quiaj Teat Jesús tawün gajpiüp (12) naw tiül minipilan nej, tüüch nejiw ndoj ombasiüw mawüniiw nimeech wüx ombas nipilan, at aton mamongochiwi cuajantanej monandeow at necoy.

² Ajciüwa gajpiüp (12) apóstoles atcüy minütiw nejiw: nop Simón aaga nasaic Pedro, aquiiüb Andrés michiig nej; alinop Jacobo, at a Juan michiig nej, micual nejiw Zebedeo. ³ Aton Felipe, Bartolomé, Tomás; at Mateo aaga tarang nesap mitomiün cambaj; Jacobo micual Alfeo; Lebeo aaga nasaic Tadeo; ⁴ aton Simón naw tiül noic ajlüy nipilan nasaiquiw Cananista; at a Judas Iscariote aton, aaga ndoj tayac Teat Jesús teowixaw monajiüt.

Teat Jesús tüüch mambüw mandeacüw mipoch nej

(Mr. 6:7-13; Lc. 9:1-6)

⁵ Ndoj quiaj Teat Jesús tüüch mambüw ajcüwa gajpiüp (12) minipilan nej, tasaj nejiw:

—Nde meamban tiül miiütüw nipi-
lan ngome Israel, aton nde mejmeliün
tiül nicuajind cambaj tiül iüt Samaria.
⁶ Quiüran ombas, imbeolan ajcüwa nipi-
lan judío, cos nejiw ajlüyíwan at ne-
jiw najcueat sap. ⁷ Quiüran isajan nipi-
lan laliüic matüch a nüt majlüy wüx
micambaj nej Teat Dios. ⁸ Aton itajcan
majneaj leaw axom nejiw napat mon-
nandeow nasoic lepra, at cuajantanej
monandeow. Ipacüjchiün leaw landeow,
iwüniün nimeech wüx ombas leaw al-
wüx ombas nej nimeech. Xique süüchan
icon ndoj imbasan merangan meáwan
aag ayaj, ata icona nganiüy imbeolan nipi-
lan, nde metüniün nicuajind.

⁹ 'Nde mejoyiün tomiün, nde mejoy-
iün oro, nde mejoyiün plata, tengwüy
bronce. ¹⁰ Nde mejoyiün minchiüjtsan
tiül tiiüd, aton nde mejoyiün ijquiaw
camix. Átan nde mesoijquiün napüic,
nde mejoyiün ingotan. Cos leaw nerang
najiüt netam mawiüllaran.

¹¹ Wüx apmepeayiün tiül noic cam-
baj, tengwüy tiül noic rünch, iyam-
ban jane apmexoman quiaj leaw ajneaj
omeaats majaw icon. Ixojtan aniiüng nej;
naw quiaj apmeriowan wüx lamatüch
a nüt meriowan. ¹² Wüx apmejmeliün
tiül noic nden ertepeayiün, itüniün
monapacüy. ¹³ Sitiül apac omeajtsüw
majawüw icon, itüniün monapacüy;
sitiül ndot ngo mandiümüw icon nde
metüniün. ¹⁴ Sitiül ngo mandiümüw
mangochiw icon, ngo mandiümüw man-
guiayiw leaw apmesajan, iriowan tiül
aaga nden quiaj, tengwüy tiül aaga cam-
baj quiaj. Itajtan quiaj minajndot ilea-
jiün. ¹⁵ Naleaing sasaj icon, wüx nüt ap-

majaraw wüx asoeteran, alwüx quiriw
apateay ngo majneaj apmamongochiw
monaw cambaj Sodoma maquiiüb Go-
morra, ngo mat nejiw ajcüwa niplan
quiaj.

Apmemongochiün naél

¹⁶ 'Nganüy xique süüch icon
meamban at icon sap indüyiün tiül
tegüy sampiyi. Netam mejlüyiün at
icon ndiüc leawa necuiür nexotüy,
ngo majlüyan ndeaam. Aton irangan
atnej arang palom, cos palom ngo
marangüw ngo majneaj wüx ombas
alinop. ¹⁷ Ijawan wüx ajcüwa niplan
quiaj, cos apmayacüw icon teombasüw
monajiüt, apmawüjchiw icon tiül
sinagogas. ¹⁸ Aton apmaquüjpüw icon
teombasüw montangtang monajiüt
cos iyariün sandeac. Atquiaj alndom
mendeacan xic wüx manguiayiw
ajcüwa montangtang monajiüt,
at palpálwüx niplan leaw ngome
judío. ¹⁹ Naleaing wüx apmayacüw
icon teombasüw monajiüt, nde
meyambyamban imeajtsan mepiüngan
cuane apmepiüngan, nguineay
apmendeacan, cos wüx apmerndeacan,
quiaj Teat Dios apmüüch icon poch
cuane apmepiüngan. ²⁰ Cos ngome
icona apmerndeacan, Nangaj Miespíritu
Miteatiüts Dios apmendeac tiül icon.

²¹ 'Nachiigueran apmayac teowixaw
monajiüt micoj nej mandeow. At
nateateran apmayacüw teowixaw
monajiüt micual nej mandeow.
Nacualaran aton apmayacüw teowixaw
monajiüt miteatiw nejiw mandeow.
²² Meáwan niplan apmajciyiw
majawiw icon cos iyariün sandeac.
Jane ngo macueat xic, jane apmaitic
wüx mamongoch meáwan aag ayaj
leawa ndoj, apmaw wüx. ²³ Wüx
ayambiüw imbasan tiül noic cambaj
alndom mercuiürran indüyiün tiül
alinoic cambaj. Naleaing sasaj icon,

nganaw membichan mejüyiün tiül meáwan cambaj tiül iüt Israel, quiaj apmandilil Teat Naxey.

²⁴'Nop nequiajchay ngome alwüx ajaw, napateay ajaw; nganiy nequiaach nej alwüx ajaw. Aton nop nerang na-jiüt ngome alwüx atam, napateay atam; nganiy aaga neneay najiüt alwüx atam. ²⁵Nop nequiajchay ich mapac omeaats sitiül lamatüch ajaw nequiaach nej, nde matün wüx alquiriw; at nop nerang na-jiüt aton netam mapac omeaats sitiül lamüünd marang leawa netam, at-nej neneay najiüt, nde mandiüm ma-mong wüx. Sitiül nateateran tasoic nimeech nej, nenüt Beelzebú, ¿jowa nganiy a micual neje, cuane ngome apmasoiquiwe?

Áagan Teat Dios netam mermbolan mendüyiün

(Lc. 12:2-9)

²⁶'Nde mermbolan mendüyiün ajcüwa nipilan, cos leaw ngo majüic nganiy apmajüic alinoic nüt; aton leaw nganiy ngo majüic alinoic nüt apmajaraw. ²⁷Leaw tenguijal nasaj icon nganiy wüx icóotsan quiaj cam, alinoic nüt netam mesajan meáwan nipilan. Leaw tenguijal nandex tiül ilajean nganiy, alinoic nüt netam mendeacan napac manguiay meáwan nipilan. ²⁸Nde mermbolan mendüyiün leaw alndom mambiy icon, cos espíritu ngondom mandeow. Leaw naleaing netam mermbolan mendüyiün, aag ayaj leaw alndom mandrooch imbasan, at miespíritujan tiül biümb.

²⁹'¿Neol, ngome noic tomiün ombeat ijquiaw nine quiec ajnapa? Naleaing sapiüng ngo majmiüc masey noic tiül nejiw mandeow sitiül Teat Dios ngo mandiüm. ³⁰Aton meáwan miondeats omalaran nateoraw. ³¹Pares sapiüng

nde mermbolan cos icona alwüx ermbeatiün ngo mat icon ajcüwa nine quiec quiaj.

Jane ngo mexotüy wüx ayar andeac Teat Jesús

(Lc. 12:8-9)

³²'Jangantanej leaw ngo mexotüy wüx ayar sandeac masaj nipilan, xique aton sanasaj Xeteat najlüy tiül cielo xenipilan nej. ³³Aton jangantanej leaw apmarang atnej ngo metam nej xic, ata xique aton sanasaj Xeteat najlüy tiül cielo ngome xenipilan nej.

Mbajcaw nipilan wüx Teat Jesús

(Lc. 12:51-53, 14:26-27)

³⁴'Nde mepiüngan xique xiün nüüch majlüy monajneaj wüx aaga iüt cam. Ngwüy, xique ngo niün nayac monajneaj wüx iüt, xique xiün nayac moncüy. ³⁵Cos áag tiünas, altiül naxey apmajcüy aweaag miteat nej, ata nüx apmajcüy aweaag mimüm nej; at altiül mintaj nacualaran apmajcüy aweaag mimümüw nejiw. ³⁶Nop naxey tiül nden miün apmajiür moncüy majaw nej.

³⁷'Jane alwüx andiüm miteat nej mimüm nej, pero napateay andiüm xic, aag ayaj ngo membeat marang xenipilan. At aton leaw alwüx andiüm micual nej, napateay andiüm xic, aton ngo membeat marang xenipilan. ³⁸At jane ngo mandiüm mamongoch meáwan naél masey mambiyaran wüx cruz cos ayar sandeac, aag ayaj ngo membeat marang xenipilan. ³⁹Sitiül aljane ngo mayar sandeac cos imbol mandeow, nej wüx apmandeow apmamongoch xeyay ngo majneaj tiül biümb meáwan nüt. Pero sitiül aljane ngo mapiüng wüx, masey mandeow cos ayar sandeac, nej alinoic nüt apmajlüy xeyay najneaj tiül cielo.

Leaw apmüünderan

(Mr. 9:41)

⁴⁰ Jane apmayar indeacan, sandeac ayar aton. Jane ayar sandeac, ayar andeac neech xic niün. ⁴¹ Jane apmayar andeac nop nendeac andeac Teat Dios cos ajaw Teat Dios neech nej miün, nej apmüünd atnej leaw apmüünd aaga nendeac andeac Teat Dios quiaj. Aton sitiül aljane apmayar andeac nop nerang minajiüt Teat Dios cos ajaw tengui marang najneaj, nej aton apmüünd atnej apmüünd aaga nerang minajiüt Teat Dios quiaj. ⁴² Aton jangantanej leaw apmüüch masey tegüy yow manganeowüw ajcüwa namix nine quiaj, cos ajaw xenipilan nejiw; naleaing sasaj icon, nej ngome apmajnot ocueaj leaw apmüünd —aj nejiw Teat Jesús.

Minipilan Juan tambüw majawüw Teat Jesús

(Lc. 7:18-35)

11 Wüx Teat Jesús landoj masaj nejiw cuane netam marangüw ajcüwa gajpiüp (12) minipilan nej, quiaj taw quiaj, tamb maquiaach nipilan tiül meáwan cambaj tiül aaga iüt quiaj.

² Juan, aaga neech yow nipilan, altiül manchiüc. Wüx tanguiay nguineay tengui marang Teat Cristo, quiaj tüüch mambüw ijpiüp minipilan nej majawüw Teat Jesús. ³ Tatüniw nej manguiayiw, tasajüw:

—¿Teat, ique aaga Cristo leaw aliüc miüna, ngwüy netam nacüliün alinopa? —ajüw.

⁴ Quiaj Teat Jesús tasaj nejiw:

—Quiüran isajan teat Juan meáwan leawa temejawan at leawa temenguiay-iün. ⁵ Isajan nguineay larraw oniüjcüiw leaw nesomb, leaw necoex lajüy, leaw nexom nej napat monandeow nasaic lepra lajneaj, leaw nelaag lamanguaiay, at aton leaw tandeow nganüy lapac,

at ajcüwa nipilan ngo majiüriuw tengui manguiayiw nguineay alndom maw asoetiw nejiw. ⁶ Najneajay ajlüy leaw ngo machiw omeaats wüx xique —aj nejiw Teat Jesús.

⁷ Wüx laambüw minipilan Juan, quiaj Teat Jesús tapots mandeac masaj nipilan wüx Juan, tapiüng:

—¿Cuane teamban mejawan tiül wa-jchiüca? ¿Ngwüy tejawan nots najchowa tengui majowjow nej iütnda? ⁸ ¿Ngwüy, cuane teamban mejawana? ¿Tejawan nop naxey asooig najneajay apix neje? Icona ijawan leaw asooig najneaj apix nej aag ayaj najlüy amiüng nop natang nenajiüt. ⁹ ¿Ngwüy, cuane teamban mejawana? ¿Teamban mejawan nop nendeac andeac Teat Diosa? Ajaj áag, naleaing nej alwüx atam ngo matnej nop nendeac andeac Teat Dios. ¹⁰ Cos wüx aaga Juan quiaj, andeac aaga poch narangüch tiül minawiig Teat Dios, niüng apiüng:

Xecual, sanütüch mamb nop nejoy xepoch mamong ombas, teoj iliüc.

Nej apmataag majneaj mitiiüd apmemong tiül.

¹¹ Naleaing sasaj icon, tiül meáwan nipilan ngo maw tiül nop majntsop wüx atam ajlüy matnej atam a Juan. Pero naleaing tiül minipilan Teat Dios, leawa chingüy aag ayaj alwüx atam ngo matnej a Juan.

¹² Ajan wüx tiün a Juan andüy miün cam, xeyay nipilan tengui apacüw wüx majmeliw tiül micambah Teat Dios. Pero leaw ngo mimboj, ajcüw ayaj alndom majmeliw. ¹³ Cos meáwan mondeac andeac Teat Dios, at a poch tüünd Moisés tandeacüw wüx leaw aliüc miün apmajlüy aleaw niüng tapeay a Juan. ¹⁴ Nganüy sitiül icona indiüman meyariün, apmejawan nej aaga Juan quiaj tiün atnej Elías leaw lapiürang aliüc. ¹⁵ Netam menguiayiün at mexomanimeajtsan wüx leaw sandeac quiaj.

¹⁶;¹⁷ Cuane at nejiw sanapiüng wüx ajcüwa niplan monlüy nganüy cama? Cos at nejiw namix monguich montsoj tiül plas, tenguijal masajuw aquijüpüw nejiw, ¹⁷ apiüngüw: “Xicona tenguijal saindean pero icona ngo mejiüngan; átan sajiüntsan pero icona ngo merangan amix imeajtsan”, awiüw. ¹⁸Cos tiün a Juan, nej nguijaj ngo met ngo manganeow, icona tepiüngan nej alwüx ombras nej nimeech. ¹⁹ Nganüy tiün a Teat Naxey, nej üet aweaag jangantanej, at anganeow aweaag. Icona ipiüngan nej nerrombüy nangüngün; ajlüyay maquiüib niplan leaw ngo mayamb Teat Dios, at monsap mitomiün cambaj. Alinoic nüt apmajüic sitiül najneaj sandeac, sitiül sajiür fis, at apmajüic sitiül najneaj sarang tengwangwüy —aw.

Niplan nadam omeajtsüw

(Lc. 10:13-15)

²⁰ Condom quiaj Teat Jesús tapots mandeac wüx ajcüwa cambaj niüng lamarang xeyay ateócan, cos ajcüwa niplan quiaj ngo macueatiw marangüw ngo majneaj, ngo mayariw andeac nej. Tapiüng:

²¹—¡Jaa, icona monaw tiül cambaj Corazín! ¡Jaa, icona monaw tiül cambaj Betsaida! Cos jondot tiül cambaj Tiro y Sidón tarangüch meáwan ateócan leaw tarangüch tiül icona, cat-sats tsotojow tiül ngwiat masoijquiw nambeor apixaw nejiw majüiquichaw leaaw omeajtsüw wüx meáwan ngo majneaj tenguijal marangüw. ²² Áag sasaj icon, alinoic nüt wüx apmajaraw wüxasoeteran, napateay quiriw ngo majneaj apmamongochiw monaw Tiro y Sidón, ngo matnej icona. ²³ Ata icona monaw cambaj Capernaum, ¿iyajcan icona apmeamban tiül cielo? ¡Niquimas! Aleáin-gan apmejlosan tiül aaga xeyay ngo majneaj, tiül mondeow. Cos sitiül ndot tiül cambaj Sodoma marangüch ateócan at-

nej tarangüch tiül icona, Sodoma aliiün majlüy nganüy. ²⁴ Áag sasaj icon nganüy, alinoic nüt wüx Teat Dios apmajaw wüx asoeteran, napateay quiriw ngo majneaj apmamongochiw niplan monaw Sodoma, ngo matnej icona —aw.

Macaron niüng sajlüy, ixojtan

(Lc. 10:21-22)

²⁵ Tiül aaga nüt quiaj Teat Jesús tasaj Teat Dios, tapiüng:

—Xeyay najneajay irang Teat, ique natang nenajiüt tiül cielo at wüx iüt. Cos meáwan leawa lajlüy quiaj, texot ngo meaach majawüw leaw mondüy, leaw monxomxom omeaats. Nganüy lameach majawüw ajcüwa atnej nine monguich quiaj. ²⁶ Najneaj Teat, cos atquiaj indiüm —aw.

²⁷ Condom tapiüng:

—Meáwan cuajantanej leaw alma-jlüy, xeteat lamayac tiül xiwix. Nejinguind ngo majaw Jane xic, áagan xeteat ajaw. Aton nejinguind ngo majaw Jane xeteat, xíquian quiaj sajaw, ata nejiw leawa xique sandiüm nüjchiw majawüw. ²⁸ Macaron niüng sajlüy leawa laúmb apac marang cuajantanej, leaw ajiür xeyay naél. Xique sanüüch maxood. ²⁹ Iyariün sandeac, irangan leaw sanaquiaach icon, cos xique xeyay ajneaj ximeaats ngo nerangrangüy. Quiaj apmajneaj imeajtsan, apmexojtan. ³⁰ Cos leawa xique sandiüm merangan, aag ayaj ngo maél; ngome apaxiüm merangan leawa sapiüng —aw.

Tajeliw trigo wüx nüt axoodaran

(Mr. 2:23-28; Lc. 6:1-5)

12 Tiül aaga nüt quiaj wüx noic nüt axoodaran, Teat Jesús tamong amb tiül noic corrül. Minipilan nej tind üetiw, quiaj tapots majeliw natang aól trigo matajtüw müetiw. ² Ajcüwa fariseos wüx tajawüw aag ayaj, quiaj tasajüw Teat Jesús, tapiüngüw:

—Ijaw minipilan nguineay tengui marangüw wüx nüt axoodaran, aag ayaj ngondom marangüw —ajüw.

³ Nej tasaj nejiw:

—¿Neol ngomeaag meteowana tiül Mipoch Teat Dios mejawan nguineay tarang mixejchiiüts David wüx nej tind üete, at leaw almaquiiüpüw nej atona?

⁴ Nejiw tajmeliw tiül nangaj iüm, tüetiw pan leawa najmel marang nichech ocueaj Teat Dios; aag ayaj nejinguind ngondom müet, áagan miteaats alndom müetiw. ⁵ ¿Neol ngomeaag meteowan tiül a poch tüünd Moisés nguineay arangüw miteaats tiül nadam nangaj iüma? Cos masey nüt axoodaran nejiw netam marangüw najiüt, aag ayaj ngome nisoet. ⁶ Xique sasaj icon nganüy ajlüy ningüy nop alwüx atam, ngo matnej aaga nadam nangaj iüm. ⁷ Icona ngo mejawan cuane amb apiüng Mipoch Teat Dios niüng apiüng: “Xique sandiüm mejiürayon lasta, ngome áagan iya-can erchechiün”, aw. Sitiül icona tejawan aag ayaj, ngome apmeyacan asoet jane ngo marang nicuajind. ⁸ Aaga Teat Naxey alwüx atam, ngo matnej aaga nüt axoodaran quiaj —aw Teat Jesús.

Nop naxey ndron ombas nechey owix

(*Mr. 3:1-6; Lc. 6:6-11*)

⁹ Condom Teat Jesús taw quiaj, tamb andüy tiül sinagoga ocueaj nipilan judío.

¹⁰ Alquiaj nop naxey ndron ombas, nechey nots owix. Quiaj tatüniw manguiayiw Teat Jesús, tasajüw:

—¿Alndom mamongocharan iün andeow nipilan wüx nüt axoodarana? —ajüw nej.

Tapiüngüw aag ayaj cos andiümüw maxomüw cuane wüx alndom mayactüw asoet.

¹¹ Teat Jesús tasaj nejiw:

—Jondot nop tiül icona almajiür nop sap, ndot majmiüc ocueaj nej tiül noic lol

wüx nüt axoodaran, ¿quia ngondom majmele maxaingue? ¹² Sitiül sap alndom majwan, jow nipilan, cuane wüx ngondom mambeolaran. ¿Neol ngwa alwüx atama? Naleaing alndom marangüch noic najneaj wüx nüt axoodaran —aj nejiw.

¹³ Condom quiaj tasaj aaga ndron ombras quiaj:

—Ileainguich iwix —aj.

Camüu maleainguich, lajneaj nóm-ban atanej alinots owix nej. ¹⁴ Quiaj tawüw quiaj ajciwa fariseos. Tapots mayambüw nguineay alndom mam-biyaw Teat Jesús.

Tanomb tanderac wüx Teat Jesús

¹⁵ Teat Jesús tajaw nguineay ten-guijal mandiümüw marangüw. Quiaj taw quiaj, tandüjpíw nej mamb xeyay nipilan. Tamongoch iün andeow meáwan moniün andeow. ¹⁶ Tasaj nejiw nde majjüiquichaw jane nej. ¹⁷ Atquiaj tarang para majlüy atnej lamarang wüx nawiig tanomb teat Isaías, áag nendeac andeac Teat Dios, cos tapiüng:

¹⁸ Jogüy nerang xenajiüt, áag leawa lanarriiid, xeyay sajiür nej lasta, nej üüch mapac ximeaats.

Sanayac wüx ombas nej xeespíritu; nej apmasaj palpálwüx nipilan nguineay sandiüm marangüw.

¹⁹ Nej ngome apmajciüy aweaag aljane, ngome apmepaj.

Nejinguind ngome apmanguaiay andeac nej tiül calle.

²⁰ Nej ngome apmapol masey nots tongoy najchow, ngome apmaxejquen leaw aliün mayac quiriw nasop; apmacül leaw ajlüy teowix nej micambaj nej.

²¹ Nipilan tiül palpálwüx nación apmay-acüw omeajtsüw wüx nej.

Apiüngüw ambeol nej nimeech

(Mr. 3:20-30; Lc. 11:14-23; 12:10)

²² Condom quiaj taquiüraab niüng ajlüy nej nop naxey nesomb, aton nejew, ngondom mendeac, alwüx ombas nej nimeech. Quiaj Teat Jesús tüüch majneaj a naxey quiaj, rat oniiüg at tendeac. ²³ Meáwan nipilan mbayatoj, tapiüngüw:

—¿Quia aag ayaj micual mixejchiiüts Davida? —awüw.

²⁴ Wüx tanguiayiw aag ayaj ajcüwa fariseos, quiaj tapiüngüw:

—Aaga naxey quiaj awün nimeech cos ambeol nej Beelzebú, aaga minatang nimeech —awüw.

²⁵ Teat Jesús tajaw nguineay tenguijal mapiüngüw tiül omeajtsüw, quiaj tasaj nejiw:

—Meáwan montangtang monajjüt tiül noic iüt, sitiül apmbajcamoj majcüyiw nejeyéjan quiaj, apmendroochayej ombasüw. At meáwan cambaj, tengwüy tiül noic nden, sitiül mbajcamoj ngo majlüyüw nöiquian, ngome apmaiüciw, apndajrriümoj. ²⁶ Atquiaj aton sitiül nimeech apmawün alinop nimeech wüx ombasarán, ¿nguineay apmajlüyiwe? Sitiül ngo majlüyüw nöiquian, ¿nguineay alndom marangüw cuajantanej ngo majneaja? ²⁷ Sitiül naleaing Beelzebú nembeol xic nawün nimeech, isajan xic, jow minipilanan, ¿jane nembeol nejiw mawüniw nimeeche? Nejiw minipilanan apmajüiquichaw ngo maleaing ipiüngan. ²⁸ Pero sitiül Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios nembeol xic nawün nimeech wüx ombas nipilan, naleaing sasaj icon lamatüch icon mejmeliün tiül micambaj Teat Dios.

²⁹ ¿Cos nguineay alndom aljane majmel anitiung nop napac naxey maneed leaw andiüm, sitiül ngome ombas maöl

owix aaga naxey quiaj, cas tawün majoy leaw andiüma?

³⁰ Jangantanej leaw ngo mandüüb xic, ajcüy majaw xic. Jangantanej leaw ngo mambeol xic wüx leaw teanaxej-neng, aag ayaj teamawiich ninguiün.

³¹ Pares sasaj icon, meáwan nisoet leaw arangüw nipilan, Teat Dios alndom mawün wüx omeaats. At cuajantanej ngo majneaj poch anderac aton alndom mawün wüx omeaats nej. Pero jane apmandeac ngo majneaj wüx Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios, aag ayaj mbich nómbar ngondom mawün wüx omeaats nej Teat Dios. ³² Jangantanej apmandeac ngo majneaj poch wüx Teat Naxey, alndom maw aaga nisoet quiaj; pero jane apmandeac ngo majneaj wüx Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios, aaga nisoet quiaj mbich ngondom maw wüx ombas nej wüx aliün ningüy wüx aaga iüt cam, at alinoic nüt ngondom.

Noic owlí xiül wüx aong ajaraw

(Lc. 6:43-45)

³³ Leaw xiül nüeteran aóng, sitiül najneaj atang, apmayac najneaj aóng. At noic owlí xiül sitiül ngo majneaj atang apmayac ngo majneaj aóng aton. Cos noic owlí xiül ajüic nguineay ajlüy wüx apmayac aóng nej. ³⁴ ¡Cuane icona, at icon ndiüic! ¿Nguineay alndom mepiüngan cuane najneaj, sitiül icona xeyay ngo majneaj irangana? Cos leaw anderac, aag ayaj ajlüy tiül omeaatsaran. ³⁵ Nop nipilan leaw andeac najneaj ajüiquich nej xeyay najneaj altiül omeaats. Pero nop nipilan leaw andeac ngo majneaj, aag ayaj ajüiquich nej xeyay ngo majneaj altiül omeaats. ³⁶ Xique sasaj icon, alinoic nüt wüx apmajaraw wüx asoeteran, meáwan nipilan apmasajüw Teat Dios neol tapiüngüw meáwan ngo majneaj poch leaw tsajmbiüt ombeayiw mapiüngüw. ³⁷ Cos wüx mipoch apma-

jaraw sitiül apmajmel isoet tengwüy apmaw —aj nejiw Teat Jesús.

Nipilan atüniw ateócan

(*Mr. 8:12; Lc. 11:29-32*)

³⁸ Altiül fariseos, at mondüy wüx aaga poch tayac Moisés tasajüw Teat Jesús, tapiüngüw:

—Teat, sandiüman najawan merang noic nadam ateócan —awüw.

³⁹ Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:

—Ajcüwa nipilan monlüy nganüy monrang xeyay ngo majneaj, ngo mandüjpiw Mipoch Teat Dios, andiümüw majawüw ateócan. Naleaing nicuajind ngome apmijndi majawüw, áagan ateócan tajlüy wüx Jonás aaga nendeac andeac Teat Dios tajlüy nomb. ⁴⁰Cos atnej Jonás tacül teomeaats nadam cüet er nüt er ongwiiüts, atquiaj Teat Naxey aton apmacütl tiül loliüt er nüt er ongwiiüts. ⁴¹Alinoic nüt wüx Teat Dios apmajaw wüx asoeteran, ajcüwa nipilan monaw Nínive leaw tajlüiy tanomb, apmayacüw isoetiün. Cos ajcüwa nipilan quiaj tayambüw Teat Dios wüx a Jonás tapaj nej ocueajiw. Nganüy ajlüy tiül icona nop alwüx xeyay atam ngo matnej a Jonás. ⁴²Nop najtaj najlüy tanomb, natang nenajiüt nej naw cawac. Aaga najtaj quiaj wüx apmajaraw wüx asoeteran apwitium mayac isoetiün; cos nej imiün xeyay miünquiaj tamb manguiay najneajay mipoch aaga minatang nenajiüt nenüt Salomón. Nganüy ajlüy ningüy tiül icona nop alwüx xeyay atam ngo matnej Salomón.

Wüx nimeech andilil wüx ombasaran

(*Lc. 11:24-26*)

⁴³ 'Nop nimeech wüx apmaw wüx ombas aljane, apmajüjjüy tiül wajchiüc mayamb nguiane apmaxood. Wüx lapaxiow ajüjjüy, ngo maxom, quiaj apmapiüng: ⁴⁴"Sanandilil, sandüy tiül

niüng tawas", apmaw. Camüm mapeay quiaj, apmaxom aaga nipilan atnej nop iüm najneajay najirimb najmel mimba, ngo majlüy tiül nejinguind. ⁴⁵Almajaw atquiaj, quiaj apmamb majan alayaíw aquiiüb nej alwüx apatüw, ngo matnej. Quiaj apmambüw andüiyw wüx ombas a nipilan quiaj. Ndójwüx aaga nipilan quiaj xeyay ngo majneaj apmajlüy, ngo matnej tajlüy nomb. Atquiaj apmajlüy wüx ajcüwa nipilan monrang ngo majneaj cam —aj nejiw.

Mimüm Teat Jesús y michiig nej

(*Mr. 3:31-35; Lc. 8:19-21*)

⁴⁶ Teat Jesús tealeámban andeac masaj nipilan, quiaj ajngot mimüm nej y michiig nej, pero ngo majmeliw. Tapiüngüw andiümüw mandeacüw maquiüjpüw. ⁴⁷Aljane tasaj nej:

—Aliw ninguiaj mimüm y michiig. Andiümüw mendeacüw chüc mequiüjpüw —ajow.

⁴⁸ Quiaj tasaj aaga nesaj nej, tapiüng:

—Jane ipiüng xemüma, jane ipiüng xechiigue? —aj.

⁴⁹ Quiaj tandic owix andüy niüng ajlüiy minipilan nej, tapiüng:

—Jogüy ajcüw agüy xemü, xechiig.

⁵⁰ Cos meáwan leawa nerang atnej andiüm Xeteat najlüy tiül cielo, ajcüw ayaj xemü, xecoj, at xechiig aton —aw.

Andeac wüx nop nepiür

(*Mr. 4:1-9; Lc. 8:4-8*)

13 Tiül aaga nüt quiaj taw tiül iüm Teat Jesús, tamb andüy mbeay nadam yow nenüt Galilea, chetem quiaj.

² Canchiütoj niüng ajlüy nej xeyay nipilan. Quiaj tajtep tiül nop müx tiül yow, chetem. Ajcüwa nipilan tacülfwan wüx iüt mbeay yow. ³Quiaj tapots mandeac masaj nejiw xeyay najneaj poch, pero ngome aleaing miün, tapiüng:

—Tajlüy nop naxey tamb apiür. ⁴Wüx tenuial mawiich leawa teamapiür,

quiaj tajmiüc tigüy mbeay tiiüd, ndoj wüx tajgotos quiec tambichaw mamileaw.⁵ Tigüy tajmiüc wüx piedra niüng ngo majlüy omeaats iüt. Tajntsop nájen.⁶ Wüx tajntsop nüt terraar, quiaj tambel nej. Cos ngo majiür mioxiich nej, quiaj tawaag a nine soex quiaj.⁷ Altigüy tajmiüc tiül sats, condom tajntsop. Naleaing cos sats nájen atangüw, áag taxotiw tiüt a nine soex quiaj.⁸ Altigüy tajmiüc tiül najneaj iüt, najneajay terangüy. Tigüy napateay taóng, altigüy tayac wüx quiriw, altigüy tayac wüx xeyay aóng.⁹ Netam meajchiün ilajcan, mexoman imeajtsan wüx aaga sandeac quiaj —aw.

**¿Neol, cuane ajpar
aga andeac quiaja?**

(Mr. 4:10-12; Lc. 8:9-10)

¹⁰ Condom minipilan nej tatüchiw niüng ajlüy nej masajüw:

—Teat, ¿neol tendeac atquiaj, ngome aleáigan mesajüw nipilana? —ajüw nej.

¹¹ Quiaj Teat Jesús tasaj nejiw:

—Icona tenguial meajndiün mejawan leaw nomb ngo majüiquicharan, nguineay alndom majmeleran tiül micambaj Teat Dios najlüy tiül cielo. Pero nejiw ngome apmasoiquiw aleaing miün.¹² Cos sitiül aljane ayac wüx omeaats xepoch, apmüünd manguiay maxom xeyay. Pero sitiül nop ngo mayac wüx omeaats, aaga quiriw anguiay quiaj apndrom omeaats.¹³ Áag tandeacas atquiaj ngome aleáigan, cos sajaw masey ajawüw ngome apmajawüw cuane, at masey anguiayi ngome apmajawüw cuane wüx amb apiüng.¹⁴ Atquiaj alndom majlüy wüx ombasüw ajcüwa nipilan quiaj, atnej nomb tarang tiül minawiig nej teat Isaías, aaga nendeac andeac Teat Dios, niüng apiüng:

Apmenguiayıün naag ilajcan, pero ngome apmejawan cuane; apmejawan naag iniüjcan, pero ngome apmejawan cuane wüx andeac.

¹⁵ Cos icona xeyay adam imeajtsan; imontsotsan iniüjcan cos ngo mendiüman mejawan.

Ipalan ilajcan cos ngo mendiüman menguiayıün.

Ngo mendiüman meyacan imeajtsan wüx, mejawan cuane wüx amb apiüng; cos ngo mendiüman meyariün.

Ngo mendiüman namongoch iün indeowan.

¹⁶ Xique sasaj icon, najneajay ijlüyiün, apac imeajtsan cos icona lameajndiün mejawan, at lameajndiün menguiayıün.¹⁷ Naleaing sasaj icon, xeyay mondeac andeac Teat Dios at xeyay monyamb Teat Dios tandiümüw majawüw leaw nganüy lamejawan, pero taton ngo majawüw; tandiümüw manguiayiw leaw lamenguiayıün nganüy, pero taton ngo manguiayiw.

Cuane wüx amb apiüng wüx nepiür

(Mr. 4:13-20; Lc. 8:11-15)

¹⁸ Nganüy inguiayıün cuane wüx amb apiüng aaga sandeac wüx nepiür.

¹⁹ Leaw lamanguay anderac nguineay alndom majmeleran tiül micambaj Teat Dios, ndoj ngo mayac wüx omeaats, andüüban ajngot a nimeech mawün wüx omeaats nej leaw lamanguay. Aag ayaj ajlüy atnej aaga osaab soex najmiüc mbeay tiiüd.²⁰ Nganiüy aaga osaab soex najmiüc tiül piedra, aag ayaj apiüng wüx nipilan leawa anguiay Mipoch Teat Dios, andüüban mayar, apac omeaats.²¹ Naleaing aaga nipilan quiaj ajlüy atnej nine soex napateay mioxiich nej. Áag ngo mafüc, camüüm majlüy quiriw naél ajcan ayar Mipoch Teat Dios; andüüban machiw omeaats.²² At aaga osaab soex najmiüc tiül

sats, aag ayaj apiüng wüx niplan leaw anguiay Mipoch Teat Dios, pero xeyay ayac omeaats wüx mandiümndiüm cuajantanej leaw alndom maxom wüx aaga iüt cam. Quiaj lango leaam omeaats wüx Mipoch Teat Dios, lango müüich nej marang leaw Teat Dios andiüm. Aag ayaj atnej ngo mayac aóng.²³ Pero aaga osaab soex leaw napiürüch tiül najneaj iüt, aag ayaj apiüng wüx niplan leaw anguiay Mipoch Teat Dios, ayac wüx omeaats, condom aaga poch ambeol nej marang leaw andiüm Teat Dios. Aag ayaj atnej mayac xeyay aóng. Altıül taóng napateay, altigüy tayac wüx quiriw, altigüy tayac wüx xeyay aóng —aj nejiw Teat Jesús.

Ngo majneaj soex ajntsop tiül trigo

²⁴ Átan tandeac Teat Jesús andüy wüx ngo majneaj soex, tapiüng:

—Micambaj Teat Dios najlüy tiül cielo ajlüy atnej tajlüy wüx nop naxey tapiür osaab trigo tiül micorrül nej.²⁵ Naleaing aaga ongwiiüts quiaj wüx lameayiw, quiaj tamb nop najcüy majaw aaga neneay iüt quiaj, tapots mawich tiül aaga iüt quiaj osaab ngo majneaj soex niüng lapiürüch trigo, condom cas tamb.²⁶ Camüüm matang mattüch a nüt maól, quiaj lajüic ajcüwa ngo majneaj soex aliw tiül.²⁷ Almajawiw aag ayaj monrang minajiüt aaga neneay corrül, quiaj tambiw masajiw nej: “Teat Xan, ¿neol ngwa, najneaj osaab trigo ip-iüre? ¿Jow nganüy, nguia naw tajntsop ajcüwa ngo majneaj soexe?” ajüw nej.²⁸ Quiaj tapiüng aaga neneay corrül: “Nop ajcüy majaw xic nerang aag ayaj”, aw. Quiaj tasajiw nej monrang minajiüt nej: “¿Masey nambana nalojquiün aaga ngo majneaj soexe?” ajüw nej.²⁹ Quiaj nej tasaj nejiw: “Ngwüy, ich majlüy, cos sitiül apmelojquiün aaga ngo ma-

jneaj soex quiaj, alndom lojquiüm a trigo aton.³⁰ Ich majlüy matangiw nójiquian, ndoj apmawüniiüts wüx apmacojchich. Cos wüx apmacojchich, xique sanasajiw moncooch maxainguiw ombas aaga ngo majneaj soex, masojnongan noic noic ponong, maoeliw, müjchiw mandaab. Condom cas taxainguiw a trigo mayacüw tiül xetroj, sanajiw” —aw.

Tandeac wüx osaab mostaza

(Mr. 4:30-32; Lc. 13:18-19)

³¹ Teat Jesús tandeac alinoic andeac andüy wüx mostaza, tapiüng:

—Micambaj Teat Dios najlüy tiül cielo ajlüy atnej osaab mostaza wüx nop naxey mapiür tiül micorrül nej.³² Naleaing tiül meáwan osaab soex leaw napiürüch, aaga osaab mostaza quiaj xowüy minine. Ndoj wüx apmatang apmajal oleaj, alwiük ajal oleaj tiül meáwan soex, apmatüch atnej noic owl xiüll. Quiec alndom marang ombiüm wüx mipüüig nej —aw.

Tandeac andüy wüx levadura

(Lc. 13:20-21)

³³ Átan tandeac alinoic andeac ngome aleáingan, tandeac andüy wüx levadura, tapiüng:

—Micambaj Teat Dios najlüy tiül cielo ajlüy atnej arang levadura. Wüx nop na-jtaj ayac levadura tiül arej nepeax arin, aaga levadura apmüüch maxip aaga ajtsaj marang pan —aw.

Teat Jesús ngo mandeac aleáingan

(Mr. 4:33-34)

³⁴ Teat Jesús atquiaj tandeac ngome aleáingan masaj niplan. Nicuajind ngo mandeac aleáingan.³⁵ Tandeac atquiaj para majlüy atnej lamapiüng nop nendeac andeac Teat Dios, cos tarang wüx nawiig:

Xique ngome sanandeac aleáingan;

sanapiüng wüx cuajantanej leaw ngo majaraw nde ajan wüx Teat Dios tarang aaga iüt cam.

Tapiüng cuane wüx amb apiüng a ngo majneaj soex

³⁶ Wüx Teat Jesús landoj andeac masaj niplan, condom tajmel tiül iüm. Quiaj minipilan nej tambüw masajüw nej:

—Isaj xicon teat, cuane wüx amb apiüng aaga leaw tendeac wüx ajcüwa ngo majneaj soex tiül corrüll —ajuw nej.

³⁷ Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:

—Aaga nepiür najneaj osaab soex, aag ayaj Teat Naxey. ³⁸ Nganüy aaga corrüll, aag ayaj andeac wüx a iüt cam. Aaga najneaj osaab soex, aag ayaj apiüng wüx minipilan Teat Dios. Pero aaga osaab ngo majneaj soex quiaj apiüng wüx minipilan nimeech. ³⁹ Aaga najcüy mjaw neneay corrüll nepiür ngo majneaj osaab soex, aag ayaj nejay nimeech. Aaga wüx apxajnguiam omeaats corrüll aag ayaj apiüng wüx alinoic nüt wüx apmümb minüt a iüt cam. At ajcüwa monxaing omeaats corrüll, aag ayaj apiüng wüx ángeles. ⁴⁰ Atnej tarriütüch ajcüwa ngo majneaj soex mjawich tiül biümb, atquaj apmajlüy alinoic nüt wüx apmümb minüt a iüt cam. ⁴¹ Aaga nüt quiaj Teat Naxey apmüüch miün miángelos nej marriütüw mawiuniw ajcüw leaw monrang ngo majneaj, at leaw monyac wüx alinop marang ngo majneaj, mawiuniw tiül minipilan nej. ⁴² Apmajlosiüw tiül biümb niüng apmajüntsüw xeyay, apmeporros olüiquiw. ⁴³ Quiaj ajcüwa monyamb Teat Dios apmajlüiyi najneajay tiül micambaj Teat Dios, ancalitlit at nejiw achech nüt. Netam menguiayiün, mexoman imeajtsan wüx leaw sandeac quiaj.

Tandeac andüy wüx tomiün naxoraad

⁴⁴ Aton micambaj Teat Dios najlüy tiül cielo ajlüy atnej nembeat tomiün

naxoraad tiül corrüll. Ndoj nop naxey wüx taxom aaga tomiün taton ngo mapiüng, taxot majneaj, apac omeaats, quiaj tamb manüüb meáwan leaw almajiür para alndom mangal aaga iüt quiaj maneay.

Tandeac andüy wüx noic perla xeyay nembeat

⁴⁵ Aton micambaj Teat Dios najlüy tiül cielo ajlüy atnej nop nengaliüy neyamb nembeat perla. ⁴⁶ Cos wüx apmaxom noic perla leaw xeyay nembeat, quiaj apmamb manüüb meáwan leaw almajiür mangal aaga najneajay perla quiaj.

Tandeac andüy wüx ndoc

⁴⁷ Aton micambaj Teat Dios najlüy tiül cielo ajlüy atnej arang nots chinch wüx ajwich tiül ndec, cos apmasap cuajantanej cüet. ⁴⁸ Wüx lachipiow a ndoc, quiaj ajcüwa mondoo apmanotoj andüy wüx iüt. Condom apchetemoj marriütüw. Leaw najneaj cüet apmayaciüw tiül nccep, leaw ngwüy apmawi-jchaw ninguiün. ⁴⁹ Atquaj apmajlüy alinoic nüt wüx apmümb minüt a iüt cam. Quiaj ajcüwa ángeles apmawiuniw leaw monrang ngo majneaj tiül monrang najneaj. ⁵⁰ Leaw monrang ngo majneaj apmajlosiüw tiül biümb niüng apmajüntsüw xeyay, at apmeporros olüiquiw —aj nejiw Teat Jesús.

Leaw jayats, aton leaw ajlüyay

⁵¹ Condom tasaj nejiw Teat Jesús:

—¿Canüy lamejawan cuane wüx sandeaca? —aj nejiw.

Quiaj tapiüngüw:

—Lanajawan teat —awüw.

⁵² Quiaj tapiüng:

—Nop nendüy wüx aaga poch tüünd Moisés, wüx laquiajchay wüx nguineay alndom majlüyeran tiül micambaj Teat Dios najlüy tiül cielo, ajlüy atnej nop

nateateran tiül noic nden. Cos meáwan leaw almajiür tiül nden atam nej, altiül jayats, altiül najlüy tanomb —aw.

Teat Jesús ngo mandiüram tiül Nazaret

(Mr. 6:1-6; Lc. 4:16-30)

⁵³ Teat Jesús taw quiaj wüx landoj mapiüng wüx meáwan leawa tandeac quiaj. ⁵⁴ Tamb andüy tiül micambaj nej. Condom tapots maquiaach nipilan quiaj tiül a sinagoga ocueajiw nejiw. Ajcüwa nipilan wüx tanguiayiw aag ayaj mbaya-jow, tapiüngüw:

—¿Nguineay tendüy aaga naxey quiaja? ¿Nguiane aquiajchay ndoj ombas marang ateócan? ⁵⁵ ¿Neol ngome nej micual aaga naxey nerang xiüla? Aton ngwa, ¿María minüt mimüm neje? ¿Jow Jacobo, José, Simón, Judas, ngwa michiig neje? ⁵⁶ Meáwan michiig montaj nej aliw ningüy maquiüjpaa. ¿Neol, jow nej nguineay ndot ombas meáwan aag ayaja? —awüw.

⁵⁷ Pares ngome tayariw nej andeac. Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:

—Nop nendeac andeac Teat Dios ayarich andeac nej nguiajantanej; pero áagan tiül micambaj nej ngo mayarich andeac, at micoj nej michiig nej ngo mayariw nej andeac —aj nejiw.

⁵⁸ Áag ngo marang quiaj xeyay cuajantanej ateócan tiül a cambaj quiaj, cos ngo mayariw nej andeac.

Wüx tambiyeran Juan Bautista

(Mr. 6:14-29; Lc. 9:7-9)

14 Tiül aaga nüt quiaj, aaga Herodes natang nenajüüt tiül iüt Galilea, tanguiay nguineay tenguijal marang Teat Jesús. ² Quiaj tasaj monbeol nej:

—Aag ayaj a Juan neech yow nipi-lan lapac tiül mondeow. Áag ndot ombas marang cuajantanej —aj nejiw.

³ Atquiaj tapiüng a Herodes cos al-wüx omeaats nej leaw tarang. Nej

tüüch mamb ndeaam a Juan, majmel tiül manchiüc, maoelich naag galen. Aag ayaj tarang cos atquiaj tandium a Herodías mintaj Felipe, michiig a Herodes. ⁴ Cos Juan wüx aliün mapac tasaj a Herodes:

—Ngo majneaj mequiiüb mintaj michiig —aj.

⁵ Quiaj a Herodes tandium mambiy a Juan, pero naleaing timbol mandüy nipilan, cos meáwan nipilan apiüngüw aaga Juan quiaj nop nej nendeac andeac Teat Dios. ⁶ Noic nüt aaga Herodes tayac nangos nüt, arang atüch mineat nej. Nop nüx micual aaga Herodías tejiüng niüng ajlüyaran. Aaga Herodes xowüy tajneaj majaw. ⁷ Quiaj tapiüng apmüüch aaga nüx quiaj cuajantanej leaw ap-matün, aton tapaj minüt midios nej majaraw naleaing apmüüch. ⁸ Condom aaga nüx tamb matün manguiay mimüm nej cuane netam matün. Wüx landoj manguiay, quiaj tamb masaj a Herodes:

—Teat, sandium membiy aaga Juan neech yow nipilan meaach xic omal nej, amb tiül noic polat —aj.

⁹ Masey aaga Herodes tamix omeaats, naleaing cuane apmarang cos lamapaj minüt midios nej, aton nipilan tanguiayiw. Quiaj tapiüng müünd. ¹⁰ Tüüch mamb mandojquich onic a Juan tiül manchiüc. ¹¹ Quiaj tajoyiw omal a Juan amb tiül noic polat, tüjchiw a nüx, ndoj a nüx amogóchan tüüch mimüm nej.

¹² Condom wüx tapeayiw quiaj minip-ilan Juan, taxainguwiw micuerpo nej maquiüjpüw mamb mamiütiw. Wüx landoj, quiaj tambüw masajüw Teat Jesús.

Teat Jesús tüüch üetiw acoquiaw mil monkay

(Mr. 6:30-44; Lc. 9:10-17; Jn. 6:1-14)

¹³ Wüx Teat Jesús tanguiay aag ayaj, taw quiaj, tamb amb tiül müx andüy niüng ngo majlüy nipilan. Wüx tangui-

yaran laámb, quiaj tambüw mandüijpiw nej xeyay nipilan ambüw wüx iüt im-iünüw tiül palpálwüx cambaj. ¹⁴ Wüx Teat Jesús taw tiüt imiün tiül müx, quiaj tajaw lapeayiw quiaj xeyay nipilan. Wüx tajaw nejiw, quiaj tajmiüç omal omeaats, condom tamongoch iün andeow xeyay nipilan leaw taquüiraab niüng ajlüy nej. ¹⁵ Wüx langwiiüts, quiaj tasajüw nej minipilan nej:

—Teat, lamitiüt a nüt, aton ngo macüleran ningüy. Isajüw a nipilan quiaj majtsoriw, mambüw mangalüw üetiüw tiül rünch —ajüw nej.

¹⁶ Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:

—Ngo metam mambüw, icona netam meajchiün üetiüw —aj nejiw.

¹⁷ Quiaj tapiüngüw:

—¿Cuane sanüjchiüin? Cos áagan acoquiaj pan alijpüw nine cüet sajiüran —awüw.

¹⁸ Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:

—Ijamiünan, chiün najaw —aj.

¹⁹ Condom quiaj Teat Jesús tasaj nipilan chetemoj tiüt tiül nine soex. Quiaj tayar aaga acoquiaj pan alijpüw nine cüet, taxaing omal majaw cawüx, tüüch gracias Teat Dios. Wüx tamaag, quiaj texeyay. Condom tüüch minipilan nej majineaw müjchiw meáwan nipilan.

²⁰ Meáwan nejiw tetiw paxiün. Condom taxainguiw leaw nenaw, chipiüt gajpiüp (12) nchep. ²¹ Ajcüwa nipilan leaw tetiw atüch acoquiaj mil monxey, pálwüx montaj at namix monguich aton.

Teat Jesús tajüy teomal yow

(Mr. 6:45-52; Jn. 6:16-21)

²² Condom quiaj Teat Jesús tasaj minipilan nej majtepiw tiül müx mambüw ombas nejiw, nej teoj apmamb, ma-mongoj andüiyiw necamb a nadam yow quiaj. Cos nej apmacül quiaj alquiriw metepeay aweaag nipilan leaw ümb ma-jtsoriw, cas taw quiaj. ²³ Wüx laúmb ma-jtsoriw nipilan, quiaj tamb andüy wüx

nop tiük mandeac aweaag Teat Dios. Wüx lapojniow, Teat Jesús aliün quiaj. ²⁴ Nganüy aaga müx namb lamatüch pinawan aaga nadam yow quiaj, tenguijal mapijpijliüt nej omal yow, cos xowtiüy lapac a iünd angochiwi. ²⁵ Condom wüx landüy wüx arrow, quiaj Teat Jesús tamb matüch nejiw, ajüy amb teomal yow atnej majüy wüx iüt. ²⁶ Wüx tajawüw nej minipilan nej tenguijal ajüy amb teomal yow, mbayajow tepajüw cos timbojox xeyay, tapiüngüw:

—¡Aag ayaj nembolooch! —awüw.

²⁷ Teat Jesús tasaj nejiw:

—¡Nde mbayameron, cos xique, ngome aljane! —aj nejiw.

²⁸ Quiaj tendeac a Pedro masaj nej:

—Teat Naxey, ata naleaing ique, iich xic namb najüy teomal yow aton natüch ic —aj nej.

²⁹ Quiaj tasaj nej Teat Jesús:

—Mac, teat —aj nej.

Almanguaiay aag ayaj a Pedro ajchíquian tiüt, tajüy amb teomal yow mamb matüch Teat Jesús. ³⁰ Naleaing wüx tajaw nguineay apac a iünd, timbol, tanaámb tsyoj tiüt. Quiaj tepaj:

—¡Teat Naxey, imbeol xic! —aw.

³¹ Quiaj Teat Jesús tandic owix nej na-jénan masap nej, tapiüng:

—¿Neol techiw imdeaatsa; neol nganaw mejaw jane xique? —aw.

³² Condom wüx tajtepiw tiül müx, quiaj lambat nómbar. ³³ Quiaj ajcüw monlüy tiül müx taquiejliw micosüw nejiw tiüt teombas Teat Jesús, tapiüngüw:

—¡Naleaing, ique Micual Teat Dios! —awüw.

Teat Jesús tüüch majneaj moniün andeow tiül Genesaret

(Mr. 6:53-56)

³⁴ Condom andojuíwan a nadam yow, tapeayiw necamb, tiül iüt Genesaret. ³⁵ Wüx ajcüwa nipilan quiaj tajawüw nejay Teat Jesús

napeay, najénan tüjchiw manguiayiw meáwan niplan tiül a iüt quiaj. Quiaj taquüüpüw niüng ajlüy nej meáwan moniün andeow. ³⁶Tatüniw ocueaj Teat Jesús sitiül alndom müütch nejiw masambüw masey apix nej. Meáwan nejiw leaw tasambüw nej tajneajiw nómban.

Leaw üuch majiür nisoet niplan

(Mr. 7:1-23)

15 Noic nüt acas fariseos tambüw majawüw Teat Jesús, maquiüjpüw ajcüw mondüy wüx aaga poch tüünd Moisés, napeayiw imiünüw Jerusalén. Tatüniw manguiayiw nej:

²—¿Neol minipilan ngo mandüjpüw leaw tayacüw tanomb mixejchiiüts marangüche? ¿Neol wüx üetiw ngo majantsüw owixaw xeyay atnej ajlüyay marangaatsa? —awiüw.

³ Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:

—Jow icona, ¿neol ngo merangan atnej apiüng Teat Dios? ¿Neol tengowüjchiün para alndom mendüjpüin opech leaw tayacüw mixejchiina? ⁴Cos Teat Dios tapiüng: “Iyar andeacüw miteat, mimüm, indiümüw”, aw. Aton tapiüng: “Leawa nendeac ngo majneaj wüx ombas miteat nej, mimüm nej, ich mambiyaran”, aw. ⁵Pero nganüy icona ipiüngan nop naxey alndom masaj miteat nej mimüm nej, mapiüng: “Leawa sajiür langondon nüütch icon, cos meáwan aag ayaj sanüütch Teat Dios”, maj. ⁶Ipiüngan wüx aljane apmapiüng aag ayaj, lango metam mambeol miteat nej mimüm nej. Quiaj temengowüjchiün leaw andiüm Teat Dios para mendüjpüin opech leaw tayacüw mixejchiün. ⁷¡Ndeac mbeay! Naleaing leaw tarang teat Isaías tiül minawiig nej leaw Teat Dios tasaj nej, cos tandeac wüx icona wüx tapiüng:

⁸Ajcüwa niplan quiaj apiüngüwan ayariw sandeac, ngome wüx omeajtsüw, ombeayíwan.

⁹Ngo membeat leaw arangüw wüx ayambüw xic, cos meáwan leaw aquiajchiw, aag ayaj mipochiw nejiw —aj nejiw Teat Jesús.

¹⁰Condom Teat Jesús tapaj niplan masaj:

—Inguiayiün, iyacan wüx imeajtsan leaw teanasaj icon: ¹¹Cuajantanej leaw ajmel tiül ombeayaran müeteran, aag ayaj ngome nisoet; leaw ngo majneaj poch aw teombeayaran aag ayaj mbich nisoet —aj nejiw.

¹²Quiaj tambüw masajüw nej minipi-
lan nej, tapiüngüw:

—¿Tejaw Teat, nguineay tajcüiyi
ajcüwa fariseos wüx tanguiayiw in-
deaca? —ajüw nej.

¹³Nej tasaj nejiw:

—Cuajantanej napiürüch leaw Xeteat najlüiy tiül cielo ngo mapiür, apmalojquich nómban. ¹⁴Ich majlüiyiw cos nejiw ajlüiyiw atnej arang nop somb wüx teamanetet owix alinop somb. Cos sitiül nop somb apmanetet owix alinop somb, mijpüéj apmajmiüciüw tiül loliüt —aj nejiw Teat Jesús.

¹⁵Quiaj tasaj nej a Pedro:

—Teat, isaj xicon cuane wüx amb apiüng aaga tendeac quiaj —aj.

¹⁶Quiaj tasaj nej Teat Jesús:

—¿Neol, at a icona aton nganaw me-
jawana cuane amb apiüng? ¹⁷¿Ngo
mejawan nguineay ajlüy wüx nüeter-
ana? Cos aag ayaj ajmel tiül ombea-
yaran, among teomeatsaran, ndoj ap-
maw. ¹⁸Nganüy leaw ngo majneaj poch
aw teombeayaran, aag ayaj mbich nisoet
cos naw wüx omeaatsaran. ¹⁹Imiün tiül
omeaatsaran aw cuajantanej ngo ma-
jneaj alwüx omeaatsaran. Aton altiül
ambiyaw niplan. Altıül ajiürüw minax-
eyiw nejiw, minajtajüw nejiw, at al-

tiül monüx ajlüyiw maquiüjpüw monench, at monench ajlüyiw maquiüjpüw monüx masey ngo mengoch owixaw. Aton moneed, monwaiich, at mondeac ngo majneaj wüx ombas alinop, tengwüy wüx ombas Teat Dios. ²⁰ Meáwan aag ayaj üüch majiür nisoet nipilan. Nganüy, wüx üeteran masey ngo marangüch aaga leaw ajlüiyay merangan wüx ajantsüch owixaran, cos aag ayaj mbich ngome nisoet —aw.

Nop najtaj Cananea tayamb Teat Jesús

(Mr. 7:24-30)

²¹ Condom Teat Jesús taw quiaj, tamb andüy tiül iüt ocueaj cambaj Tiro maquiüb Sidón. ²² Quiaj tajngot majaw nej nop najtaj naw tiül iüt Canaán, nganüy acül tiül aaga iüt quiaj. Tapots apaj, tapiüng:

—;Teat Naxey, micual David, ich mamiüc imal imeatts mejaw xic! Xecual xeyay ngo majneaj teamamongoch, alwüx ombas nej nop nimeech —aw.

²³ Teat Jesús ngo masaj nej nicuajind. Quiaj tatüchiw nej minipilan nej, tasajüw:

—Teat, isaj ich maw ningüy, cos aliük almandüüb opechiiüts teapaj —awiüw.

²⁴ Condom quiaj Teat Jesús tapiüng:

—Xique tijndiüs niün nambeol áagan nipilan judío, cos nejiw ajlüyiw at nejiw najcueat sap —aw.

²⁵ Quiaj aaga najtaj tamb taquieel mi-cos nej tiüt, tapiüng:

—Teat Naxey, imbeol xic —aw.

²⁶ Quiaj tasaj nej Teat Jesús:

—Xenipilan judío ajlüyiw atnej xecual, netam nambeoltw ombas. Sitiül ngo narang atquiaj, sanarang atnej nop naxey anood mipan micual nej müüch nine pet müietiw —aj nej.

²⁷ Aaga najtaj tasaj nej:

—Teat, naleaing aag ipiüng quiaj, masey apmetiw ombas micual, pero aton

masey nine pet alndom mamilmil leaw najmiüc tiüt minaw üet neneay nej —aj nej.

²⁸ Quiaj tasaj nej Teat Jesús:

—;Naleaing müüm, xeyay iyac imeatts wüx xique! Nganüy apmajlüy atnej indiüm —aj nej.

Quiaj tajneaj micual nej ajan wüx aaga ores quiaj.

Teat Jesús tüüch majneaj xeyay moniün andeow

²⁹ Condom Teat Jesús taw quiaj, tamong amb mbeay nadam yow Galilea, tamb andüy wüx nop tiüc, quiaj chetet.

³⁰ Tapeayiw niüng ajlüy nej xeyay nipilan, aquiüjpüw mamb xeyay moniün andeow; altiül necoex, nesomb, nejew, at leaw ndron ombas. Tayaciüw tiüt niüng ajlüy Teat Jesús, condom nej meáwan tataag majneaj. ³¹ Meáwan nipilan mbayatoj wüx tajawüw landeac leaw nejew, at leaw ndron ombas lajneaj, leaw necoex lajüy, átan leaw nesomb larraw oniiüg. Tandeaciüw xeyay najneaj wüx Midios Israel.

Teat Jesús tüüch üetiw apiquiw mil monxey

(Mr. 8:1-10)

³² Condom Teat Jesús tapaj minipilan nej, tasaj:

—Sajjürüw lasta a nipilan cam, cos lamatiüch er nüt tatow acüliw ningüy maquiüjpaa, lango majiürüw cuane apmetiw. Aton ngo nandiüm nüjchiw majtsoriw sitiül nganaw metiw, cos alndom masap nejiw lop tiül tiiüd —aj.

³³ Quiaj tasajüw nej minipilan nej:

—;Teat, nguiane alndom naxoman nüeteran ningüy tiül wajchiüc metiw meáwan aaga nipilan quiaja? —ajüw nej.

³⁴ Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:

—;Cas pan aliün mejiürana? —aj nejiw.

Quiaj tapiüngüw:

—Áagan ayaíw pan alacas nine cüet
—awüw.

³⁵ Quiaj tapiüng Teat Jesús chetemoj tiüt niplan. ³⁶ Condom tayar aaga ayaíw pan at a nine cüet; tüüch gracias Teat Dios. Ndoj tamaag müüch minipilan nej majineaw müjchiw meáwan niplan. ³⁷ Meáwan nejiw tetiw paxiün. Condom leaw nenaw ocueajiw taxainguwiw chip-iüt ayaíw nchep. ³⁸ Leaw monxey tetiw, atüch apiquiw mil, pálwüx montaj, pálwüx namix monguich. ³⁹ Wüx landoj aag ayaj, quiaj tetepeayayej maquiüjpüw niplan, condom taw quiaj, amb tiül müx. Tamb andüy tiül iüt Magdala.

Atüniw nadam ateócan

(Mr. 8:11-13; Lc. 12:54-56)

16 Altiüll fariseos y saduceos tam-büw majawiüw Teat Jesús cos andiümüw masapüw nej wüx naél. Tasajüw marang nadam ateócan majawiüw naleaing Teat Dios tiül cielo am-beol nej.

² Nej tasaj nejiw:

—Wüx langwiiüts, tenguijal ajmel nüt, icona ipiüngan: “Nganüy apmarang najneaj cos ayac nacants oic”, irawan. ³ Aton wüx ümb arrow ipiüngan: “Nganüy ngome apmarang najneaj cos xowüy amococ, ayac nacants oic”, irawan. ¡Ndeac mbeay icon! Cos icona ipiüngan ijawan cuajantanej wüx oic, wüx caaw, ¿neol a nganüy ngo mejawan nicuajind wüx meáwan leawa tenguijal ajlüye? ⁴ Niplan monliiy nganüy cam monrang ngo majneaj atüniw ateócan majawiüw. Naleaing sasaj icon ngome apmijndiwi majawiüw. Apmijndiwi áagan ateócan leaw tajlüy wüx Jonás, aaga nendeac andeac Teat Dios —aj nejiw Teat Jesús.

Ndoj quiaj tacueat nejiw, tamb.

Leaw aquiajchiw fariseos

(Mr. 8:14-21)

⁵ Wüx tapeayiw necamb aaga nadam yow, quiaj minipilan nej leaad omeajtsüw ngo majoyiw pan. ⁶ Condom tasaj nejiw Teat Jesús:

—Inguiayiün, sanasaj icon, netam mejawan wüx aaga levadura ocueaj fariseos y saduceos —aj nejiw.

⁷ Quiaj minipilan nej tandeaciüw nejeyéan quiaj, tapiüngüw:

—¿Neol tandeac atquiaja? Aag ayaj tandeac cos ngo majamiünaats pan —awüw.

⁸ Teat Jesús tajaw cuane alwüx omeajtsüw. Quiaj tasaj nejiw:

—¿Neol tapots indeacndeacan wüx pan tíulan icona? ¿Neol tapateay iyacan imeajtsan wüx xique? ⁹ ¿Neol nganaw mejawan, ngo leaam imeajtsan nguineay tarangas wüx tajineas acoquiar pan müetiw acoquiar mil monxey? Jow leaw tenaw, ¿cas nchep tatücha? ¹⁰ ¿Neol ngo leaam imeajtsana? Jow, wüx tajineas ayaíw pan müetiw apiquiw mil niplan, ¿jow leaw tenaw, cas nchep chipiüta? ¹¹ ¿Neol cuane nerang icon ngondom mejawana? Cos xique ngome teanasaj icon wüx pan wüx tasajas icon mejawan wüx levadura ocueajiw fariseos at saduceos —aj nejiw.

¹² Quiaj tajawiüw naleaing ngome teamasaj nejiw majawiüw wüx levadura ocueaj pan, asaj nejiw majawiüw wüx leaw aquiajchiw ajciüwa fariseos y saduceos.

Pedro tapiüng Teat Jesús aaga Cristo

(Mr. 8:27-30; Lc. 9:18-21)

¹³ Wüx tambüw andüyiw tiül iüt ocueaj Cesarea de Filipo, quiaj Teat Jesús tatün manguiay minipilan nej, tasaj:

—¿Cuane apiüngüw niplan jane nej a Teat Naxey? —aj nejiw.

¹⁴ Quiaj tasajüw nej:

—Altiül apiüngüw nej aaga Juan neech yow nipilan. Altiül apiüngüw aaga Elfas, altiül apiüngüw Jeremías, tengwüy alinop nendeac andeac Teat Dios —awüw.

¹⁵ Quiaj Teat Jesús tasaj nejiw:

—Jow icona, ¿jane xic ipiüngana? —aj nejiw.

¹⁶ Quiaj tasaj nej Simón Pedro:

—Ique aaga Cristo leaw tapiürrang aliüc, Micual ic Teat Dios almapac —aw.

¹⁷ Quiaj tapiüng Teat Jesús, tasaj Pedro:

—Ich mapac imeaaats, Simón micual Jonás, cos aaga poch indeac quiaj ngome aljane tasaj ic, nejay Xeteat Dios najlüy tiül cielo tüüch ic mejaw. ¹⁸ Aton xique sasaj ic, ique tenüt Pedro, aag ayaj apiüng wüx nine piedra. Pero wüx aaga nadam piedra cam sanawitich majlüy xeyay xenipilan. Nicuajind ngandom manood nejiw masey nimeech marang leaw andiüm. ¹⁹ Xique santüüch ic llave meleaaig micambaj Teat Dios majmel-eran tiül. Leaw apmeóel ningüy wüx iüt apmaoeleran tiül cielo; at leaw apmecheed ningüy wüx iüt apchejtiüm tiül cielo aton —aj.

²⁰ Condom quiaj tasaj minipilan nej:

—Nde mesajan nejinguind xique aaga Cristo leaw lapiürrang aliüc —aj nejiw.

Teat Jesús tapiüng apmambiyaw nej

(Mr. 8:31—9:1; Lc. 9:22-27)

²¹ Teat Jesús naw wüx aaga nüt quiaj tapots masaj minipilan nej netam mamb Jerusalén. Quiaj apmamongoch xeyay ngo majneaj teowixaw montangtang tiül a nadam nangaj iüüm, teowixaw montangtang miteaaats, at mondüy wüx aaga poch tüünd Moisés. Aton netam mandeow mambiyaran, ndoj wüx er nüt apmapac alinomb. ²² Condom quiaj a Pedro tawün nej ninguiün quiriw, tasaj:

—¡Teat, aag ayaj ngo mandiüm Teat Dios; ique ngondom memongoch aag ayaj! —aj nej.

²³ Teat Jesús ndiliteay majaw a Pedro, tasaj:

—Icueat xic, nde mendium mepal leaw netam narang. Nde mendeac atnej andiüm Satanás. Cos aaga indeac quiaj ocueaj nipilan, ngome ocueaj Teat Dios —aj.

²⁴ Condom Teat Jesús tasaj minipilan nej, tapiüng:

—Sitiül aljane andiüm mayar sandeac majlüy xenipilan, ich mawün wüx omeaats meáwan naél leaw alndom mamongoch, ich mandüüb wüx leawa sarang masey mamongoch xeyay ngo majneaj, masey mandeow wüx cruz cos andüüb xic. ²⁵ Sitiül aljane ngo mayar sandeac ajcan imbol mambiyaw nej nipilan, alinoic nüt nej apmamongoch xeyay ngo majneaj. Pero sitiül aljane masey mandeow ajcan andüüb xic ayar sandeac, alinoic nüt najneajay apmajlüy. ²⁶ ¿Jondot sitiül aljane alndom maneay meáwan cuajantanej leaw ajlüy wüx aaga iüt cam, cuane ajpar sitiül apndrom ombas lango mamb tiül cielo? ¿Nguineay alndom nop mangüy asoet nej maw wüxe? ²⁷ Cos alinoic nüt wüx aaga Teat Naxey aliüc alinomb xeyay najneajay apmajlüy, xeyay nelitlit atnej ajlüy Teat Dios, almaquiiüpüw nej a ángeles. Quiaj apmangüy meáwan anopnop wüx leaw tarang. ²⁸ Naleaing nganüy sasaj icon altiüil icona nganaw mandeow, quiaj apmejawan nguineay ajlüy a Teat Naxey wüx apmajlüy wüx micambaj nej —aj nejiw.

Tewüneay majawüw nej Teat Jesús

(Mr. 9:2-13; Lc. 9:28-36)

17 Wüx lamatüch anaíw nüt tatow ndoj mapiüng aag ayaj, quiaj Teat Jesús taquiiüb Pedro, Jacobo, at a

Juan michiig Jacobo. Tambüw wüx nop nadam tiüt nejíwan quiaj. ² Condom Teat Jesús tewüneay majawüw nej. Quiaj tajawüw teombas nej xowüy lalitlit atnej ached nüt; apix nej tajlüy rajniy atnej ran. ³ Camüm quiaj majawüw mixejchiw nejiw tajlüyiw tanomb, ajcüwa Moisés maquiiüb Elías, tenguijal andeacüw maquiüjpüw Teat Jesús. ⁴ Condom quiaj a Pedro tasaj Teat Jesús:

—Teat, najneajay macülliüts ningüy nöiquian. Sitiül mendiüm sanarangan ningüy arej nden, noic ineay, alinoic aneay teat Moisés, at alinoic aneay teat Elías —aj.

⁵ Pedro tealeámban mandeac aag ayaj, quiaj ajngot noic rajniy oic taxot nejiw. Imiün tiül aaga oic quiaj tanguiayiw noic nanderac, apiüng:

—Aaga ayaj xecual, xeyay sandiüm, apac ximeaats najaw. Inguiayiün meáwan leawa nej asaj icon —aj nejiw aaga nendeac quiaj.

⁶ Almanguayiw aag ayaj minipilan nej, tanaámb mojcojow tiüt mbayatoj xeyay. ⁷ Quiaj Teat Jesús tamb marreeg nejiw, tapiüng:

—Witiüron, nde mbayameron —aj nejiw.

⁸ Almaxainguiw omalüw, quiaj majawüw ngo majlüy quiaj nejinguind, áagan Teat Jesús almaquiiüpüw.

⁹ Condom wüx teawüw tiüt imiünüü wüx tiüt, quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:

—Nde mesajan nejinguind wüx aaga leaw Teat Dios tüüch icon mejawan quiaj. Wüx Teat Naxey landoj lapac tiül mondeow, quiaj alndom mendeacan wüx —aj nejiw.

¹⁰ Quiaj tatüniw nej manguiayiw minipilan nej, tasajüw:

—Teat, ¿neol ajcüwa mondüy wüx aaga poch leawa tüünd Moisés apiüngüw netam miün aaga Elías ombas nej, teoj aliüc aaga Cristo? —ajüw nej.

¹¹ Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:

—Naleaing leaw apiüngüw, Elías netam miün ombas masaj nipilan leaam omeajtsüw wüx Teat Dios. ¹² Nganüy sasaj icon Elías laiün ningüy. Naleaing ngome tajawüw jane nej. Tarangüw wüx ombas nej cuajantanej ngo majneaj leaw andiüümüw. Atquiaj Teat Naxey aton apmamongoch xeyay ngo majneaj teowixaw nejiw —aj nejiw Teat Jesús.

¹³ Quiaj minipilan nej leaad omeajtsüw, teamandeac wüx ombas aaga Juan neech yow nipilan.

Wüx tajneaj nop alwüx ombas nej nimeech

(Mr. 9:14-29; Lc. 9:37-43)

¹⁴ Wüx tapeayiw niüng ajlüyiw niplan, quiaj tajngot nop naxey maquieel micos nej tiüt teombas Teat Jesús, tasaj:

¹⁵ —Teat Naxey, ijiür lasta xecual cos nimeech alox nej tiüt, teamamongoch xeyay ngo majneaj. Nguiaj lamalox nej tiülb tümb tengwüy tiül yow. ¹⁶ Saquiüib miün nüüch majawüw nej minipilan sitiül alndom matajciüw nej majneaj. Naleaing ngondom ombasüw —aj nej.

¹⁷ Quiaj Teat Jesús tasaj nipilan:

—¡Jaa, icona nipilan ngo meyariün sandeac, monrang ngo majneaj icon! ¿Cas nüt ipiüngan sanajlüy ningüy naquiiüb icona? ¿Cas nüt ipiüngan sanaüic wüx leaw irangana? Iquiüpjan miün aaga nench najaw —aj nejiw.

¹⁸ Condom quiaj talic aaga nimeech najlüy wüx ombas a nench; tasaj macueat. Quiaj tacueat, tajneaj a nench tiülan aaga ores quiaj.

¹⁹ Condom minipilan nej wüx nejíwan quiaj maquiüjpüw nej, quiaj tasajüw:

—¿Neol xicona ngondom nawüniün aaga nimeech quiaja? —ajüw nej.

²⁰ Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:

—Cos ajcan apateay iyacan imeajtsan wüx xique. Naleaing sasaj icon sitiül icona meyacan imeajtsan wüx xic,

masey atonej apateay osaab mostaza, apndom mesajan aaga tiüc quiaj: "Iriow ninguiaj, quiür indüy ninguiün", merajan, y aaga tiüc apmaw. Ngo majlüy nicuajind leaw ngondom merangan sitiül naleaing iyacan imeajtsan wüx xique.²¹ Pero aaga nimeech quiaj ngondon maw sitiül ngo matajcüch orar y maiündüch xeyay —aj nejiw.

**Teat Jesús tapiüng
alinomb apmambiyaw nej**
(Mr. 9:30-32; Lc. 9:43-45)

²² Wüx tajlüiyiw nójiquian tiüll iüt Galilea, quiaj Teat Jesús tapots masaj nejiw wüx nguineay Teat Naxey apmayacüch teowixaw nipilan,²³ apmambiyaw nej; ndoj, wüx er nüt apmapac alinomb. Wüx tanguiayiw aag ayaj tamix omeajtsuw xeyay.

**Tawün tomiün andüy tiüll
nadam nangaj iüm**

²⁴ Wüx Teat Jesús tapeay tiüll cambaj Capernaum maquiiüb minipilan nej, quiaj ajcüwa monxaing tomiün andüy tiüll nadam nangaj iüm tambüw majawiüw teat Pedro. Tatüniw manguiayiw nej, tasajüw:

—Jow aaga teat nequiaach icon, ¿ngo mawün tomiüna andüy tiüll a nadam nangaj iüm ocueajiiütsa? —ajüw nej.

²⁵ Quiaj teat Pedro tasaj nejiw:

—Ajaj awün —aw.

Wüx tajmel tiüll iüm a Pedro, andüüb masaj nej Teat Jesús, tapiüng:

—¿Nguineay ipiüng teat Simón? Jow monajiüt tiüll noic cambaj, ¿jane ocueaj atüniw tomiüna, micual miiütiw nejiwe, ngwüy napeay miün nipilana? —aj nej.

²⁶ Quiaj tapiüng a Pedro:

—Atüniw ocueaj napeay miün nipilan —aw.

Teat Jesús tapiüng:

—Nganüy micual iüt ngo metam mangüy.²⁷ Naleaing, pero ngana mandeacndeaciw wüx; quiür mbeay ndec, erlech. Leaw apmelech ombas, apmexom teombeay nej tomiün. Aag ayaj ngochan meajchiw ajcüwa monsap tomiün, aag ayaj ayacar icore —aj nej Teat Jesús.

¿Jane alwüx atam ajlüy?

(Mr. 9:33-37; Lc. 9:46-48)

18 Tiüll aaga nüt quiaj, tatüniw nej manguiayiw minipilan nej, tasajüw:

—¿Jane alwüx atam ajlüy tiüll micambaj Teat Dios najlüy tiüll cielo? —ajüw nej.

² Quiaj Teat Jesús tapaj miün nop nine, malembech pinawan nejiw.³ Condom tapiüng:

—Naleaing sasaj icon sitiül ngo mendüyiün wüx merangan atnej arang nop nine, ngondom mejmeliün tiüll micambaj Teat Dios najlüy tiüll cielo.

⁴ Atquiaj jangantanej leaw apmarang atnej aaga nine cam, ngo merangrangüy nicuajind, aag ayaj alwüx atam ajlüy tiüll micambaj Teat Dios najlüy tiüll cielo.⁵ Aton jangantanej apmajüür lasta nop nine atnej aaga nine cam, aag ayaj atnej xique tenguijal majiüür xic lasta.

Nde meyacüchiün wüx ngo majneaj

(Mr. 9:42-48; Lc. 17:1-2)

⁶ Jangantanej apmandiüüm mayac wüx marang ngo majneaj masey nop tiüll ajcüwa namix nine monyar sandeac, najneaj wúxan nganaw marang aaga ngo majneaj quiaj, maoelich teonic nej nop cow majlos tiüll ndec tsoyom tiüt nómbaran. ⁷ ¡Xeyay ngo majneaj ajlüy wüx iüt, cos ajlüy leaw alndom müüch majmiücaran tiüll nisoet! Aag ayaj meáwan nüt ajlüy, pero ¡xeyay ngo majneaj apmamongoch leaw apmayac wüx nisoet alinop!

⁸ 'Atquiaj sitiül aljane ayaag owix nej tengwüy oleaj nej andiüm mayac nej wüx marang ngo majneaj, ich mandoog malox ninguiün. Cos más najneaj majmel niüng apmapacaran meáwan nüt masey ngo majiür nots owix tengwüy nots oleaj, cos cuane ambeol nej majlüy palan, ndoj majlos tiül biümb niüng ngondom xejquem nómban. ⁹ Aton sitiül aljane ayaag oniiüg nej andiüm majaw leaw ngo majneaj, ich masoond malox ninguiün. Cos najneaj majmel niüng apmapacaran meáwan nüt masey noic oniiüg nej, cos cuane ambeol nej majiür palan oniiüg, ndoj majlos tiül biümb tiül necoy.

Tandeac wüx ndron sap

(Lc. 15:3-7)

¹⁰ 'Nde mepiüngan jangantanej tiül ajcüwa namix nine quiaj ngo membeat, cos sasaj icon ajcüwa ángeles tiül cielo leaw tenguial mambeol nejiw, meáwan nüt teamajawüw mitey Xeteat Dios najlüy tiül cielo. ¹¹ Cos Teat Naxey tiün mawün wüx meáwan nipilan leawa landoj apndrom ombasiüw.

¹² ¿Cuane ipiüngan? Jondot nop naxey almajiür coic miow (100) sap, camüüm ndrot ocueaj nop. ¿Neol ngome apmacueat aaga peic miow gajpoquey (99) quiaja, mamb mayamb aaga nop leaw ndrona? ¹³ Sitiül ndot maxom, naleaing sasaj icon apmapac omeaats xeyay majaw aaga axom quiaj, ngo matnej meáwan leaw ngo ndrom. ¹⁴ Atquiaj aton Miteatiiüts Dios najlüy tiül cielo ngo mandiüm majaw ndrom ombasiüw nop tiül ajcüwa namix nine quiaj.

Wüx aljane aleaic marang wüx imbas

(Lc. 17:3)

¹⁵ 'Sitiül aljane aleaic marang wüx imbas, quiür indeac anaag najneaj icónan quiaj, meaach leaam omeaats

leaw tarang. Sitiül tayar leaw ipiüng, lamembeol, lameaach majneaj omeaats. ¹⁶ Nganüy sitiül ngo mayar leaw isaj, iyamb nop ijpüw mequiiüb, meamban mejawan majlüiy quiaj manguiayiw. ¹⁷ Sitiül nej ngo mayar leaw isajan, isajan montangtang tiül moncanchiün mandeaciüw maquiüjpüw. Ndot átan ngo mayar leaw asajüw nej, iyacan atnej nop ngo mayar andeac Teat Dios, tengwiüy atnej nop nesap mitomiün cambaj leaw xeyay ngo majneaj arang.

¹⁸ 'Naleaing sasaj icon, meáwan leaw apmeoeliün wüx aaga iüt cam apmaoelich tiül cielo. Aton meáwan leaw apmechejtiün wüx aaga iüt cam, apmachejitch tiül cielo aton.

¹⁹ 'Sasaj icon alinomb, masey sitiül ijpüw icona ningüy wüx iüt aleaic metüniün, noic nej imeajtsan, Xeteat Dios najlüy tiül cielo apmüüch. ²⁰ Cos nguijantanej niüng xenenguejow masey ijpüw arojpüw monyar sandeac, xique sajliüy quiaj pinawan nejiw —aj nejiw Teat Jesús.

²¹ Condom quiaj teat Pedro tamb matün manguiay Teat Jesús, tasaj:

—Teat, ejondot nop aleaic marang wüx ximbas, cas ombas netam nawün wüx ximeaats leawa taranga, leaw atüch ayaíwe? —aj.

²² Quiaj tasaj nej Teat Jesús:

—Ngo nasaj ic áagan ayaíw; alndom mewün wüx imeaats masey ayaíw ermiow gajpowüw (77) —aj.

Tandeac andüy wüx nop najon nerang najiüt

²³ Tiül micambaj Teat Dios najlüy tiül cielo ajlüy atnej tarang nop minatang nenajiüt wüx tandium majaw nguitow ajüchiw nej anopnopoj mimonnebol nej. ²⁴ Tapots majaw wüx nguitow ajüchiw, quiaj apeay quiaj maquiüraab niüng ajlüy nej nop leaw ajüchiw nej xeyay tomiün. ²⁵ Aaga naxey quiaj ngon-

dom mangüi leaw ajüch. Quiaj tapiüng aaga minatang nenajiüt majnapüw, ma-jlüiyiw ocueaj alinop maquiiüb mintaj nej micual nej. At majnap meáwan leaw almajüriuw para mawün mito-miün nej.²⁶ Condom aaga naxey quiaj taquieel micos nej tiüt teoleaj minatang nenajiüt matün ocueaj. Tasaj: “Teat, satün icueaj, ngwa mecül xic alquiripite, ndoj sanangüi meáwan leaw sal-najüch ic”, aj.²⁷ Quiaj aaga natang nenajiüt tajmiüc omal omeaats majaw nej. Tawün wüx omeaats nej nómbar leaw lamajüch aaga naxey quiaj, tapiüng tsajmbiüm mamb.²⁸ Almaw quiaj aaga naxey nejüchay, quiaj mangoch nop aquiiüb nej arang aweaag najiüt, alma-jüch nej quiriw tomiün. Quiaj tasap ma-pats onic, landüy wüx apmambiy. Quiaj tasaj: “Nganüy nganüy ingüy xetomiün”, aj.²⁹ Quiaj aaga naxey taquieel micos nej tiüt, matün ocueaj, tasaj: “Satü icueaj teat, ngwa mecül xic alquiripite, ndoj sanangüi meáwan leaw sajüch ic”, aj.³⁰ Aaga naxey quiaj ngome tandium macül nej, andüüban tamb mayac tiül manchiüc leaw ambich mangüi mito-miün nej.³¹ Wüx tajawüw aag ayaj ala-cas monrang najiüt, xeyay ngo majneaj mayajciuw. Quiaj tambüw masajüw aaga minatang nenajiüt manguiay meáwan leaw lamarang aag naxey quiaj.³² Quiaj tapaj nej miün alinomb aaga minatang nenajiüt, tasaj nej: “¡Ique nop ic ngo majneaj nerang xenajiüt! Ique meáwan leaw tejüch xic, aag ayaj tawüniüs wüx ximeaats nómbar, cos tetün xicueaj.³³ Jow nganüy ique, ¿neol ngo mejür lasta alinop atnej tajíuras ic lasta?” aj nej.³⁴ Tajciüy xeyay aaga natang nena-jiüt, quiaj tüüch mamb tiül manchiüc macúlan quiaj leaw ambich mangüi meáwan ajüch.

³⁵ Atquiaj apmarang wüx imbasan Xeteat Dios najlüy tiül cielo sitiül ngo mewüniün wüx imeajtsan meáwan leaw

arang wüx imbasan alinop —aj nejiw Teat Jesús.

Teat Jesús apiüng wüx moncueateay

(Mr. 10:1-12; Lc. 16:18)

19 Condom wüx Teat Jesús landoj masaj nejiw meáwan aaga poch quiaj, quiaj taw Galilea tamb andüy tiül iüt Judea, najlüy nonüt necamb lam Jordán.² Tandüjpiw nej mamb xeyay nipilan. Meáwan tamongoch iün andeowüw.

³ Condom acas fariseos tambüw ma-jawüw Teat Jesús matüntüniw manguiayiw majawüw cuane apmapiüng. Quiaj tasajüw:

—¿Alndom nop naxey macueat mintaj nej cos tarang cuajantanej leawa nej ngo mandium? —ajüw nej.

⁴ Quiaj tasaj nejiw:

—¿Ngomeaag meteowan tiül Mipoch Teat Dios, niüng apiüng nej nerang nipilan, cos apiüng: “Tarang naxey at tarang najtaj”?⁵ Aton tapiüng: “Nop naxey netam macueat miteat nej mimüm nej, maquiiüb mintaj nej. Quiaj apmajlüiyiw nöiquian, atnej nop nipilan nejiw.”⁶ Atquiaj langome apmajlüiyiw ijpuéj, apmajlüiyiw nop nejiw cos noic omeajtsüw. Pares nejinguind ngondom müüch mecueatayej leaw Teat Dios lamüüch majlüy nöiquian —aj nejiw Teat Jesús.

⁷ Quiaj tasajüw nej:

—¿Neol a Moisés tapiüng alndom nop naxey macueat mintaj nej sitiül marangüch minawijquiaw nejiw müjndiw mecueatayej nómbar? —ajüw nej.

⁸ Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:

—Moisés tapiüng alndom mecueatiün mintajan cos tajaw nadam imeajtsan. Naleaing nomb ngome atquiaj ajlüy.⁹ Pero nganüy xique sasaj icon sitiül nop naxey macueat mintaj nej, acueá-tan, ngome nejiür naxey mintaj nej, condom aaga naxey quiaj apmaquiiüb

alinop, nej a naxey quiaj ajiür xeyay nisoet cos lamajiür minajtaj nej. Aton Jane apmaquiiüb nop najcueat najtaj ajiür xeyay nisoet cos atnej majiür minajtaj nej aton —aj nejiw.

¹⁰ Quiaj tapiüngüw minipilan nej:

—Sitiül atquiaj ajliiy naél wüx aljane macueat mintaj nej, nómbar ngo majneaj majiüraran mintajaran —awüw.

¹¹ Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:

—Ngome meáwan nipilan alndom maiüciw wüx aaga ipiüngan quiaj. Áagan leaw Teat Dios lamambeol müüch majlüiyiw atánan quiaj. ¹² Ajlüy monkay ajiür cuane wüx ngo mengoch owixaw: altiül atquiaj ajlüy nde wijquiaw; altiül aljane tarang nej wüx ombas nej; at altiül ngo mengoch owix cos xeyay andiüm marang minajiüt micambaj Teat Dios. Leaw ayaag alndom majlüy atánan quiaj, ngo mengoch owix, pues najneaj —aj nejiw.

Taquíüraab niüng ajlüy Teat Jesús acas namix nine

(*Mr. 10:13-16; Lc. 18:15-17*)

¹³ Condom taquíüraab niüng ajlüy nej acas namix nine matepeayiw Teat Jesús, mayac owix nej wüx omalüw nejiw, matiün monajneaj ocueaj Teat Dios müüch nejiw. Minipilan nej taliquiaw ajciüw monquiiüb namix nine. ¹⁴ Quiaj Teat Jesús tapiüng:

—Ijchan miünüw a namix nine niüng sajliiy, nde mepalan. Cos ocueajiw nejiw micambaj Teat Dios najlüy tiül cielo —aw.

¹⁵ Quiaj tajend omalüw namix nine, ndoj taw quiaj.

Nop nejiür xeyay, tandeac aweaag Teat Jesús

(*Mr. 10:17-31; Lk. 18:18-30*)

¹⁶ Condom tajngot nop majaw Teat Jesús, tatün nej manguiay, tasaj:

—Teat, sajaw ique najneaj irang. Nganüy isaj xic Teat, ¿cuane najneaj netam naranga para namb tiül cielo nacül quiaj meáwan nüte? —aj nej.

¹⁷ Quiaj tasaj nej Teat Jesús:

—¿Neol tepiüng xique nerangas najneaja? Nejinguing nipilan ngo marang najneaj. Áagan Teat Dios arang najneaj. Nganüy sitiül indiüm meamb tiül cielo, netam merang meáwan leaw tapiüng Teat Dios marangüch —aj.

¹⁸ Quiaj tasaj nej aaga naxey quiaj:

—¿Ngün? —aj.

Teat Jesús tasaj nej:

—Nde membiy nejinguing; nde mejiür pálwüx najtaj; nde merneed; nde mendeac ngo maleaing wüx ombas alinop; ¹⁹ iyar andeac miteat mimium; aton ijiür lasta alinop atnej ijiürüy lasta iquíayan quiaj —aj nej Teat Jesús.

²⁰ Quiaj tasaj nej aaga naxey quiaj:

—Teat, meáwan aag ayaj sayac wüx ximeaats narang nde quich xic. ¿Cuane alinoic netam naranga? —aw.

²¹ Quiaj tasaj nej Teat Jesús:

—Sitiül indiüm merang leaw palan, quiür inüüb meáwan leaw almejiür, condom imbaag ombeat meaach leaw nipilan ngo majiür. Ndoj tewiün mendüüb xic merang xenajiüt. Atquiaj apcanchiüm meáwan nembeatmbeat leaw apmeaand alinoic nüt tiül cielo —aj nej.

²² Wüx tanguiay aag ayaj, quiaj tamix omeaats, taw quiaj, cos nej ajiür xeyay cuajantanej, ngo mandiüm mandrooch ombas.

²³ Quiaj Teat Jesús tasaj minipilan nej:

—Naleaing sasaj icon xeyay naél ocueajiw ajciüwa monjiür xeyay cuajantanej majmeliw tiül micambaj Teat Dios.

²⁴ Sanandüy wüx nasaj icon alinomb, ngo maél mamong teowil nots ndiüc nop camello, ngo matnej aél ocueaj nop nejiür xeyay, majlüy tiül micambaj Teat Dios —aj nejiw Teat Jesús.

²⁵ Wüx tanguiayiw aag ayaj minipilan nej xeyay mbayatoj, tetünayej menguiayayej:

—Sitiül atquiaj ajlüy, ¿jane alndom maw wüx asoet neje? —awüw.

²⁶ Quiaj Teat Jesús tajaw teombasiuw nejiw, tapiitung:

—Nipilan ngondom mawün wüx asoet nejinguiind; pero Teat Dios ngo maél maw aag ayaj cos nej alndom marang cuajantanej —aj nejiw.

²⁷ Condom Pedro quiaj tasaj nej:

—Teat, xicona lanacueatiün meáwan leaw tajíurasan para nandüipiün ic. Jow nganiüy, ¿cuane sanaxoman wüx? —aj nej.

²⁸ Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:

—Naleaing sasaj icon, alinoic nüt wüx Teat Dios apmütüch marang jaysat meáwan cuajantanej leaw ajlüy wüx iüt, wüx Teat Naxey apmasap najnejay niüng chetej marang natang nena-jiüt, apmajlüy quiaj gajpiüp (12) niüng chetejow montangtang monajiüt, niüng icona leaw mondüüb xic apchetemeron mejawan wüx asoetiw ajciwa gajpiüp (12) ajlüy nipilan acualaats Israel. ²⁹ At aton jangantanej monyar sandeac leaw acueat aniüng nej, acueat miteat nej, mimüm nej, micoj nej, michiig nej, mintaj nej, micual nej, tengwüy macueat miüf nej para mandüüb xic, apmajlüy najneaj. Apmüjndiw xeyay, ngo matnej leaw tacueatiw wüx a iüt cam, aton apmapaciüw tiül cielo meáwan nüt. ³⁰ Naleaing jane ayaag atnej alwüx atam ajlüy nganiüy, alinoic nüt apmajlüy chingüy; at jane ayaag chingüy nej nganiüy, alinoic nüt apmajlüy natang tiül micambaj Teat Dios —aj nejiw Teat Jesús.

Andeac andüy wüx monrang najiüt

20 Aton tasaj nejiw Teat Jesús:
—Cos tiül micambaj Teat Dios najlüy tiül cielo, ajlüy atnej tarang nop

nateateran nejiür iüt. Cos nej taw úmban arraw mayamb monrang najiüt ma-cojchiw najün uva. ² Wüx taxom monrang najiüt, tasoiquiv apmangüyaranüw noic nüt noicnoic tomiün nasoic denario.

Quiaj tüüch mambüw marangüw minajiüt nej. ³ Condom taw alinomb wüx la-peay pinawan ajüy nüt. Quiaj taxom tiül plas alacas monkay tenguial ayambüw najiüt. ⁴ Quiaj tasaj nejiw: “¿Ngwiüy tabaatsa, merangan najiüt tiül xecorrülecojchiün xeúva? Ndoj sanangüy icon atnej netam”, aj nejiw. Quiaj tambüw. ⁵ Camüm taw alinomb aaga ne-neay najiüt laámb aplembem nüt, at wüx lanchejliow nüt aton. Átan taxom monrang najiüt atnej tilüy quiaj. ⁶ Condom taw alinomb lamitiüt nüt, níungan taxom alacas aliw tiül plas, ngo maxomüw najiüt. Quiaj tasaj nejiw:

“¿Neol tejlüyfünan ningüy pal nüte; ngo mexoman najiüta?”, aj nejiw. ⁷ Quiaj tapiüngüw: “Cos nejinguiind ngo miün mayamb xicon”, awüw. Quiaj aaga ne-neay najiüt tasaj nejiw: “Quiüran irangan najiüt tiül xecorrülecojchiün aton, ndoj sanangüy icon atnej netam”, aj nejiw. ⁸ Wüx laúmb tiüt aaga nüt, quiaj aaga ne-neay najiüt tasaj aaga naxey leaw tayac majlüy wüx majaw monrang najiüt: “Iwüniw tiül najiüt, ingüy minajiütüw nejiw. Ingüy ajan wüx teoj mapeay, ndójwüx leaw mbas mapeay”, aj. ⁹ Wüx tapeayiw ajciüw monrang najiüt leaw tajmeliw lamitiüt nüt, tangüyeranüw palan noicnoic denario anopnopoj. ¹⁰ Condom wüx tatüch nejiw leaw mbas majmeliw tiül najiüt, apiüngüw a nejiw apmüjndiw wüx alquiriw; naleaing tüjndiw atówan nej aton noic denario. ¹¹ Tayariw, pero naleaing tajciuyiw, tandeacndeacüw wüx ombas aaga ne-neay najiüt. ¹² Tasajiw:

“Ajciwa teoj majmeliw tiül najiüt, ¿wüi arangüw najiüta? Áagan noic ores tarangüw, pero ique tengüy atow nej

ingüiy xicon. Nganüiy xicona tarangasan xeyay najiüt, sandeowan tiül nerraar mbich nüt”, ajüw nej.¹³ Quiaj tapiüng aaga neneay najiüt, tasaj nop nerang najiüt: “Amigo, xique ngo narang nicuajind ngo majneaj wüx imbasan. ¿Neol ngwa, landoj lamandeacaatsa sanangüy icon noic denario?¹⁴ Iyar leaw sangüy ic quiaj, quiür. Xique sandiüm nüüch aaga teoj mapeay atow nej süüch ic.¹⁵ ¿Neol, ngome alndom narang leawa xic sandiüm wüx xetomiüna? ¿Ngwüy, ngo majneaj mejaw xic ajcan sandiüm nambeol nejiw aton?” aj.¹⁶ Aton tapiüng Teat Jesús:

—Altiül leawa mbas nejiw, apma-jlüyiw teoj, at leawa teoj nejiw apma-jlüyiw mbas. Cos xeyayiw leaw najpa-jüw, pero napateayiw leaw narriüjtüch —aw.

Tandüy wüx mapiüng apmambiyeran

(*Mr. 10:32-34; Lc. 18:31-34*)

¹⁷ Wüx Teat Jesús aliw tiül tiiüd laam-büw andüyiw Jerusalén, quiaj tawün nejiw mbiüjlatoj mbeay tiiüd ajciüwa gajpiüp (12) minipilan nej, tasaj:

¹⁸ —Nganüiy laambaats andüyiiüts Jerusalén niüng Teat Naxey apmayacüch teowixaw montangtang miteaats at ajciüwa mondiüy wüx aaga poch tüünd Moisés. Quiaj apmapiüngiw mandeow.¹⁹ Aton apmayacüw nej teowixaw neapey miün nipilan, apmitsojow nej, apmawüjchiw, ndoj apmambiyaw wüx cruz. Pero naleaing wüx er nüt apmapac alinomb —aj nejiw Teat Jesús.

Leaw tatün mimüm Jacobo y Juan

(*Mr. 10:35-45*)

²⁰ Condom nop najtaj mimümüw a Jacobo at a Juan, micual nejiw Zebedeo, tamb nóiquian maquiüjpüw majawüw Teat Jesús. Taquieel tiüt micos nej teom-

bas cos andiüm matün alcuane.²¹ Quiaj tasaj nej Teat Jesús:

—¿Cuane indiüm, müüm? —aj nej.

Quiaj tapiüng aaga najtaj:

—Teat, wüx nüt apchetemear merang natang nenajiüt tiül micambaj, ijchaw chetemoj ajciüwa xecual cam aton, nop amb wüx miác iwix alinop amb wüx miquiamb —aw.

²² Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:

—Ngo mejawan leaw itüniün. ¿Ngwüy alndom memongochiün xeyay necoye atnej xique sanamongoche? ¿Ngwüy alndom mendeowana atnej xique sanandewa? —aj nejiw.

Quiaj tapiüngiw:

—Alndom —awüw.

²³ Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:

—Naleaing, netam memongochiün xeyay necoy atnej xique sanamongoch, aton apmembiyaranan; pero aaga ipiüngan chetemerón wüx xeác y wüx xequiamb, mbich aag ayaj ngome xique alndom nüüch aljane, néjan quiaj Xeteat ajlüy wüx müüch leaw lamateots müüch —aj.

²⁴ Wüx tanguiayiw aag ayaj ajciüw algajpowüw (10) minipilan nej, quiaj tajcüyiw; ngo majneaj majawüw ajciüw alijpiüp nechiigayej quiaj.²⁵ Condom Teat Jesús tapaj masaj nejiw, tapiüng:

—Lamejawan nguineay arangüw monajüt tiül meáwan cambaj, cos arangüw apatiüw atnej lamaneayiw nómbar meáwan nipilan leaw ajlüiy wüx; átan minatangüw nejiw ngo majiürtüw lasta nejinguind.²⁶ Pero tiül icona ngondom merangan atquiaj. Cos Jane andiüm marang natang tiül icona netam mambeol icon.²⁷ Aton sitiül aljane tiül icona andiüm marang más netam ajlüy, netam marang atnej nop nembeol.²⁸ Atquiaj ajlüy wüx a Teat Naxey cos nej ngo miün mambeolaran, nej tiün mambeol meáwan nipilan, at

mandeow mangüy asoet xeyay nipilan —aj nejiw.

Teat Jesús tüüch majneaj ijpwüw somb

(Mr. 10:46-52; Lc. 18:35-43)

²⁹ Wüx tawüw tiül cambaj Jericó xeyay nipilan almandüpüpiw Teat Jesús. ³⁰ Aliw quiaj ijpwüw monxey nesomb, alchetemoj mbeay tiiüd. Wüx tanguiayiw Teat Jesús namong, quiaj tepajüw, tapiüngüw:

—¡Teat Naxey, micual teat David, ijiür xicon lasta! —awüw.

³¹ Ajcüwa nipilan taliquiaw nejiw mapalüw ombeayiw, naleaing nejiw tepejüw napac, tapiüngüw:

—¡Teat Naxey, micual teat David, ijiür xicon lasta! —awüw.

³² Quiaj lembet Teat Jesús, tapaj ajcüwa somb quiaj, tatün manguiay nejiw, tapiüng:

—¿Cuane indiüman metüniün wüx ximbasa? —aj nejiw.

³³ Quiaj tasajüw nej:

—Teat, sandiüman ram xeniüjcan —ajüw nej.

³⁴ Quiaj Teat Jesús tajmiüc omal omeaats majaw nejiw, tayac owix wüx oniüjcüw nejiw. Andüüban ajneajiw, nómbar rat oniüjcüw. Condom tambüw mandüpüpiw Teat Jesús aton.

Teat Jesús tajmel tiül Jerusalén

(Mr. 11:1-11; Lc. 19:28-40; Jn. 12:12-19)

21 Wüx laliüc matüchiw Jerusalén, tapeayiw tiül cambaj Betfagé niüng ajlüy mitiüc Olivos. Quiaj Teat Jesús tüüch mamb ijpwüw minipilan nej.
² Tasaj:

—Quiüran tiül aaga cambaj najlüy alareng niüng ajlüyiiüts. Quiaj apmexoman nop bur neóel, almaquiiüb nop quicheech bur micual nej. Ichejtiün, iquiüjpan miün. ³ Sitiül aljane aleaic masaj icon, isajan: “Teat Naxey ap-

metam nej, ndoj apmatsoriich alinomb”, irajan —aj nejiw Teat Jesús.

⁴ Atquiaj tajlüy para majlüy atnej tapiüng nop nendeac andeac Teat Dios, cos tapiüng:

⁵ Isajan a cambaj Jerusalén:

“Ijawan, jogüy minatang nenajüit icuea-jiün, aliüc majaw icon, Nej ngome nerangrangüy, najneaj omeaats;

ajtep nop quicheech bur, micual nej nop bur nemalmał naúim”, aw.

⁶ Quiaj tambüw minipilan nej.

Tarangüw meáwan atnej lamasaj nejiw Teat Jesús. ⁷ Taquiüjpüw miün a bur maquiiüb micual nej. Quiaj tapojchiw teopechiw a bur apixaw nejiw. Condom Teat Jesús tajtep chetem wüx. ⁸ Meáwan

nipilan, tapüjchiw tiüt apixaw nejiw tiül tiiüd, altiül tapoliw omal xiül mayacüw tiüt tiül tiiüd. ⁹ Ajcüwa nipilan quiaj teapajüw napac, átan namong ombas, átan aliüc tamiün, tenguijal mapiüngüw:

—¡Najneajay arang micual teat David! ¡Nangaj ajlüy aaga niün, üüch nej miün Teat Dios! ¡Najneajay ajlüy Teat Dios tiül cielo! —awüw.

¹⁰ Condom wüx Teat Jesús tajmel tiül cambaj Jerusalén meáwan nipilan tendeacndeaciuw wüx, tatüniw manguiayiw:

—¿Jane aag ayaja? —awüw.

¹¹ Altiiüli nipilan tapiüngüw:

—Aag ayaj aaga Jesús naw tiül cambaj Nazaret tiül Galilea. Nej nop nendeac andeac Teat Dios —awüw.

Tawün tiül a nadam nangaj iüm leaw ngo metam majlüy quiaj

(Mr. 11:15-19; Lc. 19:45-48; Jn. 2:13-22)

¹² Condom Teat Jesús tajmel tiül aaga nadam nangaj iüm ocueaj Teat Dios. Quiaj tapots mawün meáwan monüj-peay at mongalüy leaw aliw tiül. Aton tatech ninguiün mimesüw mongowüüch

tomiün, at mibangüw monüüb palom.
¹³Tasaj nejiw:

—Tiül Nangaj Mipoch Teat Dios apitüng: “Saniüng ajlüy niüng apmatajcüch orar”, aw Teat Dios. Pero icona lamerangan aaga nangaj iüm cam atnej niüng axotiy moneed —aj nejiw Teat Jesús.

¹⁴Tambüw majawüw nej tiül nadam nangaj iüm leaw nesomb at leaw necoex, nej tataag nejiw majneaj. ¹⁵Ajciüwa montangtang miteaats at mondiüy wüx aaga poch tüünd Moisés tajcüyiw wüx tajawüw meáwan najneajay ateócan leaw teamarang Teat Jesús; at wüx tanguiayiw nguineay a namix monguich teapajüw tiül nadam nangaj iüm, cos teamapiüngüw: “¡Najneajay arang micual mixejchiiüts David!” awüw. ¹⁶Tasajüw Teat Jesús:

—¿Quia ngo menguiay cuane teamapiüngüw wüx ique ajciuw ayaja? —ajüw nej.

Quiaj tasaj nejiw:

—Ajaj, teananguaiay. ¿Jowa icona ngomeaag meteowan tiül Mipoch Teat Dios? niüng apiüng atcüy:

Xique lanayac teombeayiw namix monguich at namix nine aaga poch mapiüngüw najneajay irang —aj nejiw Teat Jesús.

¹⁷Condom taw quiaj tacueat nejiw, tamb andüy tiül cambaj Betania. Quiaj tacül aaga ongwiiüts quiaj.

Teat Jesús talic a toc

(Mr. 11:12-14, 20-26)

¹⁸Wüx rat tiüt, quiaj tamb Teat Jesús andüy Jerusalén alinomb. Wüx aleamb tiül tiiüd tind üet. ¹⁹Tajaw noic owl toc almbeay tiiüd. Quiaj tamb majaw, naleaing ngo maxom wüx nicuajind, áagan aóp majlüy wüx. Quiaj Teat Jesús tasaj aaga toc:

—¡Aleaw atogüy ümb minüt, langomejiür ióng nómbar! —aj.

Quiaj tawaag a toc. ²⁰Wüx tajawüw aag ayaj minipilan nej mbayajow. Tasajüw Teat Jesús:

—¿Neol nguineay ajen awaag a toc quiaja? —ajüw.

²¹Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:

—Naleaing sasaj icon, sitiül naleaing iyacan imeajtsan wüx xique, ngo mechewanimeajtsan, alndom merangan cuajantanej. Ngome áagan wüx toc quiaj alndom merangan, alndom mesajan aaga tiüc quiaj: “Iriow ningüy, quiür indüy tiül ndec”, merajan, y atquiaj apmajlüy.

²²Meáwan leaw apmetüniün wüx apmetajcan orar, apmeajndiün sitiül ipiüngan tiül imeajtsan alndom majlüy —aj nejiw.

Tasajüw Teat Jesús nguiiane tayar minajiüt nej

(Mr. 11:27-33; Lc. 20:1-8)

²³Condom Teat Jesús tajmel tiül nadam nangaj iüm. Wüx tenguiyal aquiaach nipilan, quiaj tambüw majawüw nej montangtang miteaats at montangtang monajiüt tiül nipilan israel. Tatüniw nej manguiayiw, tapiüngüw:

—¿Nguiane iyar minajiüt merang aag ayaja? ¿Jane neech ique? —awüw.

²⁴Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:

—At a xique aton sanatün nanguaiay icon noic poch. Sitiül apmesajan xic, at a xique aton sanasaj icon nguiane nayar xenajiüt narang aag agüy. ²⁵Jow a Juan, wüx tüüch yow nipilan, ¿jane tasaj nej marang aag ayaja? ¿Diosa, ngwüy nipilana? —aj nejiw.

Quiaj tendeacndeacüw nejeyéjan quiaj, tapiüngüw:

—Sitiül apmapiüngaaats Teat Dios neech nej miün, quiaj apmasaj icoots: “¿Neol ngo Meyariün andeac neje?” apmaw. ²⁶Sitiül apmapiüngaaats nipilan, pues imbolaats mandüyiiüts cambaj, cos meáwan nipilan apiüngüw aaga

Juan quiaj nop nendeac andeac Teat
Dios nej —awüw.

²⁷ Áag tasajüw Teat Jesús:

—Ngo najawan —awüw.

Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:

—At a xique aton ngo nasaj icon Jane
neech xic niün narang leaw teanarang
cam —aj nejiw.

Andeac andüy wüx ijpüw nacualaran

²⁸ Aton tasaj nejiw:

—¿Cuane ajiür meyajcan aaga sanan-deac cama? Tajlüy nop naxey ajiür ijpüw micual nej. Condom tamb matüch niüng ajlüy nop, tasaj: “Nganiy xecual, quiür irang najiüt tiül micorril xeúva”, aj. ²⁹ Quiaj tasaj nej micual nej: “Ngo mind”, aw. Ndoj leaad omeaats ngo majneaj arang, quiaj tamb marang najiüt. ³⁰ Condom aaga naxey tamb mjaw alinop micual nej. Tasaj niüngan at-nej landoj masaj a nop. Quiaj tapiüng micual nej: “Najneaj teat, sanamb”, aw. Ndoj ngo mamb. ³¹ ¿Jow nganüy, ngün tiül nejiw tarang leaw andium miteatiw nejiw? —aj nejiw Teat Jesús.

Quiaj tapiüngüw:

—Aaga nesoic ombas —awüw.

Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:

—Naleaing sasaj icon, ajcüwa monsap mitomiün cambaj at monjüyjüy montaj apmajmeliw ombas tiül micambaj Teat Dios, ngo mat icona. ³² Cos aaga Juan neech yow tiün masaj icon nguineay merangan najneaj, pero icona ngome teyariün andeac nej. Pero altiüll ajcüwa monsap mitomiün cambaj, aton altiüll monjüyjüy montaj tayariw nej andeac. Icona masey tejawan aag ayaj, ngo leaam imeajtsan mecueatiün irangan ngo majneaj, meyariün andeac nej.

Andeac andüy wüx ngo majneaj monrang najiüt (Mr. 12:1-12; Lc. 20:9-19)

³³ Inguiayıün alinoic leaw sanasaj icon: Tajlüy nop nateateran tapiür xeyay owl uva tiül micorril nej, tarang najneaj owl corril. Condom tarang noic pil tiüt tiül piedra niüng apmacüücharan na-jün uva maw miyow nej. Aton tarang nop najal oleaj iüm nesoic torre niüng alndom macüleran cawüx majiürüch a corril.

'Ndoj tayac teowix niplan aaga corril quiaj, cas tamb andüy alinoic iüt.

³⁴ Wüx lamatüch a nüt mapeederan na-jün uva, quiaj aaga neneay corril tüch mamb acas monbeol nej majawüw mon-rang najiüt, mayariw leaw netam müünd neneay iüt. ³⁵ Naleaing ajcüwa mon-rang najiüt tasapüw ajcüwa monbeol. Nop tatoliw, alinop nómbar tambiyaw, alinop taloxiw. ³⁶ Aaga neneay iüt quiaj tandüy wüx müüch mamb alacas mon-beol nej. Atanej tarangüch wüx om-basüw aton.

³⁷ Ndójwüx quiaj tüch mamb micual nej, cos tapiüng: “Netam mayariw andeac xecual”, aw. ³⁸ Naleaing ajcüwa monrang najiüt, wüx tajawüw micual neneay iüt, quiaj tapiüngüw nejíwan quiaj: “Nej aag ayaj apmeneay aaga corril cam. Tabaats mambiyats, ndoj icoots apmaneayiiüts a iüt cam”, awüw. ³⁹ Quiaj tasapüw mawüniw tiül corril, ndoj tambiyaw nómbar.

⁴⁰ Jow, wüx apmapeay aaga naxey neneay iüt, ¿cuane apmarang wüx om-basüw ajcüwa monrang najiüt quiaja? —aj nejiw.

⁴¹ Quiaj tapiüngüw:

—Aaga neneay iüt apmambiy ajcüwa ngo majneaj monrang najiüt quiaj, ngome apmajiür nejiw lasta. Condom aaga iüt apmayac teowix alinoic ajlüy monrang najiüt para alndom müjchiw

nej leaw netam müünd wüx apmatüch a nüt mapejich najün uva —awüw.

⁴² Condom tasaj nejiw Teat Jesús:

—¿Neol, ngo meteowan nguineay apiüng tiül Mipoch Teat Dios? cos apiüng:

Aaga piedra leaw taloxiw ninguiün mon-rang iüm,

nganüy lašün marang xeyay netam piedra tiül oxing iüm.

Teat Dios nerang aag ayaj,

ajawaats aag ayaj xeyay najneaj, aw.

⁴³ 'Pares sasaj icon langome apmejlüy-iün tiül micambaj Teat Dios. Apmüünd palpálwüx nipilan leaw apmarang atnej andiüm Teat Dios. ⁴⁴ Jane apmajmiüc wüx aaga piedra quiaj apmapol nej. Pero sitiül aaga piedra quiaj apmajmiüc wüx ombas aljane, nómbar apmacuiaach nej tiüt —aj nejiw.

⁴⁵ Ajcüwa montangtang miteaats y fariseos, wüx tanguiayiw leaw teamandeac Teat Jesús, quiaj leaad omeajtsüw aag ayaj andiüy wüx ombasiüw nejiw amb apiüng. ⁴⁶ Quiájan tandiümüw masapüw nej; pero nialeaing timbojor mandüiyi cambaj, cos meáwan nipilan apiüngüw Teat Jesús nop nej nendeac andeac Teat Dios.

Andeac andiüy wüx nop nengoch owix

22 Teat Jesús tandiüy wüx alinomb masaj nejiw acas poch ngome aleaing miün, tapiüng:

² —Tiül micambaj Teat Dios ajlüy at-nej arang nop minatang nenajiüt, tayac nangos nüt wüx angoch owix micual nej. ³ Tüüch mambüw mimonbeol nej majaniüw leaw najpajüw niüng aaga nengoch owix. Naleaing ajcüwa najpajüw quiaj, ngo mandiümüw mambüw.

⁴ Tandiüy wüx müüch mamb alacas mimonbeol nej, tasaj: "Isajan ajcüwa lan-doj iün majpajüw: Landoj lajlüy leaw apmüeteran, lanambiy xeboy, at leaw naxipxip xenimal. Meáwan lajlüy, isa-

jan miünuw niüng nengoch owix", aj nejiw. ⁵ Ajcüwa iün majpajüw quiaj, ngo mandiümüw. Nop tamb tiül cor-rül, alinop tamb menüjpeay. ⁶ Alacas tas-apüw ajcüwa monbeol, quiaj tapots ma-toliw, ndoj tambiyaw nómbar. ⁷ Wüx tanguiay aag ayaj a minatang nenajiüt tajciüy xeyay, tüüch mambüw mis-oldados nej mandrojchiw ombas ajcüwa ngo majneaj nipilan quiaj, mambel mi-cambajüw nejiw. ⁸ Condom quiaj tasaj mimonbeol nej: "Meáwan lajlüy, pero ajcüwa najpajüw ngo metamüw nicua-jind. ⁹ Nganüy quiüran meáwan tiül ti-iüd, isajan nipilan leaw apmexoman ich miünuw ningüy niüng nengoch owix", aj nejiw. ¹⁰ Quiaj tambüw tiül tiüd ajcüwa monbeol quiaj, tapots maso-jnongoj meáwan nipilan leaw axomüw, masey monrang najneaj, masey mon-rang ngo majneaj. Condom chipiow a nden niüng nengoch owix.

¹¹ Condom aaga minatang nenajiüt quiaj tajmel majaw meáwan monlüy quiaj. Quiaj tajaw altiül nop ngo ma-sooig apix nej atnej netam majiür mon-amb niüng nengoch owix. ¹² Quiaj tasaj: "Amigo, ¿neol nguineay tejmel ningüy sitiül ngo mesooig leaw asoijquiw mon-amb niüng nengoch owixe?" aj. Aaga naxey quiaj lombójan, ngo mendeac. ¹³ Quiaj aaga minatang nenajiüt tasaj mimonbeol nej: "Isapan, itsajcan oleaj owix, iloxiün ninguiün tiül ngo ma-jneaj tiül pojniün niüng ajlüy monjiünts, niüng aporros olüiqueran", aj nejiw. ¹⁴ Cos xeyay najpajüw, pero napateay narriüjtüch —aw Teat Jesús.

*¿Netam majwan
tomiün andiüy tiül Roma?*

(Mr. 12:13-17; Lc. 20:20-26)

¹⁵ Condom tawiüw quiaj ajcüwa fariseos, tapots mandeacndeacüw nguineay alndom masapüw Teat Jesús wüx leaw apmandeac. ¹⁶ Quiaj tüjchiw

mamb minipilanüw nejiw at alacas minipilan Herodes masajüw Teat Jesús, tapiüngüw:

—Teat, sajawan ique xeyay indiüm mejaw manderac leaw naleaing, aton iquiaach leaw apiüng Teat Dios atnej netam. Ique ngo mepiüng wüx leaw andeac nipilan. Aton ique ngo meamb wüx mejaw jane netam jane ngwüy.¹⁷ Sanditüman nanguaiyiün leaw apmepiüng Teat. ¿Naleaingue netam majwan tomiün müünd a minatang ne-najiüt nenüt César, ngwüy ngo metama? —ajüw nej.

¹⁸ Naleaing Teat Jesús cos lamajaw neol tatüniw manguiayiw, quiaj tasaj nejiw:

—Icona monwüyay arang najneaj! ¿Neol tendiüman mesapan xic wüx leawa sanapiüngä? ¹⁹ Chiün najaw aaga tomiün leaw apmüünd minatang nena-jüüt —aj nejiw.

Quiaj tüjchiw nej majaw noic tomiün nasic denario. ²⁰ Almajaw, quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:

—Jane mitey, jane minüt alwüx a tomiün cama? —aj nejiw.

²¹ Quiaj tasajüw nej:

—César —awüw.

Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:

—Ijchan a César leaw ocueaj nej, at aton ijchan Teat Dios leaw ocueaj nej —aj nejiw.

²² Wüx tanguiayiw aag ayaj mbayajow manguiayiw, acueatiwan nej, tawiüw quiaj.

Wüx apmapacaran tiül mondeow

(*Mr. 12:18-27; Lc. 20:27-40*)

²³ Tíulan aaga nüt quiaj tapeayiw majawüw Teat Jesús acas saduceos. Ajciuw ayaj apiüngüw mondeow langeome apmapacüw alinomb. Tatüniw manguiayiw:

²⁴ —Maestro, teat Moisés apiüng sitiül nop naxey mandeow, nganaw

majiürüw micualüw nejiw, michiig nej netam mengoch owix awaeaag aaga lemen omal najtaj quiaj, majiürüw micualüw nejiw atnej majlüy micual micoj nej. ²⁵ Atquiaj tajlüy tiül xicona, cos tajlüy ayaíw monkay nop necual nejiw. Aaga natang tiül nacojaran tengoch owix, ndoj tandemaw nganaw majiürüw micualüw nejiw. Condom michiig nej tengoch owix awaeaag aaga lemen omal quiaj. ²⁶ Atanej tajlüy wüx michiig nej, tandemaw aton. Condom átan amb alinop michiig nej. Atquiaj tengoch owixaw maquiüjpüw aaga najtaj meáwan ajciwa ayaíw monkay. ²⁷ Ndójwüx, nejay a najtaj tandemaw. ²⁸ Jow alinoic nüt wüx apmapacaran tiül mondeow, ¿ngün tiül nejiw ajciwa ayaíw monkay apmaquiüjpüw aaga najtaj quiaja, cos meáwan tengoch owixaw maquiüjpüw? —ajüw nej.

²⁹ Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:

—Ngo mejawan cuane teamendeacan quiaj, cos ngo mejawan cuane ajlüy tiül Mipoch Teat Dios; aton ngo mejawan cuane alndom marang Teat Dios! ³⁰ Cos wüx apmapacaran alinomb ngome apmequiiübayer, cos apmajlüyeran nóiquian atnej ángeles ocueaj Teat Dios najlüiyi tiül cielo. ³¹ Nganüy wüx aaga ipiüngan apacaran tiül mondeow, ¿neol, nómbar ngomeaag meteowana nguineay apiüng Teat Diosa? Cos apiüng: ³² “Xique Midios Abraham, Midios Isaac, Midios Jacob, ajciuw tajlüiyi tanomb”, aw. Cos Teat Dios ngome Midiosiüw mondeow, nej Midiosiüw leaw almapac —aj nejiw Teat Jesús.

³³ Nipilan wüx tanguiayiw aag ayaj mbayajow manguiayiw aquiaach.

¿Ngün tiül a poch tüünd Moisés alwüx atam?

(*Mr. 12:28-34*)

³⁴ Wüx ajciwa fariseos tanguiayiw nguineay Teat Jesús lamüüch mapalüw

ombeayiw a saduceos, quiaj canchiütoj.
³⁵ Condom nop tiül nejiw, nop nendüy wüx minawiig Moisés, tatün manguiay Teat Jesús majaw cuane apmapiüng, tasaj:

³⁶ —Maestro, ¿ngün tiül aaga poch tüünd Moisés más xeyay netam marangüche? —aj.

³⁷ Quiaj tasaj nej Teat Jesús:

—Netam mendium Teat Dios conimeaats, con miespíritu, con mifis aton.”

³⁸ Aag ayaj alwüx atam, ombas netam marangüch. ³⁹ Alinoic andüüban landiüm atnej, apiüng: “Ijiür lasta jangantanej atnej ijiüriy lasta iquiáyan quiaj”. ⁴⁰ Naw wüx aaga ijquiw poch andeac Teat Dios quiaj, ajlüy meáwan poch leawa Moisés tayac, at leaw taquiajchiw mondeac andeac Teat Dios —aj nej Teat Jesús.

¿Jane mixeech a Cristo?

(Mr. 12:35-37; Lc. 20:41-44)

⁴¹ Wúxan canchiüjow quiaj a fariseos, quiaj tatün manguiay nejiw Teat Jesús.

⁴² Tapiüng:

—¿Cuane ipiüngan wüx aaga Cristo, aag lapiürang aliiica? ¿Jane mixeech neje? —aj nejiw.

Quiaj tapiüngüw:

—David —awüw.

⁴³ Condom Teat Jesús tasaj nejiw:

—Neol, nguineay a David tasaj: “Teat Naxey”, maj, wüx tandeac leaw tasaj nej Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios, cos tapiüng:

⁴⁴ Teat Dios tasaj a Teat Naxey, aaga Cristo:

“Cheter ningüy amb wüx xeác, leaw ndoj nayac monciüy majaw ic maquiejliw micosüw nejiw timbas”, aw.

⁴⁵ ¿Nguineay alndom mapiürrang David mixeech aaga Cristo, sitiül nejay David tasaj: “Teat Naxey”, maja? —aj nejiw Teat Jesús.

⁴⁶ Quiaj nejinguind ngondom mangoch nej andeac. Ajan wüx aaga nüt quiaj nejinguind ngome tandüy wüx matün manguiay nej nicuajind.

Tandeac wüx fariseos y wüx mondüy wüx a poch tüünd Moisés

(Mr. 12:38-40; Lc. 11:37-54; 20:45-47)

23 Condom Teat Jesús tasaj minip-ilan nej, at altigüy nipilan aton, tapiüng:

² —Ajciwa mondüy wüx aaga poch tüünd Moisés, at ajciwa fariseos chetetoj niüng chetet a Moisés maquiajchiw wüx leawa nej tapiüng. ³ Icona netam meyariün leaw aquiajchiw, netam merangan leaw apiüngüw; pero naleaing, nde merangan atnej arangiüw nejiw, cos nejiw aquiajchiw najneaj, pero ngo marangüw atnej. ⁴ Nejiw üjchiw nipilan mamaliw leaw xeyay naúm ngondom mamaliw; pero nejiw ngo mandiümüw marrejquiw aag ayaj masey naag nots micual owixaw. ⁵ Meáwan leaw arangüw, arangüwan majaw nejiw nipilan. Xeyay andiümüw maoeliw teombas omaliw at wüx owixaw nejiw aaga nine iqual acas Mipoch Teat Dios atnej ajlüyay marangüw. Naleaing nejiw xowüy andiümüw mayactiw leaw nadamdam. Aton apixaw nejiw leaw asoijquiw ajiür najaljal misoots nej ngo matnej leaw asoijquiw meáwan nipilan. ⁶ Aton wüx ajlüy monet xowüy ayambüw chetemoj niüng ajlüy natangtang monajiüt. Átan ayambüw chetemoj niüng alndom malombaranüw tiül sinagogas. ⁷ Aton xowüy andiümüw matepeay nejiw nipilan tiül plas, xowüy andiümüw masoiquiw Rabí, Rabí, majowi.

⁸ Icona nde meyambyamban mesoiquiün Rabí, cos meáwan icona ijliyiün atnej nerchiigayon, nercojayon itowtowfüün ijliyiün. Áagan nop

nequiaach icon ajlüy, aag ayaj a Cristo leaw lapiürange aliüc. ⁹Nde mepiüngan wüx nejinguind ningüy wüx a iüt cam: miteatiiüts, merawan, cos áagan Teat Dios najlüy tiül cielo alndom mepiüngan wüx miteatiiüts. ¹⁰Nde mendiuuman mesoiquiün minatang icon, cos áagan a Cristo leaw lapiürange aliüc, nejay minatangan. ¹¹Jane ayamb nguineay mambeol jangantanej tiül icona, aag ayaj ajlüy atnej natang tiül icona. ¹²Cos jane ayaag nej natang, apmüünd marang nop ngo membeat nicuajind; aton jane ayaag nej ngo membeat, nej apmarang natang.

¹³,¹⁴¡Pobre icona, mondüy wüx aaga poch tüünd Moisés, at aton icona fariseos, ndeac mbeay! ¿Neol ipalan a nipilan, ngo meajchiün majmeliw tiül micambaj Teat Diosa? Icona ngo mendiuuman mejlüiün tiül, aton ngo meajchiün majmeliw leaw andiumüw majmeliw.

¹⁴,¹⁵¡Pobre icona, mondüy wüx aaga poch tüünd Moisés, at icona fariseos, ndeac mbeay! Cos inohtiün aniiüngüw monleben omal montaj at meáwan almajüriuw; ndoj itajcan orar xeyay para majaw icon nipilan, nguineay alndom mexotan irangan ngo majneaj, aag ayaj imbeayfünan. Cos temerangan atquiaj, apmajmel xeyay isoetiün.

¹⁵,¹⁶¡Pobre icona, mondüy wüx a poch tüünd Moisés, at icona fariseos, ndeac mbeay! Cos ijüyjüyiün nguiajantanej wüx iüt, aton tiül ndec, meyamban nipilan mandüjpiw wüx nguineay irangan. Wüx lamandüjpiw leaw irangan, quiaj lameajchiün marangüw xeyay ngo majneaj, alwüx quiriw ngo matnej leaw irangan.

¹⁶,¹⁷¡Pobre icona, at icon somb montiib mitiiüd alinop! Neol ipiüngan: “Sitiül aljane mapaj wüx minüt aaga nadam nangaj iüm cam, aag ayaj ngo membeat; pero jane apmapaj minüt a oro najlüy

tiül nadam nangaj iüm, aag ayaj mbich nembeat, netam marang leaw tapiüng”, merawan. ¹⁷¡Icona nerchachiün, nersomban! ¿Neol, ngün alwüx atam, aaga oro, ngwüy nadam nangaj iüma, aaga neech marang nangaj a oro? ¹⁸Aton ipiüngan: “Jangantanej leaw apmapaj minüt aaga artüll aag ayaj ngo membeat; pero jane apmapaj minüt nichech najmel wüx artüll, aag ayaj mbich nembeat, netam marang leaw tapiüng”, irawan. ¹⁹¡Icona nerchachiün, nersomban! ¿Ngün alwüx atama, aaga nichech, ngwüy aaga artüll leawa neech mangaj aaga nicheche? ²⁰Leaw apaj minüt artüll, aton apaj minüt meáwan leaw najmel wüx. ²¹At leaw apaj minüt a nadam nangaj iüm, ngome áagan minüt nadam nangaj iüm quiaj apaj, at apaj Teat Dios aton cos nej acül quiaj. ²²Aton jane apaj minüt cielo, apaj minüt niüng chetej Teat Dios. Ngome áagan aton apaj minüt Teat Dios cos nej quiaj chetej.

²³,²⁴¡Pobre icona, mondüy wüx a poch tüünd Moisés, at icona fariseos, ndeac mbeay! Icona iyacan diezmo naw tiül ajcüwa najmboc angan soex nenüt menta, inix, comino; pero naleaing icueatiünan ngo merangan leaw alwüx atam naw tiül aaga poch tüünd Moisés. Aag ayaj, merangan leaw najneaj, netam mejiüran lasta jangantanej, aton netam meyacan imeajtsan wüx Teat Dios. Ajcüw ayaj xeyay netam meyacan imeajtsan wüx merangan. Aton ngondom mecueatiün meyacan midiezmojan. ²⁴,²⁵¡Icona at icon somb montiib mitiiüd alinop, cos ilalan leaw apmenganeowan ngana melajan tiül xix, pero ngo meyacan sitiül melajan tiül nop camello!

²⁵,²⁶¡Pobre icona mondüy wüx poch tüünd a Moisés, at icona fariseos, ndeac mbeay! Ijantsan ombas a tas, at a polat, pero ngo meyamban imeajtsan nguineay texoman leaw apmeyacan tiül, cos meáwan ixomxománan

wüx inejtiün. Aton ngondom mersapayon wüx mecueatiün merangan ngo majneaj.²⁶ ¡Icona fariseos somb! Netam ombas mejantsan amb tiül a tas at a polat, quiaj mbich apmerixix amb wüx ombasiüw.

²⁷,¡Pobre icona mondüy wüx poch tüünd a Moisés, at icona fariseos, ndeac mbeay! Cos ijlüyiün at icon mioxiüt mondeow. Ajüic rajniüy ombas; pero amb tiül chipiow olaats, najmboc.²⁸ Atquiaj ijlüyiün icona aton, cos ajüic najneaj irangan, pero naleaing irangánan majaw icon niplan. Tfülan icona xeyay ngo majneaj amb wüx imeajtsan, at irangrangayon wüx merangan cuajantanej ngo majneaj.

²⁹,¡Pobre icona mondüy wüx poch tüünd Moisés, at icona fariseos, ndeac mbeay! Neol a icona itajcan majneaj mioxiütüw ajcüwa mondeac andeac Teat Dios. At inchoman irangan mimbaj nej ajcüwa nine iüm tarangüch wüx oxiüt.

³⁰Ndoj ipitüngan: “Jondot sitiül xicona salnajlüyiün wüx aaga nüt apacüw xexejchiün, nómban ngo naquiiüpjan wüx, wüx tambiyaw mondeac andeac Teat Dios”, irawan.³¹ Icónan quiaj tengui mejüiquichan naleaing icona micual icon monbiy mondeac andeac Teat Dios.³² ¡Nganüy neol jane nepal icon ngo merangan atnej tarangüw mixejchiün!

³³,¡At icon ndiüc, micual icon ndiüc! ¿Nguineay apmeriowan wüx, ngo meamban tiül biümba?³⁴ Nganüy sanüüch miün xeyay mondeac andeac Teat Dios, at mondüy, at monquiaach wüx xique. Icona apmembiyán, altiül apmeyacan wüx cruz, altiül apmewüjchiün tiül nangaj iüm. Aton apmeyamban ombasiüw tiül tiül cambaj.³⁵ Quiaj apmejjüran xeyay isoetiün, meáwan quiej leaw tajünch tiüt naw wüx tambiyeran Abel, nop nerang najneaj, ndoj wüx a Zacarías micual Berequías, áag tembiyan tiül asapüy

nadam nangaj iüm maquiiüb artüł.³⁶ Naleaing sasaj icon, meáwan aag ayaj apmamb wüx imbasan.

Teat Jesús tajíünts majaw moncül Jerusalén

(Lc. 13:34-35)

³⁷,¡Jerusalén, monaw tiül cambaj Jerusalén! ¿Neol tengui membiyimbiyan ajcüwa mondeac andeac Teat Diosa? ¿Neol teloxiün leawa Teat Dios üüch miün masajüw icon wüx neje? ¡Xique xeyay tandiümas naxejneng icon atnej arang noic quit maxejneng micual nej teombas miolümb nej; pero naleaing icona ngo mendiüman!³⁸ Nganüy apmewawan nguineay apmajcueat aaga nadam nangaj iüm icuejiün.³⁹ Cos sasaj icon langome apmexoman mejawan xic. Apmewawan xic alinomb wüx apmatüch a nüt, quiaj apmepiügan: “Najneajay ajlüy aaga üüch nej miün Teat Dios”, apmewaran —aj nejiw Teat Jesús.

Wüx apjarriüm a nadam nangaj iüm

(Mr. 13:1-2; Lc. 21:5-6)

24 Wüx Teat Jesús taw tiül a nadam nangaj iüm laámb apmamb, quiaj minipilan nej tapots masajsajüw nej wüx najneajay ajlüy aaga nadam nangaj iüm maquiiüb ajcüwa nadamdam iüm andüüch aweaag nadam nangaj iüm.² Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:

—¿Ijawan meáwan aag ayaj? Naleaing sasaj icon, alinoic nüt ngome apmajlüy noic piedra mesapüy maquiiüb alinoic, cos meáwan apmümb majarricharan —aj nejiw.

Wüx laliüc ndrom ombas a iüt cam

(Mr. 13:3-23; Lc. 21:7-24; 17:22-24)

³ Condom tambüw andüiy wüx miitiüc Olivos. Wüx Teat Jesús alchetem, quiaj tatüniw manguiayiw nej minipilan nej wüx tajlüiy wnejíwan quiaj, tasajüw:

—Teat, sandiüman mesaj xicon, ḷngow apmajlüy meáwan aag ipiüng quiaja? ḷCuane apmajüic majaraw wüx iliüc alinomb, wüx apmümb minüt a iüt cama? —ajüw nej.

⁴ Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:

—Ijawan, nde mawaiich icon nejinguind. ⁵Cos xeyay nipilan alitiücmiün, apmayariw xenüt, apmapiüngüw: “Xique aaga Cristo”, apmawüw; quiaj apmawaijchaw xeyay nipilan. ⁶Aton apmenguiayıün apmanderac wüx montsoj mapiüngüw lajlüy, tengwüy laliüc majlüy. Masey, nde mbayameron, cos atquiaj netam majlüy; pero nganaw matüch müimb minüt a iüt cam. ⁷Cos monaw tiül noic iüt apmembiyayej maquiiüpüw monaw tiül alinoic iüt, at monaw tiül noic cambaj maquiiüb monaw alinoic cambaj. Aton apmajlüy lop, monandeow, at aton apmajlang nadamdam ateam tiül palpälwüx iüt. ⁸Meáwan aag ayaj les tamelich ajlüy xeyay ngo majneaj, xeyay necoy.

⁹Apmayacüw icon teowixaw monajiüit müjchiw icon memongochiün necoy, aton apmembiyaranan. Apmajcüiyiw majawiüw icon meáwan nipilan ajcan iyariün sandeac. ¹⁰Wüx aaga nüt quiaj xeyay leaw tapiüngüw ayariw sandeac apmacueatiw. Altıül apmajcüiyiw majawiüw icon, altıül apmayacüw icon teowixaw monajiüit.

¹¹Apmajlüy xeyay monwaiich. Apmapiüngüw mondeac andeac Teat Dios nejiw. Quiaj apmawaijchaw xeyay nipilan. ¹²Cos apmajlüy xeyay ngo majneaj, langome apmajiürtüw lasta alinop. ¹³Jane ngo macueat, pero apmafüic wüx meáwan aag ayaj leawa ümb mamong, Teat Dios apmawün nej wüx. ¹⁴Aaga najneaj nanderac cam leaw apiüng wüx nguineay Teat Dios andiüm meáwan nipilan majlüyiüw tiül micambaj nej, netam manguiayıw meáwan palpälwüx nipilan wüx iüt.

Quiaj ndoj apmümb minüt aaga iüt cam.

¹⁵Tanomb teat Daniel, nop nendeac andeac Teat Dios, tarang wüx nawiig, tapiüng wüx aaga xeyay ngo majneaj leaw apmüütich ndrom ombas cambaj. Wüx apmejawan aag ayaj lajlüy lapeay tiül aaga nadam nangaj itüm —jane teamateow ich mayamb omeaats majaw cuane wüx apiüng. ¹⁶Quiaj leaw altiül Judea ich meciür andiüy tiül tiüc.

¹⁷Sitiül aaga nüt quiaj aljane ngome altiül iüm, nde majmel mawün leaw ajiür. ¹⁸Aton sitiül aljane altiül corrül, aton nde mandilil andiüy aniuäng nej maxaing apix nej. ¹⁹İPobre nejiw ajcüwa müm montaj leaw alteomeajtsüw micualüw nejiw, at leawa tenguijalachech micualüw nejiw wüx aaga nüt quiaj! ²⁰İtuniün ocueaj Teat Dios nde müüch icon mercüüran wüx ajlüy naquind, tengwüy wüx nüt axoodaran. ²¹Cos apmamongocharan xeyay ngo majneaj, leaw nómban ngomeaag ajaraw nde wüx Teat Dios tarang aaga iüt, aton ngome apmajaraw alinomb. ²²Wüx aaga nüt quiaj, sitiül Teat Dios apmüütich majlüy aaga ngo majneaj quiaj xeyay nüt, nejinguind ngondom mapac. Naleaing Teat Dios apmandondoch najan aag nüt quiaj, cos xeyay ajiür lasta minipilan nej leawa lamarriiid.

²³Sitiül aljane apmasaj icon: “Jogüy a Cristo”, maw, tengwüy mapiüng: “Joyaj a Cristo”, maw, nde meyariün andeac nej. ²⁴Cos alitiücmiün xeyay monwaiich, altiül apmapiüngüw Cristo nejiw, altiül apmapiüngüw mondeac andeac Teat Dios nejiw. Apmarangiüw ateócan mambajchaw nipilan, apmawaijchaw xenipilan leaw lanarriiid jondot alndom. ²⁵Nganiüy lanasaj icon aag ayaj wúxan nganaw majlüy. ²⁶Atquiaj sitiül apmasajüw icon: “Ijawan, alningüün aaga Cristo tiül wajchiüc”, majüw icon, nde meamban mejawan.

Tengwüy apmasajüw icon: "Joíün al-tiül iüm", majüw icon, nde meyariün andeačiüw nejiw.²⁷ Cos Teat Naxey, wüx aliüc aag ayaj apmajlüy naijen, atnej noic ajlip nómbar alipiich naw nonüt andüy noleat.²⁸ Nquiajantanej niüng ajlüy mondeow, quiaj alponon-gom potwit.

Wüx apmandilil Teat Naxey

(*Mr. 13:24-37; Lc. 21:25-33; 17:26-30, 34-36*)

²⁹ Wüx landoj ajlüy aaga xeyay ngo majneaj quiaj, nüt lango merraj, at a caaw aton; at ocas apmajmiüc imiün tiül cielo. Meáwan leaw ajlüy cawüx apmajlüy apmelanglangüy.³⁰ Condom apmajaraw tiül cielo aliüc a Teat Naxey. Quiaj apmajüntsüw meáwan nipilan wüx a iüt cam; apmajawüw a Teat Naxey laliüc amb tiül oic xeyay najneajay ajlüy, nelitlit. Nop nej minatang nena-jüüt.³¹ Quiaj apmasaj ángeles maindeaw trumpet napac, masojnongoj meáwan minipilan nej wüx iüt, imiünüw nonüt, noleat, calüy, cawac.

³² Ijawan nguineay arang a toc: Cos wüx latsatsaw mipüüig nej mayac aóp, quiaj ajüic laliüc matüch a nüt mer-raar.³³ At icona aton wüx apmejawan lajlüy aag lanasaj icon quiaj, quiaj netam mejawan laliüc matüch a nüt mapeay aaga nüünd miün.³⁴ Naleaing sasaj icon meáwan aag ayaj apmajlüy wúxan aliün majliiyiw ajcüwa nipilan quiaj.³⁵ Masey a iüt, at a cielo apndrom ombasüw, xepoch nómbar ngo ndrom ombas.

³⁶ Wüx aaga nüt, at wüx aaga ores wüx apmajlüy aag ayaj, nejinguind ngo majaw. Ángeles tiül cielo ngo majawüw aton. Néjan quiaj Xeteat Dios ajaw.

³⁷ Wüx aliüc Teat Naxey, apmajlüy atnej tajlüy tanomb wüx almapac Noé.

³⁸ Cos atnej tajlüy wüx nganaw ndilimeay a iüt cam tiül yow, nipilan ngo mapiüngüw wüx, netiw, nangane-

owüw, angoch owixaw atnej mbójan marangüw. Atquiaj tatüch a nüt majmel tiül nadam müx a Noé.³⁹ Nejiw ngo meteotsüw nicuajind. Wüx tajngot a napac ijchiür, tajal a yow anmambich mandrooch nej ombasüw meáwan nipilan. Atquiaj apmajlüy aton wüx aliüc Teat Naxey.⁴⁰ Wüx aaga nüt quiaj apmajlüy ijpüw monxey tenguiar arangüw naijiüt tiül corrü. Nop apxajnguam, alinop apmacúlan.⁴¹ Aton apmajlüy ijpüw montaj teanchiüliw, nop apxajnguam, alinop apmacúlan.

⁴² Icona netam mecüliün ipacüjchiün iniüjcan cos ngo mejawan cojores aliüc a Teat Naxey.⁴³ Ijawan, jondot nop nateateran majaw cuame ores apmajmel aniüng nej need, ngome apmameay, ngo müüch majmel tiül nden maneed.⁴⁴ Atquiaj icona aton netam mecüliün nej, cos Teat Naxey apmandilil wüx ngome teateotsaran.

Nop nembeol nerang najneaj, alinop nerang ngo majneaj

(*Lc. 12:41-48*)

⁴⁵ Tajlüy nop neneay naijiüt tajjiür nop nembeol nej, xeyay axom omeaats, najneaj arang. Aaga neneay naijiüt tayac teowix nembeol nej aniüng nej majaw nej ocueaj, mawiüil monlüy quiaj, müüch nejiw leaw netam; ndoj tamb.⁴⁶ Najneajay apmajlüy aaga nembeol quiaj wüx apmandilil aaga neneay naijiüt sitiüll apmaxom nej teamarang meáwan leaw lamasaj.

⁴⁷ Naleaing sasaj icon, aaga neneay naijiüt quiaj ndójwüx apmayac teowix aaga nembeol quiaj meáwan leaw almajiür majaw nej ocueaj.⁴⁸ Nganüüy sitiüll ndot aaga nembeol quiaj marang ngo majneaj, mapiüng neneay naijiüt nequiy apmapeay;⁴⁹ ndoj tapots mawüüch aquüüpüw nej, at üetüetan, angüngünan maquiiüb mongün.⁵⁰ Ndot tealeámban aag ayaj, quiaj apeay aaga

neneay najiüt wüx nüt ngo leaam omeaats a nembeol maciül nej.⁵¹ Quiaj apmüüch majwüch mamongoch xeyay necoy, ndoj apmayac maquiiüb tiül ajcüwa monrang ngo majneaj, niüng ajlüy monjiünts niüng apmeporros olüiqueran.

Tandeac andüy wüx gajpowüw monüx

25 ¹Micambaj Teat Dios najlüy tiül cielo apmajlüy atnej tajlüy wüx gajpowüw monüx leaw tambüw mangochiw nengoch owix, ajoyiw candil. ²Acoquiaw nejiw ajcüwa monüx quiaj leaad omeajtsüw majoyiw leaw netam, alacoquiaw ngo leaam omeajtsüw nicuajind. ³Nejiw masey ajoyiw candil, naleaing ngo majoyiw aceite. ⁴Pero ajcüw leaw leaad omeajtsüw leaw netam, ngome áagan candil ajoyiw, aton tajoyiw altegiüy aceite amb tiül limet. ⁵Cos nengoch owix tequiy mapeay, quiaj tind ameayiw, ndoj tameayiw. ⁶Wüx tatüch pinawan ongwiiüts, quiaj tanguiayiw noic nanderac, tapiüng: “⁷Jogüy lapeay a nengoch owix; witüron ingochiün!” aw. ⁸Quiaj witütoj a monüx macheniw micandileaw nejiw. ⁹Ajciüwa ngo majoyiw leaw netam tasajüw aquiüjpüw nejiw: “Ijchan xicon noic pite miaceitejan cos teapiniow xecandilean”, ajüw. ¹⁰Ajciüwa monüx leawa tajoyiw leaw netam tapiüngüw: “Ngwüy cos condom langome apmatüch xicueajiün, aton ngome apmatüch icon. Neol ngo meriümban niüng ajnap mengalan”, awüw. ¹¹Ajciüwa acoquiaw monüx leaw ngo majoyiw leaw netam, wüx laambüw angaliw aceite, quiaj apeay a nengoch owix. Leaw monüx tajoyiw leaw netam tajmeliw tiül nden maquiüjpüw nengoch owix. Quiaj tapalüch ombeay nden. ¹²Condom quiaj tapeayiw ajcüw alacoquiaw

monüx, tapiüngüw: “¹³Teat, teat, ileaaig ombeay nden najmeliün!” awüw. ¹⁴Quiaj tasoiiquiw: “Naleaing sapiüng, ngo najaw jane icon”, ajowiw —aw Teat Jesús.

¹³ Condom Teat Jesús tasaj nejiw:

—Icona netam meculiün ipacüjchiün iniüjcan, cos ngo mejawan ngün nüt, cuame ores apmandilil a Teat Naxey.

Teat Jesús tandeac wüx tomiün

¹⁴ ¹⁵Micambaj Teat Dios ajlüy atnej tarang nop naxey, cos wüx laliük mamb tiül alanoic iüt, quiaj tapaj mimonbeol nej, tayac teowixaw mitomiün nej.

¹⁵ ¹⁶Nop tiül nejiw tüüch acoquiaw mil tomiün, alinop ijquiaw mil, at alinop noic mil. Tüüch nejiw anopnopoj leaw ajaw alndom maxaing tiüt marangayej najiüt naw wüx aaga tomiün quiaj. Condom tamb. ¹⁷Aaga nembeol leaw tüünd acoquiaw mil tomiün tangal cuajantanej manüüb. Quiaj taxom wüx alacoquiaw mil. ¹⁸Atanquiaj tarang alinop leaw tüünd ijquiaw mil; taxom wüx alijquiaw mil. ¹⁹Pero nganüy aaga leaw tüünd noic mil tamb maxot, taood iüt mamiüt tiül.

¹⁹ ²⁰Lamajíür xeyay nüt, quiaj tapeay aaga naxey majaw mimonbeol nej, mateow a tomiün majaw nguitow taxomüw wüx. ²¹Quiaj tajngot aaga nüünd acoquiaw mil tomiün, ajamitün wüx alacoquiaw leaw axom wüx, tapiüng: “Teaach xic acoquiaw mil tomiün; jogüy alacoquiaw leawa taxomas wüx”, aw.

²¹ Quiaj tasaj nej aaga naxey: “Najneajay terang teat, cos masey napateay süüch ic, ique teyamb nguineay mexom wüx alquiri. Nganüy sanüüch ic mejjir nadam najiüt. Ich mapac imeatts, apmecül ningüy niüng sacül”, aj nej. ²²Condom tajngot alinop leaw tüünd ijquiaw mil tomiün, tapiüng: “Teat, teaach xic ijquiaw mil. Nganüy jogüy mitomiün, alwüx alijquiaw leaw taxo-

mas wüix”, aw.²³ Quiaj tasaj nej aaga ne-neay najiüt: “Najneajay terang teat, cos masey napateay süüch ic, ique teyamb nguineay mexom wüx alquiriw. Nganüy sanüüch ic mejiür nadam najiüt. Ich mapac imaeaats, apmecül ningüy niüng sacül”, aj nej.²⁴ Wüx tajngot alinop leaw tüünd noic mil, quiaj tapiüng: “Teat, xique sapiüng xowüy apmejcüy. Sajaw ique ixiling omeaats corrüül masey ngome iquiay ipiür, aton iwit masey ngome iquiay itendeay.²⁵ Áag timbo-las, quiaj tambas naxot mitomiün tiül loliüt. Nganüy jogüy mitomiün, aliün majlüy leaw ineay”, aw.²⁶ Quiaj tasaj nej aaga neneay najiüt: “Ique ngo ma-jnej irang, neranch. Sitiül ipiüng sax-aing masey ngome xique sapiür, at sawit leaw ngome xique satendeay;²⁷ neol ngo meajchiw xetomiün leaw ijaw al-ndom maxomüw wüx alquiriw, condom wüx sanapeay sanayar xetomiün alwüx quiriw”, aj nej.²⁸ Condom quiaj tapiüng: “Inojiün ocueaj a noic mil tomiün quiaj, ijchan leaw ajiür gajpowüw mil.²⁹ Cos leaw almajiür apmüünd, ndoj apmajjiür xeyay; pero leaw ngo majiür apmajnot ocueaj aaga quiriw leaw ajiür.³⁰ Nganüy aaga neánchez quiaj, iloxiün ninguiün tiül pojniün, niüng apmajjiunts, apmenchic-nchic olüic”, aj nejiw a neneay najiüt.

Wüx apmajaraw wüx asoeteran

³¹ Wüx apmandilil a Teat Naxey, xeyay najneajay apmajliüy; ancalitlit, ayeyiw nej tiüt meáwan miángelos nej. Quiaj apchetem wüx najneajay niüng chetej minatang nenajiüt.³² Condom ap-canchiümoj niüng ajiüy nej meáwan nip-ilan wüx iüt. Quiaj nej apmarriiid ne-jiw atnej arang nop nejiür sap, awün pálwüx sap, pálwüx teants.³³ Ndoj ap-mayac ajcüwa sap amb wüx miác nej, nganüy a teants amb wüx miquiamb nej.³⁴ Condom aaga minatang nenajiüt apmasaj ajcüw ajiüyw amb wüx miác

nej: “Macaron, cos najneajay lamam-beol icon Xeteat. Nganüy ijmeliiün tiül aaga najneajay cambaj tarangüch me-neayiün wüx Xeteat Dios tarang a iüt cam.³⁵ Cos wüx telopas, icona tea-jchiün xic süet; wüx tind sanganeow yow, icona teajchiün xic yow nanganeow. Tajlüyiüs atnej nop napeay miün nipiilan, icona teajchiün xic niüng saxood.³⁶ Wüx ngo najiür sapix icona tea-jchiün xic; tiün sandeow, icona teamban mejawan xic. Tajlüyiüs tiül manchiüc icona temongon mejawan xic”, apmaj nejiw.³⁷ Condom ajcüwa monrang na-jnej quiaj apmapiüngüw: “¡Teat! ¿Ngüt sajawan ic ifiünd, xicona tüüchasan ic ite? ¿Ngüt tind inganeow yow, xicona tüüchasan ic menganeowa?³⁸ ¿Ngüt sa-jawan ic ipeay, quiaj tüüchasan ic niüng ixooda? ¿Ngüt ngo mejiür ipix, quiaj tüüchasan ique?³⁹ ¿Aton ngüt sa-jawan ic niün indeow, aton ngüt ijmel tiül manchiüc, quiaj tambasan najawan ique?” apmawüw.⁴⁰ Quiaj apmasaj ne-jiw aaga minatang monajiüt: “Naleaing sasaj icon, cuajantanej leaw terangan membeolan alinop xenipilan, aag ayaj sayac atnej xique temembeolan”, apmaj nejiw.

⁴¹ Condom quiaj apmasaj ajcüwa najlüiyi amb wüx miquiamb nej: “Iriowan ningüy niüng sajlüy, icona monrang ngo majnej. Apmeamban tiül biümb niüng ngondom xejquem, leaw tarangüch niüng apmamb nimeech maquiiüb monbeol nej.⁴² Cos wüx telopas, icona ngo meajchiün xic süet, wüx tind sanganeow yow, icona ngo meajchiün xic yow nanganeow.⁴³ Tajlüyiüs atnej nop napeay miün nipiilan, icona ngo meajchiün xic niüng saxood. Wüx ngo najiür sapix icona ngo meajchiün xic. Tiün sandeow, aton tajlüyiüs tiül manchiüc, icona ngo memongon mejawan xic”, apmaj nejiw.⁴⁴ Condom quiaj nejiw apmapiüngüw

aton: “Teat, ¿ngüt tajawasan ic tenguial indeow lop, tind inganeow, ngo nüjchiün ique? ¿Ngüt iyamb niüng ixood xicona ngo nüjchiün ique? ¿Ngüt ngo nüjchiün ic ipixe? ¿Ngüt tiün indeow, teamb tiül manchiüc, xicona ngo nambeolan ique? ¿Ngüt aag ayaja?” apmawiüw.⁴⁵ Quiaj apmasaj nejiw aaga minatang nenajiüt: “Naleaing sasaj icon, cuajantanej ngo mendiiuman merangan para membeolan alinop, masey nop ajüic más ngo metam tiül, pues atnej xique temerangan wüx ximbas”, apmaj nejiw.⁴⁶ Ndoj ajciuw ayaj apmambiuw tiül castigo meáwan nüt, pero leaw monrang najneaj apmambiuw macüliw tiül cielo meáwan nüt —aj nejiw Teat Jesús.

Ayambiuw cuane wüx masapüw Teat Jesús

(Mr. 14:1-2; Lc. 22:1-2; Jn. 11:45-53)

26 Wüx Teat Jesús landoj mapiüng meáwan aag ayaj, quiaj tasaj minipilan nej:

²—Icona lamejawan aliün ic nüt apmajlüy a nangos nüt pascua. Quiaj a Teat Naxey, apmayacüw nej teowixaw monajiüt mambiyaw nej wüx cruz —aj nejiw.

³ Condom quiaj ajciwa montangtang miteaats, at mondiüy wüx aaga poch tüünd Moisés, aton monajiüt tiül nipilan judío canchiütoj tiül nden aniüng Caifás, aaga minatang miteaats. ⁴ Tapots mayambiuw nguineay apmawijchaw para masapüw Teat Jesús mambiyaw.
⁵ Ndoj tapiüngüw:

—Ngondom marangaats aag ayaj wüx nangos nüt cos nipilan apmajciüyw, apmajlüy xeyay monyainggaing —awüw.

Nop najtaj tateng najmboc angan aceite wüx omal Jesús

(Mr. 14:3-9; Jn. 12:1-8)

⁶ Teat Jesús altiül cambaj Betania alaniüng Simón, nop lafün wüx axom

nej noic ngo majneaj necoy nasoic lepra.
⁷ Quiaj tajngot nop najtaj ajamiün najmboc angan aceite xeyay nembeat, chipiow nop nine iquial narangüch najneaj piedra nenüt alabastro. Wüx aliw wüx mes tenguial üetiwi, quiaj aaga najtaj tateng wüx omal Teat Jesús aaga najmboc angan aceite.⁸ Minipilan nej wüx tajawüw aag ayaj altiül tajcüiyw, tapots mapiüngüw:

—¿Neol tandrooch ombas aaga najmboc angan aceite quiaja?⁹ Cos sitiül majnap apmambeat xeyay, mambeolaran nipilan ngo majiür —awüw.

¹⁰ Teat Jesús tayaag leaw teamandeacüw, quiaj tasaj nejiw:

—Neol tapots mesajsajan a müüm najtaj cama? Icueatiün; nej lamarang noic xeyay najneaj wüx ximbas.¹¹ Cos leaw nipilan ngo majiür aliw ningüy mequijüp meáwan nüt, alndom membeolan wüx indiüman; xique ngome meáwan nüt sanajlüy ningüy naquiiüb icon.¹² Leaw lamarang a müüm najtaj quiaj, wüx tateng najmboc angan aceite wüx ximbas, aag ayaj lamarang nomban atnej apmarangüch wüx ximbas wüx sanamiüraad.¹³ Naleaing sasaj icon, nguiajantanej wüx aaga iüt cam niüng apmanderac wüx aaga najneajay nanderac nguineay alndom nawün wüxasoeteran, quiaj apmanderac wüx aaga müüm najtaj cam nguineay tarang, para leaam omeaatsaran wüx nej —aj nejiw Teat Jesús.

Judas tapiüng apmayac teowixaw monajiüt a Teat Jesús

(Mr. 14:10-11; Lc. 22:3-6)

¹⁴ Condom nop nenüt Judas Iscarote, nop naw tiül ajciwa gajpiüp (12) tamb mandeac aweaag montangtang miteaats.¹⁵ Tasaj nejiw:

—¿Nguitow apmeajchiün xic sitiül ndot nayac tiül iwixan aaga Jesús? —aj nejiw.

Quiaj tüjchiw nej nimiow gajpowüw (30) tomiün plata. ¹⁶ Naw quiaj aaga Judas tapots mayamb nguineay mayac Teat Jesús teowixaw monajiüt.

**Teat Jesús üet aweaag
minipilan nej ndójwüx**

(*Mr. 14:12-25; Lc. 22:7-23;
Jn. 13:21-30; 1 Co. 11:23-26*)

¹⁷ Wüx amelich aaga nangos nüt üeteran pan ngo majmel levadura, quiaj minipilan Teat Jesús tambüw matüniw manguiayiw nej, tasajüw:

—¿Nguiane indiüm teat, namban natajcan majneaj niüng apmetiiüts wüx pascua? —ajüw nej.

¹⁸ Quiaj tasaj nejiw:

—Quiüran tiül cambaj, indiüniün aniüng nop naxey, isajan: “Teat Xan apiüng: Laliüc mümb xenüt, sandiüm narang nangos nüt pascua iniüng, naquiiüb xenipilan, aw”, irajan —aj nejiw Teat Jesús.

¹⁹ Minipilan nej tarangüw atnej tasoiquiv, tayambüw meáwan leaw apmuetiw wüx pascua.

²⁰ Wüx langwiiüts Teat Jesús chetet wüx mes maquiiüb gajpiüp (12) minipilan nej. ²¹ Wüx tenguial üetiw, quiaj tasaj nejiw:

—Naleaing sasaj icon, nop tiül icona apmayac xic teowixaw monajiüt —aj nejiw.

²² Quiaj tamix omeajtsüw xeyay, tapots matüniw manguiayiw anopnopoj, tapiüngüw:

—¿Jane, ngwüy xique? —awüw.

²³ Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:

—Nop teasüet anaag nóiquian tiül polat, aag ayaj apmayac xic teowixaw monajiüt. ²⁴ Teat Naxey apmamongoch atnej apiüng tiül Mipoch Teat Dios; pero xeyay ngo majneaj apmamongoch aaga naxey leaw apmayac teowixaw monajiüt a Teat Naxey. Najneajay sitiül nej ngo wijquiam —aj nejiw Teat Jesús.

²⁵ Quiaj tendeac a Judas, áag teamandiüm mayac nej teowixaw monajiüt, tasaj nej:

—Teat, ¿jane, ngwüy xique? —aw.

Quiaj tasaj nej Teat Jesús:

—Ique lamepiüng —aj.

²⁶ Tenguial ámban üetiw, quiaj Teat Jesús taxaing a pan, tataag orar, ndoj tamaag, quiaj tüüch nejiw, tapiüng:

—Ixanguiuün itean, cos aag ayaj xecuerpo —aw.

²⁷ Condom tayar noic vas, tataag orar, ndoj tamongoch manganeowüw, tapiüng:

—Inganeowan. ²⁸ Cos aag agüy xequiej, ajüüquich wüx aaga jayats poch leaw lamarang Teat Dios müüch icon; cos xequiej apmajünch tiüt mawün wüx asoet xeyay nipilan. ²⁹ Aton sasaj icon xique lango nanganeow miyow uva ningüy; alinoic nüt sananganeow jayats miyow uva nóiquian naquiiüb icon tiül micambaj Teat Dios —aj nejiw Teat Jesús.

**Pedro apmapiüng ngo
majaw jane Teat Jesús**

(*Mr. 14:26-31; Lc.
22:31-34; Jn. 13:36-38*)

³⁰ Condom wüx landoj matajciüw cantar noic himno, quiaj tambüw andüiyiw wüx mitiüc Olivos. ³¹ Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:

—Meáwan icona apmecueatiün xic aaga ongwiiüts cam, atnej apiüng tiül Mipoch Teat Dios: “Sanambiy aaga nejiür sap, quiaj apndajriüüm meáwan misap nej.” ³² Naleaing wüx sanapac tiül mondeow, quiaj sanamb tiül Galilea ombas xic, ndoj iliücan tamiün —aj nejiw Teat Jesús.

³³ Quiaj tasaj nej a Pedro:

—Teat, masey meáwan macueatiw ic, xique ngome sanacueat ic —aw.

³⁴ Quiaj Teat Jesús tasaj nej:

—Naleaing sasaj ic Pedro, aaga ongwiiüts cam wüx nganaw mepaj a gallo, ique lamepiüng arojmbüw ipiüng ngo mejaw Jane xic —aj nej.

³⁵ Quiaj a Pedro tapiüng:

—Teat, xique ngome sanapiüng ngo najaw Jane ic masey nandeow nóiquian naquiiüb ic —aw.

Atanquiaj tapiüngüw meáwan miniplan nej.

Teat Jesús ataag orar tiül Getsemaní

(*Mr. 14:32-42; Lc. 22:39-46*)

³⁶ Condom Teat Jesús tapeay tiül niüng nasoic Getsemaní maquiiüb minipilan nej. Tasaj nejiw:

—Cheteron ningüy, cos xique sanamb ninguiün nataag orar —aj nejiw.

³⁷ Condom taquiiüb mamb a Pedro at alijpüw micual Zebedeo, ndoj tayaag xeyay amix omeaats. ³⁸ Tasaj nejiw:

—Xowüy amix ximeaats, sayaag atnej teasandeow. Nganüy icüliün xic ningüy, nde memeayiün —aj nejiw.

³⁹ Condom Teat Jesús tamb quiríwan iün majüy, quaj mejquiet tiüt, tatün ocueaj Teat Dios, tapiüng:

—Xeteat Dios, sitiül ique indiüm, alndom mewün xic wüx meáwan naél leaw sanamongoch. Naleaing Teat, nde merang leaw xic sandiüm, irang atnej ique indiüm —aw.

⁴⁰ Condom tandilil majaw ajciüw arojpüw minipilan nej, tajaw lameayiw. Quiaj tasaj a Pedro:

—¿Neol, ngondom mepacana mequiijpan xic masey noic ores? ⁴¹ Nde memeayiün, itüniün ocueaj Teat Dios, nde matüch icon nimeech. Masey tiül imeajtsan indiüman meyamban Teat Dios, icona ngo meiücan wüx —aj nejiw.

⁴² Condom tandiyü quaj amb ijmbüw mataag orar masaj Teat Dios, tapiüng:

—Xeteat Dios, sitiül naleaing netam namamongoch aaga naél cam, ngondom

mamóngan, irang atnej ique indiüm —aw.

⁴³ Tandilil alinomb niüng ajlüyiw ajciüw arojpüw quiaj. Taxom nejiw lameayiw alinomb, cos xeyay indameayiw, langondom maleajquiw oniüjcüw. ⁴⁴ Condom tacueat nejiw, tandiyü quaj amb arojmbüw mataag orar, matün ocueaj Teat Dios, tatün atnej landoj mattün. ⁴⁵ Condom tandiyü niüng ajlüy minipilan nej, quaj tasaj nejiw:

—¿Neol, aliün memeayiüna, tenguijal ixojtana? Canüy landoj, lamatüch a ores. Apmayacüch a Teat Naxey teowixaw nipilan monrang ngo majneaj. ⁴⁶ Witüron, tabaats, ijawan lapeay aaga apmayac xic teowixaw nipilan —aj nejiw Teat Jesús.

Aquiüjpüw mamb Teat Jesús

(*Mr. 14:43-50; Lc. 22:47-53; Jn. 18:2-11*)

⁴⁷ Tenguiialeámban andeac Teat Jesús, quaj ajngot a Judas, aaga naw tiül gajpiüp minipilan nej, aquiiüb miün xeyay nipilan, ajamiünüw machat, aton xiül. Ütch nejiw miünüw montangtang miteaats at montangtang monajüüt tiül nipilan judío. ⁴⁸ Aaga Judas lamasaj nejiw nguineay apmajüiquich ngün masapüw. Cos lamapiüng:

—Áag leaw sanacheech mimboy nej, aag ayaj isapan —aw.

⁴⁹ Condom wüx tajngot, quaj tambmajaw Teat Jesús, tasaj:

—Ndic Teat, tamtámban ijlüy teat —aj.

Andüüb macheech mimboy nej.

⁵⁰ Quiaj tasaj nej Teat Jesús:

—Amigo, ¿cuane tewiün meranga? —aj.

Quiaj tajngotoj, tajmeliw masapüw nej, taquiüjpüw nej mamb.

⁵¹ Naleaing nop tiül minipilan Teat Jesús tasoond mimachat nej, tandoogig

nop olaag nembeol minatang miteaats.

⁵² Quiaj tasaj nej Teat Jesús:

—Isoc alinomb tiül ombiüm mimachat, teat, cos meáwan jane andiüm matsoj wüx machat, naag machat apmendeowüy. ⁵³ ¿Neol, cuane ipiüng, ngondom natün ocueaj Xeteat Diosa, müüich miün peic miow mil (80,000) miángeles nej mambeolüw xique? ⁵⁴ Pero jondot narang atquiaj, ɿnguineay apmajlüy leaw lamapiüng tiül Mipoch Teat Dios netam majlüy?

—aj nej.

⁵⁵ Condom quiaj Teat Jesús tasaj ajcüwa nipilan quiaj:

—¿Cuane imbichan machat, ata xiül wüx isapan xique? ¿Jow a xique, need xique? Meáwan nüt tajlüyiüs niüng ijlüyiün naquiaach icon tiül a nadam nangaj iüm, pero icona ngo mesapan xic. ⁵⁶ Naleaing atcüy netam majlüy, para majlüy atnej nomb tapiüngüw tiül nawiig mondeac andeac Teat Dios —aj nejiw.

Quiájan tacueatiw nej minipilan nej, tecuiürrüw.

Teat Jesús alniüng ajlüy monajiüt

(Mr. 14:53-65; Lc. 22:54-55,
63-71; Jn. 18:12-14, 19-24)

⁵⁷ Wüx landoj masapüw Teat Jesús, quiaj taquüijpüw nej mamb andiüm niüng ajlüy Caifás, aaga minatang miteaats, niüng canchiüjow ajcüwa mondiüy wiix aaga poch tüünd Moisés, aton ajcüwa montangtang monajiüt tiül nipilan judío. ⁵⁸ Pedro tandüüb mamb miünquiájan ajngot, tatüch mbeay minden minatang miteaats. Condom tajmel chetet maquiüjpüw monjiür iüm, mambich majaw nguineay apmajlüy.

⁵⁹ Ajcüwa montangtang miteaats, montangtang monajiüt, aton meáwan monajiüt tiül nipilan judío tayambüw

jane matepich asoet Teat Jesús masey awaiich, para müjchiw mamb mandeow. ⁶⁰ Pero ngo maxomüw, masey ajlüy xeyay monwaiich wüx nej. Ndójwiix, tajngotoj ijpwü monwaiich. ⁶¹ Nejiw tapiüngüw:

—Aaga naxey quiaj tapiüng: “Xique alndom najarrich aag nadam nangaj iüm ocueaj Teat Dios, ndoj wüx er nüt alndom nawitich alinomb”, aw —awiüw.

⁶² Condom aaga minatang miteaats witüüt matün manguiay Teat Jesús, tasaj:

—¿Neol ngo merndeaca? ¿Cuane teamandeaciüw wüx imbas quiaja? —aj.

⁶³ Teat Jesús ndijchiówan, ngo masaj nej nicuajind. Quiaj a minatang miteaats tasaj nej:

—Por minüt Teat Dios leaw almapac, isaj xicon sitiül naleaing ique aaga Cristo lapiürang aliüc, aag Micual Teat Dios —aj.

⁶⁴ Quiaj tasaj nej Teat Jesús:

—Ajaj xique teat, atnej lamepiüng quiaj; y sasaj icon alinoic nüt apmejawan a Teat Naxey alchetem amb wüx miác Teat Dios; aton apmejawan wüx aliüc imiün tiül cielo, amb tiül oic —aj nej.

⁶⁵ Quiaj aaga minatang miteaats tachiüt apix nej cos xeyay ajcüy, tapiüng:

—Aaga naxey cam lamandeac ngo majneaj, ayac atnej Dios nej. ¿Cuane tengualeámban macülliiüts manguiayi-iiütsa? Icona lamenguiayiün nguineay tandeac xeyay ngo majneaj. ⁶⁶ ¿Ngwüy, cuane ajiür meyajcana? —aw.

Quiaj tapiüngüw:

—¡Nej ajiür xeyay nisoet, ich mandeow! —awiüw.

⁶⁷ Quiaj tapots mateontsiüw teombas nej onts ombeayiw nejiw, tatoliw, altiüll taleambüw nej. ⁶⁸ Tasajiw nej:

—¡Sitiül ique aaga Cristo, isüet jane teamatol ic! —ajüw.

**Pedro apiüng ngo
majaw jane Teat Jesús**

(*Mr. 14:66-72; Lc. 22:56-62;
Jn. 18:15-18, 25-27*)

⁶⁹Teat Pedro aliün chetem quiaj tiül nden, quiaj ajngot nop nüx nerang najiüt quiaj, tasaj nej:

—Ique aton almequiiüb aaga Jesús naw Galilea —aj nej.

⁷⁰Quiaj a Pedro tawaiich niüng ajlüyaran, tapiüng:

—Ngo najaw cuane ipiüng quiaj —aw.

⁷¹Pedro wüx laámb apmamong tiül ombeay nden, quiaj majaw nej alinop, aton tasaj monlüy quiaj:

—Aaga naxey quiaj taquiiüb aaga Jesús naw Nazaret —aj.

⁷²Quiaj a Pedro tandüy wüx alinomb mawaiich, tapaj minüt Dios, tapiüng:

—¡Deda nej dios, ngo najaw jane aaga naxey quiaj! —aw.

⁷³Ajóyan alquiriw ores, quiaj ajctiwa monlüy quiaj tatüchiw a Pedro, tasajüw:

—Naleaing ique aton nop nejiw, cos ajüiüquich ic indeac —ajüw.

⁷⁴Quiaj a Pedro tapots mandeac ngo majneaj, tapaiich, tapiüng:

—Sitiül ngo maleaing sandeac, alinoic nüt sanangüi. ¡Naleaing ngo najaw jane aaga naxey temepiüngan quiaj! —aw.

Andüüban tepaj a gallo. ⁷⁵Quiaj a Pedro leaad omeaats leawa lamasaj nej Teat Jesús, cos tasaj nej: “Wüx nganaw mepaj a gallo, ique lamepiüng arojmbüw ipiüng ngo mejaw jane xic”, aj nej. Quiaj taw quiaj a Pedro, tajüünts xeyay.

**Teat Jesús taquiüraab
niüng ajlüy Pilato**

(*Mr. 15:1; Lc. 23:1-2, Jn. 18:28-32*)

27 Wüx lachüijmbaw, quiaj can-chüitoj alinomb meáwan montangtang miteaats at montangtang mon-ajiüt tiül nipilan judío. Tandeacüw

nóiquian nguineay alndom mambiyaran Teat Jesús. ²Quiaj taquiüjpüw mamb a Teat Jesús neóel, tayacüw teowix Poncio Pilato, aaga natang nenajiüt.

Judas tembiyay

³Condom a Judas, aaga neyac Teat Jesús teowixaw monajiüt, wüx tajaw Teat Jesús landoj apmandeow, quiaj leaad omeaats ngo majneaj lamarang. Tatsoriich alinomb aaga nimiow gajpowüw (30) tomiün plata, tüüch montangtang miteaats at monajiüt.

⁴Tasaj:

—Xique lanarang nadam nisoet, cos lanayac tiül iwixan nop naxey ngo majjiür nicuajind nisoet —aw.

Quiaj tasajüw nej:

—Ic coen mejaw, jowa xicona cuane sambichan ic —ajüw nej.

⁵Condom quiaj a Judas tawiich quiaj a tomiün tiül nadam nangaj iüm, taw quiaj, tamb merrondüy onic.

⁶Ajctiwa montangtang miteaats taxanguiw aaga tomiün quiaj, ndoj tapiüngüw:

—Aag agüy ngo majneaj macanchichaats tiül iquial nichech, cos aag agüy ombeat miquiej nop apmandeow —awiüw.

⁷Ndoj andeacndeaciw wüx, tapiüngüw con aaga tomiün quiaj apmangalüw noic iüt niüng arangüch xor, niüng alndom mamiüraad napeay miün nipilan. ⁸Naw quiaj, aaga iüt quiaj tanüt misüt quiej. Nganüy nüt cam aliün manüt atquiaj. ⁹Atquiaj tajlüy para majlüy atnej tapiüng nomb Teat Jeremías, nop nendeac andeac Teat Dios, cos nej tapiüng: “Apmayariw aaga nimiow gajpowüw (30) tomiün plata leaw nipilan judío lamayacüw ombeat nej, ¹⁰mengalayej noic iüt niüng tarangüch xor, atnej tasaj xic Teat Dios”, aw.

Teat Jesús alteombas Pilato

(*Mr. 15:2-5; Lc. 23:3-5; Jn. 18:33-38*)

¹¹ Teat Jesús wüx alteombas Pilato aaga natang nenajiüt, quiaj tatün nej manguiay:

—¿Naleaingue, ique aaga minatang nenajiüt ocueajiw nipilan israelé? —aj.

Quiaj tasaj nej Teat Jesús:

—Naleaing, atnej ipiüng quiaj —aj nej.

¹² Masey tenguial mayacüw nej asoet ajcüwa montangtang miteaats at monajüüt, nej ngo mapiüng nicuajind. ¹³ Condom quiaj tasaj nej a Pilato:

—¿Neol, ngo menguiay leaw tenguial mandeacüw wüx imbas quiaja? —aj nej.

¹⁴ Nej Teat Jesús ngo mandeac nicuajind. Quiaj aaga natang nenajiüt quiaj mbayat majaw, lango majaw cuane apmarang.

Atüniw mandeow Teat Jesús

(*Mr. 15:6-20; Lc. 23:13-25;*

Jn. 18:38—19:16)

¹⁵ Wüx aaga nangos nüt quiaj, aaga natang nenajiüt alndom matsambiich nop najlüy tiül manchiüc leaw cambaj apmatün. ¹⁶ Aaga nüt quiaj altiül manchiüc nop naxey xowüy anderac wüx nej, nenüt Barrabás. ¹⁷ Wüx nipilan alcanchiümoj, quiaj tatün manguiay nejiw a Pilato:

—¿Ngün indiüman natsambiich, Barrabása, ngwiý Jesúsa, aaga nisoic Cristo? —aj nejiw.

¹⁸ Tapiüng aag ayaj cos lamajaw ajcüyíwan majawüw Teat Jesús, áag tayactüw teowix nej.

¹⁹ Wüx Pilato alchetem niüng ajaw wüx asoeteran, quiaj mintaj nej tüüch mamb masoic: “Nde aleaic merang wüx a naxey nerang najneaj quiaj, cos tepood xeyay mbayatos tiül sameay, taümiüs najaw wüx nej”, aw.

²⁰ Pero naleaing ajcüwa montangtang miteaats, at monajüüt tiül cambaj tapots mawüywüyiw nipilan matüniw tsajmbiüm aaga Barrabás, nganiüy a Teat Jesús ich mandeow. ²¹ Quiaj tatün manguiay nejiw alinomb aaga natang nenajiüt, tasaj nejiw:

—¿Ngün tiül ajcüwa ijpüw cam indiüman natsambiiche? —aj nejiw.

Quiaj tapiüngüw:

—¡Aaga Barrabás! —awüw.

²² Condom Pilato tasaj nejiw:

—¿Cuane ipiüngan, cuane sanarang wüx aaga Jesús nisoic Cristo? —aj nejiw.

Quiaj tapiüngüw nóiquian:

—¡Ich mandeow wüx cruz! —awüw.

²³ Quiaj tasaj nejiw a Pilato:

—¿Mbich cuane nisoet ajiüre? —aj nejiw.

Nejiw tayacüw wüx apajüw, tapiüngüw:

—¡Ich mandeow wüx cruz! —awüw.

²⁴ Pilato wüx tajaw ngondom marang nicuajind, cos nipilan tenguial ajcüyiw, quiaj tatün mamb mayarich yow. Ndoj tapots müüch majants owix nej niüng ajlüy meáwan nipilan. Tapiüng:

—Aag agüy sarang mejawan, xiique ngo najlüy tiül wüx apmajünch tiüt miquiej aaga naxey nerang najneaj cam, ijawan coen ninguiaj icona —aj nejiw.

²⁵ Yajnguiat tiüt a nipilan apajüw, tapiüngüw:

—Xicona masey sanaquüjpan wüx xecualan sanengüyiün miquiej nej leaw apmajünch tiüt —awüw.

²⁶ Quiaj a Pilato tatsambiich a Barrabás, ndoj, wüx landoj ajwüch Teat Jesús, quiaj tayac teowixaw nipilan mandeow wüx cruz.

²⁷ Condom quiaj misoldados nej taquiüjpüw Teat Jesús andüy tiül noic püpchiün nisoic pretorio, canchiütoj meáwan soldado, ayeyiw nej tiüt.

²⁸ Quiaj tasojndiw nej tiül apix, condom

tasoijquiw nej tiül noic najal napixeran morada.²⁹ Ndoj tayaciüw wüx omal nej noic corona nepeat sats, aton tasocoj tiül miác owix nej nots najchow, aag ayaj nangoraad apiüngüw. Quiaj taquiejiw micosüw nejiw tiüt teombas nej mitsojow nej. Tapiüngüw:

—¡Najneajay ijlüy, mbich ique minatang nenajiüt ocueajiw nipilan judío! —ajüw nej.

³⁰ Tapots mateontsiw wüx ombas nej onts ombeaiw nejiw, aton tayariw aaga najchow mawüjchiw wüx omal nej.
³¹ Wüx lapaxiow mitsojow nej, quiaj tasojndiw nej tiül aaga morada napixeran, ndoj tasoijquiw nej tiül apix nej. Condom quiaj taquiüjpüw nej mamb mayacüw nej wüx cruz.

Teat Jesús tajmel wüx cruz

(Mr. 15:21-32; Lc. 23:26-43; Jn. 19:17-27)

³² Almawüw quiaj, quiaj mangochiw nop naxey naw Cirene, nenüt Simón. Tasapüw nej mambitic micruz Teat Jesús.

³³ Quiaj tapeayiw tiül niüng nasoic Gólgota, aag ayaj amb apiüng omal mondeow.³⁴ Quiaj tütjichiw vin manganeow aoliw tiül nangaag, wüx tapeay teombeay nej taton ngo manganeow.

³⁵ Wüx landoj mayacüw nej wüx cruz, quiaj tembaagayej wüx apix nej, asüetiw wüx majawüw jane apmajoy. Atquiaj tajlüy atnej tanomb tapiüng nop nendeac andeac Teat Dios wüx tapiüng: “Ap-membaagayej wüx sapix, apmasüetiw wüx majawüw jane apmeneay”, aw.

³⁶ Ndoj tsototójan quiaj majiürüw nej.

³⁷ Ndoj tayaciüw wüx omal cruz acas poch niüng apiüng cuane asoet nej, apiüng: “Aag agüy Jesús, minatang nenajiüt ocueajiw nipilan judío”, aw.

³⁸ Aton tajmeliw wüx cruz maquiüüp ijpüw moneed, nop amb wüx miác Teat Jesús, alinop amb wüx miquiamb nej.

³⁹ Leaw tamongoj ambüw quiaj titsojow nej, talanglangüw omalüw müjichiwi majüiquichaw ajcüiyi. ⁴⁰ Tapiüngüw:

—¡Joow, ngwüy ique nepiüng apmejarrich aaga nadam nangaj iüm, ndoj wüx er nüt apmelomboch alinomb! ¡Nganüy erwüneay wüx iquáyan quiaj; iriow tiüt wüx cruz sitiül ique Micual ic Teat Dios! —awüw.

⁴¹ Átan titsojow nej montangtang miteaats, mondüy wüx aaga poch tüünd Moisés, at ajcüwa fariseos, aton montangtang monajiüt tiül cambaj Israel. Tandeacüw nejeyéjan quiaj, tapiüngüw:

⁴² —Nej mbich tawün wüx alinop, nganüy nej ngondom mewüneay wüx nejáyan quiaj. Sitiül naleaing nej natang nenajiüt tiül nipilan judío, ich maw tiüt imiün wüx cruz nganüy, mbich apmayarriüts andeac nej.⁴³ Nej tayac omeaats wüx Teat Dios, ich mawiün nej wüx a nganüy sitiül Teat Dios ajiür nej lasta. Cos nej tapiüng: “Micual xic Teat Dios”, aw, —awüw.

⁴⁴ Ajcüwa moneed leaw tajlüiyiw wüx cruz maquiüjpüw titsojow nej aton.

Wüx tandeow Teat Jesús

(Mr. 15:33-41; Lc. 23:44-49; Jn. 19:28-30)

⁴⁵ Condom wüx lalembej nüt, quiaj pojniüt wüx iüt tamong lanchejliow nüt.

⁴⁶ Wüx nchejliüt nüt quiaj Teat Jesús tepaj napac, tapiüng:

—Elí, Elí, ¿lama sabactani? Aag ayaj apiüng: Xeteat Dios, Xeteat Dios, ¿neol tecueat xic? —aw.

⁴⁷ Altüüleaw alquiaj tanguiayiw, tapiüngüw:

—Aaga naxey quiaj tenguial mapaj teat Elías —awüw.

⁴⁸ Quiaj tambnop acuüür mayar noic walang sap. Wüx landoj macachiich, masoc tiül vinagre, quiaj tayac wüx omal nots najchow. Condom tayac wüx

ombeay Teat Jesús macheay.⁴⁹ Alacas tapiüngüw:

—Ich majlüy, cawül majawaats sitiüü aliüc a Elías mawün nej wüx —awüw.

⁵⁰ Condom Teat Jesús tandüü wüx alinomb mepaj napac, quiaj tandeow. ⁵¹ Quiaj aaga nadam jael nepal teomeaats a nadam nangaj iüm nómban chiiütaw pinawan, naw cawüx andüy tiüt. Nómban ajlang a iüt, at a nadamdam piedra tajpoet. ⁵² At xeyay oxiüt aton lejquiat; xeyay monyar andeac Teat Dios tapacüü tiül mondeow. ⁵³ Tawüw tiül oxiüt, wüx Teat Jesús landoj apac tiül mondeow, quiaj tajmeliw tiül nangaj cambaj Jerusalén. Tajarawüw, tajaw nejiw xeyay nipilan.

⁵⁴ Aaga minatang ocueajiw soldados, at leaw almaquiiüb nej majiürüw Teat Jesús, wüx tayajciüü ajlang ateam, at wüx tajawüw meáwan leawa tajlüy, quiaj mbayatoj xeyay, tapiüngüw:

—Naleaing aaga naxey quiaj Micual nej Teat Dios —awüw.

⁵⁵ Aton aliw quiaj tigüy müm montaj, miünquiájan alembemoj tenguijal majawüw. Ajciüü ayaj tandüüpiw miün a Teat Jesús imiünüw Galilea, tambéolüw nej. ⁵⁶ Tiül ajciüü ayaj altiül a María Magdalena, María mimüüm Jacobo maquiiüb José, at mimümüw micual Zebedeo.

Tamiüraad Teat Jesús

(*Mr. 15:42-47; Lc. 23:50-56; Jn. 19:38-42*)

⁵⁷ Wüx langwiiüts tiül aaga nüt quiaj, tapeay quiaj nop naxey nejiür xeyay, nenüt José, naw tiül cambaj Arimatea. Nej aton tajlüy tiül minipilan Teat Jesús. ⁵⁸ Nej tamb majaw Pilato matün micuelo Teat Jesús. Quiaj Pilato tapiüng müünd. ⁵⁹ Condom quiaj aaga José tamb maxaing micuelo Teat Jesús, tawinch tiül noic najneaj püy

nerixix. ⁶⁰ Ndoj taquiiüb mamb mayac tiül noic jayats oxiüt leaw nej landoj marang tiül ottieng tiüç. Condom quiaj tapal wüx noic nadam piedra, cas tamb. ⁶¹ Aliu quiaj a María Magdalena maquiiüb alinop María, alchetemoj quiaj mbeay oxiüt.

Tayacüü monjiür oxiüt

⁶² Wüx lamatiüch nüt axoodaran, aag ayaj amb alinoic nüt ndoj ayambyambüü meáwan leaw apmetam nejiw wüx pascua, quiaj montangtang miteaats at fariseos tambüü majawüw Pilato. ⁶³ Tapiüngüw:

—Teat Xan, nganüy les leaad ximeajtsan leaw tapiüng aaga naxey newaiich quiaj. Cos wüx aliün mapac tapiüng nej apmapac tiül mondeow wüx er nüt. ⁶⁴ Nganüy teat, sandiüuman meaach mamb majiürüch aag oxiüt quiaj leaw among er nüt, ngana majmeliw ongwiiüts minipilan nej mawünnej, ndoj apmasajüw nipilan: “Nganüy lapac tiül mondeow”, mawüw. Quiaj apmawaijchaw xeyay nipilan más xeyay, ngo matnej wüx aliün mapac —awüw.

⁶⁵ Quiaj tasaj nejiw Pilato:

—Joyaj noic ajlüy soldados, quiüran ipalan nandand nandand aaga oxiüt quiaj leaw niüng alndom —aj nejiw.

⁶⁶ Condom quiaj tambüü mapalüw nandand a oxiüt. Tayacüü noic sello wüx aaga piedra apal nej, ndoj tacueatiw quiaj soldados majiürüw.

Teat Jesús tapac tiül mondeow

(*Mr. 16:1-8; Lc. 24:1-12; Jn. 20:1-10*)

28 Wüx lamong aaga nüt axoodaran, larraw tiüt amb alinoic nüt, aag ayaj amelich seman; quiaj tambüü majawüw oxiüt a María Magdalena maquiiüb alinop María.² Condom quiaj tajlang noic nadam ateam, cos nop ángel ocueaj Teat Dios tiün imiün cielo. Almapeay, quiaj tawün a piedra nepal oxiüt, chetet

wüx. ³Ombas nej xowüy larraw at-nej noic najlip, at apix nej rajnüt at-nej nieve. ⁴Ajciüwa soldados almajawüw aag ayaj mbayajow, anmambeapmbeap nejiw, tajmiüciüw nómbar atnej lande-owüw. ⁵Quiaj aaga ángel tasaj ajciüwa montaj:

—Nde mbayameron, cos sajaw icon iwiünan meyamban Teat Jesús, áag tay-aciuw wüx cruz. ⁶Lango majlüy ningüy cos nej lapac tiül mondeow atnej lamapiüng. Macaron ijawan niüng tapi-iberan a Teat Naxey. ⁷Nganüy quiüran najenjénan, isajan minipilan nej: “Nej lapac tiül mondeow, laámb andüy Galilea ombas nej, quiaj apmexoman”, irajan. Áagan ayaj sajngot nasaj icon —aj nejiw.

⁸Condom ajciüwa montaj mbayatoj, tawüw quiaj tiül oxiüt najénan; ndojoxyay tapac omeajtsüw. Tambüw acuiürrüw masajüw minipilan Teat Jesús meáwan leaw tasoiiquiw. ⁹Aliünüw tiül tiiüd, quiaj tangoch nejiw Teat Jesús, tatepeay nejiw. Quiaj tambüw mangochiw, taquiejiuw micosüw nejiw, tapequiequiw nej oleaj. ¹⁰Quiaj tasaj nejiw:

—Nde mbayameron. Quiüran isajan xecojow xechijquiaw mambüw andüyiw Galilea, quiaj sanexamayon —aj nejiw.

Leaw tapiüngüw monjiür oxiüt

¹¹Ajciüwa montaj tealeámban aliünüw tiül tiiüd, quiaj tawüw niüng ajlüy oxiüt acas soldados. Tambüw tiül cambaj aton masajüw ajciüwa montangtang miteaats meáwan leaw tajlüy. ¹²Condom ajciüwa miteaats sonongotoj maquiüjpüw mon-tangtang monajiüt tiül judíos. Wüx lan-

doj mandeacüw nguineay apmarangüw, quiaj tüjchiw soldados xeyay tomiün. ¹³Tasejüw:

—Atcüy ipiüngan: “Aaga Jesús, tambüw mawüniw nej minipilan nej ongwiiüts wüx salnameayiün”, irawan. ¹⁴Sitiül ndot aaga natang nenajiüt apmanguiy, xicona sanawüniün icon wüx, quiaj ngome apmemongochiün nicuajind naél —ajjuw nejiw.

¹⁵Condom ajciüwa soldados, wüx landoj mayariw a tomiün, quiaj tarangüw atnej tasoiiquiw. Meáwan aag ayaj aliün manderac wüx tiül nipilan judío nganüy nüt cam.

Teat Jesús üüch minajiütüw minipilan nej

(*Mr. 16:14-18; Lc.
24:36-49; Jn. 20:19-23*)

¹⁶Ajciüwa gajpanop (11) minipilan nej tambüw andüyiw Galilea wüx nop tiüc niüng lamasaj nejiw Teat Jesús. ¹⁷Wüx tajawüw nej taquiejiuw micosüw nejiw teombas nej; pero naleaing altiül tachicweaw omeajtsüw. ¹⁸Condom Teat Jesús tatüch nejiw, tapiüng:

—Lanüünd najlüy wüx meáwan leaw almajlüy ningüün tiül cielo, at ningüy wüx iüt. ¹⁹Nganüy quiüran isajan palpálwüx nipilan wüx aaga iüt cam mandüpüw xic aton. Ijchan mayariw yow wüx minüt Teat Dios, wüx minüt Micual nej, at wüx minüt Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios. ²⁰Iquiajchiün mayacüw wüx omeajtsüw marangüw meáwan leaw lanasaj icon; xique sanaquiiüb icona meáwan nüt, leaw ümb minüt a iüt cam —aj nejiw. Amén.

Najneaj nanderac leaw tapiüng

SAN MARCOS

wüx Teat Cristo

Juan Bautista aquiaach tiül wajchiüc

(Mt. 3:1-12; Lc. 3:1-9,
15-17; Jn. 1:19-28)

1 Aaga najneaj nanderac wüx Teat Jesucristo, aag Micual Teat Dios, tiün majlüy atnej larangüch wüx nawiig tanomb.

² Tanomb atcüy tarang tiül minawiig nej a Isaías, nendeac andeac Teat Dios. Tarang wüx nawiig leawa Teat Dios tasaj nej, tapiüng:

Sanütüch mamb nop naxey nerang xejnajüt mamong ombas, ique teoj apmeamb.

Nej apmamb mataag majneaj a tiiüd niüng apmemong.

³ Apmanguayaran andeac nop naxey tiül wajchiüc niüng ngo majlüy cambaj. Nej apmapiüng:

“Itajcan majneaj a tiiüd, ileainguijchan, cos aliüc Miteatiüts”, apmaj nejiw.

⁴ Condom atquiaj tajlüy, tiün a Juan, aaga neech yow nipilan. Tamb maquiaach nipilan niüng ngo majlüy cambaj, masaj leaam omeajtsüw wüx asoetiw nejiw, macueatiw. Atquiaj alndom maw asoetiw, y netam mayariw yow aton. ⁵ Tambiüw majawüw nej xeyay nipilan monaw tiül meáwan cambaj tiül Judea, at monaw Jerusalén aton. Wüx tapiüngüw lango mandiümiuw marangüw aaga ngo majneaj teamarangüw quiaj, y apmacueatiw, quiaj Juan tüüch nejiw yow tiül lam Jordán.

⁶ Aaga Juan quiaj asooig apix nej najüyaran miyeed camello, aton aóel teomeaats nej taag. Tatsamb mow, tan-

ganeow micün xiüll. ⁷ Condom Juan taquiaach nejiw, tapiüng:

—Aliüc miün andüüban xic apma-jlüy nop teat naxey natang, xeyay netam ajlüy; nganüy xique nicuajind xic teombas nej. Sayaag xique ngondom natüch mejquien nacheed aonts apaj nej. ⁸ Xique áagan yow süüch icon, nganüy a nej apmüüch icon Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios —aj nejiw a Juan.

Tayar yow Teat Jesús

(Mt. 3:13-17; Lc. 3:21-22)

⁹ Tíulan aaga acas nüt, quiaj tapeay Teat Jesús imiün tiül cambaj Nazaret tiül iüt Galilea. Quiaj tamb majaw a Juan. Condom Juan tüüch nej yow tiül lam Jordán. ¹⁰ Wüx taw tiül yow, quiaj Teat Jesús tajaw leajquiat a cielo, tiün Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios atnej noic palom andüy wüx ombas nej. ¹¹ Condom tanguiayaran noic nanderac imiün tiül cielo, tapiüng:

—Naleaing ique xecual ic, sandiüm ic xeyay, apac ximeaats najaw ic —aw.

Nimeech tandium mayac wüx naél Teat Jesús

(Mt. 4:1-11; Lc. 4:1-13)

¹² Condom aaga Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios tüüch mamb Teat Jesús andüy tiül wajchiüc. ¹³ Teat Jesús tacül quiaj ic miow (40) nüt niüng ajlüy cuajantanej napat nimal. Quiaj tandium mayac nej wüx naél minatang nimeech nenüt Satanás. Ndoj ángeles tajlüiy quiaj mambeoliuw Teat Jesús.

Teat Jesús tamelich quiaach tiül Galilea

(Mt. 4:12-17; Lc. 4:14-15)

¹⁴ Condom alinoic nüt wüx monajiüt tayaciüw tiül manchiüc a Juan, quiaj tamb Teat Jesús andüy tiül Galilea mandeac aaga najneaj nanderac wüx Teat Dios, mapiüng nguineay apmajlüy wüx

Teat Dios apmajlüy wüx meáwan cambaj.¹⁵ Teat Jesús tapiüng:

—Lamatüch a nüt wüx Teat Dios apmajlüy wüx meáwan leaw almajlüy. Nganüy ijchan imeajtsan, iyariün aaga najneaj nanderac wiix Teat Dios —aw.

Teat Jesús arriiid apiquiw mondoc

(Mt. 4:18-22; Lc. 5:1-11)

¹⁶ Noic nüt wüx Teat Jesús tamong amb mbeay aaga nadam yow nenüt Galilea, quiaj tajaw Simón maquiiüb Andrés michiig nej. Nejiw teandocoj cos mondoc nejiw.¹⁷ Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:

—Macaron tabaats, sanaquiaach icon nguineay alndom meyamban nipilan mesajan mayariw sandeac. Langome apmeyamban cüet mendocon, apmeyamban nipilan —aj nejiw.

¹⁸ Acueatiwan mindocoj nejiw, tandüjpiw mamb Teat Jesús.

¹⁹ Condom quiríwan iün majüiyw, quiaj tajawiw a Jacobo maquiiüb a Juan, micual nejiw Zebedeo. Nejiw aton aliw tiül mimüxiw nejiw, tenguijal axequiw ndoc.²⁰ At aton tapaj nejiw miün Teat Jesús. Quiaj tacueatiw tiül müx miteatiw nejiw Zebedeo maquiiüb mimosüw nejiw. Tambüw maquiüjpüw mamb Teat Jesús.

Nop naxey alwüx ombas nej nimeech

(Lc. 4:31-37)

²¹ Condom tandüjiw tiül cambaj Capernaum. Quiaj Teat Jesús tajmel tiül a sinagoga maquiaach, cos aaga nüt quiaj nüt axoodaran.²² Mbayatoj manguiayiw aquiaach, cos taquiaach nejiw atnej nop natang nenajiüt nendüy, ngo matnej aquiajchiw ajctüwa mondüy wüx aaga poch tüünd Moisés.²³ Alquiaj tiül sinagoga nop naxey alwüx ombas nej nimeech, tüch nej michach, tepaj napac.²⁴ Tapiüng:

—Jow ique Jesús naw Nazaret, ¿cuane indiüm merang wüx ximbasana? ¿Tewiün mendrooch ximbasana? Xique sajaw jane ic, ique aaga Nangaj Micual Teat Dios —aw.

²⁵ Quiaj Teat Jesús talic nej, tasaj:

—¡Tapots ipaj, iriow wüx ombas a naxey quiaj! —aj.

²⁶ Condom aaga nimeech tepaj, tambéapmbeap a naxey quiaj, ndoj quiaj tacueat nej.²⁷ Xeyay mbayatoj nipilan majawiw, tetünayej menguiayej nejeyéjan quiaj, tapiüngüw:

—¿Cuane aag ayaja? ¿Cuane aaga jayats aquiaach quiaja? ¿Nguineay alndom malic aaga nimeech quiaj maw? ¡Quiaj aaga nimeech tayar andeac nej, taw! —awüw.

²⁸ Meáwan nipilan monaw tiül palpálwüx cambaj tiül iüt Galilea tandeacndeacüw wüx leaw tarang Teat Jesús.

Tajneaj müüm miocuats Simón Pedro

(Mt. 8:14-15; Lc. 4:38-39)

²⁹ Condom Teat Jesús taw tiül a sinagoga, tambüw andüjiw aniüngüw Simón maquiiüb Andrés, at a Jacobo maquiiüb a Juan tambüw maquiüjpüw.³⁰ Aaga müüm najtaj miocuats Simón niün andeow, alwüx mats, xeyay üüch nej nerraar. Quiaj tasajüw Teat Jesús wüx aaga niün andeow quiaj.³¹ Teat Jesús tamb matüch niüng ajlüy a niün andeow quiaj, tasap owix mawitich; among wüx iün andeow. Condom aaga najtaj quiaj tarang nejiw üetiwi.

Teat Jesús tüüch majneaj seyay moniün andeow

(Mt. 8:16-17; Lc. 4:40-41)

³² Wüx langwiiüts, lajmel nüt, quiaj taquiüjpüw niüng ajlüy Teat Jesús seyay moniün andeow, at nipilan alwüx ombasüw nimeech.³³ Condom meáwan nipilan monaw tiül aaga cambaj quiaj, sonongotoj teombeay iüm niüng ajlüy

Teat Jesús. ³⁴ Nej tamongoch iün andeow xeyay nipilan leaw axom nejiw cuajantanej monandeow. At aton tataag majneaj xeyay nipilan alwüx om-basüw nimeech. Teat Jesús ngome tüüch mendeacüw nimeech wüx nej, cos lama-jawüw jane nej.

Teat Jesús aquiaach tiül Galilea

(Lc. 4:42-44)

³⁵ Amb alinoic nüt Teat Jesús witiüt aliün pojnitüm. Tamb néjan quiaj andüy tiül wajchiüc mataag orar. ³⁶ Condom Teat Simón y leaw almaquüjpüw tam-büw mayambüw nej. ³⁷ Wüx taxomüw, tasajüw:

—Teat, meáwan nipilan teamayam-büw ic —ajüw.

³⁸ Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:

—Masey, nganüy tabaats tiül meáwan cambaj najlüy ninguiájan naquiaach quiaj aton, cos áag tiünas narang —aj nejiw.

³⁹ Quiaj tambüw tiül meáwan cam-baj tiül iüt Galilea. Teat Jesús tapots aquiaach tiül palpálwüx sinagogas; aton tataag majneaj xeyay nipilan leaw alwüx ombasüw nimeech.

Tamongoch napat monandeow nenüt lepra

(Mt. 8:1-4; Lc. 5:12-16)

⁴⁰ Condom quiaj tamb majaw nej nop naxey axom nej napat monandeow na-soic lepra, ngo majiür misüüig, atex-texíichan ombas nej. Quiaj taquieel mi-cos nej, tasaj Teat Jesús:

—Teat, sitiül ique indiüm sajaw al-ndom memongoch iün sandeow —aj.

⁴¹ Teat Jesús quiaj tajmiüc omal omeaats, taxaing owix marreeg nej, tasaj:

—Neol ngo nandium xecual, sandium, sanamongoch iün indeow —aj.

⁴² Wúxan ndoj mapiüng aag ayaj Teat Jesús, aaga niün andeow quiaj

andüüban ndet minecoy nej, tajneaj nómbar. ⁴³ Condom Teat Jesús tasaj nej acas poch cuane netam marang, ndoj tasaj majtsor. Tapiüng:

⁴⁴—Nde mesaj nejinguind nguineay tejneaj. Nganüy quiür, iich majaw miteaats ique lerjneaj; irang atnej apiüng tiül aaga poch tüünd Moisés. Iyac ichech para majawüw meáwan nipilan ique lerjneaj —aj nej Teat Jesús.

⁴⁵ Áwan quiaj a naxey tapots mandeac masaj meáwan nipilan nguineay tajneaj iün andeow. Ndoj quiaj Teat Jesús ngondom majmel tiül ngünantanej cambaj, cos xeyay nipilan teamacüliw nej. At masey nej tacúlan tiül wajchiüc, xeyay nipilan tambüw majawüw nej quiaj.

Tajneaj nop ndron ombas

(Mt. 9:1-8; Lc. 5:17-26)

2 Camüüm aw alacas nüt tandilil ali-nomb Teat Jesús andüy tiül cambaj Capernaum; tanguiayaran al aniueng nej. ² Najénan canchiütoj quiaj xeyay nipilan, lango majoy a iüm; at teombeay iüm lapatsayej quiaj. Teat Jesús ten-guiyal maquiaach nejiw wüx Mipoch Teat Dios. ³ Condom tapeayiw quiaj apiquiw monxey aquüüpüw mamb nop naxey ndron ombas, ambitiquiaw nej tiüt amb wüx mats. ⁴ Pero naleaing ngondom matüchiw Teat Jesús cos laxowüy nipilan. Quiaj tajtepiw cawüx machaijquiw omal iüm alareng niüng ajlüy Teat Jesús, amb tiül tamongochi mimats nej aaga ndron ombas quiaj. ⁵ Wüx Teat Jesús tajaw nejiw naleaing ayariw leawa nej aquiaach, quiaj tasaj aaga ndron ombas:

—Xecual, landoj laáw isoet —aj.

⁶ Altsotomoj quiaj acas mondüy wüx aaga poch tüünd Moisés tanomb, tapiüngüw tíulan omeajtsüw nejiw:

⁷ “⁷ Neol tandem atquiaj aaga naxey quiaja, neol tawaiiche? Cos tandem atnej Dios nej. Jane alndom mawün nisoete? Néjan quiaj Teat Dios”, awüw.

⁸Teat Jesús tajaw nguineay tengui mateotsüw tiül omeajtsüw nejiw, quiaj tasaj nejiw:

—¿Neol teteotsan atquiaj tiül imeajtsana? ⁹¿Cuane iyajcan ngo maél nasaj aaga naxey cama: “Landoj laáw isoete”, ngwüy nasaja: “Witiür,ixaing mimats, ijüy”, naja? ¹⁰Nganüy apmejawan aaga Teat Naxey alndom mawiün nisoet ningüy wüx iüt. Ijawan —aj nejiw.

Quiaj tasaj aaga ndron ombas:

¹¹—Ique sasaj ic teat, witiür ixaling mimats, quiür ijtsor —aj.

¹²Condom aaga ndron ombas quiaj witiüt, taxaing mimats nej, najénan tamb, teamajawüw nej meáwan nipilan. Mbayajow majawüw, tapiüngüw:

—Teat Dios nerang aag ayaj, nómbar ngomeag majawaats —awüw.

Teat Jesús tapaj Leví

(Mt. 9:9-13; Lc. 5:27-32)

¹³Teat Jesús tamb alinomb andüy mbeay nadam yow nenüt Galilea. Xeyay nipilan tambüw majawüw nej, quiaj tapots maquiaach nejiw. ¹⁴Wüx taw quiaj, al mamong niüng angüyaran tomiün ocueaj cambaj, quiaj tajaw a Leví micual Alfeo alchetem quiaj. Tasaj:

—Mac indüüb xic, tabar —aj.

Quiaj witiüt, tamb mandüüb nej mamb.

¹⁵Noic nüt Teat Jesús alaniüng Leví maquiiüb minipilan nej, teaüieti maquiüjpüw xeyay monsap tomiün ocueaj cambaj. Aliw quiaj xeyay monrang ngo majneaj aton, cos xeyay nipilan almandüjpüw nej. ¹⁶Condom ajcüwa mondüy wüx aaga poch tüünd Moisés, at ajcüwa fariseos, wüx tajawüw nej teaüet maquiüjpüw a nipilan quiaj, quiaj tasajüw minipilan nej:

—¿Cuane ayaj, neol a Jesús teaüet aweaag, teanganeow aweaag monsap

tomiün, at nipilan monrang ngo majneaj quiaja? —ajüw nejiw.

¹⁷Wüx Teat Jesús tanguay aag ayaj, tasaj nejiw:

—Jane ayaag napacüy ngo metam nop nejaw nej; pero jane ayaag niün andeow mbich netam nej. Xique ngo niün nayamb nipilan leawa ayaag najneaj arang; xique tiunas nayamb leaw ayaag ngo majneaj arang, aj nejiw.

Tatüniw nej manguiayiw wüx aiündaran

(Mt. 9:14-17; Lc. 5:33-39)

¹⁸Noic nüt wüx minipilan Juan maquiiüb minipilan fariseos tengui aiündüw, tapeayiw quiaj acas nipilan matüniw manguiayiw Teat Jesús, tasajüw:

—¿Neol taiündüw minipilan Juan maquiiüb minipilan fariseos? Jow nganüy minipilan, ¿neol ngo maiündüw? —ajüw nej.

¹⁹Quiaj Teat Jesús tasaj nejiw, tandeac atnej nej nop nengoch owix. Tapiüng:

—¿Alndom miamigos nop nengoch owix maiündüw wüx nej alquiaj maquiüjpüw? Sitiül almaquiüjpüw a nench, ngondom maiündüw. ²⁰Alinoic nüt wüx lango majlüy a nench, quiaj mbich apmaiündüw —aj nejiw Teat Jesús.

²¹Aton tasaj nejiw:

—Nejinguind ngondom macancham tiül noic nguich napixeran quiripite jayats jael, cos sitiül apmacanchamaran tiül, wüx aptsontsocom, quiaj apmachüüt a nguich jael. ²²At aton nejinguind ngondom mayac jayats vin tiül nguich taag iquial vin, cos apmajpoet a nguich iquial vin quiaj, quiaj apndrom ombas a vin, at a taag aton. Aaga jayats vin netam majmel tiül jayats taag —aj nejiw.

Tajeliw trigo wüx nüt axoodaran

(Mt. 12:1-8; Lc. 6:1-5)

²³ Condom wüx noic nüt axoodaran ocueaj judíos, quiaj Teat Jesús tamong tiül noic corrül aquiiüb minipilan nej. Minipilan nej tajeliw müetiw aong trigo leaw napiürüch quiaj. ²⁴ Quiaj ajciüwa fariseos tasajüw Teat Jesús:

—¡Ijaw! ²⁵ Neol arangüiw minipilan atquiaj wüx nüt axoodaran leaw ngondom marangüche? —ajüw.

Teat Jesús, quiaj tasaj nejiw:

—²⁶ Neol ngo meteowan nguineay tarang mixejchiiüts David wüx nej tind tüet, at leaw almaquiüjpüw nej aton? ²⁶ Cos wüx Abiatar tarang natang miteaats, quiaj David tajmel tiül a nangaj iüm ocueaj Teat Dios, tüet pan leaw najmel marang nichech para Teat Dios. Aag ayaj nejinguind ngondom müet, áagan miteaats alndom müetiw. Pero nej tüet, átan leaw almaquiüjpüw nej tüetiw aton —aj nejiw.

²⁷ At tasaj nejiw:

—Aaga nüt axoodaran quiaj tarangüch mambeol nipilan müüch nejiw maxojtiw noic nüt; ngome nipilan tarangüch mandüjpiw opech aaga nüt quiaj. ²⁸ Nganüy inguiayiün, aaga Teat Naxey al wüx atam xeyay, ngo matnej aaga nüt axoodaran quiaj —aw Teat Jesús.

Naxey ndron ombas, nechey owix

(Mt. 12:9-14; Lc. 6:6-11)

3 Teat Jesús tajmel alinomb tiül a singoga. Al quiaj nop naxey ndron ombas, nechey owix. ² Ajciüwa fariseos teamactiliw majawüw cuane apmarang Teat Jesús, sitiül nej apmataag majneaj owix a naxey quiaj wüx nüt axoodaran, para mayacüw asoet. ³ Ndoj Teat Jesús tasaj a naxey nechey owix quiaj:

—Witiür, lember ningüy pinawan —aj.

⁴ Condom tatün manguiay nejiw:

—¿Cuane ipiüngan, alndom marangüch najneaj wüx nüt axoodaran, ngwüy ngo majneaja? ¿Alndom mawünaran wüx nop, ngwüy apmambiyarana? —aj nejiw.

Nejiw ngo mendeacüw. ⁵ Quiaj tajciüy Teat Jesús, tajaw nejiw, tamix omeaats cos arangüw adam omeajtsüw. Ndoj tasaj a naxey quiaj:

—Ileainguich iwix —aj.

Quiaj aaga naxey taleainguich owix nej, nómbar ajneaj. ⁶ Condom quiaj tawüw ajciüwa fariseos najénan mayambüw minipilan Herodes, matüniw manguiayiw nguineay alndom mambiyaw Teat Jesús.

Aliw mbeay yow xeyay nipilan

⁷ Teat Jesús taw quiaj maquiiüb minipilan nej, andüyw mbeay aaga nadam yow. Átan tandüpüw nej xeyay nipilan monaw Galilea, at monaw Judea. ⁸ Aton tambüw majawüw nej xeyay nipilan monaw Jerusalén, monaw Idumea, monaw necamb lam Jordán, at monaw tiül ajciüwa cambaj ayey tiüt Tiro y Sidón. Tapeayiw quiaj xeyay nipilan cos tanguiayiw wüx meáwan najneaj leaw arang. ⁹ Quiaj Teat Jesús tasaj minipilan nej mayambüw nop müx mayacüw quiaj mbeay yow, para alndom majtep tiül sitiül apmacharrüw nej. ¹⁰ Cos lamamongoch iün andeow xeyay nipilan, áag meáwan moniün andeow tiünüw acharrayej wüx ombas nej, marrejquiw. ¹¹ Wüx tajawüw nej ajciüwa nipilan leaw alwüx ombasüw nimeech, quiaj taquiejliw micosüw nejiw teombas nej, tepajüw, tapiüngüw:

—¡Que Micual Teat Dios ic! —awüw.

¹² Teat Jesús talic nejiw xeyay cos nganaw mandiüm majaraw jane nej.

**Teat Jesús tarriiid
gajpiüp minipilan nej
(Mt. 10:1-4; Lc. 6:12-16)**

¹³ Condom Teat Jesús tamb andüy wüx nop tiuc, tandüjpiw nej mamb xeyay nipilan. Quiaj tasaj nejiw leaw lamandiiüm marriiid mambüw majawüw nej nejíwan quiaj. ¹⁴ Tarriiid gajpiüp (12) monxey maquiijpiw nej, müüch nejiw mambüw masajüw nipilan nguineay alndom maw asoetiw nejiw. ¹⁵ Tüüch ndoj ombasüw mamongochiw iün andeow nipilan, at matajciw majneaj leaw alwüx ombasüw nimeech. ¹⁶ Ajciwa gajpiüp monxey quiaj tajlüiyi: nop Simón aaga tüünd manüt Pedro. ¹⁷ Átan a Jacobo maqiiüb michiig nej Juan, micual nejiw Zebedeo, leaw Teat Jesús tüüch nejiw manütiw Boanerges; aaga poch quiaj amb apiüng: micual atearriür monteoc. ¹⁸ Aton tajlüiyi tiül aaga gajpiüp: Andrés, Felipe, Bartolomé, Mateo, Tomás, Jacobo micual Alfeo, Tadeo, at Simón naw tiül noic ajlüy nipilan nasoiquiw Cananista. ¹⁹ At aton talüy tiül a Judas Iscariote, aaga ndoj tayac teowixaw monajiüt Teat Jesús. Ndoj tajmeliw tiül nop iüm.

Apiüngüw ambeol nej nimeech

(Mt. 12:22-32; Lc. 11:14-23; 12:10)

²⁰ Quiaj canchiüitoj alinomb niüng ajlüiyi nejiw xeyay nipilan, ngo mujchiw nejiw metiw. ²¹ Wüx tanguiayiw acualaats nej Teat Jesús nguineay teamarang, quiaj tambüw majanüw nej, cos lapiürang nej lamichach.

²² At aton wüx tapeayiw quiaj mondüy wüx aaga poch tüünd Moisés, imiünüw Jerusalén, tapiüngüw:

—Aaga Jesús quiaj, alwüx ombas nej minatang nimeech nenüt Beelzebú; aaga nimeech quiaj ambeol nej mataag ma-

jneaj leaw alwüx ombas nej nimeech —awüw.

²³ Quiaj tapaj nejiw Teat Jesús, tasaj nejiw acas poch, pero ngome aleáingan. Tapiüng:

—¿Nguineay alndom a Satanás mawün nejay a Satanás wüx ombas nipilana? ²⁴ Jondot monajiüt tiül noic cambaj majcüiyi nejeyéjan quiaj mbajcamoj, aaga cambaj quiaj ngondom majlüy najneaj, apndrom ombas. ²⁵ At aton sitiül nacualaran tiül noic nden majcüiyi nejeyéjan quiaj, apndajriümoj. ²⁶ Pero sitiül Satanás ajciyi majaw aquiiüb nej, ngo majlüiyi nóiquian, quiaj langondom marangüw nicuajind.

²⁷ Nejinguind ngondom maneet aniüng nop napac naxey sitiül ngome ombas maóel owix, cas tajmel maneet leaw andiüm.

²⁸ Naleaing sasaj icon, meáwan nisoet leaw arangüw nipilan, Teat Dios alndom mawün wüx omeaats. At cuajantanej ngo majneaj poch andeaciw alndom mawün wüx omeaats aton. ²⁹ Pero jangantanéj leaw apmandeac ngo majneaj wüx Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios, aag ayaj mbich ngondom mawün wüx omeaats nej Teat Dios. Cos aaga nisoet quiaj nómbar ngondom maw —aw Teat Jesús.

³⁰ Atquiaj tasaj nejiw Teat Jesús cos nejiw tapiüngüw alwüx ombas nej nimeech.

**Mimüm Teat Jesús y michiig
nej tambüw majawüw nej**

(Mt. 12:46-50; Lc. 8:19-21)

³¹ Condom tapeayiw quiaj mimüm Teat Jesús maqiiüb michiig nej majawüw nej, pero ngome tajmeliw. Quiaj tapiüngüw mamb majpaj. ³² Ajciwa nipilan alchetemoj quiaj ayeyiw nej tiüt, tasajüw nej:

—Joyaj mimüm aquiiüb michiig tea-mayambüw ic —ajüw nej.

³³ Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:

—¿Jane ipiüngan xemüm, jane ipiüngan xechiig? —aj nejiw.

³⁴ Quiaj taxaing omal majaw leaw alchetemoj quiaj niüng ajlüy nej, tapiüng:

—Icona ijlüyiün atnej xemüm, xechiig. ³⁵ Cos jangantanej sitiül arang leaw andiüm Teat Dios, aag ayaj sayaag ajlüy atnej xemüm, xechiig aton —aw.

Andeac andüy wüx nop nepiür

(Mt. 13:1-9; Lc. 8:4-8)

4 Noic nüt Teat Jesús tamelich aquiaach nipilan mbeay nadam yow Galilea. Cos canchiütoj niüng ajlüy nej xeyay nipilan; áag Teat Jesús tajmel tiül yow, tajtep tiül nop müx chetem. Meáwan nipilan tacüliw wüx iüt mbeay yow. ² Ndoj quiaj tasaj nejiw acas poch ngome aleáingan, tandeac andüy wüx cuajantanej maquiaach nejiw. Tapiüng:

³ —Ingiayıiün leawa sanandeac: Tajlüy nop naxey tamb apiür. ⁴ Wüx teamawiich osaab soex, quiaj tajmiüc tigüy mbeay tiiüd. Condom tajngotoj a quiec, tüetiw. ⁵ Altigüy tajmiüc tiül piedra niüng ngo majlüy xeyay iüt. Tajntsop najen cos ngo majlüy xeyay iüt. ⁶ Wüx tajntsop nüt terraar, quiaj tambel nej. Cos ngo majiür mioxiich nej, quiaj tawaag a nine soex quiaj. ⁷ Altigüy tajmiüc tiül sats. Wiix tajntsop, cos sats najen atangüw, quiaj taxotüw tiüt a nine soex quiaj. Atquiaj taton ngondom meongoj. ⁸ Altigüy tajmiüc tiül najneaj iüt, tatang najneaj, tayac aóng. Tigüy taóng napateay, altigüy tayac wüx quiriw, altigüy tayac wüx xeyay aóng —aj nejiw Teat Jesús.

⁹ Andüüban Teat Jesús tasaj nejiw:

—Netam menguiayıiün, mexomanimeajtsan wüx leaw sandeac quiaj —aj nejiw.

Cuane wüx amb apiüng aaga andeac quiaj (Mt. 13:10-17; Lc. 8:9-10)

¹⁰ Wüx lango majlüiyiwig quiaj xeyay nipilan, quiaj leawa tajlüiyiwig niüng ajlüy Teat Jesús maquitijipüw ajctüwa gajpiüp (12) minipilan nej, tatüniw manguiayiw nej cuane wüx amb apiüng aaga andeac quiaj. ¹¹ Quiaj Teat Jesús tasaj nejiw:

—Icona tenguijal meajndiün mejawan leawa nomb ngo majüiquicharan, nguineay alndom majmelaran tiül minipilan Teat Dios. Pero pálwüx nipilan ngome apmasoiquiw aleáingan. ¹² Atquiaj sarang para majawúwan, manguiayíwan, pero naleaing ngome apmajawüw cuane wüx amb apiüng. Cos sitiül apmajawüw, alndom mayariw, maw asoetiw nejiw —aj nejiw Teat Jesús.

Cuane wüx amb apiüng wüx nepiür

(Mt. 13:18-23; Lc. 8:11-15)

¹³ Condom Teat Jesús tatün manguiay nejiw:

—¿Ngo mejawana cuane wüx amb apiüng leawa sandeac quiaja? ¿Nguineay apmejawan meáwan leawa sanandeaca? —aj nejiw.

¹⁴ Quiaj tapiüng:

—Aaga nepiür quiaj apiüng wüx nop nendeac Mipoch Teat Dios. ¹⁵ Ajctüwa osaab soex najmiüciw mbeay tiiüd, aag ayaj nipilan leaw asoiquiw wüx Mipoch Teat Dios. Ndoj manguiayiw, andüüban ajngot nimeech mawün wüx omeajtsiüw nejiw aaga Mipoch Teat Dios leawa tanguiayiw. ¹⁶ Aton ajlüy nipilan atnej aaga osaab soex leawa tajmiüc tiül piedra. Cos wüxan asoiquiw wüx Mipoch Teat Dios, apac omeajtsiüw ayariw. ¹⁷ Naleaing nejiw, cos ajlüiyiwig atnej aaga soex najntsop tiül piedra, ngo majiür mioxiich nej; áag ngo mafüc. Cos wüx apmajlüy naél, majcüy majaw nejiw nip-

ilan ajcan andüjpiw Mipoch Teat Dios, quiaj machiweaw omeajtsiūw.¹⁸ At aton almajlüy nipilan atnej aaga osaab soex napiürüch tiül sats. Aaga nipilan quiay anguiayiw Mipoch Teat Dios. ¹⁹ Pero xeyay amb wüx omeajtsiūw leaw alndom maxomüw wüx aaga iüt cam. Cos andiümüw majiürtiūw xeyay tomiün, andiümdüümüwan cuajantanej. Meáwan aag ayaj üüch nejiw ndrom omeajtsiūw Mipoch Teat Dios; ngo müüch nejiw marangüw leawa Teat Dios apiüng. ²⁰ Aton altiül nipilan leaw anguiayiw Mipoch Teat Dios, ayariw mipoch nej, ayactiūw wüx omeajtsiūw. Nejiw ajlüiyiūt atnej aaga osaab soex napiürüch tiül na-jneaj iüt cos teongoj. Teguij taóng nap-ateay, altegiüy tayac wüx quiriw, altegiüy tayac wüx xeyay aóng —aw Teat Jesús.

Tandeac andüy wüx ran

(Lc. 8:16-18)

²¹ Condom tandeac alinoic tasaj nejiw:

—Sitiül aljane andiüm marraj tiül iülm jondot apmapal omal noic candil tiül nop xor, tengwiüy apmayac tiüt teoleaj mats, ¿nguineay appram tiül iüma? Cos netam mayacüch cawüx, quiaj apmar-raj najneaj tiül iülm. ²² Atquijas sasaj icon, cos meáwan leaw ngo majaraw nganüy, naleaing alinoic nüt apmajaraw nguineay. Ngo majlüy noic nanderac mexotüy nganüy leaw ngome apmajüic alinoic nüt —aj nejiw.

²³ Condom tapiüng:

—Meáwan icona lamenguiayıün aaga poch cam, nganüy iyakan wüx imeajtsan —aw.

²⁴ Aton tasaj nejiw:

—Iyakan wüx imeajtsan xepoch leawa temenguiayıün, iyariün. Cos sitiül ap-meyacan wüx imeajtsan leawa lamenguiayıün, teamteáman apmeajdiün me-jawan alquiriw. ²⁵ Cos sitiül aljane ap-mayar xepoch, nej apmüünd manguiayi-w. Pero sitiül ngo mayar xepoch,

masey lamanguiaiy quiripite apndrom omeaats —aj nejiw.

Andeac andüy wüx nguineay atang a soex

²⁶ Condom Teat Jesús tapiüng:

—Sanasaj icon nguineay arang wüx micambaj nej Teat Dios. Cos ajlüy atnej arang osaab soex lapiürüch. ²⁷ Quiaj aaga nepiür apmaxood mameay, ndoj apmapac. Atquijas apmamong acas nüt acas ongwiiüts. Aaga osaab soex napiürüch quiaj apmajntsop, masey aaga nepiür quiaj ngondon majaw nguineay teajntsop, nguineay teatang. ²⁸ Cos aaga iüt teamatangüch aaga soex quiaj. Apmawün mbas onic nej, ndoj apmaól, ndoj quiaj apmatang osaab nej. ²⁹ Condom wüx latang, quiaj apmandojoquich cos lamatüch a nüt xaijnguiam matajtüch —aj nejiw Teat Jesús.

Andeac andüy wüx osaab mostaza

(Mt. 13:31-32; Lc. 13:18-19)

³⁰ Aton tasaj nejiw Teat Jesús:

—¿Nguineay alndom nasaj icon cuane atnej ajlüy micambaj Teat Dios, ng-wüy cuane wüx alndom nandeac me-jawan? ³¹ Ajlüy atnej noic nine osaab soex nenüt mostaza. Aag ayaj noic osaab soex leawa napiürüch xowüy mi-nine. ³² Ndoj apiürüch, apmajntsop, ap-marang noic najal oleaj soex, alwüx ajal oleaj tiül meáwan soex. Apmayac nadam mipüüig nej niüng quiec alndom marangüw ombiümüw nejiw maxojetüw —aj nejiw.

Nguineay taquiaach Teat Jesús

(Mt. 13:34-35)

³³ Atquijas taquiaach nejiw Teat Jesús wüx Mipoch Teat Dios, ngome aleáin-gan, leaw tayaag alndom manguiayi-w.

³⁴ Ngo maquiaach nicuajind aleáingan manguiayi-w nipilan. Wüx laawüw quiaj

nipilan, quiaj tasaj minipilan nej cuane wüx tandem.

Teat Jesús talomboch iünd, at omal yow

(Mt. 8:23-27; Lc. 8:22-25)

³⁵Aaga nüt quiaj wüx langwiiüts, quiaj tasaj minipilan nej:

—Tabaats andüyüs necamb aaga nadam yow cam —aj nejiw.

³⁶Tacueatíwan quiaj meáwan nipilan. Quiaj tambüw nejíwan quiaj maquiüpüw Teat Jesús amb tiül aaga müx alchetem tiül. Aton tambüw alacas müx maquiüpüw nejiw. ³⁷Wüx aleambüw tiül najal, quiaj taw noic napac iünd, tayac nadamdam omal yow anmachaachaach tiül müx, tengual chipiow a müx. ³⁸Teat Jesús al wil müx almameay, ayac aliig omal. Quiaj tapacüjchiw tiül ameay, tasajüw:

—¡Teat! ¿Neol ngo mejaw, laliüc tsoyomoots tiüt? ¡Apmandeowaats! —ajüw.

³⁹Quiaj witüüt Teat Jesús, tasaj a iünd lombom, at a yow majlúyan. Quiaj lombot a iünd, at a yow tajlúyan.

⁴⁰Condom tasaj nejiw:

—¿Neol termbolana, neol ngome teyan acan imeajtsan wüx leawa xique alndom naranga? —aj nejiw.

⁴¹Mbayatoj xeyay, tesajayej nejeyéjan quiaj, tapiüngüw:

—¿Cuaane nej aaga naxey cama? ¿Nguineay alndom mayar nej andeac a iünd at a yow? —awiüw.

Nop naxey alwüx ombas nej nimeech

(Mt. 8:28-34; Lc. 8:26-39)

5 Condom Teat Jesús maquiiüb minipilan nej tapeayiw necamb aaga nadam yow quiaj, tiül miiüttuw monaw Gadara. ²Almwüw tiüt imiünw tiül müx, quiaj tapeay niüng ajlüy Teat Jesús nop naxey imiün tiül niüng amiüraad mondeow, alwüx ombas nej nimeech, tiük nej mechach ³Aaga naxey quiaj

acül tiül niüng amiüraad mondeow. Nejinguiind ngondom maöl nej, masey naag galen. ⁴Cos mbójan maoeliw owix nej oleaj nej naag galen. Nej ngo mapiüng wüx, andooigndooig miün, nómban acolot. Nejinguiind ngondom masap nej. ⁵Aaga naxey quiaj, nüt ongwiiüts apaj tiül tiüt, at niüng amiüraad mondeow. Aton achiüt ombas nej naag piedra. ⁶Alfücan miünquiaj tajaw Teat Jesús, tecuiür tamb mangoch, taquieel micos nej tiüt teombas Teat Jesús. ⁷Quiaj tendeac napac, tapiüng:

—¿Cuane indiüm merang wüx ximbas Teat Jesús? Ique Micual Teat Dios najlüy tiül cielo. Satün icueaj wüx minüt Teat Dios, nde merang wüx ximbas nicuajind ngo majneaj —aw.

⁸Atquiaj tapiüng cos Teat Jesús lamasaj nej:

—¡Ique nimeech, sasaj ic, iriow wüx ombas a naxey cam, icueat! —aw.

⁹Ndoj Teat Jesús tatün manguiay:

—¿Cuane minüt? —aj.

Quiaj tapiüng:

—Legión xenüt cos sajlüyiün xeyay —aw.

¹⁰Quiaj tatün xeyay ocueaj Teat Jesús nde mawün nejiw tiül aaga iüt quiaj.

¹¹Tajlüy quiaj wüx nop tiüt noic ajlüy xeyay sow, teaüetiw. ¹²Ajciüwa nimeech tatüniw ocueaj Teat Jesús, tapiüngüw:

—Ilich xicon namban najmeliün tiül ajciüwa sow quiün —awiüw.

¹³Quiaj Teat Jesús tasaj nejiw mambüw. Tacueatiw a naxey quiaj, tajmeliw tiül sow. Ajciüwa sow ajlüyiw xeyay, atüch ijquiaj mil, tecuiürrüw ambüw wüx tiük tajchiquiaw tiüt tajmiüciw tiül aaga nadam yow quiaj, tsoyotoj tiüt, tandemowüw tiül yow.

¹⁴Condom ajciüwa monjiür sow quiaj, tambüw acuiürrüw masajüw nipilan tiül cambaj, tiül rünch aton. Quiaj tambüw nipilan majawüw cuane najlüy.

¹⁵ Wüx tapeayiw niüng ajlüy Teat Jesús, quiaj tajawüw aaga naxey tajlüy wüx ombas nej xeyay nimeech alchetem quiaj, lamasooig apix nej, lamajiür mifis nej. Mbayatoj xeyay majawüw. ¹⁶ Condom nipilan leawa tajawüw aag ayaj, tapots mapiüngüw nguineay tawüw nimeech wüx ombas aaga naxey quiaj, nguineay tandeowüw tiül yow meáwan sow. ¹⁷ Ndoj tapots masajüw Teat Jesús maw tiül miiütüw nejiw.

¹⁸ Teat Jesús almajtep tiül müx, laámb apmaw quiaj, quiaj aaga naxey tajlüy wüx ombas nej nimeech tatiün oceueaj xeyay sitiül alndom maquiiüb nej mamb.

¹⁹ Pero Teat Jesús tasaj nej:

—Quiür ijtsor teat, isaj icualaats nguineay tejneaj. Isajüw meáwan aaga najneaj leaw Teat Dios lamarang wüx imbas, nguineay tajüür ic lasta —aj.

²⁰ Quiaj tamb a naxey mandeac, masaj nipilan tiül meáwan cambaj tiül Decápolis. Tasaj nejiw nguineay tataag nej majneaj Teat Jesús. Meáwan nipilan mbayatoj manguiayiw.

Micual Jairo, at aaga najtaj nerreeg apix Teat Jesús

(Mt. 9:18-26; Lc. 8:40-56)

²¹ Condom Teat Jesús tandilil alinomb maquiiüb minipilan nej, ambiiüb tiül müx, andüiyw necamb aaga nadam yow quiaj. Almapeayiw necamb, quiájan tacüil Teat Jesús mbeay yow, cos tapeayiw niüng ajlüy nej xeyay nipilan. ²² Condom tapeay quiaj nop naxey nenüt Jairo, nop natang nenajiüt tiül a sinagoga; wüx tajaw Teat Jesús, quiaj taquieel micos nej tiüt. ²³ Tatün xeyay, tapiüng:

—Teat, xecual nüük laxeyay iün andeow, laliüc mandeow. Mac Teat, tabar meyac iwix wüx ombas nej para majneaj —aw.

²⁴ Quiaj Teat Jesús tamb maquiiüb nej. Xeyay nipilan tandüpwi, lachar-

rayej wüx ombas nej. ²⁵ Tiül a nipilan quiaj tajlüy nop najtaj lamajiür gajpic (12) neat iün andeow, atsambiich nej miquiej nej. ²⁶ Lamamongoch xeyay wüx aaga monandeow quiaj. Masey lamong teombas xeyay mondüy, lamandrooch meáwan leaw ajiür, pero ngo mambeol nej nicuajind, teaxeyay marang nej. ²⁷ Aaga najtaj quiaj wüx tanguiay nguineay andeaciüw wüx Teat Jesús, quiaj tamb matüch, amb wanopech Teat Jesús tarreeg apix nej. ²⁸ Atquiaj tarang, cos lamapiüng tiül omeaats nej: “Sitiül narreeg masey apix nej, quiaj sanajneaj”. ²⁹ Andüüban tayaag lajneaj, nómban lamong a monandeow quiaj. ³⁰ Teat Jesús tayaag nej lamataag majneaj aljane, quiaj wantsat majaw tiül nipilan, tatiün manguiay:

—¿Jane tarreeg sapixe? —aw.

³¹ Quiaj minipilan nej tasajüw nej:

—¿Neol ngo mejaw Teat, xeyay nipilan teamatechtechiw ic? Neol tepiüng: “¿Jane tarreeg xic?” —ajüw.

³² Teat Jesús tayamb tiül nipilan majaw Jane tarreeg nej. ³³ Aaga najtaj mbayat cos tajaw teamayamb nej, tambeapmbeap nej. Pero cos tayaag lajneaj, quiaj tamb maquieel micos nej tiüt teombas Teat Jesús, tasaj nguineay tarang nej. ³⁴ Quiaj tasaj nej Teat Jesús:

—Xecual, lerjneaj cos teyac imeaats wüx xic. Nganiüy quiür, ich mapac imeaats, lerjneaj nómban —aj nej.

³⁵ Teat Jesús tenguiialeámban andeac aweaag a najtaj, quiaj tapeayiw masajüw a Jairo, aaga nenajiüt tiül sinagoga, tapiüngüw:

—Teat, micual landeow, icueat mesajsaj aaga Teat Naxey quiaj —ajüw.

³⁶ Naleaing Teat Jesús, masey tanguiay andeaciüw ajciwa monkay quiaj, nej tasaj aaga nenajiüt:

—Nde mbayamear teat, iyac imeaats wüx xiique —aj.

³⁷ Ndoj ngome tüüch mambüw maquiüb nejiw meáwan minipilan nej, áagan a Pedro maquiiüb Jacobo, at a Juan michiig Jacobo taquiiüb mamb. ³⁸ Wüx tapeayiw aniüng aaga nenajiüt tiül sinagoga, Teat Jesús tajaw alquiaj xeyay niplan teajiiüntsüw napac, y altiül teapajuüw. ³⁹ Wüx tajmel tiül iüm, quiaj tasaj nejiw:

—¿Neol tapots ijiiüntsana? Aaga nüx cam ngome landeow, almameay —aj nejiw Teat Jesús.

⁴⁰ Quiaj titsojow nej, cos ajawüw naleaing landeow a nüx quiaj. Condom Teat Jesús tawün nejiw tiül iüm, taquiiüb áagan miteat nej mimüm nej a nüx, at leaw almaquiüpüw nej. Tajmeliw matüchiw niüng ajlüy a nüx. ⁴¹ Quiaj Teat Jesús tasap owix a nüx, tasaj wüx ombeaiw nejiw:

—Talita cumi —aj. Aag ayaj ambapiüng: Xecual sasaj ic, witiür.

⁴² Quiaj witiüt a nüx, tajüy. Meáwan niplan xeyay mbayatoj majawüw. Aaga nüx quiaj lamajiür gajpic (12) mineat nej. ⁴³ Condom Teat Jesús tasaj nejiw nde mandeacüw manguiayaran leawa tarang. Tasaj nejiw aton mayambüw üet a nüx quiaj.

Teat Jesús ngo mandiüram tiül Nazaret (Mt. 13:53-58; Lc. 4:16-30)

6 Condom Teat Jesús taw quiaj, tandilil alinomb andiüy tiül mifüt nej, minipilan nej aton tandüjpiw nej. ² Wüx tatiüch a nüt axoodaran, quiaj tapots aquiaach tiül a sinagoga. Xeyay niplan wüx tanguiayiw andeac nej mbayatoj. Tapiüngüw:

—¿Nguiaane tequiajchay aaga naxey quiaja? ¿Nguineay tendüye? ¿Nguineay ndot ombas marang cuajantanej ateócan? ³ ¿Neol ngome nop icoots aaga naxey quiaja? ¿Ngome nej nerang xiül, micual nej María? Aton alningüi tiül mi-

cambajaats acüliw michiig nej Jacobo, José, Judas, Simón, at michiig monüx nej aton aliw ningüy —awiüw.

Taton ngome tandiumüw mayariw andeac nej. ⁴ Quiaj Teat Jesús tasaj nejiw:

—Xique samongoch atnej amongoch nop nendeac andeac Teat Dios cos ayarich andeac nej nguiajantanej, áagan tiül miíüt nej ngo mandiüram. Átan acualaats nej, micoj nej, michiig nej, ngo mayariw nej andeac —aj nejiw.

⁵ Tiül a cambaj quiaj ngome tarang nadam ateócan. Áagan acas moniün andeac tataag majneaj, tayac owix wüx nejiw. ⁶ Nej ayaag xeyay ngo majneaj cos ngo mayariw nej andeac. Ndoj taw quiaj, tamb andiüy tiül namix nine cambaj quiájan, maquiaach.

Teat Jesús tüüch mambüw mandeacüw wüx nej

(Mt. 10:5-15; Lc. 9:1-6)

⁷ Condom quiaj tapaj miünüw niüng ajlüy nej ajcüwa gajpiüp (12) minipilan nej. Quiaj tapots masaj nejiw mambüw ijpiüpüw. Aton tüüch nejiw ndoj ombasiüw matajciüw majneaj niplan alwiüx ombasiüw nimeech. ⁸ At aton tasaj nejiw nde majoyiw nicuajind tiül tiüid. Alndom majoyiw áagan notsnos angotoj, mambeol nejiw. Ngondom majoyiw nchiiüts, pemb, nüeteran; aton tomiün ngondom majoyiw. ⁹ Netam masoijquiw napüic, pero ngondom majoyiw ijquiaj najal camix. ¹⁰ Aton tasaj nejiw:

—Wüx apmepeayiün tiül noic cambaj, apmexojtan quiaj tíulan noic nden. Nde membiülijchiün niüng ixojtan. Apmeriowan quiaj wüx apmeamban tiül alinoic cambaj. ¹¹ Sitiül noic cambaj ngo mangochiw icon, ngo mandiümw manguiayiw indeacan, icueatiün, iriowan quiaj. Wüx apmeriowan quiaj, itajtan minajndot ileojiün majüic nejiw ngo majneaj arangüw cos ngo müjchiw icon mendeacan quiaj xepoch.

Naleaing sasaj icon, alinoic nüt wüx Teat Dios apmajaw wüxasoeteran, nejiw xeyay ngo majneaj apmamongochiw cos ngo mandiümüw manguiayiw indeacan. Alwüx apmamongochiw, ngo matnej leaw apmamongochiw nipilan tandeowüw nomb, ajcüwa monaw tiül cambaj Sodoma maquiiüb Gomorra —aj nejiw Teat Jesús.

¹² Quiaj tawüw ajcüwa gajpiüp minipilan nej, tambiüw masajüw nipilan leaam omeajtsiw wüx aaga ngo majneaj teamarangüw, macueatiw.

¹³ At aton wüx minüt Teat Jesús tatajciüw majneaj nipilan alwüx ombastiüw nimeech, tiüch nejiw michachiw. At tajendiw aceite wüx omal moniün andeow, quiaj tajneajiw.

Tambiyaw a Juan Bautista

(Mt. 14:1-12; Lc. 9:7-9)

¹⁴ Condom aaga rey Herodes tanguiay nguineay teamarang Teat Jesús, cos meáwan nipilan teamandeaciüw wüx nej. Quiaj Herodes tapiüng:

—Ngwüy naleaingue, Juan, aaga neech yow nipilan lapac tiül mondeowa? ¿Pares ndot ombas marang xeyay cuajantanej ateócan aaga naxey quiaja? —aw.

¹⁵ Altiül tapiüngüw:

—Ngwüy, aag ayaj mixejchiiüts Elías, awüw. Altiül tapiüngüw: Aag ayaj alinop nendeac andeac Teat Dios tajlüy tanomb —awüw.

¹⁶ Pero wüx Herodes tanguiay aaga andeaciüw quiaj, tapiüng:

—Ngwüy, aag ayaj sapiüng Juan, aaga tijchiüs mamb ndojquiüm onic nej, nganiüy lapac tiül mondeow —aw a Herodes.

¹⁷ Atquiaj tapiüng Herodes cos alwüx omeaats leawa tarang, cos nej tiüch mamb ndeaam a Juan, majmel tiül manchiüc, naoelich naag galen. Aag ayaj tarang Herodes cos atquiaj

tandiüm minajtaj nej nenüt Herodías. Aaga Herodías quiaj mintaj Felipe, michiig Herodes, nganiüy Herodes lamaquiiüb. ¹⁸ Cos Juan wüx aliün mapac tasaj Herodes:

—Ngo majneaj mequiiüb mintaj michiig —aj.

¹⁹ Quiaj Herodías xeyay tajcüy majaw a Juan. Tandiüm mambiy; pero ngome taxom nguineay marang. ²⁰ Cos Herodes lamajaw Juan arang leaw andiüm Teat Dios, aton andeac leaw naleaing, pares tembol mandiüy, ngo müüch a Herodías marang ngo majneaj wüx ombas a Juan. Herodes masey ngo maxom omeaats wüx leaw tandeac a Juan, nej xeyay tandiüm manguiay. ²¹ Noic nüt wüx Herodes tarang noic nangos nüt ajcan lamatiüch alinoic mineat nej, quiaj aaga najtaj Herodías taxom nguineay marang. Cos Herodes tapaj meáwan monajiü, at nipilan monjiür tomiün tiül aaga iüt Galilea, marang noic nadam nangos nüt. ²² Quiaj tambnop nüx, micual aaga najtaj Herodías, tajmel niüng ajlüy monet mejiüng. Herodes y leaw aliw quiaj tandiümüw majawiüw ajiüng a nüx quiaj. Condom a rey Herodes tasaj a nüx:

—Itün xicueaj leaw indiüm, xique sanüüch ic —aj.

²³ Nej tapaj minüt dios mapiüng naleaing apmüüch, ngo mawaiich, tapiüng:

—Cuajantanej apmetün, xique sanüüch ic, masey pinawan leaw alnajiür —aw a Herodes.

²⁴ Quiaj taw a nüx, tamb matün manguiay mimüm nej. Tasaj:

—Müm, ¿cuane indiüm mejaw natüna? —aj.

Quiaj mimüm nej tapiüng:

—Itün omal aaga Juan, áag neech yow nipilan —aj.

²⁵ Andilílan tiüt a nüx, tamb andiüy niüng ajlüy Herodes, tapiüng:

—Teat, sandium nganüy nganüy meaach xic omal aaga Juan amb tiül noic polat —aj.

²⁶ Quiaj Herodes tamix omeaats xeyay; pero cos nej lamapaj minüt dios, aton tandeac manguiayiw nipilan. Nganüy netam marang, müüch leaw atün a nüx quiaj. ²⁷ Najénan tüüch mamb nop soldado, tasaj mandoog onic a Juan majamiün omal. ²⁸ Quiaj tamb a soldado majaw tiül manchiüc mandoog onic a Juan. Condom tajoy omal a Juan amb tiül noic polat, tüüch a nüx. Quiaj a nüx tamb müüch mimüim nej.

²⁹ Wüx minipilan Juan tanguiayiw nej landeow, quiaj tambüw maxain-guiw, tajoyiw mamiütüw. Atquiaj tarang Herodes wüx tambiy aaga Juan.

Teat Jesús tüüch üetiw acoquiar mil monkay

(Mt. 14:13-21; Lc. 9:10-17; Jn. 6:1-14)

³⁰ Condom wüx tapeayiw ajciüwa gajpiüp (12) monamb ijpüwpüw, tapots masajüw Teat Jesús nguineay tarangüw, nguineay taquijchiw nipilan. ³¹ Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:

—Nganüy macaron, tabaats maxoj-taats quiripite niüng ngo majlüy nipilan —aj nejiw.

Cos xeyay nipilan tenguijal apeayiw quiaj niüng ajlüy nej, pálwüx teawüw. Ngo miglihiw nejiw matüch metiw. ³² Ndoj quiaj tajtepiw tiül nop müx, tambüw nejíwan quiaj, andüiyiw niüng ngo majlüy nipilan. ³³ Pero xeyay nipilan tajawüw nejiw ambiüw, aton tajawüw Jane nejiw; quiaj tambüw acuiürrüw imiünnüw tiül micambajiw nejiw. Om-bas mapeayiw quiaj, teoj mapeay Teat Jesús. ³⁴ Wüx Teat Jesús taw tiüt im-iün tiül müx maquiiüb minipilan nej, tajaw xeyay nipilan teamacüliw nej. Quiaj tajmiüc omal omeaats, cos tajaw ajlüyiw

atnej tigüy najcueat sap, ngo majlüy wüx nejiür nejiw. Quiaj tapots maquiaach nejiw xeyay cuajantanej. ³⁵ Wüx langwi-iüts laliüc majmel nüt, quiaj minipilan nej tambüw masajüw nej:

—Teat, langwiüts ¿nguineay apmarangaats? Cos nejinguiind ngo macüil ningüy. ³⁶ Isajüw mambüw tiül cambaj y tiül rünch mangalüw üetiw, cos ngo majiüriuw üetiw nejiw —ajüw nej.

³⁷ Quiaj Teat Jesús tasaj nejiw:

—Icona iyamban üetiw —aj nejiw.

Quiaj tapiüngüw:

—¿Teat, nguineaye? ¿Ngwüy sanamban nangalan ijquiar acoic miow (200) denario pan miglihiw müetiwe? —awüw.

³⁸ Teat Jesús tasaj nejiw:

—Quiüran ijawan cas pan ijiüran ningüy —aj nejiw.

Wüx tajawüw cas pan ajlüy, quiaj tasajüw nej:

—Ajlüy acoquiar pan alijpüw cüet —ajüw.

³⁹ Quiaj Teat Jesús tasaj nejiw masajüw nipilan chetemoj noicnoic ajlüy tiül nine nateaic soex. ⁴⁰ Quiaj chetetoj; al tiül attüch coic miow (100), al tiül ic miow gajpowüw (50) noicnoic ajlüy. ⁴¹ Condom Teat Jesús taxaing aaga acoquiar pan al ijpüw cüet. Taxaing omal majaw cawüx, tüüch gracias Teat Dios. Condom wüx tamaag aaga pan texeyay. Quiaj tüüch minipilan nej majineaw miglihiw meáwan nipilan. At aaga ijpüw cüet aton tamaag müüch nejiw majineaw.

⁴² Condom tatüch müetiw meáwan nipilan paxiünüy üetiwi. ⁴³ Wüx landoj, quiaj taxainguiw leawa minaw a pan, at a cüet, chipiüt gajpiüp (12) nchep.

⁴⁴ Ajciwa tetiw quiaj attüch acoquiar mil monkay.

Teat Jesús tajüy teomal yow

(Mt. 14:22-27; Jn. 6:16-21)

⁴⁵ Quiaj Teat Jesús tasaj minipilan nej majtepiw tiül müx mamongoj andüyiw necamb a nadam yow quiaj. Tasaj nejiw mambüw ombas nejiw mandüyiw tiül cambaj Betsaida. Cos nej apmacül quiaj leawa ümb majtsor nipilan, quiaj apmaw quiaj. ⁴⁶ Wüx laúmb majtsor nipilan, quiaj tamb andüy wüx nop tiüc mataag orar, mandeac aweaag Teat Dios. ⁴⁷ Wüx lapojniow, aaga müx namb lamatüch pinawan aaga nadam yow quiaj, nganüy Teat Jesús néjan quiaj aliün wüx iüt. ⁴⁸ Nej tajaw laúmb apacüw majombüw a yow majüyichaw a müx, cos angochiw a iünd. Wüx landüy wüx arrow, quiaj Teat Jesús tamb mattüch nejiw, ajüy amb teomal yow. Tarang atnej apmamóngan. ⁴⁹ Wüx tajawüw nop najüy amb teomal yow, quiaj tepajüw:

—¡Aag ayaj nembolooch! —awüw. ⁵⁰ Meáwan nejiw tajawüw, xeyay mbayatoj. Quiaj Teat Jesús tasaj nejiw:

—Nde mbayameron, ich mapac impejtsan cos xique, ngome aljane —aj nejiw.

⁵¹ Condom tajtep tiül müx maquiiüb nejiw; quiaj lomboj a iünd. Mbayatoj majawüw, ndoj tapac omeajtsüw ⁵² Nejiw nganaw majawüw nguineay tarang wüx tüüch mexeyay a pan, aliün mapac omalüw.

Teat Jesús tüüch majneaj moniün andeow tiül Genesaret

(Mt. 14:34-36)

⁵³ Tapeayiw necamb a yow tiül iüt Genesaret. Quiaj tawüw tiüt, taoeliw mimüxiw nejiw mbeay yow.

⁵⁴ Wúxan tajtepiw wüx iüt, quiaj nipilan tajawüw nejay Teat Jesús napeay.

⁵⁵ Condom quiaj tambüw acuiürrüw masajüw meáwan nipilan tiül aaga iüt quiaj. Quiaj tapots apeayiw nipilan maquiüjpüw miün moniün andeow amb

wüx mats, andüy niüng tanguiayiw alquiaj Teat Jesús. ⁵⁶ Nguajantanej leaw niüng tamb, masey tiül cambaj, masey tiül rünch, tacüliw nej xeyay nipilan. Tayacüw ajcüwa moniün andeow mbeay plas pinawan cambaj, at tiül tiüd aton. Tatüniw xeyay ocueaj Teat Jesús sitiül alndom ajcüwa moniün andeow masambüw nej masey apix nej. Meáwan leaw tasambüw nej tajneajiw nómban.

Leaw tüüch majiür nisoet nipilan

(Mt. 15:1-20)

7 Noic nüt acas fariseos tambüw majawüw Teat Jesús, maquiüjpüw ajcüwa mondüy wüx aaga poch tüünd Moisés, napeayiw imiüniuw Jerusalén. ² Quiaj tajawüw altiül minipilan Teat Jesús teaüetiw; pero ngo marangüw atnej ajlüyay marangüw meáwan nipilan judío wüx ajantsüw owixaw. Áag tandeacndeacüw ngo majneaj wüx ombasiuw nejiw. ³ (Cos ajcüwa fariseos at meáwan judíos ajlüyayej wüx marangüw atnej arangüw mixejchiw nejiw, cos ngo metiw sitiül ngo majantsüw owixaw nejiw xeyay atnej apiüngüw netam. ⁴ Wüx nejiw apeayiw ajüyiw tiül plas angalayej, ngondom müetiwi nicuajind sitiül ngo majantsüw owixaw atnej apiüngüw netam marangüw. Aton ajiüriuw palpálwüx arangüw wüx ajantsüw inganeowayej, xar iüt, xar manchiüç, at mimatsüw nejiw aton.) ⁵ Quiaj ajcüwa fariseos at mondüy wüx aaga poch tüünd Moisés, tatüniw manguiayiw Teat Jesús. Tasajüw:

—¿Neol minipilan ngo mandüjpüw leaw tarangüw mixejchiiütsa? ¿Neol ngo majantsüw owixaw wüx üetiw atnej ajlüyay marangaatsa? —ajüw.

⁶ Quiaj Teat Jesús tasaj nejiw:

—Icona monwaiich, iwüyayon wüx irangan najneaj, naleaing tarang Isaías

tiül minawiig nej aaga poch niüng Teat Dios tapiüng:

Ajcüwa nipilan quiaj apiüngüwan ayariw sandeac,

ngome con omeajtsüw, ombeayíwan.

⁷ Ngo membeat marangüw atnej arangüw xic casa,

cos meáwan leaw aquiajchiw, aag ayaj mipochíwan nejiw.

⁸ Pero icona landroj imeajtsan leaw Teat Dios apiüng netam merangan, cos tenguijal ipacan wüx leaw ngo metam, leaw mixejchiün tarangüw. Atnej wüx ijantsan ajcüwa xar, tas, at teamendüipiün cuajantanej leawa tayaciüw mixejchiün, aj nejiw Teat Jesús.

⁹ Tasaj nejiw aton:

—Icona tewüniün ninguiün meáwan leawa tasaj icon Teat Dios merangan, cas tendüipiün opech leawa tayaciüw mixejchiün. ¹⁰ Teat Moisés tarang tiül minawiig nej, tapiüng: “Iyar andeactüw miteat, mimüm, indiüüm”, aw. Aton tapiüng: “Jane apmapaiich mandeac ngo majneaj wüx ombas miteat nej, mimüm nej, ich mambiyaran”, aw a Moisés. ¹¹ Pero icona xeyay ngo majneaj irangan, cos ipiüngan aljane alndom masaj miteat nej, mimüm nej, mapiüng: “Leawa alnajiür langondom nüüich icon, cos aag ayaj Corbán”. (Amb apiüng meáwan leaw ajiür lamüüich Teat Dios.) ¹² Wüx apmapiüng aag ayaj, quiaj lango metam mambeol miteat nej mimüm nej cos icona iquiajchiün ombeay. ¹³ Wüx irangan aag ayaj, quiaj temewüniün ninguiün Mipoch Teat Dios, teyacan ingow leawa tayaciüw mixejchiün marangüch. Ajlüy xeyay cuajantanej atnej aag ayaj leaw icona teyacan marangüch —aj nejiw Teat Jesús.

¹⁴ Quiaj Teat Jesús tapaj nipilan alinomb masaj:

—Inguiayıün, iyacan wüx imeajtsan leaw sanasaj icon. ¹⁵ Cuajantanej leaw

alndom müeteran, manganeowaran ngo müüich nop majiür nisoet; pero leawa alwüx omeaats mandeac mbich alndom mayac nejasoet. ¹⁶ Jane andium manguiay, ich manguiay mayac wüx omeaats —aj nejiw Teat Jesús.

¹⁷ Condom wüx Teat Jesús taw niüng ajlüy meáwan nipilan, quiaj tajmel tiül iüm. Ndoj minipilan nej quiaj tapots matüiniw manguiayiw nej, tasajüw:

—¿Cuane wüx tendeac aaga les ndot mendeac quiaja? —ajüw nej.

¹⁸ Quiaj tasaj nejiw:

—¿Neol, ata icona aton ngo mejawan leawa tandeacas? ¿Neol ngo mejawana, meáwan leaw alndom müeteran ngo müüich majiür nisoet nipilan? ¹⁹ Cos nüeteran andüyan teomeaatsaran apmamb, ndoj apmaw. Aaga nüeteran quiaj ngo müüich majiür nisoet nipilan —aj nejiw Teat Jesús.

Nej tandeac wiix aag ayaj majüiquich meáwan cuajantanej nüeteran alndom müeteran, ngome nisoet. ²⁰ Aton tapiüng:

—Leawa nop apmandeac wüx omeaats, mbich aag ayaj alndom müüich nej majiür nisoet. ²¹ Cos imiün wüx omeaatsaran aw leaw ngo majneaj arangüch. Áag altiül nipilan ajiürüw minajtajüw nejiw, minaxeyiw nejiw, at altiül monench ajlüiyiw maquüijpüw monüx, átan monüx maquüijpüw monench, at monbiy nipilan aton. ²² At ajlüy moneed, ajlüy reech, ajlüy monrang xeyay ngo majneaj, at monwaiiich, ajlüy monjüjjüy, ajlüy mondiüm ocueaj alinop. Aton ajlüy monpaich, monrangrangüy, ajlüy nerangrang michach. ²³ Meáwan aaga ngo majneaj arangüch quiaj, imiün tiül omeaatsaran. Aag ayaj mbich üüch majiüraran nisoet —aw Teat Jesús.

**Nop najtaj ngome micual
iüt tayar andeac Teat Jesús**
(Mt. 15:21-28)

²⁴ Condom Teat Jesús taw quiaj tamb andüy niüng ajlüy cambaj Tiro y Sidón. Tandüy titil noic naniüngaran, maxood quiaj, cos nej ngo mandiüüm majawüw nej nipilan. Pero naleaing ngondom mexotüy. ²⁵ Nop najtaj najénan tanguiay Teat Jesús lapeay quiaj. Aaga najtaj quiaj ajiür nop micual nej nüx, alwüx ombas nej nimeech, üüch nej michach. Quiaj tamb maquieel micos nej tiüt teombas Teat Jesús. ²⁶ Aaga najtaj quiaj ngome micual iüt Israel, nej nop siro-feniciana. Nej tatün xeyay ocueaj Teat Jesús mamb mawün nimeech wüx ombas micual nej. ²⁷ Quiaj Teat Jesús tasaj nej:

—Icül, cos ombas netam metiw nacualaran, cos ngo majneaj majnot üetiwi nejiw majlos müjndiw a namix nine pet müetiwi —aj nej.

²⁸ Aaga najtaj tasaj nej:

—Teat, naleaing aag ipiüng quiaj, masey ombas apmetiw a nacualaran, pero aton nine pet alndom mamilmil leawa najmiüc tiüt minaw üet nacualaran —aj nej.

²⁹ Quiaj tasaj nej Teat Jesús:

—Xecual, najneajay indeac quiaj. Nganüy quiür ijaw micual, cos lanüüch majneaj, lamacueat nej nimeech —aj nej.

³⁰ Naleaing tasoic, cos wüx tapeay aniüng nej, quiaj tajaw micual nej alpiüüm wüx mats, lajneaj, lamacueat nej nimeech.

**Teat Jesús tüüch majneaj
nop nelaag, nejew**

³¹ Condom Teat Jesús taw quiaj tiül miüt monaw Tiro, tamong amb tiül Sidón, at tamong amb tiül miüt Decápolis, tatüch mbeay aaga nadam yow

Galilea. ³² Taquiiübaran mamb quiaj majaw nej Teat Jesús nop naxey nelaag, aton ngondom mendeac. Quiaj tatünw ocueaj Teat Jesús sitiül alndom mayac owix wüx aaga naxey quiaj müüch majneaj. ³³ Quiaj Teat Jesús tawün ninguiün quiriw aaga naxey quiaj nejeweáagan quiaj. Condom Teat Jesús taxec micual owix nej teolaag a naxey quiaj, ndoj tateonts onts ombeay nej cas tarreeg oniw a naxey quiaj. ³⁴ Condom quiaj taxaaing omal majaw andüy cawüx, tawün miíünd nej, tapiüng:

—Efata! —aw. Aaga poch quiaj amb apiüng: ¡Lejqui!

³⁵ Quiaj lejquiati olaag a naxey y oniw nej taley, lajneaj. Quiaj tajneaj mendeac. ³⁶ Ndoj tasaj nejiw Teat Jesús nde masajüw nejinguind. Pero masey atquiaj tasoiqui, nejiw xeyay tandeac-ndeacüw wüx. ³⁷ Mbajajow wüx, xeyay tapac omeajtsüw majawüw leaw Teat Jesús tarang, tapiüngüw:

—Nej arang cuajantanej najneaj, cos üüch manguiay nelaag nipilan, at üüch mendeac jane ngondom mendeac —awüw.

**Teat Jesús tüüch üetiwi
apiquiw mil nipilan**

(Mt. 15:32-39)

8 Tiül aaga nüt quiaj, canchiütoj xeyay nipilan niüng ajlüy nej. Wüx tind üetiwi ngo majiürtüw cuane apmüetiwi. Quiaj Teat Jesús tapaj minipilan nej, tasaj:

² —Sajürtüw lasta ajciüwa nipilan quiaj, cos lamajiür er nüt ajlüiyü ningüy maquiüjaats, lango majiürtüw üetiwi. ³ Sitiül sanasajüw majtsoriw wúxan nganaw metiw, ngondom maiüciüw, apmajmiüciüw tiül tiiüd cos altiül imiünüw miünquiaj —aj nejiw Teat Jesús.

⁴ Quiaj tasajüw nej minipilan nej:

—¿Nguineay alndom maxoram cuane apmüetiw ningüy tiül a wajchiüc cam? Cos ngo macüleran ningüy —ajüw.

⁵ Quiaj Teat Jesús tatün manguiay nejiw:

—¿Cas pan aliün mejiürana? —aj nejiw.

Nejiw tapiüngüw:

—Alíünan ayaíw pan —awüw.

⁶ Quiaj tasaj ajciüwa nipilan chetemoj tiüt, taxaing aaga ayaíw pan quiaj. Tüüch gracias Teat Dios, cas tambaaag a pan, tüüch minipilan nej majineaw. ⁷ At aliün majiüüruw acas nine cüet aton. Quiaj Teat Jesús tüüch gracias Teat Dios alinomb. Condom tüüch nejiw majineaw. ⁸ Meáwan nipilan tetiw paxiün. Wüx landoj üetiw, quiaj taxain-guiw chipiüt ayaíw nchep minaw üetiw. ⁹ Ajciüwa monet quiaj tatüch maseyme apiquiw mil nipilan. Wüx landoj üetiw, quiaj Teat Jesús tüüch nejiw majtsoriw. ¹⁰ Condom nej tajtep tiül müx maquiiüb minipilan nej. Tambüw andüiyw tiül iüt Dalmanuta.

Fariseos atüniw nadam ateócan

(Mt. 16:1-4; Lc. 12:54-56)

¹¹ Wüx tapeayiw quiaj, altiül fariseos tambüw majawiüw nej, tasajsajüw cuantej, majawüw cuane apmapiüng. Tasajüw:

—Irang noic nadam ateócan najawan, quiaj alndom napiüngan naleaing Teat Dios najlüy tiül cielo teamambeol ic —ajüw.

¹² Quiaj Teat Jesús tamix omeaats, tawün miifünd nej, tapiüng:

—¿Cuane nerang icon? ¿Neol tendiü-man mejawan nadam ateócan? Naleaing sasaj icon ngome sanarang nicuajind ateócan mejawan —aw Teat Jesús.

¹³ Condom quiaj taw niüng ajlüiyw a nipilan quiaj maquiiüb minipilan nej, tajtepiw tiül müx, tambüw tandüiyw necamb a nadam yow.

Leaw aquiajchiw fariseos

(Mt. 16:5-12)

¹⁴ Minipilan nej ngo leaam omeajtsüw majoyiw üetiw nejiw, áagan noic pan tajiüüruw tiül müx. ¹⁵ Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:

—Inguiayiün sanasaj icon. Netam menjawan wüx leaw irangan. Nde Meyariün andeacüw Fariseos, at andeac Herodes. Cos aag ayaj arang atnej arang levadura —aj nejiw.

¹⁶ Quiaj minipilan nej tandeacüw nejeyéjan quiaj, tapiüngüw:

—¿Neol tandeac atquiaja? ¿Ngwüy ajcan ngo majamiünaats pana? —awüw.

¹⁷ Teat Jesús tajaw cuane teamandeacüw. Quiaj tasaj nejiw:

—¿Neol tapots indeacndeacan wüx pana? ¿Neol nganaw mejawana, mey-acan wüx imeajtsana? ¿Aliün palam imalana? ¹⁸ ¿Neol ngome tejawan con iniüjcan? ¿Neol ngome tenguiayiün con ilajcan? ¿Neol ngo leaam imeajtsan? ¹⁹ Jow, wüx tajineas acoquiaaw pan müetiw acoquiaaw mil monxey, jow leaw tenaw, ¿cas nchep techipichana? —aj nejiw Teat Jesús.

Quiaj tapiüngüw:

—Gajpiüp (12) nchep —awüw.

²⁰ Condom tandüy wüx matün man-guiay, tapiüng:

—Jow wüx tajineas ayaíw pan müetiw apiquiw mil nipilan, leawa tenaw, ¿cas nchep texainguiüna? —aj nejiw Teat Jesús.

Quiaj tapiüngüw:

—Ayaíw nchep —awüw.

²¹ Quiaj Teat Jesús tapiüng:

—¿Neol nganaw mejawana Jane xic? —aw.

Teat Jesús tüüch ram oniiüg nop naw Betsaida

²² Wüx tapeayiw tiül cambaj Betsaida, quiaj acas nipilan taquiüjpüw mamb

niüng ajlüy Teat Jesús nop naxey ne-somb. Tasajüw nej mayac owix nej wüx a naxey quiaj para majneaj.²³ Quiaj Teat Jesús tasap owix a nesomb quiaj, tanetet owix maquiiüb mamb andüy mbeay cambaj. Ndoj tajendjend wüx oniiüg a naxey quiaj aonts ombeay nej, tayac owix nej wüx a naxey quiaj. Cas tatün manguiay sitiül larrow oniiüg lamaxom majaw quiripite.²⁴ Aaga nesomb quiaj taxaing omal, tapiüng:

—Nganüy saxom najaw quiripite, sa-jaw nipilan atnej xiül, pero nejiw tea-jüyiw —aj nej.

²⁵ Condom Teat Jesús tayac owix nej alinomb wüx oniiüg a naxey quiaj. Quiaj aaga naxey tajaw teáman, tajneaj oni-iüg nej, tajaw ranüy masey miünquiaj.
²⁶ Quiaj tasaj nej Teat Jesús:

—Quiür ijtsor, nde memong iriümb tiül cambaj, nde mesaj nejinguind nguineay tejneaj —aj.

Pedro tapiüng Teat Jesús aaga Cristo

(Mt. 16:13-20; Lc. 9:18-21)

²⁷ Condom quiaj tamb Teat Jesús maquiiüb minipilan nej, tamongoj am-büw tiül namix nine cambaj ocueaj Ce-sarea de Filipo. Wüx aliw tiül tiiüd, quiaj Teat Jesús tasaj minipilan nej:

—¿Jane xic apiüngüw nipilana? —aj nejiw.

²⁸ Quiaj tasajüw nej:

—Altiül apiüngüw ique aaga Juan lapac alinomb. Altiül apiüngüw ique aaga Elías tajlüy tanomb. Aton altiül apiüngüw ique alinop nendeac andeac Teat Dios —ajüw nej.

²⁹ Quiaj Teat Jesús tatün manguiay nejiw:

—Jow icona, ¿cuane ipiüngan, jane xic? —aj nejiw.

Quiaj tapiüng a Pedro:

—Iquiay aaga Cristo, aaga lapiürang aliüc —aj nej.

³⁰ Teat Jesús quiaj tasaj nejiw nde masajüw nejinguind jane nej.

Teat Jesús tapiüng apmambiyaw nej

(Mt. 16:21-28; Lc. 9:22-27)

³¹ Condom quiaj tapots masaj nejiw, tapiüng aaga Teat Naxey netam mamongoch xeyay ngo majneaj. Ngome apmayariw nej andeac montangtang monajiiüt, at montangtang miteaats, at mondüy wüx aaga poch leaw tüünd a Moisés aton. Tapiüng alinoic nüt nej ap-mandeow, apmambiyaw nej ajeüwa nip-ilan quiaj. Condom wüx er nüt apmapac alinomb.³² Tasaj nejiw atquiaj ranüy. Quiaj a Pedro tawün nej ninguiün quiriw, tapots malic.

³³ Pero Teat Jesús ndiliteay majaw niüng ajlüy alacas minipilan nej, quiaj talic a Pedro, tasaj:

—¡Cueat xic, nde mendeac atnej andiüm Satanás! Cos aaga indeac quiaj ocueaj nipilan, ngome ocueaj Teat Dios —aj nej Teat Jesús.

³⁴ Quiaj Teat Jesús tapaj meáwan nip-ilan miünüw canchiümoj maquiiüpüw minipilan nej. Tasaj nejiw:

—Sitiül aljane andiüm mayar sandeac, ich mawün wüx omeaats meáwan naél leaw alndom mamongoch, ich mandüüb wüx leawa sarang, masey mamongoch xeyay ngo majneaj, masey mandeow wüx cruz ajcan andüüb xic.³⁵ Sitiül aljane ngo mayar sandeac cos imbol mam-biy nej nipilan, alinoic nüt nej apmamongoch xeyay ngo majneaj, y ngome apmamb tiül cielo. Pero sitiül aljane masey mandeow ajcan andüüb xic ayar sandeac, nej apmamb tiül cielo alinoic nüt —aj nejiw Teat Jesús.

³⁶ Aton tapiüng:

—Jondot aljane alndom maneay meáwan cuajantanej leaw ajlüy wüx a iüt cam, ¿cuane ambich sitiül nej ngo mamb tiül cielo?³⁷ ¿Mbich nguineay alndom nop nipilan mangüy asoet nej,

nguineay alndom maw wüx para ngo mamb tiül aaga xeyay ngo majneaja?

³⁸ Sitiül aljane ngo mayar sandeac cos axing wüx xepoch, ngo mind mitsoj nej ajcüwa niplan monrang xeyay ngo majneaj, ajcüw mondütüb narangüch dios, pues ata Teat Naxey apmaxing majaw nej wüx apmandilil. Cos aliiuc alinomb imiün niüng ajlüy Teat Dios. Apmaquiiüb miün xeyay ángeles, xeyay najneajay apmajlüy —aw Teat Jesús.

9 Condom tasaj nejiw Teat Jesús:
9 —Naleaing sasaj icon, altiül icona leaw alningüy nganüy cam, nganaw mendeowan apmejawan noic nadam ateócan, apmejawan aliüc Teat Naxey marang natang nenajiüt tiül micambaj nej —aj nejiw.

Wüx Teat Jesús tewüneay majawüw

(Mt. 17:1-13; Lc. 9:28-36)

² Wüx lamatüch anaíw nüt tatow ndoj mapiüng aag ayaj, quiaj Teat Jesús taquiiüb Pedro, Jacobo, y Juan, tambüw wüx nop nadam tiük nejíwan quiaj. Condom quiaj Teat Jesús tewüneay majawüw nej. ³ Xeyay nelilit apix nej, rajnüy. Nejinguind wüx a iüt cam ngondon majants noic raan jael müüch merixix matnej. ⁴ Quiaj tajawüw mixejchiw nejiw tajlüiy tanomb, aaga Elías maquiiüb Moisés, teandeactüw maquiüpüw Teat Jesús. ⁵ Condom quiaj Pedro tasaj Teat Jesús:

—Teat, ¡najneajay macülliüts ningüy, marangaats arej nden! Noic ineay, alinoic apmaneay teat Moisés, alinoic apmaneay teat Elías —aj nej a Pedro.

⁶ Atquiaj tapiüng a Pedro cos ngo majaw cuane apmandeac, mbayatoj xeyay majawüw. ⁷ Condom quiaj tajlüy oic cawüx alareng niüng ajlüiyiw, tandem nejiw. Imiün tiül aaga oic quiaj tanguiayiw noic nanderac, tapiüng:

—Aaga Teat Naxey quiaj nejay xecual, xeyay sandiüm. Inguiayıün leaw

nej apmasaj icon —aj nejiw aaga nendeac quiaj.

⁸ Wüxan ndoj manguiayiw aaga nanderac quiaj, quiaj tajawüw lango majlüy nejinguind, néjan Teat Jesús almaquiiüpüw.

⁹ Condom wüx teawüw tiüt imiünüw wüx tiük, quiaj Teat Jesús tasaj nejiw nde masajüw nejinguind leawa Teat Dios tüch nejiw majawüw. Leawa ndoj apac tiül mondeow aaga Teat Naxey, quiaj alndom mandeactüw wüx aag ayaj.

¹⁰ Atquiaj nejiw ngo masajüw nejinguind, pero tfulan nejiw tetünayej menguiayayej nguineay amb aaga apiüng quiaj wüx tapiüng apmapac tiül mondeow. ¹¹ Condom quiaj tatüniw manguiayiw Teat Jesús, tapiüngüw:

—¿Neol tapiüngüw ajcüw mondütüw wüx aaga poch tüünd Moisés netam miün ombas nej aaga Elías, ndoj aliüc aaga Cristo? —awüw.

¹² Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:

—Naleaing Elías netam miün ombas nej masaj niplan leaam omeajtsüw wüx Teat Dios. ¿Neol ngo mejawana, nguineay apiüng Teat Dios tiül Mipoch nej wüx Teat Naxey, aaga tüünd miün imiün tiül cielo? Cos apiüng nej apmamongoch xeyay ngo majneaj, ngome apmayarich andeac nej. ¹³ Nganüy sanasaj icon wiix Elías, cos nop atnej Elías tiün. Tarangüw xeyay ngo majneaj wüx ombas nej, tarangüw leawa tandiümüw. Atnej landoj lamapiüng tiül Mipoch Teat Dios wüx nej, atquiaj tajlüy —aj nejiw Teat Jesús.

Tajneaj nop nench alwüx ombas nej nimeech

(Mt. 17:14-21; Lc. 9:37-43)

¹⁴ Wüx tapeayiw niüng ajlüiyiw alacas miniplan Teat Jesús, quiaj tajawüw aliw quiaj xeyay niplan ayey nejiw tiüt. Aton aliw quiaj mondütüw wüx aaga poch tüünd a Moisés, tenguijal asajs-

jayej maquiüjpüw minipilan Teat Jesús. ¹⁵ Wüx tajawüw lapeay niüng ajlüiyiw nejiw Teat Jesús, mbayatoj majawüw, acuiürrüw tambüw mangochiw matepeayiw. ¹⁶ Quiaj Teat Jesús tatün manguiay nejiw:

—¿Cuane wüx tenguijal indeacndecana? —aj nejiw.

¹⁷ Quiaj taw nop tiül a nipilan quiaj, tapiüng:

—Teat, jogüy saquiiüb miün nop xecual mejaw, cos alwüx ombas nej nimeech, ngondom mendeac. ¹⁸ Wüx apeay mimondeow nej, alox nej tiüt, atepich teombeay nej popox, ancaporos oltiic nej. Tenguijal amb arix, lango majiür apac. Landoj nasajüw minipilan sitiül alndom mawüniw wüx ombas xecual aaga nimeech quiaj, pero ngondom ombasüw —aw.

¹⁹ Quiaj Teat Jesús tasaj nejiw:

—¡Jaa, icona nipilan! ¿Neol ngo meyariün sandeaca? ¿Cas nüt ipiüngan sanajlüy ningüy naquiiüb icona? ¿Ngow apmeyariün sandeaca? —aj nejiw.

Condom tapiüng:

—Iquiüjpan miün aaga nench quiaj —aj nejiw.

²⁰ Quiaj taquiüjpüw mamb. Wüx aaga nimeech najlüy wüx ombas a nench quiaj tajaw Teat Jesús, quiaj tambeapmbeap a nench napac, tajmiic ambiülmibiülüy tiüt, tatepich teombeay nej popox. ²¹ Quiaj Teat Jesús tatün manguiay miteat a nench:

—¿Nde ngüt tapots marang nej atquiaja? —aj.

Quiaj tapiüng a naxey:

—Wüx nine nej. ²² Mbójan malox nej tiül biümb, at tiül yow, andiüm mambiy nej. Nganiüy Teat, sitiül alndom imbeol xicon, sitiül majmiic imal imeaaats, Teat, imbeol xicon —aw miteat a nench.

²³ Quiaj tasaj nej Teat Jesús:

—¿Neol tepiüng sitiül alndom nambeola? Cos Jane ayar sandeac, cuajantanej

leaw apmatün xicueaj, xique sanarang —aj nej.

²⁴ Condom quiaj tapiüng miteat a nench:

—¡Sayar indeac teat, imbeol xic nde nachiw ximeaaats! —aw.

²⁵ Teat Jesús tajaw teapeayiw xeyay nipilan acuiürrüw sonongomoj niüng ajlüy nej. Quiaj talic a nimeech najlüy wüx ombas a nench. Tasaj:

—Ique nimeech, neech ngo mendeac a nench cam, at neech melaag aton, iriow wüx ombas nej, icueat nómbar. ¡Nde mendüy wüx alinomb! —aj nej Teat Jesús.

²⁶ Quiaj aaga nimeech tepaj, tandüy wüx malanglang alinomb aaga nench. Quiaj taw, tacueat nej. Ndoj aaga nench píüdan tiüt atnej landeow. Xeyay nipilan tapiüngüw landeow. ²⁷ Teat Jesús tasap owix a nench mawitich. Quiaj witiüt a nench.

²⁸ Condom wüx Teat Jesús tajmel tiül nop iüm, quiaj minipilan nej tatüniw manguiayiw nej nejíwan quiaj, tasajüw:

—¿Neol xicona ngondom nawüniün aaga nimeech quiaj? —ajüw.

²⁹ Quiaj Teat Jesús tasaj nejiw:

—Ajcüwa nimeech quiaj ngo mawiüw sitiül ngo metüniün ocueaj Teat Dios, meiündan lop aton —aj nejiw.

Teat Jesús alinomb tapiüng apmambyaw nej

(Mt. 17:22-23; Lc. 9:43-45)

³⁰ Condom tawüw quiaj, tajüiyiw ambiüw tiül iüt Galilea. Pero Teat Jesús ngo mandiüm majaw nejiw nipilan, ³¹ cos nej tealeában maquiaach minipilan nej. Tasaj nejiw nguineay apmarangüch wüx Teat Naxey. Aton tapiüng aljane apmayac nej teowixaw nipilan, apmambyaw nej, ndoj wüx er nüt apmamac alinomb. ³² Nejiw ngo majawüw cuane wüx teamasaj nejiw, pero imboloj matüniw manguiayiw.

Jane alwüx atam ajlüy?

(Mt. 18:1-5; Lc. 9:46-48)

³³ Condom tapeayiw tiül cambaj Capernaum. Wüx aliw tiül iüm, quiaj Teat Jesús tatün manguiay nejiw:

—¿Cuane tendeacndeacan wüx aliiüts tiül tiiüda? —aj nejiw.

³⁴ Nejiw ngo mendeacüw, ndijchiijówan, cos wüx aliw tiül tiiüd tandeacüw wüx jane tiül nejiw apmarang natang. ³⁵ Condom quiaj Teat Jesús chetet, tasaj ajciwa gajpiüp (12) minipilan nej, tapiüng:

—Sitiül aljane andiüm marang natang, netam marang chingüy tiül meáwan nipilan, marang cuajantanej mambeol meáwan —aj nejiw.

³⁶ Alquiaj nop nine. Condom Teat Jesús tayac pinawan nejiw a nine. Quiaj taxaing mapeic, tasaj nejiw:

³⁷ —Sitiül aljane apmajiür lasta masey nop nine atnej aaga nine cam, aag ayaj atnej xique teamajiür lasta. At sitiül aljane ajiür xic lasta, aag ayaj ngome xíquian quiaj ajiür xic lasta, at Xeteat aton, cos nej tüch xic niün —aj nejiw.

**Jane ngo majcüy majaw icoots,
najneaj majaw icoots**

(Mt. 10:42; Lc. 9:49-50)

³⁸ Condom quiaj tasaj nej a Juan:

—Teat, tajawasan nop naxey tawün nimeech wiix ombas nipilan, apaj wüx minüt. Tapajasan ocueaj cos ngo maquiüb icoots —aj nej a Juan.

³⁹ Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:

—Ich majlüy, nde mepalan. Cos nejinguind ngondom marang ateócan wüx xenüt, ndoj andúüban mandeac ngo majneaj wüx ximbas. ⁴⁰ Cos sitiül nop ngo majcüy majaw icoots, aag ayaj najneaj majaw icoots. ⁴¹ Sitiül aljane apmüüch icon masey noic pite yow, cos ajaw xenipilan icon, naleaing sasaj icon aag

ayaj apmajiür cuane najneaj apmüünd alinoic nüt.

**Ijawan wüx, nde Meyacüchiün
wüx ngo majneaj**

(Mt. 18:6-9; Lc. 17:1-2)

⁴² 'Sitiül aljane mayac wüx nisoet nop tiül ajciüwa jayats monyar sandeac, najneaj wúxan nganaw marang aaga ngo majneaj quiaj maoelich teonic nej nop cow majlos tiül ndec. ⁴³ Aton sitiül aljane ayaag owix nej alndom mayac nej tiül nisoet, ich mandooig. Cos más najneaj mapac ningüy masey ngo majjiür nots owix nej, ingow ajiür mijtsüw owix, ndoj alinoic nüt mamb tiül biümb niüng ngondom xejquem, mandaab meáwan nüt. ⁴⁴ Cos ninguiün ajciüwa ndiüc apmajlüy wüx ombas nej ngome apmandeowüw, at a biümb ngondom xejquem. ⁴⁵ Sitiül aljane ayaag oleaj nej alndom mayac nej tiül nisoet, ich mandooig nots oleaj nej. Cos más najneaj majlüy atquiaj ingow ajiür mijtsüw oleaj nej, ndoj alinoic nüt mamb tiül biümb niüng ngondom xejquem.

⁴⁶ Cos ninguiün ajciüwa ndiüc leaw apmajlüy wüx ombas nej ngome apmandeowüw, at a biümb ngondom xejquem.

⁴⁷ At sitiül aljane ayaag oniiüg nej alndom mayac nej tiül nisoet, ich masoond noic oniiüg nej. Cos más najneaj majlüy tiül minipilan Teat Dios noic oniiüg, ingow ajiür ijquiaw oniiüg ndoj majlos tiül biümb; ⁴⁸ cos ninguiün tiül a castigo ajciüwa ndiüc apmajlüy wüx ombas nej ngome apmandeowüw, at a biümb ngondom xejquem.

⁴⁹ 'Cos meáwan apmatajčüch majneaj naag biümb, y meáwan nichech apmüünd majtix naag quiniüc. ⁵⁰ Najneaj quiniüc aag ayaj najtix; pero jondot lango majtix, ¿cuane ajpar? ¿Nguineay apmajtix alinomb? At icona aton netam merangan atnej quiniüc cos tüch maxix

nüeteran; irangan najneaj, nde mejcüy-iün mejawan nop alinop —aw.

Teat Jesús apiüng wüx moncueateay

(Mt. 19:1-12; Lc. 16:18)

10 Condom Teat Jesús taw tiül cam-baj Capernaum maquiiüb minipi-lan nej, tambüw andüiyiw tiül iüt Judea. At tambüw aton tiül a iüt nomüt necamb-lam Jordán. Sonongotoj quiaj xeyay nip-ilan majawüw nej. Quiaj taquiaach ne-jiw atnej mbójan marang. ²Ndoj quiaj acas fariseos tambüw majawüw Teat Jesús matüntüniw manguiayiw nej ma-jawüw cuane apmapiüng. Tasajüw sitiül nop naxey alndom macueat mintaj nej nómbaran. ³Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:

—Jow mixejchiiüts a Moisés, ınguineay tapiüng? —aj nejiw.

⁴Quiaj tapiüngüw:

—Teat Moisés tapiüng nop naxey al-ndom macueat mintaj nej, pero nalaing netam marangüch minawijquiaw ne-jiw müjndiw para mecueatayej nómbaran —awüw.

⁵Quiaj Teat Jesús tasaj nejiw:

—Teat Moisés tasaj icon merangan atquiaj cos tajaw icona nadam imeajt-san. ⁶Pero tanomb wüx Teat Dios tarang meáwan cuajantanej, “quiaj tarang nip-ilan nop naxey nop najtaj”. ⁷“Wüx aag ayaj nop naxey apmacueat miteat nej mimüm nej, apmaquiiüb mintaj nej. ⁸Quiaj apmajlüiyiw nójiquian, atnej ma-jlüiyiw nop nejiw ngome ijpiuw, noic omeajtsüw.” ⁹Pares leawa Teat Dios lamüütich mequiiübayer nejinguiind ngon-dom müütich nejiw mecueatayej —aj ne-jiw Teat Jesús.

¹⁰Condom wüx tapeayiw tiül nden, quiaj minipilan nej tatüniw manguiayiw nej aton wüx aaga les ndot mandeac quiaj. ¹¹Quiaj Teat Jesús tasaj nejiw:

—Sitiül nop naxey apmacueat mintaj nej, ndoj apmaquiiüb alinop najtaj, aag ayaj lamajiür nisoet, cos atnej lama-

jiür minajtaj nej. ¹²At sitiül nop najtaj apmacueat minoj nej ndoj apmaquiiüb alinop naxey, nej aton ajiür nisoet cos ajlüy atnej majiür minaxey nej —aj nejiw.

Namix nine taquiiübaranüw majawüw Teat Jesús

(Mt. 19:13-15; Lc. 18:15-17)

¹³Condom taquiiübaran niüng ajlüy nej tegüy namix nine matepeayiw Teat Jesús, majend nej omalüw. Minipilan nej taliquiaw monquiiüb namix nine, ngo mandiumüw. ¹⁴Pero wüx Teat Jesús tajaw nguineay teamarangüw, quiaj tajcüy, tasaj nejiw:

—Ijchan miünüw a namix nine niüng sajlüy, nde mepalan. Cos sitiül aljane andiüm majmel tiül micambaj Teat Dios netam marang atnej nop nine. ¹⁵Naleaing sasaj icon sitiül aljane ngo mayar sandeac atnej nop nine ayar cuajantanej masoic, ngondom majmel tiül micambaj Teat Dios —aj nejiw.

¹⁶Quiaj taxaing mapeic namix nine, tajend omalüw, tasaj nejiw:

—Mambeol icon Teat Dios —aj nejiw Teat Jesús.

Nop nejiür xeyay tandeac aweaag Teat Jesús

(Mt. 19:16-30; Lc. 18:18-30)

¹⁷Wüx Teat Jesús taw quiaj, quiaj ajn-got nop naxey acuiür, maquieel micos nej teombas Teat Jesús, tatün manguiay:

—Teat Naxey, sajaw ique najneaj irang. Nganüy isaj xic cuane netam narang, nguineay alndom napac meáwan nüt tiül cielo —aj nej.

¹⁸Condom Teat Jesús tasaj nej:

—¿Neol tepiüng xique sarang na-jneaja? Nejinguiind nipilan ngo marang najneaj, néjan quiaj Teat Dios arang na-jneaj. ¹⁹Ique lamenguiay leaw apiüng tiül Mipoch Teat Dios niüng apiüng: “Nde mejiür minajtaj, at najtaj nde

mejiür naxey; nde membiy nipilan; nde merneed; nde merndeac ngo maleaing; nde mewaiich nejinguind; netam meyar andeac miteat, mimüm” —aj nej Teat Jesús.

²⁰ Quiaj tasaj nej aaga naxey:

—Teat, meáwan aag ayaj sayac wüx ximeaats narang nde wüx sarang quich —aj nej.

²¹ Quiaj Teat Jesús tajaw nej, tajmiür omal omeaats, tajiür nej lasta, tasaj:

—Alíünan alcuane nganaw merang. Quiür inüüb meáwan leaw almejiür. Condom imbaag ombeat iich nipilan ngo majiür; quiaj apmejlüy najneajay tiül cielo. Ndoj tewiün mendüüb xic, masey mambiyaw ic wüx cruz —aj.

²² Wüx tanguiay aag ayaj tayaag ngo majneaj, taw quiaj amix omeaats; cos ngo mandiüm mandrooch ombas meáwan leaw almajiür, cos nop nej nejiür xeyay.

²³ Condom Teat Jesús ndiliteay majaw minipilan nej, tasaj nejiw:

—Xowüy laél ocueajiw monjiür xeyay cuajantanej majmeliw tiül micambaj Teat Dios —aw.

²⁴ Minipilan nej mbayatoj manguiayiw andeac Teat Jesús. Quiaj nej tasaj nejiw alinomb:

—Xecualüw, xowüy laél majmeliw tiül micambaj Teat Dios leawa xowüy ayaciuw omeajtsiw wüx leaw almajiürüw.

²⁵ Sapiüng más ngo maél mamong nop camello teowl nots ndiüc, ngo matnej aél ocueaj nop nejiür xeyay majmel tiül micambaj Teat Dios —aj nejiw.

²⁶ Wüx tanguiayiw aag ayaj, quiaj mbayatoj xeyay, tetünayej menguiayej:

—Sitiül atquiaj ajlüy teat, ¿jane alndom maw asoet nej? —awüw.

²⁷ Quiaj Teat Jesús tajaw nejiw, tapiüng:

—Nejinguind nipilan ngondom mawün asoet alinop, néjan Teat Dios

alndom marang. Cos Teat Dios alndom marang cuajantanej —aw.

²⁸ Condom Pedro quiaj tendeac masaj Teat Jesús:

—Teat, xicona lanacueatiün meáwan leawa tajiürasan nandüipiün ic —aj nej.

²⁹ Quiaj Teat Jesús tapiüng:

—Naleaing sasaj icon, ngo majliiy nejinguind jane lamacueat aniuäng nej, micoj nej, michiig nej, miteat nej, mimüm nej, mintaj nej, micual nej, tengwüy miíüt nej, cos áag iün mandüüb xic mandeac xepoch; ³⁰ jane ngo müüнд majiür xeyay ningüy wüxan aliün mapac, apmajliür aniuäng nej, micoj nej, michiig nej, mimüm nej, micual nej, átan miíüt nej. Masey apmamongoch xeyay moncüy nganüy, cos alinoic nüt apmajliür na-jneajay meáwan nüt tiül cielo. ³¹ Aton altiül leaw ayaag natang nej nganüy, alinoic nüt apmarang chingüy; at altiül leaw ayaag chingüy nej nganüy, alinoic nüt apmarang natang —aw Teat Jesús.

Tandüy wüx mapiüng apmambiyaran

(Mt. 20:17-19; Lc. 18:31-34)

³² Wüx aliw tiül tiiüd ambüw andüiyiw Jerusalén, Teat Jesús ombas nej, almandüipi nej minipilan nej mbaya-jowan, imbojol aton. Quiaj Teat Jesús tawün ninguiün quiriw ajcüwa gajpiüp (12), tapots masaj nejiw wüx nguineay apmamongoch. ³³ Tapiüng:

—Inguiayıün, sanasaj icon, nganüy andüiyiüts Jerusalén niüng Teat Naxey apmayacüch teowixaw montangtang miteaats maquiiüb mondüy wüx aaga poch tüünd Moisés. Quiaj apmapiüngüw mandeow, apmayacüw nej teowixaw napeay miün nipilan. ³⁴ Quiaj apmitsojow nej, apmawüjchiw nej, apmateontsiw onts ombeayiw wüx ombas nej, ndoj apmambiyaw nej. Condom wüx er nüt apmapac alinomb —aw Teat Jesús.

Leawa tatüniw Jacobo y Juan

(Mt. 20:20-28)

³⁵ Condom Jacobo maquiiüb a Juan, micual nejiw Zebedeo, tatüchiw nej masajüw:

—Teat, sandiüman merang leawa sanatüniün icueaj —ajüw.

³⁶ Quiaj Teat Jesús tatün manguiay nejiw:

—¿Cuane indiüman naranga? —aj nejiw.

³⁷ Tasajüw nej:

—Teat, wüx lacheter merang natang nenajiüt, iich xicon chetenon niüng ijlüy, nop wüx miác, alinop wüx miquiamb —ajüw nej.

³⁸ Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:

—Teat, ngo mejawan cuane teametüniün. ¿Alndom icona memongochiün meáwan naél atnej xique sanamongoche? ¿Alndom icona mendeowan atnej xique sanandeowa? —aj nejiw.

³⁹ Tapiüngüw:

—Alndom —awüw.

Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:

—Naleaing, netam memongochiün naél atnej xique sanamongoch, netam memongochiün xeyay ngo majneaj atnej xique. ⁴⁰ Pero aaga ipiüngan chetemeron wüx xeác xequiamb, aag ayaj ngondon nüüch icon, cos lajlüy aljane apmüünd aag ayaj —aj nejiw.

⁴¹ Wüx tanguiayiw aag ayaj algajpowüw (10) tajcüiyiw majawüw Jacobo y Juan. ⁴² Quiaj Teat Jesús tapaj nejiw miün, tasaj nejiw:

—Lamejawan nguineay arangüiw monajiüt tiül meáwan cambaj. Cos arangüiw apatiüw atnej lamaneayiw a nipilan ajlüiyiw wüx. At aton montangtang tiül nejiw ngo majiürüw lasta nejinguin. ⁴³ Pero tiül icona ngome apmajlüy atquiaj. Cos Jane andium majiür nadam najiüt tiül

icona netam marang nop nembeol icon. ⁴⁴ Sitiül aljane tiül icona andiüm marang natang, netam marang atnej najon mos. ⁴⁵ Cos Teat Naxey ngo miün mambeol nej nipilan, nej tiün mambeol nipilan, mandeow para mangüy asoet meáwan nipilan —aj nejiw Teat Jesús.

Teat Jesús tüüch ram oniiüg a Bartimeo

(Mt. 20:29-34; Lc. 18:35-43)

⁴⁶ Condom tapeayiw Jericó. Almawiüw tiül aaga cambaj quiaj Teat Jesús maquiiüb minipilan nej maquiiüpüw altegiüy nipilan, quiaj nop nesomb alchetem mbeay tiiüd teatüneay, nenüt Bartimeo, micual nej Timeo. ⁴⁷ Wüx tanguiay aaga nesomb quiaj Teat Jesús naw tiül cambaj Nazaret, áag namong niüng ajlüy nej. Quiaj tepaj:

—¡Teat Jesús, Micual David, ijiür xic lasta! —aw.

⁴⁸ Xeyay nipilan taliquiaw nej mapal ombeay, pero nej tayac wüx alquiriw apaj:

—¡Teat, Micual David, ich majmiüç imal imeatts mejaw xic! —aw.

⁴⁹ Quiaj lembet Teat Jesús, tapiüng:

—Isajan miün ningüy —aw.

Quiaj tambüw masajüw a nesomb:

—Ich mapac imeatts, wittiür, teamapaj ic —ajüw.

⁵⁰ Quiaj awíchan tiüt apix nej witiowan tiüt tamb matüch niüng ajlüy Teat Jesús. ⁵¹ Condom Teat Jesús tatün manguiay nej:

—¿Teat, cuane indiüman narang wüx imbas? —aj.

Quiaj tasaj nej aaga nesomb:

—Teat, sandiüum ram xiniüg naxom naja —aj nej.

⁵² Quiaj Teat Jesús tasaj nej:

—Nganüy quiür ijtsor, lerjneaj cos teyac imeatts wüx xic —aj nej.

Quiaj rat oniiüg nej, condom tandüüb mamb Teat Jesús tiül tiiüd.

Teat Jesús tajmel tiül Jerusalén
(Mt. 21:1-11; Lc. 19:28-40; Jn. 12:12-19)

11 Wüx laliüc mapeayiw tiül Jerusalén, aliw niüng ajlüyiw cambaj Bettagé y Betania, lareng mitiüc Olivos, quiaj Teat Jesús tüüch mamb ijpüw minipilan nej,² tasaj:

—Quiüran tiül a nine cambaj quiün. Wüx apmepeayiün quiaj, apmexoman nop quicheech bur netsaag, nganaw müünd memas. Ichejtiün, iquüijpan miün.³ Sitiül aljane matün manguiay icon neol teragan atquiaj, isajan cos Teat Naxey apmetam nej, ndoj apmatsoriich alinomb —aj nejiw Teat Jesús.

⁴ Quiaj tambüw. Wüx tapeayiw quiaj, taxomüw nop quicheech bur netsaag mbeay nden, tachejtiw.⁵ Altiül nipilan aliw quiaj tapiüngüw:

—¿Cua temerangana? ¿Neol techejtiün a bur quiaja? —awiw.

⁶ Condom nejiw tapiüngüw atnej landoj masaj nejiw Teat Jesús. Quiaj tüjndiw machejtiw.⁷ Taquüijpüw mamb a bur niüng ajlüy Teat Jesús. Tapojchiw teopech bur apixaw nejiw. Condom quiaj Teat Jesús tajtep chetem wüx.⁸ Xeyay nipilan tapüjchiw tiüt apixaw nejiw tiül tiiüd, altiül tapoliw omal xiül mayacüw tiüt aton.

⁹ Meáwan monmong ombas átan aliüc tamiiün teapajüw napac:

—¡Najneajay! ¡Ich mapac omeajtsaats, cos lapsey nop niün wüx minüt Teat Dios!¹⁰ ¡Najneajay! ¡Lapeay nop natang nenajiüt marang atnej tarang mixejchi-iüts David! ¡Najneajay ajlüy Teat Dios! —awiw.

¹¹ Wüx tatüchiw Jerusalén, quiaj Teat Jesús tajmel tiül aaga nadam nangaj iüm ocueajiw. Wüx landoj majaw meáwan leaw ajlüy quiaj, quiaj taw cos langwi-iüts. Tamb andüy tiül cambaj Betania,

aquiiüb ajcüwa gajpiüp (12) minipilan nej.

Teat Jesús talic noic owil toc
(Mt. 21:18-19)

¹² Aw alinoic nüt tawüw tiül Betania, tandilileaw alinomb andüiyiw Jerusalén. Wüx aliw tiül tiiüd, Teat Jesús tind üet.

¹³ Miünquiájan tajaw noic owil toc neóp xeyay. Quiaj tamb majaw sitiül neóng, pero ngo maxom nicuajind, aópan al-wüx, cos ngome nüt ajiür aóng toc.

¹⁴ Condom Teat Jesús talic a toc:

—Nejinguind langome apmüet ióng nómbar —aj.

Minipilan nej tanguiayiw aag ayaj.

Tawün tiül nadam nangaj iüm leaw ngo metam majlüy quiaj

(Mt. 21:12-17; Lc. 19:45-48; Jn. 2:13-22)

¹⁵ Condom wüx tapeayiw Jerusalén, quiaj Teat Jesús tajmel tiül nadam nangaj iüm mawün quiaj meáwan monüjpeay, mongalüy. Aton tapaag ninguiün mimesiw mongowüüch tomiün, at mibangüw monüüb palom.¹⁶ Ngo müüch mamong nejinguind monjoy cuajantanej tiül a nadam nangaj iüm.¹⁷ Condom quiaj tapots maquiaach nejiw, tapiüng:

—¿Neol ngo leaam imeajtsan leaw apiüng tiül Mipoch Teat Dios? Apiüng: “Saniüng ajlüy niüng aldom matajciüw orar meáwan nipilan monaw palpálwüx cambaj wüx iüt”. Nganüy icona lameajchiün marang aaga nangaj iüm cam atnej niüng axotayej moneed —aw Teat Jesús.

¹⁸ Ajcüwa montangtang miteaats, at mondüy wüx aaga poch tüнд Moisés, wüx tanguiayiw aag ayaj tayambüw nguineay mambiyaw Teat Jesús. Laimboloj mandüiyiw, cos meáwan nipilan najneaj majawüw leawa nej teamaquiaach.¹⁹ Wüx laquinüt, quiaj Teat Jesús taw tiül Jerusalén maquiiüb

minipilan nej, tandüiyiw Betania alinomb.

Aaga toc lawaag

(Mt. 21:20-22)

²⁰ Amb alinoic nüt wüx lajwic nüt, tamongoj alinomb niüng ajlüy aaga toc. Quiaj tajawiw nómban lawaag naw wüx mioxiih nej. ²¹ Pedro quiaj leaad omeaats nguineay Teat Jesús tasaj a toc. Quiaj tapiüng:

—Teat, ijaw a toc quiaj, áag telic, nganüy lawaag —aw.

²² Condom Teat Jesús tasaj nejiw:

—Iyacan imeajtsan wüx Teat Dios.

²³ Naleaing sasaj icon, jangantanej apmasaj aaga tiüc quiaj: “Iriow, indüy tiül ndec”, maj, sitiül nej ngo machiw omeaats, nej mapiüng naleaing apmarangüch leawa atün, quiaj apmarangüch leaw atün. ²⁴ Nganüy sasaj icon, wüx isajan Teat Dios meáwan leaw itüniün, sitiül ipiüngan naleaing apmeajndiün, atquiaj apmajlüy. ²⁵ Sitiül iyajcan ijcüyiün mejawan aljane, wüx itajcan orar netam mewüniün aag ayaj wüx imeajtsan nómban. Cos sitiül atquiaj apmerangan, Miteatiiüts Dios najlüy tiül cielo ngome apmayac wüx omeaats isoetiün. ²⁶ Pero sitiül icona iyacan wüx imeajtsan ijcüyiün, Miteatiiüts Dios najlüy tiül cielo, ngome apmawün wüx omeaats isoetiün —aj nejiw Teat Jesús.

Tasajüw Teat Jesús nguiane ayar minajiüt nej

(Mt. 21:23-27; Lc. 20:1-8)

²⁷ Condom tapeayiw alinomb tiül Jerusalén. Wüx Teat Jesús teajüy tiül aaga nadam nangaj iüm, quiaj tiünüw majawüw nej montang miteaats, mondiüy wüx aaga poch tüünd Moisés, at montangtang monajiüt. ²⁸ Tatüniw nej manguiayiw:

—¿Jane tüüch ic mewiün merang leawa lamerang quiaja, nguiane teyar minajiüt? —ajüw nej.

²⁹ Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:

—Xique aton sanatün nanguaiy icon noic poch, sitiül apmesajan xic, quiaj xique aton sanasaj icon jane tüüch xic niün narang leawa teanarang. ³⁰ Jow, wüx tüüch yow nipilan aaga Juan, ¿jane tüüch nej maranga? ¿Teat Diosa, ngwiüy nipilana? Nganüy isajan xic —aj nejiw.

³¹ Quiaj tesajsajayej nejeyéjan quiaj, tapiüngüw:

—¿Cuane apmasajaatsa? Cos sitiül apmapiüngaaats Teat Dios tiül cielo, quiaj apmasaj icoots: “¿Neol ngo meyariün andeaca?” ³² Aton sitiül apmasajaats imiün tiül nipilan, meáwan nipilan apmajciüiw majawüw icoots —awüw.

Imboloj mandüiyi wipilan, cos ajawüw meáwan nipilan apiüngüw aaga Juan nop nej nendeac andeac Teat Dios. ³³ Quiaj tasajüw Teat Jesús:

—Ngo najawan —awüw.

Quiaj Teat Jesús tasaj nejiw:

—Ata xique ngo nasaj icon jane tüüch xic niün narang leaw teanarang —aj nejiw.

Teat Jesús andüy wüx ngo majneaj monrang najiüt

(Mt. 21:33-46; Lc. 20:9-19)

12 Condom Teat Jesús tapots masaj nejiw, ngome aleaing miün. Tapiüng:

—Tajlüy nop naxey tapiür xeyay owl uva tiül micorrüll nej. Tarang najneaj otüeng corrüll. Condom taood tiüt tiül piedra marang niüng apmacüüücharan najün uva maw miyow. Aton tarang nop najal oleaj nine iüm nesoic torre niüng alndom macüleran cawüx majiüürüch corrüll. Ndoj tayac teowix nipilan a corrüll quiaj. Condom nej taw, tamb andüy miünquiaj iüt. ² Wüx lamatüch a nüt mapeederan aóng uva, quiaj neneay

corrül tüüch mamb mimos nej mamb majaw monrang najiüt quiaj, mayar leaw atüch nej neneay corrül.³ Nejiw tasapüw a mos quiaj, tatoliw, tükchiw mandilil owíxan.⁴ Condom neneay iüt tandüy wüx müüch mamb alinop mimos nej. Átan taloxiw, taloziw omal nej, taliquiaw nej.⁵ Tandüy wüx müüch mamb alinop, aag ayaj mbich tambiyaw. Ndoj tüüch mamb altigüy, átan altiüll tatoliw, altiüll tambiyaw nómbar.

⁶'Aag miün micual nej aliün ma-jlüy, leaw xeyay ajiür lasta. Ndójwüx tüüch mamb micual nej. Cos apiüng a nej: "Xecual mbich ngome apmarangtiüw wüx nicuajind", aw.⁷ Pero ajcüwa mon-rang najiüt quiaj wüx tajawüw aliüc aaga micual neneay iüt quiaj, tandeactüw nejeyéjan quiaj, tapiüngtiüw: "Aag ayaj micual neneay iüt, nej apmeneay a corrül cam. Tabaats mambiyäts, ndoj icoots apmeneayiüts a corrül cam", awüw.⁸ Quiaj tasapiüw mambiyaw. Con-dom taxainguwi maloxiw ninguiün.

⁹'¿Cuane apmarang aaga naxey ne-neay iüt quiaja? Apmamb mambiy-ajcüwa monrang najiüt quiaj. Condom apmayamb alinoic ajlüy monrang najiüt, mayac teowixaw aaga corrül.

¹⁰'¿Neol, nganaw meteowan leaw apiüng tiül Mipoch Teat Dios? Apiüng: Aaga piedra leaw taloxiw ninguiün mon-rang iüm,

nganüy lafün marang xeyay netam piedra tiül oxing iüm.

¹¹Teat Dios nerang aag ayaj, ajawaats aag ayaj xeyay najneaj —aj nejiw Teat Jesú.

¹²Condom ajcüwa monajiüt tandiümiüw masapüw Teat Jesú, cos tayajectüw aaga tandeac quiaj tandeac andüy wüx ombasüw. Pero naleaing cos timboloj mandüyiüw nipilan, quiaj tacueatiw nej, tawiüw quiaj.

¿Netam majwan tomiün andüy Roma?

(Mt. 22:15-22; Lc. 20:20-26)

¹³Condom tükchiw mamb acas fariseos at aton acas minipilan Herodes niüng ajlüy Teat Jesú, mayambüw nguineay masapüw nej wüx aleaic mandeac.¹⁴ Quiaj tiünüw masajüw nej:

—Teat, sajawan ique indeac naleaing, ngo mewaiich, ngo mermbol mendüy nejinguind. At aton ngo mepiüng wüx jane netam, jane ngo metam. Ique iquiaach naleaing wüx Teat Dios. Nganüy isaj xicon, ¿naleaingue netam mangüyaran leaw atün a César, ngwangwüy ngo metama? ¿Mangüyiiütsa, ngwüy ngo mangüyiiütsa? —ajüw nej.

¹⁵Pero Teat Jesú lamajaw nguineay mindeac ombeayiw ajcüwa nipilan quiaj, quiaj tasaj nejiw:

—¿Neol tendiüman mejawan majüic cuane sanandeaca? Ich miün noic tomiün najaw —aj nejiw.

¹⁶Quiaj tükchiw. Almajaw, quiaj Teat Jesú tatün manguiay nejiw:

—¿Jane mitey alwüx a tomiün cama, Jane minüt alwüxe? —aj nejiw.

Quiaj tasajüw nej:

—César —ajüw.

¹⁷Teat Jesú tasaj nejiw:

—Ijchan a César ocueaj César, aton ijchan Teat Dios ocueaj Teat Dios —aj nejiw.

Quiaj mbayatoj manguiayiw andeac nej.

Wüx apmapacaran tiül mondeow

(Mt. 22:23-33; Lc. 20:27-40)

¹⁸Condom tapeayiw acas saduceos niüng ajlüy Teat Jesú. Ajcüw ayaj noic ajlüy nipilan apiüngtiüw mondeow langeome apmapacuw alinomb. Tatüniw nej manguiayiw:

¹⁹—Teat, Moisés tarang tiül minawiig nej, tapiüng sitiül nop naxey mandeow, macül mintaj nej lemben omal, pero ngo majiürüw micualüw nejiw, quiaj michiig nej netam mengoch owix aweaag aaga lemben omal quiaj, para alndom majlüy micual micoj nej. ²⁰Pues tajlüy ayaíw monxey nop necual nejiw. Aaga natang nacojaran tengoch owix, ndoj tandeow, nganaw majiürüw micualüw nejiw. ²¹Condom quiaj michiig nej tan-goch owix aweaag aaga najtaj lemben omal quiaj. Aton tandeow a naxey wüx nganaw majiürüw micualüw nejiw. Atquiaj tajlüy aton amb arojpüw. ²²Atquiaj tengoch owixaw maquiüjpüw aaga najtaj quiaj meáwan aaga ayaíw monxey quiaj. Nejinguind tiül nejiw ngo majiürüw micualüw nejiw. Ndójwüx nejay a najtaj tandeow. ²³¿Jow wüx apmapacaran alinomb, jane tiül nejiw ap-maquiiüb a najtaj quiaja? Cos ajciüwa ayaíw monxey quiaj tengoch owixaw maquiüjpüw —ajüw.

²⁴Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:

—Icona ngo mejawan cuane wüx teamendeacan quiaj, cos ngo mejawan cuane ajlüy tiül Mipoch Teat Dios. Aton ngo mejawan cuane alndom marang Teat Dios. ²⁵Pues wüx apmapacaran alinomb ngome apmajlüy mongoch owix, cos apmajlüyaran noic miün atnej ajciüw ángel najlüy tiül cielo. ²⁶Nganüy aaga itüniün menguiayiün wüx apacaran tiül mondeow, ¿neol ngo meteowan tiül aaga poch tüünd Moisés nguineay tapiüng Teat Dios wüx tandeac imiün tiül noic owl nine xiül teandaab? Cos tapiüng: “Xique Teat Dios, Midios Abraham, Midios Isaac, at Midios Jacob, ajciüw tajlüyiw tanomb”. ²⁷Teat Dios ngome Midiosiüw mondeow, nej Midiosiüw jane almapac. Icona xeyay ngo mejawan cuane teamepiüng —aj nejiw Teat Jesús.

**¿Ngün tiül aaga poch tüünd
Moisés más xeyay netam?**

(Mt. 22:34-40)

²⁸Tiün niüng ajlüy nej nop naw tiül ajciüwa mondüy wüx aaga poch tüünd Moisés cos tanguiay wüx teandeacndeaciüw. Tajaw Teat Jesús tangoch masaj nejiw najneaj. Quiaj nej aton tatün manguiay noic, tasaj:

—¿Ngün tiül aaga poch tüünd Moisés más xeyay nembeate? —aj nej.

²⁹Quiaj Teat Jesús tasaj nej:

—Aaga leaw najntsop wüx atam apiüng: “Inguiayıün cambaj Israel, áagan nop Dios ajlüy aag ayaj Teat Dios Midiosaats. ³⁰Netam mendiüman Teat Dios con imeajtsan, con miespiritujan, con mifisan; aton netam mendiüman con meáwan ipacan ijiüran”, aw. Aag ayaj a poch leaw alwüx atam. ³¹Alinoic aton landiüüm matnej, apiüng: “Netam mejiüran lasta nop alinop atnej ijiürayon lasta icoyónan quiaj”, aw. Ngo majlüy alinoic poch majntsop wüx ajciüw ayaj —aj nej Teat Jesús.

³²Quiaj aaga naxey nendüy wüx aaga poch tüünd Moisés tasaj nej:

—Teat, naleaing ipiüng. Cos aag ipiüng quiaj naleaing áagan nop Dios almajlüy, ngo majlüy alinop. ³³At aag ipiüng quiaj nguineay netam mandiümaats Teat Dios con omeajtsaats, con mifisaats, con miespiritujaats, aton con meáwan apacaats ajiüraats. At aton netam majiüraats lasta nop alinop atnej ajiürayoots lasta icoyóotsan quiaj. Meáwan aag ayaj xeyay nembeat ngo matnej meáwan nichéch najmel müünd Teat Dios, ngo matnej meáwan nichéch nambelaran wüx artül —aj.

³⁴Wüx Teat Jesús tajaw aaga naxey tandeac naleaing najneajay, quiaj tasaj:

—Laliüc metüch mejmel tiül micambaj Teat Dios —aj nej.

Ndoj nejinguind ngome aleaic tandium matün manguiay nej.

¿Jane mixeech a Cristo?

(Mt. 22:41-46; Lc. 20:41-44)

³⁵Teat Jesús aliün tiül nadam nangaj iüm, tenuial aquiaach, tapiüng:

—¿Neol ajcüwa mondüy wüx aaga poch tüünd Moisés tapiüngüw wüx aaga Cristo, David mixeech neje? ³⁶Cos aaga Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios tayac wüx omeaats David mapiüng: Teat Dios tasaj a Teat Naxey:

“Cheter ningüy amb wüx xeác leaw ndoj nayac moncüy majaw ic maquiejiwiw micosüw nejiw timbas.”

³⁷¿Nguineay alndom mapiüngüw David mixeech aaga Cristo? Cos nejay David tapiüng “Teat Naxey” —aw Teat Jesús.

Ajcüwa xeyay nipilan leaw tajlüiyi quiaj, tapac omeajtsüw manguiayi aquiaach.

Jesús andeac wüx ombasüw mondüy wüx poch tüünd Moisés

(Mt. 23:1-36; Lc. 11:37-54; 20:45-47)

³⁸Teat Jesús tasaj nejiw tíulan aquiaach, tapiüng:

—Ijawan wüx ajcüwa mondüy wüx aaga poch tüünd Moisés, cos xowüy andiümüw majüyüyiw tiül cambaj asoijquiw najal apixaw para matepeayaranüw cos áag teamayambüw. ³⁹Aton xowüy andiümüw chetemoj niüng alndom malombaranüw tiül sinagoga. At aton wüx ajlüy monet ayambüw chetemoj niüng ajlüy aaga nerang nangos nüt.

⁴⁰Nejiw anoitiw aniüngüw monleben omal montaj, ndoj andiümüw maxotüw aaga ngo majneaj arangüw quiaj, atajciuw orar xeyay majaw nejiw nipilan, pero ombeayíwan. Nejiw xeyay ngo majneaj apmamongochiw alinoic nüt —aw Teat Jesús.

Minichech nop lemen omal najtaj

(Lc. 21:1-4)

⁴¹Noic nüt Teat Jesús alchetem tiül aaga nadam nangaj iüm niüng ajlüy iquial nichech, teamajaw nipilan nguineay teamayacüw tomiün tiül. Tajaw xeyay nipilan monjiür, teamayacüw xeyay tomiün. ⁴²Ndoj tapeay quiaj nop lemen omal najtaj ngo majiür, mayac ijquiaw nine tomiün ichech nej, aag ayaj ngo membeat. ⁴³Quiaj Teat Jesús tapaj minipilan nej masaj:

—Naleaing sasaj icon aaga lemen omal najtaj quiaj alwüx ayac, ngo matnej meáwan leaw lamayacüw ichechiw nejiw. ⁴⁴Cos meáwan lamayacüw nenaw ocueajiw, pero aaga pobre lemen omal najtaj quiaj, lamayac meáwan leaw al-majiür, masey ndoj ngo majiür ombeat üet nej —aj nejiw Teat Jesús.

Apjarriüm a nadam nangaj iüm tiül Jerusalén

(Mt. 24:1-2; Lc. 21:5-6)

13 Wüx Teat Jesús taw tiül aaga nadam nangaj iüm, quiaj nop minipilan nej tasaj nej:

—¡Teat, ijaw ajcüwa nadamdam piedra quiaj! ¡Najneajay tarangüch marang nadamdam iüm quiaj! —aj nej.

²Quiaj Teat Jesús tasaj nej:

—Nganüy teamejaw ajcüwa nadamdam iüm quiaj, pero alinoic nüt ngome apmajlüy noic piedra wüx alinoic, cos meáwan ayaj apmümb jarriüm —aj nej.

Wüx laliüc ndrom ombas a iüt cam

(Mt. 24:3-28; Lc. 21:7-24; 17:22-24)

³Ndoj tambüw andüyiw wüx mitiüc Olivos najlüy lareng nadam nangaj iüm. Teat Jesús lachetej; quiaj Pedro, Jacobo, Juan, at Andrés tatüniw manguiayiw nej wüx tajlüiyi nejíwan quiaj, tasajüw:

⁴—Teat, isaj xicon ngow apmajlüy aag ipiüng wüx apjarriüm nadamdam iüm quiaj. ⁵Cuane apmajlüy sanajawan wüx laliüc majlüy meáwan leawa ipiüng quiaja? —ajiw nej.

⁵ Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:

—Ijawan wüx, nde mawaiich icon nejinguind. ⁶Cos xeyay nipilan alitiücw miün, apmandeacuw wüx xique, apmapiüngüw: “Xique aaga Cristo”, apmawiüw. Quiaj apmawaijchaw xeyay nipilan.

⁷ Aton masey wüx apmenguiayıün anderac wüx monciüy, at apmapiüngüw laliüc majlüy monbiyay, nde mbayameron cos atquiaj netam majlüy, pero nganaw mümb minüt a iüt cam. ⁸Cos monaw tiül noic iüt apmembiyayej maquiüjpüw monaw tiül alinoic iüt. At monaw tiül noic cambaj apmembiyayej maquiüjpüw monaw alinoic cambaj. Aton apmajlang nadamdam ateam nguiajan-tanej. Apmajlüy xeyay lop, xeyay monciüy. Meáwan aaga ayaj les tamelich ajlüy ngo majneaj, ajlüy necoy.

⁹Icona netam mejawan wüx aag ayaj, cos apmayaciüw icon teowixaw monajiüt, apmejwüchiün tiül sinagogas. Aton apmejpajan niüng ajlüiyiw natang monajiüt cos iyariün sandeac. Quiaj alndom mesajan nejiw wüx xique manguiayiw aton. ¹⁰Wüx nganaw mümb minüt a iüt cam netam masoic meáwan nipilan wüx iüt wüx aaga najneajay nanderac cam, manguiayiw nguineay alndom maw nisoet. ¹¹Wüx apmaquiijpüw icon mayaciüw icon teowixaw monajiüt, nde meyamyamban imeajtsan wüx cuane apmeipiüngan, cos apmeajndiün leaw apmeipiüngan quiájan. Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios apmambeol icon mendeacan. ¹²Nacojaran apmayac teowixaw monajiüt nachiigueran; at nachiigueran apmayac teowixaw monajiüt nacojaran mandeow. Aton nateataran apmayac

teowixaw monajiüt nacualaran, at nacualaran apmayac teowixaw monajiüt nateataran, namümaran, mandeowüw. ¹³Meáwan nipilan apmajcüyiw majawüw icon ajcan iyariün sandeac. Pero naleaing jane apmafüc wüx meáwan aag ayaj, apmaw tiül naél.

¹⁴ Tanomb aaga nendeac andeac Teat Dios nenüt Daniel tarang wüx nawiig, tapiüng wüx aaga xeyay ngo majneaj leaw apmütüch ndrom ombas cambaj. Wüx ijawan aag ayaj lajlüy niüng ngo metam majlüy (jane teamateow ich mayamb omeaats majaw cuane wüx apiüng aag ayaj), quiaj jane ajlüy tiül iüt Judea ich mecuiür andüy wüx tiüc.

¹⁵ Tiül aaga nüt quiaj jane ngo majlüy tiül iüm, nde majmel tiül iüm mawün leaw ajiür quiaj. ¹⁶Sitiül aljane altiüll corrüll, aton nde mandilil andüy aniuäng nej mayar apix nej. ¹⁷Apmaél ocueajiw a montaj alteomeajtsuw micualtiüw nejiw, at leawa nejiür nine teachech wüx aaga nüt quiaj! ¹⁸Itüniün ocueaj Teat Dios nde müütüch icon mercuiürran wüx nüt ajlüy naquind, ¹⁹Cos aaga nüt quiaj apmamongocharan xeyay ngo majneaj, leawa nómbar ngomeaag ajlüy ajan wüx Teat Dios tarang a iüt cam, aton ngome apmajlüy alinomb. ²⁰Sitiül Teat Dios ngo mapal aaga ngo majneaj quiaj, nejinguind ngome apmapac. Cos Teat Dios xeyay ajiür lasta minipilan nej leaw nej lamarriiid, áag tandondoch naijen aaga nüt ajlüy ngo majneaj quiaj.

²¹ Sitiül aljane apmasaj icon: “Jogüy a Cristo”, maw; tengwüy mapiüng: “Joyaj a Cristo”, maw, nde meyariün andeac nej. ²²Cos aliücw xeyay monwaiich; altiüll apmapiüngüw cristo nejiw. Altıüll apmapiüngüw mondeac andeac Teat Dios nejiw; apmarangüw ateócan mambaijchaw nipilan, mawaijchaw para mayarich andeacuw nejiw. At altiüll minipilan Teat Dios leawa nej lamarri-

iüd apmawaiicharanüw aton sitiül ndot alndom.²³ Pero ich leaam imeajtsan, xiique lanasaj icon nde nganüy para alndom mejawan nguineay apmajlüy ali-noic nüt.

Wüx aliüc Teat Naxey

(Mt. 24:29-35, 42-44; Lc. 21:25-36)

²⁴ Wüx aaga nüt quiaj, wüx apmamong meáwan aaga xeyay ngo majneaj quiaj, nüt lango merraj átan a caaw lango merraj.²⁵ At ocas apmajmiüctuw imiün tiül cielo, meáwan leaw almajlüy cawüx apmajüyjüy.²⁶ Condom quiaj apmajaraw aaga Teat Naxey aliüc amb tiül oic xeyay najneajay ajlüy, nelitlit om-bas.²⁷ Quiaj apmüüch mambüw mián-geles nej macanchichaw meáwan minip-ilan nej wüx iüt, imiün nonüt, noleat, calüy, cawac.

²⁸ Inguiayıün leaw sanasaj icon wüx nguineay arang a toc: Cos wüx latsatsaw mipüüig nej mayac aóp, quiaj ajüic lal-iic matüch a nüt arraar.²⁹ Atquiaj icona wüx apmejawan lajlüy aaga lanasaj icon quiaj, quiaj apmejawan laliüc matüch a nüt mapeay Teat Naxey.³⁰ Naleaing sasaj icon, meáwan aag ayaj apmajlüy wüxan aliün mapac nipilan ningüy wüx iüt.³¹ Masey iüt, at a cielo apndrom om-bas, xepoch nómban ngondom ndrom ombas.

³² Wüx aaga nüt, aaga ores quiaj, ne-jinguind ngo majaw, at ajcüwa ángel najlüy tiül cielo, at Micual Teat Dios ngo majaw ngow. Néjan quiaj Teat Dios ajaw.

³³ Netam mepacan nde memeayıün, icüliün, itajcean orar cos ngo mejawan ngow apmajlüy aag ayaj.³⁴ Cos aag ayaj atnej arang nop naxey wüx amb majüy miünquiaj. Wüxan nganaw maw aniüng nej apmapaj miünüw mimos nej, müüch minajütiw anopnopoj. Aton ne-jiür ombeay nden apmasaj nde mameay.³⁵ At icona, icüliün, nde memeayıün,

cos ngo mejawan ngow apmapeay ne-neay nden; sitiül apmapeay andüy wüx quinüt, sitiül pinawan ongwiiüts, sitiül andüy wüx arrow, tengwiüy ümb arrow;³⁶ nganandot maxom icon almemeayıün wüx nej apmapeay.³⁷ Leaw lanasaj icon, aton sasaj meáwan nipilan: Icíliün xic, nde memeayıün —aj nejiw Teat Jesús.

Tayambüw nguineay alndom masapüw Teat Jesús

(Mt. 26:1-5; Lc. 22:1-2; Jn. 11:45-53)

14 Alfünan ic nüt wüx nganaw matüch nangos nüt pascua wüx üeteran pan ngo majmel levadura. Ajcüwa montangtang miteaats, at mondüy wüx aaga poch tüünd Moisés, tayambüw nguineay mawaijchaw para masapüw Teat Jesús mambiyaw.² Pero tapiüngüw:

—Ngondom marangaats aag ayaj wüx nangos nüt, cos nipilan apmajcüiyw, ap-majlüy xeyay monyaingyaing —awüw.

Nop najtaj tateng najmboc angan aceite wüx omal Teat Jesús

(Mt. 26:6-13; Jn. 12:1-8)

³ Wüx Teat Jesús altiül cambaj Beta-nia, teäuetiw al anüting Simón, aag laíün wüx axom nej noic ngo majneaj necoy nasoic lepra. Quiaj tajngot nop najtaj ajamiün najmboc angan aceite, nenüt nardo nembeat xeyay, chipiow nop nine iquial narangüch atnej limet nenüt al-abastro. Quiaj tajmbaj apal, tateng wüx omal Teat Jesús aaga najmboc angan aceite quiaj.⁴ Altiül leaw aliw quiaj tajcüiyw, nejeyéjan quiaj tapiüngüw:

—¿Neol tandrooch ombas aaga najmboc angan aceite quiaja?⁵ Jondot majnap apmambeat arej acoic miow (300) tomiün nenüt denario, mambeolaran nipilan leaw ngo majiür —awüw. Tandeacndeaciüw wüx ombas a najtaj.

⁶ Quiaj Teat Jesús tasaj nejiw:

—Icueatiün, ¿neol tapots mesajsajana? Cos nej tarang najneaj wüx ximbás. ⁷ Nipilan leaw ngo majiür aliw ningüy mequiijpan, alndom membeolan wüx indiüman; nganüy a xique ngome sanajlüy ningüy naquiiüb icon meáwan nüt. ⁸ Aaga najtaj cam lamarang leaw alndom marang; cos wüx nganaw nan-deow lamayac aag ayaj wüx ximbás at-nej arangüich wüx amiüraad mondeow. ⁹ Naleaing sasaj icon, nguijantanej wüx aaga iüt cam niüng apmanderac xepoch, quiaj apmanderac wüx aaga najtaj cam nguineay tarang, para alndom leaam omeaatsaran wüx nej —aj nejiw Teat Jesús.

Judas apmayac teowixaw monajiüt a Teat Jesús

(Mt. 26:14-16; Lc. 22:3-6)

¹⁰ Condom Judas Iscariote, nop tiül ajcüwa gajpiüp (12) minipilan Teat Jesús, tamb majaw ajcüw montangtang miteaats mandeacüw nguineay apmayac Teat Jesús teowixaw nejiw. ¹¹ Camüüm manguiayiw aag ayaj, quiaj tapac omeajtsüw, tasajüw apmujchiw nej tomiün. Quiaj tapots mayamb nguineay alndom mayac teowixaw nejiw.

Teat Jesús ndójwüx üet aweaag minipilan nej

(Mt. 26:17-29; Lc. 22:7-23;
Jn. 13:21-30; 1 Co. 11:23-26)

¹² Wüx lamatüch aaga nangos niüt wüx üeteran pan ngo majmel levadura, wüx ambiyarán sap marang nichech wüx pascua, quiaj minipilan Teat Jesús tatüniw manguiayiw nej:

—¿Nguiane indiüm, Teat, namban natajcan majneaj niüng apmatsambaats a sap wüx pascua? —ajüw nej.

¹³ Quiaj Teat Jesús tüüch mambüüw ijpiüw minipilan nej, tasaj:

—Quiúran tiül cambaj. Quiaj apmexoman nop naxey ajoy nop ngan yow,

indüjpiün mamb. ¹⁴ Niüng apmajmel a naxey, quiaj apmesajan neneay iüm: “Atciüy apiüng Teat Naxey: ¿Nguiane ajlüy niüng sanetiün wüx pascua naquiüüb xenipilana?” apmerajan. ¹⁵ Quiaj apmatiib icueajiün noic nadam teomeaats iüm cawüx amb ijpiüw iüm, latajčuch majneaj. Andüy quiaj apmeyakan üeti-iüts —aj nejiw Teat Jesús.

¹⁶ Quiaj tambüüw ijpiüw. Wüx tapeayiw tiül cambaj Jerusalén, quiaj taxomüw meáwan atnej Teat Jesús lamasaj nejiw. Quiaj tayacüw leawa apmüetiw wüx nangos nüt pascua.

¹⁷ Wüx langwiüts, quiaj tapeay Teat Jesús maquiiüb gajpiüp (12) minipilan nej. ¹⁸ Wüx alchetemoj teatütiw, quiaj tapiüng Teat Jesús:

—Naleaing sasaj icon, nop tiül icona leawa teasüet anaag apmayac xic teowixaw monajiüt —aw.

¹⁹ Quiaj tamix omeajtsüw, tatüniw manguiayiw Teat Jesús anopnopo. Nop tapiüng:

—¿Jane, ngwa xique? —aw.

Alinop tapiüng:

—¿Ngwa xique? —aw.

²⁰ Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:

—Aag ayaj nop naw tiül aaga gajpiüp ijlyüiün, áag tenguijal macheniiüts pan tiül polat nóiquian maquiüjpaats.

²¹ Naleaing Teat Naxey apmamongoch atnej apiüng tiül Mipoch Teat Dios, ipero aaga naxey apmeyac nej teowixaw monajiüt xeyay ngo majneaj apmamongoch, más najneaj ngo wijquiam! —aj nejiw.

²² Wüx tenguijaleámban üetiw, quiaj Teat Jesús taxaing a pan, tüüch gracias Teat Dios, ndoj tamaag müüch nejiw, tapiüng:

—Ixaioguiün itean, cos aag agüy xecuerpo —aw.

²³ Condom tachipich noic vas miyow uva, tüüch gracias Teat Dios. Ndoj tüüch nejiw manganeowiüw. ²⁴ Tapiüng:

—Aag agüy xequiej, ajüiquich wüx aaga jayats poch lamayac Teat Dios, cos xequiej apmajünch tiüt mawün wüxasoet xeyay niplan.²⁵ Naleaing sasaj icon xique lango nanganeow miyow uva; pero alinoic nüt sananganeow jayats miyow uva tiül micambaj Teat Dios —aw Teat Jesús.

Pedro apmapiüng ngo majaw jane Teat Jesús

(Mt. 26:30-35; Lc. 22:31-34; Jn. 13:36-38)

²⁶ Wüx landoj matajciuw cantar noic himno, quiaj tambiüw andüiyw wüx mitüc Olivos. ²⁷ Almambüw, quiaj Teat Jesús tasaj nejiw:

—Meáwan icona apmecueatiün xic aaga ongwiiüts cam, atnej apiüng tiül Mipoch Teat Dios: “Sanambiy a nejiür sap, quiaj apndajriüm meáwan misap nej”, aw.²⁸ Wüx sanapac tiül mondeow, quiaj sanamb tiül Galilea ombas xic, teoj icon —aj nejiw Teat Jesús.

²⁹ Quiaj tasaj nej a Pedro:

—Teat, masey meáwan macueatiw ic, xique ngwüy —aj nej.

³⁰ Quiaj tasaj nej Teat Jesús:

—Naleaing sasaj ic Pedro, aaga ongwiiüts cam, wüx nganaw mepaj ijquiajombeay a gallo, ique lamepiüng arojmbüw ngo mejaw jane xic —aj nej Teat Jesús.

³¹ Pedro tandeac napac, tapiüng:

—Masey sanandeow naquiiüb ic, xique ngome sanapiüng ngo najaw jane ic —aw.

Aton atquiaj tapiüngüw meáwan minipilan nej.

Teat Jesús ataag orar tiül Getsemaní

(Mt. 26:36-46; Lc. 22:39-46)

³² Condom tapeayiw tiül Getsemani. Quiaj Teat Jesús tasaj minipilan nej:

—Cheteron ningüy; xique sanamb nataag orar —aj nejiw.

³³ Taquiiüb mamb a Pedro, Jacobo, at a Juan. Quiaj tapots amix omeaats, tayaag xeyay ngo majneaj.³⁴ Tasaj nejiw:

—Xeyay amix ximeaats, sayaag atnej teasandeow. Icüliün xic ningüy, nde memeayiün —aj nejiw.

³⁵ Condom Teat Jesús tamb quiríwan iün majüy, quiaj mejquiet tiüt ataag orar. Tatün ocueaj Teat Dios sitiül alndom mawün nej wüx meáwan leawa apmamongoch.³⁶ Tapiüng:

—Teat, ngo majlüy nicuajind leawa ique ngondom merang. Sandiüüm mewün xic wüx aaga nangaag naél leawa laliüc namongoch. Pero naleaing Teat, nde merang sandiüman xique, irang atnej ique indiüüm —aw.

³⁷ Condom tandilil majaw nejiw. Almapeay quiaj tajaw lameayiw. Quiaj tasaj a Pedro:

—Simón, ¿lermeaya? ¿Neol ngondom meíüc noic ores?³⁸ Nde memeayiün, iyamban Teat Dios, nde matüch icon nimeech. Masey tiül imeajtsan indiüman mendüipiün Teat Dios, pero naleaing icona ngo meiücan wüx, nind imeayiün —aj nejiw.

³⁹ Condom tandüy quiaj alinomb masaj Teat Dios atnej landoj mandeac.

⁴⁰ Wüx tandilil alinomb niüng ajlüiyiw nejiw, taxom nejiw alinomb almameayiw, cos xeyay laínd ameayiw. Quiaj lango majawüw cuane apmasajiw nej.⁴¹ Wüx tapeay amb arojmbüw, quiaj tasaj nejiw:

—¿Neol aliün memeayiüna, tenguijal ixojtana? Landoj, lamatüch a ores. Nganiüy apmayacüch a Teat Naxey teowixaw monrang ngo majneaj.⁴² Witiüron, tabaats, lapeay aaga apmetiib xic —aj nejiw Teat Jesús.

Aquiüjpüw mamb Teat Jesús

(Mt. 26:47-56; Lc. 22:47-53; Jn. 18:2-11)

⁴³Tenguiialeámban andeac Teat Jesús, quiaj ajngot a Judas, áag tajlüy tiül a gajpiüp (12). Aquiiüb miün xeyay nipilan, ajamiünüw espada, at xiül; üüch nejiw mambüw ajciüwa montangtang miteaats, mondüy wüx aaga poch tüünd Moisés, at montangtang monajiüt tiül nadam nangaj iüm. ⁴⁴Aaga Judas lamasaj nejiw nguineay apmatiib majüiquich ngün apmasapüw, cos lamapiüng:

—Áag sanacheech mimboy nej, aag ayaj isapan, iquijipan nde meciüür —aw.

⁴⁵Wúxan apeay aleáingan niüng ajlüy Teat Jesús, tapiüng:

—Teat —aw.

Andíúban macheech mimboy nej.

⁴⁶Quiaj tasapüw Teat Jesús, taquiüjpüw mamb.

⁴⁷Naleaing nop minipilan Teat Jesús tasoond miespada nej, quiaj tandooig nop olaag mimos minatang miteaats.

⁴⁸Teat Jesús tasaj ajciüwa nipilan:

—¿Cuane ijmbichan espadas y xiül wüx isapan xique? ¿Jowa xique, need xic, ngwiýy neola? ⁴⁹Meáwan nüt tajlüy-iüs niüng ijlyuiün naquiaach icon tiül nadam nangaj iüm, icona ngo mesapan xic. Pero naleaing atciý apmajlüy, cos netam majlüy atnej lamapiüng tiül Mipoch Teat Dios —aj nejiw Teat Jesús.

⁵⁰Quiaj tacueatiw nej meáwan minipilan nej, tecuiürrüw.

Nop nench tecuiür

⁵¹Nop nench tandüüb mamb Teat Jesús, awinchay tiül noic püy, tasapüw nej. ⁵²Quiaj nej sojndiüt tiül apix nej, tecuiür miotáagan.

Teat Jesús alniüng ajlüy monajiüt

(Mt. 26:57-68; Lc. 22:54-55, 63-71; Jn. 18:12-14, 19-24)

⁵³Condom taquiüjpüw mamb Teat Jesús niüng ajlüy minatang miteaats. Quiaj canchiütoj meáwan montangtang miteaats, at montangtang monajiüt tiül nadam nangaj iüm, aton mondüy wüx aaga poch tüünd Moisés. ⁵⁴Ata Pedro aton tandüüb Teat Jesús miünquiájan ajngot. Tamb tattüch tiül püjchiüm mbeay ombiüm minatang miteaats. Quiaj tsotot maquiüjpüw monjiür aniüng miteaats, metsantsayej mbeay biümb.

⁵⁵Ajciüwa montangtang miteaats at meáwan monajiüt tiül judíos tayambüw acas nipilan mapiüngüw nóiquian cuane ngo majneaj tandeac Teat Jesús, para mayacüw asoet mandeow, pero ngo maxomüw. ⁵⁶Cos xeyayiw tandeaciüw ngo maleaing wüx ombas nej, palpálwüx andeaciüw, ngome nóiquian. ⁵⁷Altitüil witüütoj tewüyayej wüx mawaijchaw, tapiüngüw:

⁵⁸—Xicona tanguiayasan wüx tandeac mapiüng nej apmajarrich aaga nadam nangaj iüm leaw nipilan tarangüw, ndoj wüx er nüt apmawitich alinop nangaj iüm, ngome narangüch naag owixaran. Atquiaj tandeac aaga naxey quiaj —awüw.

⁵⁹Pero ngome nóiquian tandeaciüw mayacüw asoet.

⁶⁰Condom aaga minatang miteaats witüüti lombom pinawan, matün manguiay Teat Jesús. Tasaj:

—¿Neol ngo merndeaca? ¿Cuane aag teamandeaciüw wüx imbas quiaja? —aj.

⁶¹Teat Jesús ndijchiówan, ngo masaj nej nicuajind. Quiaj tatün manguiay alinomb, tasaj:

—¿Ique aaga Cristo, micual ic Teat Diosa? —aj.

⁶²Quiaj tasaj nej Teat Jesús:

—Xícam aag ipiüng quiaj. Apmejawan xic salcheten amb wüx miác Teat Dios. Cos xique aaga Teat Naxey, apmejawan wüx saliüc ximiün tiül cielo samb tiül oic —aj nej.

⁶³ Quiaj minatang miteaats tachiüt apix nej, xeyay tajcüy, tapiüng:

—¿Cuane tengualeámban macülliüts manguiayiütsa? ⁶⁴ Nganüy icona lamen-guiayıün meáwan aaga ngo majneaj lamandeac quiaj, cos andeac atnej Teat Dios nej. ¿Cuane ajiür menguiayıüna? —aw.

Quiaj meáwan nejiw tapiüngüw netam mandeow.

⁶⁵ Altiül tapots mateontsüw onts ombeayiw nejiw wüx ombas nej. Aton tatsajcüw oniiüg nej, tatoliw. Condom tasajüw:

—¡Nganüy istüet jane netol ic! —ajüw.

At ajiüwa monajiüt quiaj taleambüw nej aton.

Pedro apiüng ngo majaw Jane Teat Jesús

(Mt. 26:69-75; Lc. 22:56-62;
Jn. 18:15-18, 25-29)

⁶⁶ Pedro aliün quiaj tiül püjchiün, quiaj apeay niüng ajlüy nej nop nüx nerang minajiüt minatang miteaats.

⁶⁷ Wüx tajaw a Pedro teatsantsüy mbeay biümb, quiaj lombot mapiür majaw, tasaj:

—Ique aton tequiiüb aaga Jesús naw Nazaret —aj.

⁶⁸ Quiaj a Pedro tapiüng:

—Ngwüiy, ngo najaw Jane, ngo najaw cuane leaw ipiüng quiaj —aw.

Ndoj taw quiaj andüy mbeay nden, quiaj tepaj a gallo. ⁶⁹ Aaga nüx tajaw nej alinomb. Ndoj tapots masaj nipilan alquiaj, tapiüng:

—Aaga naxey quiaj nop naw tiül nejiw —aw.

⁷⁰ Pedro quiaj tawaiich alinomb. Ndoj ajoy miün quiriw ores, ajiüwa nipilan aliw quiaj tasajüw nej alinomb:

—Naleaing ique nop naw tiül nejiw, cos indeac atnej andeacüw monaw Galilea —ajüw.

⁷¹ Quiaj a Pedro tapots mapiüng ngo maleaing aag ayaj, tapaj minüt Teat Dios, tapiüng:

—Por dios, ngo najaw Jane aaga naxey temepiüngan quiaj! —aw.

⁷² Aaga gallo tepaj amb ijmbüw apaj. Quiaj a Pedro leaad omeaats leaw Teat Jesús lamasaj nej. Cos tasaj nej: “Wüxan nganaw mepaj ijmbüw apaj a gallo, ique lamepiüng arojmbüw ngo mejaw Jane xic”, aj nej. Wüx leaad omeaats aag ayaj, quiaj tapots ajiünts.

Teat Jesús alteombas Pilato

(Mt. 27:1-2, 11-14; Lc.
23:1-5; Jn. 18:28-38)

15 Wüx lachiüjbaw, quiaj ajiüwa montangtang miteaats canchiütoj maquiüjpüw montangtang monajiüt tiül nadam nangaj iüm, at mondüy wüx aaga poch tüünd Moisés, maquiüjpüw alacas monajiüt. Quiaj taquiüjpüw mamb Teat Jesús netsaag, mayaciüw teowix Pilato. ² Aaga Pilato tatün nej manguiay:

—¿Naleaingue, ique aaga minatang nenajiüt ocueaj cambaj Israele? —aj.

Quiaj tasaj nej Teat Jesús:

—Atnej ipiüng quiaj —aj nej.

³ Ajiüwa montangtang miteaats tay-acüw nej xeyay asoet. ⁴ Condom Pilato tatün nej manguiay alinomb, tasaj:

—¿Neol ngo merndeaca? Ijaw nguineay teamayaciüw isoet xeyay —aj.

⁵ Teat Jesús ngo masaj nej nicuajind, quiaj a Pilato mbayat majaw nej.

Atüniw mandeow Teat Jesús

(Mt. 27:15-31; Lc. 23:13-25;
Jn. 18:38—19:16)

⁶Aaga Pilato quiaj ajlüyay wüx matsambiich nop najlüy tiül manchiüc wüx nangos nüt, leaw nipilan apmatüniw tsajmbium. ⁷Aliw tiül manchiüc acas nipilan cos tambiyaw nipilan wüx tajcüiyw maquiüjpüw monajiüt. Altiül nop nenüt Barrabás. ⁸Xeyay nipilan tambüw majawüw a Pilato. Tapots matüniw marang atnej mbójan marang. ⁹Quiaj tasaj nejiw a Pilato:

—¿Cuane indiümana? ¿Ngwüy, sanatsambiich minatang nenajiüt icueajíüna?
—aj nejiw.

¹⁰Cos lamajaw ajciüwa montangtang miteaats tayacüw teowix nej a Teat Jesús, ajcan ngo mandiüümüw majawüw mandüüb nej xeyay nipilan. ¹¹Ajciüwa montangtang miteaats taquijchiw ombeay nipilan mapiüngüw tsajmbium Barrabás. ¹²Quiaj a Pilato tatün manguiay alinomb:

—¿Cuane indiüman mejawan narang wüx aag ipiüngan minatang nenajiüt icueajíüna? —aj nejiw.

¹³Nejiw tepajüw napac:

—Ich mandeow wüx cruz! —awüw.

¹⁴Quiaj tasaj nejiw a Pilato:

—¿Cuane asoet ajiür? —aj nejiw.

Meáwan nipilan tepajüw alinomb:

—Ich mandeow wüx cruz! —awüw.

¹⁵Cos aaga Pilato tandiüm majneaj aweaag meáwan nipilan, quiaj tatsambiich a Barrabás. Ndoj tapiüng majwüch Teat Jesús, quiaj tüüch mamb mayaciüw wüx cruz.

¹⁶Condom ajciüwa soldados taquijpüw Teat Jesús andüy tiül noic püjchiün niüng acül Pilato, nenüt pretorio. Quiaj canchiütoj meáwan soldados. ¹⁷Condom quiaj tasojiqui wüx Cruz.

tayacüw wiix omal nej noic corona nepeat sats. ¹⁸Quiaj tapots mitsojow nej, tasajüw:

—¡Mbich ique minatang nenajiüt ocueaj judíos! —ajüw.

¹⁹Tawüjchiw omal nej naag xiül, aton tateontsiw onts ombeayiw nejiw wüx ombas nej. Ndoj taquiejiw micosüw nejiw teombas nej, atnej teayambüw monajneaj. ²⁰Wüx lapaxiow mitsojow, quiaj tasojndiwiw aaga morada napixeran, cas tasojiqui wüx Cruz.

Teat Jesús tajmel wüx cruz

(Mt. 27:32-44; Lc.
23:26-43; Jn. 19:17-27)

²¹Nop naxey naw tiül cambaj Cirene, nenüt Simón, miteatiw Alejandro maquiüüb a Rufo, les tajngot imiün tiül wa-jchiüc. Wüx tamong amb quiaj, tasapüw nej müjchiw mambitic micruz Teat Jesús.

²²Quiaj taquijpüw mamb a Teat Jesús andüy tiül niüng nasoic Gólgota, aag ayaj amb apiüng: Omal Mondeow.

²³Condom tüjchiw nej vin aolüw tiül noic süüig nenüt mirra, pero nej ngo mayar manganeow. ²⁴Wüx landoj mayaciüw wüx cruz, quiaj tembaagayej wüx apix nej. Tasüetiwi wüx majawüw ngün apmajoyiw anopnopoj.

²⁵Aleamb pinawan ajiüy nüt tayacüw nej wüx cruz.

²⁶Condom tarangüw acas poch mayaciüw wüx omal cruz nitüng apiüng cuane asoet nej. Apiüng: “Aag agüy minatang nenajiüt ocueajiw nipilan judío”, aw. ²⁷Aton tajmeliw wüx cruz ijipüw moneed, nop amb wüx miác Teat Jesús, alinop amb wüx miquiamb nej.

²⁸Atquij tajlüy leaw landoj lamapiüng tiül Mipoch Teat Dios, cos apiüng: “Tayacüch atnej nop nerang ngo majneaj”, aw.

²⁹ Leaw tamongoj quiaj titsojow nej, talanglangüw omalüw miglihiw ma-jiiquichaw ajcuiyw. Tapiüngüw:

—¡Jaa, ngwüy ique nepiüng apmejar-rich aag nadam nangaj iüm, ndoj wüx er nüt apmelomboch alinomb! ³⁰ ¡Nganüy erwüneay wüx cruz iquiáyan quiaj, iriow tiüt! —ajüw.

³¹ At aton ajcüwa montangtang miteaats at mondüy wüx aaga poch tüünd Moisés titsojow nej, tapiüngüw nejeyéjan quiaj:

—Nej tawün wüx alinop, pero nganüy a nej ngondom mewüneay wüx nejáyan quiaj. ³² Nganüy apmajawaats sitiül naleaing nej aaga Cristo, minatang nenajiüt ocueaj cambaj Israel, cos sitiül apmaw tiüt imiün wüx cruz, mbich apmayariüts andeac nej —awüw.

At monlüy wüx cruz aton titsojow nej.

Wüx tandeow Teat Jesús

(Mt. 27:45-56; Lc. 23:44-49; Jn. 19:28-30)

³³ Wüx laminiüt, quiaj pojniüt wüx iüt, tiün ram wüx lanchejliow nüt. ³⁴ Wüx lanchejliow nüt, quiaj Teat Jesús tepaj napac, tapiüng:

—Eloi, Eloi, ¿lama sabactani? —aw. Aag ayaj apiüng: Teat Dios, Teat Dios, ¿neol tecueat xic?

³⁵ Altiül leaw alquiaj tanguiayiw aag ayaj, tapiüngüw:

—Inguiayıün, teamapaj a Elías —awüw.

³⁶ Quiaj tamb nop, acuiür macachiich tiül vinagre noic esponja, aag ayaj atnej walang sap. Tayac wüx nots xiül. Quiaj tüüch machey. Tapiüng:

—Cawüi majawaats sitiül aliüc Elías mawiün nej tiüt —aw.

³⁷ Quiaj Teat Jesús tepaj napac, ndoj tandeow. ³⁸ Wüx tandeow Teat Jesús, quiaj aaga nadam jael nepal teomeaats nadam nangaj iüm chiütat naw cawüx

andüy tiüt, nómban mbajcaw pinawan.

³⁹ Alombok quiaj niüng ajlüy micruz Teat Jesús nop minatang tiül soldados, teamajaw. Wüx nej tanguiay tepaj, ndoj tajaw nguineay tandeow, quiaj tapiüng:

—¡Naleaing aaga naxey quiaj Micual nej Teat Dios! —aw.

⁴⁰ Aton aliw quiaj acas montaj, miün-quíajan alembemew teamajawüw. Altíül María Magdalena, Salomé, at a María mimümuw José maquiiüb Jacobo aag chingüy. ⁴¹ Ajcüwa montaj quiaj, tandüpípiw Teat Jesús wüx tajüy tiül Galilea, tambeolüw nej. Aton aliw quiaj altigüy montaj, ajcüw tiünüw mandüpípiw nej matüchiw Jerusalén.

Wüx tamiüraad Teat Jesús

(Mt. 27:57-61; Lc. 23:50-56; Jn. 19:38-42)

⁴² Wüx lamitiüt nüt, langwiüts, cos aaga nüt quiaj tenguiay ayambüch leaw apmetam wüx nüt axoodaran, cos oxep quiaj nüt axoodaran. ⁴³ José naw tiül cambaj Arimatea, nej nop nej natang tiül monajiüt ocueaj judíos. Nej ngo mimbol, tamb niüng ajlüy a Pilato matün micuerpo Teat Jesús mamiüt. Cos nej aton teamacül majlüy tiül micambaj Teat Dios. ⁴⁴ Pilato mbayat wüx tanguiay najénan landeow Teat Jesús. Quiaj tapaj a minatang tiül soldados matün manguiay sitiül naleaing landeow. ⁴⁵ Wüx minatang soldado tapiüng naleaing landeow, quiaj a Pilato tasaj a José alndom maquiiüb mamb mamiüt. ⁴⁶ Condórn quiaj José tamb mangal noic na-jneaj püy. Ndoj tawün tiüt Teat Jesús, tawinch tiül a püy, taxaing maquiüübs mamb mayac tiül noic jayats ox-iüt narangüch tüeng tiük tiül piedra. Ndoj tayacüw noic nadam piedra mapal.

⁴⁷ María Magdalena, at María mimüüm José, tajawüw nguiane tayacüch.

Teat Jesús tapac tiül mondeow

(Mt. 28:1-10; Lc. 24:1-12; Jn. 20:1-10)

16 Wüx lamong a nüt axoodaran, quiaj María Magdalena, Salomé, at María mimüm Jacobo tangalüw na-jmboc angan aceite majoyiw mayaciüw wüx ombas Teat Jesús.² Úmban arraw doming almajnchep nüt, quiaj tambüw andüiyiw niüng ajlüy oxiüt.³ Tandeaciüw nejeyéjan quiaj, tapiüngüw:

—¿Jane apmawün ocueajiiüts a piedra nepal ombeay aaga oxiüt? —awüw.

⁴ Wüx tatüchiw quiaj, quiaj tajawüw aaga nadam piedra nepal oxiüt laáw.⁵ Wüx tajmeliw tiül oxiüt, quiaj tajawüw nop nench, asooig najal apix nej raan. Alchetem wüx miác niüng tayacüch a Teat Jesús. Quiaj mbayatoj.⁶ Pero nej tasaj nejiw:

—Nde mbayameron, cos sajaw icona teameyamban Teat Jesús naw Nazaret, áag tambiyaw wüx cruz. Nganiy lapac, ngo majlüy ningüy. Jogüy ijawan niüng tayaciüw.⁷ Nganüy quiüran isajan a Pedro at meáwan minipilan nej. Isajan: “Teat Jesús laámb ombas nej andüy tiül Galilea. Quiaj apmejawan, atnej lamasaj icon” —aj nejiw.

⁸ Quiaj tawüw tiül oxiüt acuiürriuw, cos xeyay mbayatoj, tambeapmbeap nejiw, ngo masajüw nejinguiind cos xeyay mbayatoj.

Teat Jesús tejüiquichay majaw nej María Magdalena

(Jn. 20:11-18)

⁹ Wüx Teat Jesús tapac tiül mondeow úmban arraw doming, quiaj tejüiquichay ombas majaw nej a María Magdalena, aag landoj mawün wüx ombas ayaíw nimeech.¹⁰ Condom quiaj María tamb masaj minipilan Teat Jesús, cos xeyay amix omeajtsüw, tenguijal

ajüntsiuw.¹¹ Masey lamanguaiayiw Teat Jesús lapac, aton a María landoj majaw nej, nejiw ngo mayariw andeac nej.

Teat Jesús tejüiquichay majawüw nej ijpüw minipilan nej

(Lc. 24:13-35)

¹² Wüx ndoj ayaj, quiaj Teat Jesús tejüiquichay alinomb majawüw nej ijpüw minipilan nej wüx aliw tiül tiiid andüiyiw tiül wajchiic, pero naleaing lango majüic matnej.¹³ Nejiw aton tambüw masajüw alacas minipilan nej, átan ngo mayariw nejiw andeaciüw.

Teat Jesús tasaj minipilan nej cuane netam marangüw

(Mt. 28:16-20; Lc. 24:36-49; Jn. 20:19-23)

¹⁴ Condom Teat Jesús tejüiquichay majawüw nej ajcüwa gajpanop (11) minipilan nej wüx aliw wüx mes teäuetyi. Quiaj talic nejiw ajcan ngo mayariw leaw tasoiqiuw, aton cos adam omeajtsüw, ngo mayariw andeaciüw monjaw nej lapac.¹⁵ Ndoj tasaj nejiw:

—Quiüran tiül meáwan cambaj wüx iüt, isajan meáwan nipilan wüx aaga najneajay nanderac nguineay alndom maw asoeteran.¹⁶ Jane apmayar xepoch, mayar yow aton, apmaw asoet nej. Pero sitiül aljane ngo mayar xepoch, aag ayaj apmamongoch xeyay ngo majneaj tiül biümb alinoic nüt.

¹⁷ Jane ayar xepoch apndom ombastiüw marangüw ateócan. Wüx xenüt apmatajciuw majneaj nipilan leaw alwüx ombasiüw nimeech; at apmandeaciüw alinoic ombeayıün.¹⁸ Masey masapüw ndiüic; at sitiül tüjndiw manganeowüw leaw alndom mambiy nejiw, ngome apmarang nejiw nicuajind. Aton wüx apmayaciüw owixaw wüx moniün andeow apmajneajiw —aj nejiw Teat Jesús.

Teat Jesús tamb andüy tiül cielo*(Lc. 24:50-53)*

¹⁹ Landoj masaj nejiw aag ayaj, quiaj tamb Teat Jesús andüy cawüx tiül cielo. Quiaj chetet amb wüx miác Teat Dios. ²⁰ Ndoj minipilan nej tambüw tiül meáwan cambaj mandeacüw aaga

najneajay nanderac leaw apiüng wüx nguineay Teat Dios alndom mawün asoeteran. Nejay Teat Cristo tambeol nejiw, tajüíquich majaraw leaw tandeacüw, aag ayaj naleaing, cos tarang ateócan wüx tandeacüw mipoch nej. Atquiaj tajlüy. Amén.

Najneaj nanderac leaw tapiüng

SAN LUCAS

wüx Teat Cristo

Neol tajlüy aaga nawiig cam

1 Xeyay lamarangüw wüx nawiig
nguineay andüübndüjpeay meáwan
leawa tajaraw naleaing tajlüy, ² atnej
taquiajchiw icoots ajcüw leawa
tajawüw tanomb con oniüjcüw; aton
tambeolüw wüx mandeaciw meáwan
poch leaw tanguiayiw. ³ Nganüy xique
laúmb natüntün nanguaiy meáwan,
nguineay alndom najaw naleaing
cuane tajlüy. Áag tapiüngas sanarang
nasaj ic palan Teat Teófilo, nguineay
andüübndüjpeay, ⁴ mejaw naleaing
meáwan leaw lerquiaacharan wüx.

Nop ángel apiüng apwijquiam Juan Bautista

⁵ Tiül mineat Herodes wüx nej tarang
minatang monajiüt tiül iüt Judea, tajlüy
nop miteaats tiül nipilan judío nenüt
Zacarías, ajlüy tiül noic ajlüy miteaats
ocueaj Abías. Mintaj nej teat Zacarías
nenüt müüm Elisabet, naw tiül acualaats
teat Aarón, áag tajlüy tanomb. ⁶ Miijpüéj
ayariw andeac Teat Dios, arangüw atnej
lamapiüng Teat Dios. Nejinguind ngon-
dom mapiüng nejiw alcuate ngo ma-
jneaj arangiüw. ⁷ Naleaing nejiw ngo ma-
jiürtüw micualüw nejiw cos müüm Elisa-
bet ngondom majiür micual nej; aton cos
miijpüéj xeyay latang ombastiüw.

⁸ Condom wüx tatüch nejiw aaga
noic ajlüy miteaats marangüw najiüt
tiül nadam nangaj iüm, teat Zacarías
tajlüy tiül. ⁹ Cos miteaats ajlüyayej wüx
masüetiw majawüw cuane najiüt ap-
marangüw anopnopoj. Teat Zacarías
tatüch nej majmel tiül nadam nan-
gaj iüm ocueaj Teat Dios mayac pom.

¹⁰ Meáwan nipilan monaw tiül cam-
baj acülfwan mbeay nadam nangaj iüm
teatajciuw orar wüx teajmel pom. ¹¹ Teat
Zacarías altiül nadam nangaj iüm, quiaj
tajaw nop ángel ocueaj Teat Dios alem-
bem amb wüx miác artül niüng ajmel
pom. ¹² Wüx teat Zacarías tajaw aaga ángel,
mbayat xeyay, lango majaw cuane
apmarang. ¹³ Quiaj tasaj nej a ángel:

—Teat Zacarías, nde mbayamear, cos
Teat Dios lamanguaiy leaw itün ocueaj
nej. Nganüy müüm Elisabet mintaj apma-
jiür nop micual nej. Apmeaach manüt
Juan. ¹⁴ Ique apmapac imeataats xeyay.
Aton xeyay nipilan apmapac omeajtsüw
wüx apwijquiam, ¹⁵ cos nej xeyay
najneaj apmarang majaw Teat Dios.
Ngome apmanganeow vin, aton ngome
apmanganeow alinoic yow leaw alndom
müüich mangün nipilan. Teat Dios ap-
müüich nej majiür Nangaj Miespíritu
Nej wüx aliün teomeaats mimüüm nej.

¹⁶ Nej apmüüich leaam omeajtsüw ali-
nomb xeyay nipilan tiül israel wüx Teat
Dios, midiosüw nejiw. ¹⁷ Nej apmamong
ombas marang minajiüt nej, teoj aliiuc
aaga lapiürang aliiuc. Apmarang atnej
tarang tanomb teat Elías, müüich ma-
jneaj omeajtsüw nateateran majawüw
micualüw nejiw. Aton müüich marangüw
najneaj leaw ngo mandiüümüw mayariw
leaw asoiquiw. Atquiaj alndom müüich
majlüy noic ajlüy nipilan mayariw an-
deac aaga Cristo leaw lapiürang aliiuc
—aj nej aaga ángel.

¹⁸ Quiaj tapiüng teat Zacarías, tasaj a
ángel:

—¿Nguineay alndom najaw naleaing
aag ayaja? Cos xique xeyay lasataxey, at
xantaj latang ombas aton —aw.

¹⁹ Quiaj tasaj nej a ángel:

—Xique nenütiüs Gabriel nerangas mi-
najiüt Teat Dios. Nej tüüch xic niün nasaj
ic aaga najneaj poch quiaj. ²⁰ Nganüy
cos ngo meyar sandeac, langome ap-
merndeac leaw attüch a nüt majlüy aaga

lanasaj ic quiaj, ndoj apmerndeac ali-nomb —aj nej.

²¹ Ajcüwa nipilan leaw ngo majmeliw, teamacüliw teat Zacarías, lambayajow ngo majawiw cua nerang nej, neol tequiy tiül nadam nangaj iüm. ²² Wüx taw tiül nadam nangaj iüm teat Zacarías langondom mendeac masaj nejiw nicuajind. Quiaj tapiüngüw:

—Aleaic tüünd majaw tiül nadam nangaj iüm —awüw.

Nej tüüch nejiw majawiw cuane apiüng naag owix nej, cos lamejew, lan-gondom mendeac.

²³ Wüx tatüch a nüt ndom minajiüt nej tiül nadam nangaj iüm, quiaj tajtsor. ²⁴ Naleaing ajiür miün acas nüt lacual müüm Elisabet mintaj nej. Quiaj tacülan aniüng nej acoquiw caaw, ngo maw majüy. Tapiüng: ²⁵ “Teat Dios lamajiür xic lasta, lamüüch xic namongoch xemonxing teombas nipilan”, aw.

Ángel tapiüng apwijquiam Teat Jesús

²⁶ Wüx lamajiür anaíw caaw, quiaj aaga ángel Gabriel tüüch nej mamb Teat Dios andüy tiül iüt Galilea, tiül noic cambaj nenüt Nazaret, ²⁷ majaw nop nüx nenüt María. Aaga nüx quiaj altiüt mipoch aweaag nop nench nenüt José, naw tiül acualaats a Rey David tajlüy tanomb. ²⁸ Aaga ángel wüx tapeay niüng ajlüy a nüx, tasaj:

—Jow müüm, satepeay ic! Sasoic nasaj ic lamexom xeyay monajneaj, cos Teat Dios lamambeol ic. Xeyay najneajay apmanderac wüx imbas tiül meáwan montaj —aj.

²⁹ Nej a nüx wüx tajaw aaga ángel, mbayaw manguiay andeac, tapiüng tiül omeaats nej: “¿Neol tatepeay xic atquiaja?” aw. ³⁰ Quiaj tasaj nej aaga ángel:

—María, nde mbayamear, cos Teat Dios apmambeol ic xeyay. ³¹ Nganüy apmejiür micual, apmewiquiach nop nine

nench, apmeaach manüt JESS. ³² Nej apmajlüy xeyay netam ajlüy. Apmanderac wüx nej apmapiürang micual nej Teat Dios najlüy tiül cielo. Teat Dios apmüüch nej marang nop minatang nena-jiüt atnej tarang wüx a Rey David, mixeech nej najlüy tanomb. ³³ Nej apmajlüy wüx meáwan nipilan judío micual teat Jacob, apmarang natang meáwan nüt, aag ayaj ngo majiür ndoj —aj nej.

³⁴ María tasaj a ángel:

—¿Nguineay alndom majlüy aaga ipiüng quiaja, cos xique nganaw naijür xenoj? —aj.

³⁵ Quiaj tasaj nej a ángel:

—Aag ayaj Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios apmerang. Nej Teat Dios apmajiür ic mewiquiach aaga nine, cos aaga nine quiaj nangaj nej Micual Teat Dios. ³⁶ At icualaats müüm Elisabet apmajiür nop nine. Masey xeyay latang ombas, anderac nómban ngondom ma-jijiür micual nej. Nganüy lacual lama-jijiür anaíw micaaw a nine teomeaats nej. ³⁷ Cos para Teat Dios ngo majlüy nicuajind naél ngondom marang —aj nej a ángel.

³⁸ Quiaj tapiüng a María:

—Xique nganüy sajlüy tiül owix Teat Dios, ich marang wüx ximbas atnej lamepiüng apmarang —aw.

Quiaj tamb a ángel.

María tamb majaw Elisabet

³⁹ Tíulan aaga nüt quiaj María tamb nagen andüy tiül tiülc tiül noic cambaj tiül iüt Judea. ⁴⁰ Wüx tapeay quiaj tajmel aniüng teat Zacarías, quiaj tatepeay müüm Elisabet. ⁴¹ Wüx Elisabet tanguiay atepeay nej María, quiaj ajwicwic teomeaats nej aaga nine. Quiaj Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios tiün andüy wüx nej. ⁴² Quiaj tandeac napac, tapiüng:

—Xeyay najneajay apmanderac wüx imbas tiül meáwan montaj, aton xeyay

najneajay apmanderac wüx ombas aaga nine alteomeaats quiaj.⁴³ ¿Jow a xique, cuane xic, miün majaw xic mimüm Micual Xeteat Diosa?⁴⁴ Cos wúxan sanguay itepeay xic, quiaj xecual apac omeaats, ajwic tiül ximeaats.⁴⁵ Najneajay apmapac imeaats cos teyar meáwan leaw lamasaj ic Teat Dios nguineay amarang —aw.

⁴⁶ Condom quiaj tapiüng a María: Sayaag tiül ximeaats xeyay najneajay arang Teat Dios.

⁴⁷ Apac ximeaats wüx Teat Dios, cos nej newün xic wüx.

⁴⁸ Teat Dios najneaj majaw xic masey xique ngo nembeat nicuajind tiül nipilan.

Naw wüx nganüy meáwan nipilan aliük miün, apmandeaciüw xeyay najneaj wüx ximbas.

⁴⁹ Cos lamarang xeyay najneaj wüx ximbas Teat Dios; nej cuajantanej alndom marang,

Xeyay nangaj minüt Teat Dios.

⁵⁰ Nej andiüm meáwan nipilan leawa lajlüy nganüy, aton ajiür lasta leaw aliük miün apmajlüy, meáwan leaw apmayariw nej andeac.

⁵¹ Naag owix nej lamarang xeyay nadamdam cuajantanej, aton tandrooch ombasiüw monpiüng nejiw alwüx atamiüw.

⁵² Tawün niüng tsotojow montangtang monajiüt, tayac quiaj leaw ayajcüw ngo membeatiw.

⁵³ Nipilan leawa ngo majiür üetiw, nej tüüch meáwan najneaj; nganüy nipilan monjiür xeyay, tüüch mambüw owixáwan, nicuajind ngo maxomüw.

⁵⁴ Tambeol cambaj Israel, ajcüw monrang minajiüt nej; ngo ndrom omeaats nejiw, tajiür nejiw lasta xeyay,

⁵⁵ cos atquiaj tasaj mixejchiiüts Abraham wüx micual micual nej; tapiüng tanaámb apmajiür nejiw lasta meáwan nüt —aw a María.

⁵⁶ Ndoj María tacül quiaj maquiiüb müm Elisabet arej caaw, condom tandilil tajtsor alinomb.

Wijquiat Juan Bautista

⁵⁷ Wüx tatüch a nüt wijquiam micual nej müm Elisabet, quiaj wijquiat nop nine nench.⁵⁸ Wüx tanguiayiw acualaats nej, at moncül quiájan niüng acül nej, nguineay Teat Dios lamajiür nej xeyay lasta, quiaj tapac omeajtsuw aton maquiijpüw.⁵⁹ Condom wüx tatüch ojpeacuw nüt, quiaj taquiijpüw a nine matajcüch circuncidar atnej mbójan arangiüw judíos. Tandiümiüw müjchiw manüt Zacarías atnej minüt miteat nej.

⁶⁰ Quiaj mimüm nej a nine tapiüng:

—Ngwiý, Juan apmanüt —aw.

⁶¹ Quiaj tasajjuw nej:

—¿Neol ayaja? Cos ngo majlüy tiül icualaats nejinguind manüt atquiaj —awüw.

⁶² Quiaj tatüniw manguiayiw miteat a nine, arangiüw owixaw majaw, majüic nguineay andiüm müüch manüt a nine.

⁶³ Teat Zacarías quiaj tatün quiriw nine tirip xiül, condom tarang wüx, tapiüng: “Juan minüt nej”, aw. Meáwan monlüy quiaj mbayatoj majawiüw.⁶⁴ Quiaj taley oniw nej a teat Zacarías, tajneaj mendeac, andüüban tasaj Teat Dios najneajay arang.⁶⁵ Meáwan moncül quiájan niüng acüliw nejiw mbayatoj, aton meáwan cambaj najlüy tiül tiük tiül iüt Judea tümb manguiayiw wüx aag ayaj.⁶⁶ Meáwan nejiw leawa tanguiayiw tayacuw wüx omeajtsuw, tapiüngüw:

—¿Jane aaga nine quiaja? ¿Cuane amarang alinoic nüte? —awüw.

Atquiaj tapiüngüw nipilan cos Teat Dios teamambeol a nine, ngo macueat.

Zacarías tandeac leaw aliüc miün

⁶⁷ Teat Zacarías miteat a nine, tambeol nej Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios, tüüch nej poch cuane mandeac, tapiüng:
⁶⁸ Xeyay najneaj ajlüy Teat Dios ocueaj Israel,
 cos nej laíün ningüy tiül icootsa mawün asoet micambaj nej.

⁶⁹ Lamüüch icoots nop leaw alndom mawün icoots wüx,
 aag ayaj imiün tiül acualaats mixejchi-iüts David, aaga nerang minajüüt nej.

⁷⁰ Atnej lamandeac Teat Dios wüx tasaj nangaj mondeac andeac nej, ajcüwa tajlüiy tanomb, cos tapiüng:

⁷¹ Nej apmawün icoots teowixaw leaw andiümüw mambiyaw icoots, at apmawün icoots teowixaw meáwan ajcüy majaw icoots.

⁷² Ajiür lasta meáwan mixejchiiüts, aton apleaam omeaats wüx meáwan leawa lamapiüng apmarang.

⁷³ Cos aag agüy Teat Dios tasaj miteati-iüts Abraham apmarang:

⁷⁴ Apmawün icoots teowixaw moncüy majaw icoots, marangaats leawa nej andiüm, ngo mimbolaats.

⁷⁵ Majlüyyiüts najneajay, ngo majiüraats nicuajind nisoet, marangaats leawa nej andiüm meáwan nüt wüx aliün mapacaats.

⁷⁶ Aton ique xecual, apmenderac wüx apmapiürange ique nop ic nendeac andeac Teat Dios najlüy tiül cielo, cos ique apmemong ombas, Teat Naxey teoj, apmetaag majneaj mitiiüd nej.

⁷⁷ Apmesajüw minipilan nej nguineayi Teat Dios alndom mawün wüx omeaats meáwan asoetiw nejiw, quiaj alndom mawüw wüx.

⁷⁸ Cos xeyay ajiür icoots lasta Miteatiiüts Dios,

áag tüüch icoots noic najneaj atnej ran, aag ayaj Micual nej imiün tiül cielo.

⁷⁹ Nej apmüüch majlüiyi tiül ran leaw ajlüiyi atnej aliw tiül pojniün, tenguijal andeowiüw tiül asoetiw nejiw. Nej apmayac icoots wüx marangaats najneaj, lango majlüy moncüy, aw a Zacarías.

⁸⁰ Aaga nine micual Zacarías quiaj tatang najneaj, xeyay tayamb Teat Dios. Tamb macül tiül wajchiüc niüng ngo majlüy cambaj, leaw atüch a nüt mejüiquichay majaw nej cambaj israel.

Wijquiat Teat Jesús

(Mt. 1:18-25)

2 Wüx aaga nüt quiaj minatang monajiüt tiül Roma nenüt Augusto César tapiüng meáwan nipilan netam mambüw mayacüw mineatüw nejiw.

² Ninguiaj amelich ajmel mineataran wüx Cerenio tarang nenajiüt tiül iüt Siria. ³ Quiaj tambüw meáwan nipilan mayacüw mineatüw nejiw tiül micambajüw nejiw. ⁴ At a José tamb aton imiün tiül cambaj Nazaret tiül Galilea andüy Belén tiül Judea. Aag ayaj micambaj David, cos José micual nej acualaats David. ⁵ Quiaj tamb mayacüw mineatüw nejiw aquiiüb María minüx nej. Aaga minüx nej laliüc wijquiam micual nej. ⁶ Wüx aliw tiül Belén, quiaj tatüch a nüt wijquiam micual a María. ⁷ Quiaj wijquiat micual nej, nop nine nench; aag ayaj ombas macual. Condom taxaiing mawinch ombas tiül noic püy, tapiib tiül üeteay nimal, cos lango matüchiw tiül a iüm niüng axoodaran.

Monjiür sap tanguiayiw andeaciüw ángeles

⁸ Alíwan quiaj acas monjiür sap, acüliw tiül wajchiüc ongwiiüts majiüriw misapüw nejiw. ⁹ Tapeay niüng ajlüiyi nejiw nop ángel ocueaj Teat Dios. Xowüy larraj, nómbar arraj ne-

jiw ran ocueaj Teat Dios. Nejiw xeyay mbayatoj majawüw.¹⁰ Quiaj tasaj nejiw a ángel:

—Nde mbayameron, cos sanasaj icon noic jayats majlüy leaw ngome aag anguiayeran. Xeyay apmütüch mapac omeaats meáwan nipilan. ¹¹ Nganüy nganüy cam tiül micambaj David lawijquiaw nop newün icon wüx. Aag ayaj a CRISTO Mical Teat Dios. ¹² Sanasaj icon nguineay alndom mexoman aaga nine. Apmexoman alpiiüm tiül üeteay nimal, newinch ombas tiül püy —aj nejiw.

¹³ Ndójan mapiüng aag ayaj, quiaj tapeayiw xeyay ángeles imiün tiül cielo maquiüjpüw aaga ángel quiaj. Condom tapots mandeacüw wüx Teat Dios, tapiüngüw:

¹⁴ ¡Najneajay lamarang Teat Dios najlüy tiül cielo,
najneajay apmajlüy wüx iüt, najneajay apmajlüiy meáwan nipilan leaw apmandüjpipi Teat Dios!, awüw.

¹⁵ Condom wüx tandilileaw ajciüwa ángeles andüiyw tiül cielo, lamacueat nejiw, quiaj tesajayej monjiür sap nop alinop, tapiüngüw:

—Tabaats matüchiiüts Belén majawaats aaga apiüngüw lajlüy quiaj, cos Teat Dios lamüüch icoots manguiayiiüts —awüw.

¹⁶ Quiaj tambüw najénan. Wüx tapeayiw quiaj, naleaing taxomüw a María maquiiüb a José, átan a nine alpiiüm tiül üeteay nimal. ¹⁷ Wüx landoj majawüw aag ayaj monjiür sap, quiaj tandeacüw manguiay meáwan nipilan nguineay tasoiiquiw wüx aaga nine quiaj. ¹⁸ Meáwan nipilan leawa tanguiayiw andeacüw monjiür sap ajchiquiaw cawüx manguiayiw, apac omeajtsuw. ¹⁹ Nej a María meáwan leawa tanguiay tayac wüx omeaats. ²⁰ Condom monjiür sap wüx tandilileaw xeyay tapac omeajtsuw masajüw

Teat Dios. Aton tandeacüw wüx meáwan leawa Teat Dios lamüüch nejiw manguiayiw, at leaw lamüñdiw majawüw atnej tasoiiquiw.

Taquiüraab nine Jesús tiül nadam nangaj iüm

²¹ Wüx tatüch ojpeacüw nüt, quiaj tarangüch wüx ombas a nine atnej ajlüiyay marangüw judíos matajciüw circuncidar monench; tüjchiw manüt JESS, atnej aaga ángel lamasaj María wüx nganaw majlüy teomeaats nej a nine.

²² Condom tatüch a nüt mambüw tiül nadam nangaj iüm tiül Jerusalén mayacüw ichech mimüm nine atnej ajlüiyay marangüw judíos, cos atquiaj apiüng tiül aaga poch tüünd Moisés. Quiaj tambüw José maquiiüb María maquiüjpüw a nine, majüiquichaw tiül nangaj iüm, müjchiw Teat Dios. ²³ Tarangüw aag ayaj cos atquiaj apiüng tiül Mipoch Teat Dios, cos apiüng: “Meáwan monench mbas macualaran apmajlüiyiw ocueaj nejiw Teat Dios”, aw. ²⁴ Quiaj tambüw mayacüw ichechiw nejiw atnej apiüng tiül Mipoch Teat Dios, cos apiüng majmel ijquiw nguex tengwüy ijquiw palom.

²⁵ Tiül aaga nüt quiaj alquiaj tiül Jerusalén nop teat naxey nenüt Simeón. Aaga naxey quiaj xeyay najneaj arang, cos ayar andeac Teat Dios; nej teamacüil aaga nüt wüx Teat Dios apmawün wüx cambaj Israel. Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios alwüx ombas nej. ²⁶ Aton landoj lamasaj nej Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios ngome apmandeow, netam ombas majaw aaga Cristo leaw apmütüch nej miün Teat Dios, ndoj tandeow. ²⁷ Aaga naxey quiaj tamb andüy tiül nadam nangaj iüm cos Nangaj Espíritu neech nej mamb. Wüx tapeayiw tiül nadam nangaj iüm a José maquiiüb María maquiüjpüw a nine Jesús marangüw atnej apiüng tiül aaga

poch tüünd Moisés.²⁸ Quiaj Teat Simeón angóchan a nine, tasap mapeic. Tandeac najneajay masaj Teat Dios, tapiüng:

²⁹ Nganüy Teat Dios, najneájan sanandeow

cos lameaach xic najaw aaga leaw tesaj xic.

³⁰ Lanajaw con xiniiüg aag leaw lameaach miün mawün wüx nipilan;

³¹ cos aaga leaw lamejüíquich quiaj, apmambeol meáwan nipilan.

³² Nej ajlüy atnej noic ran leaw apmarraj mambeol meáwan nipilan monaw tiül palpálwüx cambaj;

aton apmarang xeyay najneajay tiül micambaj Israel, aw teat Simeón.

³³ Condom quiaj teat José at mimüm a nine Jesús mbayatoj manguiayiw andeac a teat Simeón wüx a nine quiaj.

³⁴ Quiaj teat Simeón tandeac masaj nejiw, tapiüng:

—Teat Dios mambeol icon —aw.

Condom tasaj a María mimüm a nine, tapiüng:

—Por nej aaga nine cam apma jmiüçuw tiül ngo majneaj xeyay nipilan tiül Israel. At altiül apmawün wüx meáwan ngo majneaj. At aton xeyay nipilan ngome apmandiümüw nej, ngome apmayariw nej andeac.³⁵ Atquiaj apmajüíquich altiül omeaats meáwan anopnop nipilan. Nganüy ique müm, xeyay apmamix imaeaats; apmeyeag atnej matsoel ic nots espada —aw.

³⁶ Aton alquiaj tiül nadam nangaj iüm nop müm najtaj nenüt Ana. Nej nop nendeac andeac Teat Dios, micual nej Fanuel, nawüw tiül acualaats Aser. Nej xeyay latang ombas. Tajiür minoj nej wüx monguich nej, tacül aweaag ayaíw neat, quiaj tandeow minoj nej.³⁷ Lacül peic miow apiqui (84) neat tatow lembej omal. Nej ngo macueat amb tiül nadam nangaj iüm marang najüit nüt ongwiiüts, xeyay ayamb Teat Dios,

xeyay aiünd.³⁸ Aaga müm natajtaj quiaj andüüban iün majaw nejiw, tüüch gracias Teat Dios. Aton tandeac wüx aag nine Jesús quiaj, masaj meáwan nipilan tiül Jerusalén leawa teamacüliw nop newtin nejiw wüx.

Tandilileaw andüiyiw Nazaret

³⁹ Wüx landoj marangüw meáwan atnej ajlüy tiül mipoch Teat Dios, quiaj tandilileaw andüiyiw tiül iüt Galilea, tiül Nazaret micambajüw nejiw.⁴⁰ Aaga nine tatang najneajay napac, taxom omeaats, Teat Dios tambeol nej xeyay.

Teat Jesús tandüy tiül nadam nangaj iüm

⁴¹ Miteat nej mimüm nej neatneáatan ambiuw Jerusalén majawiw nangos nüt pascua.⁴² Wüx lamajiür gajpic (12) mineat nej a Teat Jesús, tambüw Jerusalén atnej mbójan marangüw majawiw nangos nüt.⁴³ Condom wüx landoj nangos nüt nejiw tajtsoriw; nganüy a nench tacúlan Jerusalén. Naleaing José maquiiüb mimüm a nench ngo majawiw.⁴⁴ Lamajüiyiw noic nüt, apiüngüw nejiw álan tiül acualajtsüw nejiw. Quiaj tapots mayambüw pal nüt. Tayambyambüw meáwan tiül acualajtsüw nejiw, at niüng leaw xowüy andeaciüw maquiüjpüw.⁴⁵ Wüx ngo maxomüw, quiaj tandilileaw alinomb andüiyiw Jerusalén mayambüw.

⁴⁶ Wüx er nüt quiaj taxomüw; altiül nadam nangaj iüm, alchetem pinawan mondüy wüx poch leawa tüünd Moisés tanomb. Teamanguay andeaciüw, aton teamatün manguiay nejiw.⁴⁷ Meáwan leawa teamanguay nej andeac mbayajow manguiayiw, cos xeyay axom omeaats mangoch masaj nejiw.⁴⁸ Wüx taxomüw nej miteat nej mbayajow majawiw. Condom tasaj nej mimüm nej:

—Xecual, ¿neol terang atquiay quiaja? Jogüi miteat ata xique xeyay lanayam-
ban ic, lanateowan ximeajtsan wüx im-
bas —aj.

⁴⁹ Quiaj tasaj nejiw a nench:

—¿Neol teyamban xic, müüm, ngo me-
jawana netam narang minajiüt Xeteate?
—aj nejiw.

⁵⁰ Naleaing nejiw ngo maxomüw
omeajtsüw wiix leawa tasaj nejiw quiaj.

⁵¹ Condom taquiüjpüw mamb,
tandilileaw andüiyiw Nazaret. Tanaámb
tarang leaw asoic. Mimüm nej tayac
wüx omeaats meáwan leawa tajaw
leawa tanguiay. ⁵² Teat Jesús tanaámb
tatang najneaj, aton taxom omeaats
xeyay. Teat Dios tambeol nej, at nipilan
najneájan majawüw nej aton.

Juan Bautista aquiaach tiül wajchiüü

(Mt. 3:1-12; Mr. 1:1-8; Jn. 1:19-28)

3 Lamajiür gajpocoic (15) neat tatow
arang natang nenajiüt Tiberio César
tiül Roma. Poncio Pilato nenajiüt nej
tiül Judea; nganüy a Herodes nena-
jiüt nej tiül Galilea. At michiig nej Fe-
lipe nenajiüt nej tiül Iturea, at tiül iüt
Traconite. Aaga Lisaniás nenajiüt nej
tiül Abilinia. ² Teat Anás at Teat Caifás
natang miteaats nejiw tiül nipilan is-
rael. Wüx aaga nüt quiaj aaga Juan
micual teat xan Zácarías, tacül tiül wa-
jchiüü niüng ngo majlüy cambaj. Quiaj
Teat Dios tüüch nej poch leawa netam
mandeac. ³ Quiaj a Juan tapots man-
deac Mipoch Teat Dios tiül meáwan
cambaj ajlüiyiw mbeay lam Jordán.
Tasaj nipilan leaw laleaaw omeaats wüx
Teat Dios mayariw yow, majüiquichaw
naleaing lamacueatiw arangüw ngo ma-
jneaj. Quiaj Teat Dios apmawün wüx
omeaats nej asoetiw nejiw. ⁴ Atquiaj
tajlüy atnej nomb tarang tiül minawiig
nej Isaías, aaga nendeac andeac Teat
Dios, cos tapiüng:

Apmanguaiayaran aljane teandeac tiül
wajchiüü niüng ngo majlüy cambaj,
teamapiüng:

“Xique xiün nüüch leaam imeajtsan
mecueatiün merangan ngo majneaj,
cos aliüc Teat Naxey,
netam meleainguijchan mitiüid nej.

⁵ Meáwan nesojcolüy tiük apmiütam,
meáwan tiük apndajrriüm tiüt matotow;
meáwan netojngoyay tiiüd apmaleaing,
at leawa tiiüd nendojropüy apmatotow.

⁶ Quiaj meáwan nipilan apmajawüw
nguineay Teat Dios alndom mawün
asoeteran.”

⁷ Wüx tambüw majawüw a Juan
müüch nejiw yow, quiaj tasaj nejiw:

—¿Neol cua iyamban ningüy icona
micual ndiüic? ¿Jane nesaj icon mer-
cuiürran meriowan tiül aaga xeyay
ngo majneaj leaw aliüc miün apma-
jlüye? ⁸ Sitiül naleaing laleaaw imeajtsan
nguineay temerangan, ijüiquichan
nómban irangan najneaj. Nde meran-
grangayon wüx mepiüngan: “Abraham
xeteatiün”, merawan; cos naleaing sasaj
icon, Teat Dios alndom müüch majlüy
micual Abraham masey a piedra quiaj,
ndot mandiüm. ⁹ Aton nganüy aaga üech
alwüx mioxijchaw xiül; atquiaj meáwan
xiül leawa ngo mayac najneaj aóng, ap-
ndoquium majlos tiül biümb —aj nejiw.

¹⁰ Condom quiaj nipilan tatüniw nej
manguaiayiw:

—¿Nguineay netam narangana?
—ajüw nej.

¹¹ Quiaj tasaj nejiw a Juan:
—Leawa nejiür ijquiw apix nej ich
müüch noic leaw ngo majiür, at leaw ne-
jiür üet, ich müet aweaag leaw ngo ma-
jüür —aj nejiw.

¹² Átan tambüw majawüw a Juan acas
monxaing tomiün, cos andiümüw ma-
yariw yow. Tasajüw nej:

—Teat, ¿jow xicona, cuane netam
narangana? —ajüw nej.

¹³ Quiaj tasaj nejiw:

—Itüniün aleaw wüx atow nej isoiquiün, nde meyacan wüx nicuajind —aj nejiw.

¹⁴ Aton acas soldado tatüniw man-guiayiw nej:

—Jow xicona, ¿cuane netam narangana? —awüw.

Quiaj tasaj nejiw a Juan:

—Nde mewaijchan aljane mewüniün leaw almajiür, aton nde meyacan asoet leaw ngo marang nicuajind. Ich mapac imeajtsan wüx leaw ingüyaranan —ajowi.

¹⁵ Meáwan nipilan acülíwan, ngo mjawiw jane aaga Juan sitiül nej ng-wüy aaga Cristo, leawa lapiürang aliük mawün nejiw wüx. ¹⁶ Quiaj tasaj nejiw a Juan:

—Xique naleaing süüch icon yow, pero aliük miün nop teat naxey xeyay netam ajlüy ngo mat xic. Xique sayaag nicuajind xic, ngondom natüch nacheed aóns apaj nej. Nej apmüüch icon Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios, apmawün wüx imbasan meáwan ngo majneaj at-nej biümb ambel nendeajndeaj. ¹⁷ Aag ayaj atnej arang nop nerang najiüt, cos alteowix nej minipiüch nej, apmax-aing osaab trigo matendeay, condom apmaxaing mayac tiül troj. Ndoj aaga opang trigo apmambel niüng ngondom xejquem —aw.

¹⁸ Atquiaj tapaj nej ocueajiw, tasaj meáwan nipilan wüx aaga najneaj leaw aliük miün apmajlüy, nguineay alndom maw asoeteran. ¹⁹ At aton a Juan talic a Herodes, aaga natang nenajiüt, cos ngo majneaj arang, lamaquiiüb Herodías, aag ayaj mintaj Felipe michiig nej. Aton tapaj ocueaj wüx meáwan ngo majneaj arang. ²⁰ Naleaing Herodes ngo mayar leaw asoic, tarang alinoic xeyay ngo ma-jneaj, tayac tiül manchiüc a Juan.

Tayar yow Teat Jesús

(Mt. 3:13-17; Mr. 1:9-11)

²¹ Wüx tenguijal ayariw yow nipilan, at Teat Jesús aton tayar yow. Ndoj wüx tenguijal andeac masaj Teat Dios, quiaj tajüic tiül cielo, ²² tiün wüx ombas nej Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios, ajüic atnej noic palom. Quiaj tanguiayaran noic nanderac imiün tiül cielo, tapiitung:

—Ique xecual, xowüy sajiür ic lasta, apac ximeaats najaw ic —aw.

Acualajtsüw mixejchiw mixeech Teat Jesús

(Mt. 1:1-17)

²³ Wüx Teat Jesús tamelich aquiaach lamajiür nimiow gajpowüw (30) mineat nej. Ajaraw nej micual nej José; aaga José micual nej Elí. ²⁴ Aaga Elí micual nej Matat, Matat micual nej Leví, Leví micual nej Melqui, Melqui micual nej Jana, Jana micual nej José. ²⁵ José micual nej Matatías, Matatías micual nej Amós. Amós micual nej Nahum. Nahum micual nej Esli, Esli micual nej Nagai.

²⁶ Aaga Nagai micual nej Maat. Maat micual nej Matatías, Matatías micual nej Semei, Semei micual nej José. José micual nej Judá. ²⁷ Judá micual nej Joana, Joana micual nej Resa, Resa micual nej Zorobabel, Zorobabel micual nej Salatiel, Salatiel micual nej Neri.

²⁸ Neri micual nej Melqui, Melqui micual nej Adi, Adi micual nej Cosam, Cosam micual nej Elmodam, Elmodam micual nej Er. ²⁹ Er micual nej Josué, Josué micual nej Eliezer, Eliezer micual nej Jorim, Jorim micual nej Matat.

³⁰ Matat micual nej Leví, Leví micual nej Simeón, Simeón micual nej Judá, Judá micual nej José, José micual nej Jonán, Jonán micual nej Eliaquim. ³¹ Eliaquim micual nej Melea, Melea micual nej Mainán, Mainán micual nej Matata, Matata micual nej Natán. ³² Natán

micual nej David, David micual nej Isaí. Isaí micual nej Obed, Obed micual nej Booz, Booz micual nej Salmón, Salmón micual nej Naasón.³³ Naasón quiaj micual nej Aminadab, Aminadab micual nej Aram, Aram micual nej Esrom, Esrom micual nej Fares, Fares micual nej Judá.³⁴ Judá micual nej Jacob, Jacob micual nej Isaac, Isaac micual nej Abraham, Abraham micual nej Taré, Taré micual nej Nacor.³⁵ Nacor micual nej Serug, Serug micual nej Ragau, Ragau micual nej Peleg, Peleg micual nej Heber, Heber micual nej Sala.³⁶ Sala micual nej Cainán, Cainán micual nej Arfaxad, Arfaxad micual nej Sem, Sem micual nej Noé, Noé micual nej Lamec.³⁷ Lamec micual nej Matusalén, Matusalén micual nej Enoc, Enoc micual nej Jared, Jared micual nej Mahalaleel, Mahalaleel micual nej Cainán.³⁸ Cainán micual nej Enós, Enós micual nej Set, Set micual nej Adán, Adán micual nej Teat Dios.

**Nimeech tandium mayac
wüx naél Teat Jesús
(Mt. 4:1-11; Mr. 1:12-13)**

4 Wüx ndoj ayar yow Teat Jesús tiül lam Jordán, xeyay tambeol nej Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios. Condom wüx tandilil imiün tiül lam Jordán, quiaj Nangaj Espíritu tüüch nej mamb andüy tiül wajchiüc niüng ngo majlüy cambaj.² Tacül quiaj ic miow (40) nüt, quiaj tandium mayac nej wüx naél minatang nimeech. Teat Jesús taünd ngo met meáwan tiül aaga nüt quiaj, condon xeyay tind üet.³ Quiaj tasaj nej a nimeech:

—Sitiül ique Micual Dios ic, ¿neol ngo mesaj aaga piedra quiaj marang pana?
—aj nej.

⁴ Quiaj Teat Jesús tasaj nej:

—Tiül Mipoch Teat Dios apiüng:
“Ngome áagan nüeteran ipacüy nipilan;

leawa nembeat, aag ayaj meáwan poch leaw andeac Teat Dios”, aw —aj nej.

⁵ Condom quiaj nimeech taquiiüb nej mamb andüy wüx nop najal oleaj tiüc. Quiaj tüüch nej majaw nagen meáwan cambaj leaw almajlüy wüx iüt.⁶ Quiaj tasaj nej a nimeech:

—Sanütüch ic meyar mejlüy wüx meáwan aaga najneajay cambaj quiaj, cos xique süünd, alndom niüüch jane xic sandiüm niüüch.⁷ Sitiül ique apmequieel micos tiximbas meyar sandeac, meáwan aag ayaj sanüüch ic meneay —aj nej.

⁸ Quiaj nganüy tasaj nej Teat Jesús:

—Iriow niüng sajlüy nimeech, cos ajlüy tiül Mipoch Teat Dios, apiüng: “Aag miün Teat Dios netam mequieel micos teombas nej meyar andeac”, aw —aj nej.

⁹ Condom nimeech taquiiüb nej mamb andüy tiül cambaj Jerusalén, tambüw andüiyw mal aaga nadam nangaj iüm.

Quiaj tasaj nej:

—Sitiül naleaing ique Micual Dios ic, nguiam ijchic tiüt;¹⁰ cos ajlüy tiül Mipoch Dios, apiüng:
Teat Dios apmütüch miün miangeles nej mambeolüw ic.

¹¹ Apmangochiw ic tiül owixaw nejiw, ngana maleamb ileaj piedra, aw —aj nej nimeech.

¹² Quiaj tasaj nej Teat Jesús:

—Aton ajlüy tiül Mipoch Teat Dios, apiüng: “Nde mendium mertsoj leaw apiüng Teat Naxey Midios”, aw —aj nej.

¹³ Quiaj nimeech langó maxom cuane naél mayac wüx Teat Jesús; tacueat nej acas nüt, tamb.

**Teat Jesús tamelich
aquiaach tiül Galilea**

(Mt. 4:12-17; Mr. 1:14-15)

¹⁴ Teat Jesús tandilil alinomb andüy Galilea, xeyay tambeol nej Nangaj Espíritu. Tanderac wüx nej tiül meáwan cambaj najlüy quiaj.¹⁵ Nej taquiaach

tiül ajcüwa sinagogas tiül meáwan cambaj; meáwan nipilan xeyay najneaj tandeacüw wüx nej.

**Teat Jesús ngo
mandiüram tiül Nazaret**
(Mt. 13:53-58; Mr. 6:1-6)

¹⁶ Condom tandilil Teat Jesús andüy Nazaret, tiül cambaj niüng tatang. Wüx noic nüt axoodaran tamb tiül sinagoga atnej mbójan marang, witiüt, lembem mateow Mipoch Teat Dios.
¹⁷ Quiaj tüünd aaga nawiig leawa tarang Isaías, aaga nendeac andeac Teat Dios. Andüüban maleaaig niüng apitiüng atciüy:
¹⁸ Aaga Espíritu ocueaj Teat Dios almaquiiüb xic,

cos nej lamarriiid xic nasajüw meáwan nipilan leaw ngo majiür, nasajüw wüx aaga najneajay nanderac.

Lamüüch xic niün niüüch mapac omeajt-süw leawa xeyay amix omeajtsüw. Aton nasajüw apmawüw wüx leaw aya-jcüw atnej aliw tiül manchiüc. At niüüch ram oniüjcüw leawa nesomb, aton nawüniw wüx leaw amongochiw xeyay ngo majneaj.

¹⁹ Tüüch xic niün nandeac wüx aaga najneajay neat leaw apmarang Teat Dios alinoic nüt.

²⁰ Condom quiaj tapal a nawiig, tüüch aaga nembeol tiül nangaj iüm, ndoj chetet. Meáwan nipilan leaw aliw tiül a sinagoga ngo macueatiw majawüw nej.
²¹ Quiaj tasaj nejiw:

—Nganiy cam lajliy aaga leaw apiüng tiül a nawiig quiaj ningüy niüng ijliüyiün —aj nejiw.

²² Meáwan nipilan tandeacüw najneaj wüx ombas Teat Jesús, mbaya-jow manguiayiw aaga najneaj poch leawa tandeac. Quiaj tandeacüw nejeyéjan quiaj:

—¿Neol, ngome aag ayaj micual José?
—awüw.

²³ Condom Teat Jesús tasaj nejiw:

—Lanayaag apmesajan xic aaga poch cam: “Nendüy, ertajquiay majneaj iquiáyan quiaj; cos lananguiyiün xeyay cuajantanej lamerang tiül Capernaum, irang atquiaj ningüy tiül micambaj aton”, apmerawan —aj nejiw.

²⁴ Condom tasaj nejiw alquiriw:

—Naleaing sasaj icon, nop nendeac andeac Teat Dios ngo mayarich andeac nej tiül misüt nej. ²⁵ At sasaj icon, tajliy xeyay monleben omal montaj tiül Israel wüx aliün mapac teat Elías, wüx ngo majoet aroom neat al anaíw caaw. Quiaj tajliy xeyay lop meáwan wüx iüt. ²⁶ Naleaing Teat Dios ngo müüch mamb a Elías mambeol meáwan monleben omal montaj tiül Israel, tüüch mamb mambeol nop lemen omal na-jtaj tiül Sarepta niüng ajliy cambaj Sidón. ²⁷ At wüx aliün mapac teat Eliseo, aaga nendeac andeac Teat Dios, tajliy xeyay moniün andeow tiül Israel, axom nejiw napat monandeow nasaic lepra. Naleaing nejinguind tiül nejiw mamon-goch iün andeowüw, áagan nop naw Siria nenüt Naamán —aw Teat Jesús.

²⁸ Almanguayiw ayaj, meáwan nipilan leaw aliw quiaj tiül a sinagoga tajcüiyiw xeyay. ²⁹ Quiaj witiüt, taquijüpüw mamb Teat Jesús andüy mbeay cambaj. Condom naw quiaj taquijüpüw andüy cawüx wüx omal tiük niüng ajliy micambajiw nejiw, apmatechiw nej tiüt. ³⁰ Teat Jesús ámban pinawan nejiw tamong tamb, ngo maxomüw majawüw.

**Nop naxey nechach, alwüx
ombas nej nimeech**

(Mr. 1:21-28)

³¹ Condom Teat Jesús tamb tiül cambaj Capernaum tiül iüt Galilea. Tamb tiül a sinagoga wüx noic nüt axoodaran, tapots maquiaach nipilan. ³² Mbaya-jow manguiayiw nguineay aquiaach,

cos aquiaach nejiw atnej nop natang nenajüüt.

³³ Tiül aaga sinagoga quiaj, alquiaj nop naxey alwüx ombas nej nimeech, üüch nej michach. Aaga naxey quiaj tandeac napac, tasaj Teat Jesús:

³⁴ —¡Icueat xicon Jesús naw Nazaret! ¿Cuane indiüm merang wüx ximbasana? ¿Tewiün mendrooch ximbasana? Xique sajaw jane ic. Ique Nangaj Micual Teat Dios —aj.

³⁵ Quiaj Teat Jesús talic nej, tasaj:

—¡Tapots ipaj, iriow wüx ombas a naxey quiaj! —aj.

Quiaj a nimeech talox tiüt a naxey niüng ajlüy niplan, ndoj quiaj taw wüx ombas nej. Tajneaj a naxey, ngo marang nej nicuajind. ³⁶ Meáwan niplan mbayajow majawüw, tesajayej nejeyéjan quiaj, tapiüngüw:

—¿Cuane aag andeac quiaja? cos ayar nej andeac nej a nimeech wüx talic maw —awüw.

³⁷ Meáwan niplan tandeacndeaciüw wüx Teat Jesús tiül meáwan cambaj.

Tajneaj müm miocuats Simón Pedro

(Mt. 8:14-15; Mr. 1:29-31)

³⁸ Condom Teat Jesús witiüt taw tiül a sinagoga, tamb andüy aniuüng teat Simón. Müm najtaj miocuats Simón niün andeow, xeyay üüch nej nerraar. Tatüniw Teat Jesús mamongoch nej iün andeow. ³⁹ Quiaj Teat Jesús tatüch aaga niün andeow, tasaj a monandeow maw; quiaj taw, tamong üüch nej nerraar a müm najtaj. Andüüban witiüt, tamb marang nejiw üetiwi.

Teat Jesús tüüch majneaj xeyay moniün andeow

(Mt. 8:16-17; Mr. 1:32-34)

⁴⁰ Wüx lajmel nüt meáwan leaw ajiürtüw monandeow, cuajantanej monandeow, taquüjpüw mamb niüng ajlüy Teat Jesús. Nej tayac owix wüx

ombasüw moniün andeow, quiaj tajneajiw. ⁴¹ Altiiül moniün andeow leaw alwüx ombas nimeech, tawün wüx ombasüw nejiw. Tepajüw tasajüw Teat Jesús:

—¡Que Micual Dios! —awüw.

Nej talic nejiw, ngo müüch nejiw mendeaciüw, cos nejiw lamajawiüw naleaing nej aaga Cristo lapiürang aliüc.

Teat Jesús aquiaach tiül Galilea

(Mr. 1:35-39)

⁴² Wüx larraw tiüt alinoic nüt Teat Jesús taw tiül a cambaj, tamb andüy tiül wajchiüic. Nipilan tayambüw nej. Wüx taxomüw, quiaj tandiüümüw mapalüw nej, ngo müjchiw mamb macueat nejiw. ⁴³ Quiaj tasaj nejiw:

—Netam namb tiül palpálwüx cambaj aton nandeac nasaj niplan wüx aaga najneajay nanderac andüy wüx micambaj Teat Dios, cos áag tasoiquiüs niün —aj nejiw.

⁴⁴ Quiaj tamb Teat Jesús maquiaach tiül meáwan sinagoga leaw ajlüy tiül iüt Galilea.

Tandocoj xeyay cüet

(Mt. 4:18-22; Mr. 1:16-20)

5 Noic nüt Teat Jesús almbeay nadam yow nenüt Genesaret. Xeyay niplan tapeayiw quiaj, acharrayej niüng ajlüy nej, cos andiüümüw manguiayiw Mipoch Teat Dios. ² Quiaj Teat Jesús tajaw alquiaj ijpüw müx mbeay yow. Ajcüwa mondoc laawüw tiüt, teajantsüw ndoc. ³ Condom Teat Jesús tajtep tiül nop müx, aaga müx ocueaj teat Simón. Quiaj tasaj matech tiül yow alquiriow macueat mbeay iüt. Chetet tiül müx, tapots maquiaach niplan. ⁴ Wüx landoj andeac, quiaj tasaj teat Simón:

—Itch a müx andüy tiül najał, iyakan mindocon mesapan cüet —aj nejiw.

⁵ Quiaj tasaj nej teat Simón:

—Teat, pal ongwiiüts sandocon sapacüjchiün xiniüjcan ngo nasapan nicuajind. Pero nganüy sitiül atquijind ipiüng Teat, sanayacan ndoc cos lamesaj xicon —aj nej.

⁶ Wüx tayacüw ndoc xeyay cüet tapalüw, ndoc tenguijal chiütaw. ⁷ Condom tarangüiw owixaw mapajüw aquiüjpüw nejiw monlüy tiül alinop müix, mambeolüw nejiw. Quiaj tiünüw, tayacüw amal mijjpüw a müx. Tajlüy tsoyomoj tiüt cos xeyay a cüet. ⁸ Wüx tajaw aag ayaj teat Simón Pedro, quiaj taquieel micos nej tiüt niüng ajlüy Teat Jesús, tasaj:

—Xique Teat, sayaag ngo nembeat nicuajind, najneaj mecueat xic cos nop xic nipilan nejiüras nisoet —aj.

⁹ Tandeac atquiaj cos mbayat majaw andocoj xeyay cüet; at meáwan leawa tajlüiy quiaj mbayatoj. ¹⁰ At teat Jacobo maquiiüb teat Juan, micual nejiw teat Zebedeo, ajcüw ayaj aquiüjpüw teat Simón, mbayatoj aton. Quiaj Teat Jesús tasaj Simón:

—Nde mbayamear teat, cos ajan wüx nganüy langome apmeyamb cüet mendoc, apmeyamb nipilan mesajüw mandüjpiw xic —aj.

¹¹ Condom wüx tapeayiw mbeay iüt maquiüjpüw a müx, acueatíwan quiaj meáwan, tandüjpiw mamb Teat Jesús.

Tamongoch napat monandeow nenüt lepra

(Mt. 8:1-4; Mr. 1:40-45)

¹² Noic nüt Teat Jesús altiül noic cambaj, tapeay niüng ajlüy nej nop naxey, axom nej napat monandeow nesoic lepra. Aaga naxey quiaj wüx tajaw Teat Jesús taquieel micos nej tiüt, mejquiet tiüt nómbar, tatün ocueaj, tasaj:

—Teat, sitiül ique indiüm, sajaw alndom memongoch iün sandeow —aj.

¹³ Condom quiaj tantic owix Teat Jesús marreeg nej, tasaj:

—Xecual sandiüm, sanamongoch iün indeow —aj.

Wúxan ndoj mapiüng aag ayaj, andüüban tajnejaj aaga naxey quiaj. ¹⁴ Quiaj Teat Jesús tasaj nej nde masaj nejinguind. Aton tasaj:

—Quiür ijchaw majawüw ic miteats, iyac erchech atnej nomb tapiüng teat Moisés netam marangüch. Quiaj apmajawüw nipilan ique lernejaj —aj.

¹⁵ Xeyay tenguijal anguiayeran, tenguijal ajüic nguineay teamarang Teat Jesús. Quiaj tapeayiw nipilan manguiayiw nej andeac, aton mamongoch nej iün andeowüw. ¹⁶ Naleaing Teat Jesús tamb andüy tiül wajchiüc niüng ngo majlüy nipilan, mataag orar, mandeac aweaag Teat Dios.

Tajnejaj nop ndron ombas

(Mt. 9:1-8; Mr. 2:1-12)

¹⁷ Noic nüt wüx Teat Jesús tenguijal aquiaach, altsotomoj quiaj acas fariseos at aton ajcüwa mondüy wüx poch tüünd Moisés. Ajcüw ayaj napeayiw imiünüw tiül nguijajantanej cambaj tiül iüt Galilea, tiül iüt Judea, at monaw tiül cambaj Jerusalén. Quiaj Teat Dios xeyay tambeol Teat Jesús mamongoch monandeow. ¹⁸ Condom tapeayiw quiaj acas monxey aquiüjpüw mamb nop ndron ombas, amb wüx mats. Tandiümwü mamelichaw mayacüw niüng ajlüy Teat Jesús. ¹⁹ Naleaing ngo maxomüw nguineay mamelichaw cos xeyay nipilan alquiaj. Quiaj tajtepiw mal iüm, tajarrichaw quiriw. Cas tamongochiw a ndron ombas amb tiül, alwüx mimats nej. Tayacüw pinawan niüng ajlüy Teat Jesús. ²⁰ Wüx Teat Jesús tajaw nguineay nejiw ayacüw wüx omeajsiuw andeac nej, quiaj tasaj a ndron ombas:

—Laáw isoet teat —aj.

²¹ Quiaj ajcüwa mondüy wüx aaga poch tüünd Moisés, at ajcüwa fariseos

tapots andeacndeacüw wüx nejeyéjan quiaj, tapiüngüw: “¿Jane nej aaga naxey quiaj, neol tapots andeac ngo majneaj wüx Teat Dios? Cos nejinguind niplan ngondom mawün nisoet, néjan quiaj Teat Dios alndom”, awüw.

²² Naleaing Teat Jesús tajaw cuane teamandeacndeacüw wüx, quiaj tasaj nejiw:

—¿Cuane wüx ipiüngpiüngan tiülmimeajtsana? ²³ ¿Cuane ngo maél iyajcan napiüng: “Laáw isoete”, ngwiüy napiüng: “Witiür ijüy, naja”? —aj nejiw.

²⁴ Condom tasaj nejiw nfüngan:

—Nganiüy apmejawan naleaing Teat Naxey alndom mawün nisoet ningüy wüx aaga iüt cam —aj nejiw.

Quiaj tasaj a ndron ombas:

—Witiür,ixaing mimats teat, quiür ijtsor —aj.

²⁵ Andüüban ajneaj, witiüt taxaing mimats nej piiow wüx, teamajawüw nej niplan, tajtsor apac omeaats, tandeac xeyay najneaj wüx Teat Dios. ²⁶ Meáwan niplan mbayajow majawüw, tandeacüw xeyay najneaj wüx Teat Dios, at xeyay timboloj, tapiüngüw:

—Nganiüy landoj majawaats noic xeyay najneaj leaw ngome aag ajaraw —awüw.

Teat Jesús tapaj a Leví

(Mt. 9:9-13; Mr. 2:13-17)

²⁷ Condom Teat Jesús taw quiaj, taxom nop nesap mitomiün cambaj, nenüt Leví, alchetem wüx bang niüng angüyeran tomiün. Quiaj tasaj:

—Mac, indüüb xic —aj.

²⁸ Quiaj witiüt a naxey, acueátan quiaj meáwan, tandüüb mamb Teat Jesús.

²⁹ Condom teat Leví tarang noic nadam monet aniiüng nej. Alquiaj xeyay monsap tomiün, at aliw quiaj xeyay niplan alwtiix mes maquiiüppüw.

³⁰ Ajcüwa mondüiy wüx aaga poch tüünd Moisés, at ajcüwa fariseos

tandeacndeacüw masajüw minipilan Teat Jesús:

—¿Neol teretiün tenganeowan mequiüjpán monsap mitomiün cambaj, at niplan monrang nisoete? —ajüw.

³¹ Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:

—Jane ayaag napac najneaj, ngo metam mayamb nop nendüy; pero jane ayaag niün andeow ich mayamb nop nendüy. ³² Xique ngo niün nayamb niplan leaw ayaag najneaj arang; xique tiunas nayamb leaw ngo mayamb Teat Dios, cos sandiüm nüüch leaam omeajtsüw wüx Teat Dios, marangüw leawa nej andiüm —aj nejiw.

Tatüniw manguiayiw Teat Jesús wüx aiündaran

(Mt. 9:14-17; Mr. 2:18-22)

³³ Nejiw tasajüw Teat Jesús:

—¿Neol minipilan teat Juan aiündüw xeyay, at atajcüw orar, átan ajcüwa fariseos? Jow nganüy minipilan, ¿neol tetíwan, anganeowtúwan? —ajüw.

³⁴ Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:

—Alndom monamb niüng nengoch owixe maiündüwa wüx nej a nench alquiaj almaquiiüppüwa? ³⁵ Alinoic nüt wüx lango majlüy a nench, wüx aaga nüt quiaj mbich apmaiündüw —aj nejiw Teat Jesús.

³⁶ At aton tandeac alacas poch ngome aleáingan, andiüm maquiaach nejiw, tapiüng:

—Nejinguind ngo mandoig quiriw jayats jael macancham tiül noic nguirich napixeran, cos sitiül apmarang atquiaj, apsojndiüm alinomb aaga jayats jael. Ngome áagan, aton aaga jayats jael quiaj ngome apmayar maquiiüb aaga nguirich jael. ³⁷ At aton nejinguind ngo mayac jayats vin tiül nguirich taag iquial vin, cos sitiül apmayac tiül, apmapotiiich nej, apmajünch tiüt a vin, apndrom ombas, at a taag aton. ³⁸ Leaw jayats vin netam majmel tiül jayats taag, quiaj mbich ngo

ndrom ombasüw, apmaiüciw. ³⁹ Nejinguind nenganeow ajlüyay vin ngome apmandiüm manganeow jayats vin, cos anderac ajlüyay vin alwüx ajneaj, ngo matnej jayats vin —aj nejiw Teat Jesús.

Tajeliw trigo wüx nüt axoodaran

(Mt. 12:1-8; Mr. 2:23-28)

6 Wüx noic nüt axoodaran, Teat Jesús tamongoj ambüw tiül corrüł. Minipilan nej wüxan amongoj tandojquiw aól trigo, ndoj tapots maliündüw teowixaw nejiw maw osaab müetiwi. ² Quiaj acas fariseos teamajawüw aag ayaj, tasajüw:

—¿Neol terangan leaw ngo metamerangan wüx nüt axoodarana? —ajüw.

³ Quiaj Teat Jesús tasaj nejiw:

—¿Neol, jow icona ngomeaag meteowana mejawana nguineay tarang mixejchiiüts David wüx tind üet maquiiüb minipilan neje? ⁴ Cos tajmel tiül nine nangaj iüm ocueaj Teat Dios, tawün aaga pan najmel wüx artül, tüetiwi. Aag ayaj nejinguiind ngondom müet, ajcüwan miteaats alndom müetiwi —aj nejiw.

⁵ At tasaj nejiw:

—Teat Naxey alwüx atam, ngo matnej aaga nüt axoodaran quiaj —aj nejiw.

Nop naxey nawaag nots owix

(Mt. 12:9-14; Mr. 3:1-6)

⁶ At aton alinoic nüt wüx nüt axoodaran Teat Jesús tamb tiül sinagoga maquiaach. Tiül aaga nangaj iüm quiaj alquiaj nop naxey ndron ombas, nandeow miác owix nej. ⁷ Mondüy wüx aaga poch tüünd Moisés at ajciwa fariseos teamacüliw majawüw majüic sitiül Teat Jesús apmütüch majneaj owix aaga naxey quiaj wüx nüt axoodaran, para alndom masapüw wüx, mayacüw asoet. ⁸ Nej lamajaw cuane alwüx omeajtsüw. Quiaj tasaj aaga naxey nandeow owix:

—Witiür lember pinawan —aj.

Quiaj witüüt a naxey lebem. ⁹ Condom Teat Jesús tasaj nejiw:

—Sanatün nanguiy icon: ¿Jow wüx nüt axoodaran, alndom marangüch najneaja, ngwüy ngondoma? ¿Alndom mambeolaran jangantaneje, ngwüy ich majlüye mandeowa? —aj nejiw.

¹⁰ Condom tajaw nej teombasiüw meáwan monlüy quiaj niüng ajlüy nej, quiaj tasaj a naxey:

—Ileainguich iwix —aj.

Quiaj tarang a naxey atnej asoic; nómaban ajneaj owix nej. ¹¹ Altüil tajcüyiw, tandeacüw nejeyéjan quiaj nguineay amarangüw wüx Teat Jesús.

Teat Jesús tarriiid gajpiüp minipilan nej

(Mt. 10:1-4; Mr. 3:13-19)

¹² Tiül aaga nüt quiaj tamb Teat Jesús andüy wüx tiüc mataag orar, tacül quiaj aaga ongwiiüts matün ocueaj Teat Dios.

¹³ Wüx larraw tiüt alinoic nüt, quiaj tapaj minipilan nej xenenguemoj; tarriiid gajpiüp (12) tiül nejiw. Ajciüw ayaj tüjndiwi manütiwi apóstoles. ¹⁴ Ajciüw ayaj: nop Simón, aag ayaj nasoic Pedro, at Andrés michiig nej. Alinop Jacobo, alinop Juan, alinop Felipe, alinop Bartolomé, ¹⁵ alinop Mateo, alinop Tomás, alinop Jacobo micual Alfeo, alinop Simón nasoic Zelote, ¹⁶ alinop Judas michiig Jacobo. Ata Judas Iscariote, aaga ndoj tayac teowixaw monajiüt a Teat Jesús.

Teat Jesús taquiaach xeyay nipilan

(Mt. 4:23-25)

¹⁷ Condom taw tiüt alinomb Teat Jesús imiün wüx tiüc aquiiüb minipilan nej. Wüx tatüchiw noic nadam püjchiün tacülfwan quiaj. Aliw quiaj aton xeyay nipilan imiün tiül iüt Judea, imiün tiül Jerusalén, at monaw mbeay ndec niüng ajlüy cambaj Tiro maquiüb Sidón. Ajciüw ayaj tambüw niüng

ajlüy Teat Jesús manguiayiw andeac nej; at mamongoch nej iün andeowüw.¹⁸ Aton tajneajiw leaw alwüx ombasüw nimeech, üüch nejiw michachiw.¹⁹ Meáwan nipilan tandiüümüw marrejquiw nej, cos ajawüw sitiül apmarrejquiw apmajneaj iün andeowüw.

**Leaw najneaj apmajlüy,
at leaw ngo majneaj**

(Mt. 5:1-12)

²⁰ Condom Teat Jesús taxaing omal majaw minipilan nej, tasaj:

—Najneajay ijlüyiün icona leaw ngo mejiüran xeyay, pero ijlüyiün tiül minipilan Teat Dios.

²¹ 'Najneajay ijlüyiün icona leaw nganüy indeowan lop, cos alinoic nüt apaxiüm iretiün.

'Najneajay ijlüyiün icona leaw nganüy ngo majneaj imongochiün, ijiüntsan, cos alinoic nüt apmapac imeajtsan, apmecuiquian.

²² 'Najneajay ich mapac imeajtsan wüx apmajcüiyiw majawüw icon nipilan, mawiiniw icon ninguiün mandeacüw ngo majneaj wüx imbasan. At wüx apmandeacüw wüx minütiün atnej monrang ngo majneaj cos iyariün andeac Teat Naxey. ²³ Ich majneaj imeajtsan wüx aaga nüt quij, ich mapac imeajtsan, cos xeyay najneaj leaw apmeajndiün tiül cielo. Atquiaj tamongochiwan mondeac andeac Teat Dios tanomb; cos aton tajcüy majaw nejiw mixejchiün.

²⁴ ,¡Jaa! Nganüy a icona monjiür cuajantanej, landoj lamejiüran apac imeajtsan ningüy wüx a iüt cam.

²⁵ ,¡Jaa! Ata icona leaw nganüy ayaag paxiünüy üet cos alinoic nüt apmendeowan lop.

'Jaa! Aton icona leaw nganüy tenguijal icuiquian, cos alinoic nüt apmamix imeajtsan, apmeajüntsan.

²⁶ ,¡Jaa! Icona ngo majneaj apmajlüyiün wüx nipilan apmandeacüw na-

jneaj wüx imbasan, cos atquiaj aton tandeacüw mixejchiün wüx ombasüw monwüyay andeacüw andeac Teat Dios.

Ijiüran lasta moncüy majaw icon

(Mt. 5:38-48; 7:12)

²⁷ Icona leaw ilean ningüy nganüy sasaj icon: Ijiüran lasta leaw ajcüy majaw icon; irangan najneaj wüx ombasüw. ²⁸ Indeacan najneaj wüx ombas jane andeac ngo majneaj wüx imbasan. At itüniün Teat Dios mambeol nejiw leaw andeacüw wüx imbasan ngo majneaj. ²⁹ Sitiül aljane maleamb imbeay, masey, ich maleamb necamb, nde merang wüx nicuajind. Sitiül aljane ma-soond ic tiül miquieed manood icueaj, iich micamix aton majoy. ³⁰ Aton sitiül jangantanej apmatün icueaj cuajantanej ndot ngo majiür, iich sitiül ijiür. Leaw lamanood icueaj cuajantanej nde metüntün mandilil müüch ic. ³¹ Atnej indiüman marangüch najneaj wüx imbasan, irangan atnej wüx ombas alinop.

³² 'Cos sitiül najneaj mejawan áagan nipilan leaw najneaj majaw icon, ¿nguineay ajüic irangan najneaja? Atquiaj arangüw nipilan leaw ngo mayamb Teat Dios, ajneaj majawüw leaw najneaj majaw nejiw. ³³ Aton sitiül merangan najneaj wüx ombas nipilan leaw nerang najneaj wüx imbasan, ¿nguineay ajüic irangan najneaja? Cos atquiaj arangüw monrang ngo majneaj aton. ³⁴ At sitiül ijchan ajüchay áagan nipilan leaw ijawan alndom mangüy, mayac wüx alquiriw, ¿nguineay ajüic irangan najneaja? Cos atquiaj arangüw monrang ngo majneaj aton, üjchiw ajüchay leaw ajawüw alndom müüch nejiw alquiriw. ³⁵ Icona netam mejiüran lasta leaw ajcüy majaw icon, irangan najneaj wüx ombasüw, ijchan ajüchiiw, nde meciüliün mayactiw wüx alquiriw. Atquiaj apmeajndiün xeyay najneaj tiül cielo, aton apmejlüyiün micual

icon Teat Dios. Cos nej aton ajiür lasta jangantanej, masey aljane ngo mambeol nejinguiind, tengwüy masey arang ngo majneaj. ³⁶Netam mendiüman jangantanej atnej arang Miteatiüts Dios, cos nej ajiür lasta jangantanej.

Nde meyacan asoet alinop

(Mt. 7:1-5)

³⁷ Nde meyambyamban cuane asoet alinop, quiaj nejinguiind ngome apmayamb isoetiün. Nde meyacan asoet alinop, quiaj nejinguiind ngome apmayac isoetiün. Aton iwüniün wüx imeajtsan leaw arangüch wüx imbasan, quiaj apmajwan wüx omeaatsaran leawa icona irangan aton. ³⁸Nde merangan reech, imbeolan jangantanej, cos sitiül atquiaj merangan, Teat Dios apmambeol icon xeyay. Irangan atnej nop nenüypeay leaw najneaj arang; apmapeax palan ipeaxay. Cos atnej imbeolan alinop, atnej apmambeol icon Teat Dios aton —aj nejiw Teat Jesús.

³⁹ Condom tasaj nejiw acas poch ngome aleáingan, tandeac andüy wüx nop somb, tapiüng:

—Jow nop somb alndom manetet owix alinop somba? ¿Ngo majmiüc aweaag tiül ndorropa maquiiüba? ⁴⁰Nop nequiajchay ngondom majntsop wüx ajaw matnej ajaw nequiaach nej. Naleaing wüx landoj laquiajchay xeyay, nej alndom matüch ajaw nequiaach nej.

⁴¹ ¿Neol nguineay ixom mejaw cuane nine najmel tiül oniiüg alinop, nganüy a ique ngo mexom mejaw aaga xiül alatsam tiül iniiüga? ⁴² ¿Cuane wüx alndom mesaj alinop: “Coj, chiün nawün aaga nine najmel tiül iniiüg quiaj”, meraj, sitiül ique ngo mejaw aaga xiül alatsam tiül iniiüga? ¡Ndeac mbeay! Sasaj ic menguiay, iwün aaga xiül alatsam tiül iniiüg quiaj, ndoj quiaj apmejaw najneaj para mewün aaga nine najmel altiül oniüg alinop.

Noic owlí xiül wüx aóng ajaraw

(Mt. 7:17-20; 12:34-35)

⁴³ 'Ngo majlüy noic owlí najneaj xiül maóng ngo majneaj, at noic owlí ngo majneaj xiül maóng najneaj. ⁴⁴ Cos xiül wüx aóng ajaraw sitiül najneaj tengwüy ngo majneaj. Ngondom mapejtich toc wüx noic owlí sats; at ngondom mapejtich uva wüx wajtsats. ⁴⁵ Nop nipilan andeac najneaj, aag ayaj ajüiquich nej najneaj altiül omeaats. Nganüy nop nipilan andeac ngo majneaj; aag ayaj ajüiquich nej xeyay ngo majneaj altiül omeaats nej. Cos leawa ajlüy tiül omeaatsaran, aag ayaj neech mendeacaran.

Ijpüw monrang iüm

(Mt. 7:24-27)

⁴⁶ ¿Neol tesajan xic: “Teat Naxey, Teat Naxey”, merawan, sitiül ngo merangan atnej sasaj icon? ⁴⁷ Sanasaj icon Jane atnej. Wüx nop aliüc manguiay sandeac ndoj apmarang atnej anguiay, ⁴⁸aag ayaj atnej nop naxey tawitich nop iüm, taood tiüt xeyay, condom talomboch wüx piedra, lombom nandand. Ndoj, wüx taw noic nadam lam xeyay napac tamong amb wüx a iüm quiaj. Naleaing ngo marang nej nicuajind cos imiün wüx piedra witlow. ⁴⁹ Nganüy leawa nenguiay xepoch ndoj ngo marang atnej, aag ayaj atnej nop naxey tawitich ombiüm nej tiülan wiiüd, ngo majiür cuane masap nej tiüt. Camüüm majngot nadam lam napac xeyay, ámban majarrich aaga iüm quiaj, aj nejiw Teat Jesús.

Tajneaj nop nerang minajiüt minatang soldado

(Mt. 8:5-13)

7 Teat Jesús wüx landoj mandeac aag ayaj manguiayiwig nipilan, quiaj tamb andüy tiül cambaj Capernaum. ²Tiül

Capernaum alquiaj nop minatang soldado naw Roma, ajiür nop nerang minajüt nej xowüy ajiür lasta; pero laxeyay iün andeow, laliüc mandeow. ³Aaga soldado quiaj wüx tanguiay anderac wüx Teat Jesús, quiaj tüüch mambüw acas montangtang monajiüt tiül judíos masajüw Teat Jesús mamb mamongoch iün andeow aaga nerang minajüt nej. ⁴Quiaj tambiüw ajcüwa monxey quiaj majawüw Teat Jesús. Tapots masajüw matüniw ocueaj, tapiüngüw:

—Teat, najneaj membeol aaga soldado quiaj; ⁵cos nej xeyay najneaj omeaats majaw icoots, tapiüng marangüch nop sinagoga ningüy tiül micambajaats —awüw.

⁶Quiaj tamb Teat Jesús maquiiüb nejiw. Wüx laliüc mapeayiw aniüng nej, aaga minatang soldado tüüch mamb acas minipilan nej mambüw mangochiwi Teat Jesús, masajüw:

—Teat, nde mermbichay ipac. Xique ngo nembeat nicuajind, para mewiün saniüng. ⁷Ngo nembeat, pares ngo namb natüch niüng ijliüy. Xique sandium teat, mepiüng apmajneaj, quiaj apmajneaj aaga nembeol xic. ⁸Cos xique aton sajiür nesaj xic cuane narang, aton sajiür xesoldado sasajüw cuane netam marangüw. Sitiül xique sanasaj nop: “Quiür”, naj; nej apmamb. Sitiül sanasaj alinop: “Mac”, naj, pues nej alitiüc. Tengwüy sanasaj nembeol xic: “Irang aag agiüy”, naj, pues nej apmarang —ajüw nej.

⁹Teat Jesús wüx tanguiay aag ayaj mbayaw manguiay nguineay andeac aaga minatang soldado quiaj. Condom ndiliteay majaw nipilan mondüüb nej, tapiüng:

—Naleaing sasaj icon, ngo naxom nop tiül nipilan israel leawa neyar sandeac matnej aaga naxey quiaj —aw.

¹⁰Wüx tapeayiw tiül nden alinomb ajciwa monamb quiaj, quiaj tajawüw aaga niün andeow lajneaj.

Tapaciüch micual nop lemen omal najtaj

¹¹Condom alinoic nüt tamb Teat Jesús andüy tiül noic cambaj nenüt Naín, aquiiüb minipilan nej, at xeyay jangantanej nipilan aton. ¹²Wüx leapeay quiaj mbeay cambaj, quiaj tajaw laámb apmamiüraad nop nandeow, aag ayaj micual nop lemen omal najtaj ajcánan ajiür. Almaquiüjpüw nej mamb xeyay nipilan monaw quiaj. ¹³Teat Jesús wüx tajaw aaga najtaj tajíür lasta, tasaj:

—Nde mejünts müüm —aj.

¹⁴Condom tattüch quiaj marreeg a nandeow, ndoj quiaj monbitic nej lombotoj. Andüüb miün Teat Jesús tasaj a nandeow:

—Witiür xecual! —aj.

¹⁵Quiaj witiüt chetem aaga nench nandeow quiaj, tendeac. Condom quiaj Teat Jesús tasaj mimüm a nench:

—Iquiiüb ijtsoriün müüm —aj.

¹⁶Almajawüw aag ayaj a nipilan mbayaçow, tapiüngüw:

—Xeyay najneaj arang Teat Dios. Laljliüy tiül icoots nop nendeac andeac nej. Naleaing Teat Dios laíün majaw micambaj nej —awüw.

¹⁷Quiaj tanguiayaran nguineay arang Teat Jesús meáwan tiül iüt Judea, at tiül meáwan cambaj nacüi quiaj niüng ajliüy Judea.

Minipilan Juan Bautista tambüw majawüw Teat Jesús

(Mt. 11:2-19)

¹⁸Condom minipilan teat Juan tambüw masajüw nej meáwan aaga jaysats majliüy quiaj, leawa tarang Teat Jesús. Quiaj a Juan tapaj ijpuw minipilan nej. ¹⁹Tüüch mambüw matüniw manguiayiw Teat Jesús sitiül nej aaga

leaw lapiürang aliüc, ngwüy apmacüliw alinop.²⁰ Wüx tapeayiw niüng ajlüy Teat Jesús ajcüw a monxey quiaj, tasajüw:

—Asaj xicon teat Juan, aaga neech yow nipilan, niünan natüniün nanguaiyiün ic sitiül ique aaga Cristo leaw lapiürang aliüc, ngwüy sanacüliün alinop —ajüw.

²¹ Tiül aaga ores quiaj Teat Jesús tamongoch iün andeow xeyay moniün andeow, nexom nejiw cuajantanej necoy. Tawün wüx ombasüw leaw alwüx om basiüw nimeech. Aton xeyay nesomb tüüch maxomüw majawüw.²² Quiaj Teat Jesús tasaj nejiw:

—Quiüran isajan a teat Juan meáwan leaw temejawan temenguiayıün. Isajan nguineay larrow oniüjcüw leaw nesomb, leaw necoex lajüy, leaw nexom nej napat monandeeow nasic lepra lajneaj, leaw nellaag lamanguaiay, aton leaw tandeeow nganüy lapac. At leaw nipilan ngo maa jiür, temanguaiayiw aaga najneaj nanderac aton.²³ Najneajay ajlüy leaw ngo machiw omeaats wüx xique —aj nejiw Teat Jesús.

²⁴ Wüx laambüw minipilan Juan, quiaj Teat Jesús tapots mandeac masaj nipilan wüx a Juan, tapiüng:

—¿Cuane teamban mejawan tiül wa jchiüca? ¿Teamban mejawan nots na jchowa tenguijal majowjow nej iündä?²⁵ ¿Ngwüy, cuane teamban mejawana? ¿Teamban mejawan nop naxey asooig najneajay apix neje? Cos icona ijawan leaw asooig najneajay apix nej najneaj ajlüy, ngo metam nej nicuajind, aag ayaj leaw almajlüy aniüng nop natang ne najiüt.²⁶ ¿Ngwüy, cuane teamban mejawana? ¿Teamban mejawan nop nendeac andeac Teat Diosa? Ajaj áag, naleaing nej nop nej nendeac andeac Teat Dios leaw alwüx atam.²⁷ Cos an-

deac wüx a Juan aaga poch narangüich tiül Mipoch Teat Dios, niüng apiüng: Sanüüch mambnop nendeac xepoch ma mong ombas, teoj iliüc.

Nej apmataag majneaj mitiiüd niüng apmemong.

²⁸ Naleaing sasaj icon, meáwan nipilan ngo maw tiül ni anop nendeac andeac Teat Dios majntsop wüx atam atnej atam aaga Juan neech yow nipilan. Pero naleaing, leawa más chingüy tiül micambaj Teat Dios, aag ayaj alwüx atam —aj nejiw Teat Jesús.

²⁹ Meáwan nipilan, at monsap tomiün ocueaj cambaj, ajcüw ayaj leaw lamüüch nejiw yow a Juan, wüx tanguiayiw aag ayaj tandeacüw naleaing Teat Dios najneaj lamarang.³⁰ Nganüy ajcüwa fariseos at mondüy wüx aaga poch tüünd Moisés ngo mayariw leaw Teat Dios tandiüm müüch nejiw, ngo mambüw müüch nejiw yow a Juan.³¹ Condom tapiüng Teat Jesús:

—¿Cuane at nejiw sanapiüng wüx ajcüwa nipilan monlüy nganüy cama?

³² Aag ayaj at nejiw namix monguich montsoton tiül plas matsojow, tenguijal masajüw aquüüpüw nejiw: “Xicona tenguijal saindean, icona ngo mejiüngan; nganüy tenguijal sajiüntsan, icona ngo merangan amix imeajtsan mejiüntsan aton”, awüw.³³ Tandeacas atquiaj cos wüx tiün a Juan neech yow nipilan, ngo müet pan ngo manganeow vin, icona tepiüngan nej alwüx ombas nej nimeech.³⁴ Nganüy lapeay a Teat Naxey; nej net, anganeow aweaag jangantanej. Icona ipiüngan nej nerrombüy, nangüngün, ajlüyay maquiiüb mon rang xeyay ngo majneaj, altiül monsap tomiün.³⁵ Nganüy nipilan leaw Teat Dios tüüch nejiw maxomüw omeajtsüw, ajcüw ayaj ajiüc ajiürüw fis, ajawüw naleaing Teat Dios najneaj arang —aw.

Teat Jesús alaniüng nop fariseo nenüt Simón

³⁶ Nop fariseo tasaj Teat Jesús mamb met anиüng nej, quiaj tamb. Alquiaj wüx mes teaüetiw. ³⁷ Quiaj ajngot nop najtaj nejiürjiür naxey, naw tiül aaga cambaj quiaj. Wüx nej tanguiay Teat Jesús alaniüng aaga fariseo, quiaj tapeay ajoy najmboc angan aceite, amb tiül noic iquial arangüch alabastro. ³⁸ Aaga najtaj tajiünts, tamb matüch oleaj Teat Jesús imiün wanopech. Condom tajants oleaj Teat Jesús naag miyow oniiüg nej, ndoj tajond naag miondeats omal nej, tacheecheech oleaj, cas tateng wüx najmboc angan aceite. ³⁹ Aaga fariseo nequiiüb Teat Jesús met anиüng nej, wüx tajaw aag ayaj tapiüng tiül omeaats nej: “Aag ayaj sitiüle naleaing nop nendeac andeac Teat Dios, nej apmajaw jane aaga najtaj nesamb nej quiaj nguineay arang, cos nerang xeyay ngo majneaj”, aw.

⁴⁰ Condom Teat Jesús tasaj aaga fariseo:
—Teat Simón, sanasaj ic noic poch —aj.

Quiaj tapiüng a fariseo:

—Ipiüng teat —aw.

⁴¹ Quiaj tasaj nej Teat Jesús:

—Tajlüy nop naxey ajüchiw nej ijpiüw monxey. Nop ajüch acoquiaw acoic miow (500) tomiün nasoic denario; alinop ajüch ic miow gajpowiüw (50). ⁴² Ajciüwa monxey quiaj ngo majiüriüw cuane mengüyayej ajüchiw. Quiaj tasaj nejiw aaga naxey ich majlüy, cos landoj lamawün wüx omeaats nej. Nganüy ipiüng ḷngün tiül nejiw alwüx apmajneaj majaw aaga naxey quiaja? —aj.

⁴³ Quiaj tapiüng a Simón:

—Xique sapiüng aaga nejüch nej xeyay —aw.

Quiaj tasaj nej Teat Jesús:

—Aag, naleaing ipiüng —ajow.

⁴⁴ Quiaj ndiliteay Teat Jesús, wantsat majaw a najtaj, condom tasaj a Simón:

—¿Lamejaw aaga najtaj quiaja? Wüx tajmeliüs ningüy iniüng, ique ngome teaach xic yow nejantsüy xileaj; pero aaga najtaj cam naag miyow oniiüg nej tajants xileaj, ndoj tajond naag miondeats omal nej. ⁴⁵ Ique ngo mecheech ximboy, pero aaga najtaj cam wúxan tajmeliüs ningüy ngo macueat macheech xileaj. ⁴⁶ Ique ngo mejend wüx ximal najmboc angan aceite, pero aaga najtaj cam lamajend wüx xileaj najmboc angan aceite. ⁴⁷ Pares sasaj ic, nganüy lanawün wüx ximeaats meáwan xeyay ngo majneaj tarang, cos xeyay ajiür xic lasta. Nganüy nop leaw apiüng napateay asoet nej najwan, aag ayaj ngo mandium xic xeyay —aj nej.

⁴⁸ Condom tasaj a najtaj:

—Isoet lanawün wüx ximeaats müüm —aj.

⁴⁹ Meáwan leaw alquiaj teaüetiw maquiüjpüw tapots andeacndeacüw wüx nejeyéjan quiaj, tapiüngüw:

—Jane aaga naxey quiaja? ¿Nguineay apiüng alndom mawün nisoete? —awüw.

⁵⁰ Pero Teat Jesús tasaj a najtaj:

—Isoet lanawün wüx ximeaats. Quiür, ich mapac imeaats cos lameyar sandeac —aj.

Montaj monbeol Teat Jesús

8 Condom quiaj tamb Teat Jesús andiüy tiül meáwan nadam cambaj at namix cambaj, aquiiüb ajciüw gajpiüp (12) minipilan nej, maquiaach wüx aaga najneaj nanderac wüx micambaj Teat Dios. ² Aquiüjpüw acas montaj, ajciüw ayaj tamongoch nej iün andeowiüw Teat Jesús, cuajantanej monandeow leaw taxom nejiw. Altül nop María nasoic Magdalena, nej tajwan wüx ombas nej ayaíw nimeech. ³ Alinop Juana mintaj Chuza najlüy wüx minajiüt Herodes; alinop Susana, at alacas mon-

taj. Ajcüw ayaj tayacüw leaw alndom mayacüw mambeolüw Teat Jesús.

Andeac wüx nop nepiür

(Mt. 13:1-9; Mr. 4:1-9)

⁴ Noic nüt canchiütoj niüng ajlüy Teat Jesús xeyay nipilan, tapeayiw imiünüw nguijantanej cambaj. Quiaj tasaj nejiw acas poch andüy wüx nepiür, tapiüng:

⁵ —Tajlüy nop naxey tamb apiür. Wüx tenguijal maripip osaab soex, acas tajmiüc andüy tiül tiiüd, tacuüüch nej tiüt nipilan, camüm majngotoj a quiec, taxomüw tüetiwi. ⁶ Altigüy tajmiüc tiül piedra, tajntsop, condom tawaag cos ngo masap acats a iüt. ⁷ Altigüy tajmiüc tiül sats, tajntsop aweaag. Ndoj taxotüw tiüt a nine soex quiaj, tandeow. ⁸ Altigüy tajmiüc tiül najneaj iüt, tajntsopi, terangüy najneajay —aw.

Ndoj mapiüng ayaj, tasaj nejiw napac manguiayiw meáwan:

—Netam menguiayiün mexomanimeajtsan wüx leaw sandeac quiaj —aj nejiw Teat Jesús.

Cuane wüx tandeac atquiaj

(Mt. 13:10-17; Mr. 4:10-12)

⁹ Minipilan nej tatüniw manguiayiw, tapiüngüw:

—¿Cuane wüx apiüng aaga indeac quiaja? —awüw.

¹⁰ Nej tasaj nejiw:

—Icona ijndean menguiayiün nguineay alndom majlüyeran tiül minipilan Teat Dios, pero pálwüx nipilan ngome apmasoiquiw aleáingan; atquiaj masey majawüw, atnej ngo majawüw. Masey manguiayiw, nialeing ngo majawüw cuane wüx andeac —aj nejiw.

Cuane amb apiüng wüx nepiür

(Mt. 13:18-23; Mr. 4:13-20)

¹¹ Condom quiaj tasaj nejiw:

—Sanasaj icon cuane wüx apiüng aaga nanderac quiaj: Osaab soex, aag ayaj Mipoch Teat Dios. ¹² Ajcüwa osaab soex leawa najmiüc tiül tiiüd, ajcüw ayaj atnej nipilan leaw anguiay Mipoch Teat Dios; condom aliüc minatang nimeech mawün tiül omeajtsüw nejiw. Atquiaj lango mayariw leawa tanguiayiw, lango mawüw wüxasoetiw nejiw. ¹³ Nganüy aaga osaab soex najmiüc tiül piedra, aag ayaj apiüng wüx nipilan leaw anguiay Mipoch Teat Dios, ajüic xeyay tapac omeaats tayariw. Naleaing aaga nipilan quiaj ajlüy atnej nine soex napateay mioxiich nej, ngome apmaíüc; cos acásan nüt apmanguaiyw Mipoch Teat Dios, camüm majlüy alngün naél, quiaj macueatiw. ¹⁴ Átan aaga osaab soex najmiüc tiül sats, aag ayaj apiüng wüx nipilan anguiay Mipoch Teat Dios; nejiw ayacüw omeajtsüw wüx andiümdüümüw cuajantanej leaw najlüy wüx aaga iüt cam. Wüx aag ayaj ngo müüch nejiw mandüjpíw leaw lamanguaiyw. Ngo mambeol nejiw nicuajind, lacüliw miün.

¹⁵ Nganüy aaga osaab soex leaw najmiüc tiül najneaj iüt, aag ayaj apiüng wüx nipilan anguiay Mipoch Teat Dios, ayacüw wüx omeajtsüw. Aaga poch ambeol nejiw marangüw leaw andiüm Teat Dios, tanaámb ngo macueatiw —aj nejiw Teat Jesús.

Tandeac wüx ran

(Mr. 4:21-25)

¹⁶ Condom tasaj nejiw alinoic:

—Nejinguind ngo machen noic candil ndójan lamapal omal, at ngo matool tiüt teoleaj mats; netam mayac cawüx marraj, atquiaj jangantanej apmajmel alndom maxom majaw. ¹⁷ Cos meáwan leaw naxotaran apmajüic, at meáwan leaw nexotüy apmajaraw, apmajüic ranüy.

¹⁸ 'Nganüy ijchan ilajcan inguiayiün, sitiül aljane ayac wüx omeaats xepoch,

apmüünd manguiay altigüy. Pero sitiül nop ngome ayac wüx omeaats, aaga quiriw anguiay quiaj apndrom omeaats, ngome apmambeol nej nicuajind —aj nejiw Teat Jesús.

Tapeay mimüm Teat Jesús, at michiig nej

(Mt. 12:46-50; Mr. 3:31-35)

¹⁹ Condom tapeay mimüm nej Teat Jesús, at michiig nej; naleaing ngondom matüchiw niüng ajlüy nej cos xeyay nípilan. ²⁰ Quiaj tasoiç Teat Jesús:

—Teat, mimüm at michiig aliw ninguiaj, andiumüw mendeactiüw mequiiüpüw —ajow.

²¹ Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús, tapiüng:

—Meawan leaw nenguiay Mipoch Teat Dios, sitiül marang atnej anguiay, aag ayaj sayaag atnej xemium, atnej xechiig —aj nejiw.

Teat Jesús talomboch iünd at omal yow

(Mt. 8:23-27; Mr. 4:35-41)

²² Alinoic nüt Teat Jesús tajtep tiül müx maquiiüb minipilan nej, tasaj nejiw:

—Tabaats andüyiiüts necamb aaga nadam yow cam —aj nejiw.

Quiaj tambüw. ²³ Wüxan tenguijal ajüy a müx Teat Jesús tameay. Quiaj taw noic nadam iünd anasop a ndec max-aing. Aaga müx laliic tsoyom tiüt cos tamelich yow. Nejiw lamapiüngüw apmandeowiüw. ²⁴ Quiaj tapacüjchiw a Teat Jesús, tasajüw:

—¡Teat! ¡Teat! ¡Laliic tsoyomooots tiüt! —awüw.

Quiaj witiiüt Teat Jesús, tasaj a iünd lombom, at omal yow majlüyan. Quiaj lambat, ayac ndar a yow. ²⁵ Condom tasaj nejiw:

—¿Neol, wül ipiüngan lamejawan nguineay xique alndom narang cuajantaneje? —aj nejiw.

Nejiw mbayajow majawiüw leawa lamarang Teat Jesús. Tesajayej nop alinop, tapiüngüw:

—¿Jane aaga teat naxey quiaja? cos wüx tasaj a iünd maquiiüb a yow majlüyiw miün, quiaj tajlüyiw miün —awiüw.

Nop alwüx ombas nej nimeech

(Mt. 8:28-34; Mr. 5:1-20)

²⁶ Condom tajtepiw wüx tiüt tiül Gadara, necamb aaga nadam yow alareng Galilea. ²⁷ Wüx taw tiüt imiün tiül müx Teat Jesús, quiaj ajngot nop naxey miotáagan mangoch nej, naw quiaj tiül aaga cambaj quiaj. Lamajiür nüt acüliw wüx ombas nej nimeech. Aton ngo macüil anüng nej, acülan tiül niüng amiüraad mondeow. ²⁸ Aaga naxey quiaj wüx tajaw Teat Jesús tepaj napac, ndoj tamb maquieel micos nej niüng ajlüy, tendeac napac:

—¿Cuane indium merang wüx ximbas a ique, Jesús Micual Teat Dios najlüy tiül cielo? Satün icueaj, nde merang wüx ximbas nicuajind —aw.

²⁹ Cos Teat Jesús lamasaj nimeech maw wüx ombas aaga naxey quiaj. Aaga naxey quiaj lamajiür xeyay nüt acüliw wüx ombas nej aaga nimeech. Masey landeaaw maoelich naag galen, ayaciüw tiül oleaj nej aton. Nej andooigndóogan, ndoj lamacuarreech nej nimeech andüy tiül wajchiic. ³⁰ Quiaj tatün nej manguiay Teat Jesús:

—¿Cuane minüt? —aj.

Nej tapiüng:

—Legión xenüt —aw.

Tapiüng atquiaj cos xeyay nimeech alwüx ombas nej. ³¹ Condom nimeech tatüniw ocueaj nej nde mayac nejiw tiül biümb. ³² Aleambüw quiaj tüeng tiük noic ajlüy sow teayambüw üetiwi.

Quiaj a nimeech tasajüw Teat Jesús müüch nejiw mambüw andüiyw tiül sow. Quiaj tüüch nejiw mambüw Teat Jesús.³³ Tacueatiw aaga naxey, tambüw majmeliw tiül a sow. Quiaj tecuiürrüw a sow ambüw wüx tiüc, tajmiücwütiül yow, tümb mandeowüw.

³⁴ Ajciüwa monjiür sow wüx tajawüw aag ayaj mbayajow acuiürrüw tambüw mapiüngüw tiül cambaj masajüw nipilan nguiajantanej.³⁵ Quiaj tambüw meáwan nipilan majawüw cuane najlüy. Wüx tapeayiw niüng ajlüy Teat Jesús, quiaj tajawüw aaga naxey laáw wüx ombas nej nimeech alchetem niüng ajlüy Teat Jesús. Almasooig apix, lajneaj, lamajiür fis. Mbayajow majawüw.³⁶ Leaw alquaj tajawüw nguineay tajlüy. Nejiw tasajüw nipilan nguineay tajneaj aaga naxey al-wüx ombas nimeech.³⁷ Ajciüwa nipilan monaw tiül aaga iüt Gadara tasajüw Teat Jesús maw quiaj, cos xeyay im-boloj mandüiyw. Quiaj Teat Jesús tajtep tiül müx alinomb, tawüw quiaj.³⁸ Aaga naxey laáw wüx ombas nej nimeech quiaj, tapots masaj Teat Jesús maquiüib nej mamb. Quiaj Teat Jesús tasaj nej macüil, tasaj:

³⁹—Indilil, ijtsor indeac meáwan na-jneaj leaw lamarang wüx imbas Teat Dios —aj.

Quiaj ijtsor aaga naxey. Tapots man-deac meáwan tiül a cambaj nguineay najneaj lamarang wüx ombas nej Teat Jesús.

**Micual Jairo, at a najtaj
nerreeg apix Teat Jesús
(Mt. 9:18-26; Mr. 5:21-43)**

⁴⁰ Wüx Teat Jesús tandilil andüy necamb aaga nadam yow, xeyay nipi-lan tangochiw nej. Apac omeajtsüw ma-jawüw cos teamacüliw nej.⁴¹ Condom tamb majaw nej nop naxey nenüt Jairo; nej nop natang tiül sinagoga. Taquieel micos nej niüng ajlüy Teat Jesús, tatün

ocueaj mamb aniiüng nej.⁴² Cos xeyay iün andeow micual nej, laliüc man-deow. Ajcánan nop nüx ajiür, lamajiür maseyme gajpic (12) mineat nej. Con-dom wüx tamb Teat Jesús, xeyay nipilan acharrayej wüx ombas nej.

⁴³ Altüül nop müüm najtaj lamajiür gajpic neat iün andeow, atsambich nej miquiej nej. Lamandrooch wüx xeyay tomiün mangüy mondüy. Laímb meáwan leaw almajiür, pero nejinguind ngondom mamongoch nej iün andeow.⁴⁴ Aaga najtaj quiaj tamb amb wanopech Teat Jesús marreeg apix. Andüüban lomboj atsambich nej miquiej nej.

—Teat, nipilan teamacharrüw ic, teamapatsüw ic, nganüy ipiüng: “Jane nerreeg xic?” meraw —awiw.

Meáwan nipilan tapiüngüw ngome nejiw. Quiaj teat Pedro y leaw almaquiiüb tapiüngüw:

—Teat, nipilan teamacharrüw ic, teamapatsüw ic, nganüy ipiüng: “Jane nerreeg xic?” meraw —awiw.

—Teat Jesús tapiüng:

—Aljane tarreeg xic, cos sayaag aljane lajneaj iün andeow —aw.

⁴⁷ Aaga müüm najtaj wüx tajaw ngon-dom maxot aag ayaj, quiaj tiün anmam-beapmbeap nej, taquieel micos nej niüng ajlüy Teat Jesús. Quiaj tapots mapiüng manguiay meáwan nipilan neol tarreeg Teat Jesús, at nguineay tajneaj iün andeow nej.⁴⁸ Quiaj tasaj nej Teat Jesús:

—Quiür xecual, ich mapac imeaaats, nganüy lerneaj cos teyar sandeac —aj nej.

⁴⁹ Teat Jesús tealeámban mandeac aag ayaj, quiaj ajngot nop imiün aniiüng Jairo, aaga natang tiül sinagoga, tasaj a Jairo:

—Teat, landeow micual, icueat mesajsaj mamb a Teat Naxey —aw.

⁵⁰ Teat Jesús wüx tanguiay aag ayaj, quiaj tasaj aaga naxey:

—Nde mbayamear, iyar sandeac, ap-majneaj micual —aj.

⁵¹ Wüx tapeay aniiüng aaga naxey quiaj, ngo müüch majmel nejinguin, áagan a Pedro, Jacobo, Juan; at miteat nej, mimüm nej aaga nüx landeow quiaj tajmeliw. ⁵² Meáwan nipilan tejiüntsüw wüx, teapajüw wüx aaga nan-deow quiaj. Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:

—Nde mejiüntsan cos ngome landeow, almameay —aj nejiw.

⁵³ Nejiw itsojayéjan cos ajawüw naleaing landeow. ⁵⁴ Quiaj Teat Jesús tasap owix a nüx, tasaj napac:

—Xecual, witiür —aj.

⁵⁵ Quiaj tapac alinomb. Najénan witiüt. Condom Teat Jesús tasaj nejiw mayambüw üet a nüx quiaj. ⁵⁶ Miteat nej mimüm nej a nüx lambayajow. Teat Jesús tasaj nejiw nde masajüw nejinguin wüx aag ayaj.

Tajwanüw a gajpiüp mambüw

(Mt. 10:5-15; Mr. 6:7-13)

9 Condom Teat Jesús taxejneng a gajpiüp (12) minipilan nej. Tüüch nejiw ndom ombasüw masajüw nimeech maw wüx ombas nipilan, aton matajciüw majneaj moniün andeow. ² Tasaj nejiw mambüw mandeaciüw nguineay ajlüy tiül micambaj Teat Dios; aton tüüch ndom ombasüw mamongochiwi iün andeow nipilan. ³ Condom tasaj nejiw:

—Nde mejoiüin nicuajind leaw netam icon tiül tiiid, nde mejoiüin nangoraad, morral, peats, tomiün. Aton nde mejoy-iün ijquiaaw camix. ⁴ Aton jangantanej aniüng mejmeliün icüliünan quiaj, naw quiaj apmeriowan. ⁵ Ngünantanej cambaj niüng ngo mandiumüw icon, iriowan quiaj tiül aaga cambaj quiaj. Itajtan minajndot ileajiün majüic nejiw ngo majneaj arangüw —aj nejiw.

⁶ Quiaj tambüw tamongoj tiül meáwan nine cambaj mandeaciüw wüx aaga najneaj nanderac, nguineay apmaw asoeteran; aton tajtajcüw

majneaj moniün andeow nguiajantanej tamongoj.

Wüx tambiyaran Juan Bautista

(Mt. 14:1-12; Mr. 6:14-29)

⁷ Aaga natang nenajiüt tiül aaga iüt quiaj nenüt Herodes, wüx tanguiay meáwan nguineay arang Teat Jesús, lango majaw ngün naleaing, cos altiül apiüngüw aaga Juan neech yow nipilan lapac laáw tiül mondeow. ⁸ Altıül tapiüngüw mixejchiiüts Elías landilil. Altıül tapiüngüw aag ayaj alinop nendeac andeac Teat Dios leawa tajlüy tanomb lapac, awüw. ⁹ Pero Herodes tapiüng:

—Aaga Juan xique tüjchiüs mamb ndojquiüm onic nej. ¿Jane nganüy teananguiay arang xeyay cuajantanej quiaja? —aw.

Tandiüm majaw jane.

Teat Jesús tüüch üetiw acoquiaaw mil nipilan

(Mt. 14:13-21; Mr. 6:30-44; Jn. 6:1-14)

¹⁰ Wüx tandilileaw miapóstoles nej tapots masajüw Teat Jesús meáwan nguineay tarangüw. Condom taquiiüb nejiw mamb tiül wajchiüc niüng ngo majlüy nejinguin, tiül iüt ocueaj noic cambaj nenüt Betsaida. ¹¹ Nipilan wüx tajawüw laámb tandüpíw mamb. Wüx tapeayiw niüng ajlüy Teat Jesús nej tajíür nejiw lasta. Condom tapots mandeac masaj nejiw nguineay alndom majlüyiw tiül minipilan Teat Dios. Aton tamongochi iün andeow leaw niün andeow.

¹² Wüx laquinüt aaga nüt quiaj, ajcüw minipilan nej tambüw matüchiw Teat Jesús, tasajüw:

—Teat, isajüw a nipilan mambüw andüiyiwi tiül cambaj, tiül rünch mayambüw nguiane apmaxojtiüw, aton mayambüw cuane apmüetiwi, cos tiül wajchiüc almajlüyiüts cam —ajüw.

¹³ Quiaj Teat Jesús tasaj nejiw:

—Ngwüy, icona netam meyamban üetiw —aj nejiw.

Nejiw tapiüngüw:

—Teat, ngo najiüran cuane sanüjchiün, ajcánan acoquiar pan alijpüw cüet alningüy. ¿Ngwüy sanambana nangalan nüeteran müetiwi meáwan nipilan quiaja? —awiüw.

¹⁴Cos atüch maseyme acoquiar mil monxey. Condom Teat Jesús tasaj minipilan nej:

—Isajan a nipilan chetemoj, ic miow gajpowüw (50) noicnoic ajlüy —aj nejiw.

¹⁵Atquiaj tarangüw, tasajüw nipilan chetemoj. ¹⁶Condom Teat Jesús tayar acoquiar pan alijpüw cüet. Ndoj tax-aing omal majaw cawüx, tüüch gracias Teat Dios, ndoj tambaag, tüüch minipilan nej majineaw müjchiw meáwan nipilan. ¹⁷Meáwan nipilan tetiw paxiün, condom leaw tenaw taxainguiw gajpiüp ncchep.

Pedro apiüng nejay Teat Jesús aaga leaw lapiürang aliüc

(Mt. 16:13-19; Mr. 8:27-29)

¹⁸Noic nüt Teat Jesús teandeac aweaag Teat Dios, ataag orar néjan quiaj; minipilan nej alíwan quiaj maquiüpüw. Condom nej tatün manguiay nejiw:

—¿Cuane apiüngüw nipilan jane xic?
—aj nejiw.

¹⁹Nejiw tasajüw:

—Altiül nipilan apiüngüw Juan, aaga neech yow nipilan. Altiül apiüngüw Teat Elías; altiül apiüngüw alngün nendeac andeac Teat Dios najlüy tanomb lapac. Atquiaj apiüngüw —ajüw.

²⁰Condom tatün manguiay nejiw alinomb:

—¿Jow icona, cuane ipiüngan jane xic? —aj nejiw.

Quiaj tapiüng a Pedro:

—Ique aaga Cristo ocueaj Teat Dios —aw.

Teat Jesús tapiüng apmambyiaw nej

(Mt. 16:20-28; Mr. 8:30—9:1)

²¹Teat Jesús tasaj nejiw nde masajüw nejinguind jane nej. ²²At aton tasaj nejiw:

—Aaga Teat Naxey netam mamon-goch xeyay ngo majneaj. Apmajciüy majaw nej montangtang tiül judíos, at montangtang miteaats, at ajcüw mondüy wüx aaga poch tüünd Moisés aton. Ndójwiük apmambyiaw nej. Pero naleaing wüx er nüt nej apmapac alinomb —aw.

²³Condom tasaj meáwan leaw aliw quiaj:

—Sitiül aljane andiüm mandüüb xic mayar sandeac, ich mawün wüx omeaats leawa nej andiüm marang. Ich mandüüb wüx leaw sarang masey mamongoch xeyay naél meáwan nüt; masey mambyiaw nej wüx cruz cos ayar sandeac.

²⁴Sitiül aljane ngo mayar sandeac ajcan imbol mambyiaw nej nipilan, alinoic nüt nej ngome apmamb tiül cielo. Pero sitiül aljane ngo mapiüng wüx masey mandeow cos ayar sandeac, alinoic nüt najneajay apmajlüy tiül cielo. ²⁵¿Jondot sitiül aljane maneay meáwan cuajantanej leaw almajlüy wüx iüt cam, cuane ambich sitiül nej apndrom ombas, lango mamb tiül cielo? ²⁶Cos sitiül aljane ngo mayar sandeac, axing mitsoj nej nipilan wüx xique, at wüx xepoch; atquiaj a Teat Naxey aton apmaxing majaw nej wüx aliüc imiün tiül cielo, aquiiüb miün xeyay nelitlit, ranüy, najneajay ocueaj Teat Dios, at ocueaj nangaj miángelos nej. ²⁷Naleaing sasaj icon alningüy acas tiül icona aliün mapacuw apmajawüw a Teat Naxey niüng arang natang nenajiüt —aj nejiw Teat Jesús.

Tewüneay majawüw nej Teat Jesús

(Mt. 17:1-8; Mr. 9:2-8)

²⁸ Condom ajíüran ojpeacüw nüt tatow ndoj mandeac aaga poch quiaj, quiaj taquiiüb a Pedro, Juan, at a Jacobo, tajtepiw wüx nop tiüc, tamb mataag orar. ²⁹ Wüx teataag orar Teat Jesús, quiaj tajawüw mitey nej langome atnej, at apix nej rajniy, xowüy lalitlit. ³⁰ Camüm majawüw, alquiaj mixejchiw nejiw leaw monlüy tanomb, ajcüw ayaj teat Moisés maquiiüb a teat Elías, teandeacüw maquijpiw Teat Jesús. ³¹ Niüng alembemoj xowüy lajneaj, ayey nejiw tiüt a ran. Teamandeacüw wüx leaw apmamongoch Teat Jesús wüx apmandeow tiül Jerusalén. ³² Teat Pedro, at aquijipüw nej xeyay laínd ameayiw, pero tapactüw wüx tajawüw aaga ran xowüy lajneaj niüng ajlüy Teat Jesús maquiiüb ajciüwa ijpiw monxey quiaj. ³³ Moisés ata Elías laámb apmawiw niüng ajlüy Teat Jesús, quiaj tapiüng a Pedro:

—Teat, najneaj macülliüts ningüy narangan arej nden, noic ineay, noic aneay teat Moisés, alinoic aneay teat Elías —aw.

Atquiaj tapiüng a Pedro cos langa majaw cuane apmapiüng. ³⁴ Tenguialeámban mandeac aag ayaj, quiaj pojniüt, taxot nejiw noic oic. Xeyay timboloj wüx tajawüw aliw tiül oic. ³⁵ Condom quiaj tanguiayiw noic nanderac imiün tiül oic, tapiüng:

—Aag ayaj xecual xeyay sandiüm; in-guiayiün, iyacan wüx imeajtsan leaw an-deac nej —aw.

³⁶ Wüx landoj andeac a nendeac, quiaj tajawüw a Teat Jesús néjan. Nejiw ngo mapiüngüw nicuajind. Tacül acas nüt nejinguind ngo mandeacüw wüx leaw tajawüw.

Tajneaj nop alwüx ombas nej nimeech

(Mt. 17:14-21; Mr. 9:14-29)

³⁷ Raw tiüt alinoic nüt wüx tawüw tiüt imiüniw wiix tiüc, xeyay nipilan tambüw mangochiw Teat Jesús. ³⁸ Nop naxey naw tiül aaga xeyay nipilan quiaj tendeac napac, tapiüng:

—Teat, satün icueaj meamb mejaw xecual ajcánan sajiür. ³⁹ Alwüx ombas nej nimeech. Nguiaj aaga nimeech xeyay üüch nej mepajpaj, ambeapmbeap nej, awün nej teombeay popox. Xeyay ngo majneaj lamarang nej, nómban ngo macueat nej. ⁴⁰ Xique tasajasüw minipilan mawüniw a nimeech wüx ombas nej, pero ngondom ombasiüw —aw a naxey.

⁴¹ Quiaj tapiüng Teat Jesús:

—¡Neol icona nipilan ngo Meyariün sandeac, icona monrang ngo majneaj! ¿Cas nüt ipiüngan sanacül naquiiüb icon, nafüc wüx leaw irangan quiaj? —aw.

Condom tasaj a naxey:

—Iquiiüb miün micual, teat —aj.

⁴² Wüx tenguial ajüy aaga nench quiaj matüch niüng ajlüy Teat Jesús, quiaj tambeapmbeap nej alinomb. Aaga nimeech alwüx ombas nej talox nej tiüt. Teat Jesús talic a nimeech quiaj, maw macueat; quiaj tajneaj aaga nench. Condom tüüch mamb maquiiüb miteat nej alinomb. ⁴³ Meáwan nipilan leaw alquiaj mbayatoj majawüw nguineay xeyay najneaj lamarang Teat Dios.

Teat Jesús tapiüng alinomb apmambiyaw nej

(Mt. 17:22-23; Mr. 9:30-32)

Tealeámban mbayajow nipilan majawüw meáwan leaw lamarang Teat Jesús, quiaj tasaj minipilan nej:

⁴⁴ —Iyacan wüx imeajtsan aaga poch sanasaj icon cam, cos Teat Naxey apmay-acüch teowixaw nipilan —aj nejiw.

⁴⁵ Naleaing minipilan nej ngo mjawüw cuane wüx asoiquiw quiaj, cos ngo müjndiw majawüw, aton cos nejiw axinguiaw matüniw manguiayiw wüx aaga poch quiaj.

Jane apmarang natang

(Mt. 18:1-5; Mr. 9:33-37)

⁴⁶ Condom minipilan nej tapots andeacndeacüw wüx mapiüngiw Jane apmarang natang. ⁴⁷ Naleaing Teat Jesús tajaw cuane teamapiüngiw tiül omeajtsuw nejiw. Quiaj taxaing nop nine mayac niüng ajlüy nej. ⁴⁸ Condom tasaj nejiw:

—Jangantanej leaw apmajiür lasta aaga nine cam, aag ayaj atnej teamajjiür xic lasta; jangantanej leaw ajiür xic lasta, aag ayaj ajiür lasta neech xic niün. Cos Jane chingüy tiül icona, aag ayaj natang —aj nejiw.

Jane ngo majcüy majaw icoots, najneaj majaw icoots

(Mr. 9:38-40)

⁴⁹ Condom quiaj tasaj nej a Juan:

—Teat, tajawasan nop naxey teamapaj minüt wüx tawün nimeech wüx ombas nipilan, lanasajan macueat cos ngome aquüijpaats —aj.

⁵⁰ Quiaj tasaj nej Teat Jesús:

—Ich majlüy, nde mepalan cos sitiül nop ngo majcüy majaw icoots, najneaj majaw icoots —aj nej.

Teat Jesús talic a Jacobo y Juan

⁵¹ Wüx lamatüch a nüt mamb Teat Jesús andüy tiül cielo, quiaj tapiüng netam mamb Jerusalén. ⁵² Quiaj tüüch mamb acas mambüw ombas nejiw. Ajciüw ayaj tambüw tattüchiw tiül noic nine cambaj tiül iüt Samaria mayambüw niüng apmaxojtüw. ⁵³ Naleaing ajciüwa nipilan monaw quiaj ngome tandiumüw müjchiw maxojtüw quiaj Teat Jesús cos tajawüw andüiyiw Jerusalén ap-

mambüw. ⁵⁴ Minipilan nej, aaga Jacobo maquiiüb a Juan wüx tajawüw aag ayaj, quiaj tasajüw Teat Jesús:

—Teat, ¿inditüm natüniün biümb imiün tiül cielo atnej nomb tarang mixejchiiüts Elíasa, mandajpiüw ajcüwa nipilan quiaja? —ajüw.

⁵⁵ Quiaj ndiliteay Teat Jesús majaw nejiw, talic nejiw, tapiüng:

—Icona ngo mejawan cuane teamendeacan. ⁵⁶ Cos Teat Naxey ngo miün mandrooch ombasüw nipilan, nej tiün mawün wüx nipilan —aw.

Quiaj tambüw tandüiyiw tiül alinoic cambaj.

Leaw tandiumüw mandüjpiw Teat Jesús

(Mt. 8:19-22)

⁵⁷ Condom wüx aleambüw tiül tiiüd tajngot nop naxey masaj Teat Jesús:

—Teat, sanamb nguijantanej niüng apmeamb —aj.

⁵⁸ Quiaj tasaj nej Teat Jesús:

—Wiüll ajiüriuw ombiümüw, at a quiec ajiüriuw; nganiiy a Teat Naxey ngo majjiür nguiiane alndom maxood —aj nej.

⁵⁹ Condom tasaj alinop:

—Mac, indüüib xic, tabar —aj.

Aaga nesoic quiaj tapiüng:

—Teat, sanamb naciüll leaw andeow xeteat, namiüt; ndoj sanandüüb ic narang leaw ipiüng —aw.

⁶⁰ Teat Jesús tasaj nej:

—Icueat, ich majlüy ich memiütayej. Ique quiür indeac wüx nguineay alndom majlüyeran tiül micambaj Teat Dios —aj nej.

⁶¹ Condom tapiüng alinop:

—Sanamb teat, nguijantanej niüng apmeamb, pero netam namb saniüng nasajüw manguiayiw —aw.

⁶² Quiaj tasaj nej Teat Jesús:

—¿Sitiül nop nechiüt iüt almasap owix arada, andüy wanopech teamajaw, nguineay apmarang najneaja? Aag ayaj

ngondom majmel tiül micambaj Teat Dios —aj nej.

Teat Jesús tüüch mambüw er miow gajpowüw minipilan nej

10 Wüx landoj aag ayaj, Teat Jesús tawün er miow gajpowüw (70) minipilan nej. Ajciüw ayaj tüüch mambüw ijpuwpüw ombas nejiw tiül meáwan cambaj leaw niüng nej apmamb. ²Ndoj tasaj nejiw:

—Xeyay najiüt ajlüy, pero monrang najiüt napateay. Itüniün ocueaj a Teat Naxey neneay najiüt, müütch miün monrang najiüt. ³Quiüran; xique süüch icon meamban at icon sap indüyiün tiül tegüy sampüy. ⁴Nde mejoyiün morral, iqual tomiiün, at napüic; nde lomblobomeron metepeayiün jangantanej tiül tiitud. ⁵Ngünantanej nden niüng apmejmeliün, ombas mertepeayiün, itüniün monapacüy. ⁶Sitiül alquiaj aljane ajiüic najneaj omeaats majaw icon, indeacan najneaj mequijüpán; pero sitiül ngwüy, nde mendeacan mequijüpán xeyay. ⁷Icüliün tiül aaga nden quiaj, itean, inganeowan leaw apmeajndiün quiaj, cos nop nerang najiüt netam müünd üet nej. Nde meamban mejüyjüiün tiül ngünantanej nden. ⁸Nguiajantanej cambaj niüng apmejmeliün sitiül apmangochiw icon najneájan, itean leaw apmeajndiün meatiün. ⁹Aton imongochiün iün andeow moniiün andeow leaw almajlüy tiül aaga cambaj quiaj, at isajan niplan: “Nganüy laliüc ndom mejmeliün tiül micambaj Teat Dios”, irajan. ¹⁰Pero nguiajantanej cambaj niüng apmejmeliün, sitiül ngo mangochiw icon najneaj, wüx apmeriowan ilean tiül calle, isajan niplan: ¹¹“Leaw najndot najlüy ningüy tiül micambajan ngo nandiüman macül wüx xileajiiün nicuajind; satajtan majüic ngo majneaj irangan. Pero ich leaam imeajtsan teajndiün mejmeliün tiül micambaj Teat Dios”, irajan. ¹²Xique sasaj icon,

wüx apmajaraw wüx asoet niplan, napatay quiriw ngo majneaj leaw apmangochiw niplan tajlüiyi tiül cambaj Sodoma, ngo matnej aaga cambaj niüng ngo mangochiw icon najneaj.

Niplan ngo mayambüw Teat Dios

(Mt. 11:20-24)

¹³¡Jaa, icona monaw tiül cambaj Corazín! ¡Jaa, icona monaw tiül cambaj Betsaida! ¿Neol ngo Meyariün sandeaca? Cos jondot tiül cambaj Tiro y Sidón tarangüch meáwan ateócan leaw tarangüch tiül icona mejawan, catsats tsotojow tiül ngwiat masoijquiw nambeor apixaw nejiw, majüiquichaw leaam omeajtsuw wüx meáwan ngo majneaj tarangüw. ¹⁴Áag sasaj icon, alinoic nüt wüx Teat Dios apmajaw wüx asoeteran, napateay ngo majneaj apmamongochiw monaw Tiro maquiiüb Sidón, ngo mat icona. ¹⁵At icona monaw tiül cambaj Capernaum, ¿iyajcan icona apmeamban tiül cielo? ¡Niquimas! Cos aleáingan apmejlosan tiül aaga xeyay ngo majneaj tiül Hades —aw Teat Jesús.

¹⁶Ndoj tasaj minipilan nej:

—Nganüy sasaj icon, leaw apmanguay indeacan, aag ayaj atnej anguiay sandeac; leaw ngo mandiüümüw manguiayiw indeacan, ngo mandiüümüw xic aton. Leaw ngo mandiüüm xic, ngo mandiüüm aaga neech xic niün aton —aj nejiw.

Tandilileaw ajciüwa er miow gajpowüw

¹⁷Wüx tandilileaw ajciüwa er miow gajpowüw (70) quiaj, apac omeajtsuw, tasajüw Teat Jesús:

—Teat, wüx minüt ique ajciüwa nimeech ayariw sandeacan —ajüw.

¹⁸Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:

—Xique tajawas ajmiüic a Satanás atnej ajlip imiün tiül cielo. ¹⁹Xique

nganüy lanüüch icon mecuüjchiün tiüt ndiüc tengwüy napüp. Masey moncüy majaw icoots apmarangüw leaw andiümüw, icona ngome apmarang icon nicuajind.²⁰ Naleaing nde mapac imeajtsan ajcan imboloj mandüiyw icon nimeech ayariw indeacan; ngwüy, ich mapac imeajtsan cos minütiün lajlüy tiül cielo —aj nejiw.

Apac omeaats Teat Jesús

(Mt. 11:25-27; 13:16-17)

²¹ Ores quiaj aaga Nangaj Espíritu tüüch Teat Jesús mapac omeaats. Teat Jesús tapiüng:

—Xique sasaj ic apac ximeaats wüx ique Teat, ique natang nenajiüt tiül cielo at wüx iüt, cos meáwan leaw lajlüy texot, ngo meaach majawüw mondüy monxom omeaats. Nganüy lameaach majawüw ajcüwa atnej nine monguich quiaj. Atquiaj ajlüy, Teat, cos atquiaj indiüm —aw.

²² Condom tapiüng:

—Meáwan cuajantanej tijndiüs, tüüch xic Xeteat; nejinguind ngo majaw jane aaga micual nej, áagan Xeteat Dios nejaw. Aton nejinguind ngo majaw jane nej Xeteat Dios, áagan micual nej ajaw; at leaw andiüm müüch nej majaw —aw.

²³ Condom Teat Jesús wantsat majaw minipilan nej, quiaj tasaj nejiw:

—Najneajay ajlüy jangantanej leaw axom majaw leaw icona ixoman menjawan nganüy.²⁴ Cos naleaing sasaj icon, xeyay mondeac andeac Teat Dios at montangtang monajiüt tandiumüw majawüw leaw lamejawan; naleaing taton ngo majawüw. Tandiümüw manguiayiw leaw lamenguiayiün; naleaing taton ngo manguiayiw —aj nejiw.

Teat Jesús tandeac wüx nop naw Samaria

²⁵ Alquiaj nop nequiaach wüx aaga poch tüünd Moisés, witüüt matün man-

guiay majaw cuane apmapiüng Teat Jesús, tasaj:

—Teat ¿cuane netam naranga, nguineay alndom namb tiül cielo napac meáwan nüte? —aj.

²⁶ Teat Jesús tasaj nej:

—¿Cuane apiüng tiül aaga poch tüünd Moisés? ¿Nguineay uyaag? —aj nej.

²⁷ Aaga naxey tasaj nej:

—Netam menditum Teat Dios con imeaats, con ipacüy, con mifis; aton netam mejiür lasta jangantanej atnej ijiürtüy lasta iquiáyan quiaj —aj nej.

²⁸ Quiaj tasaj nej Teat Jesús:

—Najneaj aag ipiüng quiaj. Sitiül atquiaj apmerang apmeamb tiül cielo niüng apmepac meáwan nüt —aj nej.

²⁹ Nej aaga naxey tandium majüüquich arang meáwan aag ayaj, quiaj tasaj Teat Jesús:

—¿Jane alinop apiüng netam majiüürüch lasta quiaja? —aj.

³⁰ Quiaj tasaj nej Teat Jesús:

—Nop naxey imiün Jerusalén andiüy Jericó taxom nej need tiül tiiüd, tanjetiw nej ocueaj meáwan leaw almajoy, tawüjchiw nej, laliüc mandeow tacueatiw.³¹ Condom tamong quiaj nop miteaats amb tiül a tiiüd quiaj. Wüx tajaw alpiiüm aaga naxey quiaj, tayey tiüt tamong.³² Camüüm tamong quiaj nop nembeol miteaats ajcüw nasoic levita. Átan wüx tatüch quiaj majaw alpiiüm a naxey, tamóngan aton.³³ Ndoj tajngot nop naxey naw Samaria aleamb tiül aaga tiiüd quiaj. Wüx tajaw a naxey, xeyay tajiür lasta.³⁴ Quiaj tamb matüch, tayac aceite, tayac a vin wüx aaga necoy quiaj. Condom taöel, cas taxaing mayac wüx mibur nej. Taquiiüb mamb andiüy niüng axoodaran; tacüll quiaj majaw.

³⁵ Aw alinoic nüt wüx taw quiaj, tawün ijquiaw tomiün nenüt denario, tüüch ne-neay nden niüng axoodaran. Ndoj tasaj: “Ijaw ningüy xicueaj, sitiül aleaic tetam, iyamb ocueaj nej. Xique sanangüy icueaj

leaw sapeay”, aj. ³⁶Tiül aaga arojpüw quiaj, ¿jane ajüic tajíür lasta aaga naxey tajlüy mambiy nej need quiaja? —aj nej Teat Jesús.

³⁷Condom aaga nequiaach wüx aaga poch tüünd Moisés tapiüng:

—Pues aaga tambeol nej —aw.

Quiaj tasaj nej Teat Jesús:

—Quiür a ique irang atnej aton —aj nej.

Teat Jesús al aniüngüw Marta y María

³⁸Teat Jesús wüx tatüch tiül noic cambaj, alquiaj nop najtaj nenüt Marta. Tüuch nejiw maxoxtüw aniüng nej. ³⁹Aaga Marta quiaj, almajiür nop michiig nej nenüt María. María tamb chetem niüng ajlüy Teat Jesús manguiay andeac. ⁴⁰Naleaing Marta tenguijal amb wüx omeaats meáwan leaw teamarang tinden. Condom tamb matüch Teat Jesús masaj:

—Teat, ¿najneaj mejaw arang xechiig quiaja? Cos acueátan xic wüx narang xejnajütan. Isaj mambeol xic, Teat —aj.

⁴¹Quiaj tasaj nej Teat Jesús:

—Marta, Marta, xeyay apal ic, xeyay amb wüx imeaats cuajantanej irang quiaj. ⁴²Ajlüy noic leaw alwüx atam, María teamayac wüx omeaats aaga leaw netam quiaj, nejinguind ngome apmanood nej ocueaj —aj nej.

**Jesús aquiaach nguineay
alndom matajeaats orar**

(Mt. 6:9-15; 7:7-11)

11 Noic nüt Teat Jesús teataag orar, y wüx landoj, quiaj tapiüng nop minipilan nej:

—Teat, iquiaach xicon nguineay natajcan orar atnej tarang teat Juan wüx taquiaach minipilan nej —aw.

²Quiaj tapiüng Teat Jesús:

—Icona, wüx apmetajcan orar atcüy ipiüngan:

Xeteatiün Dios najlüy tiül cielo, ique nangaj minüt.

Sandiüman mejlüy wüx meáwan nipilan nguijantanej.

Atnej iyambüch ninguiün tiül nangaj cielo, atquiaj aton netam meyambüch ningüy wüx aaga iüt cam, marangüch leaw ique indiüm.

³Iich xicon nüeteran nganüy nüt cam atnej mbójan irang.

⁴Iwün wüx imeaats aaga ngo majneaj tarangasan Teat, cos xicona aton lanawüniün wüx ximeajtsan meáwan ngo majneaj tarangüch wüx ximbasan.

Imbeol xicon nde narangan ngo majneaj, Teat,

Iwün ninguiün meáwan ngo majneaj, nde matüch xicon, irawan —aj nejiw Teat Jesús.

⁵Aton tasaj nejiw:

—Jondot nop icona almajiür nop mi-amigo nej pinawan ongwiiüts mapeay masaj nej: “Amigo, najüch icueaj arojpüw pan. ⁶Cos napeay nop xeamigo, imiün miünquiaj ajngot, naleaing ngo najiür cuane saniüüch”, maj. ⁷Pero aaga naxey altiül iüm, apmasaj nej: “Tapots indeac, lanapal a iüm. Xecual lameayiw naquijüpüw, ngondom witiiün nawün nüüch ic”, maj nej. ⁸Naleaing sasaj icon, masey ngo mind witiow, nej ap-witiüm mawün müüch leaw netam, ngome ajcan ajaw miamigo nej, apmarang cos ngo mandiüm manguiay mapajpaj nej. ⁹Nganüy sasaj icon: Sitiül apmetüniün apmeajndiün; sitiül ap-meyamban monajneaj ocueaj nej ap-mexoman; sitiül apmerndeacan apmen-gocheranan. ¹⁰Cos meáwan leaw netün apmüünd; leaw neyamb apmaxom; leaw nendeac apmangocharan.

¹¹,¿Mbich alndom nop nateateran wüx matün nej ocueaj pan micual nej, apmüüch noic piedra ingow tüch pana? ¿Tengwüy wüx matün cüet, in-

gow üüch cüet apmüüch nop ndiüca? ¹²¿Jondot matün omb quit, ingow üüch omb quit apmüüch nop napüpa? ¹³Sitiül icona monrang ngo majneaj icon, ijawan cuane najneaj meajchiün micualan; cuantemas Miteatiüts Dios najlüy tiül cielo apmüüch Nangaj Espíritu jane apmatün nej ocueaj —aj nejiw Teat Jesús.

Apiüngüw ambeol nej nimeech

(Mt. 12:22-30; Mr. 3:20-27)

¹⁴Teat Jesús tawün nimeech wüx ombas nop naxey nejew. Wüx taw aaga nimeech quiaj, quiaj tendeac aaga naxey. Meáwan nipilan mbayajow majawüw. ¹⁵Naleaing altiül tapiüngüw:

—Aaga naxey quiaj awün nimeech cos ambeol nej aaga minatang nimeech nenüt Beelzebú —awüw.

¹⁶Altiül tandiumüw majawüw cuane apmarang, tasajüw marang noic ateócan majawüw sitiül naleaing Teat Dios ambeol nej. ¹⁷Teat Jesús tajaw nguineay teamapiüngüw tiül omeajtsüw nejiw, áag tasaj nejiw:

—Tiül meáwan cambaj sitiül monajiüt apmajüiyw mbajcamoj, apmembiyayej apndrom ombasüw. Sitiül moncül tiül noic nden majciyiw, ngo majlüyw nöiquian, apndajrriümoj. ¹⁸Atánan quiaj sitiül minatang nimeech ngo majlüy nöiquian maquiiüb mimonbeol nej, ¿nguineay alndom marangüiw cuajantanej ngo majneaja? Aag ayaj sasaj icon cos ipiüngan xique sawün nimeech, ambeol xic Beelzebú. ¹⁹Sitiül naleaing Beelzebú nembeol xic nawün nimeech, isajan xic, jow minipilan, ¿jane ambeol nejiw mawüniw nimeech? ¿Ngwüy nimeech ambeol nejiwe? Ninguiaj ajüic ngo mejawan cuane temepiüngan. ²⁰Nganüy sitiül Teat Dios nembeol xic nawün nimeech wüx ombas nipilan, naleaing sasaj icon lamatüch mejmeliün tiül minipilan Teat Dios.

²¹'Sitiül nop naxey natang nenajiüt almajiür xeyay monjiür nej aniüng, meáwan leaw almajiür aniüng nej najneaj ajliy. ²²Nganüy sitiül aliüc alinop xeyay minipilan nej aquiiüb miün, apmanojsiw aaga iüm quiaj, apmasapüw leaw monjiür, apmümb mayariw membaagayej wüx leaw taxomüw.

²³'At sasaj icon, leaw ngo mandiüm xic, ajciy majaw xic. Jane ngo mambeol xic wüx leaw teanaxaing, aag ayaj awíchan quiün.

Wüx nimeech andilil alinomb wüx ombasarán

(Mt. 12:43-45)

²⁴'Nop nimeech wüx apmacueat aljane, apmajüyjüy tiül wajchiüc mayamb nguiane apmaxood. Wüx lapaxiow ajüyjüy ngo maxom, quiaj apmapiüng: "Sanandilil sandüy tiül niüng tawas", apmaw. ²⁵Camüü mapeay quiaj, apmaxom aaga naxey atnej nop iüm najneajay najirimb najmel mimbaj. ²⁶Almajaw atquiaj, quiaj apmamb majan alayaíw aquiiüb nej alwüx apatüw, ngo matnej. Quiaj apmambüw andüiyw wüx ombas a naxey quiaj. Ndójwüx aaga naxey quiaj xeyay ngo majneaj apmajlüy, ngo matnej tajlüy nomb —aj nejiw Teat Jesús.

Najneajay leaw anguiy Mipoch Teat Dios

²⁷Teat Jesús wúxan tealeámban mandeac aag ayaj, quiaj tendeac nop najtaj tiül nipilan, tapiüng:

—Najneajay ajliy a müüm najtaj newiquiach ic, neech ic ichech —aw.

²⁸Quiaj tapiüng Teat Jesús:

—¡Najneajay aton ajliyiw meáwan leaw anguiayiw Mipoch Teat Dios ndoj ayacüw wüx omeajtsüw! —aw.

Nipilan atüniw ateócan

(Mt. 12:38-42; Mr. 8:12)

²⁹ Wüx laxeyay nipilan mayeyiw nejtiüt, quiaj tapots masaj nejiw:

—Nipilan nganüy cam ngo majneaj arangüiw, atüniw ateócan majawüw. Naleaing ngome apmijndiwi majawüw; apmijndiwi áagan leaam omeajtsüw leaw tajlüy wüx Jonás.³⁰ Atnej Jonás tajlüy tanomb, wüx nej tatiib ocueajiw nipilan monaw Níneve leaw ngo majneaj teamarangüiw, atquiaj ajlüy nganüy a Teat Naxey, teamatiib icueajün leaw ngo majneaj teamerangan.³¹ Alinoic nüt wüx apmajaraw wüx asoet nipilan, quiaj nop najtaj najlüy tanomb, natang ne-najjüt imiün cawac, nej apmajüiquich ajcüwa nipilan aaga nüt cam alwüx axeyay ngo majneaj teamarangüiw; cos nej imiün xeyay miünquiaj tamb man-guiay andeac Salomón. Nganüy ajlüy ningüy tiül icona nop alwüx xeyay ajaw ngo matnej Salomón, icona ngo me-yariün andeac nej.³² At alinoic nüt wüx Teat Dios apmajaw wüx asoeteran, ajcüwa nipilan monaw Níneve leaw tajlüiyiw tanomb apmayaciüw isoetiün. Cos ajcüwa nipilan quiaj tayambüw Teat Dios wüx Jonás tapaj nej ocueajiw. Nganüy ajlüy tiül icona nop alwüx xeyay atam ngo matnej Jonás, pero icona ngo merangan leaw asaj icon.

Ran ocueajaran

(Mt. 5:15; 6:22-23)

³³ Nejinguing ngome apmachen ran ndoj maxot, tengwüy mamoog omal tiül nop nccep. Ngwüy netam mayac cawüx marraj, maxom majaw jane apmajmel tiül iüm.³⁴ Oniiügaran aag ayaj nerraj icoots. Sitiül iyac iniiüg wüx mejaw leaw najneaj, apmambeol ic merang najneaj. Wüx irang najneaj, aag ayaj atnej mejlüy tiül ran. Nganüy sitiül indiüm meyac ini-iüg wüx mejaw leaw ngo majneaj, quiaj

apmerang xeyay ngo majneaj; aag ayaj atnej ijlüy tiül pojniün.³⁵ Netam mejaw wüx aaga ran ijiür quiaj, nde marang pojniün.³⁶ Sitiül ique ijlüy tiül aaga ran quiaj, ngo mejlüy tiül pojniün, ranüy ap-majlüy niüng ijlüy atnej wüx marraj ic noic nadam ran —aj nejiw Teat Jesús.

Teat Jesús ayac asoet fariseos y mondüy wüx mipoch Moisés

(Mt. 23:1-36; Mr. 12:38-40; Lc. 20:45-47)

³⁷ Wüx landoj andeac Teat Jesús, quiaj tasaj nej nop fariseo mamb metiw aniiüng nej maquiiüb. Quiaj tamb Teat Jesús. Nganüy wüx chetet met,³⁸ aaga fariseo wüx tajaw nguineay Teat Jesús ngo marang atnej ajlüyay arangüw nejiw wüx ajantsiüw owixaw, quiaj mbayat.³⁹ Quiaj Teat Jesús tasaj nej:

—Icona fariseos ijantsan ombas a tas, polat, pero amb tiül tan ajlüy ngo majneaj. Icona atquiaj ijlüyiün, masey ajüic irangan najneaj, tiül imeajtsan xeyay ngo majneaj ajlüy, cos inohtiün meyariün ocueaj alinop, at irangan cuajantanej ngo majneaj.⁴⁰ ¡Nerchachiün! ¿Neol ngo mejawana, aag nerang amb wüx ombas, nej nerang amb tiül aton?⁴¹ Leaw alme-jüuran ijchan ajcüwa nipilan ngo majiür. Quiaj apmejlüyiün nerixay najneaj.

⁴² ¡Jaa, icona fariseos! Iyakan erchechiün naw tiül menta, ruda, at naw tiül cuajantanej soex napiürüch; pero icona ngo merangan leaw najneaj, ngo mejiüran lasta alinop atnej andiüm Teat Dios. Netam merangan meáwan aag ayaj, aton nde mecueatiün meyacan erchechiün.

⁴³ ¡Jaa, icona fariseos! Wüx iriümban tiül sinagogas iyamban nguiane chete-meron, nguineay alndom mejarawan. Aton iyambyamban merangüchiün casa niüng ajlüy xeyay nipilan.

⁴⁴ ¡Jaa, icona mondüy wüx aaga poch tüünd Moisés, aton icona fariseos! ¡Mon-

lombojchay icon! At icon oxiüt wüx lajarriow, lango majüic, niplan namong amb wüx ngo majaw sitiül aag ayaj oxiüt—aj nejiw Teat Jesús.

⁴⁵ Condom tapiüng nop naxey nendüy wüx aaga poch tüünd Moisés, tasaj Teat Jesús:

—Teat, wüx indeac aag ayaj ajüic atnej andüy wüx ximbasan temendeac —aj.

⁴⁶ Quiaj tapiüng Teat Jesús:

—¡Jaa, icona aton mondüy wüx aaga poch tüünd Moisés! Cos ijchan niplan mamalüw leaw ngondom mamalüw; pero icona ngo mendiüman merrejquiün aag ayaj masey con nots micual iwixan.

⁴⁷ ¡Jaa icona! Cos teametajcan ma-jneaj mioxiütüw mondeac andeac Teat Dios leaw tajlüiyiwan tanomb, leaw tandewüw ambiy nejiw mixejchiün. ⁴⁸ Aag ayaj ajüic icona najneaj mejawan leaw tarangüw mixejchiün; nejiw monbiy, nganüy icona teamerangan mioxiütüw.

⁴⁹ Cos Teat Dios meáwan aag ayaj lamajaw, áag tapiüng: “Sanüjchiw mambüw niüng ijlüyiün mandeacüw sandeac, at sanüjchiw mambüw apóstoles aton. Altiül apmambiyaranüw, alacas apmayambüch ombasiüw”, aw.

⁵⁰ Aag ayaj tandeac Teat Dios cos ajcüwa niplan najlüy nganüy cam, apmengüiyiwan leaw tarangüchiw wüx ombasiüw mondeac andeac nej tanomb, ajan wüx tarang iüt cam. ⁵¹ Aag ayaj ajan wüx miquiej Abel, ndójwüx wüx miquiej Zacarías, áag tambiyaw tiül nadam nangaj iüm niüng ajlüy artüll. Nganüy sasaj icon, Teat Dios apmüüch icon mengüyiün leaw tambiyaranüw quiaj.

⁵² ¡Jaa, icona mondüy wüx aaga poch tüünd Moisés! Cos ijawan leawa netam, pero ngo merangan. At lamepálan alinop, ngo meajchiün majaw, marang —aw Teat Jesús.

⁵³ Wüx teamandeac masaj nejiw aag ayaj, meáwan mondüy wüx aaga poch tüünd Moisés, at a fariseos xeyay tajcüiyiwan. Condom quiaj tapots masajsajüw nej cuajantanej. ⁵⁴ Tayambiüw nguineay masapüüw wüx alngün poch leaw apmandeac, mayacüw asoet.

Teat Jesús tandeac andüy wüx monlombojchay

12 Wüx aaga nüt tapeyae quiaj xeyay niplan, canchiütoj acas mil, lacharrayej. Quiaj Teat Jesús ombas masaj miniplan nej, tapiüng:

—Ijawan nguineay arangüw a fariseos, nde mitsojow icon. Aag ayaj alndom marang icon atnej arang levadura wüx ajmel tiül ajtsaj marang pan, cos andüy quiaj apmaxip mexeyay. Nejiw ajüic atnej arangüw najneaj; aag ayaj ngo maleaing, arangüwan. ² Cos meáwan leaw naxotaran apmajüic, at meáwan leaw nexottiy apmajaraw alinoic nüt. ³ Atquiaj leaw indeacan icónan quiaj masey tiül pojniün, alinoic nüt apmanguayaran. Átan leaw tendeacan wüx indexeyon tiül ilajcan, alinoic nüt apmanderac napac manguiay cambaj.

Jane netam mermbolan mendüyiün (Mt. 10:26-31)

⁴ Xique sasaj icon xeamigojüw, nde mermbolan mendüyiün leaw alndom mambiy icon, cos áagan alndom marangüw. ⁵ Nganüy sanasaj icon jane netam mermbolan mendüyiün: ermbolan mendüyiün aaga leaw alndom mambiy icon, ndoj alndom mayac icon tiül xeyay ngo majneaj, tiül biümb. Nej netam mermbolan mendüyiün.

⁶ ¿Neol ngo mejawana, acoquiar nine quiec ijquiar tomiün ombeat? Naleaing Teat Dios ngo ndrom omeaats masey noic tiül nejiw, cos meáwan ajaw.

⁷ At miondeats omalaran lateoraw. Nde mermbolan nicuajind, cos icona alwüx imbeatiün, ngo mat nejiw a nine quieq quiaj.

Leaw ngo mexotüy wüx mandeac sandeac

(Mt. 10:32-33; 12:32; 10:19-20)

⁸ Aton sasaj icon, jangantanej ngo mexotüy wüx masaj nipilan ayar sandeac, xique aton sanandeac nasajüw miáangeles Xeteat Dios xenipilan nejiw. ⁹ Nganüy jangantanej leaw apmapiüng xique ngome micual xic Teat Dios, at a xique aton sanasaj miáangeles Xeteat Dios ngome xenipilan nejiw.

¹⁰ Aton sasaj icon, jangantanej leaw apmandeac alngün ngo majneaj wüx ombas Teat Naxey, nej alndom nawün wüx ximeaats. Nganüy leawa nendeac ngo majneaj wüx ombas Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios, aaga nisoet quiaj mbich ngondom maw wüx ombas nej.

¹¹ 'Sitiül alngün nüt apmequiüräpan mayacüw icon teombas montangtang tiül ajcüwa sinagoga, tengwüy niüng ajlüy montangtang monajiüt, nde meyamban imeajtsan wüx cuane amepiüngan; ¹² cos wüx apmerndeacan, aaga Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios apmüüch icon poch leaw netam mepiüngan —aj nejiw Teat Jesús.

Ngo majneaj mandiümdiüram cuajantanej

¹³ Condom nop naxey náwan tiül nipilan tasaj nej:

—Teat, isaj xecoj mambaag pinawan aaga najcueat cam nüjndiün, müüch xic leaw saneay —aj nej.

¹⁴ Quiaj Teat Jesús tasaj nej:

—Teat ¿jane neyac xic najaw wüx leaw ijndeán, nambaag icueajiün? —aj nej.

¹⁵ Condom tasaj meáwan nipilan:

—Ijawan wüx, nde mendiumdiüman ocueaj alinop; cos ngome wüx lamejiüran cuajantanej alndom mambeol icon mepacan —aj nejiw.

¹⁶ Quiaj tasaj nejiw acas poch andüy wüx corrüll, tapiüng:

—Tajlüy nop naxey nejiür, meáwan omeaats micorrüll nej tümb merangüy. ¹⁷ Condom aaga naxey quiaj tapiüng tiül omeaats nej: “¿Nguineay sanarang cos ngo najiür nguiane sanayac omeaats xecorrüll?”, aw. ¹⁸ Quiaj tapiüng: “Atcüy sanarang, sanambich najarrich xetroj, ndoj sanarang alacas nadamdam, nayac tiül meáwan sanaxaing, at meáwan salnajüri. ¹⁹ Quiaj sanapiüng xiquáyan quiaj: Canüy najneajay ijlüy cos almejiür meáwan leaw netam, apmafüc ic xeyay neat. Canüy ixood, iret, inganeow, ich mapac imeaats, sanaj ximeaats”, aw a naxey. ²⁰ Quiaj Teat Dios tasaj nej: “¡Chach! Aaga ongwiiüts cam apmendeow. Jow, leaw teamecanchich quiaj, ¿cuane ajpare? ¿jane apmaneaye?” aj nej.

²¹ Atquiaj leaw necancanchich cuajantanej néjan quiaj wüx, ngo majiür nicuajind niüng ajlüy Teat Dios —aj nejiw Teat Jesús.

Teat Dios üüch meáwan leawa netam

(Mt. 6:25-34)

²² Condom Teat Jesús tasaj minipilan nej:

—Sasaj icon, nde mamb wüx imeajtsan mepiüngan cuane apmeatiün, cuane apmesoquiün. ²³ ¿Neol ngwa, icona alwüx itaman, ngo matnej nüeteran; aton micuerpojan alwüx atam, ngo matnej napixerana? ²⁴ Ijawan nguineay ajlüiyiw mimüm wiür, cos nejiw ngo mepiüryüw maxainguwi omeaats corrüll, ngo macanchichaw leaw apmüietiw alinoic nüt, cos Teat Dios üüch nejiw. ¿Neol ngome alwüx imbeatiüna, ngo matnej quieque? ²⁵ ¿Ngwüy jane tiül icona

wüx xeyay ayambyamb omeaats alndom matang wüx alquiriwe? ²⁶ Sitiül ngondom merangan leaw ngo maél, ¿neol tapots iyacan imeajtsan wüx cuajantanej leawa naéle?

²⁷ Ijawan nguineay ajlüiyiw a mbaj, nguineay atangüw. Cos ngo marangüw najiüt nicuajind, at ngo mendileaw. Nganüy sasaj icon, aaga minatang ne-najiüt leaw tajlüy nomb nenüt Salomón, nej tajiür xeyay tomiün. Masey tajiür xeyay najneajay apix nej; ngo matüch matnej ajneajiw a mbaj. ²⁸ Sitiül Teat Dios ayac mimbaj a soex leaw alma-jlüy nganüy, oxep lamarang asap andaab pow, cuane wüx ngo mambeol icon. ¿Neol ngo meyacan imeajtsan wüx neje? ²⁹ Icona nde meyacan imeajtsan wüx leaw apmeatiün menganeowan. ³⁰ Cos nipilan leaw ngo mayambüw Teat Dios, xeyay ayaciüw omeajtsüw wüx aag ayaj. Icona ijawan Miteatiiüts Dios, nej alwiüx, nej ajaw meáwan leawa teatam icon. ³¹ Netam meyamban merangan meáwan leaw andium Teat Dios; quiaj nej ap-müüch icon meáwan leawa netam.

Tiül cielo icanchichan leawa nembeatmbeat

(Mt. 6:19-21)

³² Nde mermbolan xecualüw, masey nepateayiün, cos Miteatiiüts Dios xeyay ajneaj omeaats, andium müüch icon mejlüyiün tiül micambaj nej. ³³ Inüjpiün leaw almejüran, condom imbeolan leaw nipilan ngo majiür. Aag ayaj atnej mejiüran xeyay tiül iquial tomiün tiül cielo niüng mitomiünan ngo mümb, ngondom pandium, ngondom majmel quiaj need maneet, átan a ndeoog ngondom majlüy mandrooch ombas. ³⁴ Cos niüng ijiüran cuajantanej nembeatm-beat, quiaj almajlüy imeajtsan.

Netam mepacan mecüliün

³⁵ 'Ersooigayon, icüliün, icheniün a ran. ³⁶ Irangan atnej arangüw monrang najiüt tiül noic nden wüx teamacüliw neneay nden. Cos wüx apmapeay imiüün niüng nengoch owix, camüm majngot mapaj nejiw, najénan maleajquiw a iüm majmel. ³⁷ Najneajay apmajlüiyiw ajciüw monrang najiüt quiaj wüx apmapeay neneay nden maxom nejiw teamacüliw nej, ngo mameayiw. Naleaing sasaj icon, ndójwüx nejay a neneay nden apmayac mes, at nüeteran, masaj nejiw chetemoj metiw. ³⁸ Masey mapeay pinawan ongwiiüts, masey andüy wüx arrow, sitiül apmaxom nejiw teamacüliw nej ngo mameayiw, najneajay apmajlüiyiw ajcüw leawa teamacüliw nej quiaj. ³⁹ Aton sanasaj icon, jondot nop nateateran majaw cuame ores apmajmel aniüng nej need, nej ngome apmameay, ngome apmüüch majmel tinden maneet leaw ajiür. ⁴⁰ Ata icona aton netam mecüliün mepacan, cos Teat Naxey apmandilil wüx ngome teateotsaran —aj nejiw Teat Jesús.

Nop mos nerang najneaj; alinop nerang ngo majneaj

(Mt. 24:45-51)

⁴¹ Quiaj Pedro tasaj Teat Jesús:

—Teat, ¿indeac aag ayaj nanguaiayiün xicona, ngwüy tendeac manguiayiw meáwan nipilan atona? —aj.

⁴² Quiaj tasaj nej Teat Jesús:

—¿Jane aaga nerang najiüt, nerang najneaj, nexom omeaats, leaw neneay nden tayac teowix nej aniüng nej majaw nej ocueaj, mawiül monlüy quiaj marang leaw netama? ⁴³ Najneajay apmajlüy aaga nerang najiüt quiaj wüx apmandilil neneay nden, cos apmaxom nej teamarang meáwan leaw lamasaj.

⁴⁴ Naleaing sasaj icon, aaga neneay nden quiaj ndójwüx apmayac teowix

nej meáwan leaw almajiür majaw nej ocueaj.⁴⁵ Nganüy sitiül aaga nerang najiüt quiaj mapiüng neneay najiüt nequiy apmapeay, maw, ndoj tapots mawüüch meáwan monrang najiüt quiaj, monksey, montaj. At a nej ngo marang nicuajind, metmétan, angüngúnan.⁴⁶ Ndot tealeámban aag ayaj, quiaj apeay aaga neneay najiüt wüx a nüt lango leaam omeaats nerang najiüt macül nej. Quiaj apmüüch mamongoch xeyay ngo ma-jneaj, ndoj apmüüch maquiiüb tiül meáwan leaw ngo mayariw nej andeac.

⁴⁷ 'Sasaj icon, leaw nerang najiüt nejaw cuane andiüm neneay najiüt, ndoj ngo marang atnej, apmajwüch xeyay.⁴⁸ Nganüy nop leaw ngo majaw cuane andiüm neneay najiüt, ndoj tarang leaw ngo metam marang, apmajwüch napateay quiriw. Cos meáwan leawa nüünd xeyay, apmajtan ocueaj nej xeyay aton, leaw nüünd xeyay leaw ajaraw alndom marang, nej netam marang xeyay aton.

Teat Jesús üüch mbajcam nipilan

(Mt. 10:34-36)

⁴⁹ Xique tiünas ningüy wüx aaga iüt cam, nganüy apmajlüy xeyay moncüy, atnej xique tiünas nayac biümb. ¡Malüy lajlüy aag ayaj!⁵⁰ Xique netam namongoch xeyay necoy. Xeyay ngo majneaj ximeaats ¡Malüy sapiüng lan-doj lajlüy!⁵¹ ¿Ngwiüy ipiüngana xique xiün ningüy nayac majlüy monajneaj wüx iüt cama? Ngwiüy, xique xiün nüüch majlüy xeyay monciy, mbaj-can palpálwüx.⁵² Cos naw wüx nganüy alndom majlüy acoquiw nipilan tiül noic nden ngo majlüyiw nóiquian. Aro-jpiüw apmajcüiyiw majawüiw ijpiüw, teng-wüy ijpiüw apmajcüiyiw majawüiw aro-jpiüw.⁵³ Nateateran apmajcüy majaw nacualaran, tengwüy nacualaran apmajcüy majaw nateateran. Namümaran apmajcüy majaw nacualaran, nacualaran apmajcüy majaw namümaran. Aton

namümaran apmajcüy majaw mintaj nacualaran, mintaj nacualaran apmajcüy majaw napeweran —aj nej.

Apiüng wüx leaw aliüc miün apmajlüy

(Mt. 16:1-4; Mr. 8:11-13)

⁵⁴ At tasaj meáwan nipilan:

—Icona wüx ijawan lamawitich oic noleat lamepiüngan: Apmajoet, irawan. Naleaing atquiaj apmajlüy.⁵⁵ At wüx apmapep tiüt ncherrec lamepiüngan: Apmeraar, irawan. Naleaing atquiaj apmajlüy.⁵⁶ ¡Sasaj icon ndeac mbeay! Icona ipiüngan ijawan wüx oic, wüx caaw, at wüx iüt. ¿Neol a nganüy ngo mejawan nicuajind wüx meáwan leaw tenguial ajlüy tiül aaga nüt cama?

Ijneaj anaag leaw ajcüy majaw ic

(Mt. 5:25-26)

⁵⁷ ¿Neol ngo mejawan icónan quiaj nguineay netam merangan najneaja?

⁵⁸ Cos sitiül aljane aleaic iriow anaag wüx, apmayac ic teombas monajiüt, pues indeac anaag, ijaw cuane ngo ma-jneaj irang, isaj apmeyac ingow wúxan nganaw mepeay anaag teombasüw monajiüt. Cos teat xan alndom masaj mongot mayacüw ic tiül manchiüc.⁵⁹ Naleaing sasaj ic, wüx lerpeay tiül manchiüc langondom meriow naijen, apmeriow leaw imbich mengüy leaw apmatüniw icueaj —aj nejiw Teat Jesús.

Netam majcueat meáwan leaw ngo majneaj

13 Wüx aaga nüt quiaj acas nipilan tasajüw Teat Jesús nguineay a Pilato tapiüng mambiyaranüw acas nipilan monaw Galilea, ndoj taól miquiejw nejiw tiül miquiej nimal leaw teamambiyaw ajcüw monaw Galilea, marang ichechiw nejiw.² Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:

—Cuane ipiüngan žjow ajciüwa monxey tandemowüw quiaj, más xeyayasoetiw ajiürtüwa, ngo mat nejiw meáwan nipilan monaw Galilea, áag tamongochiw atquiaja? ³Xique sasaj icon ngwüy, cos sitiül icona ngo leaam imeajtsan Meyamban Teat Dios, meáwan icona apmandojchich imbasan aton. ⁴Ngwüy, cuane ipiüngan žjow ajciüwa gajpopeac (18) nipilan tandemowüw achar nejiw tiüt mitorre Siloé, alwüx ngo majneaj arangüwa, ngo matneiw meáwan nipilan monlüy tiül Jerusaléne? ⁵Xique sasaj icon ngwüy, cos sitiül icona ngo leaam imeajtsan Meyamban Teat Dios, meáwan icona apmandojchich imbasan aton —aj nejiw.

Tandeac wüx toc ngo meóng

⁶Condom Teat Jesús tandemac masaj nejiw, tapiüng:

—Tajlüy nop naxey ajiür noic corrüll, altiül noic owl toc. Tamb majaw sitiül alwüx aóng, pero ngo maxom wüx nicuajind. ⁷Quiaj tasaj aaga naxey nejiür micorrüll nej: “Aaga toc cam aroomb neat wüx aag agüy xiün ningüy nayamb aóng nej, ngo naxom wüx nicuajind. Indooig, cuane ajpar, cos teapalpálan iüt”, aj. ⁸Aaga nejiür corrüll tasaj nej: “Teat, ich macüll áagan a neat cam; sanataag majneaj, sanatoxtox mapench a iüt wüx owl, ndoj sanayac omeaats iüt”. ⁹Sapiüng apmeóng, tengwüy sitiül ngo meóng, mbich quiaj sanandooig”, aw —aj nejiw Teat Jesús.

Tajneaj iün andeow nop najtaj wüx nüt axoodaran

¹⁰Noic nüt axoodaran Teat Jesús altiül sinagoga teaquiaach. ¹¹Alquiaj nop müm najtaj ajiür noic monandeow ayac nimeech, lamatüch gajpopeac (18) neat tatow maxom nej. Lamandrooch

nej ombas, apejnguéyan ajüy, ngondom maleaing. ¹²Teat Jesús wüx tajaw nej, quiaj tasaj:

—Müm najtaj, canüy lerneaj, laáw mimonandeow —aj nej.

¹³Quiaj tayac owix wüx omal a müm najtaj, andüüban ajneaj, nómbar taleaing. Quiaj tapots masaj Teat Dios najneaj arang. ¹⁴Nganüy aaga natang tiül a sinagoga tajcüy cos Teat Jesús lamataag majneaj monandeow wüx nüt axoodaran. Quiaj tasaj nipilan:

—Ajlüy anaíw nüt leaw alndom marangüch najiüt. Tiül aaga nüt quiaj netam merwiünan matajcüch majneaj iün indeowan, ngome wüx nüt axoodaran —aj nejiw.

¹⁵Quiaj Teat Jesús tapiüng:

—¡Ndeac mbeay! ¿Neol, jowa icona ngo mechejtiün miboyiüna miburrana mequijpan meajchiün yow wüx nüt axoodarana? ¹⁶Aaga müm najtaj cam, nej nop naw tiül acualaats Abraham aton. Nimeech lamüüch nej mamongoch xeyay ngo majneaj lamatüch gajpopeac (18) neat. ¿Neol ngondom matajcüch majneaj wüx nüt axoodarana? —aw.

¹⁷Wüx Teat Jesús tandemac aag ayaj taxinguiauw meáwan leaw teajcüiyw majawüw nej. Pero altigüy nipilan tapac omeajtsüw xeyay majawüw meáwan na-jneajay tarang Teat Jesús.

Tandeac wüx osaab mostaza

(Mt. 13:31-32; Mr. 4:30-32)

¹⁸Condom Teat Jesús tasaj nejiw:

—¿Nguineay alndom nasaj icon cuane atnej ajlüy micambaj Teat Dios, ngwüy cuane wüx alndom nandeac naquiaach icon wüx, mejawana?

¹⁹Ajlüy atnej arang osaab mostaza wüx nop naxey apmapiür tiül micorrüll nej. Cos apmadam apmatnej nadam xiül; quieç alndom marangüw ombiüümüw wüx mipüüig nej —aw Teat Jesús.

Tandeac wüx levadura

(Mt. 13:33)

²⁰Teat Jesús tapiüng alinomb:

—¿Cua wüx alndom nandeac naquiaach icon mejawan nguineay ajlüy micambaj Teat Diosa? ²¹Ajlüy atnej arang levadura, cos wüx nop najtaj apmayac tiül arej nepeax arin, aaga levadura apmütüch maxip ajtsaj marang pan —aw.

Iriümban tiül quicheech ombeay iüm

(Mt. 7:13-14, 21-23)

²²Teat Jesús tanaámb amb andüy Jerusalén. Tamong tiül nadamdam cambaj, tiül namix cambaj, tanaámb teaquiaach nipilan. ²³Aljane tatün manguiay nej:

—Teat ¿ngwa naleaingue, napateay nipilan apmawiw wüxasoetiw? —aj.

Quiaj tapiüng Teat Jesús:

²⁴—Ipakan wüx, ijmeliün iriümban tiül quicheech niüng ajmeleran. Cos xeyay nipilan apmandiumüw majmeliw, pero ngome apmajmeliw. ²⁵Sitiül nateateran lawitiox mapal a iüm, nganiüy icona ngome tejmeliün, condom tapots ipajan mepiüngan: “Teat, teat, ileaaig a iüm najmeliün”, merajan. Nej apmasaj icon: “Ngo najaw jane icon, nguiane neriowan”, apmaj icon.

²⁶Icona quiaj apmesajan: “Xicona tetesan, tanganeowasan naquiijpan ic; aton ique tequiaach tiül xecambajan”, apmerajan. ²⁷Nej apmapiüng: “Lanasaj icon ngo najaw jane icon, nguiane neriowan. Iriowan ningüy niüng sajlüy monrang ngo majneaj”, apmaj icon. ²⁸Quiaj apmejiüntsan xeyay, apmenchicnchiquian ilüiquiün wüx apmejawan teat Abraham, teat Isaac, teat Jacob, at meáwan mondeac andeac Teat Dios aliw tiül micambaj Teat Dios; pero icona ngondom mejmeliün. ²⁹Cos aliüciw imiün nonüt, imiün noleat,

imiün calüy, imiün cawac; apchetemoj wüx mes tiül micambaj Teat Dios.

³⁰Altiül leaw ayaag chingüy nej nganüy, tiül aaga nüt quiaj apmarang natang; aton altiül leaw ayaag atnej natang nganüy, tiül aaga nüt quiaj apmarang chingüy —aw Teat Jesús.

Teat Jesús tajiünts majaw moncül Jerusalén

(Mt. 23:37-39)

³¹Tíulan aaga nüt quiaj tapeayiw quiaj acas fariseos, tasajiw nej:

—Iriow ningüy, quiür ijaw nguiane apmendiy cos Herodes teamandiüm mambiy ic —ajiw nej.

³²Nej tasaj nejiw:

—Quiüran isajan aaga atnej wiül quiaj: “Xique nganüy teanawün nimeech wüx ombas nipilan, teanamongoch monandeeow nganüy at oxep; nawiür landoj xenajiüt”, irajan. ³³Xique tanaámb netam nandüüb xetiid nganüy, oxep, at nawiür, cos nop nendeac andeac Teat Dios ngondom mandeow nguiajantanej, netam matüch Jerusalén.

³⁴, ¡Jerusalén, Jerusalén! ¿Neol tembiy ajcüwa mondeac andeac Teat Dios? ¿Neol teloxiw leaw Teat Dios üüch mamb masajiw ic wüx nej? ¡Xique xeyay tandiümas naxeijneng micual, atnej arang noic quit maxejneng micual nej teombas miolümb nej, pero ngo mendiüm! ³⁵Nganüy apmejawan nguineay apmajcueat imbiüman. Aton sasaj icon langome apmexoman mejawan xic; naleaing apmejawan xic wüx apmatüch a nüt mepiüngan: “Najneajay ajlüy aaga niün, üüch nej miün Teat Dios”, merawan —aj nejiw Teat Jesús.

Nop naxey apep nej

14 Noic nüt axoodaran, Teat Jesús tamb met aniüng nop natang nenajiüt ocueajiw fariseos. Nejiw tea-

mandacüwiw Teat Jesús sitiül aleaic apmarang. ²Alquaj niüng ajlüy Teat Jesús nop naxey niün andeow, apep nej. ³Quiaj Teat Jesús tasaj mondüy wüx aaga poch tüünd Moisés, at ajiüwa fariseos:

—¿Cuane ipiüngan, najneaj matajcüch majneaj nop niün andeow wüx noic nüt axoodarana? —aj nejiw.

⁴Nejiw ndijchijówan. Condom quiaj Teat Jesús tasap owix a niün andeow, tüüch majneaj, ndoj tasaj mamb. ⁵Condom tandüy wüx masaj nejiw:

—Jow icona, jondot mejawan miburran, miboyiün lajmiüc tiül lol ¿ngo mewüniünan najénan masey wüx nüt axoodarana? —aj nejiw.

⁶Nejiw ngondom mangochiw masajüw nej nicuajind.

Leawa najpajiw niüng nengoch owix

⁷Wüx Teat Jesús tajaw ajiüwa nipilan nguineay ayambyambüw chetemoj niüng chetejow netamtamüw nipilan, quiaj tasaj nejiw nguineay netam marangiüw, tapiüng:

⁸—Wüx apmejpajan aniüng nop nengoch owix, nde memongon ombas chetemeron quiaj, jondot aliüc alinop aton najpaj quiaj, alwüx atam ngo mat icona. ⁹Condom aliüc aaga nepaj icon masaj icon: “Witiüron ninguij cos apchetem aaga alinop cam”, apmaj icon. Quiaj apmexinguian meamban chetemeron niüng ajlüiyi ümb wüx moncheten. ¹⁰Más najneaj, wüx apmejpajan niüng nengoch owix, quiüran cheteron mequüijpan ümb wüx moncheten. Mbich wüx aliüc aaga nepaj icon apmapiüng: “Xeamigo, imongon ombas”, apmaj icon. Quiaj apmapac imeajtsan, apmemongon mequüijpan tiül leaw namongoj ombas. ¹¹Cos jangantanej leaw nerangrang adam apmüünd monxing. Pero leaw ayaag

nicuajind nej, apmandiüram —aw Teat Jesús.

¹²Condom tasaj aaga naxey nepaj nej mamb met anиüng nej:

—Wüx apmerang noic nüeteran nde mepajüw miamigo, micoj, michiig, icualaats, mivecin leaw nejiür. Cos nejiw alndom mandilileaw mapajiw ic alinoic nüt, quiaj apmatotow. ¹³Ngwüy, wüx apmeyac nüeteran ipaj leaw nipilan ngo majiür, at leaw necoex, leaw nesomb. ¹⁴Quiaj apmapac imeaats cos nejiw ngondom mapajiw ic matotow. Nganüy a ique, Teat Dios apmangüy ic alinoic nüt wüx nej apmapacüüch leaw monrang najneaj —aj nej Teat Jesús.

Wüx apmajlüy nadam nüeteran

¹⁵Nop tiül ajiüw alchetemoj wüx mes maquiüjpuw Teat Jesús, tasaj nej:

—Najneajay apmajlüy leaw apmajlüy tiül monet alinoic nüt tiül micambaj Teat Dios —aj.

¹⁶Quiaj Teat Jesús tapiüng:

—Nop naxey tarang noic nadam nüeteran, tapaj xeyay nipilan. ¹⁷Wüx lamatüüch majlüy monet, quiaj tasaj mamb aaga nembeol nej masaj leaw lamapaj: “Tabaats, landoj lajmel a nüeteran”, maw. ¹⁸Quiaj meáwan nejiw tayambüw nguineay ngo mambüw. Nop tapiüng: “Sangal noic corrül, nganüy netam namb najaw; nde mejcüy teat, naleaing ngondom namb”, aw. ¹⁹Alinop tapiüng: “Sangal acoquiaw mancuerna boy, netam namb najawiüw; nde mejcüy teat, naleaing ngondom namb”, aw.

²⁰Alinop tapiüng: “Lesndot angoch xiwix; naleaing teat, ngondom namb”, aw. ²¹Quiaj tandilil aaga nembeol quiaj masaj neneay nden meáwan leawa tasoic. Quiaj tajctüy aaga neneay nden quiaj, tasaj nej: “Nganiüy nganüy quiür tiül cambaj, ipajüw miünüw meáwan nipilan leaw ngo majiür, leaw necoex,

leaw ngo majiür owix, leaw nesomb; isajüw miünüw”, aj.²² Ndoj marang aag ayaj, quiaj tasaj neneay nden: “Teat, lanarang atnej ipiüng, pero naleaing aliün majlüy näeteran”, aw.²³ Tandüy wüx masaj nej a neneay nden: “Quiü tiül meáwan tiiüd, tiül rünch, inetet owixaw miünüw leaw apmexom, para alndom chipiüm saniüng.²⁴ Cos naleaing sasaj ic, nejinguid leaw sapaj ombas ngome apmiünüw saniüng chetemoj metiw”, aj —aw Teat Jesús.

Minipilan Teat Jesús netam macueatiw cuajantanej

²⁵ Xeyay nipilan tandüjpiw Teat Jesús; condom nej ndiliteay majaw nejiw, tapiüng:

²⁶ —Sitiül aljane andium majlüy tiül xenipilan, netam mayac omeaats wüx xic. Nde mayac omeaats wüx miteat nej, mimüm nej, mintaj nej, micual nej, micoj nej, michiig nej. At ngondom mayac omeaats wüx leaw apmamongoch. Sitiül ngo marang atquiaj ngondom majlüy tiül xenipilan.²⁷ At sitiül aljane ngo mandium mamon-goch naél, masey mambiyaran wüx cruz ajcan ayar sandeac, ngondom majlüy tiül xenipilan.²⁸ ¿Cos Jane tiül icona sitiül mandium marang nop torre, ngo chetem mayamb omeaats majaw nguitow apmetam nej mandondoche?²⁹ Jondot lamawitich tiüt marang, condom langondom mandondocho; quiaj nipilan apmajawüw, apmitsojow nej.³⁰ Apmapiüngüw: “Aaga naxey quiaj sünan mawitich, nganüy lango majiür cuane naag mandondocho”, ap-mawüw.³¹ Ndot nop natang nenajiüt wüx apmajaw apmajlüy montsoj, al-iüc alinop natang nenajiüt aquiiüb miün nimiow mil (20,000) soldados, nej ajcánan gajpowüw mil (10,000) ajiür, equia, ngome ombas apchetem mayamb omeaats sitiül alndom mangoch aaga

nimiow mil quiaja?³² Sitiül ajaw ngondom mengoch aweaag, wüxan aliün miünquiaj ajngotoj ajeüwa alinoic ajlüy quiaj, nej apmüüch mamb minipilan nej mayambüw monajneaj.³³ Atquiaj icon sitiül ngo mendiüman mecueatiün leaw almejiüran, ngondom mejlüyiün tiül xenipilan.

Wüx quiniüc larrew

(Mt. 5:13; Mr. 9:50)

³⁴ ’Najneaj quiniüc aag ayaj najtix, pero quiniüc lango majtix ¿cuane ajpar, cos nguineay apmajtix alinomb?

³⁵ Ngondom mamb tiül iüt, ngondom ponongom pandium marang omeaats iüt, netam majwich ninguiün. Jane apmanguiy aag ayaj, ich mayamb omeaats majaw cuane wüx amb apiüng —aw Teat Jesús.

Andeac wüx ndron sap

(Mt. 18:10-14)

15 Tatüchiw niüng ajlüy Teat Jesús xeyay monrang ngo majneaj; aliw tiül aton monsap tomiün ocueaj cambaj. Tambüw niüng ajlüy Teat Jesús manguiayiw aquiaach nej.² Ajciüwa fariseos, at mondüy wüx aaga poch tüünd Moisés tendeacndeaciüw, tapiüngüw:

—Aaga naxey quiaj aquiiüb tiül monrang ngo majneaj, üet aweaag —awüw.

³ Quiaj Teat Jesús tandem acas poch andüy wüx nejiw, tapiüng:

⁴ —¿Jondot aljane tiül icona ajiür acoic miow (100) sap, camium ndrot ocueaj nop, nguineay apmaranga? Apmacueat tiül wajchiüc ajeüwa peic miow gajpoquiy (99) quiaj, cas tamb mayamb aaga ndron ocueaj leaw axom.⁵ Wüx apmaxom apmaxaing mapiib wüx onic, apac omeaats.⁶ Ndoj, wüx apmapeay aniüng nej apmaxejneng leaw xowüy ajneaj aweaag, at moncülan quiaj niüng acüll nej, apmasaj: “Ndrot xesap, nganüy

lanaxom. Ich mapac imeajtsan, mapac omeajtsaats”, apmaj. ⁷Naleaing sasaj icon atquiaj apac omeaatsaran xeyay tiül cielo wüx nop nerang ngo majneaj laleaaw omeaats wüx Teat Dios matün ocueaj, ngo matnej peic miow gajpo-quiy (99) nipilan leaw ayajciw ngo majiürtüw nisoet, apiüngüw ngo metam mapaj ocueajiw —aw Teat Jesús.

Andeac wüx tomiün leawa ndrot

⁸Condom tandeac alinoic, tapiüng:
—Jondot nop najtaj ajiür gajpowüw tomiün, ndrot ocueaj noic, †nguineay apmaranga? Apmachen ran majimb tiül iüüm leaw axom. ⁹Wüx apmaxom apmax-ejneng leaw xowüy ajneaj aweaag, at moncülan quiaj niüng acüil nej, apmasaj: “Ndrot noic xetomiün, nganüy lanaxom. Ich mapac imeajtsan, mapac omeajtsaats”, apmaj. ¹⁰Naleaing sasaj icon, atquiaj xeyay apac omeajtsuw miángeles Teat Dios wüx nop nerang ngo majneaj laleaaw omeaats matün ocueaj Teat Dios mawün asoet nej —aw Teat Jesús.

Nop nacualaran nexiül, arang ngo majneaj

¹¹Aton Teat Jesús tandeac alinoic, tapiüng:

—Tajlüy nop naxey ajiür ijpiuw micual nej. ¹²Aaga chingüy nacualaran tasaj miteat nej: “Teat, imbaag nómban, iich xic leaw apmeaach xic”, aj. Miteat nej quiaj tambaag, tüüch nejiw mi-anopnopoj. ¹³Ngome xeyay nüt aaga chingüy quiaj taxaing meáwan leawa tüünd. Tamb andüy alinoic iüt ninguiün miünquiaj. Quiaj tambich mandrooch meáwan leaw ajoy mamb wüx cuajantanej ngo majneaj. ¹⁴Condom wüx laúmb mandrooch meáwan leaw alma-jiür, tajlüy noic nadam lop tiül aaga cambaj quiaj; nej xeyay tind üet pero ngo majiürt cuane apmayar. ¹⁵Quiaj mbiüllat wüx ayamb arang najiüüt. Tamb

majaw nop naxey tiül aaga iüt quiaj; tüüch nej mamb tiül mirrunch nej mejiür sow. ¹⁶Quiaj tind müet üet sow, cos nejinguingd ngo müüich nej üet. ¹⁷Quiaj leaad omeaats, tapiüng ne-jáyan quiaj: “¡Xeteat almajiür xeyay monrang najiüüt, nenaw ocueajiw nejiw nüeteran; nganüy a xique teasandeow lop ningüy! ¹⁸Leaw sanarang, sanandilil alinomb sandüy niüng ajlüy xeteat. Sanasaj: Teat, lanarang xeyay ngo majneaj leaw ngo mandiüm Teat Dios, at ique ngo mendiüm. ¹⁹Nde meyac xic tiül mepiüng micual xic. Ngwüy, iyac xic atnej nop nerang minajiüüt, sanaj”, aw. ²⁰Condom quiaj taw quiaj, tandilil andüy aniüng miteat nej.

‘Alíúcan ninguiün majaw nej miteat nej, xeyay tapac omeaats majaw nej. Acuiür tamb mangoch nej mapeiquiec nej onic, majend nej omal. ²¹Andüüb miün tasaj miteat nej: “Teat, lanarang xeyay ngo majneaj leaw ngo mandiüm Teat Dios, ata ique ngo mendiüm. Nganüy nde meyac xic tiül mepiüng micual xic”, aj. ²²Quiaj miteat nej tasaj monrang minajiüüt nej: “Iyam-ban leaw najneaj napixeran ijchan masooig, aton noic iquial owixeran, at ijchan masooig najneaj napajaran. ²³¡Quiúran ijanan miün aaga naxip quicheech wacüx; imbiyan matsambaats marangaats nangos nüt! ²⁴Cos aaga xe-cual cam landoj lanapiüng landeow, nganüy lanaxom almapac. Tapiüngas landoj laámb, nganüy lapseay”, aj nejiw. Quiaj tapots apac omeajtsuw ajlüy nan-gos nüt.

²⁵Aaga alinop natang micual nej altiül corrül nganaw mapeay. Wüx nganaw matüch aniüng nej, tanguiay tenguial ajlüy nangos nüt, at mon-jiüng. ²⁶Quiaj tapaj nop nerang minajiüüt miteat nej, tatün manguiay cuane najlüy. ²⁷Quiaj tasaj nej: “Michiig la-peay, miteat tapiüng mandeow aaga

quicheech wacüx naxip tiül, cos apac omeaats lapeay michiig napac najneajan”, aj nej aaga nerang najiüt.²⁸ Quiaj tajcüy aaga natang quiaj, ngo mandiüm majmel tinden. Quiaj taw miteat nej mawüywüy nej majmel.²⁹ Ndoj nej quiaj tasaj miteat nej: “Xique xeyay neat lanarang minajiüt, ngome áag narang adam ximeaats. Wül meaach xic masey nop nine teants nambiy nat-samb anaag xeamigos.³⁰ Nganüy wüx apeay aaga micual quiaj, nej lamam-bich mandrooch wüx montaj meáwan leawa teaach; pero ique lamembiy aaga naxip wacüx mengoch ombas”, aj nej.³¹ Quiaj tasaj nej miteat nej: “Xecual, ique meáwan nüt ilningüy mequiiüb xic. Meáwan leawa alnajiür, aag ayaj landoj ineay.³² Nganüy netam marangaats nangos nüt mapac omeajtsaats, cos aaga michiig cam landoj lanapiüng landeow, nganüy lanaxom almapac. Tapiüngas landoj laámb, nganüy lapeay”, aj nej miteat nej —aw Teat Jesús.

Tandeac wüx nop minatang nerang najiüt

16 Condom Teat Jesús tasaj minipi-lan nej aton:

—Tajlüy nop naxey nejiür xeyay, ajiür nop minatang nerang minajiüt nej. Aaga nerang najiüt quiaj tajmel asoet; tapiüngüw nej androochndróochan ocueaj neneay najiüt.² Condom neneay najiüt tapaj masaj nej: “Lananguay tenguijal irang ngo majneaj. Nganüy apmeaach xic meáwan leaw altiül iwix, cos ninguiaj ndoj süüch ic najiüt”, aj nej.³ Condom aaga naxey quiaj tapiüng nejáyan quiaj: “Jow nganüy nguineay sanarang, cos neneay najiüt langome apmüüch xic najiüt. Xique ngondom ximbas satox iüt; at saxing namb satüneay.⁴ Lanajaw nguineay sanarang para alndom najiür amigo niüng alndom namb wüx lasajwan tiül

xenajiüt”, aw.⁵ Condom quiaj tapaj anopnopoj leawa nejüch neneay najiüt. Tatün manguiay nop: “¿Nguitow ijüch neneay najiüta?”, aj.⁶ Quiaj tapiüng: “Coic miow (100) ngan aceite”, aw. Quiaj tasaj: “Cheter, jogüy minawiig, irang alinoic, iyac áagan ic miow gajpowüw (50)”, aj.⁷ Condom tasaj alinop: “¿Jow ique, nguitow ijüch?” aj. Quiaj tasaj nej: “Coic miow (100) nepeax trigo”, aj nej. Quiaj tasaj: “Jogüy minawiig, irang alinoic, iyac áagan peic miow (80)”, aj.⁸ Condom quiaj aaga neneay najiüt talomb aaga naxey nerang ngo majneaj quiaj cos taxom omeaats mayamb nguineay apmajlüy alinoic nüt. Nipilan tiül aaga nüt cam xeyay axomüw omeajtsüw marangüw cuajantanej. Pero ajcüw monyamb Teat Dios ngo mayacüw omeajtsüw wüx maxomüw xeyay cuajantanej ningüy wüx iüt.

⁹ Nganüy sasaj icon: Netam mexoman imeajtsan wüx nguineay apmerangan wüx cuajantanej leaw ijiüran wüx aliün mepacan ningüy wüx aaga ngo majneaj iüt cam, pero ngome atnej tarang aaga naxey quiaj. Pues netam mejüran amigos leaw apmamebolüw icon wüx laúmb meáwan leaw ijiüran. Ndoj apmejlüyiün najneaj tiül cielo meáwan nüt.

¹⁰ Cos leaw nerang najneaj wüx cuajantanej, masey wüx noic nine najiüt, atanquiaj apmarang wüx noic nadam najiüt aton. Leaw arang ngo majneaj wüx noic nine najiüt, wüx noic nadam najiüt aton ngo majneaj apmarang.¹¹ Sitiül icona ngo merangan najneaj wüx leaw almejüran ningüy wüx iüt, ¿nguineay apmerangan najneaj wüx leawa más xeyay netam, aag ayaj wüx minajiüt Teat Dios?¹² Sitiül ngo merangan najneaj wüx ocueaj alinop, ¿jane apmeech icon mejüran ineayiüna?

¹³ Nejinguind nerang najiüt ngondom marang minajiüt ijpuw monxey

nóiquian, cos ndot apmandiüm marang leaw apiüng nop, ngome apmarang leaw apiüng alinop. Tengwüy xeyay mandiüm mandüüib nop, quiaj ngome apmandüüib wüx leaw apiüng alinop. Atquiaj ajlüy, nómbar ngondom mendüüib Teat Dios sitiül meyac imeaats wüx xeyay tomiün aton —aj nejiw Teat Jesús.

¹⁴ Ajcüwa fariseos wüx tanguiayiw aag ayaj, itsojayéjan Teat Jesús cos nejiw xowüy andiümdüümüw tomiün.

¹⁵ Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:

—Icona ipiüngan najneaj irangan, pero irangánan majaw icon nipilan. Nganüy Teat Dios lamajaw nguineay imejtsan. Cos meáwan leawa nipilan ayajcüw más netam, Teat Dios ngo mind majaw aag ayaj.

Aaga poch tüünd Moisés tan ajlüy

¹⁶ 'Aaga poch tüünd Moisés, at leawa tandeacüw mondeac andeac Teat Dios ajlüyiw leaw tapeay aaga Juan neech yow nipilan. Naw quiaj ajmel anderac wüx aaga najneajay cambaj ocueaj Teat Dios. Nganüy meáwan nipilan tenguijal mayambüw nguineay majmeliw tiül.

¹⁷ 'Ngo maél ndrom ombas a cielo ndrom ombas a iüt, ngo matnej aél majcueat noic nine letra tiül Mipoch Teat Dios.

Teat Jesús apiüng wüx moncueateay

(Mt. 19:1-12; Mr. 10:1-12)

¹⁸ 'Sitiül nop naxey macueat mintaj nej maquiiüb alinop, aaga naxey quiaj ajiür xeyay nisoet. At jane apmaquiiüb nop najcueat najtaj ajiür xeyay nisoet —aj nejiw Teat Jesús.

Andeac wüx Lázaro, at wüx nop nejiür xeyay

¹⁹ Condom Teat Jesús tapiüng alinoic:

—Tajlüy nop naxey ajiür xeyay tomiün, asooig najneajay apix nej. Meáwan nüt ajlüy monet, ajlüy atnej

nadam nangos nüt aniüng nej. ²⁰ At aton tajlüy nop naxey netüneay nenüt Lázaro. Xeyay necoy axom nej, lamambich nej ombas. Nej mbójan amb mayacüch chetem mbeay minden a naxey nejiür quiaj. ²¹ Aaga netüneay quiaj malüy apiüng alndom mamilmil müet leawa najmiüç tiüt teoleaj mimes a naxey nejiür quiaj. Pet ambüw malüpiw minecoy nej. ²² Noic nüt aaga pobre Lázaro tandeow. Quiaj ángeles taquüüpüw nej mamb andüy niüng ajlüy teat Abraham. Condom aaga nejiür quiaj, tandeow aton, ndoj tamitüraad. ²³ Aaga naxey nejiür quiaj tapeay tiül Hades niüng ambüw mondeow, teamamongoch xeyay ngo majneaj. Condom quiaj taxaing omal majaw miünquiaj; quiaj tajaw a Lázaro najneajay ajlüy almaquiiüb Teat Xan Abraham. ²⁴ Quiaj tendeac napac tapiüng: "¡Teat Abraham, ijiür xic lasta teat! Isaj a Lázaro maxec tiül yow micual owix nej, miün matequeech wüx xeniw mendeyndey, cos langondon, xeyay necoy teanamongoch tiül aaga biümb cam", aw. ²⁵ Quiaj Abraham tasaj nej: "Xecual, ich leaam imeaats nguineay tajneaj ijlüy wüx iüt, tejiür meáwan leawa tendiüm; pero a Lázaro ngo majneaj tamongoch. Nganüy nej najneajay ajlüy ningüy, ique atüch ic memongoch aaga ngo majneaj quiaj. ²⁶ At ajiür noic niüng angochay najal andüy tiüt naw ningüy andüy quiaj, ngondom mamongaran andüy niüng ijlüyiün; at imiün ninguiaj ngondom mamongaran andüy ningüy", aj nej. ²⁷ Quiaj tasaj nej a naxey: "Teat Abraham, satün icueaj teat, isaj a Lázaro mamb aniüng xeteat. ²⁸ Cos alnajiür acoquiaj xechiig, sandiüm mamb masaj mayambüw Teat Dios; quiaj nejiw ngome aliüciüw ningüy alinoic nüt tiül aaga biümb cam", aj nej. ²⁹ Condom tasaj nej teat Abraham:

"Alquiaj almajiüriuw aaga poch tüünd teat Moisés, at leawa tarangüiw mondeac andeac Teat Dios. Áag ich manguiayiw", aj nej.³⁰ Quiaj tapiüng a naxey: "Ngwüiy Teat Abraham, ngome apmanguaiyi. Pero sitiül aljane mamb niüng ajlüiyiw nejiw imiün tiül mondeow, quiaj nejiw apleaam omeajtsüw wüx Teat Dios", aw.³¹ Teat Abraham tasaj nej: "Sitiül ngo marangüiw leawa tapiüng teat Moisés, tengwüiy ngo mayariw leawa tandeacüw ajcüwa mondeac andeac Teat Dios, masey mamb nop imiün tiül mondeow ngome apmayariw andeac", aj nej —aw Teat Jesús.

Nde meyacüchiün wüx ngo majneaj (Mt. 18:6-7, 21-22; Mr. 9:42)

17 Condom Teat Jesús tasaj miniplan nej:

—Meáwan nüt apmajlüy leaw andiüm mayac icon wüx merangan ngo majneaj. Pero, ¡xeyay ngo majneaj apmamon-goch leaw apmayac wüx alinop marang ngo majneaj!² Najneaj maoelich teonic nej nop cow majlos tiül ndec, wúxan nganaw mayac wüx marang ngo majneaj nop leaw jayats mayar sandeac.³ Netam mejawan nguineay apmerangan tiül icona.

'Sitiül aljane apmarang ngo majneaj wüx imbas, ipaj ocueaj. Sitiül nej leaad omeats wüx aaga ngo majneaj tarang quiáj, matiün perdon, pues iwiün wüx imeaats leawa tarang.⁴ Jondot nop apmandeac wüx imbas ngo majneaj ayaíw andeac tiül noic nüt, ndoj tatün icueaj ayaíw atün mewün wüx imeaats aaga ngo majneaj lamandeac wüx imbas, ique netam mewün wüx imeaats nguitówan quiaj —aj nejiw Teat Jesús.

Netam mayacüch omeaatsaran wüx Teat Dios

⁵ Condom miapóstoles nej Teat Jesús tasajüw nej:

—Teat, imbeol xicon naleaing nayan-acan ximeajtsan más wüx Teat Dios —ajüw nej.

⁶ Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:

—Sitiül icona iyakan imeajtsan wüx Teat Dios masey iyajcan nepateayiün alndom merangan, atnej apateay osaab mostaza, apndom mesajan aaga xiül sicómoro quiaj: "Lojquiür, quiür piürar tiül ndec", merajan, atquiaj apmajlüy —aj nejiw.

Nguineay netam marang nop nerang najiüt

⁷ Aton tasaj nejiw Teat Jesús:

—Jane nop tiül icona ajíür minerang najiüt nej nechiüt iüt, tengwüiy nejiür wacüx, wüx apmapeay arang najiüt aaga nerang najiüt quiaj, apmasaj: "Imong, cheter, iret", maj.⁸ Sapiüng ngwüiy, ingow asaj aag ayaj apmasaj: "Irang süet, iyac mes. Leaw ndoj süet sanganeow ndoj teret a ique", apmaj.⁹ Ngwüiy ¡netam masaja: "Dios mangüy ic", apmaj, ajcan arang leaw netam maranga? ¡Ngwüiy!¹⁰ Atquiaj wüx icona aton, wüx lamerangan leawa Teat Dios lamapiüng merangan, netam meyajcan ngome alngün xeyay najneaj terangan, cos terangan áagan leaw atüch icon merangan —aj nejiw Teat Jesús.

Gajpowüw monxey axom nejiw napat monandeow nasic lepra

¹¹ Teat Jesús tanaámb amb andiüy Jerusalén, tamong niüng angochay iüt ocueaj Samaria maquiiüb Galilea.

¹² Wüx tapeay tiül noic nine cambaj, quiaj tambiüw mangochiw nej gajpowüw monxey axom nejiw napat monandeow nenüt lepra.

Miünquiájan lombojow ngo matüchiwnej.¹³ Tepajiw napac, tapiüngüw:

—¡Teat Jesús, Teat Naxey! ¡Ijiür xicon lasta! —awiw.

¹⁴ Wüx Teat Jesús tajaw nejiw, quiaj tasaj:

—Quiüran, ijchan majaw icon miteaats ocueajiiüts —aj nejiw.

Quiaj tambüw, condom wúxan tenguijal ajüiyiw, quiaj tayajcüw lajneajiw, nómbar ndroj a necoy.¹⁵ Condom nop nejiw wüx tajaw lajneaj, andililan tiüt tamb, apac omeaats, teamandeac wüx leawa lamarang Teat Dios.¹⁶ Taquieel micos nej mejquiet tiüt niüng ajlüy Teat Jesús masaj Dios mangüy nej. Aaga naxey quiaj naw Samaria.¹⁷ Condom Teat Jesús tapiüng:

—Neol, sayaag gajpowiw lajneaj iün andeowiw. ¿Jow al ojquiyej, wüliwe?¹⁸ ¿Neol ngo majlüy alinop tiül nejiw miün müüch gracias Teat Diosa; neol áagan a nepeay miün naxey cama? —aw Teat Jesús.

¹⁹ Condom quiaj tasaj aaga naxey:

—Witiür quiür, nganüy lerneaj cos teyar sandeac —aj nej Teat Jesús.

Nguineay apmajlüy minipilan Teat Dios

(Mt. 24:23-28, 36-41)

²⁰ Condom fariseos tatüniw manguiyaw Teat Jesús, tasajiw:

—¿Ngow ipiüng apmajlüy ningüy micambaj Teat Dios, aaga nüt wüx nejay Teat Dios apmajlüy wüx minipilan neje? —ajüw nej.

Quiaj tasaj nejiw:

—Wüx Teat Dios apmayac ningüy micambaj nej, aag ayaj ngondom maxoram majoraw.²¹ Ngondom mapiürrang wüx: “Jogüy”, tengwiüy mapiürrang: “Joíün”, cos micambaj Teat Dios lajlüy tiül icona —aj nejiw Teat Jesús.

²² Condom tasaj minipilan nej:

—Aliüc miün nüt apmendiüman menjawan masey noic nüt tiül aaga nüt wüx Teat Naxey lajlüy wüx micambaj nej; pero ngome apmejawan.²³ Apmawaijchaw icon mapiüngüw: “Jogüy a Teat Naxey”, tengwiüy: “Joíün.” Icona nde meamban mendüpiün.²⁴ Alinoic nüt wüx Teat Naxey aliüc apmajüic, cos apmajlüy atnej noic najlip wüx ajlipich ngondom mexotüy, nómbar arraj nguijantanej.²⁵ Pero naleaing ombas netam mamongoch xeyay ngo majneaj, majcüy majaw nej nipilan najlüy nganüy cam.

²⁶ Aaga nüt wüx aliüc Teat Naxey apmajlüy atnej tajlüy tanomb wüx almapac Noé.²⁷ Nipilan ngo meteotsüw wüx; netiw nanganeowiw, angoch owixaw atnej ajlüyay marangüw. Wüx tatüch aaga nüt wüx Noé tajmel tiül nadam müx; quiaj tajngot a yow, tandrooch nej ombasüw meáwan.²⁸ Aton atnej tajlüy tanomb wüx almapac a Lot, nipilan aton ngo meteotsüw wüx; cos netiw, nanganeowiw, nengalayej, nenüübayej, nepiürüw, arangiüw ombiümüw.²⁹ Wüx taw quiaj a Lot tiül cambaj Sodoma tajmiüc biümb, at azufre imiün tiül cielo atnej ajoet. Quiaj tandrooch ombas meáwan leaw almajlüy tiül aaga cambaj quiaj.³⁰ Atnej wüx aaga nüt quiaj ngome teateotsaran wüx nicuajind, atquiaj apmajlüy wüx a nüt aliüc Teat Naxey.

³¹ Wüx aaga nüt quiaj sitiül aljane ngo majlüy aniüng nej, nde majmel mawün leaw almajüür tiül iüm. Sitiül aljane altiül corrü, nde mandilil andüy aniüng nej.³² Ich leaam imeajtsan nguineay tarang mintaj a Lot.³³ Sitiül aljane ngo mayar sandeac cos imbol mambiyaw nej nipilan, wüx apmandeow apmamongoch xeyay ngo majneaj, ngome apmamb tiül cielo. Nganüy sitiül aljane ngo mapiüng wüx masey mandeow cos ayar sandeac, nej alinoic nüt apmajlüy xeyay najneaj tiül cielo.

³⁴ Aton sasaj icon, wüx aaga ongwiiüts quiaj ijpüw almameayiw wüx noic mats, nop apxajnguiam, alinop apmajcueáatan. ³⁵ Átan apmajlüy ijpüw montaj teanchiülüw nóiquian, nop apxajnguiam, alinop apmajcueáatan. ³⁶ Ijpüw monxey tearangüw najiüt tiül corrü, nop apxajnguiam, alinop apmajcueáatan —aj nejiw Teat Jesús.

³⁷ Wüx tanguiayiw aag ayaj minipilan nej, quiaj tasajüw nej:

—Teat ¿nguiane apmajlüy aag ayaja? —ajüw nej.

Quiaj tasaj nejiw:

—Niüng ajlüy nop nandeow, quiaj apsonongom a potwit —aj nejiw Teat Jesús.

Nop lemen omal najtaj y nop juez

18 Condom Teat Jesús tasaj nejiw alacas poch ngome aleaing miün, cos tandiüm müüch leaam omeajtsüw nguineay netam mandaecüw maquiüjpüw Teat Dios, matajctüw orar meáwan nüt nde paxiüm. ² Quiaj tapiüng:

—Tajlüy noic cambaj, ajlüy quiaj nop nejaw wüx asoeteran, ngo majiür lasta níplan, at ngo mimbol mandüy Teat Dios. ³ Tiül aaga cambaj quiaj alquiaj nop najtaj lemen omal, lambójan amb quiaj masaj aaga naxey mandondoch noic moncüy. ⁴ Pero aaga naxey quiaj ngo mandiüm. Ndójwiix tapiüng nejáyan quiaj: “Masey ngo najiür lasta níplan, aton ngo nimbal nandüy Teat Dios; ⁵ nganüy sanarang leaw netam wüx mimoncüy aaga lemen omal najtaj quiaj, wüxan nganaw müüch xic najcüy cos oleajleájan ningüy”, —aw.

⁶ Quiaj tapiüng Teat Jesús:

—Inguiayiün nguineay tapiüng aaga ngo majneaj nejaw wüx asoeteran quiaj.

⁷ ¿Jow icona cuane ipiüngana? ¿Jow Teat Dios ngondom mambeol leaw monyamb neje, montün nej ocueaj nüt

ongwiiütsa? ¿Ngwüy ipiüngana nequiy mambeol nejiwe? ⁸ Xique sasaj icon, nej ngome apmequiy mambeol nejiw. Jow wüx aliüc Teat Naxey, ¿quia apmaxom wüx iüt níplan leaw aliün mayacüw omeajtsüw wüx neje? —aw Teat Jesús.

Jesús tandeac wüx nop fariseo, at wüx nop nesap tomiün

⁹ Condom tandeac alinoic poch Teat Jesús manguiayiw leaw apiüngüw nejiw xeyay najneaj arangüw, ngo matnejiw jangantanej níplan. Tapiüng:

¹⁰ —Tajlüy ijpüw monxey, nop fariseo, alinop nesap mitomiün cambaj. Tambüw tiül nadam nangaj iüüm metajctüw orar. ¹¹ Aaga fariseo wüx tataag orar, lombójan, atcüy tapiüng: “Süüch ic gracias Teat Dios, cos xique ngo mat xic jangantanej níplan leaw moneed, monrang ngo majneaj, monjiür pálwüx montaj; aton ngo mat xic aaga nesap mitomiün cambaj quiaj. ¹² Xique saíünd ijmbüw tiül noic seman; aton sayac xechech aaga diezmo naw tiül meáwan leawa saxom”, aw. ¹³ Nganüy aaga nesap mitomiün cambaj miünquiájan lembej, ngo mandiüm maxaing omal majaw cawüx, atoltol mal miíund nej, tapiüng: “¡Teat Dios, xique nerangas ngo majneaj, ijiür xic lasta Teat!” aw. ¹⁴ Xique sasaj icon aaga naxey nesap mitomiün cambaj quiaj, apmajtsor najneajay omeaats cos Teat Dios tanguiay nej andeac. Nganüy aaga fariseo ngwüy. Atquiaj ajlüy cos Jane nelombojchay, nicuajind nej, apmamongoch monxing. Nganüy Jane ayaag nicuajind nej, Teat Dios apmapiüng, na-jneajay arang —aw Teat Jesús.

Taquiüraab mamb namix nine majawüw Teat Jesús (Mt. 19:13-15; Mr. 10:13-16)

¹⁵ Condom taquiüraab niüng ajlüy Teat Jesús tegüy namix nine matepeayiw nej majend nej omaliüw.

Minipilan nej wüx tajawüw aag ayaj, tapots maliquiaw monquiiüb namix nine.¹⁶ Quiaj Teat Jesús tapaj minipilan nej masaj:

—Ijchan miünuw a namix nine niüng sajliiy, nde mepalan. Jangantanej apmajmel tiül micambaj Teat Dios netam majliiy atnej ajcüwa namix nine cam.¹⁷ Naleaing sasaj icon jane andium ma-jmel tiül micambaj Teat Dios, sitiül ngo mandium marang atnej nop nine, nóm-ban ngondom majlüy tiül —aj nejiw Teat Jesús.

**Nop nejiür xeyay tomiün
tandeac aweaag Teat Jesús**

(Mt. 19:16-30; Mr. 10:17-31)

¹⁸ Nop nenajiüt tiül judíos tatün man-guiay Teat Jesús, tasaj:

—Teat, sajaw ique najneaj irang. Nganüy isaj xic Teat, ¿cuane netam narang, nguineay alndom napac meáwan nüt tiül cielo? —aj.

¹⁹ Quiaj tasaj nej Teat Jesús:

—¿Neol tepiüng xique nerangas na-jneaja? Nejinguind nipilan ngo marang najneaj; áagan Teat Dios arang najneaj.²⁰ Ique lamenguiay leaw andium Teat Dios, cos apiüng: “Nde mejiür minajtaj; nde membij nipilan; nde merneed; nde merwaiich; iyar andeac miteat, mimüm”

—aj nej Teat Jesús.

²¹ Quiaj tasaj nej aaga naxey quiaj:

—Teat, meáwan aag ayaj sayac wüx ximeaats nde sajngot miün —aj nej.

²² Wüx tanguiay aag ayaj Teat Jesús, quiaj tasaj:

—Alíunan alinoic nganaw merang. Quiür inüüb leaw almejiür, condom im-baag ombeat meaach leawa nipilan ngo majiür, quiaj apmejiür tiül cielo xeyay nembeatmbeat, ndoj tewiün mendüüb xic —aj.

²³ Aaga naxey wüx tanguiay aag ayaj ngo majneaj mayaag, tamix omeaats, ngo mandium mandrooch ombas leaw

ajiür, cos nop nej nejiür xeyay.²⁴ Wüx Teat Jesús tajaw amix omeaats aaga naxey, quiaj tapiüng:

—¡Xowiy laél majmeliw tiül micambaj Teat Dios ajcüwa monjiür xeyay!²⁵ Más ngo maél nop camello mamong amb tiül owl nots ndiüc, ngo matnej aél ocueajiw a nipilan monjiür majmeliw tiül micambaj Teat Dios —aw.

²⁶ Meáwan leawa tanguiayiw aag ayaj tapiüngüw:

—Sitiül atquiaj ajlüy, ¿jane alndom maw wüx asoet neje? —awiw.

²⁷ Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:

—Leaw nipilan nómbar ngondom marang, Teat Dios alndom marang —aj nejiw.

²⁸ Condom tasaj nej teat Pedro:

—Teat, xicona tacueatasan meáwan leaw tajíurasan para nandüüpiün ic —aj nej.

²⁹ Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:

—Naleaing sasaj icon, ngo majlüy ne-jinguind macueat aniuüng nej, miteat nej, mimüm nej, micoj nej, michiig nej, mintaj nej, micual nej, para majlüy tiül micambaj Teat Dios,³⁰ leaw ngome ap-müünd majiür alinomb meáwan leawa tacueat ningüy wüx aaga iüt cam, at alinoic nüt apmüünd mapac meáwan nüt tiül cielo —aj nej.

Tandüy wüx mapiüng apmambiyaran

(Mt. 20:17-19; Mr. 10:32-34)

³¹ Condom Teat Jesús tawün ningüün quiriw ajcüwa gajpiüp minipilan nej, tasaj:

—Nganüy tabaats matüchiiüts Jerusalén. Quiaj apmajlüy atnej lamapiüngüw mondeac andeac Teat Dios nguineay apmarangüch wüx ombas a Teat Naxey.³² Cos apmayacüch teowixaw napeay miün nipilan; apmitsojow nej mandeacüw ngo majneaj wüx ombas; apmateontsüw wüx ombas nej onts ombeayiw nejiw.

³³ Apmatoliw, condom apmambiyaw nej nómbar. Ndoj, wüx er nüt apmapac alinomb —aj nejiw Teat Jesús.

³⁴ Pero nejiw ngo maxomiuw omeajt-stüw wüx aag ayaj, ngo majawüw cuane wüx amb apiüng; cos ngo müjndiwi majawüw.

Teat Jesús tüüch majneaj nop somb tiül Jericó

(Mt. 20:29-34; Mr. 10:46-52)

³⁵ Teat Jesús wüx laliüc mapeay tiül cambaj Jericó, alquiaj nop naxey ne-somb alchetem mbeay tiiüd teatiüney.

³⁶ Aaga naxey quiaj wüx tanguiay xeyay nipilan teamong, quiaj tatün manguiay cuane najlüy. ³⁷ Quiaj tasoic Teat Jesús naw Nazaret namong amb quiaj. ³⁸ Con-dom tepaj napac:

—¡Teat Jesús, micual David, ijiür xic lasta! —aw.

³⁹ Quiaj taliquiaw nej leaw monmong ombas, macueat apaj. Pero nej tayac wüx alquiriw apaj, tapiüng:

—¡Micual David, ijiür xic lasta! —aw.

⁴⁰ Quiaj Teat Jesús lembet, tapiüng mamb majanüch aaga naxey quiaj. Wüx tapeay niüng ajlüy nej, tatün manguiay, tasaj:

⁴¹ —¿Cuane ipiüng, teat? —aj.

Quiaj tasaj nej aaga naxey:

—Teat, sandiüm meaach majneaj xini-tüg, sandiüm naxom najaw —aj nej.

⁴² Quiaj tasaj nej Teat Jesús:

—Nganiüy apmexom mejaw; lerneaj cos teyac imeaats wüx xique —aj nej.

⁴³ Andüüban rat oniiüg, condom tandüüb mamb Teat Jesús, tüüch gracias Teat Dios. At meáwan nipilan wüx tajawüw aag ayaj tandemaciüw najneaj wüx Teat Dios aton.

Zaqueo tandiüm majaw Teat Jesús

19 Condom Teat Jesús tapeay Jer-icó, tamong amb tiül cambaj.

² Alquiaj nop naxey nejiür xeyay tomiün,

nenüt Zaquo, minatang ocueajiw mon-sap mitomiün cambaj. ³ Aaga Zaquo quiaj andiüm matüch niüng ajlüy Teat Jesús majaw. Pero ngondom cos tequech oleaj, aton cos xeyay nipilan alquiaj. ⁴ Leawa tarang, tecuiür tamong ombas, tajtep noic owl xiül nenüt sicómoro para maxom majaw, cos Teat Jesús netam mamong amb quiaj. ⁵ Wüx tatüch quiaj Teat Jesús, taxaing omal majaw cawüx. Tajaw a Zaquo, quiaj tasaj:

—¡Zaquo! ¡Erngualeateay, iriow tiüt! Cos nganüy netam naxood iniüng —aj.

⁶ Almanguaiay aag ayaj a Zaquo, ajchí-can tiüt tamb mangoch Teat Jesús, apac omeaats. ⁷ Meáwan nipilan wüx tajawüw aag ayaj tapots andeacndeaciüw wüx. Tapiüngüw Teat Jesús laámb max-oood aniüng nop nerang xeyay ngo majneaj. ⁸ Pero Zaquo witüüt lebem masaj Teat Jesús:

—Nganüy Teat, leaw alnajiür sanawün pinawan nüüch leawa ngo majiür; at sitiül aljane aleaic lanayar ocueaj wüx sawaiich, nganüy sanandilil nüüch alapiquiw atow nej sayar —aj.

⁹ Quiaj tapiüng Teat Jesús:

—Wüx aag ayaj ajüiüquich nej laaw wüx asoet, cos aaga naxey cam aton nop micual mixejchiiüts Abraham. ¹⁰ Teat Naxey iün mayamb meáwan nipilan mawün wüx asoetiw leawa landrojow tiül arangiüw ngo majneaj —aw Teat Jesús.

Gajpowüw monrang najiüt tüjndiwi tomiün

(Mt. 25:14-30)

¹¹ Wüx laliüc mapeayiw Jerusalén, quiaj Teat Jesús tandemac alinoic poch masaj ajciüwa nipilan quiaj müüch nejiw majawüw ngome laliüc matüch aaga nüt wüx Teat Dios apmajlüy wüx micambaj nej. ¹² Condom tasaj nejiw:

—Tajlüy nop naxey netamtam ajlüy nipilan, tamb tiül noic cambaj miünquiaj mayar minajjiüt nej marang natang nenajjiüt, cas tandilil.¹³ Wüxan nganaw mamb, tapaj gajpowüw monrang minajjiüt nej. Tüüch anopnopojo noic tomiün xeyay nembeat, ndoj tasaj nejiw: “Iyamban nguineay alndom mexoman wüx alquiriw aaga tomiün cam, ndoj apmeajchiün xic leaw sapeay”, aj nejiw.¹⁴ Ajcüwa nipilan micual miifüt nej ngo mandiümüw, ajcüyiw majawüw nej. Áag tükchuw mamb noic ajlüy nipilan mapiüngüw ngo mandiümüw aaga naxey quiaj marang natang nenajjiüt tiül nejiw.¹⁵ Masey atquiaj tarangüw, aaga naxey tayar minajjiüt nej. Ndoj tandilil andiüy tiül miifüt nej. Wüx lapeay, quiaj tapaj monrang minajjiüt nej leawa tüüch tomiün, majaw nguitow lamaxomüw wüx anopnopojo.¹⁶ Aaga ombas mapeay tasaj nej: “Teat, jogüy mitomiün, lanaxom wüx algajpowüw”, aj nej.¹⁷ Quiaj tasaj nej aaga natang nenajjiüt: “Najneajay terang cos terang leaw sapiüng; masey napateay süüch ic, ique teyamb nguineay mexom wüx alquiriw. Nganüy sanitüüch ic mejlüy wüx gajpowüw cambaj”, aj nej.¹⁸ Condom wüx tapeay alinop tasaj nej: “Teat, jogüy mitomiün, lanaxom wüx alacoquiar”, aj nej.¹⁹ At tasaj nej aaga natang nenajjiüt: “Nganüy sanitüüch ic mejlüy wüx acoquiar cambaj”, aj nej.²⁰ Quiaj tapeay alinop masaj nej: “Jogüy mitomiün, teat. Tayacas tiül noic nine püy.²¹ Cos ximbol nandüy ic teat, sayaag xowüy apmejciy. Cos sajaw iqueixaing omeaats corrüll masey ngome ique ipiür, at ique iwit masey ngome ique itendeay”, aj nej.²² Quiaj tasaj nej aaga natang nenajjiüt: “Ngo majneaj irang, aaga poch leaw indeac quiaj ayac isoet. Sitiül lamejaw xique napatas, sawit leaw ngo nayac, at sitiül ipiüng saxaing masey ngome xique sapiür;²³ ¿neol ngo meyac tiül

banco xetomiün? Quiaj wüx sanapeay nayar, lamaxom wüx alquiriw”, aj nej.²⁴ Condom tasaj leaw aliv quiaj: “Inojojiün ocueaj a tomiün; ijchan aaga nejiür gajpowüw”, aj nejiw.²⁵ Quiaj tasajüw nej: “Teat, aag ayaj lama-jiür gajpowüw”, ajüw nej.²⁶ Quiaj tasaj nejiw aaga natang nenajjiüt quiaj: “Naleaing sasaj icon, leawa tayamb nguineay mayac wüx alquiriw, apmütünd xeyay; nganüy Jane ngo mayamb nguineay maxom wüx alquiriw, apmajnot ocueaj aaga leawa tüünd”, aj nejiw.²⁷ At tapiüng: “Iquiüjpan miün ningüi niüng sajlüy; imbiyan ajcüwa moncüy majaw xic leaw ngo mandiümüw narang minatangüw nejiw”, aw a natang nenajjiüt —aj nejiw Teat Jesús.

Teat Jesús tajmel tiül Jerusalén

(Mt. 21:1-11; Mr. 11:1-11; Jn. 12:12-19)

²⁸ Ndoj mapiüng aag ayaj, Teat Jesús tanaámb tamb andiüy Jerusalén.²⁹ Wüx laliüc mattichiw mal cambaj Betfagé, at Betania, niüng ajlüy aaga tiük nasoic mitiüc Olivos, quiaj tüüch mamb ijpwü minipilan nej.³⁰ Tasaj:

—Quiüran tiül aaga cambaj quiün. Wüx apmepeayiün quiaj, apmexoman nop quicheech bur netsaag quiaj, nganaw müünd memas. Ichejtiün iquiüjpan miün.³¹ Sitiül aljane matün manguiay icon neol techejtiün, isajan: “Cos Teat Naxey neech xicon niünan najanan apmetam nej”, irajan —aj nejiw Teat Jesús.

³² Condom ajcüwa minipilan nej tambüw, taxomüw a bur atnej lamasaj nejiw Teat Jesús.³³ Naleaing wüx teamachejtiw, quiaj tasaj nejiw moneay nej:

—¿Neol techejtiün a bur quiaja?
—ajüw nejiw.

³⁴ Quiaj tasajüw:

—Cos Teat Naxey nesaj xicon niünan najanan, apmetam nej —ajüw.

³⁵ Quiaj taquiüjpüw mamb a bur andü niüng ajlüy Teat Jesús. Condom tayacüw wüx opech a bur apixaw nejiw, cas tatepichaw wüx Teat Jesús.

³⁶ Quiaj nipilan tapots mapojchiw tiüt tiül tiiüd apixaw nejiw niüng apmamong Teat Jesús. ³⁷ Wüx laliüc matüchiw niüng amiücüch tiüt mitiüc Olivos, quiaj meáwan nipilan leaw almandüjpiw nej, ajcüwa monyar nej aquiaach, tepa-jüw apac omeajtsüw, tandeaciüw na-jneaj wüx Teat Dios cos tajawiüw meáwan najneaj leawa tarang Teat Jesús. ³⁸ Tapiüngüw:

—¡Apac omeajtsaats cos lapseay nop leaw iün wüx minüt Teat Dios! ¡Nej natang nenajiüt! ¡Najneajay ajlüy tiül cielo; najneajay ajlüy Teat Dios! —awüw.

³⁹ Altiül nipilan acas fariseos, tasajüw Teat Jesús:

—Teat, iliquiaw mapalüw ombeayiw ajcüwa minipilan quiaj —ajüw nej.

⁴⁰ Quiaj Teat Jesús tasaj nejiw:

—Xique sasaj icon sitiül ajcüwa nipilan cam ndijchiümoj, piedra apman-gochiw apmendeacüw —aj nejiw.

⁴¹ Wüx laliüc matüchiw cambaj Jerusalén, Teat Jesús taxom majaw a cambaj, quiaj tamix omeaats, tajiünts majaw. ⁴² Tapiüng:

—¡Malüy ram iniüjcan mejawan nganiy nüt cam, ajlüy leaw aldom müüch icon mejüran monajneaj! Nganiy naél mejawan, nexotüy, ngondom mejawan. ⁴³ Aliüc miün nüt apmajlüy xeyay ngo majneaj apmatüch icon. Cos ajcüwa ijczyiün mequüijpan apmayeyiw icon tiüt; apmapalüw icon mayacüw icon pinawan. ⁴⁴ Apndajrriüm tiüt meáwan imbiüman, ngome apmacüл noic piedra mesapüy maquiiüb alinoic. At icona nóiquian mequüijpan micualan apmümb ndrom imbasan, cos ngome teyariün wüx Teat Dios tiün mawün icon wüx —aw Teat Jesús.

Tawün tiül nadam nangaj iüm leaw ngo metam majlüy quiaj

(Mt. 21:12-17; Mr. 11:15-19; Jn. 2:13-22)

⁴⁵ Condom Teat Jesús tajmel tiül nadam nangaj iüm, quiaj tapots mawün meáwan monüjpeay, mongalüy leaw aliw tiül. ⁴⁶ Tasaj nejiw:

—¿Neol ngo leaam imeajtsana nguineay apiüng tiül Mipoch Teat Diosa? Cos apiüng: “Saniüng ajlüy niüng alndom matajcüch orar”; pero icona lamerangan aaga nadam nangaj iüm cam atnej niüng axotüy moneed —aj nejiw Teat Jesús.

⁴⁷ Teat Jesús nütnütan aquiaach nipilan tiül nadam nangaj iüm. Ajcüwa montangtang miteaats, at mondüy wüx aaga poch tüünd Moisés, at monajiüt ocueaj nipilan judío, tapots mayam-büw nguineay alndom mambiyaw nej.

⁴⁸ Naleaing ngo maxomüw cuane wüx masapüw nej, cos meáwan nipilan xeyay andiümüw manguiayiw andeac nej.

Tasajüw Teat Jesús nguiane ayar najiüt

(Mt. 21:23-27; Mr. 11:27-33)

20 Noic nüt Teat Jesús teaquiaach nipilan tiül aaga nadam nangaj iüm tiül Jerusalén, teamapiüng nguineay alndom mawaran wüx nisoet. Quiaj tapeayiw niüng ajlüy nej montang-tang miteaats, mondüy wüx aaga poch tüünd Moisés, at natangtang monajiüt tiül judíos. ² Quiaj tasajüw nej:

—Isaj xicon nguiane teyar minajiüt merang aag ayaj. ¿Jane neech ic? —ajüw nej.

³ Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:

—Ata xique aton sanatün nanguaiay icon noic poch. Isajan xic: ⁴ Jow aaga Juan, wüx tüüch yow nipilan, ¿jane ipiüngan nesaj nej marang aag ayaja? ¿Diosa, ngwüy nipilana? —aj nejiw.

⁵ Quiaj tendeacndeaciw nejeyéjan quiaj, tapiüngüw:

—¿Cuane apmapiüngaatsa? Cos sitiül apmapiüngaats Teat Dios neech nej miün, quiaj apmasaj icoots: “¿Neol ngo meyariün andeac neje?” apmaw. ⁶ Sitiül apmapiüngaats nipilan, apmambiyaw icoots cambaj, apmaloxiw icoots, cos meáwan nipilan apiüngüw aaga Juan nop nendeac andeac Teat Dios nej —awüw.

⁷ Tapiüngüw ngo majawiw jane neech nej miün a Juan. ⁸ Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:

—Ata xique aton ngo nasaj icon jane neech xic niün narang aaga teanarang cam —aj nejiw.

Ngo majneaj monrang najiüt

(Mt. 21:33-44; Mr. 12:1-11)

⁹ Condom quiaj Teat Jesús tapots masaj nipilan acas poch andüy wüx napiürüch, tapiüng:

—Tajliy nop naxey tapiür xeyay owl uva tiül micorrüll nej, condom nej taw quiaj tamb xeyay nüt. Tayac teowix nipilan a corrüll quiaj. ¹⁰ Wüx tatüch a nüt mapeederan a uva, quiaj aaga ne-neay corrüll tüüch mamb nop nerang minajiüt nej mamb majaw monrang na-jiüt mayar leaw aneay nej neneay iüt. Pero tatoliw nej, ndoj tüjchiw mandilil owíxan, ngo müjchiw nicuajind. ¹¹ Condom aaga neneay iüt tandüy wüx müüch mamb alinop nerang minajiüt nej. Átan wüx tapeay quiaj angochiw miün nej, tapots matoliw. Condom tandilil aton owíxan, ngo müjchiw nicuajind. ¹² Aaga neneay corrüll tandüy wüx müüch mamb alinop nerang minajiüt nej. Átan wüx tapeay quiaj, angochíwan mawüjchiw nej, landüy wüx apmambiyaw. Tawüniw maloxiw ninguiün.

¹³ ’Ndójwüx quiaj tapiüng aaga naxey neneay corrüll: “Jow nganüy, ¿nguineay sanaranga? Sanüüch mamb xecual, aag

xowüy sajiür lasta. Sapiüng wüx ap-majawiw nej apmarangiüw leawa nej apiüng”, aw. ¹⁴ Pero ajcüwa monrang najiüt tiül corrüll wüx tajawiw micual neneay iüt, quiaj tapiüngüw nejíwan quiaj: “Nej aag ayaj apmaneay aaga corrüll cam. Tabaats mambiyaats, ndoj icoots apmaneayiiüts a iüt cam”, awüw. ¹⁵ Quiaj tasapüw, tawüniw tiül corrüll, tambiyaw. ¿Cuane ipiüngan apmarang a neneay iüt wüx ombasüw ajcüwa monrang najiüt quiaj? ¹⁶ Pues apmamb mambiy nejiw, condom apmayamb alinoic ajlüy monrang najiüt mayac teowixaw aaga corrüll quiaj —aj nejiw Teat Jesús.

Ajcüwa nipilan wüx tanguiayiw aag ayaj, tapiüngüw:

—¡Maliy Dios ngo marang atquiaj! —awüw.

¹⁷ Teat Jesús tajaw teombasüw nejiw, quiaj tapiüng:

—¿Neol, cuane wüx amb apiüng tiül Mipoch Teat Dios? niüng apiüng:
Aaga piedra leawa taloxiw ninguiün monrang iüm,
nganüy lafün marang xeyay netam piedra tiül oxing iüm.

¹⁸ Jane apmajmiüc wüx aaga piedra quiaj, apmapol nej; pero sitiül aaga piedra quiaj apmajmiüc wüx ombas al-jane, nómban apmacuiaach tiüt —aw Teat Jesús.

¿Netam majwan tomiün andüy tiül Roma?

(Mt. 21:45-46; 22:15-22; Mr. 12:12-17)

¹⁹ Ajcüwa montantang miteaats at mondüy wüx aaga poch tüünd Moisés quiájan tandiumüw masapüw nej, cos tayajciw aaga andeac quiaj andüy wüx ombasüw nejiw amb apiüng. Pero timbojol mandüyiw nipilan, áag taton ngo marangüw nicuajind. ²⁰ Ndoj tüjchiw mamb acas monxey mandacüwiw. Ajcüw

ayaj ajüic atnej najneaj arangüw, pero ambüw mayambüw nguineay alndom mandacüwiw, masapüw wüx, mayambüw leaw andeac Teat Jesús, mayacüw nej teowix natang nenajiü. ²¹ Quiaj tiünuw masajüw nej:

—Teat, sajawan ique indeac iquiaach leaw naleaing, ngo mewaiich. At aton ique ngo mepiüng wüx jane tiül niplan netam, jane ngo metam. Ique iquiaach Mipoch Teat Dios atnej netam. ²² Nganüy isaj xicon Ɂnaleaing netam majwan tomiün müünd aaga César, ng-wüy ngo metama? —ajüw nej.

²³ Teat Jesús tajaw neol tatüniw nej manguiayiw aag ayaj, quiaj tasaj nejiw:

—Neol tendiüman meyacan xic wüx naéle? ²⁴ Ich miün noic tomiün mawaats. ¿Jane mitey alwüxe, aton Jane minüt alwüx a tomiün cama? —aj nejiw.

Quiaj tasajüw nej:

—César —ajüw.

²⁵ Quiaj tasaj nejiw:

—Ijchan a César leaw aneay nej, aton ijchan Teat Dios leaw aneay Teat Dios —aj nejiw Teat Jesús.

²⁶ Ngo maxomüw alngün poch leaw alndom masapüw wüx, áag leawa tandeac niüng teamanguayiw niplan. Leawa tarang, nejiw mbayatoj manguiayiw leaw asaj nejiw, ndijchiütójan.

Wüx apmapacaran tiül mondeow

(Mt. 22:23-33; Mr. 12:18-27)

²⁷ Condom acas saduceos tambüw majawüw Teat Jesús. Ajciwa saduceos quiaj apiüngüw mondeow langome apmapacüw alinomb. ²⁸ Tasajüw Teat Jesús:

—Teat, Moisés tarang tiül minawiig nej, tapiüng: Sitiül nop naxey mondeow, macül mintaj nej lemen omal, ngome tajíürüw micualüw nejiw, quiaj michiig nej netam mengoch owix aweaag aaga lemen omal quiaj, majiürüw micualüw

majüic atnej micoj nej tajíür micual nej. ²⁹ Tajlüy ayaíw monxey nop nucual nejiw. Aaga natang nacualaran tengoch owix, ndoj tandeow wüx nganaw majiürüw micualüw nejiw. ³⁰ Condom quiaj michiig nej tengoch owix aweaag aaga najtaj lemen omal quiaj. Átan tandeow aaga naxey, nganaw majiürüw micualüw nejiw. ³¹ Atanquiaj tarang amb arojpüw. Ajcüw ayaíw monxey quiaj, tengoch owix maquiiüb aaga najtaj, pero ngome tajíürüw micualüw nejiw. ³² Ndójwüx nejay aaga najtaj tandeow. ³³ ¿Jow alinoic nüt wüx apmapacaran tiül mondeow, ngün tiül ajciwa monxey apmaquiüjpüw aaga najtaja? Cos miayaíw tengoch owixaw maquiüjpüw —ajüw nej.

³⁴ Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:

—Niplan tiül aaga nüt cam angoch owixaw. ³⁵ Pero Jane apmapac tiül mondeow mamb tiül cielo, ngome apmajlüy atquiaj, ngome apmajlüy angoch owixeran. ³⁶ Langondom mandeowiüw alinomb, apmajlüyiw at nejiw ángeles, apmajlüyiw micual nejiw Teat Dios aton, cos nej lamapacüüch nejiw tiül mondeow. ³⁷ Nganüy wüx aaga apacaran tiül mondeow quiaj, nejay teat Moisés taquiaach wüx tiül minawiig nej niüng tapiüng tajaw noic owl nine xiül leaw teandaab. Tiül aaga nawiig quiaj apiüng: Teat Dios Midios Abraham, Midios Isaac, Midios Jacob. ³⁸ Cos Teat Dios ajaw meáwan niplan almapac, ngo majlüy leaw landeow nómbar. Teat Dios ngome midiosüw mondeow, nej midiosüw leaw almapac —aj nejiw Teat Jesús.

³⁹ Condom acas mondüy wüx aaga poch tüнд Moisés tasajüw Teat Jesús:

—Najneajay aaga ipiüng quiaj Teat —ajüw.

⁴⁰ Quiaj lango matüntüniw manguiayiw nej.

¿Jane mixeech a Cristo?

(Mt. 22:41-46; Mr. 12:35-37)

⁴¹ Condom quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:

—¿Neol tapiürang wüx aaga Cristo, teat David mixeech neje? ⁴² Nejay a David tapiüng tiül aaga nawiig nenüt Salmo:

Teat Dios tasaj a Teat Naxey:

“Cheter ningüy wüx xeác,

⁴³ leaw ndoj nayac ajcüwa moncüy ma-jaw ic maquiejiuw micosiw nejiw timbas.”

⁴⁴ ¿Nguineay alndom mapiürang David mixeech aaga Cristo sitiül nejay David tasaj: Teat Naxey? maj, —aj nejiw Teat Jesús.

Teat Jesús andeac wüx ajcüw mondüy wüx poch tüünd Moisés

(Mt. 23: 1-36; Mr. 12:38-40; Lc. 11:37-54)

⁴⁵ Meáwan nipilan teamanguaiyaw, quiaj Teat Jesús tasaj minipilan nej, tapiüng:

⁴⁶ —Nde merangan mat nejiw ajcüwa mondüy wüx aaga poch tüünd Moisés, cos nejiw xowüy andiümüw majüyjüiy niüng ajlüy xeyay nipilan, asoijquiw najaljal apixaw nejiw. Aton xowüy andiümüw matepeayaranüw. Ayambüw leaw najneaj bang tiül sinagoga chetemoj quiaj. At aton xowüy ayambüw chetemoj niüng chetejow netamtam nipilan niüng ajlüy monet. ⁴⁷ At anojtiw anitüngüw monleben omal montaj, at meáwan leaw almajiürüw. Ndoj andiümüw maxotüw arangüw aaga ngo majneaj quiaj, atajciuw orar xeyay majaw nejiw nipilan. Ajcüw ayaj ombeayíwan, nejiw apmüpndiw mamongochiw xeyay ngo majneaj alinoic nüt —aj nejiw Teat Jesús.

Icech nop lemen omal najtaj

(Mr. 12:41-44)

21 Wüx Teat Jesús altiül nadam nangaj iüm tajaw nipilan monjiür xeyay tomiün nguineay teamacyüw icechew nejiw tiül iquial nichech. ² Átan tajaw nop lemen omal müm najtaj tayac icech nej ijquiaw nine tomiün. ³ Ndoj quiaj tapiüng:

—Naleaing sasaj icon, aaga müm najtaj lemen omal quiaj, nej teyac xeyay, ngo mat nejiw ajcüwa nipilan quiaj.

⁴ Cos meáwan lamayacüw leaw nenaw ocueajiw. Nganiyi aaga müm najtaj quiaj tayac meáwan leaw tajiür, masey lango majiür ombeat üet nej —aw Teat Jesús.

Wüx apjarriüm nadam nangaj iüm

(Mt. 24:1-2; Mr. 13:1-2)

⁵ Altıül teandeacndeaciw wüx aaga nadam nangaj iüm nguineay ajneaj, nguineay atsañüy ombas aaga piedra, at cuajantanej najneajneaj nichech leaw tayacüch tiül nangaj iüm. Wúxan teamandeaciw wüx meáwan aag ayaj, quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:

⁶ —Meáwan aag leawa temejawan nganüy cam, alinoic nüt apndrom ombas. Ngome apmajlüy masey anoic piedra nesapüy maquiiüb alinoic, cos meáwan apmateajquich —aj nejiw.

Wüx laliüc ndrom ombas a iüt cam

(Mt. 24:3-28; Mr. 13:3-23)

⁷ Condom quiaj tatüniw nej manguiayiw, tasajiw:

—Teat ¿ngow apmajlüy aag ayaja? ¿Cuane apmajlüy majaraw ngow apmajlüy aag ipiüng quiaja? —ajüw nej.

⁸ Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:

—Ijawan, nde mawaiich icon nejinguiind. Cos xeyay nipilan aliüciuw miün, apmandeaciw wüx xique. Altıül apmapiüngüw: “Xique aaga Cristo, nganüy lamatüch a nüt”, apmawüw.

Xique sasaj icon nde meyariün andeaciüw ajcüwa nipilan quiaj.⁹ Wüx apmenguiayiün lajlüy montsoj, lajlüy moncüy, nde mbayameron cos atquiaj netam majlüy ombas; naleaing nganaw matüch a nüt ndrom ombas a iüt cam —aj nejiw Teat Jesús.

¹⁰ Condom tandüy wüx masaj nejiw:

—Noic iüt apmajcüiyw majawüw monaw tiül alinoic iüt.¹¹ Aton apmajlüy xeyay nadam ateam, apmajlüy lop, apmajlüy monandeow tiül palpálwüx cambaj; aton apmajlüy xeyay monbayan. Atan apmajaraw xeyay cuajantanej cawüx tiül cielo.

¹² Naleaing wüx nganaw majlüy meáwan aag ayaj, apmayambüch imbasan, apndeaameron mayacüw icon teombasiüw monajiüt tiül sinagoga. Apmejmeliün tiül manchiüc; apmequiürajan niüng ajlüyiüw montangtang monajiüt. Apmemongochiün aag ayaj ajcan iyariün sandeac.¹³ Atquiaj icona alndom mendeacan wüx xicnguajantanej.¹⁴ Nde meyamban

imeajtsan cuane apmeipiüngan, nguineay alndom meriowan wüx.¹⁵ Cos xique sanüüch icon poch cuane apmeipiüngan; sanüüch icon mexomanimeajtsan. Quiaj meáwan leawa teajcüiyw majawüw icon ngondom maxomüw cuane apmapiüngüw mangochiw indeacan.¹⁶ Aton

miteatiün, micojon, michijquian, icualajtsan, miamicojan, apmayaciüw icon teowixaw monajiüt. Altıül icon apmembiyararan. ¹⁷ Meáwan nipilan apmajcüiyw majawüw icon ajcan iyariün sandeac.¹⁸ Naleaing ngome apndrom ombas masey nots miondeats imalan, cos teamajiür icon Teat Dios.¹⁹ Sitiül icona apmeiücan wüx meáwan aag ayaj, najneajay apmejlüyiün alinoic nüt, cos apmepacan meáwan nüt tiül cielo.

²⁰ Wüx apmejawan a cambaj Jerusalén laimb mayey nej tiüt soldados, quiaj alndom mepiüngan lamatüch a nüt mandrojchich ombas.²¹ Pues leaw altiül Judea ich mecuiür andüy wüx tiüc; leaw altiül cambaj Jerusalén ich maw quiaj; at leaw altiül corrül nde mandilil andüy tiül cambaj.²² Cos aaga nüt quiaj apmamongocharan xeyay ngo majneaj. Netam majlüy meáwan leawa lajlüy tiül Mipoch Teat Dios.²³ ¡Pobre nejiw ajcüwa montaj leaw alteomeajtsuw micualiw nejiw, at leaw ajiür nine tealeámbanachech wüx aaga nüt quiaj! Apmajlüy xeyay necoy wüx aaga iüt cam, cos Teat Dios apmüüch mamongochiw ngo majneaj ajcüwa nipilan cam.²⁴ Altıül apmandeowüw tiül montsoj; altıül apmambüw pres andüy tiül palpálwüx iüt; pálwüx nipilan apmarangüw leaw andiüümüw marangüw wüx cambaj Jerusalén, leaw palaw a nüt ocueajiw pálwüx nipilan —aj nejiw Teat Jesús.

Wüx aliüc Teat Naxey

(Mt. 24:29-35, 42-44; Mr. 13:24-37)

²⁵ Condom Teat Jesús tandüy wüx masaj nejiw, tapiüng:

—Apmajaraw xeyay cuajantanej wüx ocas, wüx nüt, wüx caaw, at ningüy wüx iüt aton. Nipilan xeyay apmbayamoj, lango majawüw cuane apmarangüw, cos apmeterriür napac a nadam ndec, apmajlüy nadamdam ajponch aton.²⁶ Altıül nipilan apojniüm teombasiüw cos xeyay apmbayamoj wüx apmajawüw leawa apmajlüy, cos meáwan leaw almajlüy cawüx tiül cielo apmajüyjüy.²⁷ Quiaj apmajaraw aaga Teat Naxey aliüc amb tiül oic xeyay najneajay ajlüy, ayey nej tiüt nelitlit, cos lamarang minatang nenajüy.²⁸ Wüx ijawan lawitiow majlüy meáwan aag ayaj, ich mapac imeajtsan xeyay, cos

laliüc meriowan tiül meáwan ngo ma-jneaj —aw Teat Jesús.

²⁹ Condom tasaj nejiw alacas poch andüy wüx xiül, tapiüng:

—Ijawan nguineay arang a toc, teng-wüy cuajantanej alinoic xiül. ³⁰ Cos wüx apsatsam, quiaj ajüic laliüc matüch nüt wüx apmerraar. ³¹ At a nganüy wüx apmejawan lajlüy aag lanasaj icon quiaj, quiaj apmejawan laliüc matüch a nüt wüx Teat Dios apmajlüy wüx micambaj nej.

³² Naleaing sasaj icon, meáwan aag ayaj apmajlüy wüx aliün majlüyi wüx ajcüwa nipilan quiaj. ³³ Masey a iüt at a cielo apndrom ombasiw, xepoch apmajlüy meáwan nüt, ngome apndrom ombas.

³⁴ Ijawan wüx, nde meatmeatfünan memongochiün wüx iretiün, nde mengüniün, nde meyacan imeajtsan wüx leaw alndom mexoman wüx aaga iüt cam, ndot quiaj matüch a nüt. ³⁵ Cos wüx aaga nüt aliüc, ngome teamateotsüw wüx meáwan nipilan ningüy wüx iüt. ³⁶ Wüx aag ayaj netam mepacan, meáwan ores meáwan nüt netam metajcan orar, metüniün ocueaj Teat Dios meriowan tiül meáwan aaga ngo majneaj leaw apmajlüy quiaj, mejlüyiün najneajay niüng ajlüy Teat Naxey —aw Teat Jesús.

³⁷ Teat Jesús, noic nüt teaquiaach tiül nadam nangaj iüm. Wüx langwiiüts taw quiaj; tamb andiy wiük aaga tiük nasoic mitiük Olivos. ³⁸ Xeyay nipilan tiül cambaj rawrráwan tiüt ambiük tiül nadam nangaj iüm manguiayiw aquiaach nej.

Ayambüw cuane wüx masapüw Teat Jesús

(Mt. 26:1-5, 14-16; Mr. 14:1-2, 10-11; Jn. 11:45-53)

22 Laliüc matüch nangos nüt ocueajiw nipilan judío, aaga nasoic pascua, aaga nüt wüx üeteran pan ngo

majmel levadura. ² Ajcüwa natangtang miteaats at mondüy wüx aaga poch tüünd Moisés tayambüw nguineay alndom mambiyaw Teat Jesús, pero tim-boloj mandüiyi wüx nipilan.

³ Quiaj a natang nimeech Satanás tajmel tiül omeaats a Judas Iscariote, nej nop tiül ajcüwa gajpiüp (12) minipilan Teat Jesús. ⁴ Aaga Judas quiaj tamb masaj natangtang miteaats, at montang monajiüt tiül nadam nangaj iüm, tasaj nejiw nguineay alndom mayac teowixaw nejiw Teat Jesús. ⁵ Nejiw quiaj tapac omeajtsuw, tasajiw apmijchiw nej tomiün. ⁶ Condom nej tapiüng apmayac teowixaw nejiw; quiaj tapots mayamb nguineay marang aag ayaj wúxan ngo majlüy quiaj nipilan.

Teat Jesús ndójwüx üet aweaag minipilan nej

(Mt. 26:17-29; Mr. 14:12-25; Jn. 13:21-30; 1 Co. 11:23-26)

⁷ Condom tatüch a nangos nüt wüx üeteran pan ngo majmel levadura. Aaga nüt quiaj netam mandeow sap majmel marang nichech wüx pascua. ⁸ Quiaj Teat Jesús tüüch mamb a Pedro maquiüb a Juan, tasaj:

—Quiüran ijawan cuane apmetam icoots wüx apmetiiüts wüx nangos nüt pascua —aj nejiw.

⁹ Nejiw quiaj tasajiw Teat Jesús:

—¿Nguiane ijac indiüm, Teat, namban narangan aag ayaja? —ajiw.

¹⁰ Teat Jesús tasaj nejiw:

—Wüx apmejmelüün tiül cambaj, quiaj apmexoman nop naxey ajoy nop ngan yow. Indüjpiün mamb aaga najüy quiaj, apmayac icon tinden niüng andiy quiaj.

¹¹ Condom quiaj apmesajan neneay iüm: “Apiüng Teat Naxey: ¿Nguiane ajlüy niüng saxejnenguenon netiün wüx pascua naquiiüb xenipilana? aw”, apmerajan. ¹² Quiaj apmatiib icueajiün nop nadam teomeaats iüm cawiix amb ijpiüw

iüm, landoj lamatajciw majneaj. Andüy quiaj apmeyacan üetiiüts —aj nejiw Teat Jesús.

¹³ Condom quiaj tambüw. Taxomüw meáwan atnej lamasaj nejiw Teat Jesús. Quiaj tambüw mayacüw leaw apmüeteran wüx nangos nüt pascua.

¹⁴ Wüx tatüch metiw, quiaj tapeay quiaj Teat Jesús maquiiüb altigüy mi-apóstoles nej. Quiaj chetetoj. ¹⁵ Wüx alchetemoj wüx mes, quiaj tasaj nejiw:

—¡Xeyay teanandiüm net naquiiüb icon wüx aaga pascua cam, wúxan nganaw namongoch xeyay ngo majneaj!

¹⁶ Cos ningüy ndoj, lango net naquiiüb icon alinomb wüx pascua, leaw apmajlüyiiüts nóiquian niüng apmajlüyiiüts maquiüjpaaats Teat Dios —aj nejiw Teat Jesús.

¹⁷ Condom quiaj taxaing noic vas, tüüch gracias Teat Dios, ndoj tapiüng:

—Jogüy isapan inganeowan noic noic pite. ¹⁸ Nganüy sasaj icon, xique landoj langome sananganeow miyow uva naquiiüb icon; apndom wüx apmatüch alinoic nüt niüng apmajlüyiiüts maquiüjpaaats Teat Dios —aw.

¹⁹ Condom quiaj taxaing a pan, tüüch gracias Teat Dios. Quiaj tamaag müüch nejiw, tapiüng:

—Aag agüy xecuerpo, apmayacüch mandeow mawün isoetiün. Atcüy netam merangan para leaam imeajtsan xic wüx —aw.

²⁰ Atanquiaj tarang wüx landoj üetiw. Taxaing a vas, tapiüng:

—Aag agüy xequiej, ajüiquich wüx jayats poch lamarang Teat Dios müüch icon, cos xequiej apmajünch tiüt mawün isoetiün.

²¹ Aaga naxey leaw apmayac xic teowixaw moncüy majaw xic, nganüy teasüet anaag nóiquian wüx mes.

²² Naleaing apmarangüch wiix ombas Teat Naxey atnej tanderac tanomb

wüx nej. ¡Nganüy aaga naxey leaw apmayac nej teowixaw monajiüt xeyay ngo majneaj apmamongoch! —aw Teat Jesús.

²³ Condom minipilan nej atünayej menguiayayej wüx jane tiül nejiw apmayac nej teowixaw monajiüt.

Andeacndeacüw wüx jane alwüx atam ajlüy

²⁴ Condom minipilan Teat Jesús tandeacndeacüw tíulan nejiw, tapiüngüw wüx jane tiül nejiw alwüx atam ajlüy, jane apmarang natang.

²⁵ Quiaj Teat Jesús tasaj nejiw:

—Meáwan natangtang monajiüt tiül meáwan iüt arangüw apatiüw atnej lamaneayiw meáwan nipilan leaw ajlüyiw wüx. Átan ayambyambüw nguineay manderacüw wüx nejiw majüic najneaj arangüw. ²⁶ Icona nde merangan atquiaj. Tiül icona jane natang netam mayaag atnej chingüy. Leaw najmel marang natang tiül icona netam mambeol jangantanej. ²⁷ Ngwüy, cuane ipiüngan, ¿ngün más netam ajlüye? Sapiüng aaga apchetem mayambüch üet nej; ngome aaga neyac nüeteran wüx mes. Nganüy xique sajlüy naquiiüb icon atnej nop neyac nüeteran wüx mes, atnej nop nerang minajiütan.

²⁸ Icona ijlüyiün mequiüjpan xic meáwan nüt wüx samongoch cuajantanej naél. ²⁹ Cos atnej Xeteat Dios lamiüüch xic narang natang nenajiüt, ata xique sanüüch icon merangan natang nóiquian mequiüjpan xic, ³⁰ para metiiüts manganeowaats nóiquian wüx xemes ninguiün niüng sanarang natang. Átan apchetemeron niüng chetejow montangtang monajiüt, mejawan wüx asoetiw ajcüwa gajpic ajlüy nipilan monaw tiül micual micualüw Israel —aj nejiw Teat Jesús.

**Pedro apmapiüng ngo
majaw jane Teat Jesús**

(Mt. 26:31-35; Mr.
14:27-31; Jn. 13:36-38)

³¹ Condom Teat Jesús tasaj a Pedro:

—Simón, Simón inguiay, cos Satanás minatang nimeech teamatün icon, teamandiüm mayac icon tiül naél, atnej ajwüch trigo maw osaab. ³² Xique lanatün ocueaj Teat Dios mambeol ic ngo mecueat iyac imdeaats wüx nej, atquiaj wüx apmendilil apmembeolüw micojow michijquiaw —aj.

³³ Quiaj tasaj nej a Simón:

—Xique teat, sajlüy namb naquiiüb ic nguijantanej, masey majmeliür tiül manchiüc, masey mambiyaw icor —aj nej.

³⁴ Quiaj tasaj nej Teat Jesús:

—Naleaing sasaj ic, Pedro, gallo amepaj nganüy leaw ndoj mepiüng aro-jmbüw ipiüng ngo mejaw jane xic —aj nej.

Laliük majlüy xeyay ngo majneaj

³⁵ Condom Teat Jesús tatün manguiay nejiw:

—Jow wüx tütchiüs icon meamban ngo mejoyiün morral, ngo mejoyiün iquial tomiün, ngo mesoijquiün napüic, ¿tetam icon aleaic leaw nómbar ngome tejiürana? —aj nejiw.

Quiaj tapiüngüw:

—Nicuajind, Teat —awiüw.

³⁶ Condom quiaj tasaj nejiw:

—Nganüy, leaw ajiür morral ich majoy, at iquial tomiün. Sitiül nop ngo majiür espada, ich manüüb micamix nej mangal nots. ³⁷ Cos sasaj icon xique netam marangüch wüx ximbas atnej lasanderac wüx tiül Mipoch Teat Dios, cos apiüng: “Tayacüch atnej nop nerang ngo majneaj”, aw. Meáwan

leawa lasanderac wüx quiaj, netam ma-jlüy atnej —aj nejiw.

³⁸ Quiaj tasajjuw nej:
—Teat, alningüy ijtsüw espada —ajüw.

Quiaj tasaj nejiw:
—¡Lajlüy, atówan ayaj! —aj nejiw.

Teat Jesús ataag orar tiül Getsemaní

(Mt. 26:36-46; Mr. 14:32-42)

³⁹ Condom Teat Jesús taw quiaj maquiiüb minipilan nej, tamb andüy wüx mitiük Olivos atnej mbójan marang. ⁴⁰ Wüx tapeayiw quiaj, tasaj minipilan nej:

—Itüniün ocueaj Teat Dios, ngana aleaic marang wüx imbasan nimeech —aj nejiw.

⁴¹ Condom quiaj tacueat nejiw Teat Jesús, tamb tajüy atow nej atüch niüng alndom majlos noic piedra. Quiaj taquieel tiüt micos nej masaj Teat Dios,

⁴² tapiüng:

—Teat, ngwüy alndom mamóngan wüx ximbas meáwan naél leaw aliüc miün; ique ijaw Teat, ngome leawa xique sandiüm, cos leaw ique ijaw netam —aw.

⁴³ Condom quiaj tapeay nop ángel imiüin tiül cielo mambeol nej, müüch nej apac. ⁴⁴ Cos Teat Jesús xeyay tamix omeaats, ngo macueat matün ocueaj Teat Dios; taw xeyay minalil nej, anca-tec tec tiüt atnej quiej.

⁴⁵ Wüx ndot mataag orar, quiaj witüüt tamb majaw minipilan nej. Almajngot majaw almameayiw, cos laümb apaciüw, xeyay amix omeajtsüw. ⁴⁶ Quiaj tasaj nejiw:

—¿Neol tapots imeayiüna? ¡Ipacan, itüniün ocueaj Teat Dios, quiaj ngondom marang nicuajind wüx imbasan nimeech! —aj nejiw.

Aquiüjpüw mamb Teat Jesús

(Mt. 26:47-56; Mr. 14:43-50; Jn. 18:2-11)

⁴⁷ Tenguialeámban andeac Teat Jesús, quiaj ajngot noic ajlüy niplan, aaga Judas ombas nej; nej nop nej tiül ajciüwa gajpiüp (12) apóstoles. Wüx tajngot, nómban atüch Teat Jesús macheech mimboy nej. ⁴⁸ Condom Teat Jesús tasaj a Judas:

—¿Atquiaj lameteots metiib ndeaam Teat Naxeye, wüx apmecheech mimboy neje? —aj.

⁴⁹ Miniplan nej wüx tajawüw aag ayaj, quiaj tapiüngüw:

—Teat, ¿natsojon naquiijpan naag es-pada? —awüw.

⁵⁰ Condom nop miniplan Teat Jesús tamb mangoch nop nerang minajüüt natang miteaats, tandoog miác olaag.

⁵¹ Quiaj Teat Jesús tasaj nej:

—¡Ijlúyan, icueat, ich majlüy! —aj.

Condom quiaj tarreeg olaag aaga naxey quiaj, tataag majneaj nómban.

⁵² Quiaj tasaj ajciüwa montangtang miteaats, at monlüy wüx nadam nangaj iüm, at montangtang teat xeech monajüüt tiül nejiw, leawa tiünüw masapüw nej:

—¿Cuane imbichan espada maquiiüb a tocots xitil quiaj, tewiünana mesapan xique? ¿Neol, jowa xique need xique? ⁵³ Meáwan nüt samb tiül nadam nangaj iüm. ¿Neol ngo mesapan xique? Nganüy cos lamatüch a nüt merangan aag ayaj, at nimeech lamüünd marang atquiaj —aj nejiw.

Pedro apiüng ngo majaw jane Teat Jesús

(Mt. 26:57-58, 69-75; Mr. 14:53-54,
66-72; Jn. 18:12-18, 25-27)

⁵⁴ Condom quiaj ndeaad Teat Jesús, taquiüraab mamb andüy aniüng minatang miteaats. Teat Pedro tandüüüb

nej mamb, miünquiájan ajngot.

⁵⁵ Ajciüwa niplan ajaliüw biümb quiaj tiül piijchiün mbeay ombiüüm minatang miteaats metsantsayej; alchetemoj ayeyiw tiüt biümb. At a Pedro aton tamb tsotom quiaj maquiüjpüw. ⁵⁶ Alquiaj nop nüx nerang najiüüt quiaj, wüx tajaw altsotom mbeay biümb a Pedro, tajaw majneaj, quiaj tapiüng:

—At aaga naxey quiaj aton taquiiüb aaga Jesús —aw.

⁵⁷ Aaga Pedro ngo mandiüüm mapiüng naleaing, quiaj tapiüng:

—Ngwiý müüm, ngo najaw jane aag ipiüng quiaj —aw.

⁵⁸ Ajóyan quiripite ores, quiaj tajaw nej alinop, tasaj nej:

—Ique aton nop tiül aquiijpuw nejiw —aj nej.

Quiaj tapiüng a Pedro:

—Naxey, ngwüy ngome xique —aw.

⁵⁹ Üüchan ores tatow ndoj masaj nej aaga nop, quiaj tapiüng alinop:

—Naleaing, aaga naxey quiaj aton aquiiüb nej, cos naw Galilea —aw.

⁶⁰ Aaga Pedro tandüy wüx mapiüng:

—Naxey, ngo najaw cuane ipiüng quiaj —aw.

Tenguialeámban mandeac aag ayaj a Pedro, quiaj tepaj a gallo. ⁶¹ Teat Jesús ndiliteay majaw a Pedro. Quiaj leaad omeaats aaga tapiüng Teat Jesús: “Sasaj ic Pedro, aaga gallo apmepaj nganüy leaw ndoj mepiüng arojmbüw ipiüng ngo mejaw jane xic”, maj nej. ⁶² Wüx leaad omeaats aag ayaj a Pedro, taw quiaj, tapots müüch ajiünts.

Tawüjchuw Teat Jesús

(Mt. 26:67-68; Mr. 14:65)

⁶³ Ajciüwa monxey monjiür Teat Jesús itsojayéjan nej, tatoliw nej. ⁶⁴ Quiaj taoeliw oniiüg nej, cas tapots maleambüw mitey. Tasajüw:

—¡Isüet jane neleamb ic! —ajüw.

⁶⁵ At tasajiw nej cuajantanej ngo majneaj.

Teat Jesús alniüng ajlüy monajiüt

(Mt. 26:59-66; Mr.

14:55-64; Jn. 18:19-24)

⁶⁶ Wüx larraw tiüt, quiaj canchiütoj montangtang monajiüt tiül judíos, montangtang miteaats, átan mondüy wüx aaga poch tüнд Moisés. Taquiüjpüw mamb Teat Jesús andüy niüng alcanchiümoj altegüy montang monajiüt. Quiaj tatuniwi nej manguiayiw:

⁶⁷ —Isaj xicon, ¿cuane ipiüng, ngwüy ique aaga Cristo tapiürang aliüca? —ajüw nej.

Quiaj tasaj nejiw:

—Masey nasaj icon, icona ngome apmeyariün sandeac. ⁶⁸ Aton sitiül aleaic natün nanguaiay icon, ngome apmesajan xic, ngome apmetsambijchan xic.

⁶⁹ Naleaing, naw wüx nganüy Teat Naxey apchetem amb wüx miác Teat Dios, aag nerang cuajantanej leaw almajlüy —aj nejiw Teat Jesús.

⁷⁰ Condom yajnguiat tiüt masajiw nej: —¿Cuane ipiüng, ique micual ic Teat Diosa? —ajüw nej.

Quiaj tasaj nejiw:

—Xique, atnej ipiüngan quiaj —aj nejiw.

⁷¹ Condom quiaj tapiüngüw:

—¿Cuane tengualeámban macülliüts manguiayiiüts, cos anguiayayoots nguineay andeac! —awüw.

Teat Jesús alteombas Pilato

(Mt. 27:1-2, 11-14; Mr.

15:1-5; Jn. 18:28-38)

23 Condom quiaj tambüw meáwan nejiw maquüjpüw mamb Teat Jesús andüy niüng ajlüy a Pilato. ² Wüx tapeayiw quiaj tapots mayacüw asoet, tapiüngüw:

—Aaga naxey cam taxomasan tea-maquiaach nipilan nde marangüch leaw

netam marangüch. Apiüng ngo metam majwan tomiün müünd a César. Ngome áagan ayaj, aton apiüng nej aaga Cristo leaw lapiürang aliüc, nop minatang nenajiüt —awüw.

³ Quiaj tatün manguiay nej a Pilato:

—¿Naleaingue, ique aaga minatang nenajiüt tiül cambaj Israele? —aj.

Quiaj tasaj nej Teat Jesús:

—Naleaing teat, atnej lamepiüng quiaj —aj nej.

⁴ Condom Pilato quiaj tasaj natangtang miteaats at meáwan nipilan:

—Nicuajind nisoet ngo naxom wüx ombas aaga naxey cam —aj nejiw.

⁵ Quiaj nejiw tayambyambüw xeyay nguineay mawaijchaw, tapiüngüw:

—Lamüüch majciüy nipilan, lamaquiaach ngo majneaj meáwan tiül Judea, tamelich tiül Galilea, nganüy lapeay ningüy —awüw.

Teat Jesús alniüng ajlüy Herodes

⁶ Wúxan tanguiay aag ayaj a Pilato, quiaj tatün manguiay sitiül aaga naxey quiaj naw Galilea. ⁷ Wüx tapiüngüw naleaing, quiaj tüüch mamb andüy niüng ajlüy a Herodes, cos nej natang nenajiüt tiül Galilea. Aton aaga nüt quiaj Herodes ajlüy tiül Jerusalén. ⁸ Condom Herodes wüx tajaw Teat Jesús, quiaj tapac omeaats xeyay, cos lamajiür nüt tenguijal mandiüm majaw. Xeyay lamanguaiay anderac wüx Teat Jesús nguineay arang. Nej aton tenguijal mandiüm majaw marang noic ateócan. ⁹ Ndoj quiaj tapots müüch matiüntün manguiay; pero Teat Jesús ngo mendeac nómban. ¹⁰ Ajciwa montangtang miteaats, at mondüy wüx aaga poch leaw nomb tarang a Moisés, aliw quiaj aton; tatepichaw asoet nej xeyay.

¹¹ Aaga Herodes maquüüb misoldados nej atsojayéjan majawüw Teat Jesús. Tasoiqquiw nej tiül noic najneajay napixeran majüic atnej nop minatang nenajiüt —awüw.

jiüt. Aag ayaj itsojow nej. Condom tüüch nej mamb alinomb andüy niüng ajlüy a Pilato.¹² Ninguinüt nej a Pilato najcüy aweaag a Herodes; nganüy wüx aaga nüt quiaj nómban ajneajiw.

Atüniw mandeow Teat Jesús

(Mt. 27:15-26; Mr. 15:6-15;
Jn. 18:39—19:16)

¹³ Condom Pilato tapaj canchiümoj meáwan micual cambaj, at montangtang miteaats maquiiüb monajiüt.¹⁴ Quiaj tasaj nejiw:

—Icona tequiüjpan miün aaga naxey cam. Tepiüngan nej teamaquiaach nipilan wüx ngo majneaj. Nganüy lamenguiayıün laímb natüntün nanguaiay, ngo naxom wüx ombas nej nicuajind nisoet leaw ipiüngan.¹⁵ Átan a Herodes aton ngo maxom nicuajind, áag tüüch mandilil alinomb. Nganüy lamejawan ngo majiür nicuajind nisoet aaga naxey cam mandeow wüx.¹⁶ Leaw sanarang wüx nganüy, sanüüch majwüch, condom sanatsambiich —aj nejiw a Pilato.

¹⁷ Tapiüng aag ayaj Pilato cos alndom tsajmbiüm nop najlüy tiül manchiüc wüx nangos nüt, leawa cambaj atün.¹⁸ Quiaj nipilan anyajnguan tiüt apajüw, tapiüngüw:

—¡Ngwüy nde metsambiich aag ayaj! ¡Itsambiich a Barrabás! —awüw.

¹⁹ Aaga Barrabás quiaj, tajmel tiül manchiüc cos tasojnong nipilan majciyiw majawüw monajiüt; aton nej nop nembiy nipilan.²⁰ Quiaj Pilato tandüy wüx masaj nejiw alinomb, cos xeyay tandium matsambiich Teat Jesús.²¹ Quiaj a nganüy nipilan tepajüw xeyay napac, tapiüngüw:

—Ich mandeow wüx cruz, ich mandeow wüx cruz! —awüw.

²² Pilato quiaj tasaj nejiw amb arojmbüw:

—Xique ngo naxom cuane ngo ma jneaj arang aaga naxey cam. Ngo naxom wüx ombas nej nicuajind nisoet man deow wüx. Súpan nüüch majwüch, ndoj sanatsambiich —aj nejiw.

²³ Nejiw tepajüw napac, tapiüngüw majmel wüx cruz. Ajcan laxeyay ayajja jiw a nipilan maquiüjpüw montangtang miteaats, quiaj tajlüy atnej andiümüw.

²⁴ Quiaj Pilato tapiüng apmarang leawa nejiw apiüngüw.²⁵ Condom quiaj tat sambiich aaga naxey nembiy nipilan leaw tatüniw tsajmbiüm, áag leaw tajlüy tiül manchiüc cos tasojnong nipilan majciyiw majawüw monajiüt. Ndoj tayac teowixaw nejiw a Teat Jesús marangüw wüx leaw andiümüw.

Teat Jesús tajmel wüx cruz

(Mt. 27:32-44; Mr. 15:21-32; Jn. 19:17-27)

²⁶ Condom quiaj taquiüjpüw mamb Teat Jesús mayacuw wüx cruz. Tenguiálan ajüiyiw, quiaj mangochiw nop naxey nenüt Simón, naw tiül cambaj Cirene, les tajngot imiün tiül corrü. Quiaj tijchiw mambitic a cruz, mandüüb mamb Teat Jesús.

²⁷ Tandüjpüw nej mamb xeyay nipilan. Altiül xeyay montaj teajiüntsüw teapajüw cos xeyay amix omeajtsüw.

²⁸ Quiaj Teat Jesús wantsat majaw nejiw, tapiüng:

—Müm montaj monaw Jerusalén, nde mejiüntsan wüx ximbas, ijiüntsan wüxan icona, at wüx micualan.²⁹ Cos aliiüc miün nüt apmapiürang: “Najneajay ajlüy leaw ngondom majiür micual nej, at leaw ngo majiür nine tenguijalachech.”³⁰ Aaga nüt quiaj nipilan apmasajüw a tiüc: “Ijmiüc wüx ximbasan, ixot xicon”, apmajüw a lom.³¹ Cos sitiüll alndom marangüw aag agüi wüx nüt aliün majlüy nateaic xiüll, ¿cuane apmarangüw wüx nawaag nüt? —aw.

³² Wüx taquiijpiüw mamb Teat Jesús, aquiüjpiüw mamb ijpüw monxey leaw xeyay ngo majneaj tarangüw; apmay-acaranüw wüx cruz nójiquian maquiiüb.
³³ Condom tapeayiw wüx Calvario, na-soic Omal Mondeow, quiaj tayacüw wüx cruz Teat Jesús maquiiüb ajcüw ijpüw monrang xeyay ngo majneaj quiaj. Nop tayacüw amb wüx miác nej, alinop amb wüx miquiamb nej. ³⁴ Quiaj Teat Jesús tapiüng:

—Teat Dios, nde meyac wüx imeaaats aaga ngo majneaj teamarangüw cam, cos ngo majawüw cuane teamarangüw —aw.

Condom ajcüwa soldados tasuetiw wüx apix nej, membaagayej wüx.
³⁵ Meáwan nipilan aliw quiaj teamajawiw. Monajiüt aton titsojow nej, tapiüngüw:

—Alinop mbich awün wüx; nganüy ich mewüneay wüx nejáyan quiaj, ma-jüic sitiül naleaing nej aaga Cristo lapiürang aliük —awüw.

³⁶ Átan ajcüwa soldados aton titsojow nej, tatüchiw nej müjchiw nachich vin.

³⁷ Tasajüw:

—Sitiül ique minatang nenajiüt tiül judíos, nganüy erwüneay wüx iquiáyan quiaj —ajüw nej.

³⁸ Tarangüch acas poch wüx omal cruz. Aag ayaj tarangüch wüx ombeayiw griego, wüx ombeay latín, at wüx ombeay hebreo. Apiüng: “Aag agüy mi-natang nenajiüt ocueajiw judíos.”

³⁹ Camüüm nop tiül nejiw ajcüwa mon-rang xeyay ngo majneaj najlüiyiw wüx cruz, itsojúyan Teat Jesús, tasaj:

—Sitiül ique aaga Cristo lapiürang al-iük, ¿neol nganüy ngo merwüneay wüx iquiáyan quiaj, mewün xicon aton? —aj.

⁴⁰ Pero aag aquiiüb nej talic nej, tasaj:

—¿Ngo mermbol mendüy Teat Diosa? Cos icora aton ajlüiyür tiül aaga naél

cam. ⁴¹ Icora naleaing netam mamon-gochiür atciy, cos tarangar xeyay ngo majneaj. Nganüy aaga teat naxey cam ngo marang nicuajind ngo majneaj —aj.

⁴² Condom aaga naxey tasaj Teat Jesús:

—Teat Jesús, ich leaam imdeaats xic wüx apmejliüy niitung irang natang nena-jüit —aj.

⁴³ Quiaj tasaj nej Teat Jesús:

—Naleaing sasaj ic xecual, nganüy ap-majlüiyür tiül noic najneajay cambaj na-soic paraíso —aj nej.

Wüx tandeeow Teat Jesús

(Mt. 27:45-56; Mr. 15:33-41; Jn. 19:28-30)

⁴⁴ Wüx lamatüch limnüt, quiaj pojniüt nómbar meáwan wüx iüt. Tiün ram la-peay tiül pinawan nchejliow nüt. ⁴⁵ Nüt nómbar ngo merraj, at aaga tarrang jael nepal teomeaats nadam nangaj iüm nómbar chiütaw pinawan. ⁴⁶ Condom Teat Jesús tepaj napac, tapiüng:

—Teat, sayac tiül iwix xeespíritu —aw.

Wüx landoj mapiüng aag ayaj, quiaj tandeeow.

⁴⁷ Condom aaga natang tiül soldados, wüx tajaw meáwan leawa tajlüy quiaj, tandeac najneaj wüx Teat Dios, tapiüng:

—Naleaing, aaga naxey quiaj ngo ma-jüiür nicuajind nisoet —aw.

⁴⁸ Ajcüwa nipilan leaw tajlüiyiw quiaj, wüx tajawiüw meáwan nguineay tajlüy, tandilileaw atoltoliw mal miiündüw nejiw; xeyay ngo majneaj mayajcüw.

⁴⁹ Nganüy meáwan leaw xowüy andeacüw maquiijpiüw Teat Jesús aliw quiaj, átan montaj leawa tiünüw im-iünüw Galilea mandüjipi nej. Naleaing miünquiájan almajlüiyiw, teamajawüw nguineay teajlüy.

Tamiüraad Teat Jesús

(Mt. 27:57-61; Mr. 15:42-47; Jn. 19:38-42)

⁵⁰Tajlüy nop naxey nenüt José, naw tiül cambaj Arimatea tiül iüt Judea, xowüy ajneaj omeaats, arang najneaj. Nej nop tiül natang monajiüt titil judíos. ⁵¹Aaga José quiaj teamacül majlüy tiül micambaj Teat Dios. Nej ngo majneaj majaw meáwan leawa ngo majneaj lamarangüw montangtang monajiüt. ⁵²Tamb majaw a Pilato matün Teat Jesús mamiüt. ⁵³Wüx landoj mawün wüx cruz Teat Jesús, quiaj tawinch tiül noic napixeran. Condom tamb mayac tiül noic oxiüt larangüch noic warraj tüeng tiüc. Tiül aaga oxiüt quiaj nganaw mamelichaw tiül nicuajind mondeow. ⁵⁴Tiül aaga nüt quiaj tenguijal ayambüch leaw apmetam wüx nangos nüt, aton laliüc majmel nüt, quiaj amelich a nüt axoodaran.

⁵⁵Ajciüwa montaj mondüüb miün Teat Jesús imiünüw Galilea, tambüw majawüw oxiüt. Tajawüw nguineay tapiiberan tiül a Teat Jesús. ⁵⁶Condom tawüw quiaj, tambüw mayambüw najmboc angan soex, at najmboc angan aceite. Condom taxoxtiüw wüx nüt axoodaran atnej apiüng tiül aaga poch leawa Teat Dios tüüch a Moisés tanomb.

Teat Jesús tapac taw tiül mondeow

(Mt. 28:1-10; Mr. 16:1-8; Jn. 20:1-10)

24 Úmban arrow domingo wüx amelich seman, ajciüwa montaj tambüw niüng ajlüy oxiüt; ajoyiw mamb najmboc angan soex leawa landoj lamayambüw. At aquijipüw mamb alacas montaj aton. ²Camüm mapeayiw, quiaj tajawüw aaga piedra napalaran wüx oxiüt lango majlüy niüng tayacüch. ³Quiaj tajmeliw majawüw. Teat Jesús ngo majlüy quiaj niüng tapiiberan. ⁴Nejiw nómbar

mbayajow, ngo majawüw cuane apmarangüw. Quiaj majawüw ijpuw monkey alembemoj niüng ajlüiy nejiw, xowüy lalitlit apixaw nejiw. ⁵Quiaj mbayatoj xeyay, taxequiw tiüt omalüw. Condom ajciüwa monkey tasajüw nejiw:

—¿Neol, cuane temeyamban ningüy niüng amiüraad mondeow? cos aaga Teat Naxey almapac. ⁶Nej ngo majlüy ningüy cos lapac alinomb. Ich leaam imeajtsan leaw tasaj icon wüx altiüll Galilea. ⁷Cos tapiüng, aaga Teat Naxey apmajmel teowixaw nipilan monrang ngo majneaj, apmambyaw nej wüx cruz. Condom wüx er nüt apmapac alinomb, aw —ajüw nejiw.

⁸Nejiw quiaj leaad omeajtsuw wüx aaga poch tasaj nejiw Teat Jesús.

⁹Wüx tandilileaw imiünüw niüng ajlüy oxiüt, quiaj tambüw masajüw ajciüwa gajpanop (11) miapóstoles Teat Jesús, maquiiüb alacas leaw andüüb nej. ¹⁰Ajciüwa monamb monsaj miapóstoles Teat Jesús, ajciüw ayaj nop María Magdalena, alinop Juana, alinop María mimüüm Jacobo, at alacas montaj. ¹¹Nejiw apóstoles tapiüngüw atnej nechachiw montaj tandeacüw a poch quiaj; ngome tapiüngüw aag ayaj naleaing.

¹²Condom teat Pedro witüüt tamb acuiür andüy niüng ajlüy oxiüt. Almapeay quiaj talech onic majaw tiül oxiüt, tajaw ngo majlüy nicuajind, áagan apix Teat Jesús nawincharan tiül alquiaj. Quiaj a nganüy tandilil mbayánan, ngo majaw cuane najlüy.

Tiül tiiüd andüy Emaús

(Mr. 16:12-13)

¹³Aaga nüt quiaj ijpuw minipilan Teat Jesús aleambüw tiül tiiüd, laambüw andüyiw tiül noic cambaj nenüt Emaús. Ajiür coen gajpanoic (11) kilómetros naw Jerusalén. ¹⁴Ajciüwa nipilan

quiaj tenguijal mandeacüw wüx meáwan leawa tajlüy. ¹⁵ Nejiw tenguijal mandeacüw wüx aag ayaj, quiaj tatüch nejiw Teat Jesús, tajüiyiw nójiquian maquiüjpüw. ¹⁶ Naleaing atnej aleaic nexot nej oniüjcüw, ngo majawüw jane. ¹⁷ Condom quiaj tatün manguiay nejiw Teat Jesús:

—¿Cuane wüx temendeacan tenguijal ijüyiün tiül tiiüda? ¿Neol xeyay amiximeajtsana? —aw.

¹⁸ Quiaj tasaj nej nop nenüt Cleofas, tapiüng:

—¿Neol ngwtüy, íquian quiaj iltiül Jerusalén aaga nüt cam, pero ngo mejaw cuane tajlüy quiaja? —aj nej.

¹⁹ Quiaj tasaj nejiw:

—¿Neol, cuane najlüy quiaja? —aj nejiw.

Quiaj tasajüw nej:

—¿Ngo menguiay leaw tajlüy wüx Teat Jesús naw Nazarete? Nej nop nendeac andeac Teat Dios, cuajantanej alndom marang, aton najneajay andeac wüx Teat Dios manguiay niplan. ²⁰ Naleaing montangtang miteaats, aton monajiüt tiül xecambajan tayaciüw nej teowixaw niplan mayacüw wüx cruz, mandeow. ²¹ Xicona tapiüngasan nej apmawün xicon wüx aaga naél leawa meáwan niplan judío teanamongochiün. Nganüy lamatüch er nüt tatow ndoj marangüw atquiaj. ²² Nganüy acas montaj tiül xicona teamabolochjhiw xicon; cos wüx tambüw majawüw oxiüt úmban arraw, ²³ quiaj tajawüw lango majlüy quiaj Teat Jesús niüng tapiib-eran. Ndoj tandilileaw masajüw xicon aag ayaj. Aton apiüngüw tajawüw ijpüw ángeles, tasajüw nejiw aaga Teat Jesús lapac. ²⁴ Condom quiaj tambüw acas saquiüjpan majawüw oxiüt. Tajawüw naleaing atnej tapiüngüw ajciüwa montaj, cos ngo majlüy quiaj Teat Jesús —ajüw nej.

²⁵ Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:

—¡Nguitow apac imalan! ¡Ngow amepiüngan nialeaing meáwan leawa tapiüngüw mondeac andeac Teat Dios! ²⁶ ¿Neol cuane ipiüngan, ngo metam mamongoch atquiaj aaga Cristo leaw lapiürang aliüca, wüx nganaw mamb andüy tiül cielo? —aj nejiw Teat Jesús.

—²⁷ Condom tapots müüch masaj nejiw wüx meáwan leaw apiüng tiül Mipoch Teat Dios, ajan wüx aaga poch leawa tüünd a Moisés, tandüüb meáwan leaw tandeactüw wüx nej mondeac andeac Teat Dios.

—²⁸ Condom wüx lapeayiw tiül a cambaj niüng andüiyiw quiaj, quiaj Teat Jesús tajüic atnej apmamóngan. ²⁹ Pero xeyay tasajsajüw:

—Icül teat, macülliüts, langwiiüts agüy, laliüc majmel nüt —ajüw.

Quiaj tacül Teat Jesús maquiüüb nejiw, taquijüpüw andüy niüng acüliw. ³⁰ Condom wüx alchetemoj maquiüjpüw nójiquian wüx mes, quiaj Teat Jesús taxaiing a pan, condom tataag orar, ndoj tambaag müüch nejiw. ³¹ Quiaj rat oniüjcüw, leaad omeajtsüw majawüw jane nej. Naleaing Teat Jesús quiaj ndrot, lango maxomüw majawüw. ³² Condom quiaj tendeacndeacüw, tapiüngüw:

—¿Naleaing ngwüy, áag tapots apac omeajtsar wüx aleambaats tiül tiüd, wüx teamsaj icor wüx Mipoch Teat Dios? —awüw.

—³³ Condom aag ayaj, andilileawan tiüt, tandüiyiw Jerusalén alinomb. Taxomüw ajciüwa gajpanop (11) miapóstoles Teat Jesús, at meáwan minipilan nej alcanchiümoj maquiüjpüw nójiquian. ³⁴ Andüüban masoiquiwi:

—Naleaing Teat Jesús lapac tiül mondeow, cos landoj axomayej maquiüüb teat Simón —ajüw nejiw.

—³⁵ Condom ajciüwa ijpüw quiaj tapiüngüw aton nguineay tandeactüw maquiüjpüw Teat Jesús wüx aliw tiül

tiiüd, at cos naleaing tajawiüw ranüy wüx tambaag a pan.

Teat Jesús tejüiquichay tiül minipilan nej

(Mt. 28:16-20; Mr.
16:14-18; Jn. 20:19-23)

³⁶ Tealeámban mandeacüw aag ayaj, quiaj majawiüw Teat Jesús alebem pinawan niüng ajliiyiw nejiw. Tatepeay nejiw, tapiüting:

—Tamtámban ijlüyiüna —aw.

³⁷ Nejiw mbayatoj xeyay, apiüngüw nejiw nembo looch. ³⁸ Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:

—¿Neol mbayaterona? ¿Neol teteot-san atquiaja? ³⁹ Jogüy ijawan xiwig, xileaj. Xique tan sajlüy. Isamban xic me-jawan, cos noic espíritu ngo majiür onij olaats matnej nganüy teamejawan sajlüy cam —aj nejiw.

⁴⁰ Wüx tasaj nejiw aag ayaj, quiaj tüüch nejiw majawiüw owix nej oleaj nej. ⁴¹ Nejiw ngo majawiüw cuane marangüw, mbayajówan, pero apac omeajtsüw majawiüw nej. Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:

—¿Ijiüran ningüy nüeterana? —aj nejiw.

⁴² Quiaj tüjchiw nej quiriw nechench cüet, alquiriw miün xiü. ⁴³ Tasap, tüet quiájan niüng ajliiyiw nejiw. ⁴⁴ Condom tasaj nejiw:

—Aaga leaw teajlüy cam tasajas icon ningeniüt wüx saliün naquiiüb icon. Tapiüngas netam majlüy atnej lasanderac wüx tiül aaga poch leawa tüünd a Moisés nomb, at leaw tapiüngüw mondeac andeac Teat Dios, at tiül salmos aton —aj nejiw.

⁴⁵ Quiaj tüüch nejiw majawiüw ranüy ngenueay lamapiüng wüx nej tiül Mipoch Teat Dios. ⁴⁶ Tasaj nejiw:

—Atquiaj lajlüy larangüch wüx nawiig, cos aaga Cristo leaw lapiürang aliüc netam mambiyeran. Condom wüx er nüt apmapac alinomb naw tiül mondeow. ⁴⁷ Netam manderac wüx nej manguiayiw meáwan cambaj wüx aaga iüt cam, masoiquiw netam mayambüw Teat Dios, matüniw ocueaj, para mawiüw wüxasoetiw. Netam memelichan mendeacan wüx nej naw tiül Jerusalén andüy quiaj. ⁴⁸ Nganüy icona netam mejlüyiün wüx, mepiüngan meáwan aag ayaj cos ijawan naleaing. ⁴⁹ Xique sanüüch miün leawa lamapiüng Xeteat Dios apmüssüch icon. Iciülinan ningüy tiül cambaj Jerusalén leaw ndoj meajndiün aag ayaj imiün tiül cielo. Nej apmüssüch icon merangan cuajantanej —aj nejiw Teat Jesús.

Teat Jesús tamb andüy tiül cielo (Mr. 16:19-20)

⁵⁰ Condom quiaj tawüw tiül cambaj, taquiiüb nejiw mamb andüy Betania. Quiaj tandic cawüx owix nej, tatün monajneaj müüch nejiw Teat Dios. ⁵¹ Tenguialeámban atün monajneaj, quiaj tacueat nejiw, tanaámb amb andüy cawüx tiül cielo. ⁵² Minipilan nej wüx landoj maquiejliw micosüw nejiw mandeacüw najneajay wüx Teat Jesús, quiaj tandilileaw andüiyi Jerusalén, najneajay apac omeajtsüw. ⁵³ Tanaámb ngo macueatiw ambiüw tiül nadam nangaj iüm mandeacüw najneajay arang Teat Dios.

Najneaj nanderac leaw tapiüng

SAN JUAN

wüx Teat Cristo

Nanderac tiün marang nipilan

1 Tanomb wüx nganaw majlüy iüt, nganaw majlüy nicuajind, pero aaga Nanderac quiaj almajlüy. Aaga Nanderac quiaj almajlüy maquiiüb Teat Dios; nej Dios nej. ²Nej ajlüy nöiquian maquiiüb Teat Dios nde ajlüy. ³Meáwan leaw almajlüy, tajlüy arang nej. Nicuajind ngondom majlüy leawa almajlüy nganüy, sitiül nej ngo marang. ⁴Nej üüch mapac meáwan cuajantanej leaw almajlüy. Aaga neech mapacaran quiaj, arraj nipilan atnej ran arraj cuajantanej. ⁵Aaga ran quiaj arraj tiül pojniün; pojniün ngondom mapenich aaga ran quiaj.

⁶Tajlüy nop naxey nenüt Juan, aaga neech yow nipilan; nej tiün üüch nej miün Teat Dios. ⁷Aaga naxey quiaj tiün mandeac wüx aaga almajlüy atnej ran quiaj, para mayariw andeac nej meáwan nipilan. ⁸Juan ngome nej aaga ran quiaj. Nej tiün majüiquich cuane amb apiüng aaga ran quiaj, Jane wüx andeac. ⁹Nej aaga ran quiaj naleaing, tenguijal marraj meáwan nipilan; nej tiün wüx aaga iüt cam.

¹⁰Aaga ran quiaj tajlüy wüx iüt cam, pero nipilan ngo majawiw Jane nej masey nej tarang meáwan leaw almajlüy. ¹¹Nej tiün tiül micambaj nej; pero micambaj nej ngo mandiumüw nej. ¹²Nganüy meáwan monyar andeac nej, ajcüw ayaj tüjndiw majlüyiw micual nejiw Teat Dios. ¹³Cos ngome wijquiatoj awiquiach nejiw nipilan, átan ngome aljane tandiüm majaw wijquiamoj. Aton ngome nop naxey

tandiüm majiür micual nej. Ngwüy, nejiw micual nejiw Teat Dios.

¹⁴Aaga Nanderac quiaj tiün wijquiam marang nipilan atnej icoots; at tacül ningüy maquiijpaats. Tajawaats nej tarang xeyay cuajantanej najneaj. Nej arang leaw naleaing, cos naleaing nej anopüyan micual Teat Dios. ¹⁵Juan tiün mandeac wüx nej, tapiüng:

—Tandeacas wüx aaga Teat Naxey cam wüx tapiüngas aliic miün nop natang, xeyay netam ajlüy, ngo mat xic; cos wüx nganaw najlüy, nej almajlüy —aw.

¹⁶Xeyay ajüiquich mimonajneaj nej tiül meáwan icoots, cos nej üüch icoots meáwan leaw netam, üüchan. ¹⁷Aaga ajlüyay poch tüind teat Moisés tajlüy, para ndom majawaats nguineay netam marangaats. Nganüy aaga jaysats poch Teat Jesucristo üüch icoots para aldom majawaats cuane naleaing, at para mayariiüts mimonajneaj nej.

¹⁸Naleaing nejinguind ngo maxom majaw nejay Teat Dios. Áagan anopüyan micual nej lamajaw cos almaquiiüb, nej ajüiquichay majaw nguineay ajlüy.

Leawa tandeac Juan Bautista

(Mt. 3:11-12; Mr. 1:7-8; Lc. 3:15-17)

¹⁹Atcüy tapiüng a Juan wüx ajcüwa monajiüt ocueaj nipilan judío tiül Jerusalén tüjchiw mamb acas miteaats ata levitas, matüniw manguiayiw wüx aaga teamandeac quiaj. Tasajüw:

—¿Jowa ique jan ic? —ajüw.

²⁰Nej ngo mawaiich, aleáingan tapiüng:

—Xique ngome aaga Cristo lapiürang aliic —aw.

²¹Tandüiyiw wüx matüniw nej manguiayiw:

—¿Jane ic? ¿Ngwüy ique Elíasa? —awüw.

Juan tandüiy wüx mapiüng:

—Ngwüy, ngome xique —aw.

Condom tandüiyiw wüx masajiw nej:
—¿Ngwüy ique alinop nendeac an-deac Teat Diosa? —ajüw nej.

—Ngwüy —aw.

²² Condom tasajiw nej alinomb:

—Ngwüy naleaing sapiüngan, ipiüng jane ic, isaj xicon. Cos netam napiüngan wüx sanapeyiün niüng ajlüiyw mon-eech xicon niünan. Ipiüng jan ic —ajüw nej.

²³ Quiaj tasaj nejiw a Juan:

—Xique aaga nendeac tiül wajchiüc atnej tapiüng Isaías wüx tapiüng: “Ileainguijchan mitiiüd Teat Naxey cos aliüc” —aw.

²⁴ Ajcüwa nesoiquiw mambüw ma-jawüw a Juan quiaj, üüch nejiw mam-büw fariseos. ²⁵ Condom tasajiw a Juan:

—Sitiül ngome ique a Cristo, at ngome aaga Elías, at ngome alinop nendeac an-deac Teat Dios, ¿neol tapots meaach yow nipilan? —ajüw nej.

²⁶ Quiaj tasaj nejiw a Juan:

—Naleaing ipiüngan xique süütich yow. Nganüy almajlüy nop tíulan nipilan, icona ngo mejawan jane nej. ²⁷ Xique tapiüngas aliüc miün nop natang ne-tam ajlüy, ngo mat xic, cos wüx nganaw najlüy, nej lajlüy. Sayaag ngondon nacheed aonts apaj nej, cos sayaag nicuajind xic —aj nejiw.

²⁸ Atquiaj tajlüy tiül cambaj Betábara nonüt necamb lam Jordán niüng ten-guial üüch yow nipilan a Juan.

Teat Jesús atnej sap ocueaj Teat Dios

²⁹ Aw alinoic nüt, Juan tajaw Teat Jesús aliüc andüy niüng ajlüy nej. Quiaj tapiüng:

—Ijawan aaga naxey aliüc quiaj. Aag ayaj Teat Dios neech nej miün. Ap-marangüch wüx nej atnej arangüch wüx quicheech sap nambiyaran wüx pascua, cos nej apmangüy asoet nipilan. ³⁰ Aag ayaj lanapiüng wüx, cos tapiüngas: “Al-iüc miün nop teat naxey xeyay netam

ajlüy, ngo mat xic. Nej ombas majlüy, xique teoj; cos wüx nganaw najlüy, nej almajlüy”, saw. ³¹ Xique ngo najaw jane nej, nguineay apmajawiüw nipilan judío. Áág tiunas nüjchiw mayariw yow —aw.

³² At tapiüng a Juan:

—Xiquiay sajaw Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios tiün imiün cielo atnej noic palom mejquiem wüx ombas nej.

³³ Xique nganaw najaw jane nej. Pero cos aaga nesaj xic niün nüütich yow nipilan lamasaj xic: “Wüx apmejaw Nangaj Espíritu miün andüy wüx ombas nop teat naxey macül wüx nej, aag ayaj apmüütich nipilan Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios.” ³⁴ Naleaing, nganüy lanajaw Micual Teat Dios nej, cos xiquiay tajawas atquiaj tajlüy —aw a Juan.

Teat Jesús tarriüd acas minipilan nej

³⁵ Aw alinoic nüt Juan alebem quiaj almaquiiüb ijpiüw minipilan nej. ³⁶ Quiaj majaw aleamb quiaj Teat Jesús, tapiüng:

—Ijawan, jogüy lapseay aaga nasic Misap Teat Dios —aw.

³⁷ Ajcüwa ijpiüw minipilan Juan wüx tanguiayiw aag ayaj, quiaj tambüw mandüijpiw Teat Jesús. ³⁸ Teat Jesús wantsat majaw almandüijpiw nej, tasaj nejiw:

—¿Cuane iyamban, teat? —aj nejiw.

Quiaj tapiüngüw:

—Rabí (amb apiüng nequiaach), ¿nguiane icül? —ajüw nej.

³⁹ Tasaj nejiw Teat Jesús:

—Tabaatsaron mejawan —aj nejiw.

Quiaj tambüw majawüw nguiane acü. Condom tacüliwan quiaj maquiüpüw, cos langwiüts.

⁴⁰ Nop tiül aaga ijpiüw quiaj leaw tanguiayiw andeac teat Juan, con-dom tandüijpiw Teat Jesús, aag ayaj teat Andrés, michiig teat Simón Pedro.

⁴¹ Condom aaga Andrés quiaj tsajmbiüt mayamb Simón micoj nej, tasaj:

—Lanaxoman aaga Mesías nasoic a Cristo, aag lapiürang aliüc —aj.

⁴² Condom teat Andrés taquiiüb mamb teat Simón majaw Teat Jesús. Wüx Teat Jesús tajaw a Simón, quiaj tasaj:

—Ique Simón micual teat Jonás, nde nganüy apmenüt Cefas, aag ayaj nasoic Pedro —aj nej.

Teat Jesús tarriiid Felipe y Natanael

⁴³ Aw alinoic nüt Teat Jesús tind amb andüy tiil iüt Galilea, quiaj taxom Felipe, tasaj:

—Mac, tabar —aj.

⁴⁴ Aaga Felipe quiaj naw Betsaida tiül micambajiw Andrés y Pedro. ⁴⁵ Condom aaga Felipe tamb mayamb Natanael. Wüx taxom tasaj:

—Lanaxoman aaga teat naxey leaw tanomb lamandeac wüx nej tiül aaga nawiig tarang Moisés. At ajciwa mondeac andeac Teat Dios tandeaciüw wüx nej. Aag ayaj nenüt Jesús, micual José, naw cambaj Nazaret —aj.

⁴⁶ Quiaj tapiüng Natanael:

—Jow aaga cambaj Nazaret quiaj, ımbich cuane najneaj alndom maw quiaja? —aw.

Quiaj tapiüng a Felipe:

—Tabar mejaw —aw.

⁴⁷ Wüx Teat Jesús tajaw ajngot a Natanael, quiaj tapiüng:

—Jogüy aliüc nop nipilan judío leaw ngome áag awaiich —aw.

⁴⁸ Quiaj tasaj nej Natanael:

—¿Neol teat, nguiane meyaag ximbas? —aj.

Quiaj tasaj nej Teat Jesús:

—Xique tajawas ic wüx nganaw mampaj ic Felipe, wüx alchetemear teowil toc —aj nej.

⁴⁹ Condom quiaj tasaj nej Natanael:

—Rabí, ique aaga Micual Teat Dios, ique minatang nenajiüt tiül nipilan judío —aj nej.

⁵⁰ Quiaj tasaj nej Teat Jesús:

—¿Neol, aag sasaj ic tajawas ic teowil toc teyar sandeaca? Naleaing apmejaw aliüc miün apmajlüy xeyay najneajneaj, ngome áagan ayaj —aj nej.

⁵¹ At tasaj nejiw Teat Jesús:

—Naleaing naleaing sasaj icon, nde nganüy andüy quiaj apmejawan lejquiaw nangaj cielo, apmejawan ajciwa ángeles ocueaj Teat Dios iünüw at andilileaw niüng ajlüy Teat Naxey —aj nejiw.

Nengoch owix tiül Caná

2 Wüx er nüt tajlüy nop nengoch owix tiül cambaj Caná tiül iüt Galilea. Alquiaj mimüm Teat Jesús. ² Teat Jesús maquiiüb minipilan nej tasoiqw mambüw quiaj aton. ³ Camüm wüx tümb a vin, quiaj tasaj nej mimüm nej Teat Jesús:

—Lango majlüy vin manganeowaran —aj nej.

⁴ Quiaj Teat Jesús tapiüng:

—Müm, ¿neol tesaj xic atquiaja? Cos xique nganaw matüch a nüt narang cua-jantanej —aw.

⁵ Quiaj tasoiqw monbeol, asaj nejiw mimüm Teat Jesús:

—Irangan leaw apmasaj icon —aj.

⁶ Ajlüy quiaj anaíw xor iquial yow narangüch piedra. Ajciuw ayaj atam nejiw a nipilan judío wüx arangüw leawa lambójan marangüw para majlüiyw nerixix alinomb teombas Teat Dios. Ajciwa xor quiaj ajoy ojpeacüw tengwüy gajpowüw ngan yow. ⁷ Condom Teat Jesús tasaj monbeol:

—Ichipichan yow a xor quiaj —aj nejiw.

Quiaj tachipichaw. ⁸ Ndoj tasaj nejiw Teat Jesús:

—Nganüy itembiün noic pite, ijoyiün mamb, ijchan aaga najlüy wüx nengoch owix —aj nejiw.

Condom atquiaj tarangüw. ⁹ Wüx ndoj manganeow aaga yow narangüch

marang vin, aaga najlüy wüx nengoch owix quiaj, nej ngo majaw nguia naw. Pero ajcüwa monbeol lamajawüw cos nejiw monpiow yow. Condom aaga najlüy wüx nengoch owix quiaj, tapaj aaga nench,¹⁰ tasaj:

—Meáwan nipilan ombas mayacüw najneajay vin. Wüx laxeyay anganeowaran, quiaj apmayacüw ngo majneajay vin. Nganüy a ique tepal aaga najneajay vin, ndójwüx tewün —aj nej.

¹¹ Ninguiaj amelich arang ateócan Teat Jesús tiül aaga cambaj Caná tiül Galilea. Tüüch majoraw nguineay nej alndom marang cuajantanej. Quiaj minipilan nej tayariw nej andeac.

¹² Wüx ndoj ayaj, quiaj Teat Jesús tamb andüy tiül cambaj Capernaum, taquiiüb mimüm nej, michiig nej, minipilan nej. Tacüliw quiaj acas nüt.

**Jesús tawün leaw ngo metam
majlüy tiül nangaj iüm**
(Mt. 21:12-13; Mr.
11:15-18; Lc. 19:45-46)

¹³ Laliüc matüch a nüt majlüy aaga nangos nüt pascua ocueajiw nipilan judío. Quiaj tamb Teat Jesús andüy tiül cambaj Jerusalén. ¹⁴ Wüx tajmel tiül nadam nangaj iüm, taxom quiaj monüüb boy, monüüb sap, monüüb palom, at mongowüüch tomiün altsotomoj quiaj. ¹⁵ Wüx tajaw aag ayaj, quiaj tarang nots newüijchay para mewüijchay. Condom tawün meáwan tiül nadam nangaj iüm maquüüpüw misapüw nejiw, at miboyiw nejiw. Tawiich ninguiün mitomiünw mongowüüch tomiün; tatech ninguiün mimesüw nejiw. ¹⁶ Tasaj monüüb palom:

—¡Wüniün ningiy aag ayaj! Nde merangan ombiüm Xeteat marang plas —aj nejiw.

¹⁷ Minipilan nej quiaj leaad omeajtsüw naleaing tarangüüch tanomb niüng apiüng: “Xeyay sanajcüy, cos ngo mind

najaw marangüw ngo majneaj tiül ombiüm Xeteat”, aw.

¹⁸ Condom ajcüwa nipilan judío tatüniw manguiayiw nej:

—¿Neol terang atquiaja, cuane apmejüiquich merang najawan, majüic nguiane iyar minajiüt merang atquiaja? —ajuw nej.

¹⁹ Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:

—Indrojchiün ombas aaga nangaj iüm cam, ndoj xique wüx er nüt sanawitich alinomb —aj nejiw.

²⁰ Quiaj titsojow nej, tapiüngüw:

—Aaga nadam nangaj iüm cam tarangüüch wüx ic miow anaif (46) neat; ¿nguineay ipiüng ique apmewitich wüx er nüte? —awüw.

²¹ Pero Teat Jesús ngo mandeac wüx aaga nadam nangaj iüm quiaj. Nej tandeac andüy wüx ombas nej. ²² Wüx Teat Jesús tapac alinomb imiün tiül mondeow, quiaj minipilan nej leaad omeajtsüw aaga poch leaw tandeac quiaj. Aton tayariw tayacüw wüx omeajtsüw leawa nomb tarangüüch mondeac andeac Teat Dios, at aaga poch tasaj nejiw Teat Jesús.

Teat Jesús ayaag omeajtsüw meáwan nipilan

²³ Wüx Teat Jesús altiül Jerusalén tiül nangos nüt pascua, xeyay nipilan tayariw leaw nej aquiaach cos tajawüüch meáwan ateócan leaw nej tarang.

²⁴ Naleaing Teat Jesús ngo masap ombas majaw nejiw, cos ajaw nguineay ajlüiy meáwan. ²⁵ Nej ngo metam nejinguid masaj nej nguineay omeaats nipilan, cos nej lamajaw nguineay omeaats meáwan nipilan.

Teat Jesús tandeac aweaag Nicodemo

3 Tajlüy nop naxey tiül fariseos nenüt Nicodemo. Nej nop nenajiüt tiül nipilan judío. ² Aaga naxey quiaj tamb majaw Teat Jesús noic ongwiiüts. Tasaj:

—Rabí, sajawan Teat Dios tüüch ic mewiün mequiaach xicon; cos nejinguind ngondon marang ateócan atnej ique irang sitiül ngome Teat Dios ambeol nej —aj.

³ Quiaj tasaj nej Teat Jesús:

—Naleaing naleaing sasaj ic, sitiül aljane ngo wijquiam alinomb, ngome apmajlüy tiül xenipilan majaw micambaj Teat Dios —aj nej.

⁴ Quiaj Nicodemo tatün nej manguiay:

—¿Nguineay alndom nop natang nipilan mandilil wijquiam alinomba? ¿Mbich alndom majmel teomeaats mimüm nej alinomb wijquama? —aj nej.

⁵ Quiaj tasaj nej Teat Jesús:

—Naleaing naleaing sasaj ic, sitiül nop nipilan ngo wijquiam alinomb naag yow y Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios, aag ayaj ngondon majmel tiül micambaj Teat Dios. ⁶ Leaw micual cambajiüt, cambajiüt nej; nganüy jane apwijquiam alinomb naag Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios ajlüy atnej jayats wijquiam, awiquiach nej Nangaj Espíritu. ⁷ Nde mbayamear menguiay sasaj ic quiaj: “Netam wijquiamaran alinomb”, naj ic. ⁸ Cos iünd apep nguiajantanej imiün, alndom menguiay aterriür, pero ngo mejaw nguiane imiün, at ngo mejaw nguiane andüy. Atquiaj ajlüy wüx nop jayats wijquiam, awiquiach nej Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios —aj nej.

⁹ Nicodemo tandüy wüx matün manguiay:

—¿Nguineay alndom marangüich atnej ipiüng quiaja? —aj nej.

¹⁰ Quiaj tasaj nej Teat Jesús:

—Ique nop ic natang nequiaach tiül nipilan judío. ¿Neol ngo mejaw wüx aag ayaja? ¹¹ Naleaing naleaing sasaj ic, xicona sandeacan wüx leaw sajawan naleaing, at leaw sajawan naag xiniüjcán sandeacan manguiayaran. Pero icona ngo mendiüman Meyariün sandeacan.

¹² Sitiül ngo meyariün sandeac wüx leaw almajlüy ningüy wüx aaga iüt cam, ḡnguineay apmeyariün sitiül sanandeaç wüx leaw almajlüy tiül cielo?

¹³ Nejinguingund nganaw mamb andüy cawüx tiül cielo, áag miün tiün imiün cawüx tiül cielo, aag ayaj Teat Naxey, cos imiün quiaj tiün. ¹⁴ Atnej tanomb tarang Moisés tiül wajchiüc wüx tax-aing nop narangüich ndiüç mayac cawüx wüx nots xiül, atanquiaj apxaijnguiam Teat Naxey mayacüch wüx cruz. ¹⁵ Pares meáwan jangantanej leaw apmayar nej andeac, apmapac meáwan nüt niüng ajlüy Teat Dios.

Teat Dios xeyay andiüm meáwan nipilan

¹⁶ Cos Teat Dios xeyay andiüm meáwan nipilan wüx aaga iüt cam, aag tüüch miün anopüyan Micual Nej mawün wüx asoet jangantanej leaw apmayar nej andeac. Atquiaj ngondon ndrom mamb tiül aaga xeyay ngo majneaj; pero apmapac meáwan nüt niüng ajlüy Teat Dios. ¹⁷ Teat Dios ngo müüch miün anopüyan Micual nej wüx aaga iüt cam mayac asoet nipilan. Ngwüy, nej tiün mawün wüx asoetiw meáwan nipilan wüx aaga iüt cam. ¹⁸ Jane apmayar andeac Micual Teat Dios, Teat Dios lango mayac nej asoet; pero jane ngo mayar andeac nej, mbich landoj lamayac nej asoet Teat Dios, cos ngo mayar andeac anopüyan Micual Nej. ¹⁹ Nej tiün wüx aaga iüt cam majlüy atnej ran, cos aquiaach leaw naleaing. Pero altiül ngo mandiümiuw aaga ran quiaj, cos xeyay tandiümiuw aaga pojniün niüng alndom mexotayej marangüiw ngo majneaj. Ajciuw ayaj lamayac nejiw asoetiw Teat Dios. ²⁰ Meáwan ajciuw leaw andiümiuw marangüiw ngo majneaj ngo mandiümiuw aaga ran quiaj, ajciuyiw majawüw, ngo matüchiw.

Cos sitiül apmambüw quiaj, aaga ran quiaj apmajüiquich ngo majneaj teamarangüw. ²¹ Nganüy monrang najneaj, nejiw mbich ambüw niüng ajlüy aaga ran. Quiaj ajüiquichaw nguineay arangüw najneaj atnej andiüm Teat Dios —aj nej Teat Jesús.

Juan Bautista tandeac alinomb wüx Teat Jesús.

²² Ndoj Teat Jesús taw Jerusalén tamb andiüm tiül iüt Judea aquiiüb miniplan nej. Tacüliw quiaj acas nüt, tüjchiw yow nipilan. ²³ Aton Juan tenguijal ütch yow nipilan tiül Enon, quiájan niüng ajlüy Salim cos ajlüy quiaj xeyay yow. Xeyay nipilan apeayiw quiaj müjndiw yow. ²⁴ Aag ayaj tajlüy wüx nganaw mayacüch tiül manchiitic a Juan.

²⁵ Condom tajlüy noic mondeac tiül nipilan judío maquijipuw miniplan Juan nguineay alndom najneajay majlüiyiw majaw nejiw Teat Dios. ²⁶ Ndoj ajciuw aaga nipilan quiaj, tambüw masajüw a Juan:

—Rabí, ijaw nguineay teamarang aaga naxey leaw tequiiüb nonüt necamb lam Jordán, áag tesaj xicon wüx. Nganüy nej aton tenguijal ütch yow nipilan, meáwan laambüw mandüjpiw nej —ajüw.

²⁷ Quiaj tasaj nejiw a Juan:

—Nejinguind ngondom marang aag ayaj sitiül Teat Dios najlüy tiül cielo ngo müüch nej marang. ²⁸ Icona tenguiay-iün wüx tapiüngas, xique ngome aaga Cristo lapiürang aliitic. Xique tüjndiüs niün ombas xic, nej aliitic tamiün. ²⁹ Pues wüx nop nench apmaquiiüb nop nüix, aaga nench quiaj almajiür miamigo nej alquiaj almaquiiüb nej. Wüx anguiay nej andeac xeyay apac omeaats manguiay. Ata xique nganüy wüx sanguaiay nguineay Teat Jesús xeyay andüjpiw nej, xeyay apac ximeaats nanguaiay, cos leaw ninguiaj netam narang. ³⁰ Nej netam

marang natang, nganüy xique apmapateay satam.

Aaga niün imiün tiül cielo

³¹ Aaga niün imiün tiül cielo, nej ajlüy wüx meáwan leaw almajlüy. Nganüy nop najlüy wüx iüt, aag ayaj naw wüx iüt; nej andeac wüx leaw ajlüy wüx aaga iüt cam. Nganüy aaga niün imiün tiül cielo, nej ajlüy wüx meáwan almajlüy. ³² Nej andeac wüx leaw ajaw, at andeac wüx leaw anguiay; pero nejinguind ngo mayar andeac nej. ³³ Jane apmayar andeac nej, aag ayaj apmajaw naleaing andeac Teat Dios. ³⁴ Cos jane Teat Dios ütch miün, nej andeac leaw andeac Teat Dios, cos Teat Dios ütch nej Nangaj Miespíritu nej palanüy, ngo metam mapeax. ³⁵ Teat Dios xeyay andiüm Micual Nej; meáwan leaw almajlüy lamayac tiül owix nej. ³⁶ Jane ayar andeac Micual Teat Dios apmapac meáwan nüt niüng ajlüy Teat Dios. Nganüy jane ngo mandiüm mayar andeac Micual Teat Dios, ngome apmajaw aaga apacaran quiaj cos xeyay ajciuy majaw nej Teat Dios —aj nejiw a Juan.

Teat Jesús tendeac aweaag nop najtaj naw Samaria

4 Wüx Teat Jesús tajaw nguineay ajciwa fariseos tandeacndeacüw wüx nej cos teaxeyay miniplan nej, aton xeyay teamüüch yow nipilan ngo matnej Juan; ² masey ngome nejay Teat Jesús neech yow, miniplan nej arangüw. ³ Wüx Teat Jesús tajaw aag ayaj, quiaj taw quiaj tiül Judea, tandilil andiüm Galilea alinomb.

⁴ Pero netam mamong amb tiül iüt Samaria. ⁵ Condom tattüch tiül noic nine cambaj nenüt Sicar tiül iüt Samaria. Quiájan mbeay cambaj ajlüy miifüit aaga Jacob najlüy tanomb. Aaga iüt quiaj nej tüüch José micual nej. ⁶ Alquiaj aaga lol pil tarang teat Jacob tanomb. Teat Jesús

cos laúmb apac ajüy, chetet quiaj mbeay lol, laliüc lembem nüt. ⁷ Quiaj tapeay nop najtaj naw Samaria mepiow yow. Teat Jesús tasaj nej:

—Nachej tigüy miyow müüm, nanga-neow —aj.

⁸ Minipilan nej laambüw tiül cambaj mangaliüw nüeteran. ⁹ Aaga najtaj naw Samaria tasaj Teat Jesús:

—¿Neol techej xicueaj yow, teat? Cos ique nop ic nipilan judío, nganüy xique nop najtaj nawas Samaria. Ique ijaw nipilan judío ngome áag andeacüw maquiijpiw monaw Samaria —aj.

¹⁰ Quiaj tasaj nej Teat Jesús:

—Sitiül mejaw leaw Teat Dios alndom müüch, aton mejaw jane nechej icueaj yow, sayaag apmetün xicueaj, condom sanüüch ic yow leaw üüch mapacaran meáwan nüt —aj.

¹¹ Quiaj tasaj nej a najtaj:

—Teat, ique ngo mejiür cuane mer-wüneay yow, nganiyi aaga lol cam xeyay nequiliüt. ¿Nigua naw apmeyar aaga yow ipiüng quiaja? ¹² Cos xexejchiün teat Jacob tacueat müüch xicon aaga lol cam. Nej tanganeow aaga yow, at micual nej, minimal nej. ¿Jow nganiyi ique, al-wüx itama, ngo matneje? —aj nej.

¹³ Quiaj tasaj nej Teat Jesús:

—Jangantanej apmanganeow a yow cam apmind anganeow yow alinomb. ¹⁴ Pero jane apmanganeow aaga yow xique sanüüch, langome apmind anganeow yow alinomb. Cos aaga yow xique sanüüch, apmajlüy tiül nej atnej noic lol teapacaw müüch nej mapac meáwan nüt —aj nej.

¹⁵ Condom tasaj nej aaga najtaj:

—Teat, iich xic aaga yow ipiüng quiaj, quiaj langome apmind sanganeow yow alinomb, atquiaj ngo metam niün ningüy nayar yow —aj nej.

¹⁶ Quiaj tasaj nej Teat Jesús:

—Quiür ipaj minoj, iquiiüb miün —aj.

¹⁷ Quiaj tapiüng a najtaj:

—Ngo najiür xenoj —aw.

Quiaj tasaj nej Teat Jesús:

—Naleaing ipiüng ngo mejiür minoj; ¹⁸ cos lamejiür acoquiar. Nganüy aag almequiiüb, aag ayaj ngome minoj. Naleaing tepiüng —aj nej.

¹⁹ Camüüm manguiay aag ayaj a najtaj, quiaj tapiüng:

—Teat, sapiüng ique nop nendeac andeac Teat Dios. ²⁰ Isaj xic neol xexe-jchiün tarangüw casa Teat Dios cawük wüx aaga tiük quiaj, nganüy icona nipilan judío ipiüngan áagan tiül Jerusalén alndom marangüch casa Teat Dios —aw.

²¹ Quiaj tasaj nej Teat Jesús:

—Netam meyar sandeac, müüm, cos aliüc miün nüt wüx ngome apmetam meamban wüx aaga tiük quiaj, átan ngome apmetam meamban Jerusalén merangan casa Teat Dios. ²² Icona monaw Samaria ngo mejawan jane teamerangan casa; xicona mbich sajawan jane sarangan casa, cos naw tiül nipilan judío ajliiy Jane apmawün wüxasoeteran. ²³ Aliüc apmatüch a nüt, aag ayaj nganüy, cos jane naleaing ayamb Teat Dios wüx omeaats, apmajüiquich naleaing wüx omeaats arang, ngo mitsoj. Cos Teat Dios aton atquiaj andiüm marangüch casa. ²⁴ Teat Dios Espíritu nej; jane apmayamb nej netam marang con omeaats, masey ngondom maxom majaw —aj nej.

²⁵ Quiaj tasaj nej a najtaj:

—Lanajaw aliüc Mesías, aaga na-soic Cristo. Wüx nej apmapeay apmasaj icoots nguineay ajlüy meáwan cuajantanej —aj nej.

²⁶ Teat Jesús tapiüng:

—Xique aag ipiüng quiaj, tenguijal andeacar —aw.

²⁷ Aliünwü wüx andeacüw, quiaj ajngotoj minipilan Teat Jesús. Nejiw mbayajow wüx tajawüw Teat Jesús teandear maquiiüb nop najtaj. Pero taton ngo matuniw nej manguiayiw

cuane andiüm a najtaj, cuane wüx teamandeacüw. ²⁸ Condom quiaj taw quiaj a najtaj, acueátan quiaj mingan nej; tamb andiüm tiül cambaj, tasaj nipilan:

²⁹—Macaron, ijawan nop naxey lamasaj xic meáwan leaw lanarang. ¿Ngwüy ijaca, aaga Cristo neje? —aj nejiw.

³⁰ Quiaj tawiüw tiül cambaj, tambiüw majawüw Teat Jesús. ³¹ Wüx nipilan nganaw mapeayiw quiaj, minipilan nej teamasajüw nej:

—Teat, mac ired —ajüw.

³² Nej tasaj nejiw:

—Xique sajiür süet, icona ngo mejawan cuane —aj nejiw.

³³ Condom minipilan nej tapots atü-nayej menguiayayej:

—¿Ngwüy, aljane tajamiün üet neje? —awüw.

³⁴ Quiaj Teat Jesús tasaj nejiw:

—Icona apac imeajtsan wüx landoj iretiün, xique apac ximeaats wüx sarang leaw Xeteat Dios tüüch xic niün narang, cos sandiüm nandondoch minajiüt nej.

³⁵ Icona wüx lapiürüch corrül ipiüngan: “Wüx lamatüch apiqiwi caaw, quiaj apxajnguiam omeaats corrül”, irawan. Nganüy xique sasaj icon: Netam mejawan a corrül, cos nganüy lajneaj xai-jnguiam omeaats corrül. ³⁶ Jane arang xenajiüt maxaing sapiür, sanangüy ali-noic nüt, cos aaga arang quiaj apma-jlüy meáwan nüt. Aaga nepiür, maquiiüb nexaing omeaats corrül, apmapac omeajtsiüw nöiquian. ³⁷ Ningüy ajüic naleaing leaw apiürang: “Pálwüx nepiür, pálwüx nexaing”. ³⁸ Xique lanüüch icon meamban merangan xenajiüt. Aag ayaj apma-jlüy atnej wüx nop mayambüch mamb maxaing omeaats corrül, masey ngome nej nepiür; cos pálwüx nesaj nipilan wüx xique, nganüy icona ipeánan mesajüw mayambüw xic —aj nejiw Teat Jesús.

³⁹ Xeyay nipilan monaw tiül aaga cambaj tiül iüt Samaria tayariw andeac Teat Jesús wüx tanguiayiw andeac aaga najtaj, cos tapiüng: “Tasaj xic meáwan leaw lanarang”, maw. ⁴⁰ Wüx tapeayiw quiaj monaw tiül aaga cambaj quiaj, tapots masajüw Teat Jesús macül quiaj maquiijpüw. Quiaj tacül quiaj ic nüt. ⁴¹ Xeyay nipilan tayariw nej andeac wüx tanguiayiw nejay Teat Jesús tenguial aquiaach. ⁴² Condom tasajüw a najtaj:

—Nganüy mbich lanayariün andeac nej cos nejay tanguiayasan andeac, ngome áagan leaw tesaj xicon wüx nej. Nganüy sajawan naleaing nej aaga Cristo leaw lapiürang aliüc mawün wüx asoet nipilan meáwan wüx iüt —ajüw nej.

Teat Jesús tamongoch iün andeow micual nop nenajiüt

⁴³ Wüx tamong ic nüt quiaj, Teat Jesús taw Samaria, tamb andiüm Galilea.

⁴⁴ Masey nejay Teat Jesús tandeac nguineay nop nendeac andeac Teat Dios ngome andiüram tiül miíüt nej, nganüy nej apmandilil mandüy quiaj alinomb. ⁴⁵ Wüx tapeay tiül Galilea, apac omeajtsiüw majawüw nej monaw quiaj, cos nejiw laiüniüw Jerusalén aton majawüw nangos nüt pascua. Tajawüw quiaj meáwan leaw nej tarang wüx nangos nüt.

⁴⁶ Condom Teat Jesús tandilil alinomb andiüm cambaj Caná tiül Galilea, niüng ninguiüt tangowüüch yow marang vin. Ajlüy tiül cambaj Capernaum nop natang nenajiüt ocueaj cambaj, xeyay iün andeow micual nej. ⁴⁷ Aaga naxey quiaj wüx tanguiay Teat Jesús lapeay Galilea imiün Judea, tamb matüch quiaj majaw. Tapots matün ocueaj Teat Jesús mamb aniüng nej mamongoch iün andeow micual nej, cos laxeyay, laliüc mandeow. ⁴⁸ Quiaj tasaj nej Teat Jesús:

—Icona sitiül ngo mejawan ateócan ngome apmeyariün sandeac —aj.

⁴⁹ Naleaing aaga nenajiüt xeyay tatün ocueaj Teat Jesús, tasaj:

—Teat, ich majmiüc imal imeachts, tabar wúxan nganaw mandeow xecual —aj nej.

⁵⁰ Condom quiaj tasaj nej Teat Jesús:

—Quiür ijtsor, micual lajneaj —aj.

Aaga naxey tayar andeac Teat Jesús, quiaj tajtsor. ⁵¹ Wúx laámb apmapeay aniüng nej, tambüw mangochiw nej mimos nej, tapiüngüw:

—Micual lajneaj —ajüw nej.

⁵² Condom quiaj tatün manguiay nejiw cuame ores tajneaj micual nej. Quiaj tapiüngüw:

—Tim lanchejliow nüt tacueat müüch nej nerraar, quiaj tajneaj —awüw.

⁵³ Quiaj leaad omeaats aaga naxey, naleaing aaga ores wúx tasaj nej Teat Jesús: “Micual lajneaj”, maj nej. Quiaj aaga naxey tayar andeac Teat Jesús maquiiüb meáwan leaw alaniüng nej.

⁵⁴ Aaga leaw tarang Teat Jesús wúx tandilil andüy Galilea imiün Judea, aag ayaj amb ijmbüw ateócan lamarang quiaj.

Tajneaj nop ndron ombas tiül Betesda

5 Wúx ndoj ayaj lamatüch a nüt wúx nipilan judío ajiürtiüw noic nangos nüt. Quiaj Teat Jesús tamb ali-nomb andüy Jerusalén. ² Ajlüy quiaj tiül Jerusalén noic apal ombeay cambaj niüng among sap. Alquiaj noic nadam oniiüg yow, minüt nej Betesa tiül ombeayiw nipilan judío. Ayey nej tiüt acoquiaiw iüm ngo majiür owil. ³ Ajlüy quiaj xeyay moniün andeow: altiül nesomb, altiül necoex, altiül ndron ombas ngondom majiüy. Teamacüliw ngow, co-jores apmendalaliüy a yow quiaj. ⁴ Cos nguiajnguiaj iün nop ángel ocueaj Teat Dios maól a yow, ndoj jane ombas apmajmel tiül a yow quiaj apmajneaj iün

andeow. ⁵ Alquiaj nop naxey lamajiür nimiow gajpopeac (38) neat iün andeow. ⁶ Teat Jesús tajaw alpiiüm quiaj, lamajaw lamajiür xeyay neat iün andeow a naxey quiaj, quiaj tasaj:

—¿Ngwüy indiüm mejneaja? —aj.

⁷ Quiaj tasaj nej aaga niün andeow:

—Teat, ngo najiür jane mayac xic tiül yow wúx apmendalaliüy. Cos wúx lasamb sanajmel, quiaj lajmel alinop ombas nej —aj nej.

⁸ Quiaj tasaj nej Teat Jesús:

—Witiür,ixaing mitec ijüy —aj.

⁹ Andüüban ajneaj a naxey quiaj, tax-aing mitec nej, tajüy. Pero cos aaga nüt quiaj, noic nüt axoodaran, ¹⁰ quiaj ajcüwa monajiüt tiül judíos tasajüw aaga naxey lajneaj quiaj:

—Nganüy nüt axoodaran, ngondom mexaing mejoy mitec —ajüw.

¹¹ Quiaj tasaj nejiw aaga naxey:

—Aaga neech xic najneaj, nej nesaj xic: “Ixaing mitec, ijüy” —aj xic.

¹² Quiaj tatüniw nej manguiayiw:

—¿Jane aaga nesaj ic: “Ixaing mitec, ijüye”? —ajüw nej.

¹³ Naleaing aaga naxey quiaj ngo majaw Jane netaag nej majneaj, cos tajliiyiw quiaj xeyay nipilan, nganüy Teat Jesús laaw quiaj. ¹⁴ Condom Teat Jesús taxom nej tiül nadam nangaj iüm. Tasaj:

—Ijaw nganüy lerneaj, nde mendüy wúx merang nisoet, ngana maxom ic alinoic xeyay ngo majneaj —aj nej.

¹⁵ Condom tamb a naxey quiaj masaj ajcüwa monajiüt tiül judíos Teat Jesús netaag nej majneaj. ¹⁶ Quiaj ajcüwa monajiüt tajciyiüw majawüw Teat Jesús, tayambüw ombas mambiyaw cos arang cuajantanej wúx nüt netam maxoodaran. ¹⁷ Condom Teat Jesús tasaj nejiw:

—Xeteat meáwan nüt arang najiüt, ata xique aton —aj nejiw.

¹⁸ Quiájan ajcüwa monajiüt tandiumüw mambiyaw nej cos ngome

áagan arang wüx nüt axoodaran, pero cos tayac atnej Dios nej wüx tapiüng miteat nej Teat Dios.

Leaw Micual Teat Dios alndom marang

¹⁹ Condom quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:

—Naleaing naleaing sasaj icon, Micual Teat Dios ngondom marang nicuajind arángan; nej arang leaw ajaw arang miteat nej. Cos meáwan leaw arang miteat nej, átan micual nej alndom marang aton. ²⁰ Teat Dios xeyay andiüm Micual Nej, ütch nej majaw meáwan leawa nej teamarang; aliüc miün ap-müüch majaw alngün xeyay najneaj leawa icona apmbayameron mejawan. ²¹ Cos Teat Dios apacüüch mondeow, atquiaj Micual Nej aton apmapacüüch jane nej andiüm. ²² Ngome nejay Teat Dios apmayacasoeteran, meáwan ayaj lamayac teowix Micual Nej. ²³ Atquiaj meáwan nipilan netam marangüw casa Micual Nej atnej arangüw casa Teat Dios. Jane ngo mandiüm Micual Teat Dios, átan ngo mandiüm Teat Dios, cos Teat Dios neech nej miün.

²⁴ Naleaing sasaj icon: Jane apmayac omeaats wüx manguiay sandeac, aton mayar andeac aaga neech xic niün, nej apmapac meáwan nüt, lango majmel asoet. Apmapac meáwan nüt niüng ajlüy Teat Dios. ²⁵ Naleaing sasaj icon, aliüc apmatüüch a nüt, aag ayaj nganüy, wüx mondeow apmanguaiayiw andeac Micual Teat Dios. Jane apmanguaiay mayar andeac apmapac. ²⁶ Teat Dios ütch mapacaran, atquiaj Micual Nej aton alndom müüch mapacaran, cos atquiaj ütch nej Teat Dios marang. ²⁷ At lamüüch majaw wüx asoeteran cos nej Teat Naxey. ²⁸ Nde mbayameron menguiay-iün aaga sasaj icon cam, cos aliüc miün nüt wüx meáwan mondeow apmanguaiayiw nej andeac. ²⁹ Jane tarangüw

najneaj apmawüw tiül mondeow mapacüw meawan nüt tiül cielo; nganüy monarang ngo majneaj apmapacüw aton majmel asoetiwi nejiw.

Ajlüy nejüiquich jane nej Teat Cristo

³⁰ Xique ngondom narang nicuajind sandíüman xique, sarang leawa sasoic. Wüx xique sayac asoet aljane, sayac leaw naleaing nej tarang. Xique ngo nateots narang sandíüman xique, sarang leaw andiüm Xeteat Dios, cos nej tüüch xic niün. ³¹ Sitiül xiquiáyan quiaj teanandeac wüx leaw alndom narang, alndom mapiürrang aag ayaj ngo membeat. ³² Ajlüy nop nendeac naleaing wüx xique nguineay alndom narang. Xique sajaw leaw nej andeac wüx xique, aag ayaj xeyay nembeat. ³³ Icona tea-jchiün mambaran niüng ajlüy Juan matüniw manguiayiw nej. Leaw nej tapiüng wüx xique aag ayaj naleaing. ³⁴ Xique ngo metam xic aljane mapiüng jane xic. Aag ayaj sasaj icon cos sitiül apmeyariün sandeac apmeriowan wüx isoetiüin. ³⁵ Aaga teat Juan tajlüy atnej nots najquiol teatitit andaab marraj nipilan. At icona tapac imeajtsan acas nüt wüx tarraj icon cos tenguiay-iün aquiaach nej. ³⁶ Xique sajiür cuane nejüiquich jane xic; aag ayaj alwüx ambeat, ngome áagan leaw tapiüng a Juan. Meáwan leawa xic sarang, leaw tüjndiüs niün narang, ajüüquich majaw naleaing Teat Dios neech xic niün. ³⁷ Aaga Teat neech xic niün quiaj, aton lamandeac wüx xique; masey icona ngo menguiayiün andeac nej, ngo mexoman mejawan. ³⁸ Meáwan andeac nej ngo macüü wüx imeajtsan, cos ngo mendiüman Meyariün andeac aaga leawa Teat Dios tüüch miün. ³⁹ Icona xeyay ipacan wüx meteowan Mipoch Teat Dios cos ipiüngan quiaj alndom mepacan meáwan nüt tiül cielo. ¿Neol ngo mejawana, tiül Mipoch Teat Dios andeac wüx xique?

⁴⁰Naleaing icona ngo mendiüman meyariün sandeac nüüch icon mepakan meáwan nüt tiül cielo.

⁴¹'Xique ngo nayamb nipilan marangüw xic casa ombeayíwan.

⁴²Xique sayaag imbasan, sajaw icona ngo mendiüman Teat Dios. ⁴³Jogüy xique tiünas, tüüch xic niün Xeteat Dios, pero icona ngo Meyariün sandeac.

Jondot miün nop nejáyan quiaj, aag ayaj mbich apmeyariün andeac nej. ⁴⁴¿Nguineay icona apmeyariün andeac Teat Dios sitiül mbich meaw ilombochayon icoyónan quiaj? Cos ngo meyacan wüx imeajtsan meyamban mandeac najneaj wüx imbasan Teat Dios. ⁴⁵Nde mepiüngan xique sanayac isoetiün niüng ajlüy Xeteat Dios; cos leaw arang atquiaj, aag ayaj a poch tüünd Moisés leaw ipiüngan indüüpiün. Aag ayaj ajüüquich nguineay irangan.

⁴⁶Jondot naleaing iyariün andeac Moisés, apmeyariün sandeac aton, cos Moisés tapiüng wüx xique. ⁴⁷¿Nguineay apmeyariün sandeaca, sitiül andeac teat Moisés ngo meyariün? —aj nejiw Teat Jesús.

Teat Jesús tüüch üetiw acoquiaw mil monkay

(Mt. 14:13-21; Mr. 6:30-44; Lc. 9:10-17)

6 Noic nüt Teat Jesús tamb andüy necamb nadam yow Galilea, aaga nasoic Tiberias aton. ²Xeyay nipilan tandüüpiw nej mamb cos lamajawiüw tarang xeyay ateócan, tamongoch iün andeow xeyay moniün andeow. ³Condom Teat Jesús tamb andüy wüx nop tiüc chetet quiaj maquiiüb minipilan nej.

⁴Laliüc matich aaga nangos nüt pascua ocueajiw nipilan judío. ⁵Wüx Teat Jesús taxaing omal majaw aliüciüw xeyay nipilan, quiaj tasaj a Felipe:

—¿Nguiane apmangalaats nüeteran müjchiiüts metiw meáwan ajcüwa nipilan quiaja? —aj.

⁶Aag ayaj tandeac cos andiüüm ma-jaw cuane apmapiüng a Felipe, cos Teat Jesús lamajaw cuane apmarang. ⁷Quiaj tasaj nej a Felipe:

—Teat, masey majlüy ijquiaw coic miow (200) tomiün denario majon pan, ngome apmatüch nejiw nequirquiriw —aj nej.

⁸Condom quiaj alinop minipilan nej Teat Jesús, aaga Andrés michiig a Simón Pedro, tapiüng:

⁹—Alningüy nop nench ajiür acoquiaw pan cebada alijbüw nine cüet. Pero ¿nguitow apmawiüll aaga atoyay nipilan quiaja? —aw.

¹⁰Condom quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:

—Isajan meáwan chetemoj —aj nejiw.

Cos niüng almajlüyiw ajlüy xeyay nine nateaic soex, quiaj chetetoj tiüt, attüch tam acoquiaw mil monkay. ¹¹Quiaj Teat Jesús taxaing aaga acoquiaw pan; condon wüx landoj müüch gracias Teat Dios, quiaj tambaag müüch minipilan nej. Condom minipilan nej tajineaw müjchiw meáwan ajcüwa nipilan. Atan-quiaj tarang wüx aaga cüet aton, tüüch nejiw leaw tandüümüw. ¹²Condom wüx lapaxiow üetiw, quiaj tasaj minipilan nej:

—Ixainguiün meáwan leawa nenaw, ngondom majcueat tiüt nicuajind —aj nejiw.

¹³Almümb maxainguiw, leaw nenaw üetiw tiüll aaga acoquiaw pan cebada leaw tajlüy, chipiüt gajpiüp (12) nccep. ¹⁴Ajcüwa nipilan almajawiüw aaga ateócan lamarang Teat Jesús quiaj, tapiüngüw:

—Naleaing, nejay aaga nendeac andeac Teat Dios leaw netam miün ningüy wüx iüt cam —awüw.

¹⁵Nej a Teat Jesús wüx tajaw andiüümüw masapüw nej mayacüw marang minatang nenajiüt ocueajiw

nejiw, quiaj taw quiaj anopúyan. Tamb andüy miünquiaj tiül tiüc.

Teat Jesús tajüy teomal yow

(Mt. 14:22-27; Mr. 6:45-52)

¹⁶ Wüx langwiiüts, quiaj minipilan nej Teat Jesús tawüw tiüt tambüw andüyiw mbeay aaga nadam yow. ¹⁷ Lapojniowüy, nganaw mapeay quiaj Teat Jesús, quiaj tajtepiw tiül nop müx mamongoj a yow quiaj andüyiw cambaj Capernaum. ¹⁸ Condom quiaj taw noic nadam iünd xowüy lapac, tayac nadamdam omal yow. ¹⁹ Wüx lamiünquiaj ambiüw, quiaj tajawüw Teat Jesús laliüc matüch nejiw, teajüy amb teomal yow. Quiaj mbayatoj. ²⁰ Nej tasaj nejiw:

—Nde mbayameron, xique, ngome al-jane —aj nejiw.

²¹ Nejiw apac omeajtsüw, quiaj tatepichaw nej tiül müx, camüüm mayajciüw lapeayiw niüng andüyiw quiaj.

Nipilan tayambüw Teat Jesús

²² Ajcüwa nipilan tacüliwan necamb yow aaga ongwiiüts quiaj. Wüx rat tiüt tealeámban mayambüw quiaj Teat Jesús; cos tajawüw ambüw tiül müx minipilan nej nejíwan quiaj, pero Teat Jesús ngo mamb; aton cos áagan a müx tajliiy quiaj. ²³ Aliünüw quiaj niüng Teat Jesús tatün ocueaj Teat Dios metiw ajcüwa nipilan quiaj; quiaj apeayiw quiaj acas müx imiünüw tiül cambaj Tiberias. ²⁴ Wüx tajawüw naleaing ngo majliiy quiaj Teat Jesús átan minipilan nej, quiaj tajtepiw tiül ajcüwa müx quiaj, tambüw andüyiw Capernaum mayambüw Teat Jesús.

Jesús, aaga pan üüch mapacaran

²⁵ Wüx tapeayiw necamb aaga nadam yow quiaj, quiaj taxomüw Teat Jesús, tasajjuw:

—Rabí ¿ngüit tepeay ningüye? —ajüw.

²⁶ Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:

—Naleaing sasaj icon, sajaw tenguijal meyamban xic cos paxiüt iretiün, ngome teameyamban xic cos ijawan neol alndom narang cuajantanej. ²⁷ Netam merangan najiüt meyamban cuane meatiün. Pero nde meyacan imeajtsan wüx leaw alndom mexoman ningüy wüx iüt cos ngome apmafüc, apmamong najen. Netam meyamban leawa ngome apmamong: aaga neech mapacaran meáwan nüt niüng ajlüy Teat Dios. Aag ayaj Teat Naxey apmüüch icon, cos Teat Dios lamayac teowix nej marang aag ayaj —aj nejiw.

²⁸ Condom quiaj tatüniw manguiayiw nej:

—¿Cuane netam narangana? ¿Nguineay alndom narangan leaw Teat Dios andiüma? —awiüw.

²⁹ Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:

—Leaw andiüm Teat Dios majaw merangan, aag ayaj meyariün andeac Jane üüch miün —aj nejiw.

³⁰ Condom quiaj tasajjuw nej:

—¿Cuane alndom merang najawan para nayariün indeaca? Jow nganüy, ¿cuane apmeranga? ³¹ Cos xexejchiün tüjndiw nüeteran wüx tajliiyiwi tiül wa-jchiüc, atnej apiüng tiül Mipoch Teat Dios: “Tüjndiw nüeteran imiün cielo” —ajüw nej.

³² Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:

—Naleaing sasaj icon, ngome mixejchiün Moisés neech nejiw a nüeteran quiaj; nejay Xeteat Dios neech nejiw. Nganüy nej lamüüch icon leaw najneajay nüeteran imiün tiül cielo. ³³ Cos nüeteran leawa Teat Dios üüch nganüy, aag ayaj tüüch miün imiün tiül cielo, para meáwan nipilan wüx iüt mapacüw meáwan nüt —aj nejiw.

³⁴ Condom tasajjuw nej:

—Teat, iich xicon aaga nüeteran ipiüng quiaj —ajüw nej.

³⁵ Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:

—Xique aaga nüeteran alndom müüch mapacaran meáwan nüt. Cos jane aliüc niüng sajlıy langome apmind üet; jane apmayar sandeac langome apmind an-ganeow yow alinomb. ³⁶ Naleaing lan-doj nasaj icon, pero cos icona ngo me-yariün sandeac masey lamejawan xic. ³⁷ Meáwan leaw Xeteat Dios üüch xic majlıy xenipilan nejiw, nejiw aliiüciw niüng sajlıy, xique ngome sanawüniw. ³⁸ Xique tiünas ximiün cielo narang leaw andiüm aaga neech xic niün, ngome xiün narang leaw xique sandiüm. ³⁹ Xeteat Dios, aag neech xic niün, nej ngo mandiüm majaw ndrom nop tiül nejiw leaw nej lamüüch xic; leawa nej andiüm, aag ayaj napacüjchiw alinoic nüt. ⁴⁰ Leaw Xeteat Dios andiüm, aag ayaj meáwan jane apmajaw Micual nej mayar andeac, apmapac meáwan nüt; xique sanapacüjchiw alinoic nüt —aj nejiw Teat Jesús.

⁴¹ Quiaj ajcüwa monajiüt tiül nipilan judío tapots andeacndeacüw ngo ma-jneaj wüx Teat Jesús cos apiüng: “Xique aaga nüeteran tiün imiün cielo”, maw.

⁴² At tapiüngüw:

—¿Neol, ngome aag ayaj Jesús micual José? Icoots ajawaats jane miteat nej mimüüm nej. Jow nganüy, ¿neol tapiüng nej imiün tiül cielo tiüna? —awüw.

⁴³ Condom quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:

—Icueatiün indeacndeacan quiaj. ⁴⁴ Nejinguiind ngondom miün niüng sajlıy sitiül Xeteat Dios neech xic niün ngo mambeol nej miün. Aton xique sanapacüüch alinoic nüt majlıy niüng sajlıy. ⁴⁵ Tiül minawijquiaw mondeac andeac Teat Dios apiüng: “Teat Dios apmaquiaach meáwan nipilan.” Atquiaj a nganüy jane ayar andeac Teat Dios mayac wüx omeaats alitic niüng sajlıy.

⁴⁶ ’Nejinguiind alinop ngo maxom ma-jaw Xeteat Dios, aag miün leaw tiün im-

iün niüng ajlüy nej, nej ajaw. ⁴⁷ Naleaing naleaing sasaj icon, jane ayar sandeac aag ayaj lamajıür mapacaran nganüy, at apmajiür mapacaran meáwan nüt tiül cielo. ⁴⁸ Xique aaga nüeteran neech mapacaran meáwan nüt. ⁴⁹ Mixejchiün tanomb türndiw nüeteran imiün cielo wüx tajlıiyiw tiül wajchiüc, pero tandemowüw. ⁵⁰ Nganüy xique teanasaj icon wüx leaw nüeteran tiün imiün tiül cielo, cos jane apmüet aag ayaj langome ap-mandeow. ⁵¹ Xique aaga nüeteran almapac, tiün imiün cielo. Jane apmüet aaga nüeteran cam apmapac meáwan nüt. Aaga nüeteran leaw xique sanüüch, aag ayaj xecuerpo. Cos sanandeow ingow andeow meáwan nipilan wüx iüt —aj nejiw Teat Jesús.

⁵² Condom ajcüwa nipilan judío quiaj, tapots andeacndeacüw tiülan nejiw, tapiüngüw:

—¿Nguineay apiüng aag ayaj nej nüeterana? ¡Mbich icoots apmatsam-baats nej! —awüw.

⁵³ Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:

—Naleaing sasaj icon, sitiül ngo met-samban a Teat Naxey, ngo mengane-owan miquiej nej, ngondom mepacan meáwan nüt. ⁵⁴ Jane apmatsamb xic manganeow xequiej apmapac meáwan nüt; cos xique sanapacüüch alinoic nüt. ⁵⁵ Xique aaga naleaing nüeteran, at xequiej aton aaga naleaing nangane-owaran. ⁵⁶ Jane apmatsamb xic man-ganeow xequiej apmaw wüx asoet nej; quiaj apmajlıy nöiquian maquiiüb xic, ata xique sanajlıy nöiquian naquiiüb.

⁵⁷ Xeteat Dios neech xic niün almapac, ata xique aton salnapac cos nej almapac. Atanquiaj jane apmatsamb xic sanüüch mapac meáwan nüt. ⁵⁸ Xique aaga at-nej nüeteran tiün imiün tiül cielo. Aaga nüeteran quiaj ngome atnej Teat Dios tüüch mixejchiiüts müetiw wüx tajlıiyiw tiül wajchiüc. Masey tüetiw, pero tandemowüw. Jane apmüet aaga nüeteran sasaj

icon quiaj, apmapac meáwan nüt —aj nejiw Teat Jesús.

⁵⁹ Atquiaj taquiaach Teat Jesús tiül noic sinagoga tiül Capernaum niüng xe-nenguejow nipilan judío.

Leaw üüch mapacaran meáwan nüt

⁶⁰ Wüx tanguiayiw aag ayaj, altiül minipilan nej tapiüngüw:

—Aag ayaj xeyay naél. ¿Mbich jane alndom manguiay mayac wüx omeaats aag ayaja? —awiiw.

⁶¹ Condom Teat Jesús wüx tajaw teandecan deacuw wüx aag ayaj, quiaj tatün manguiay nejiw:

—¿Ngo majneaj meyajcan aag ayaja?

⁶² ¿Cuane apmeipiüngan ndot mejawan landilil Teat Naxey andüy tiül cielo niüng tajlüy nomba? ⁶³ Áagan Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios alndom müüch mapacaran; nganüy aaga cuerpo ngondon mambeol nicuajind. Meáwan poch leaw lanasaj icon quiaj Nangaj Espíritu üüch xic nendeac, ajctiüw ayaj üüch mapacaran. ⁶⁴ Xique sajaw ngome meáwan icona iyariün sandeac —aj nejiw.

Tandeac atquiaj Teat Jesús cos lamajaw jane ngo mayar nej andeac, at lamajaw jane apmayac nej teowix monajiüt.

⁶⁵ Aton tasaj nejiw:

—Lanasaj icon, nejinguind ngondon miün niüng sajlüy mayar xepoch sitiül Xeteat Dios ngo mambeol nej miün —aj nejiw.

⁶⁶ Ajan quiaj xeyayiw tiül minipilan nej tanotoj tiüt, lango mandüjpiw nej.

⁶⁷ Condom quiaj Teat Jesús tatün manguiay ajcüwa gajpiüp (12) minipilan nej:

—¿Jow icona, ngwüy indiüman meriümban mecueatiün xic atona? —aj nejiw.

⁶⁸ Quiaj tasaj nej Simón Pedro:

—Teat ¿jane alinop alndom nandüjpiün? Cos íquian quiaj indeac a poch leaw alndom müüch mapacaran meáwan nüt. ⁶⁹ Xicona lanayariün

indeac, aton sajawan naleaing ique a Cristo lapiürrang aliiüc, aaga Nangaj Micual Teat Dios almapac —aw.

⁷⁰ Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:

—¿Neol ngwüy, lanarriiid icon gajpiüp (12) xenipilan? Pero naleaing sajaw nop tiül icona minipilan nej nimeech —aj nejiw.

⁷¹ Teat Jesús tandeac aag ayaj wüx ombas Judas, aaga micual Simón Iscarioote, cos lamajaw aaga Judas quiaj apmayac nej teowixaw monajiüt, masey nej naw tiül a gajpiüp (12) minipilan nej.

Michiig Teat Jesús ngo mayariw nej andeac

7 Wüx ndoj aag ayaj, Teat Jesús tajüy maquiaach tiulan iüt Galilea; ngo mandiüm mamb tiül iüt Judea, cos ajcüwa monajiüt tiül judíos andiümwambiyaw nej. ² Laliic matüch nangos nüt wüx nipilan judío arangüw namix nine nden leaaw omeajtsuw wüx tajlüiyiwi tiül wajchiic mixejchiw nejiw. ³ Quiaj michiig nej Teat Jesús tasajiw nej:

—¿Neol tecülan ningüye? Quiür indiüy tiül iüt Judea; atquiaj minipilan monlüiyiw quiaj apndom majawüw leawa teamerang. ⁴ Cos sitiül nop andiüm jaraw, ngondon marang leaw arang axotüyan. Nganüy ique sitiül temendiüm jaraw, ijüiquichay nómbar majawüw meáwan nipilan leaw alndom merang —ajüw nej.

⁵ Ninguiaj ajüiquich nejiw michiig nej ngo mayariw nej andeac. ⁶ Condom quiaj Teat Jesús tasaj nejiw:

—Xique nganaw matüch a nüt namb quiaj, icona ngünantanej nüt alndom meamban. ⁷ Cos ngome apmajcüiyw majawüw icon nipilan; pero ajcüiyw majawüw xic, cos aleáingan sapaj ocueajiw wüx arangüw ngo majneaj. ⁸ Quiüran icona ijawan a nangos nüt quiaj; xique

ngo namb cos nganaw matüch namb —aj nejiw.

⁹ Ndoj masaj nejiw aag ayaj tacúlan tiül iüt Galilea.

Teat Jesús tamb majaw nangos nüt

¹⁰ Condom wüx laambüw michiig nej, ndoj Teat Jesús aton tamb Jerusalén tiül iüt Judea majaw aaga nangos nüt quiaj, axotúyan cos ngo mandiüm majawiüw nej nipilan. ¹¹ Ajcüwa monajiüt tiül judíos tayambüw nej quiaj, tapiüngüw:

—¿Wül aaga naxey? —awüw.

¹² At tiül a nipilan aton tandeacndeacüw wüx nej. Altiül tapiüngüw: “Aaga naxey najneaj arang”; altiül tapiüngüw: “Ngo majneaj arang, xowüy awaiich nipilan”, awüw.

¹³ Pero nejinguiind ngo mandeac wüx ombas nej manguiayaran, cos imboloj mandüiyw monajiüt.

¹⁴ Lapeay pinawan ajlüy a nangos nüt, quiaj Teat Jesús tajmel tiül nadam nangaj iüm, tapots aquiaach nipilan.

¹⁵ Quiaj mbayatoj ajcüwa monajiüt, tapiüngüw:

—¿Nguineay tendüy aag ayaja, sitiül nej ngo mequiajchaya? —awüw.

¹⁶ Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:

—Leawa xique saquiaach, aag ayaj ngome xepoch; xique saquiaach leaw asaj xic aaga neech xic niün. ¹⁷ Sitiül aljane naleaing andiüm marang leaw andiüm Teat Dios, nej apmajaw sitiül meáwan saquiaach quiaj naleaing ocueaj Teat Dios, tengwangwiüy sandeácan. ¹⁸ Jangantanej leaw andeac awínan tiül omeaats, aag ayaj teamayamb malomboocharan; nganüy jane ayamb nguineay alndom manderac najneaj wüx aaga neech nej miün, aag ayaj andeac naleaing, ngo mawaiich.

¹⁹ ¿Neol ngwa, teat Moisés tüüch icon aaga poch netam merangana? Naleaing nejinguiind tiül icona ngo marang atnej

tapiüng. Jow nganüy, ¿neol tendiüman membiyan xique? —aj nejiw.

²⁰ Quiaj tasajjuw nej nipilan:

—¿Lamaxom ic nimeech! ¿Neol, jane teamandium mambiy ique? —ajjuw nej.

²¹ Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:

—Xeyay tamb wüx imeajtsan wüx tarangas noic najneaj wüx nüt axoodaran. ²² Ipiüngan teat Moisés tüüch icon leaw ajlüyay arangüch, aaga circuncisión, masey ngome nejay tayac, cos nde tanomb lamarangüw mixejchiün. Nganüy icona itajcan circuncidar nop masey wüx nüt axoodaran. ²³ Atquaj ajlüyay merangan masey wüx nüt axoodaran, cos ipiüngan netam merangan aaga poch tayac teat Moisés. Jow nganüy, ¿neol tejcüyiün mejawan xic cos samongoch iün andeow nop naxey wüx nüt axoodarana? ²⁴ Netam mejawan nop cuane arang, ndoj cas teyacan asoet. Nde meyacyacáan asoet jangantanej sitiül ngo mejawan naleaing cuane arang —aj nejiw Teat Jesús.

Teat Jesús apiüng nguiane imiün

²⁵ Condom acas nejiw leaw monaw quiaj tiül Jerusalén tapots andeacndeacüw wüx Teat Jesús, tapiüngüw:

—¿Neol ngome aag ayaj leaw teamayambüw mambiyawa? ²⁶ Nganüy joyaj tenguial aquiaach nipilan, nejinguiind ngo mapal nej. ¿Ngwüy ijaca monajiüt lamapiüngüw naleaing aaga naxey quiaj, nej aaga lapiürang netam miüna? ²⁷ Icootsa ajawaats nguia naw aaga naxey quiaj, pero wüx aliüc a Cristo lapiürang aliüc nejinguiind ngome apmajaw nguia naw —awüw.

²⁸ Teat Jesús alquij tequaiaach nipilan tiül nadam nangaj iüm; tandeac napac, tapiüng:

—Icona ijawan jane xic; ijawan nguiane nawas. Naleaing xique ngo niün narang leaw sandíuman xique, tiünas cos Xeteat tüüch xic niün. Icona

ngo mejawan jane nej, pero naleaing nej Teat Dios nej.²⁹ Xique sajaw jane nej, cos nej tüüch xic niün —aw.

³⁰ Quiaj tandiümüw masapüw nej; pero nejinguind ngo majntsop masap cos nganaw matüch a nüt ndeaam.³¹ Xeyay nipilan tayariw nej andeac, tapiüngüw:

—Aaga naxey quiaj naleaing nej áag lapiürang netam miün. ¿Mbich alndom majlüy alinop marang ateócan atnej nej lamaranga? —awüw.

Fariseos tasajüw mongot masapüw Teat Jesús

³² Wüx ajcüwa fariseos tanguiayiw nipilan teandeacuw najneaj wüx Teat Jesús, quiaj nejiw maquiiüpüw ajcüwa montangtang miteaats tasajüw mongot monjiür aaga nadam nangaj iüm masapüw nej.³³ Tenguialeámban aag ayaj, Teat Jesús tasaj nipilan:

—Áagan acas nüt sanacül ningüy naquiiüb icon, condom sanandilil sandüy niüng ajlüy aaga neech xic niün.³⁴ Icona masey apmeyamban xic, naleaing ngome apmexoman, cos ngondom meamban niüng sanamb —aj nejiw.

³⁵ Quiaj ajcüwa monajiüt tapots andeacndeacuw nejeyéjan quiaj, tapiüngüw:

—¿Nguiane apiüng apmamba niüng ngondom maxomaatsa? ¿Ngwüy ijaca, apmamb maquiaach ajcüwa icootsa leaw tambüw tiül iüt Grecia, ngwüy tiül alinoic iüta; ngwüy naleaingue apmamb maquiaach pálwüx nipilana?³⁶ ¿Nguineay amb aag apiüng quiaj wüx tapiüng: “Apmeyamban xic pero ngome apmexoman xic, cos ngondom meamban niüng sanajlüy”? —awüw.

Yow neech mapacaran meáwan nüt

³⁷ Aaga nüt wüx ndojndojay nangos nüt, wüxay chipiowaran quiaj,

quiaj Teat Jesús witiüt, tandeac napac, tapiüng:

—Sitiül aljane nind anganeow yow, ich miün niüng sajliüy manganeow.³⁸ Cos apiüng tiül Mipoch Teat Dios, jane ayar sandeac apmajlüy atnej teapacaw tiül omeaats nej aaga yow leaw tüüch mapacaran —aw Teat Jesús.

³⁹ Pues aaga yow quiaj apiüng wüx Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios leaw apmijndiw meáwan monyar andeac Teat Jesús. Aaga Nangaj Espíritu quiaj nganaw miün cos Teat Jesús nganaw mandilil andüy tiül cielo.

Nipilan ngo mandeacuw nóiquian

⁴⁰ Altiiül nipilan wüx tanguiayiw aag ayaj tapiüngüw:

—Naleaing aaga naxey quiaj nejay aaga nendeac andeac Teat Dios leaw netam miün —awüw.

⁴¹ Altiiül tapiüngüw:

—Aag ayaj a Cristo leawa Teat Dios tapiüng apmütüch miün mawün asoet nipilan —awüw.

Altiiül tapiüngüw:

—¿Mbich tiül Galilea alndom maw quiaj aaga Cristo?⁴² Cos Mipoch Teat Dios apiüng aaga Cristo netam majlüy nop naw tiül acualaats mixejchiüts David. Aton netam maw tiül cambaj Belén niüng tanomb wijquiat David —awüw.

⁴³ Atquiaj tajlüy, palpálwüx tandeacuw wüx Teat Jesús.⁴⁴ Altiiül tandiümüw masapüw nej mamb tiül manchiüc, pero nejinguind ngo majntsop masap.

Monajiüt ngo mayariw andeac Teat Jesús

⁴⁵ Wüx ajcüwa mongot monjiür nadam nangaj iüm tandilileaw niüng ajlüyiw fariseos maquiiüb montangtang miteaats, quiaj tatüneran manguiayaraniw:

—¿Wül, neol ngo mequiüjpan miün a naxeye? —ajowiw.

⁴⁶ Quiaj tapiüngüw a mongot monjiür nadam nangaj iüm:

—Nejinguind ngome áag mandeac atnej teamandeac aaga naxey —awüw.

⁴⁷ Quiaj tasajüw nejiw a fariseos:

—¿Ngwiüy, at icona aton lamawaiich icon? ⁴⁸ ¿Neol, cuane ijawan, mbich aljane monajiüt tiül icootsa, ngwiüy aljane tiül fariseos lamayariw andeac neje?

⁴⁹ Ajcüwan a nipilan leaw ngo majawiüw wüx aaga poch tüünd Moisés, nejiw monyar andeac nej. Nejiw cuajparüw, apmambüw tiül ngo majneaj —ajüw nejiw.

⁵⁰ Alquiaj aaga Nicodemo, áag tamb majaw Teat Jesús noic ongwiiüts, cos nop nej fariseo aton. Quiaj tasaj nejiw:

⁵¹ —¿Neol, nguiane tenguiayiün aag ayaja? Sajaw ngondom mayacaats asoet nop naxey sitiül ngome ombas mapajaats manguiayiiüts andeac, majawaats cuane arang —aj nejiw.

⁵² Quiaj tasatiüw nej:

—¿Ngwiüy ique aton neriol Galilea? Iyamb, iteow tiül Mipoch Teat Dios, quiaj apmejaw ngome áag ajlüy nop nendeac andeac Teat Dios naw Galilea —ajüw nej.

⁵³ Condom quiaj tacueatiw, tajtsoriw anopnopoj.

Nop najtaj ndeaan wüx naxey

8 Condom Teat Jesús tamb andüy wüx mitiüc Olivos. ² Raw miün tiüt, quiaj tandilil andüy tiül nadam nangaj iüm. Xeyay nipilan tambüw majawiüw nej; quiaj chetet tapots maquiaach nejiw. ³ Camüm tapeayiw quiaj mondüy wüx aaga poch tüünd Moisés, at ajcüwa fariseos. Aquiüjpüw mamb nop najtaj asapüw wüx naxey, mayaciüw pinawan nipilan niüng ajlüy Teat Jesús. ⁴ Quiaj tasajüw Teat Jesús:

—Teat, aaga najtaj cam ndeaan wüx naxey. ⁵ Tiül aaga poch tüünd Moisés apiüng netam majlos mandeow ajcüwa montaj monrang atquiaj. Jowa ique, ¿cuane ipiüngä? —ajüw nej.

⁶ Aag ayaj asajüwan majawiüw cuane apmapiüng, nguineay maxomöw cuane wüx mayaciüw nej asoet. Quiaj Teat Jesús mejquiet tiüt, tapots majenchjench tiüt owix nej. ⁷ Cos tanaámb matüniw manguiayiw nej, quiaj lembet, tasaj nejiw:

—Jangantanej tiül icona ayaag ngo majiür nisoet, nej ich malox ombas aaga najtaj cam —aj nejiw.

⁸ Ndoj mejquiet tiüt alinomb, tandüy wüx majenchjench tiüt owix nej. ⁹ Quiaj ajcüwa monajiüt wüx tanguiayiw aag ayaj tayajcüw ngo majneaj, taxinguiaw; tawüw quiaj nopnópan, ajan wüx leaw natang, ndójwiüx meáwan nejiw tawüw quiaj. Néjan quiaj Teat Jesús tacül quiaj niüng ajlüy aaga najtaj. ¹⁰ Quiaj Teat Jesús witüüt alinomb. Wüx tajaw néjan a najtaj aliün quiaj, quiaj tasaj:

—Müm najtaj, ¿wüliwe? ¿Neol, nejinguind lango mayaciüw isoete? —aj.

¹¹ Quiaj tasaj nej a najtaj:

—Ngwiüy teat, nejinguind —aj nej.

Quiaj tasaj nej Teat Jesús:

—Ata xique aton ngo nayac isoet. Quiür, nde mendüy wüx merang nisoet —aj nej.

Teat Jesús atnej ran wüx iüt

¹² Teat Jesús tandüy wüx maquiaach nipilan, tapiüng:

—Xique sajlüy ningüy wüx aaga iüt cam atnej ran. Jane andüüb xic ngome apmajüy tiül pojniüñ; cos xique sanarraj mitiüjtüw nejiw, aton apmapaciüw meáwan nüt —aw.

¹³ Quiaj tasajüw nej ajcüwa fariseos:

—Ique indeácan aag ayaj; nguineay sanajawan sitiül naleaing, cos wüx nop

andeac wíixan ombas nej, aag ayaj ngo membeat —ajüw nej.

¹⁴ Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:

—Masey sandeac wíixan xique, naleaing leaw sandeac aag ayaj nembeat; cos sajaw nguiane ximiün tiünas, at sajaw nguiane sandüy sanamb. Pero icona ngo mejawan nguiane ximiün tiünas, átan ngo mejawan nguiane sandüy sanamb.

¹⁵ Icona iyacan asoet atnej ajlüyay merangan ningüy wüx iüt. Xique ngo niün nayac asoet nejinguind. ¹⁶ Ndot xique nayac asoet aljane, sanarang naleaing atnej netam; cos ngome xíquian quiaj wüx sarang, saquiiüb wüx Xeteat, aaga neech xic niün. ¹⁷ Tiül minawijquian apiüng sitiül ajlüy ijpiüw monjaw mandeaciüw nóiquian leawa tajawüw, netam mayarich andeaciüw nejiw. ¹⁸ Nganüy sasaj icon xique nop nendeac leawa sajaw wüx xique, alinop nejay Xeteat aaga neech xic niün, nej aton apiüng wüx jane xique —aj nejiw Teat Jesús.

¹⁹ Condom quiaj tatüniw manguiayiw nej:

—¿Nguiane almajlüy miteate? —ajüw nej.

Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:

—Icona ngo mejawan jane xic, átan Xeteat ngo mejawan jane nej. Sitiül icona mejawan jane xic, at Xeteat aton apmejawan jane nej —aj nejiw.

²⁰ Atquiaj tapiüng Teat Jesús wüx tengüial aquiaach nipilan tiül nadam nangaj iüm niüng ajlüy iquial nichech. Nejinguind ngo masap nej cos nganaw matüch minüt nej ndeaam.

Niüng sanamb icona ngondom meamban

²¹ Condom tasaj nejiw alinomb Teat Jesús:

—Xique sanamb, icona apmeyamban xic. Naleaing icona apmendeowan tiül isoetiün. Niüng sanamb icona ngondom meamban quiaj —aj nejiw.

²² Quiaj ajcüwa monajüt tiül judíos tandeacndeaciüw wüx, tapiüngüw:

—¿Ngwüy, apmembiyay nejáyan quiaja, áag tapiüng ngondom mambaats niüng apmamba? —awüw.

²³ Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:

—Icona nerowan wüx iüt; xique nawas cawüx tiül cielo. Icona ijiúran in-iüngan ningüy; xique tiül cielo saniüng.

²⁴ Áag tasajas icon apmendeowan wüx isoetiün, cos ngo meyariün mepiüngan naleaing xiquiay aaga teanasaj icon wüx quiaj —aj nejiw.

²⁵ Condom quiaj tatüniw nej manguiayiw:

—¿Neol, Jane ique? —ajüw nej.

Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:

—Landoj lanasaj icon Jane xic. ²⁶ Alndom nasaj icon xeyay cuajantanej, at alndom najüiüquich nguineay irangan; pero ngo metam narang, cos sandeac leaw asaj xic aaga neech xic niün. Aag ayaj sasaj meáwan nipilan cos sajaw aag ayaj naleaing —aj nejiw.

²⁷ Naleaing nejiw nómban ngo maxomüw omeajtsüw nguineay Teat Jesús teamasaj nejiw wüx Teat Dios. ²⁸ Áag tasaj nejiw Teat Jesús:

—Wüx landoj mexainguiün meyacan cawüx aaga Teat Naxey, quiaj apmejawan xique. Ngo narang nicuajind xiquiáyan quiaj, xique sandeac leaw Teat Dios asaj xic nandeac. ²⁹ Aaga neech xic niün tanaámb aquiiüb xic; nej nómban ngo macueat xic cos xique meáwan nüt sarang leaw nej andiüm —aj nejiw.

³⁰ Wüx tandeac atquiaj xeyay nipilan tayariw nej andeac.

Aaga naleaing nanderac quiaj alndom mawün wüx jangantanej

³¹ Condom quiaj Teat Jesús tasaj ajcüwa nipilan judío leawa lamayariw andeac nej:

—Sitiül icona tanaámb meyacan wüx imeajtsan leaw sasaj icon, apmejlüy-iün tiül xenipilan. ³² Quiaj apmejawan cuane naleaing; ndoj aaga naleaing quiaj apmawiün icon wüx isoliün —aj nejiw.

³³ Quiaj tasajüw nej:

—Xicona áagan Abraham xexejchiün, ngome áag sarangan mimos aljane. Jow nganüy ¿neol tepiüng apmewün xicon wüxe? —ajüw nej.

³⁴ Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:

—Naleaing naleaing sasaj icon, meáwan nipilan leaw arang nisoet ajlüy atnej mos ocueaj nisoet. ³⁵ Nop mos ngondom mateoraw tiül nacualaran cos aag ayaj acas nüt acül quiaj. Nganüy nop nacualaran meáwan nüt acül quiaj. ³⁶ Sitiül Micual Teat Dios apmawiün icon wüx, naleaing apmeriowan wüx nómbar. ³⁷ Xique lanajaw icona mixejchiün Abraham; pero altiül indiüman membiyan xic cos ngo mind meyariün leawa sasaj icon. ³⁸ Xique sandeac leawa sajow niüng ajlüy Xeteat; nganüy icona irangan leawa inguiayıün asaj icon miteatiün —aj nejiw Teat Jesús.

³⁹ Quiaj tasajüw nej:

—Néjan quiaj Abraham xeteatiün —awüw.

Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:

—Sitiülme naleaing micual icon Abraham, neol ngo merangan atnej tarang.

⁴⁰ Nganüy icona indiüman membiyan xic masey teanasaj icon naleaing leaw Teat Dios asaj xic. Mixejchiün Abraham ngome atquiaj tarang. ⁴¹ Icona indüpiün wüx atnej tarangüw miteatiün —aj nejiw.

Quiaj tasajüw nej:

—Xicona ngo macual xicon pálwüx; sajiüran nop xeteatiün, aag ayaj Teat Dios —ajüw nej.

⁴² Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:

—Sitiül naleaing Teat Dios miteatiün, apmendiüman xic, cos xique ximiün niüng ajlüy Teat Dios tiüns. Xique ngo níünan, nej tüüch xic niün. ⁴³ ¿Neol ngondom mexomanimeajtsan wüx leawa sandeaca? Cos ngo mendiüman menguiayıün meyariün leawa teanasaj icon. ⁴⁴ Icona lamiteatiün nimeech cos ajlüyay indiüman merangan leaw andiüm nej. Aaga nimeech quiaj nop nej nembiy nipilan ajlüyay. Nómbar ngo marang leaw naleaing, átan ngo mapiüng leaw naleaing. Meáwan andeac awaiich, cos nej minatang newaiich, aton nej miteat monwaiich. ⁴⁵ Nganüy a xique sandeac leaw naleaing, áag ngo meyariün. ⁴⁶ ¿Jane tiül icona alndom majüiquich sitiül xique sajiür nisoete? Sitiül xique teanasaj icon leaw naleaing, ¿neol ngo meyariün sandeaca? ⁴⁷ Jane altiül minipilan Teat Dios, Mipoch Teat Dios andiüm manguiay. Nganüy icona cos ngome ocueaj icon Teat Dios, áag ngo mendiüman menguiayıün andeac nej —aj nejiw.

**Wüx nganaw majlüy
Abraham, Cristo almajlüy**

⁴⁸ Condom quiaj ajcüwa monajiüt tiül nipilan judío tasajüw nej:

—¿Neol ngwa, naleaing tapiüngasan, ique irang atnej nop naw Samaria? ¡Aton lamaxom ic nimeech! —ajüw nej.

⁴⁹ Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:

—Xique ngo majlüy wüx ximbas nimeech. Sarang leaw andiüm Xeteat, nganüy icona indeacan ngo majneaj wüx ximbas. ⁵⁰ Xique ngo nayamb nerangrängüy wüx majaw xic nipilan. Ajlüy nop andiüm majaw narangüch casa. Nej apmajüiquich asoeteran. ⁵¹ Naleaing

sasaj icon, jane apmayar sandeac mayac wüx omeaats ngome apmandeow nóm-ban —aj nejiw.

⁵² Condom quiaj tasajüw nej ajciüwa nipilan:

—Nganiüy mbich lanajawan alwüx imbas nimeech. Cos teat Abraham at meáwan mondeac andeac Teat Dios tandeowüw; nganüy ique ipiüng: “Jane ayar sandeac leaw xic sapiüng, nej nóm-ban ngome apmandeow”, iraw. ⁵³ ¿Neol, jowa ique, alwüx itam ijlüy, ngo mat-nej xexejchiün teat Abrahama? Cos nej tandeow, aton meáwan mondeac andeac Teat Dios tandeowüw. ¿Jowa ique, jane ic? —ajüw nej.

⁵⁴ Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:

—Sitiül ndot xiquiáyan quiaj teasalombojchay, aag ayaj ngo membeat nicuajind. Pero cos Xeteat Dios, áaga ipiüngan Midiosan, nej teamandeac na-jneaj wüx xique. ⁵⁵ Icona ngo mejawan jane nej; xique sajaw jane. Sitiül napiüng ngo najaw, aag ayaj tenguial sawai-ich atnej icona teamerangan. Nganüy xique naleaing sajaw jane nej, aton sarang leaw apiüng. ⁵⁶ Mixejchiün Abraham tapac omeaats wüx tajaw saliüw —aj nejiw.

⁵⁷ Condom quiaj tasajüw nej ajciüwa monajiüt tiül judíos:

—Ique nganaw mejiür ic miow gajpowüw (50) mineat, ¿nguineay ipiüng tejaw teat Abrahama? —ajüw nej.

⁵⁸ Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:

—Naleaing naleaing sasaj icon, wüx nganaw majlüy Abraham, xique salna-jlüy —aj nejiw.

⁵⁹ Quiaj taxainguiw piedra maloxiw nej; pero nej texotüy, taw tiül nadam nangaj iüm, tamong amb pinawan nejiw, quiaj tamb.

Teat Jesús tüüch ram oniiüg nop somb

9 Teat Jesús wüx tamong tiül tiiüd, tajaw nop naxey nesomb nde wijquiaw. ² Quiaj minipilan nej Teat Jesús tatüniw nej manguiayiw:

—Rabí ¿neol wijquiat nesomb aaga naxey quiaja? ¿Jane tajíür nisoete, miteat neje ngwüy mimüüm neje, ngwüy nejay ajiür nisoete? —ajüw nej.

³ Teat Jesús tasaj nejiw:

—Ngome cos nej nerang nisoet, taton ngome miteat nej mimüüm nej. Tajlüy atquiaj cos Teat Dios atquiaj apmajüiquich leaw alndom marang. ⁴ Wúxan aliün tiüt nüt netam narang minajiüt aaga neech xic niün, cos aliüc apojniüüm, quiaj nejinguiind langondom marang na-jjiüt. ⁵ Wúxan saliün ningüy wüx iüt, sajliüy atnej ran —aj nejiw.

⁶ Ndójan mapiüng aag ayaj, quiaj tateonts tiüt onts ombeay nej, tarang ndeor. Condom tayac wüx oniiüg aaga nesomb quiaj. ⁷ Quiaj tasaj:

—Quiür ijants iniiüg tiül oniiüg yow nenüt Siloé —aj. Aaga poch Siloé quiaj apiüng wüx leaw üünd mamb.

Quiaj aaga nesomb tamb mapej oni-üüg; camüüm mandilil lajneaj, larrow oni-üüg. ⁸ Condom quiaj meáwan monlüy niüng ajlüy anüng nej, at meáwan leaw tajawüw nej nesomb tapiüngüw:

—¿Neol, ngome aag ayaj ajlüiyay chetem, metüneaye? —awiüw.

⁹ Altiül tapiüngüw:

—Nejay —awiüw.

Altiül tapiüngüw:

—Ngome áag, masey ajüic atnej —awiüw.

Quiaj tasaj nejiw aaga naxey:

—Xiquiay —aj nejiw.

¹⁰ Condom tatüniw nej manguiayiw:

—¿Nguineay tejneaja, rat iniiiga? —ajüw nej.

¹¹ Quiaj tasaj nejiw:

—Aaga naxey nenüt Jesús tarang ndeor mayac wüx xiniiüg, condom tasaj xic: “Quiür tiül Siloé, ipej iniüg quiaj”, aj xic. Quiaj tambas. Wüx tapejiüs xiniüg, quiaj rat sajaw —aj nejiw.

¹² Quiaj tatüniw nej manguiayiw: —¿Nguiane almajlüy aaga naxey quiaja? —awüw.

Quiaj tapiüng:

—Ngo najaw —aw.

Fariseos atüntüniw manguiayiw aaga lamong misomb quiaj

¹³ Condom quiaj taquijüpüw mamb aaga naxey lamong misomb andüy niüng ajlüiyiw a fariseos. ¹⁴ Aaga nüt wüx Teat Jesús tarang ndeor müüch majneaj aaga somb, aag ayaj wüx nüt axoodaran. ¹⁵ Quiaj ajcüwa fariseos tandüiyiw wüx matüniw manguiayiw aaga naxey nguineay tajneaj oniiüg. Quiaj tasaj nejiw:

—Tayac wüx xiniiüg ndeor. Condom tapejiüs xiniiüg, nganüy saxom najaw —aj nejiw.

¹⁶ Altiül fariseos tapiüngüw:

—Aaga naxey quiaj ngome oceueaj Teat Dios, cos arang cuajantanej wüx nüt axoodaran —awüw.

Altiül tapiüngüw:

—Aaga naxey ngome nop nerang ngo majneaj, cos nop nerang ngo majneaj ngondom marang meáwan najneaj leaw nej arang quiaj —awüw.

Atquiaj nejiw ngo mandeaciw nöiquian. ¹⁷ Condom tandüiyiw wüx matüniw manguiayiw aaga naxey lamong misomb quiaj, tasajüw:

—Jowa ique ¿cuane ipiüng, jane nej aaga naxey ipiüng netaaag majneaj iniüga? —ajüw.

Quiaj tasaj nejiw:

—Xique sapiüng nej nop nendeac andeac Teat Dios —aj nejiw.

¹⁸ Naleaing ajcüwa monajiüt tiül judíos ngo mandiümüw mayariw

andeac aaga naxey quiaj; apiüngüw ngome naleaing tesomb, nganüy lajneaj. Quiaj tapajüw miteat nej, ¹⁹ tatüniw manguiayiw:

—¿Aag agüy micualana, ipiüngan nesomb wijquiata? Jow nganüy, ¿nguineay rat oniiüga? —ajüw.

²⁰ Quiaj miteat nej tapiüngüw:

—Naleaing nej xecualan nde wijquiaw nesomb. ²¹ Pero ngo najawan nguineay tajneaj, jane neech nej ram oniiüg. Itüniün menguiayiün nejay; nej latang, alndom masaj icon nguineay tajlüy —awüw.

²² Atquiaj tapiüngüw miteat nej cos timbooj mandüiyiw ajcüwa monajiüt, cos ajcüwa monajiüt lamandeaciw sitiül aljane mapiüng naleaing Teat Jesús nej aaga Cristo lapiürang aliüc, nómbar apmajwan tiül a sinagoga. ²³ Áag tapiüngüw miteat nej: “Itüniün menguiayiün nejay cos nej latang”, awüw.

²⁴ Condom monajiüt tandüiyiw wüx mapajüw masajüw aaga naxey lamong misomb quiaj, tasajüw:

—Nganüy mbich isaj xicon naleaing, nde mewaich; cos xicona sajawan Teat Dios netaaag ic majneaj; aaga naxey quiaj nop nejiür nisoet, ngondom mataag ic majneaj —ajüw nej.

²⁵ Quiaj tasaj nejiw:

—Xique ngo najaw sitiül nej nop nejiür nisoet. Leaw xique sajaw tajlüyiüs nesombas, nganüy larraw xiniiüg —aj nejiw.

²⁶ Tandüiyiw wüx matüniw manguiayiw:

—¿Nguineay tarang wüx imbasä? ¿Nguineay tüüch ram iniiüga? —ajüw nej.

²⁷ Quiaj tasaj nejiw:

—Lanasaj icon, pero naleaing icona ngo mendüüman menguiayiün. ¿Neol nganüy tendüüman napiüng alinomba? ¿Ngwüy, icona aton indiüman mendüipiüna? —aj nejiw.

²⁸ Quiaj tajcüiyw, taliquiaw nej, tasajüw:

—Ique minipilan aaga naxey quiaj, nganüy xicona mbich minipilan xicon teat Moisés. ²⁹ Xicona sajawan Teat Dios tandeac aweaag teat Moisés; nganüy aaga naxey quiaj ngo najawan nguia naw —ajüw nej.

³⁰ Quiaj tasaj nejiw aaga naxey:

—¿Nguineay aag ayaja? Icona ngo mejawon nguia naw, nganüy a xiique sajawan lamüüch ram xiniiüg, aag ayaj xeyay na-jneajay. ³¹ Ajawaats Teat Dios ngo manguiay andeac nop nejiür nisoet; nej ambeol leaw monyamb nej, monrang leaw nej andiüm. ³² Ngome áag ajlüy aljane müüch ram oniiüg nop nesomb nde wijiaw. ³³ Sitiül aaga naxey quiaj ngome Teat Dios neech nej miün, ngondom marang nicuajind —aj nejiw.

³⁴ Quiaj tasajüw nej:

—Cuane ique, cos ique wüx wi-jquiatear lamejiür xeyay nisoet. Jow nganüy indiüm mequiaach xicon —ajüw nej.

Quiaj tawüniw nej tiül a sinagoga.

Ajlüiyw atnej somb

³⁵ Teat Jesús tanguiay lajwan tiül sinagoga aaga naxey quiaj. Condom wüx taxom, quiaj tasaj:

—¿Jowa ique, iyar andeac Micual Teat Diosa? —aj.

³⁶ Quiaj tasaj nej aaga naxey:

—Teat, isaj xic jane, para alndom nayar andeac nej —aj nej.

³⁷ Quiaj tasaj nej Teat Jesús:

—Lamejaw, cos nganüy nejay tenguiyal indeac anaag —aj.

³⁸ Condom quiaj aaga naxey taquieel micos nej tiüt teombas Teat Jesús, tasaj:

—Sayar indeac Teat —aj.

³⁹ Quiaj Teat Jesús tapiüng:

—Xiique tiünas wüx aaga iüt cam najaw wüxasoeteran. Jane nesomb apn-

dom maxom majaw; pero jane apíüngan ajaw apmajlüy atnej nesomb —aw.

⁴⁰ Condom altiül fariseos leaw aliw niüng ajlüy nej, wüx tanguiayiw aag ayaj, quiaj tasajüw nej:

—¿Ngwüy ipiüng xicona nesombasan atona? —ajüw nej.

⁴¹ Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:

—Sitiül ndot icona nersomban, ngome apmejiüran nisoet. Pero cos ipiüngan ijawan meáwan, atquiaj apmecülfünan tiül isoetiün —aj nejiw.

Andeac wüx micorrül sap

10 Aton Teat Jesús tapiüng:

—Naleaing naleaing sasaj icon, jane ngo majmel amb teombeay micorrül sap, pero apmajmel amb wüx otüeng corrül, aag ayaj nop need, nop nerang ngo majneaj. ² Nganüy nop nejiür sap ajmel amb teombeay corrül.

³ Aaga najlüy wüx micorrül sap apmaleaaig ombeay corrül majmel nejiür sap mawün misap nej. Ajctiwa sap anguiayiw nej andeac, aton apaj minüt misap nej mawün tiül corrül. ⁴ Wüx lamawiin misap nej, condom apmamong ombas, misap nej apmandüjipi nej, cos anguiayiw nej andeac. ⁵ Nejiw ngome apmandüjipi wop pálwüx, apmecüür-rüw cos ngo manguiayiw andeac pálwüx nipilan —aw.

⁶ Aaga poch quiaj tasaj nejiw Teat Jesús, pero nejiw ngo majawüw cuane wüx apiüng.

Teat Jesús aaga najneaj nejiür sap

⁷ Condom Teat Jesús tandüy wüx masaj nejiw, tapiüng:

—Naleaing naleaing sasaj icon: Xiique aaga ombeay micorrül sap. ⁸ Meáwan leawa ombas miünüw, moneed nejiw, monrang ngo majneaj. Naleaing ajctiwa sap ngo manguiayiw andeacüw, ngo mandüjipi nejiw. ⁹ Xiique atnej ombeay corrül; jane apmajmel amb niüng sajlüy

apmaw wüx asoet nej. Nej apmajmel tiül micorrül nej, aton apmaw maxom nateaic soex.

¹⁰'Nop need aliüc úpan maneed, mambiy, mandrooch ombas. Nganüy xique xiün nawün icon wüx isoetiün para mapac imeajtsan meáwan nüt.

¹¹Xique sarang atnej nop najneaj nejiür sap, cos nop najneaj nejiür sap apmandeow mawün misap nej wüx naél.

¹²Nganüy nop nangüyaran ngo maneay nej a sap, wüx apmajaw aliüc sam-püy acueátan a sap apmecuiür, cos ngo maneay a sap. Condom aaga sampüy apmatsamb a sap, apmüütich sajrriüm.

¹³Aaga naxey quiaj acuiür cos nangüyaran, ngo mapiüng wüx leaw alndom marang nejiw a sap.

¹⁴Xique aaga najneaj nejiür sap. Sajaw jane nejiw xesap, ata nejiw ajawüw jane xic. ¹⁵Atquiaj Teat Dios ajaw jane xic, aton xique sajaw jane nej. Xique sanandeow para nawtiün wix xesap. ¹⁶Átan salnajiür alinoic ajlüy sap tiül alinoic corrül, netam naquiiüpüw miün aton. Nejiw apmanguaiayiw sandeac; condom apcanchiümoj majlüyiw noic ajlüy, nop nejiür nejiw.

¹⁷Xeteat Dios xeyay andium xic, cos saneyacüy teowix niplan mambiyaw xic. Condom sanapac alinomb xiquiáyan quiaj. ¹⁸Nejinguind ngondom mambiy xic sitiül ngo nandium, cos xique alndom nandeow, aton alndom napac alinomb xiquiáyan quiaj, nicuajind ngondom mapal xic. Cos aag ayaj asaj xic Xeteat Dios narang —aw.

¹⁹Camüm manguiayiw aag ayaj ajcüwa monajiüt tiül niplan judío, quiaj tapots andeacndeaciüw wüx alinomb. ²⁰Xeyay tiül nejiw tapiüngüw:

—Alwüx ombas nej nimeech, lamichach. ¿Neol tapots menguiayiün andeaca? —awüw.

²¹Nganüy altiül tapiüngüw:

—Aaga poch quiaj ngondom mandeac nop naxey alwüx ombas nej nimeech. ¿Mbich alndom nop nimeech müüch ram oniiüg nop somba? —awüw.

Monajiüt tiül judíos ngo mandiümüw Teat Jesús

²²Wüx nüt aquind tearangüw nangos nüt tiül nadam nangaj iüm tiül Jerusalén. Aaga nangos nüt quiaj arangüw cos leaaw omeajtsüw wüx tatajcüch majneaj alinomb aaga nadam nangaj iüm quiaj. ²³Tiül aaga nüt quiaj Teat Jesús alquiaj tiül nadam nangaj iüm; aleamb quiaj tiül noic nden apüürang wüx Portal de Salomón. ²⁴Quiaj ajcüwa monajiüt tiül niplan judío tayeyiw nej tiüt, tasajüw nej:

—¿Ngow sanajawan naleaing jane ique? Sitiül ique aaga Cristo lapiüürang aliüc, isaj xicon aleáingan —ajüw nej.

²⁵Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:

—Landoj lanasaj icon, pero icona ngo meyariün sandeac. Meáwan leaw asaj xic Xeteat Dios, aag ayaj teanarang. Meáwan leaw sarang quiaj, ajüiquich aleáingan jane xic. ²⁶Naleaing icona ngo meyariün sandeac cos ngo mejlüyiün tiül xesap, atnej lanasaj icon. ²⁷Xesap angiayiw sandeac, andüipiwi xic; xique sajaw jane nejiw. ²⁸Xique sükchiw mapaciüw meáwan nüt, ngome apndrom ombasüw; nejinguind ngondom mawün nejiw tiül xiwix. ²⁹Xeteat Dios neech xic, nej natang wüx meáwan leaw almajlüy; pares nejinguind ngondom mawün nejiw teowix nej. ³⁰Xique saquiiüb Xeteat Dios, nop nej sajliyiün —aj nejiw Teat Jesús.

³¹Condom quiaj ajcüwa monajiüt tandüyiüw wüx maxainguiw piedras maloxiw nej. ³²Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:

—Xeteat Dios lamambeol xic narang xeyay cuajantanej najneaj mejawan. Jow nganüy ¿ngün tiül aaga najneaj

esarang quiaj indiüman meloxiün xic
wüxe? —aj nejiw.

³³ Quiaj tasajüw nej:

—Ngome sanaloxiün ic cos alngün na-jneaj irang, sanaloxiün cos ertsoj minüt Teat Dios. Ique nipilánan ic, nganüü temepiüng Dios ic —ajüw nej.

³⁴ Condom quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:

—¿Neol ngo meteowan tiül Mipoch Teat Dios? niüng apiüng: “Icona ijlüyiün at icon dios”, aw. ³⁵ Ajawaats meáwan leaw apiüng tiül Mipoch Teat Dios ngon-dom mapiürang ngo maleaing andeac. Naleaing Teat Dios apiüng atnej dios nejiw leaw arangüw minajiüt nej masajüw nipilan leaw nej asaj nejiw. ³⁶ ¿Nguineay alndom mepiüngan lanatsoj minüt Teat Dios aag tapiüngas xique Micual Teat Dios xic, sitiül nejay Teat Dios tawün xic müüch xic niün narang minajiüt neje? ³⁷ Sitiül ngome teanarang cuajantanej najneaj leaw Xeteat tüch xic narang, nde meyariün sandeac. ³⁸ Pares ngo nacueat narang, masey icona ngo meyariün sandeac, pero sandiüm meyariün leawa teanarang. Quiaj alndom mejawan naleaing Xeteat Dios ambeol xic, cos ajlüy tiül xique, ata xique sajlüy tiül nej —aj nejiw Teat Jesús.

³⁹ Quiaj tandiümw alinomb mas-apüw nej; pero Teat Jesús tsajmbiüt teowixaw nejiw.

⁴⁰ Condom Teat Jesús tandiüy nonüt necamb lam Jordán niüng Juan ninguinüt tüch yow nipilan. Tacül quiaj. ⁴¹ Tambiüw majawüw nej quiaj xeyay nipilan, tapiüngüw:

—Naleaing, masey teat Juan ngo marang nicuajind ateócan majaraw, pero nganüü ajüic meáwan leaw tapiüng wüx aaga naxey cam naleaing —awüw.

⁴² Quiájan xeyay nipilan tayariw an-deac Teat Jesús.

Lázaro tandeow

11 Tajlüy nop naxey niün andeow, nenüt Lázaro, michiig Marta maquiiüb María, nawüw tiül cambaj Betania. ² Aaga María micoj Lázaro quiaj, nej apmateng najmboc angan aceite wüx oleaj Teat Jesús alinoic nüt, condom apmajond naag miondeats omal nej. ³ Nganüü ajcüwa micoj Lázaro quiaj, wüx tajawüw michijquiaw nejiw laxeyay iün andeow, quiaj tüjchiw mamb masoic Teat Jesús:

—Teat, aaga teat naxey xowüy ijneaj anaag laxeyay iün andeow —ajow.

⁴ Wüx tanguiay aag ayaj Teat Jesús, quiaj tapiüng:

—Aaga monandeow quiaj ngome ap-mambiy nej nómbar. Taxom nej cos atquiaj alndom majüiquicharan mimon-ajneaj Teat Dios; aton cos atquiaj alndom majüiquich najneajay arang Micual Teat Dios —aw.

⁵ Masey Teat Jesús xeyay ajneaj awaeaag müüm Marta, aton müüm María michiig nej, at teat Lázaro; ⁶ pero wüx tanguiay iün andeow a Lázaro, ngo mamb majaw, tacúlan mamong ic nüt. ⁷ Condom wüx lamong ic nüt, quiaj tasaj minipilan nej:

—Tabaats alinomb andüyiiüts tiül Judea —aj nejiw.

⁸ Quiaj tasajüw nej minipilan nej:

—Rabí, ngome lamajiür xeyay nüt wüx ajcüwa nipilan moncül quiaj tandiümw maloxiw ic, nganüü ¿indiüm meamb quiaj alinomba? —ajüw nej.

⁹ Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:

—Ajawaats arraj nüt ajiür gajpic (12) ores. Sitiül nop apmajüy tiül arraj nüt ngome apmajtoch, cos aaga ran quiaj ambeol nej maxom majaw. ¹⁰ Pero sitiül nop ajüy ongwiiüts, alndom majtoch, cos nej ngo majiür ran —aj nejiw.

¹¹ Condom tasaj nejiw:

—Miamigojaats Lázaro lameay, nganüy sanamb napacüüch —aj nejiw.

¹² Quiaj tasajüw nej minipilan nej:

—Teat, sitiül lameay, aag ayaj ajüic teaámb ajneaj —awiw.

¹³ Teat Jesús tandeac atquiaj cos ajaw Lázaro landeow; pero minipilan nej apiüngüw naleaing almameay. ¹⁴ Condom quiaj Teat Jesús tasaj nejiw aleáingan:

—Lázaro landeow. ¹⁵ Najneaj ngo najlüy quiaj wüx tandeow, cos nganüy icona apmejawan leawa sanarang, quiaj alndom meyariün sandeac. Nganüy tabaats majawaats —aj nejiw.

¹⁶ Condom quiaj teat Tomás, aaga nasic Cuich, tasaj alacas minipilan Teat Jesús:

—Tabaats icoots aton mandeowaats maquiüjpaaats Teat Jesús —aj nejiw.

Teat Jesús üüch mapacaran meáwan nüt

¹⁷ Wüx tapeay quiaj Teat Jesús, Lázaro lamiüraad lamatüch peic nüt. ¹⁸ Aaga cambaj Betania ngome miünquiaj, ajlüy ijquiaw kilómetro alwiüx pinawan naw Jerusalén. ¹⁹ Xeyay nipilan monaw Jerusalén lapeayiw quiaj majawüw müüm Marta maquiiüb müüm María, para mawüywüiyw nejiw majneaj omeajtsüw, cos tandeow michijquiaw nejiw. ²⁰ Müüm Marta wüx tanguiay aliüc Teat Jesús, quiaj tamb mangoch; nganüy müüm María tacúlan tinden. ²¹ Quiaj müüm Marta tasaj Teat Jesús:

—Teat, sitiül ique mejlüy ningüy sapiüng xechiig ngo mandeow. ²² At nganüy aton sajaw Teat Dios apmarang cuajantanej leaw apmetün ocueaj —aj nej.

²³ Quiaj tasaj nej Teat Jesús:

—Michiig apmapac alinomb müüm —aj nej.

²⁴ Quiaj müüm Marta tasaj nej:

—Naleaing teat, sajaw apmapac alinoic niüt wüx Teat Dios apmapacüüch meáwan mondeow —aj nej.

²⁵ Condom quiaj tasaj nej Teat Jesús:

—Xique nepacüüch mondeow, xique neech mapacaran. Jane ayar sandeac masey mandeow apmapac alinomb. ²⁶ Meáwan leaw almapac nganüy, sitiül ayar sandeac ngome apmandeow nómbar. ¿Cuane ipiüng müüm, naleaingué aag ayaja? —aj nej.

²⁷ Quiaj tasaj nej müüm Marta:

—Sajaw naleaing ipiüng Teat, ique aaga Cristo leaw lapiürang aliüc, Micual Teat Dios —aj nej.

Tajiünts Teat Jesús

²⁸ Ndoj mapiüng aag ayaj müüm Marta, quiaj tamb mapaj müüm María, tandex teolaag:

—Lapeay a Maestro, atün ic meamb mejaw —aj nej.

²⁹ Müüm María camüüm manguiay ayaj, quiaj tamb naijen majaw Teat Jesús.

³⁰ Teat Jesús nganaw majmel tiül cambaj, alíünan niüng tangoch nej müüm Marta. ³¹ Ajcüwa nipilan leaw aliw tiül nden maquiüjpüw müüm María mawüywüiyw nej müjchiw mapac omeaats, wüx tajawüw amb acuiür tandüjpüw mamb cos apiüngüw nej laámb apmajiünts niüng ajlüy oxiüt.

³² Müüm María camüüm mapeay niüng ajlüy Teat Jesús, quiaj taquieel tiüt micos nej, tapiüng:

—Teat, sitiül ndot mejlüy ningüy ngo mandeow xechiig —aw.

³³ Wüx Teat Jesús tajaw ajiünts müüm María, at ajcüwa mondüüb nej mamb aton, quiaj tajngot amix omeaats.

³⁴ Tatün manguiay nejiw:

—¿Nguiane temiütana? —aj nejiw.

Quiaj tasajüw:

—Teat, tabaats mejaw —ajüw.

³⁵ Teat Jesús tajiünts. ³⁶ Quiaj tapiüngüw ajcüwa nipilan quiaj:

—Ijawan, xeyay andiüm a Lázaro
—awüw.

³⁷ Altiül tapiüngüw:

—Neol ngwüy, tüüch ram oniiüg a somb, jow nganüy, ¿neol ngo mambol a Lázaro mapac, ngo mandeowa?

—awüw.

Tapac imiün tiül mondeow a Lázaro

³⁸ Teat Jesús tamix omeaats alinomb, quiaj tamb matüch aaga oxiüt. Aaga oxíüt quiaj noic warraj tiük narangüch, nepal wüx noic nadam piedra. ³⁹ Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:

—Iwüniün a piedra apal oxiüt quiaj —aj nejiw.

Quiaj tasaj nej müm Marta, micoj aaga nandeow quiaj:

—Teat, nganüy lango majnejaj, lajm-boc, cos lamajiür peic nüt tatow andeow —aj nej.

⁴⁰ Teat Jesús tasaj nej:

—¿Neol, ngome tasajas ic sitiül ap-meyar sandeac apmejaw noic najneajay leaw Teat Dios apmaranga? —aj nej.

⁴¹ Condom quiaj tawüniw a piedra. Quiaj Teat Jesús taxaing omal majaw cawüx, tasaj Teat Dios:

—Teat, süüch ic gracias Teat, cos sajaw inguiay sandeac. ⁴² Xique sa-jaw meáwan nüt teamenguiay sandeac. Nganüy sasaj ic aag ayaj manguiayi-w ajcüwa niplan cam, majawüw naleaing ique teaach xic niün —aj.

⁴³ Ndoj mapiüng aag ayaj, quiaj ten-deac napac:

—¡Lázaro, mac, iriow ninguiaj! —aj.

⁴⁴ Quiaj aaga nandeow quiaj taw, tan ajlüy awincharan ombas, naw wüx omal andüy wüx oleaj. Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:

—Ipüjliün ombas nej para majnejaj majüy —aj nejiw.

Tayambüw nguineay masapüw Teat Jesús

(Mt. 26:1-5; Mr. 14:1-2; Lc. 22:1-2)

⁴⁵ Ndoj aag ayaj, xeyayiw niplan judío leaw tambüw maniüngüw müüm María tayariw andeac Teat Jesús, cos ajawayej nguineay tarang. ⁴⁶ Pero altiül aleáingan tambüw majawüw ajcüwa fariseos. Tapots masajüw meáwan nguineay lamarang Teat Jesús. ⁴⁷ Condom quiaj ajcüwa fariseos, at montangtang miteaats, tapajüw monajiiüt tiül niplan judío canchiütoj mandeacüw, tapiüngüw:

—¿Cuane apmarangaatsa? Cos aaga naxey quiaj xeyay cuajantanej teamarang. ⁴⁸ Sitiül müjchiiüts majlúyan marang leaw andiüm, meáwan niplan apmayariw andeac nej; ndoj ajcüwa monajiiüt monaw Roma apmandrojchiw ombas aaga nadam nangaj iüm ocueajiiüts; apmanojetiwi miiütaats aton —awüw.

⁴⁹ Nop nejiw nenüt Caifás, minatang miteaats nej tiül aaga neat quiaj, tasaj nejiw:

—Icona ngo mejawan nicuajind.

⁵⁰ Neol ngo leaam imeajtsan mepiüngan más najneaj mandeow nop naxey ingow ndroj ombas cambaj Israel —aj nejiw.

⁵¹ Aaga Caifás tandeac aag ayaj ngome wüx omeaats. Nej minatang miteaats tiül aaga neat quiaj, pares Teat Dios tüüch nej mapiüng nguineay Teat Jesús apmandeow mawün wüx cambaj Israel. ⁵² Y ngome áagan niplan judío, at apmawün wüx asoetiw meáwan micual Teat Dios leaw ajlüyiw wüx aaga iüt cam. Atquiaj alndom majlúyiw nóiquian. ⁵³ Ajan wüx aaga nüt quiaj ajcüwa monajiiüt tiül judíos tapots mayambüw nguineay mambiyaw Teat Jesús.

⁵⁴ Nde quiaj Teat Jesús lango mejüiquichay niüng ajlüy ajcüwa

monajiüt tiül niplan judío; taw tiül Judea, tamb andüy tiül cambaj Efraín, noic cambaj niüng ajlüy wajchiü. Quiaj tacüil aquiiüb miniplan nej.

⁵⁵ Laliük matüch nangos nüt pascua, aaga nadam nangos nüt ocueajiw niplan judío. Xeyay niplan monaw tiültiül nine cambaj laambüw Jerusalén marangüw leaw mbójan marangüw wüx ajantsaranüw majlüiy nerixixay teombas Teat Dios. Cos andiumüw marangüw aag ayaj wúxan nganaw matüch nangos nüt. ⁵⁶ Niplan tayambyambüw Teat Jesús. Wúxan aliw tiül nadam nangaj iüm tetünayej menguiayayej:

—¿Cuane ipiüngana? ¿Quia aliük ajaw nangos nüt, ngwüy ngo miüna? —awüw.

⁵⁷ Cos ajcüwa montangtang miteaats, átan ajcüwa fariseos lamayacüw mipochiw nejiw sitiül aljane majaw nguiane almajlüy Teat Jesús, ich mapiüng nguineay alndom masapüw.

Nop najtaj tajend najmboc angan aceite wüx oleaj Teat Jesús

(Mt. 26:6-13; Mr. 14:3-9)

12 Alíünan anaíw nüt nganaw matüch pascua, quiaj Teat Jesús tamb Betania aniuung teat Lázaro, áag tapacüüch tiül mondeow. ² Quiaj tarangüw noic nüeteran metiw maquiüjpüw Teat Jesús. Müm Marta tenguijal ayac nüeteran, nganüy teat Lázaro alchetem nóiquian maquiiüb Teat Jesús. ³ Condom quiaj müm María tayar pinawan litro najmboc angan aceite nenüt nardo, aag ayaj nembeat xeyay. Tateng wüx oleaj Teat Jesús, condom tajend naag miondeats omal nej. Ndoj xowüy tajmboc angan meáwan tiül aaga iüm quiaj. ⁴ Quiaj micual Simón Iscariote, aaga Judas, nop miniplan Teat Jesús leaw apmayac nej teowixaw monajiüt, tapiüng:

⁵ —Aaga najmboc angan aceite quiaj xeyay nembeat. ¿Neol ngo majnapa, ma-

jineran ombeat müjndiw niplan ngo majiüre? —aw.

⁶ Aaga Judas quiaj andeácan, ngome naleaing andium mambeolaran niplan ngo majiür, pero cos need nej. Alteowix nej iqual tomiün, nguiajnguiaj awün maxot tomiün leaw ayactüw tiül. ⁷ Condom quiaj Teat Jesús tasaj nej:

—Icueat, ich majlüy. Aag ayaj lamarang wúxan nganaw namiüraad. ⁸ Niplan leaw ngo majiür, meáwan nüt aliw ningüy mequüijpan; nganüy xique ngome sanajlüy ningüy tiül icona meáwan nüt —aj nej.

Tayambüw a Lázaro aton

⁹ Xeyay niplan judío wüx tanguiayiw al Betania Teat Jesús, quiaj tambüw majawiü. Naleaing ngome néjan tambüw majawiü; aton tambüw cos andiumüw majawiü a Lázaro, aaga naxey leaw Teat Jesús tapacüüch tiül mondeow.

¹⁰ Condom quiaj ajcüwa montangtang miteaats tapiüngüw netam mandeow a Lázaro aton; ¹¹ cos wüx tajawüw Lázaro almapac, xeyay niplan tiül cambaj Israel lamacueatiw nejiw, lamayariw andeac Teat Jesús.

Teat Jesús ajmel tiül Jerusalén

(Mt. 21:1-11; Mr. 11:1-11; Lc. 19:28-40)

¹² Xeyay niplan aliw Jerusalén majawiü nangos nüt pascua. Ráwan tiüt tanguiayiw aliük Teat Jesús. ¹³ Condom quiaj tacojchiw op nit, andeaandeajndiw tiüt tambüw mangochiw nej. Teapajüw teamapiüngüw:

—¡Najneajay arang Teat Dios! ¡Najneajay leaw Teat Dios üüch miün marang Minatang Nenajiüt tiül icoots! —awüw.

¹⁴ Teat Jesús taxom nop quicheech bur; tajtep wüx opech atnej lamapiüng tiül Mipoch Teat Dios, cos apiüng:

¹⁵ Nde mermbolan cambaj Israel;

ijawan, aliüc Minatang Nenajiüt icueajiün,

alchetem wüx opech nop quicheech bur.

¹⁶ Wúxan tengual ajlüy aag ayaj minipilan nej ngo majawüw neol. Ndoj, wüx Teat Jesús landilil andüy tiül cielo, quiaj leaad omeajtsüw naleaing meáwan leaw tajlüy quiaj; aag ayaj landoj lamarangüch wüx nawiig nde tanomb.

¹⁷ Ajcüwa nipilan leaw tajlüyiw niüng ajlüy Teat Jesús wüx tapacütich teat Lázaro, lamandeacüw manguiayaran leaw tajawüw arang Teat Jesús. ¹⁸ Pares meáwan nipilan tambüw mangochiw nej cos lamanguaiayiw nguineay arang. ¹⁹ Condom ajcüwa fariseos tandeacüw nejeyéjan quiaj, tapiüngüw:

—Nganiüy lamajawaats ngondom marangaats nicuajind cos meáwan nipilan almandüjpiw nej —awüw.

Acas nipilan griego andiümüw majawüw Jesús

²⁰ Tiül ajcüwa monjaw nangos nüt quiaj, ajlüyiw tiül acas nipilan griego.

²¹ Tambüw majawüw teat Felipe, aaga naw cambaj Betsaida tiül Galilea. Tasajüw:

—Teat, xicona xiünan cos sandiüman najawan aaga Jesús —ajüw.

²² Quiaj tamb teat Felipe masaj teat Andrés, ndoj tambüw nóiquian masajüw Teat Jesús. ²³ Condom quiaj Teat Jesús tasaj nejiw:

—Lamatüch a nüt wüx Teat Naxey netam mandilil andüy tiül cielo, niüng apmajlüy najneajay. ²⁴ Naleaing naleaing sasaj icon, sitiül noic osaab trigo ngo majmiüc tiül iüt ndrom ombas, ngome apmajntsop, apmajlúyan noic nej. Nganüy sitiül apmapiürüch, apndrom ombas, mbich apmajntsop, ndoj apmayac altegüy. ²⁵ Jane xeyay andiüm leaw alndom maxom wüx iüt cam, ngome apmaxom leaw andiüm. Pero jane apmayamb Teat Dios, ngo mayac omeaats

wüx leaw alndom maxom wüx iüt cam, nej teamacüi mapac meáwan nüt maquiiüb Teat Dios. ²⁶ Sitiül aljane andiüm marang xenajiüt, ich mandüüb xic. Niüng xique sanajlüy, nej apmajlüy aton. Jane arang xenajiüt, Xeteat Dios apmapiüng nej najneaj arang.

Teat Jesús tapiüng apmambiyaw nej

²⁷ 'Nganüy xeyay ngo majneaj ximeaats. ¿Cuane sanapiüng? ¿Quia napiüng: "Teat, iwün xic wüx, nde namongoch aaga xeyay ngo majneaj leaw aliüc", nawa? Ngwiüy, cos xiün namongoch aag ayaj. ²⁸ Teat, ijüiquich mimonajneaj majaraw —aw.

Condom tanguiayaran noic nanderac imiün tiül cielo, tapiüng:

—Lanajüiquich, pero nganüy sana-jüiquich alinomb —aw.

²⁹ Meáwan nipilan leaw aliw quiaj teamanguiayiw, tapiüngüw monteoç teaterriüri; altiül tapiüngüw:

—Ngwiüy, nop ángel ocueaj Teat Dios tendeac —awüw.

³⁰ Condom quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:

—Teat Dios tandeac aag ayaj ngome cos netam nanguaiay xique; tandeac para menguiayıün icona. ³¹ Lamatüch a nüt majaraw wüxasoetiw monlüy wüx iüt cam; nganüy minatang nimeech leaw ajlüy teowix nej aaga iüt cam apmajwan teowix nej. ³² Wüx xique saxaijnguiyan nayacüch cawüx, ndoj sanijchiw miünüw niüng sajlüy meáwan nipilan —aj nejiw.

³³ Aag ayaj tandeac manguiayaran nguineay apmandeow. ³⁴ Quiaj tasajüw nej nipilan:

—Teat, xicona lananguiayıün nguineay apiüng tiül Mipoch Teat Dios, cos apiüng aaga Cristo leaw netam miün apmapac meáwan nüt. Jow nganüy, ¿neol tepiüng Teat Naxey netam xaijnguiam mayacüch cawüxe?

¿Jane aaga Teat Naxey ipiüng quiaja?
—ajüw nej.

³⁵ Condom quiaj Teat Jesús tapiüng:

—Nganüy acásan nüt sajlüy ningüy naquiiüb icon. Netam mendüipiün xic wúxan nganüy, cos xique sajlüy atnej ran. Sanambeol icon ngana mejlüyiün tiül aaga ngo majneaj atnej pojniün; cos jane ajüy tiül pojniün ngo majaw cuane teamarang, ngo majaw nguiane apmandüy. ³⁶ Wúxan alningüy aaga ran quiaj, netam meyariün andeac nej para mejlüyiün tiül micual aaga ran —aw.

Ndoj mapiüng aag ayaj Teat Jesús, textotiy taw quiaj.

Napateay nipilan tayariw andeac Teat Jesús

³⁷ Masey Teat Jesús lamarang xeyay cuajantanej majawüw, aliün majlüy xeyay nipilan leaw ngo mayariw andeac nej; ³⁸ cos netam majlüy atnej nomb tarang tiül minawiig nej Isaías, aaga nendeac andeac Teat Dios, cos apiüng: Teat, ¿jane lamayar leaw teaach xic nandeaca?

¿Jane lamayac wüx omeaats meáwan leaw iwix tarang majawüwa? aw.

³⁹ Pares ngo mayariw, cos aaga Isaías aton lamapiüng:

⁴⁰ Teat Dios tüüch majlüyiw at nejiw somb.

Aton tüüch madam omeajtsiw. Atquiaj ngondom majawiü.

Ngondom leaam omeajtsiw wüx xic, miünüw niüng sajlüy nawüniw wüx asoetiw nejiw, aw.

⁴¹ Atquiaj tanomb tandeac Isaías wüx Teat Dios tüüch nej majaw nguineay ajneaj ajlüy Teat Jesús, at leawa nej apmarang.

⁴² Masey atquiaj tajlüy, naleaing altiül monajiüt tiül nipilan judío tayariw andeac Teat Jesús. Pero imboloj mandüyiw ajcüwa fariseos, ngo majüiüquichaw nómban, cos ajawüw

alndom majwanüw tiül sinagoga.
⁴³ Xeyay andiümüw malomb nejiw nipilan ingow ayambüw Teat Dios.

Mipoch Teat Jesús apmajüiüquich asoet nipilan

⁴⁴ Ndoj Teat Jesús tasaj nipilan, tandeac napac:

—Jane ayar sandeac ngome sandeácan xique ayar, aton ayar andeac Xeteat Dios, aaga neech xic niün. ⁴⁵ Jane ajaw xique, ajaw jane neech xic niün aton. ⁴⁶ Xique, aag atnej ran quiaj, laxiün wüx iüt; jane apmayar sandeac langome apmacüll tiül pojniün. ⁴⁷ Sitiül aljane apmanguaiay sandeac, ndoj ngo mayac wüx omeaats marang atnej, xique ngome sanayac asoet nej, cos ngo niün nayac asoet nipilan; tiünas nawüniw wüx asoetiw. ⁴⁸ Jane ngo mind majaw xic, ngo mayar xepoch, lajlüy neyac nej asoet alinoic nüt, cos aaga poch leawa lanandeac apmayac nej asoet. ⁴⁹ Xique ngo nandeac leaw sandíuman xique. Xeteat Dios neech xic niün lamasaj xic cuane netam nandeac, cuane netam naquiaach. ⁵⁰ Sajaw leaw Xeteat asaj xic napiüng, aag ayaj tüüch mapacaran meáwan nüt. Xique áagan sandeac, leaw asaj xic Xeteat Dios —aj nejiw Teat Jesús.

Teat Jesús ajants oleaj minipilan nej

13 Raw tiüt nangos nüt pascua, quiaj Teat Jesús ajaw laliüc matüch a nüt maw ningüy wüx aaga iüt cam, mamb niüng ajlüy Teat Dios. Nej tanaámb xeyay andiüm minipilan nej leaw aliw ningüy wüx iüt, pero nganüy apmajüiüquich nguineay andiüm nejiw mas xeyay.

² Aaga ongwiiüts quiaj wüx teaüetiw, alquiaj Judas Iscariote micual Simón. Nimeech lamayac tiül omeaats nej mandiüm mayac Teat Jesús teowixaw monajiüt. ³ Teat Jesús ajaw Teat Dios

lamüüch nej marang cuajantanej. Aton ajaw nej tiün imiün niüng ajlüy Teat Dios; nganüy laliüc mandilil alinomb andüy niüng ajlüy Teat Dios. ⁴ Wüx alchetemoj teaüetiw, quiaj witiüt Teat Jesús, taxeend najal apix mapeech quiaj, tayar noic püy tatsaag teomeaats. ⁵ Quiaj tayar tigüy yow mateng tiül palangan, tapots majants oleaj minipilan nej. Condom tajond naag aaga püy leaw almat-saag teomeaats nej.

⁶ Wüx laámb apmajants oleaj teat Simón Pedro, quiaj tasaj nej:

—Teat, ¿ique apmerjants xileaja? —aj nej.

⁷ Quiaj tasaj nej Teat Jesús:

—Nganüy ngo mejaw neol tarangas, pero alinoic nüt apmejaw —aj nej.

⁸ Quiaj tasaj nej teat Pedro:

—Ngwüy teat, ngome apmejants xileaj —aj nej.

Teat Jesús tasaj nej:

—Sitiül ngo meaach xic narang aag ayaj, ngome apmejlüy tiül xenipilan —aj nej.

⁹ Quiaj tasaj nej teat Simón Pedro:

—Sitiül atquiaj ajlüy Teat, ngome áagan xileaj ijants, at xiwix, ximal aton —aj nej.

¹⁰ Teat Jesús tasaj nej:

—Jan les ndot axeeb lango metam maxeeb alinomb cos nerixix ombas, áagan oleaj nej netam majants. Icona ijlüyiün nerixixan, pero naleaing ngome meáwan —aj nej.

¹¹ Cos Teat Jesús lamajaw jane apmayac nej teowixaw monajiüt, áag tapiüng: “Ngome meáwan icona nerixixan ijlüyiün”, maw.

¹² Wüx landoj majants nej oleajiw, quiaj tasooig apix nej chetet alinomb. Tasaj nejiw:

—¿Ijawana neol tarangas aaga yaja?

¹³ Icona isajan xic Maestro, at isajan xic Teat Xan. Najneaj, atquiaj netam cos xique minatangan, aton xique nequiaach

icon. ¹⁴ Sitiül xique minatangan, aton xique nequiaach icon, nganüy lanajants ileajiün, atquiaj icona aton netam mejantsayon ileajiün. ¹⁵ Xique lantiüch icon mejawan aag ayaj alndom merangan atnej xique lanarang wüx icona. ¹⁶ Naleaing naleaing sasaj icon, nop mos ngondom marang natang teombas ne-neay nej. Aton nop nüünd miün ngondom marang natang teombas neech nej miün. ¹⁷ Sitiül ijawan aag ayaj, merangan atnej, najneajay apmejlüyiün.

¹⁸ Ngome teanandeac aag ayaj wüx meáwan icona, cos xique nerriüjtas icon, sajaw imeajtsan. Pero naleaing netam majlüy atnej apiüng tiül Mipoch Teat Dios: “Nop leaw teasüet anaag apmarroob xileaj najmiüc”, aw. ¹⁹ Xique lanasaj icon aag ayaj wüxan nganaw majlüy, cos wüx apmajlüy, quiaj apmejawan xique aaga naxey leaw lanasaj icon wüx. ²⁰ Naleaing naleaing sasaj icon, Jane apmangoch mayar andeac nop leawa xique süüch mamb, aag ayaj atnej mangoch xic; Jane apmangoch xic apmangoch Xeteat aton, cos nej neech xic niün —aj nejiw Teat Jesús.

Apiüng Judas apmayac nej teowixaw monajiüt

(Mt. 26:20-25; Mr.
14:17-21; Lc. 22:21-23)

²¹ Wüx ndoj mapiüng aag ayaj Teat Jesús, quiaj xeyay tamix omeaats. Condom ranüy tandeac masaj nejiw:

—Naleaing sasaj icon, nop tiül icona apmayac xic teowixaw monajiüt —aj nejiw.

²² Minipilan nej wüx tanguiayiw aag ayaj, quiaj tejawayej teombasiw, ngo majawiw Jane. ²³ Tajlüy nop tiül nejiw leawa Teat Jesús xeyay tandium, alchetem aweaag nöiquian teaüetiw.

²⁴ Quiaj teat Simón Pedro tarang owix müüch nej matün manguiay Jane wüx ombas teamandeac. ²⁵ Condom aaga na-

soic quiaj tatüch alquiriw Teat Jesús, matün manguiay:

—Teat, ¿jane aag ipiüng quiaja? —aw.

²⁶ Teat Jesús tasaj nej:

—Jane sanüüch lopon pan —aw.

Quiaj talop a pan, tüüch a Judas, micual Simón Iscariote. ²⁷ Wüx Judas landoj müet a pan, quiaj tajmel tiülb omeaats nej aaga natang nimeech nenüt Satanás. Condom tasaj nej Teat Jesús:

—Leaw apmerang, quiür irang najen —aj nej.

²⁸ Nejinguind tiül leaw teaüet aweaag ngo maxomüw omeajtsuw neol tasaj atquiaj. ²⁹ Cos aaga Judas nesap iquial tomiün, altiül tapiüngüw Teat Jesús tasaj nej mamb mangal leaw netam nejiw wüx nangos nüt. Altıül tapiüngüw tasoic mamb mambeol nipilan ngo majiür. ³⁰ Judas wüx landoj müet a pan, quiaj taw quiaj, langwiüts.

Noic jayats poch leaw netam marangüch

³¹ Wüx laáw quiaj a Judas, quiaj tapiüng Teat Jesús:

—Nganüy apmajüic najneajay ajlüy Teat Naxey; aton nej apmajüiquich nguineay ajnejay ajlüy Teat Dios. ³² Teat Naxey teamajüiquich nguineay ajnejay ajlüy Teat Dios, at Teat Dios aton apmajüiquich nguineay ajnejay ajlüy Teat Naxey; aag ayaj laliüc majlüy. ³³ Xecualüw, langome sanajlüy ningüy naquiüüb icon alacas nüt. Icona apmeyamban xic; pero sasaj icon atnej tasajasüw monajüüt ninguiüüt: Ngondom meamban niüng sanamb. ³⁴ Netam mendiüman nop alinop atnej xique sandiüüm icon. Aag ayaj jayats poch leaw sasaj icon merangan. ³⁵ Sitiüll icona mendiüman nop alinop, quiaj nipilan apmajawüw xenipilan icon —aw Teat Jesús.

Teat Pedro apmapiüng ngo majaw jane Teat Jesús

(Mt. 26:31-35; Mr. 14:27-31; Lc. 22:31-34)

³⁶ Teat Simón Pedro quiaj tatün manguiay Teat Jesús:

—Teat, ¿nguiane apmeamba? —aj. Teat Jesús tasaj nej:

—Niüng sanamb, ngondom mendüülb xic mamb nganüy; alinoic nüt alndom mendüülb xic mamb —aj nej.

³⁷ Condom quiaj teat Pedro tasaj nej:

—Teat, ¿neol ngondom nandüülb ic mamb nganüye? Xique sajlüy masey nandeow ingow indeow —aj nej.

³⁸ Quiaj tasaj nej Teat Jesús:

—¿Neol tepiüng ique apmendeow ingow sandeowa? Naleaing naleaing sasaj ic menguiay Pedro, wüx nganaw mepaj a gallo, ique lamepiüng arojmbüw ngo mejaw jane xic —aj nej.

Teat Jesús atnej tiiüd andüy niüng ajlüy Teat Dios

14 Aton tasaj nejiw Teat Jesús:

—Nde mechewanimeajtsan wüx inguiayıün sanamb. Iyacanimeajtsan wüx Teat Dios; iyacanimeajtsan wüx xique aton. ² Aniüng Xeteat tiül cielo ajlüy quiaj xeyay najneajnejay iüm niüng alndom macüleran. Sitiüll ngo maleaing, xique ngome sanasaj icon atquiaj. Nganüy sanamb nataag majneaj niüng apmecüliün. ³ Wüx landoj nataag majneaj niüng apmecüliün, quiaj sanandilil najan icon, apmajlüyiüts nöiquian niüng sanajlüy. ⁴ Icona lamejawan nguiane sanamb; aton iyajcan a tiiüd —aj nejiw Teat Jesús.

⁵ Quiaj tasaj nej teat Tomás:

—Teat, ngo najawan nguiane apmeamb, ¿nguineay sanayajcean a tiiüd? —aj nej.

⁶ Teat Jesús tapiüng:

—Xique aaga tiiüd, xique nequiajchiüs palan leawa naleaing, at xique nejchiüs mapacaran. Nejinguind ngondom mamb niüng ajlüy Xeteat Dios sitiül ngo mayar sandeac.⁷ Sitiül naleaing lamejawan jane xic, aton apmejawan jane Xeteat. Nde nganiüy lamejawan jane nej —aw.

⁸ Quiaj tasaj nej teat Felipe:

—Teat, iich xicon najawan miteat, quiaj apmajneaj ximeajtsan —aj nej.

⁹ Tasaj nej Teat Jesús:

—Felipe, ijaw cas nüt sajlüy naquiiüb icon, ¿neol nganaw mejaw jane xique? Cos Jane ajaw xic, atanej majaw Teat Dios aton. ¿Neol tepiüng nüüch icon mejawan Teat Dios?¹⁰ ¿Neol ngo meyar sandeac mepiüng naleaing xique sajlüy tiül Xeteat, at Xeteat aton ajlüy tiül xique? Meáwan leaw sasaj icon, aag ayaj ngome sapiüngan xique. Xeteat najlüy tiül xic, nej arang minajiüt nej.¹¹ Netam mepiüngan naleaing xique sajlüy tiül Xeteat, at Xeteat ajlüy tiül xique. Sitiül ngwüy netam meyariün mepiüngan naleaing leawa sarang.¹² Naleaing naleaing sasaj icon, Jane ayar sandeac, aton apmarang leaw sarang. Nej apmantsopiich wüx leawa xique tarangas, cos xique sanamb niüng ajlüy Xeteat Dios.¹³ Meáwan leaw apmetüniün ocueaj Teat Dios wüx xenüt, xique sanarang, cos atquiaj sanajüiüch mimonajneaj Teat Dios.¹⁴ Xique sanarang cuajantanej leaw apmetüniün xiqueaj wüx xenüt.

Teat Jesús apiüng apmüüch miün Nangaj Espíritu

¹⁵ Sitiül icona indiüman xic, apmerangan meáwan leaw lanasaj icon.

¹⁶ Quiaj sanatün ocueaj Xeteat müüch miün alinop nembeol icon müüch mapac imeajtsan. Aag ayaj Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios. Nej apmacüll maquiüüb icon meáwan nüt.¹⁷ Nipilan leaw ngo mayambüw Teat Dios ngondom ma-

yariw aag ayaj, cos nejinguind ngondom maxom majaw aaga Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios. Icona lamejawan, nej arang leaw naleaing, cos nej almaquiiüb icon, ndoj meáwan nüt apmacüll tiül imeajtsan.¹⁸ Ngome sanacueat icon nómban mejlüyiün atnej ndeoj; saliüc alinomb.¹⁹ Nipilan wüx aaga iüt cam acásan nüt ajawüw xic, ndoj langome apmaxomüw majawüw xic; pero icona apmejawan xic alinomb cos sanapac. Atquiaj icona aton apmepacan meáwan nüt niüng sajlüy.²⁰ Wüx aaga nüt quiaj apmejawan naleaing xique sajlüy tiül Xeteat Dios; at icona ijlüyiün tiül xique, y xique sajlüy tiül icona.²¹ Jane anguiay leawa xic sapiüng, sitiül apmayac wüx omeaats marang atnej, quiaj ajüic naleaing andiüm xic. Xeteat aton andiüm Jane andiüm xic, ata xique aton sanandiüm, sanüüch maxom omeaats majaw wüx xique, —aj nej.

²² Quiaj teat Judas, ngome aaga Iscarioote, tasaj:

—Teat ¿neol tepiüng xicónan quiaj apmeaach xicon najawan ic, jow meáwan nipilan wüx iüt, neol ngondoma? —aj nej.

²³ Quiaj Teat Jesús tasaj nej:

—Leaw nendiüm xic apmarang leawa sapiüng. At Xeteat aton apmandiüm nej, quiaj saliücan najlüyiün nóiquian naquiiüpjan.²⁴ Nganiüy leaw ngo mandiüm xic ngome apmarang leawa sapiüng. Aaga poch leawa teanasaj icon quiaj, ngome sandeácan xique, Xeteat áaga neech xic niün nesaj xic.

²⁵ Teanasaj icon meáwan aag ayaj wüxan saliün ningüy naquiiüb icon.

²⁶ Nganiüy Nangaj Espíritu, aaga Nembeol, leawa Xeteat apmüüch miün wüx xenüt, nej apmaquiaach icon wüx meáwan leaw netam. Nej apmüüch leaam imeajtsan meáwan leaw lanasaj icon.

²⁷ 'Nganüy sanacueat ningüy xemonajneaj nüüch icon, müüch mapac imeajtsan; aag ayaj ngome nöiquian among atnej apac omeajtsüw nipilan monrang ngo majneaj. Ngo metam mechewanimeajtsan, ngo metam mermbolan. ²⁸ Lamenguiayiün lanasaj icon xique sanamb, condom saliüc alinomb najan icon. Sitiül naleaing indiüman xic, apmapac imeajtsan wüx inguiayiün sanamb niüng ajlüy Xeteat Dios, cos nej xenatang. ²⁹ Nganüy lanasaj icon nguineay apmajlüy; atquiaj wüx apmajlüy meáwan aag ayaj, quiaj apmepiüngan naleaing leaw tandeacas.

³⁰ 'Lango matüch nendeac naquiiüb icon alquiriw, cos laliüc majngot minatang nerang ngo majneaj wüx aaga iüt cam. Nej nicuajind ngondom marang wüx ximbas. ³¹ Nganüy cos netam majawüw meáwan nipilan wüx iüt nguineay sandiüm Teat Dios, sanarang leawa nej lamapiüng. Nganüy witiüron, tabaats.

Andeac wüx noic owl uva

15 ¹Xique sajlüy atnej noic owl uva leawa Teat Dios tapiür; nej ajlüy wüx, teamajiür. ² Meáwan xepüüig leaw ngo mayac aóng apmandoquiviüm; nganüy meáwan leaw neón apma-jorrúchan omal para tsatsam mayac altegiüy aóng. ³ At icona aton, Teat Dios lamawiün wüx imbasan meáwan ngo majneaj, cos lameyariüin xepoch. ⁴ Netam tanaámb mejlüyiün nöiquian mequiiüpjan xic; ata xique aton sana-jlüy nöiquian naquiiüb icon. Sitiül ngo mejlüyiün nöiquian mequiiüpjan xic, ngondom merangan nicuajind. Cos atnej arang mipüüig xiül sitiül landojquiow, langondom mayac aóng.

⁵ Xique sajlüy atnej noic owl uva; icona ijlüyiün atnej mipüüig aaga uva quiaj. Jane tanaámb ajlüy nöiquian maquiiüb xic, xique sanaquiiüb; nej ap-

marang xeyay xenajiüt. Icona ngondom merangan nicuajind sitiül ngo majlüyiüts nöiquian. ⁶ Jane ngo macül nöiquian naquiiüb, apmajwan majlos ninguiün atnej arangüch wüx mipüüig uva leaw ngo mayac aong. Quiaj apmawaag, ndoj apxaijnguia majwich tiül biümb mandaab.

⁷ 'Sitiül tanaámb mejlüyiün nöiquian mequiiüpjan xic, ngo ndrom imeajtsan leaw lanaquiaach icon, alndom metüniün xicueaj leaw indiüman, quiaj apmeajndiün. ⁸ Wüx icona irangan xeyay xenajiüt, quiaj apmanderac najneajay wüx ombas Xeteat Dios; aton atquiaj ijüiüquichan naleaing xenipilan icon. ⁹ Xique sandiüm icon atnej Xeteat Dios andiüm xic. Tanaámb ich leaam imeajtsan nguineay xique sandiüm icon. ¹⁰ Xeteat Dios andiüm xic cos sarang leawa nej apiüng. Sitiül atquiaj icona tanaámb merangan leaw lanapiüng, ata xique aton tanaámb sanandiüm icon.

¹¹ Aag ayaj sasaj icon para mapac imeajtsan xeyay meáwan nüt atnej apac ximeaats. ¹² Leawa xic sasaj icon merangan: Aag ayaj mendüüman nop alinop atnej xique sandiüm icon. ¹³ Wüx nop naleaing andiüm aljane, ngo mapiüng wüx, masey mandeow ingow andeow aaga xeyay ajneaj aweaag.

¹⁴ Icona, sitiül apmerangan leawa sasaj icon, apmajlüyiüts xeyay najneaj. ¹⁵ Ngo napiüng icona ijlüyiün atnej mos, cos nop mos ngo majaw cuane arang neneay najjiüt. Xique lanasaj icon mejlüyiün xeyay ajneajiiüts, cos lanüüch icon menguiayiün meáwan leaw lamasaj xic Xeteat Dios. ¹⁶ Ngome icona teyamban xic, xique tayambas icon mejlüyiün xenipilan. Lanüüch icon meamban merangan xenajiüt mesajan meáwan nipilan mayariw sandeac, para nejiw aton tanaámb marangüw leaw sapiüng. Atquiaj Teat Dios apmüüch icon meáwan leaw apmetüniün wüx xenüt. ¹⁷ Inguiayiün, sanasaj icon

alinomb: Netam mendiüman nop alinop.

Nipilan apmajcüiyw majawüw icon

¹⁸ 'Sitiül meáwan nipilan ajcüiyw majawüw icon, ich leaam imeajtsan nejiw landoj lajcüiyw majawüw xic aton. ¹⁹ Sitiül ndot icona apmerangan atnej arangüw meáwan nipilan, nejiw apmajneaj majawüw icon atnej ajneaj mejawayej nejeyéjan quiaj. Nganüy cos xique lanawün icon tiül nejiw, áag ajcüiyw majawüw icon, cos langó merangan meáwan ngo majneaj leaw nejiw arangüw. ²⁰ Ich leaam imeajtsan leaw lanasaj icon wüx tapiüngas: "Nop naison mos ngome alwüx atam minajiüt nej; ajaraw alwüx atam minajiüt neneay najiüt." Sitiül ayambüw ximbas, ata icona aton apmayambüw imbasan xeyay. Sitiül nipilan lamayacüw wüx omeajtsüw leawa sandeac, atquiaj apmayacüw wüx omeajtsüw leaw indeacan. ²¹ Meáwan aag ayaj apmarangüw wüx imbasan cos iyariün sandeac. Ngo majawüw jane neech xic niün.

²² 'Sitiül xique ngo niün nasajüw wüx asoetiw nejiw, ngome apmaya-jcüw ajiüriüw nisoet. Nganüy cos tiü-nas nasajüw, áag ngo majiüriüw cuane mewüyayej wüx. ²³ Jane ajcüiy majaw xic, ajcüiy majaw Xeteat aton. ²⁴ Sitiül ndot ngo narang xeyay cuajantanej najneaj tiül nejiw, leaw nejinguid ngondom marang, ngome apmayajcüw ajiüriüw nisoet. Nganüy masey tajawiüw leawa tarangas, tanaámb ajcüiyw majawüw xic, átan Xeteat aton ajcüiyw majawüw. ²⁵ Atquiaj netam majlüy atnej tapiüngüw mondeac andeac Teat Dios wüx tapiüngüw: "Ngo majlüy cuaneol tajcüiyw majawüw xic", awüw.

²⁶ 'Sanüüch miün nop nembeol icon, aaga Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios. Aliüc imiün niüng ajlüy Teat Dios.

Nej aton apmajüüquich wüx xic. ²⁷ At icona aton apmejüüquichan naleaing wüx xique, cos nde wüx tamelichas saquiaach, icona almequijpan xic.

16 ¹ Nganüy lanasaj icon meáwan aag ayaj, nganandot mepiüngan alinoic nüt xique ngo nasaj icon. ² Cos apmejwanaranan tiül sinagoga. Aton aliüc miün nüt wüx apmambiyaw icon. Ajcüwa monbiy quiaj apmapiüngüw tearangüw minajiüt Teat Dios. ³ Atquiaj apmarangüw cos ngo majawüw jane nej Xeteat, átan ngo majawüw jan xic. ⁴ Nganüy lanasaj icon aag ayaj cos wüx apmajlüy atnej lanapiüng quiaj, quiaj apleaam imeajtsan nguineay xique landoj lanapiüng wüx aag ayaj.

Leaw apmarang Nangaj Espíritu

'Xique nganaw nasaj icon wüx aag ayaj cos saliün naquiiüb icon. ⁵ Nganüy sanandilil, sandüy niüng ajlüy aaga neech xic niün; icona ngo metüniün menguiayıün nguiaj süp. ⁶ Cos lanasaj icon meáwan aag ayaj, nganüy xeyay lamix imeajtsan. ⁷ Naleaing sasaj icon, najneaj sitiül xique sanamb; cos ndot ngo namb, aaga Nembeol müüch mapac imeajtsan ngome aliüc macül mequijüpan. Nganüy sitiül sanamb, xique sanüüch miün aaga Nembeol quiaj. ⁸ Wüx nej aliüc, apmüüch leaam omeaats meáwan nipilan mayajcüw ajiüriüw nisoet; aton apmüüch mayajcüw netam marangüw leawa najneaj. Apmüüch leaam omeajtsüw nguineay Teat Dios apmajaw wüx asoeteran alinoic nüt. ⁹ Ajiüriüw nisoet cos ngo mayariw sandeac. ¹⁰ Nej apmajüüquich leaw naleaing, leaw najneaj marangüch, cos xique sanamb niüng ajlüy Xeteat Dios, langome apmexoman mejawan xic. ¹¹ Nej apmüüch leaam omeaats nipilan nguineay Teat Dios apmajaw wüx asoeteran; cos Satanás, aaga minatang

nerang ngo majneaj wüx aaga iüt cam landoj layacüch asoet.

¹²Aliün najiür cuane sanasaj icon; pero icona nganüy ngondom mejawan cuane wüx sandeac. ¹³Wüx aliüc Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios, nej apmüüch icon mejawan meáwan leaw naleaing; cos nej ngo mandeácan leawa andiüman nej, apmandeac leaw anguiay, aton apmüüch icon mejawan leaw al-iic miün apmajlüy. ¹⁴Nej apmandeac najneaj wüx xique. Apmayar meáwan leawa sapiüng, apmüüch icon mejawan cuane wüx apiüng. ¹⁵Meáwan leaw ocueaj Xeteat, aag ayaj xicueaj aton. Áag tapiüngas leaw Nangaj Espíritu apmandeac masaj icon, aag ayaj ajngot imiün wüx xique.

Apmamix imeajtsan, ndójwüx apmapac imeajtsan

¹⁶'Alacas nüt langome apmexoman mejawan xic, cos sanamb sandüy niüng ajlüy Xeteat. Condom alinoic nüt apmejawan xic alinomb —aj nejiw Teat Jesús.

¹⁷Altiül minipilan nej tatünayej menguiayayej, tapiüngüw:

—¿Quia nguineay amb aag apiüng quiaja? Cos asaj icoots: "Alquiriw nüt alíünan wüx icona langome apmexoman mejawan xic, cos sanamb sandüy niüng ajlüy Xeteat. Condom alinoic nüt apmejawan xic alinomb", maw. ¹⁸¿Cuane aag apiüng: "Alíünan alquiriw nüt quiaja"? Ngondom majawaats cuane wüx amb apiüng —awüw.

¹⁹Teat Jesús tajaw teamandiumüw matüniw nej manguiayiw. Quiaj tasaj nejiw:

—¿Tenguijal ertünayon menguiayayon wüx áag sasaj icon quiaja, alacas nüt langome apmexoman mejawan xic, condom alinoic nüt apmejawan xic alinomba? ²⁰Naleaing naleaing sasaj icon, apmejiüntsan apmamix imeajtsan, pero altegüy nipilan apmapac omea-

jtsüw. Masey icona apmamix imeajtsan, ndójwüx apmapac imeajtsan xeyay.

²¹Atnej arang nop najtaj wüx apwijquiam micual nej, apmecoy omeaats cos lamatüch a ores. Ndoj, wüx lawijquiaw a nine, lango leaam omeaats aaga necoy tamongoch quiaj, cos xeyay apac omeaats majaw lawijquiaw nop nine. ²²At icona, nganüy amix imeajtsan; pero wüx saliüc alinomb najaw icon, quiaj apmapac imeajtsan xeyay; nejinguind ngome apndom mawün aaga apac imeajtsan quiaj.

²³Wüx aaga nüt quiaj nicuajind langome apmetam metüniün menguiayiün xic. Naleaing naleaing sasaj icon meáwan leaw apmetüniün ocueaj Xeteat wüx xenüt, nej apmüüch icon. ²⁴Nganüy nicuajind nganaw metüniün ocueaj Xeteat wüx xenüt; pero sitiül icona apmetüniün apmeajndiün, quiaj apmapac imeajtsan xeyay.

Xique altiül xiwix aaga iüt cam

²⁵Meáwan leawa lanasaj icon ngo najüiquich aleaing miün cuane wüx sandeac. Laliüc matüch a nüt wüx xique langome sanandeac atquiaj, sanandeac aleáingan wüx Xeteat. ²⁶Wüx aaga nüt quiaj icona apmetüniün leaw indiüman wüx xenüt, ngome apmetam natün ocueaj Xeteat Dios müüch icon. ²⁷Xeteat Dios andiüm icon cos indiüman xic. Aton cos lameyariün mepiüngan naleaing tiüñas ximiün niüng ajlüy nej. ²⁸Xique tiüñas ningüy wüx iüt ximiün niüng ajlüy Xeteat Dios. Nganüy sanaw ningüy, sanamb alinomb sandüy niüng ajlüy nej —aj nejiw Teat Jesús.

²⁹Quiaj tasajüw nej minipilan nej:

—¡Ajaj teat, nganüy mbich lamejüiquich aleáingan leaw indeac! ³⁰Nganüy lanajawan ique ijaw meáwan cuajantanej. Nejinguind ngo metam masaj ic cuane andiüm, cos ique

lamejaw. Atquiaj sajawan naleaing Teat Dios neech ic mewiün —ajüw nej.

³¹ Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:

—¿Lameyariüün sandeac nganüye?

³² Nganüün lamatüch a nüt ndajriümeron, mejawan nguiane apmendüyiün inopnopen, cos apmecueatiün xic. Naleaing ngome sanajlüy xíquian quiaj cos Xeteat almaquiiüb xic. ³³ Lanasaj icon meáwan aag ayaj para mapac imeajtsan wüx xic. Masey wüx aaga iüt cam apmemongochiün xeyay ngo majneaj, pero alndom meiücan wüx sitiü apmeyacan imeajtsan wüx xique, cos najntsopiüs wüx aaga iüt cam —aj nejiw.

Teat Jesús atün ocueaj Teat Dios mambeol minipilan nej

17 Wüx ndoj mapiüng aag ayaj Teat Jesús, quiaj taxaing omal majaw cawüx, tataag orar, tapiüng:

—Xeteat Dios, nganüün lamatüch a nüt, ijüiquich mimonajneaj wüx Micual, para nej majüiquich mimonajneaj aton. ² Atnej ique lameaach nej majlüy wüx meáwan nipilan, atanquiaj aton iich mapacüw meáwan nüt ajcüwa nipilan leawa ique lameaach nej. ³ Apmapacüw meáwan nüt cos ajawüw naleaing ique inopüyan Teat Dios, at apiüngüw ique teaach miün Jesucristo.

⁴ Xique lanandeac najneajay wüx ique ningüy tiül nipilan. Lanambich narang meáwan leawa teaach xic niün narang. ⁵ Nganüün Teat, sanandilil sandüy niüng ijlüy, majlüyiür najneajay atnej tajlüyiür wüx nganaw majlüy aaga iüt cam.

⁶ Ajcüwa nipilan leawa terriüjtüw meajchiw xic, lanüjchiw majawüw Jane ic. Ajcüw ayaj minipilanüw, nganüün ique lameajchiw xic. Nejiw lamayactuw wüx omeajtsüw Mipoch, Teat. ⁷ Nganüün lamajawüw naleaing ique tesaj xic meáwan leawa tandeacas. ⁸ Aaga poch

leawa teaach xic lanasajüw, nejiw lama-yariw. Lamajawüw aag ayaj naleaing cos ique teaach xic niün, ximiün niüng ijlüy sajngot.

⁹ Satün icueaj Teat, membeolüw ajcüwa leaw teajchiw xic, cos icueajiw. Xique ngo natün membeol meáwan nipilan leaw ngo mayamb ic. ¹⁰ Meáwan xenipilan ajcüw ayaj ineay; aton meáwan leaw ijiür, ajcüw ayaj saneay. Nejiw teamajüiquichaw xemonajneaj.

¹¹ Nganüün Teat, xique laliüc naw ningüy wüx iüt cam, sanamb sandüy niüng ijlüy; nejiw apmacüliwan ningüy. Xeteat Dios, nangaj ic, imbeolüw meáwan nüt ajcüwa leaw lameajchiw xic, para alndom majlüiyw nójiquian atnej ajlüyiür. ¹² Cos wüx xique sajlüy ningüy naquiüjpüw, ique teamembeol xic nayacüw tiül iwix meáwan leawa teajchiw xic. Nejinguind tiül nejiw ngo ndromoj tiül aaga xeyay ngo majneaj, áagan anop minipilan nimeech; cos netam majlüy atnej lajlüy tiül Nangaj Mipoch.

¹³ Nganüün Teat, sanamb sandüy niüng ijlüy. Wúxan saliün ningüy wüx aaga iüt cam, teanandeac aag ayaj manguiayiw, mapac omeajtsüw xeyay atnej apac ximeaats. ¹⁴ Xique lanasajüw wüx mipoch. Naleaing nipilan ajcüiyw majawüw nejiw, cos lango marangüw ngo majneaj atnej arang jangantanej nipilan, Xique aton ngo narang leaw arang jangantanej nipilan. ¹⁵ Teat, ngo natün mewün nejiw ningüy wüx aaga iüt cam; satün icueaj membeolüw nganan-dot matüch nejiw nimeech. ¹⁶ Cos xique ngo narang atnej jangantanej nipilan wüx iüt, atanquiaj nejiw aton lango marangüw ngo majneaj atnej arangüw jangantanej nipilan. ¹⁷ Iwüniw pálwüx, majlüiyw icueaj, cos atquiaj alndom marangüw najneaj. Nangaj Mipoch apmambeol nejiw cos andeac naleaing. ¹⁸ Atnej ique teaach xic niün wüx iüt,

atanquiaj xique aton lanasajüw mambüw meáwan wüx aaga iüt cam.¹⁹ Xique lanüüch ximeaats namongoch leaw netam namongoch. Atanquiaj aton nejiw netam müjchiw omeajtsüw marangüw leaw ique indiüm, cos aag ayaj naleaing.

²⁰ Aton Teat, ngo natün wúxan nejiw; satün membeol meáwan leaw aliuc miün apmayariw sandeac wüx nejiw amandeaciüw masajüw nipilan wüx xic.²¹ Satün majlüiyiw nóiquian omeajtsüw atnej icora ajlüiyür nóiquian Teat, atanquiaj majlüiyiw aton; cos atquiaj jangan-tanej nipilan alndom majawüw naleaing ique teaach xic niün.²² Atnej xique sajüiquich wüx ique Teat, nguineay ajneaj ijlüy, atanquiaj aton lanüjchiw majüiquichaw xemonajneaj. Wüx aag ayaj alndom majlüiyiw nóiquian atnej icora ajlüiyür.²³ Xique sajlüy tiül nejiw, ata ique Teat, ijlüy tiül xique. Atanquiaj aton alndom majlüiyiw nóiquian omeajtsüw, para meáwan nipilan majawüw naleaing ique teaach xic niün. Aton indiümüw xeyay atnej indiüm xic.

²⁴ Teat, ajciüwa leawa teaach xic, sandiüm majlüiyiw niüng sajlüy, majawüw nguineay ajneaj sajlüy. Cos ique Teat, indiüm xic tanaámb atnej wüx nganaw majlüy aaga iüt cam.²⁵ Xeteat Dios, najneajay irang. Masey nipilan ngo majawüw jane ic, xique naleaing sajaw jane ic. At ajciüwa xenipilan lamajawüw ique teaach xic niün.²⁶ Xique lanüjchiw majawüw jane ic Teat; tanaámb teanasajüw nguineay ijlüy. Atnej indiüm xic Teat, atanquiaj nganüy sandiüm mendiümüw. Xique sanajlüy naquiiüjpüw aton —aw.

Ndeaad Teat Jesús

(Mt. 26:47-56; Mr. 14:43-50; Lc. 22:47-53)

18 Wüx landoj mapiüng aag ayaj Teat Jesús, tawüw quiaj. Tambüw andüiyiw necamb nine lam na-

soic Cedrón. Tandüiyiw quiaj niüng ajlüy acas owl nateaic xiül, maquiiüb minipilan nej.² Aaga Judas, leaw apmayac nej teowixaw monajiüt, ayaag quiaj cos ajlüiyay canchiüjjow quiaj maquiüjpüw Teat Jesús.³ Quiaj tapeay aaga Judas, aquiiüb mamb noic ajlüy soldados, at acas monjiür nadam nangaj iüm, tiüch nejiw mambüw montangtang miteaats maquiiüb fariseos. Ajoyiw linternas, at najquiol irrajayej; aton ajoyiw espadas.⁴ Teat Jesús cos lamajaw cuane aliuc miün apmamongoch, quiaj witüüt tamb mangoch nejiw. Tapiüng:

—¿Jane iyambana? —aj nejiw.

⁵ Quiaj tasajüw nej:

—Aaga Jesús naw Nazaret —ajüw nej.

Teat Jesús tasaj nejiw:

—Jogüy xic —aj nejiw.

Aaga Judas, leaw apmayac nej teowixaw monajiüt, altiül nipilan aton.⁶ Wüx tasaj nejiw Teat Jesús: “Jogüy xic”, maj nejiw, tanaámb tanotoj opechiw, ajmiiciüw pajcavow tiüt.⁷ Condom Teat Jesús tandüy wüx matün manguiay nejiw:

—¿Jane iyambana? —aj nejiw.

Quiaj tasajüw nej alinomb:

—Aaga Jesús naw Nazaret —ajüw nej.

⁸ Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:

—Lanasaj icon jogüy xic. Sitiül xique temeyamban, ijchan mambüw xenipilan —aj nejiw.

⁹ Atquiaj tajlüy atnej lamapiüng Teat Jesús wüx tapiüng: “Meáwan leawa teaach xic, nejinguind tiül nejiw ngome apndrom”, aw.¹⁰ Simón Pedro almajoy nots espada, tasoond tiül ombiüm, tandoog miác olaag nop naxey nenüt Malco, mimos minatang miteaats.

¹¹ Quiaj Teat Jesús tasaj a Pedro:

—¡Pedro, isoc alinomb tiül ombiüm nej miespada! ¿Neol, iyaag a ique ngo metam namongoch aaga naél leaw lamapiüng Xeteat netam namongoche? —aj nej.

**Teat Jesús alteombas
minatang miteaats**

(Mt. 26:57-58; Mr. 14:53-54; Lc. 22:54)

¹² Ajcüwa soldados maquiüjpüw minatangüw nejiw, at monjiür nadam nangaj iüm ocueajiw nipiyan judío, tasapüw Teat Jesús maoeliw. ¹³ Condom taquiüjpüw mamb andüy aniiüng Anás, miocuats Caifás. Aaga Caifás quiaj, nej minatang miteaats tiül aaga neat quiaj. ¹⁴ Nej aaga Caifás quiaj, nejay nesaj monajüüt najneaj mandeow nop naxey ingow ndroj ombas aaga cambaj Israel, maw.

**Pedro apiüng ngo
majaw jane Teat Jesús**

(Mt. 26:69-70; Mr.
14:66-68; Lc. 22:55-57)

¹⁵ Simón Pedro aquiiüb alinop minipilan Teat Jesús, tambüw mandüjpipi mamb Teat Jesús. Aaga alinop quiaj, ayaag nej ombas minatang miteaats. Áag tüünd majmel tinden maquiiüb Teat Jesús; ¹⁶ pero Pedro tacülan mbeay nden. Quiaj aaga naxey neyaag nej ombas minatang miteaats taw, tamb mandeac aweaag nejiür ombeay nden mamelich a Pedro aton.

¹⁷ Condom aaga nüx nejiür ombeay nden tatün manguiay a Pedro:

—¿Neol ngome ique nop minipilan aaga Jesús quiaja? —aj.

Pedro quiaj tapiüng:

—Ngwüy ngome xique —aw.

¹⁸ Ores quiaj naquind, pares tajaltiü biümb ajcüwa mos maquiüjpüw monjiür nangaj iüm, alombomoj teatsantsayej. At a Pedro aton alebem quiaj teatsantsüy mbeay biümb.

**Minatang miteaats
atün manguiay Teat Jesús**

(Mt. 26:59-66; Mr.
14:55-64; Lc. 22:66-71)

¹⁹ Condom minatang miteaats tatün manguiay Teat Jesús Jane minipilan nej, at cuane wüix teamaquiaach. ²⁰ Quiaj tasaj nej Teat Jesús:

—Xique ngo naxot, sandeac niüng ajlüy nipiyan; samb tiül tiül ajcüw a sinagogas, aton samb tiül aaga nadam nangaj iüm, niüng canchiüjow meáwan micual miiütaats. Xique ngo nexotüy wüix sandeac. ²¹ ¿Jow nganüy, neol tetün menguiay xique? Itün menguiayiw ajcüwa tanguiayiw sandeac. Nejiw ich mapiüngüw cuane wüix tandeacas, cos lamajawüw —aj nej.

²² Wüix ndoj mapiüng aag ayaj Teat Jesús, nop nejiür nadam nangaj iüm taleamb nej, tapiüng:

—¿Neol tesaj atquiaj minatang miteaatsa? —aw.

²³ Quiaj tasaj nej Teat Jesús:

—Sitiül ngo majneaj sasaj, ipiüng cuane ngo majneaj sasaj; sitiül najneaj, ¿neol teleamb xique? —aj nej.

²⁴ Condom quiaj aaga Anás tüüch mamb Teat Jesús neóel, andüy niüng ajlüy alinop minatang miteaats, aaga Caifás.

**Teat Pedro tandüy wüx
alinomb mawaiich**

(Mt. 26:71-75; Mr.
14:69-72; Lc. 22:58-62)

²⁵ Teat Pedro tealeámban aliün lembeem quiaj, teatsantsüy. Quiaj tasajüw nej:

—Ngome ique nop minipilan neje aaga naxey quiaja? —ajiw nej.

Quiaj tapiüng teat Pedro:

—Ngwüy, ngome xique —aw.

²⁶ Condom nop mimos minatang miteaats, acualaats aaga naxey

nandooigaran olaag, andooig nej teat Pedro, tasaj nej:

—¿Ngome ique sajaw almequiiüb nej niüng ajlüy acas owil nateaic xiüla? —aj nej.

²⁷Teat Pedro quiaj tandüy wüx alinomb mawaiich, tapiüng ngome nej. Quiaj apaj a gallo.

Teat Jesús alteombas a Pilato

(Mt. 27:1-2, 11-14; Mr. 15:1-5; Lc. 23:1-5)

²⁸Úmban arrow taquijüpüw mamb Teat Jesús imiün aniiüng a Caifás andüy awan niüng ajlüy a gobernador romano. Nejiw ngo majmeliw cos tiül aaga ajlüyay netam marangüw quiaj, sitiül majmeliw aniiüng nop ngome nipilan judío wüx aaga nüt quiaj, apmajlüyiw ngo merixix, langondon metiw tiül nangos nüt pascua. ²⁹Quiaj taw a Pilato mandeacüw maquiüjpüw, tasaj nejiw:

—¿Cuane ngo majneaj arang aaga naxey cama? —aj nejiw.

³⁰Quiaj tasajüw nej:

—Sitiül nej ngome aleaic arang ngo naquiüjpan miün niüng ijlüy —ajüw nej.

³¹Quiaj tapiüng a Pilato:

—Icona iquijüpüw mamb, ijawan wüx asoet nej atnej apiüng tiül minawijquian —aw.

Quiaj tasajüw nej ajcüwa nipilan:

—Xicona ngondom nambiyán nejin-guind —ajüw nej.

³²Atquiaj tajlüy para majlüy atnej lamapiüng Teat Jesús nguineay apmandeow. ³³Condom a Pilato tandilil alinomb tajmel tiül awan, tapaj Teat Jesús matün manguiay, tasaj:

—¿Ique minatangüw nipilan israele? —aj.

³⁴Teat Jesús tasaj nej:

—Aag ayaj itün menguiay cos indiüm mejawa, ngwüy aljane tasaj ic wüx xique? —aj nej.

³⁵Quiaj tapiüng a Pilato:

—¿Neol jow xique mbich nop icona xique? Cos micual miíüt at montang-tang miteaats monquiiüb ic miün niüng sajlüy. ¿Neol, cuane iranga? —aw.

³⁶Condom tasaj nej Teat Jesús:

—Ngome ningüy wüx aaga iüt cam sarang natang. Jondot wüx aaga iüt cam sarang natang xenipilan apmatso-jow; ngome apmujchiw ndeaan najmel teowixaw monajüüt tiül judfós. Nganüy cos ngwüy, ngome ningüy sarang natang —aj nej.

³⁷Pilato tasaj nej:

—¿Naleaingue, ique nop minatang ne-najüüt tiül nejiw ipiünga? —aj nej.

Quiaj tasaj nej Teat Jesús:

—Xique natang atnej lamepiüng quiaj. Áag wijquiatos tiunas wüx aaga iüt cam najüiquich cuane naleaing. Meáwan leawa andiümüw marangüw leawa naleaing, ajcüw ayaj apmandiümüw manguiayiw sandeac —aj nej.

³⁸Quiaj tasaj nej a Pilato:

—¡Mbich jane ajaw cuane naleaing! —aj nej.

Atuniw mandeow Teat Jesús

(Mt. 27:15-31; Mr. 15:6-20; Lc. 23:13-25)

Ndoj mapiüng aag ayaj a Pilato, quiaj taw alinomb masaj nipilan, tapiüng:

—Xique sapiüng aaga naxey cam ngo majiür asoet. ³⁹Icona ipiüngan alndom natsambiich nop najlüy tiül manchiitic wüx nangos nüt pascua. ¿Jow nganüy, indiüman natsambiich aaga naxey minatangana? —aj nejiw.

⁴⁰Quiaj tepajüw tapiüngüw:

—¡Ngwüy, nde metsambiich aag ayaj! ¡Barrabás aptsajmbiüm! —awüw.

Pues aaga Barrabás quiaj, need nej.

19 Condom a Pilato tapiüng ma-jwüch Teat Jesús. ²Ajcüwa soldados tapeatiw sats masoijquiw wüx omal Teat Jesús. At tasojiquiw nej tiül noic

napixeran morada.³ Quiaj tapots mitsojow, tasajiw:

—¡Nganüy mbich ique minatang nenajiüt ocueaj niplan judío! —ajiw.

Quiaj tapots maleambuw nej.

⁴ Condom a Pilato taw alinomb, tasaj a niplan:

—Jogüy lanawün miün mejawan, naleaing sasaj icon xique ngo naxom nicuajind nisoet wüx ombas nej —aj nejiw.

⁵ Quiaj taw Teat Jesús, alwüx omal nej aaga nepeat sats, at almasooig morada napixeran. Quiaj tasaj nejiw a Pilato:

—¡Jogüy aaga naxey! —aj nejiw.

⁶ Quiaj montangtang miteaats maquiüjpüw monjiür nadam nangaj iüm camüm majawüw ajntsop Teat Jesús, yajnguiatoj tiüt apajiw, tapiüngiw:

—¡Ich mandeow wüx cruz! ¡Ich mandeow wüx cruz! —awüw.

Pilato tasaj nejiw:

—Iquiüjpan, icona iyacan wüx cruz, cos xique ngo naxom cuane asoet aaga naxey cam —aj nejiw.

⁷ Ajcüwa niplan judío tapiüngiw:

—Xicona salnajiüran poch tiül xenawijquian niüng apiüng netam mandeow cos awaiich, apiüng Micual nej Teat Dios —awüw.

⁸ Wüx a Pilato tanguiay aag ayaj, mbayat xeyay. ⁹ Condom tajmel awan alinomb, tatün manguiay Teat Jesús:

—¿Nguiane neriowa? —aj.

Teat Jesús ngome tasaj nej nicuajind.

¹⁰ Quiaj tasaj nej a Pilato:

—¿Neol ngo merndeaca? ¿Neol ngo mejaw xique alndom nayac ic wüx cruz, aton alndom natsambiich ique? —aj nej.

¹¹ Quiaj tasaj nej Teat Jesús:

—Ngwiý, nicuajind ngondom merang wüx ximbas sitiül Xeteat Dios ngo müüich ic merang. Naleaing sasaj ic, na jntsop asoet aaga neyac xic tiül iwix —aj nej.

¹² Ajan quiaj a Pilato tayamb nguineay alndom matsambiich Teat Jesús, pero ajcüwa monajiüt tiül judíos tepajiw napac, tapiüngiw:

—¡Sitiül apmetsambiich, ngo majüic ijneaj aweaag a César; cos jangantanej nendiüm marang minatangüy nenajiüt, aag ayaj ngo majneaj aweaag a César! —awüw.

¹³ Wüx tanguiay aag ayaj a Pilato tawün tiül iüm Teat Jesús. Condom nej tsotot niüng ajaw wüx asoeteran, tiül noic nden nenüt Gabata tiül ombeayiw niplan judío. Aag ayaj amb apiüng niüng nequiand tiüt piedra. ¹⁴ Wüx laliüc lembem nüt aaga nüt quiaj, oxep quiaj pascua, quiaj a Pilato tasaj ajcüwa niplan judío:

—¡Jogüy minatang nenajiüt! —aj nejiw.

¹⁵ Nejiw tepajiw napac, tapiüngiw:

—¡Wün, iwün, ich mandeow wüx cruz! —awüw.

Quiaj tasaj nejiw a Pilato:

—¿Quia netam nayac wüx cruz aaga natang nenajiüt icueajiiuna? —aj nejiw.

Quiaj montangtang miteaats tasajiw nej:

—¡Xicona ngo najiüran alinop minatang nenajiüt, áagan a César! —ajiw nej.

¹⁶ Quiaj a Pilato tayac teowixaw nejiw Teat Jesús mayaciüw wüx cruz, taquiüjpüw mamb.

Teat Jesús tajmel wüx cruz

(Mt. 27:32-44; Mr. 15:21-32; Lc. 23:26-43)

¹⁷ Teat Jesús tamb, tüjchiw mambitic a cruz. Taquiüjpüw mamb andüy tiül niüng nasoic omal mondeow. Tiül ombeayiw nejiw apiüngiw Gólgota.

¹⁸ Quiaj tayaciüw wüx cruz Teat Jesús maquiüüb alijipüw. Nop amb wüx miác nej, alinop amb wüx miquiamb nej; nganüy Teat Jesús amb pinawan. ¹⁹ Con-

dom a Pilato tarang acas poch mayacüch wüx omal a cruz. Aaga poch quiaj apiüng: "Jesús naw Nazaret, minatang nenajüüt ocueaj judíos." ²⁰Xeyay nipiilan judío tateowiw aaga poch quiaj, cos niüng tayacüch wüx cruz Teat Jesús ngome miünquiaj, aton cos aaga poch tarangüch wüx ombeayaran hebreo, griego, at wüx latín. ²¹Pero ajcüwa montangtang miteaats tasajüw a Pilato:

—Nde meyac: "Minatang nenajüüt ocueaj judíos." Leaw netam meyac: "Nej nepiüng minatang nenajüüt ocueaj judíos," —ajüw nej.

²²Quiaj tasaj nejiw a Pilato:

—Leaw lanarang landoj lanarang —aj nejiw.

²³Ajcüwa soldados wüx landoj mayacüw wüx cruz Teat Jesús, quiaj tayariw apix nej, tambajcüw apiquiw quiriw mayariw noicnoic quiriw. Condom tayariw a najal micamix nej, aag ayaj ngo majiür niüng ambeteay, najüyeran naw cawüx andüy tiüt. ²⁴Quiaj tandeacüw nejeyéjan quiaj, tapiüngüw:

—Ngome apmambajaats micamix nej, apmasüetiiüts wüx, majüic jane apmayar —awüw.

Atquiaj tajlüy cos landoj lamapiüng tiül Mipoch Teat Dios, niüng apiüng: "Tambajcüw sapix mayariw, tasüetiwi majawüw Jane apmayar xecamix", aw. Atquiaj tarangüw soldados.

²⁵Aliw quiaj niüng ajlüy a cruz mimüüm nej Teat Jesús, at michiig mimüüm nej; at müüm María mintaj teat Cleofas, at müüm María Magdalena. ²⁶Teat Jesús wüx tajaw mimüüm nej, at nop minipilan nej, aaga xeyay tandiümm alquiaj aton, quiaj tasaj mimüüm nej:

—Müm, joyaj nganüy apmajlüy atnej micual —aj.

²⁷Condom quiaj tasaj aaga nop minipilan nej:

—Joyaj teat, nganüy apmajlüy atnej mimüüm —aj.

Naw quiaj aaga nop minipilan nej taquiiüb mamb mimüüm Teat Jesús andüy aniüng nej atnej majiür mimüüm nej.

Tandeow Teat Jesús

(Mt. 27:45-56; Mr. 15:33-41; Lc. 23:44-49)

²⁸Wüx landoj aag ayaj, nej lamajaw meáwan lamapalüch marang. Cos netam majlüy atnej apiüng wüx nej tiül Mipoch Teat Dios, quiaj tapiüng:

—Nind sanganeow yow —aw.

²⁹Ajlüy quiaj nop xar chipiow nachich vino, quiaj tasocoj tiül noic esponja, aag ayaj atnej walang sap. Ndoj cas tayacüw wüx omal nots narix xiül mipüüig hisopo. Quiaj tayacüw wüx ombeay Teat Jesús. ³⁰Teat Jesús wüx landoj machey aaga nachich vino, quiaj tapiüng:

—Canüy lanambich narang meáwan leawa tiünas narang —aw.

Quiaj mangueer omal nej; tayac miespíritu nej teowix Teat Dios; tanaámb andeow.

Tajtiül teombas micostil Teat Jesús

³¹Oxep quiaj pascua, y nipiilan judío ngo mandiumüw macülan wüx cruz mondeow, cos aaga nüt axoodaran quiaj xeyay nangaj. Quiaj tatüniw ocueaj a Pilato majimbajüch oleajiw leaw monlüy wüx cruz para alndom mawüniw tiüt na-jen. ³²Quiaj tambüw a soldados tajmbajüw oleajiw ajcüw tajmeliw wüx cruz maquiüjpüw Teat Jesús. ³³Pero wüx tapeayiw niüng ajlüy Teat Jesús, quiaj tajawüw landeow, taton ngo majimbajüw oleaj nej.

³⁴Condom nop soldado tatal teombas micostil Teat Jesús naag nots lanza, quiaj taw quiej maquiiüb tiül yow.

³⁵Jan tajaw meáwan aag ayaj teamandeac wüx; leawa andeac aag ayaj ajaw naleaing. Alndom mepiügan icona aton naleaing. ³⁶Meáwan aag ayaj tajlüy at-

nej lamapiüng tiül Mipoch Teat Dios wüx tapiüng: "Miolaats nej ngo majmbajaran", maw.³⁷ Aton apiüng tiül Mipoch Teat Dios: "Apmajawjawiw aaga naxey tatileran quiaj", aw.

Tamiüraad Teat Jesús

(Mt. 27:57-61; Mr. 15:42-47; Lc. 23:50-56)

³⁸ Wüx landoj meáwan aag ayaj, quiaj teat José naw tiül cambaj Arimatea tamb majaw a Pilato matün ocueaj, müüch nej maquiiüb mamb Teat Jesús mamiüt. Pilato taneam, quiaj tawün maquiiüb mamb. Aaga José quiaj nop nej minipilan Teat Jesús, pero naleaing axotúyan cos imbol mandüy monajiüt tiül judíos. ³⁹ At teat Nicodemo, aaga tamb mandeac aweaag Teat Jesús noic ongwiüts, nej tamb quiaj aton, ajoy mamb maseyme nimiow gajpowüw (30) kilo najmboc angan süüig naolüch omal tiül mirra maquiiüb áloes. ⁴⁰ Quiaj teat José maquiiüb teat Nicodemo taxainguiw, tayinchaw tiül noic püy najneajay, ayacüw wüx aaga najmboc angan süüig, cos atquiaj arangüw nipilan judío wüx apmamiütüw nop nandeow. ⁴¹ Niüng tayacuw wüx cruz Teat Jesús, quiájan ajlüy acas owil nateaic xiül. Alquiaj noic oxiüt jayatsüy, nganaw mamiütaran quiaj nejinguind. ⁴² Quiájan tayacüw Teat Jesús, cos aaga oxiüt quiaj ngome miünquiaj ajlüy, aton ajcan lami nangos nüt pascua ocueajiw judíos.

Teat Jesús tapac imiün tiül mondeow

(Mt. 28:1-10; Mr. 16:1-8; Lc. 24:1-12)

20 Úmban arrow domingo wüx al-iün mexemem, quiaj tamb niüng ajlüy oxiüt müüm María Magdalena, tajaw aaga piedra nayacüch mapal oxiüt ngo majlüy niüng tayacüch. ² Andilflan tiüt tamb majaw teat Simón Pedro maquiiüb alinop aaga xowüy andiüm nej Teat Jesús. Quiaj tasaj nejiw:

—Lamawüniw tiül oxiüt Teat Naxey, ngo majawaats nguiane tambüw mayacüw —aj nejiw.

³ Camüm manguiayiw aag ayaj, quiaj tamb teat Pedro maquiiüb alinop minipilan Teat Jesús andüiyiw niüng ajlüy oxiüt. ⁴ Ijpiué tambüw acuiürrüw nöiquian, pero aaga alinop quiaj alwüx acuiür, tamong wüx ombas teat Pedro, ombas mapeay niüng ajlüy oxiüt. ⁵ Quiaj tapiür majaw tiül. Tajaw aaga püy tan ajlüy quiaj; nej taton ngo majmel. ⁶ Condom quiaj tapeay teat Simón Pedro andüüban nej. Nej mbich nömban tajmel tiül oxiüt, tajaw aaga püy alquiaj. ⁷ At aaga püy nawincheran wüx omal Teat Jesús ngo majlüy nöiquian maquiiüb aaga alinoic püy; alpejchiüüm pálwüx, tan ajlüy awinchay. ⁸ Condom quiaj alinop minipilan Teat Jesús, aaga naapeay ombas, tajmel tiül oxiüt aton. Wüx tajaw aag ayaj, aleáingan tajaw naleaing lapac. ⁹ Cos ores quiaj nganaw majawiüw leawa lamapiüng tiül Mipoch Teat Dios niüng apiüng Teat Jesús apmapac tiül mondeow. ¹⁰ Condom ajcüwa ijpiüw minipilan Teat Jesús quiaj, tandilileaw alinomb andüiyiw aniüngüw nejiw.

Teat Jesús tejüiwichay majaw nej müüm María Magdalena

(Mr. 16:9-11)

¹¹ Müüm María wüx tapeay alinomb, tacülan mbeay oxiüt, tenguijal ajiünts, tapiür majaw tiül oxiüt. ¹² Quiaj tajaw ijpiüw ángeles alchetemoj niüng tayacüch Teat Jesús; nop amb wüx omal, alinop amb wüx oleaj, apixaw nejiw rajnüy. ¹³ Quiaj tatüniw nej manguiayiw, tasajüw:

—Müüm najtaj, ¿Neol tapots ijiüntsa? —ajüw nej.

Quiaj tasaj nejiw aaga najtaj:

—Cos lajwan aaga Teat Naxey, ngo nájaw nguiane tamb mayacüch —aj nejiw.

¹⁴ Wúxan ndoj mapiüng aag ayaj, wantsat majaw wanopech nej. Quiaj majaw alebem quiaj Teat Jesús, pero nej ngo majaw majneaj sitiül aag ayaj Teat Jesús. ¹⁵ Condom quiaj tasaj nej Teat Jesús:

—Müm najtaj ¿neol tapots ijiüntsa, Jane teameyamba? —aj nej.

Müm María apiüng nej aag ayaj nop nerang najiüt quiaj. Quiaj tasaj:

—Teat, sitiül ique nerwün, isaj xic nguiane almeyac para namb naxaing —aj.

¹⁶ Quiaj tasaj nej Teat Jesús:

—¡María! —aj nej.

Müm María quiaj wantsat majaw nej, tasaj nej wüx ombeayiw nejiw, tiül hebreo:

—¡Raboni! —aj. Aag ayaj wüx ombeayiw nejiw apiüng Nequiaach.

¹⁷ Teat Jesús tasaj nej:

—Nde mesamb xic müüm, cos nganaw namb sandüy niüng ajlüy Xeteat Dios. Quiür isajüw xenipilan, xique sanamb sandüy niüng ajlüy Xeteat, aag ayaj Miteatiün aton; niüng ajlüy Xedios, aag ayaj Midiosan aton —aj nej.

¹⁸ Quiaj tamb müüm María Magdalena masaj minipilan Teat Jesús nej lando majaw Teat Jesús. Aton tapiüng meáwan leawa tasaj nej.

Teat Jesús tejüíquichay tiül minipilan nej (Mt. 28:16-20; Mr. 16:14-18; Lc. 24:36-49)

¹⁹ Tíulan aaga nüt domingo quiaj, wüx langwiiüts, minipilan nej aliw tiül iüm canchiünoj; apalüw ombeay iüm cos imboloj mandüiy monajiüt ocueaj judíos. Camüum majawüw Teat Jesús alebem pinawan nejiw. Quiaj tatepeay nejiw, tapiüng:

—Tamtámban ijlüyiüna —aw.

²⁰ Wüx ndoj mapiüng aag ayaj, quiaj tüüch nejiw majawüw owix nej at micos-

til nej. Xeyay tapac omeajtsüw wüx tajawüw nej. ²¹ Condom tandüy wüx matepeay nejiw alinomb. Tapiüng:

—Tamtámban ijlüyiü. Atnej Xeteat Dios tüüch xic niün, atanquiaj nganüy xique süüch icon meamban meáwan wüx aaga iüt cam —aj nejiw.

²² Wüx ndoj mapiüng aag ayaj, quiaj tapep miifünd nej wüx ombasüw nejiw. Tasaj nejiw:

—Iyariün Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios. ²³ Nganüy jangantanej leaw icona apmeajchiüin macueat arang ngo majneaj, mewüniün wüx imeajtsan asoet nej, at Teat Dios aton apmawün wüx omeaats. Sitiül aljane ngo mandiüm macueat arang ngo majneaj, Teat Dios aton ngome apmawün wüx omeaats asoet nej —aj nejiw Teat Jesús.

Teat Jesús tejüíquichay majaw nej Tomás

²⁴ Tomás, aaga nasoic Cuüch, nej nop tiül ajcüwa gajpiüp (12) minipilan Teat Jesús, ngome tajlüy quiaj wüx tapeay Teat Jesús. ²⁵ Alacas minipilan Teat Jesús tasajüw nej:

—Landoj najawan Teat Naxey!
—ajüw nej.

Quiaj tasaj nejiw a Tomás:

—Sitiül ngo najaw aóp owix nej niüng tapaparan clavos, sitiül ngo naxec tiül nots micual xiwix niüng tapaparan clavos; aton sitiül ngo naxec xiwix teombas micostil nej, nómbar ngo nayar indeacan —aj nejiw.

²⁶ Wüx lamajiür ojpeacüw (8) nüt tatow ndoj aag ayaj, minipilan Teat Jesús canchiütoj alinomb tiül iüm; alquiaj a Tomás maquiüjpüw. Tan ajlüy palaw ombeay iüm, camüum majawüw Teat Jesús alebem pinawan nejiw, tatepeay nejiw, tapiüng:

—Tamtámban ijlüyiüna —aw.

²⁷ Condom quiaj Teat Jesús tasaj a Tomás:

—Ijaw aop xiwix teat, ixec ningüy nots micual iwix, condom iwind iwix andüy ningüy, ixec teombas xecostil. Ipiüng naleaing, nde mechiw imeaats —aj.

²⁸ Quiaj tapiüng a Tomás:

—;Teat Naxey, Xeteat Dios! —aw.

²⁹ Quiaj tasaj nej Teat Jesús:

—Tomás ¿neol, ajcan lamejaw xic tepiüng naleaing lasapaca? Najneajay apmajlüiyi jane apmapiüngüw naleaing lasapac masey ngo majawüw xic naag oniüjcüw —aj nej.

Neol tarangüch a nawiig cam

³⁰ Teat Jesús tarang xeyay cuajantanej ngome aag ajaraw, müüch majaw minipilan nej; pero aton ngome meáwan tarangüch tiül aaga nawiig cam.
³¹ Nganüy meáwan leawa tarangüch tiül aaga nawiig cam, tarangüch para alndom mepiüngan naleaing Teat Jesús. Micual Teat Dios nej; aton mepiüngan nej aaga Cristo lapiürrang aliüc. Cos jangantanej leaw apmayar mapiüng naleaing aag ayaj, apmapac meáwan nüt.

Teat Jesús tejüiquichay majawüw nej ayaíw minipilan nej

21 Wüx landoj aag ayaj, tejüiquichay alinomb Teat Jesús majawüw nej minipilan nej. Atcüy tajlüy wüx tajlüiyi mbeay nadam yow Tiberias. ²Cos acas minipilan nej ajlüiyi quiaj nóiquian, nop teat Simón Pedro, nop teat Tomás aaga nasoic Cuüch, alinop teat Natanael naw tiül cambaj Caná tiül iüt Galilea, at ijpuüw micual teat Zebedeo, maquiüjpüw alijpüw minipilan nej. ³Condom tasaj nejiw teat Simón Pedro:

—Sanamb sandoc —aj nejiw.

Quiaj tasajüw nej:

—Ata xicona sanamban, tabaats —ajüw nej.

Quiaj tambüw, ambüw tiül nop müx. Aaga ongwiiüts quiaj ngo mandocoj nicuajind. ⁴Wüx ümb chüjimbaw raw, quiaj majawüw Teat Jesús alebem mbeay yow. Naleaing nejiw ngo mateotsuw wüx sitiül aag ayaj Teat Jesús. ⁵ Condom quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:
 —Xecualüw ¿tesapan indocona? —aj nejiw.

Quiaj tasajüw:

—Ngo nasapan —ajüw.

⁶ Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:

—Iyacan mindocon amb wüx miác otüeng müx, mbich apmesapan —aj nejiw.

Tarangüw atnej tasoiiquiw. Ndoj ngondon maxainguiw mindocoj nejiw cos chipiow a cüet. ⁷ Quiaj nop tiül nejiw, aaga xowüy andiüm nej Teat Jesús, tasaj teat Pedro:

—Aaga iün Teat Naxey! —aj.

Teat Pedro camüm manguiay aag ayaj, quiaj masooig micamix nej cos tasoond, tanaámb ajchic tiül yow. ⁸ Condom ajcüwa aquiüjpüw nej taquiüjpüw mamb aaga müx andüy wüx iüt. Átan ndoc tanototoj mamb chipiow a cüet, cos ngome miünquiaj wüx iüt, ajiür maseyme coic miow (100) metros. ⁹ Wüx tajtepiw wüx iüt, tajawüw olüic biümb quiaj. Alpiiüm wüx nop cüet, aton alquiaj pan. ¹⁰ Quiaj tasaj nejiw Teat Jesús:

—Ijamünan acas cüet leawa les ndot mesapan quiaj —aj nejiw.

¹¹ Quiaj teat Simón Pedro tajtep tiül müx macheed a ndoc manot andiüm wüx iüt. Aaga ndoc ngo chiütam masey chipiüt tiül nadamdam cüet. Atüch coic miow ic miow gajparoob (153) cüet. ¹² Condom tasaj nejiw Teat Jesús:

—Macaron metiiüts —aj nejiw.

Nejinguind tiül nejiw ngo majntsop matüniw nej manguiayiw jane nej, cos lamajawüw nejay Teat Jesús. ¹³ Quiaj

tatüch nejiw Teat Jesús, tayar a pan müüch nejiw, at a ciuet.

¹⁴Aag ayaj arojmbüw wüx ajüüiquichay majaw nej minipilan nej, wüx landoj apac tiül mondeow.

Teat Jesús tandeac aweaag teat Simón Pedro

¹⁵Wüx landoj üetiw, quiaj Teat Jesús tasaj teat Simón Pedro:

—Simón, micual teat Jonás ¿cuane ipiüng, indiüm xic, ngwüy ajntsop wüx indiüm meáwan aag ayaja? —aj.

Quiaj tapiüng teat Pedro:

—Teat, ique ijaw xique sandiüm ic —aw.

Quiaj Teat Jesús tasaj nej:

—Ijiüriuw quicheech xesapüw —aj nej.

¹⁶Condom tandüy wüx masaj nej amb ijmbüw:

—Simón, micual teat Jonás ¿naleaing indiüm xic? —aj nej.

Quiaj teat Pedro tasaj nej:

—Teat, ique ijaw xique sandiüm ic —aj nej.

Quiaj tasaj nej Teat Jesús:

—Ijiüriuw xesap —aj nej.

¹⁷Condom quiaj tasaj nej amb arojmbüw:

—Simón, micual teat Jonás ¿naleaingue indiüm xique? —aj nej.

Teat Pedro quiaj tamix omeaats ajcan lamasaj nej amb arojmbüw sitiül andiüm nej, quiaj tapiüng:

—Teat, ique ijaw meáwan cuajan-tanej; ique ijaw naleaing sandiüm ic —aj.

Tasaj nej Teat Jesús alinomb:

—Ijiüriuw xesap. ¹⁸Naleaing naleaing sasaj ic, wüx aliün mermonguich, iquiyán quiaj isooig ipix, iriümb leaw niüng indiüm; pero wüx apmertaxey pálwüx apmasooig ic tiül ipix, apmendic iwix, apmequiüraab niüng ngo mendiüm meamb —aj nej.

¹⁹Tasaj nej aag ayaj majüüiquich nuguineay netam mandeow teat Pedro, cos apmandeow wüx arang minajiüt Teat Dios. Ndoj mandeac aag ayaj, tapiüng:

—Indüüüb xic tanaámb —aj.

Nop minipilan nej aaga seyay andiüram

²⁰Wüx wantsat teat Pedro, quiaj tajaw almandüüüb nejiw aaga seyay andiüm nej Teat Jesús, aaga leaw chetet aweaag nöiquian maquiiüb Teat Jesús wüx tetiw, wüx tatün manguiay: “Teat ¿jane apmayac ic teowixaw monajiüt?” maw.

²¹Teat Pedro wüx tajaw almandüüüb nejiw aaga alinop quiaj, quiaj tasaj Teat Jesús:

—Teat ¿jowa neje aaga alinop quiaja? —aj.

²²Quiaj tasaj nej Teat Jesús:

—Sitiül xique nandiüm ngo mandeow, aliün mapac wüx sanandilil alinomb, ¿neol, cuane imbicke? Ique tanaámb indüüüb xic —aj nej.

²³Condom aaga poch quiaj tejüüiquichay manguiayiw meáwan monyar andeac Teat Jesús, tapiürang aaga nop minipilan nej ngome apmandeow. Pero naleaing Teat Jesús ngo mapiüng lango mandeow. Nej tapiüng: “Sitiül xique nandiüm ngo mandeow, aliün mapac wüx sanandilil alinomb, ¿neol, cuane imbicke?”, aw.

²⁴Nej aaga nop tiül minipilan Teat Jesús teamarang aaga nawiig cam. Meáwan aag agüy tajaw, tanguiay. Atquiaj alndom majawaats meáwan leaw tarang, aag ayaj naleaing.

²⁵Aliün majlüy seyay leaw tarang Teat Jesús. Naleaing sapiüng sitiül apmarangüch wüx nawiig meáwan leawa tarang, ngome apmajoy aaga iüt cam. Atanquiaj tajlüy. Amén.

*Leawa tarangüiw
miapóstoles Teat Jesucristo*

Los HECHOS de los apóstoles

Apmüüch miün Nangaj Espíritu

1 Teat Teófilo, tiül aaga nawiig tarangas ninguiniüt tasajas ic meáwan leaw tarang Teat Jesús, at leaw tapots maquiaach. ²Ndójwüx tasajas ic nguineay tamb andüy cawüx tiül cielo. Naleaing wüx nganaw mamb andüy tiül cielo tarriiid miapóstoles nej. Condom tasaj nejiw nguineay netam marangüw, atnej tasaj nej Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios. ³Condom tandeow, pero naleaing wüx tapac alinomb tejüiquichay majawüw nej minipilan nej tiül ic miow (40) nüt. Atquiaj tarang majaraw naleaing nej almapac. At tasaj nejiw nguineay ajlüy tiül micambaj Teat Dios.

⁴Wüx Teat Jesús aliün maquiiüb nejiw, tasaj nejiw nde mawüw tiül Jerusalén, tapiüng:

—Iciliün aag leaw lamapiüng Teat Dios aliüc miün apmajlüy. Aag ayaj landoj lanasaj icon ninguiniüt. ⁵Naleaing Juan tüüch yow nipilan, pero aag ayaj náagan yow. Nganüy icona alningüy alacas nüt apmeyariün Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios —aw.

Wüx Teat Jesús tamb andüy tiül cielo

⁶Condom alinoic nüt wüx aliün maquiüpüw Teat Jesús, tatüniü manguiyaw:

—Teat, ḡnganüy nüt cam apmeaach majlüyiiüts wüx micambajaats Israel alinomba? —ajüw.

⁷Teat Jesús tasaj nejiw:

—Icona ngo metam mejawan ngow, ngün nüt apmajlüy aag ayaj. Cos néjan quiaj Teat Dios ajaw ngow ap-

müüch majlüy aag ayaj. ⁸Icona apmeajndiün Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios majlüy wüx imbasan, quiaj alndom merangan cuajantanej. Apmemelichan mendeacan wüx xique naw ningüy tiül cambaj Jerusalén. At apmeamban tiül meáwan cambaj tiül Judea, at meáwan tiül Samaria. At apmeamban meáwan tiül palpálwüx cambaj wüx iüt —aj nejiw.

⁹Condom wüx Teat Jesús landoj mapiüng aag ayaj, tanaámb amb andüy cawüx tiül cielo, teamajawüw nej. Ndoj tajngot noic oic taxot nej, langó maxomüw majawüw. ¹⁰Nejiw tealeámban majawüw andüy cawüx niüng amb Teat Jesús, quiaj tajawüw ijpuw teat monxey alembemoj niüng ajlüyiw nejiw, xowüy larraw apixaw nejiw. ¹¹Condom tendeacüw masajüw nejiw, tapiüngüw:

—Teat monxey monaw Galilea ḡneol teleámban lembemerón ningüy mejawan andüy cawüxe? Cos aaga Teat Jesús les ndot mejawan aw niüng ijlüyiün amb andüy cawüx tiül oic quiaj, atquiaj aliüc alinomb wüx aliüc imiün tiül cielo —awüw.

Tarriütüch Matías marang ingow Judas

¹²Condom quiaj tandilileaw andüiyi Jerusalén imiünwüx wüx tiüc nasoic mitiüc Olivos. Aaga tiüc quiaj ngome miünquiaj ajlüy naw Jerusalén; ajiür atonej alndom majüyiw wüx noic nüt axoodaran. ¹³Nejiw wüx tapeayiw tiül cambaj Jerusalén, quiaj tajtepiw andüiyi cawüx tiül amb ijpuw iüm niüng axojetuw Pedro, Jacobo, Juan, Andrés, Felipe, Tomás, Bartolomé, Mateo, Jacobo micual Alfeo, Simón nasoic Zelote, at a Judas michiig Jacobo. ¹⁴Meáwan nejiw noic nej omeajtsiw tanaámb canchiüjow quiaj matajciuw orar, aquüijpüw michiig Teat

Jesús, at a María mimüm nej, aton alacas montaj.

¹⁵ Noic nüt wüx tajlüiyiw quiaj, atüch maseyme acoic miow nimiow (120) nipilan, quiaj witiüt a teat Pedro masaj nejiw, tapiüng:

¹⁶ —Xecojow xechijquiaw, naleaing tajlüy meáwan atnej apiüng tiül Mipoch Teat Dios tarang teat David, wüx Nangaj Espíritu tambeol nej mapiüng nguineay apmarang a Judas, aaga nequiiüb monsap Teat Jesús. ¹⁷ Cos Judas tateoraw tiül naquijüpán, at tajlüy tiül marang aaga najiüt sarangan. ¹⁸ Aaga Judas quiaj, tamb mangal noic iüt naag mitomiün nej, aag tangüyeran wüx tarang aaga xeyay ngo majneaj quiaj. Condom tamb terrondüy onic, tandeow. Ndoj tajmiüc mojcoj tiüt, tajpoet otüeng nej, taw meáwan mixiüt aonts nej. ¹⁹ Meáwan nipilan moncül Jerusalén tanguiayiw nguineay tajlüy. Áag tüjchiw manüt aaga iüt quiaj Acéldama. Aaga poch Acéldama quiaj, apiüng Mifüt Quiej.

²⁰ Cos larangüch tiül Mipoch Teat Dios tiül Salmo, apiüng:

Ich majlúyan aaga iüt niüng acüll nej, nde macül quiaj nejinguind, aw.

At aton tiül alinoic Salmo apiüng:

Ich majmel alinop marang ingow nej, aw.

²¹ 'Nganüy netam mayacaats nop naxey leaw almaquiiüb icoots meáwan

nüt wüx Teat Jesús almaquiiüb icoots,

²² ajan wüx a nüt Juan tüüch yow Teat Jesús, ndójwüx quiaj Teat Jesús

tamb andüy tiül cielo. Cos netam

maquiüjpaa ts alinop leaw naleaing tajaw Teat Jesús nguineay tapac alinomb —aw a Pedro.

²³ Quiaj tayacüw ijpiüw monxey

náwan tiül nejiw, nop José nasoic Barsabás, at ajiür alinoic minüt nej

nasoic Justo. At tayacüw alinop nenüt Matías. ²⁴ Ndoj, quiaj tatajciüw orar, tapiüngüw:

—Xeteatiün Dios, ique ijaw tiül omeaats meáwan nipilan, nganüy iich majüic najawan ngün lamerriüd tiül ajctüwa ijpiüw cam. ²⁵ Netam alinop majmel marang apóstol, cos aaga Judas tacueat aaga najiüt quiaj wüx tarang aaga nadam nisoet, ndoj tamb tiül aaga xeyay ngo majneaj niüng atüch nej mamb —awüw.

²⁶ Ndoj, quiaj tasüetiw Jane nop tiül nejiw, quiaj tajawiüw Matías netam marang. Quiaj tateoraw tiül ajctüwa gajpanop (11) apóstoles.

Wüx tapeay Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios

2 Wüx tatüch a nüt, nangos nüt na soic Pentecostés, meáwan minipilan Teat Jesús al xenenguemoj nöiquian.

² Camüüm manguiayiw aliüc noic neterriür napac imiün tiül cielo, atnej aterriür napac iünd. Aaga neterriür quiaj tajmel tiül iüm niüng alchetemoj. Meáwan monlüy quiaj tanguiayiw. ³ Quiaj tajawüw atnej xeyay oniw biümb, ajciüw ayaj tajmiüc wüx ombasüw anopnopoj.

⁴ Meáwan monlüy quiaj tajlüy wüx ombasüw nejiw Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios. Ndoj tapots andeacüw pálwüx ombeayaran leaw tüüch nejiw Nangaj Espíritu mandeacüw.

⁵ Titüll aaga nüt quiaj, aliw tiül Jerusalén xeyay nipilan judío, monyamb Teat Dios monaw tiül palpálwüx cambaj wüx iüt. ⁶ Wüx tanguiayaran aaga neterriür quiaj, quiaj sonongotoj quiaj xeyay nipilan. Mbayatoj xeyay wüx tanguiayiw andeacüw ombeayiw nejiw meáwan anopnop minipilan Teat Cristo. ⁷ Xeyay mbayatoj majawüw aag ayaj, quiaj tesajayej, tapiüngüw:

—¿Neol, ngome monaw Galilea nejiw ajciüwa teandeacüw quiaja? ⁸ ¿Neol, nguineay andeacüw ombeayiiütsa, leaw andeacaats nde ajngotoots miüna?

⁹ Cos alningüy palpálwüx nipilan, altiül monaw Partia, monaw Media, monaw Elam, monaw Mesopotamia, monaw Judea, monaw Capadocia, monaw Ponto, monaw Asia, ¹⁰monaw Frigia, monaw Panfilia, monaw Egipto, at monaw tiül Africa niüng ajlüy cambaj Cirene. Alningüy monjüy miün nipilan naw Roma. Altıül nejiw wijquian ningüy judfós nejiw; altiül aton nipilan ngome judío leaw lamayambüw Teat Dios aton. ¹¹At alningüy monaw Creta, at monaw Arabia. Pero nganüy meáwan icoots ranüy manguiayiiüts teamandeacüw ombeayiiüts, nguineay Teat Dios lamarang xeyay najneaj leaw ngome áag ajaraw —awüw.

¹² Cos xeyay mbayajow, ngo majawiüw cuane najlüy, áag tesajayej nejeyéjan quiaj, apiüngüw:

—¿Cuane aag ayaja? —awüw.

¹³ Nganüy altiül itsojayéjan, tapiüngüw:

—Nangüniw, amongochiw wüx anganeowüw vin —awüw.

Pedro tandeac tiül xeyay nipilan

¹⁴ Ndoj Pedro, quiaj tamong maquiüüb ajcüwa gajpanop (11) minipilan Teat Jesúz, lembemoj niüng ajlüy nipilan. Condom tendeac napac manguiayiw, tasaj nejiw:

—Teat cambaj Israel, at meáwan leawa jayats mapeay tiül Jerusalén, nganiüy inguiayiün leaw sanasaj icon: ¹⁵Ajcüwa monksey teamenguiayıün andeacüw cam ngome nangüniw atnej icona ipiüngan. Cos nganüy les tatüch pinawan ajüy nüt. ¹⁶Aaga leaw tenguial mejawan quiaj, aag ayaj lamapiüng tiül Mipoch Teat Dios, tiül nawiig tarang Joel, aaga nendeac andeac Teat Dios, cos apiüng:

¹⁷ Teat Dios apiüng: Alningüy alinoic nüt,

sanüjchiw mayariw Nangaj Xeespíritu meáwan nipilan; quiaj micualan monench at monüx apmandeacüw sandeac, monguich sanüüch maxomüw omeajt-süw leaw ajawüw atnej aümiw, y montangtang ombas nipilan sanüjchiw maxomüw omeajtsüw wüx aümiw.

¹⁸ Wüx aaga nüt quiaj, sanüüch mayariw Nangaj Xeespíritu meáwan monrang xenajiüt, monksey at montaj; condom nejiw aton apmandeacüw sandeac.

¹⁹ Sanarang ateócan cawüx tiül cielo majaraw, tiüt wüx iüt sanarang cuajantanej leaw ngomeaag ajaraw.

Apmajlüy xeyay quiej, apmajlüy xeyay biümb, at apmajlüy xeyay nasop.

²⁰ Quiaj a nüt lango merraj, apmajlüy pojiniü,

at a caaw apmacants atnej quiej.

Aag ayaj apmajlüy wüx laliüc matüch a najneajay nüt wüx apmandilil Teat Naxey.

²¹ Meáwan nipilan leaw apmayambüw Teat Dios, matüniw Teat Dios mawiün nejiw wüxasoetiw, apmawiüw wüx, aw.

²² Teat cambaj Israel, inguiayiün leaw sanasaj icon: Icona tejawan aaga Teat Jesúz naw Nazaret tarang xeyay ateócan wüx tajlüy ningüy maquijüpaats. Tajuic naleaing Teat Dios neech nej miün, cos tambeol nej marang xeyay cuajantanej, leaw icona tejawan aton. ²³ Condom tayacüch tiül iwixan merangan wüx leaw tendiüman. Atquiaj netam majlüy, para majlüy atnej lamapiüng Teat Dios. Icona teyacan teowixaw nipilan monrang ngo majneaj, tesajaniw mayacüw wüx cruz mandeow. ²⁴ Naleaing Teat Dios tapacüüch nej alinomb, tawün nej tiül mondeow, cos nej ngondom macül niüng acül mondeow. ²⁵ Teat David

tanomb tandeac wüx nej tiül minawiig nej, tapiüng:

Xique tajawas Teat Dios tanaámb al-maquiiüb xic;
cos nej alwüx xeác, ngo nimbol nandüy nicuajind.

²⁶ Xeyay apac ximeaats, ngo paxiüm nandeac wüx aag ayaj.

At ngo napiüng wüx masey nandeow, cos sanapac alinomb.

²⁷ Ique ngome apmecueat xic tiül niüng acüliw mondeow, apmepacüüch xic alinomb.

Ngome apmeaach majmboc xecuerpo, cos nangaj micual xic.

²⁸ Ique Teat, teaach xic najaw ngün a tiiüd amb andüy niüng apacaran meáwan nüt.

Apmeaach mapac ximeaats cos sanajlüy niüng ijlüy, aw.

²⁹ Teat monxey micual iüt, inguiayıün. Aaga miteatiüts David naleaing tandeow tamüüraad; mioxüt nej al-ningüy ajawaats nganüy nüt cam al-iün majlüy. ³⁰ Naleaing cos nej nop nej nendeac andeac Teat Dios tajaw naleaing apmajlüy leaw tasaj nej Teat Dios, nguineay Teat Cristo aliüc miün apmajlüy naw tiül micual micual nej. Aag ayaj apchetem niüng chetej nej, amarang natang nenajiüt. ³¹ Teat David, cos tajaw aag ayaj, áag tandeac wüx nguineay apmapac alinomb Teat Cristo, ngo macüil tiül niüng acüliw mondeow, at micuerpo nej ngome apmajmboc. ³² Nej aaga Jesús quiaj, Teat Dios tapacüüch nej alinomb. Meáwan xicona tajawasan naleaing aag ayaj. ³³ Teat Dios taquiiüb nej mamb andüy tiül cielo marang natang quiaj. Nej lamiüünd aaga Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios leawa tasoic apmüüind. Nganüy lamüüch miün. Meáwan aaga leaw ijawan quiaj, leaw inguiayıün nganüy cam, aag ayaj Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios nerang. ³⁴ Teat

David ngo mapac alinomb mamb tiül cielo, pero nej tapiüng:

Teat Dios tasaj a Teat Naxey:
“Cheter ningüy amb wüx xeác,
³⁵ leaw ndoj nayac moncüy majaw ic, melembech wüx ileaj”.

³⁶ Nganüy ich manguiay meáwan micual iüt Israel, aaga Teat Jesús tembiyan wüx cruz, Teat Dios lamayac nej nganüy marang natang, cos nejay aaga Cristo —aj nejiw.

³⁷ Wüx tanguiayiw aag ayaj ajcüwa nipilan quiaj, tayajcüw tiül omeajtsüw nejiw xeyay ngo majneaj arangüw. Quiaj tasajüw a Pedro y alacas apóstoles:

—Teat monxey, jow nganüy ¿cuane sanarangana? —ajüw.

³⁸ Quiaj tasaj nejiw a Pedro:

—Ich leaam imeajtsan xeyay ngo majneaj irangan, nde nganüy irangan na-jneaj. Ndoj iyariüin yow meáwan in-opnopon wüx minüt Teat Jesucristo, majjüic laaw isoetiün. Quiaj Teat Dios apmütüch meyariün Nangaj Miespíritu nej. ³⁹ Cos Teat Dios lamapiüng apmütüch miün Nangaj Miespíritu nej müüch icon, müüch miculan, at meáwan leaw apmayamb Teat Dios alinoic nüt. Cos aag ayaj apmujndi wüx meáwan nipilan leaw Miteatiüts Dios apmapaj miünw —aj nejiw.

⁴⁰ Condom tasaj nejiw xeyay wüx aag ayaj, tapaj nej ocueajiw, tapiüng:

—Iyamban Teat Dios, isajan mawün isoetiün, cos atquiaj alndom meriowan tiül ajcüwa nipilan monrang ngo majneaj quiaj —aw.

⁴¹ Condom meáwan leawa tayariw, at leawa tayaciüw wüx omeajtsüw andeac teat Pedro tayariw yow. Aaga nüt quiaj tajlüiyiw xeyay jayats monyar andeac Teat Dios, atüch maseyme arej mil nipilan. ⁴² Nejiw tanaámb arangüw atnej taquiajchiw nejiw miapóstoles Teat Jesús. Tajlüiyiw nóiquian maquiüjpüw meáwan monyar andeac Teat Dios, tata-

jcüw orar, at tajineaw a pan müetiw nóiquian para leaam omeajtsüw wüx neol tandeow Teat Cristo.

Leaw tarangüw ajcüw ombas monyar mipoch Teat Cristo

⁴³ Meáwan nipilan xeyay mbayatoj, cos minipilan Teat Jesús tarangüw xeyay ateócan, xeyay cuajantanej leaw ngome aag ajaraw. ⁴⁴ Meáwan leaw tayariw andeac Teat Jesús tajlüiyiw nóiquian. At meáwan leaw almajiürüw tacanchichaw nóiquian. ⁴⁵ Wüx anüpjiw iüt, iüm, teng-wüy cuajantanej leaw ajiürüw, ajineaw ombeat müjchiw anopnop leaw netam nejiw. ⁴⁶ Nejiw ngo macueatiw ambüw canchiümoj tiül nadam nangaj iüm. At tanaámb canchiüjow nóiquian müetiw pan anüngüw nejiw. Ajlüyay apac omeajtsüw, xeyay ajneaj omeajtsüw. ⁴⁷ Nejiw palúyan tandeacuw na-jneaj wüx Teat Dios, at meáwan nipilan ajneaj majaw nejiw. Meáwan nüt Teat Dios teamayac wüx majlüy xeyay mon-yar andeac nej.

Tajneaj nop coex

3 Noic nüt teat Pedro maquiiüb teat Juan tambüw nóiquian andüiyiwi tiül nadam nangaj iüm, andüy wüx nchejliow nüt, ores atajcüch orar. ² Alquiaj nop naxey necoex nde wijquiaw. Meáwan nüt aquüiraab mamb machetecharan mbeay nadam nangaj iüm metüney, matün ocueaj jane apmajmel tiül a nadam nangaj iüm. Aaga ombeay nangaj iüm quiaj nasoic Natsajüy Ombas. ³ Aaga necoex quiaj, wüx tajaw a Pedro y Juan laambüw apmajmeliw tiül nadam nangaj iüm, quiaj tatün nej ocueaj. ⁴ Quiaj lembetoj majawüw nej. Condom tasaj nej a Pedro:

—Ijaw xicon —aj.

⁵ Quiaj tajaw nejiw apac omeaats, teamacüll cuane apmujchiw. ⁶ Quiaj a Pedro tasaj nej:

—Ngo najiür plata, ngo najiür oro; pero naleaing leawa sajiür sanüüch ic: wüx minüt Teat Jesucristo naw Nazaret, sasaj ic witiiür ijüy —aj nej.

⁷ Quiaj teat Pedro tasap miác owix nej mawitich. Andüüban tajneaj oleaj nej, at nic oleaj nej. ⁸ Condom ajchic cawüx witiow lombom, quiaj tajüy. Ndoj tajmel tiül nadam nangaj iüm maquiiüb nejiw, teajüy, teajchic, teamapiüng najneajay lamarang Teat Dios. ⁹ Meáwan nipilan tajawüw nej lajüy, at teamapiüng najneajay lamarang Teat Dios. ¹⁰ Taja-wüw nejay aaga naxey quiaj lambójan chetej metüney mbeay nadam nangaj iüm nasoic Natsajüy Ombas, áag mbayatoj xeyay wüx tajawüw lajneaj.

Pedro tandeac tiül minden iüm nasoic ocueaj Salomón

¹¹ Aaga naxey lajneaj micoex quiaj, ngo matsambiich a Pedro y Juan. Condom meáwan nipilan mbayatoj, tambüw acuiürrüw majawüw nejiw tiül minden iüm nasoic ocueaj Salomón. ¹² Pedro wüx tajaw ajcüwa nipilan quiaj, tapiüng:

—Teat cambaj Israel, ¿Neol mbayeron wüx aag ayaja? ¿Neol tejaw-jawan xicona? Atnej ajüic ipiüngan xi-cona süjchiün majneaj aaga naxey quiaj, atnej xicona süjchiün majüy nde ajneaj ximeajtsan. ¹³ Ngwiý, xicona ngondom narangan aag ayaj. Teat Dios nerang aag ayaj, Midios miteatiiüts Abraham, Midios teat Isaac, Midios teat Jacob, at Midiosiw mixejchiiüts monlüy tanomb. Nejay aaga Teat Dios quiaj tataag ma-jneaj aaga naxey cam, para alndom ma-yarich andeac Teat Jesús, aaga Micual Nej. Aag ayaj icona teyacan teowix mon-ajiüt mandeow. Wüx tandiüm a Pilato matsambiich, icona ngome tendiüman, tepiüngan ich mandeow. ¹⁴ Icona ingow

itüniün tsajmbium aaga nangaj nerang najneaj quiaj, tetüniün maw wüx aaga nerang ngo majnej nembiy nípilan.¹⁵ Atquiaj terangan, tembiyan aaga tenguijal mepacüüch meáwan leaw almajlüy. Pero naleaing Teat Dios tapacüüch nej alinomb. Aag ayaj xicona tajawasan naleaing.¹⁶ Nganiyi aaga naxey cam leaw ijawan, Teat Dios tataag nej majnej, cos sayakan ximeajtsan wüx Teat Jesús, ngo nachiwean ximeajtsan. Áag nganüy ijawan nej lajneaj nómbar.

¹⁷ 'Teat monxey, xique sajaw naleaing icona wüx tembiyan Teat Jesús mequiijpan minatangan monajiüt, terangan aag ayaj cos ngo mejawan nicuajind; ipiüngan najneaj temerangan.¹⁸ Quiaj tajlüy atnej tanomb lamapiüng Teat Dios. Cos meáwan mondeac andeac nej tapiüngüw aaga Cristo, Micual Teat Dios, apmamongoch xeyay ngo majnej.¹⁹ Nganüy ich leaam imeajtsan naleaing xeyay ngo majnej temerangan. Indililean iyamban Teat Dios cos nej alndom mawün isoetiün. Quiaj Teat Dios apmüüch icon mapac imeajtsan,²⁰ wüx apmüüch miün Teat Jesucristo, aaga lamapiüng apmüüch miün mambeol icon.²¹ Nganüy naleaing nej netam macül tiül cielo, leaw atüch a nüt wüx Teat Dios apmataag majnej meáwan ngo majnej, atnej lamapiüngüw mondeac andeac nej najlüiyi tanomb.²² Teat Moisés aton tasaj mixejchiiüts, tapiüng: "Teat Dios apmayac nop nendeac andeac nej imiün tiül icona, atnej tayac xic. Netam menguiyiün meáwan leaw apmasaj icon."²³ Cos meáwan nípilan leaw ngo mayar andeac aaga nendeac andeac Teat Dios quiaj, apmajwan nómbar, ngondonom macül tiül micambaj nej."

²⁴ 'Meáwan mondeac andeac Teat Dios leaw tajlüiyi tanomb ajan wiix Samuel tapiüngüw wüx aaga leaw almajlüy nganüy cam.²⁵ Icona micual icon Israel, atnej tajlüiyi tanomb andeac Teat

Dios. At ijlüiyiün tiül aaga poch Teat Dios tüüch mixejchiiüts, cos tasaj Abraham: "Meáwan nípilan wüx iüt apmaxomüw monajnej wüx ombas micual leaw aliiüc miün apmajlüy."²⁶ Teat Dios wüx tapacüüch alinomb Micual Nej, mbas tüüch miün mambeol icon, müüch icon mejiüran monajnej; aton müüch icon inopnopon mecueatiün irangan ngo majnej —aj nejiw a Pedro.

Teat Pedro y teat Juan tajlüiyi teombasüw monajiüt

4 Pedro y Juan tenguialeámban mandeactiw aag ayaj masajüw nípilan, quiaj ajngotoj miteaats aquiüjpüw minatang monjiür nadam nangaj iüm, aton aquiüjpüw saduceos.² Quiaj tajcüiyi xeyay, cos Pedro y Juan tenguijal maquiajchiw nípilan, teamasaüw mondeow apmapacüw alinomb cos Teat Jesús tapac alinomb.³ Quiaj tasaparanüw maquiibaranüw mamb mayacaranüw tiül manchiüc cos langwiiüts. Tawüniw amb alinoic nüt.⁴ Pero naleaing xeyay nípilan leaw tanguiayi andeaciüw Pedro y Juan tayariw Mipoch Teat Dios. Ajciüw ayaj atüch maseyme acoquiar mil monxey.

⁵ Larraw tiüt amb alinoic nüt, quiaj sonongotoj tiül Jerusalén meáwan monajiüt ocueajiw judíos, aquiüjpüw montangtang monajiüt tiül nejiw, at mondüy wüx aaga poch tüünd Moisés.⁶ Aquiüjpüw aton aaga minatang miteaats nenüt Anás, aquiüjpüw Caifás, Juan, Alejandro, at meáwan acualajtsüw natangtang miteaats.⁷ Quiaj tapiüngüw majanüw a Pedro y Juan. Wüx lapeayiw, quiaj tamongochiw lembemoj pinawan. Ndoj cas tatüniw manguiayiw, tasajüw:

—¿Nguiane meyariün minajiütan merangan aag ayaja? ¿Ngwüy jane nesaj icon merangana? —ajiw.

⁸Teat Pedro, ambeol nej Nangaj Es-píritu ocueaj Teat Dios, quiaj tasaj nejiw:

—Teat Xan monajiüt, montangtang monajiüt tiül Israel: ⁹Icona lametüniün menguiayün xicon wüx aaga najneaj larangüch wüx ombas nop naxey la-jneaj micoex, nguineay tajneaj. Najneaj, sanapiüngan. ¹⁰Nganüy meáwan icona inguiayün, ich manguiay aton meáwan cambaj Israel. Aaga naxey alningüy tim-basan cam, tajneaj wüx minüt Teat Jesúus naw Nazaret, áag icona teyacan wüx cruz, ndoj Teat Dios tapacüüch alinomb. ¹¹Aaga Teat Jesúus quiaj, ne-jay aaga piedra icona monrang iüm teloxiün ninguiün, nganüy lafün marang xeyay netam piedra tiül oxing iüm. ¹²Nejinguind alinop ngondom mawün asoeteran; cos Teat Dios ngo mayac alinop ningüy wüx aaga iüt cam leaw alndom mawün asoetiiüts, áagan Teat Jesúus alndom —aj nejiw.

¹³Monajiüt wüx tajawüw a Pedro y Juan nómbar ngo mimboloj wüx andeacüüw, at tajawüw nejiw ngome nequiaachayej, ajlüiyiw at nejiw jangan-tanej, quiaj mbayatoj. At tajawüw ajcüuw ayaj taquüjpüw Teat Jesúus. ¹⁴Cos aaga naxey lajneaj micoex nej alebem niüng ajlüiyiw nejiw, quiaj lango majiürüw cuane mapiüngüw. ¹⁵Quiaj tasoiiqui a Pedro y Juan mawüw tiül moncanchiüñ para alndom mandeacüüw wüx nguineay apmarangiüw. ¹⁶Quiaj tapiüngüw:

—¿Cuane apmarangaats wüx ombasiüw ajcüwa monkay quiaja? Cos naleaing nadam ateócan lamarangiüw, aag ayaj lajüic, lamanguaiyiw meáwan nipilan moncül tiül Jerusalén. Icootsa ngondom mapiüngaaats ngo maleaing. ¹⁷Nganiyi, ngana majiüy aag ayaj manguiay cambajiiüt, netam maliquajtsüw mambolojchiiüts, masajaats nde mandüiyiw wüx alinomb mandeacüüw wüx minüt aaga Jesúus quiaj —awüw.

¹⁸Ndoj, quiaj tapajüw a Pedro y Juan maliquiaw, tasajüw nómbar ngondom mandeacüüw, aton ngondom maquia-jchiw nipilan wüx Teat Jesúus. ¹⁹Quiaj tapiüngüw a Pedro y Juan:

—Nganüy ipiüngan teat, ¿quia najneaj majaw Teat Dios nayariün indeacana, ngwüy nayariün andeac neje? ²⁰Naleaing xicona ngondom nacueatiün nandecan leaw lanajawan, leawa lananguayiün —awiüw.

²¹Quiaj tandüiyiw wüx maliquiaw alinomb, tasajüw apmamongochiw xeyay ngo majneaj sitiül mandilileaw marangiüw alinomb. Ndoj tatsambi-jchaw, cos ngo maxomüw nguineay müjchiw mamongochiw ngo majneaj. At imbolej mandüiyiw nipilan, cos meáwan nipilan tapiüngüw Teat Dios netaag majneaj aaga necoex quiaj. ²²Pues aaga naxey lajneaj micoex quiaj, lamong ic miow (40) mineat nej.

Tatüniw ocueaj Teat Dios mambeol nejiw nde mimboloj

²³Pedro y Juan, wüx landoj tsajmbiüjow, quiaj tambüw majawüw aquüijpüw nejiw. Tapiüngüw meáwan leaw tasajüw nejiw montangtang miteaats at montangtang monajiüt tiül nangaj iüm. ²⁴Wüx landoj manguiayiw aag ayaj, quiaj tatajcüw orar, tasajüw Teat Dios noic nej omeajtsüw, tapiüngüw:

—Xeteatiün Dios, ique terang cielo, terang iüt, terang ndec, at terang meáwan leaw almajlüy. ²⁵Naleaing nde tanomb tapiüng a teat David, aag nerang minajiüt, cos timbeol nej marang wüx nawiig nguineay ipiüng. Nej tapiüng: ¿Neol tapots ajcüiyiw meáwan nipilan tiül meáwan cambaja?

¿Neol tamb wüx omeajtsüw leaw nóm-bar ngondom marangiüwa?

²⁶Meáwan monajiüt monaw tiül palpál-wüx cambaj sonongotoj,

at montangtang tiül cambaj canchiütoj nóiquian, majcüiyw majawüw Teat Dios, aton majcüiyw majawüw Teat Cristo, aw.

²⁷ Cos naleaing canchiütoj tiül aaga cambaj cam a Herodes maquiiüb a Poncio Pilato maquiüjpüw nípilan judío, at pálwüx nípilan ngome judíos, majcüiyw majawüw nangaj micual, aaga Teat Jesús, leaw lameyac marang minajiüt. ²⁸ Atquiaj tarangüw para majlüy atnej lamepiüng nomb atquiaj apmajlüy. ²⁹ Nganüy Teat, ijaw nguineay tandeacüw wüx ximbasan ajcüwa monajiüt. Aag satüniün meaach xicon narangan minajiüt, nandeacan mipoch nde nimbolan. ³⁰ At tanaámb Teat, iyac iwix wüx xicona, para alndom namongochiün iün andeow nípilan, narangan ateócan, at cuajantanej ngomeaag ajaraw, wüx nangaj minüt micual Teat Jesús, —awüw.

³¹ Ndoj matüniw ocueaj Teat Dios, quiaj tajlang atnej noic ateam niüng canchiüjow. Quiaj tiün wüx ombasüw nejiw meáwan anopnopoj aaga Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios; ndoj ngo mimboj mandeacüw Mipoch Teat Dios.

Tacanchichaw nóiquian meáwan ajiürtuw

³² Meáwan nejiw leaw lamayariw mipoch Teat Cristo tajlüiyw noic nej omeajtsüw, noic nej ayajciüw. Atquiaj nejinguind ngo mapiüng aneáyan nej leaw ajiür, tajlüy ocueajiw nejiw meáwan. ³³ Miapóstoles Teat Jesús tanaámb mandeacüw, ngo memboloj masajüw wüx nípilan nguineay tapac alinomb Teat Jesús, cos Teat Dios xeyay ambeol nejiw. ³⁴ Atquiaj ngo majlüy tiül nejiw nejinguind leaw ngo majiür leaw netam. Cos meáwan leaw ajiür iüt tengwüy iüm, wüx ndoj manüüb lamajoy ombeat ³⁵ mayacüw teowixaw miapóstoles Teat Jesús.

Condom nejiw lamajineaw müjchiw anopnop leaw netam nej. ³⁶ Tajiüy nop tiül nejiw nenüt José, leaw ajctüw apóstoles tujchiw manüt Bernabé. Aaga poch quiaj amb apiüng micual neech mapac omeaatsaran. Nej levita nej naw Chipre. ³⁷ Tajiür noic miíüt nej, tanüüb. Condom tajoy ombeat tayac teowixaw miapóstoles Teat Jesús.

Tajiüryuw nisoet Ananías maquiiüb Safira

5 At aton nop naxey nenüt Ananías y mintaj nej nenüt Safira, nej tanüüb noic miíüt nej. ² Aaga naxey quiaj ngo mambich majoy ombeat iüt anüüb, tawün quiriw, taxot aweaag mintaj nej. Condom tajoy alquiriw mayac teowixaw apóstoles. Tawaiich, tapiüng áagan ayaj ombeat. ³ Quiaj tasaj nej teat Pedro:

—Ananías ¿neol nguineay nimeech tayac tiül imeaats mewaiich Nangaj Espíritu, mexot ombeat miíüta? ⁴ ¿Neol jondot majlüy ngo menütuba, neol ngome ineaye? Aton wüx lamenüüb, ¿neol ngome ineay a tomiün ombeat? ¿Neol tendiüm merang aaga ngo majneaj quiaja? Aag ayaj Teat Dios iwiich, ngome nípilan —aj nej.

⁵ Ananías wíxan tanguiay aaga poch quiaj, quiaj ajmiüc andeow wüx. Condom meáwan leawa tanguiayiw aag ayaj mbayatoj. ⁶ Quiaj tawüw acas monguch monxey, tambüw mawinchaw ombas, taxainguiw, taquijpiüw mamiüttuw.

⁷ Lamajoy maseyme arej ores tatow ndoj aag ayaj, quiaj tapeay quiaj mintaj nej. Nej ngo majaw cuane landoj ajlüy. ⁸ Quiaj tasaj nej a Pedro:

—Isaj xic ¿naleaingue, atogüy tenijpiün miiütana? —aj nej.

Nej tapiüng:

—Naleaing atoyaj —aw.

⁹ Pedro tasaj nej:

—¿Neol tendeacan nóiquian mewaijchan Nangaj Espíritu? Nganüy, joyaj la-

peayiw teombeay iüm monmiüt minoj. At a ique aton apmaxainguiw ic —aj nej.

¹⁰ Quiaj ajmiüc aaga najtaj quiaj niüng ajlüy a Pedro, andeow wüx. Wüx tajngotoj ajcüwa monguich monxey majawüw landeow nfüngan, quiaj taxain-guiw aton, taquüüpüw mamiütüw niüng ajlüy minoj nej. ¹¹ Condom xeyay mbay-atoj meáwan monyar andeac Teat Cristo, at meáwan leaw tanguiayiw aag ayaj.

Xeyay cuajantanej ateócan tajlüy

¹² Ajcüw apóstoles tarangiüw xeyay ateócan tiül nipilan, at cuajantanej ngome aag ajaraw. Cos noic nej omeajtsüw, canchiütoj nójiquian tiül minden nadam nangaj iüm, niüng nasicoc ocueaj Salomón. ¹³ Meáwan nipilan apac omeajtsüw majawüw nejiw, pero altiül imboloj, ngo mandiümüw mambüw maquiüjpüw wüx canchiüjow. ¹⁴ Xeyay nipilan, monxey at montaj, tayariw mipoch Teat Cristo. ¹⁵ Altiül nipilan tawüniw moniün andeow mayacüw tiül calle; altiül neapeaberan wüx mats, altiül wúxan tec, cos atquiaj wüx apmamong a Pedro, masey mindiw nej mamong wüx ombasiüw apmajneajiw. ¹⁶ At xeyay nipilan monaw tiültiül cambaj najlúyan quiaj, tambüw Jerusalén maquiüjpüw mamb moniün andeow, at leaw alwüx ombasiüw nimeech, lamüüch nej michachiw. Meáwan tümb majneajiw.

Tayambüch ombasiüw a Pedro y Juan

¹⁷ Quiaj tajcüy aaga minatang miteaats maquiüb meáwan minipilan nej. Ajcüw ayaj noic ajlüy nipilan nasicoc saduceos. Nejiw xeyay ngo majneaj majawüw aag ayaj. ¹⁸ Tasapüw ajcüw apóstoles mayacüw tiül manchiüc. ¹⁹ Naleaing aaga ongwiiüts quiaj, nop ángel ocueaj Teat Dios taleaaig ombeay manchiüc, tawün nejiw. Condom tasaj nejiw:

²⁰ —Quiüran indüyiün tiül nadam nangaj iüm, isajan meáwan nipilan wüx aaga najneajay poch neech mapacaran —aj nejiw.

²¹ Nejiw wüx landoj manguiayiw aag ayaj, úmban arrayaw tajmeliw tiül nadam nangaj iüm maquijchiw nipilan.

Títilan aaga ores quiaj minatang miteaats canchiütoj maquiüb minipilan nej. Condom tapajüw meáwan montangtang ombas tiül cambaj Israel mandeacuw. Ndoj cas tüjchiw mamb majanaranüw miün ajcüwa apóstoles imiün tiül manchiüc. ²² Naleaing wüx monjiür nangaj iüm tapeayiw mbeay manchiüc maleajquiw, tajawüw ngo majlüiyi wüx tiül manchiüc. Quiaj tandilileaw mapiüngüw. ²³ Wüx tajngotj tapiüngüw:

—Naleaing wüx tapeayasan quiaj, manchiüc tan palaw nandand; at ajcüwa monjiür aliün lombomoj quiaj mbeay manchiüc. Pero wüx taleaaigasan, quiaj tajawasan nejinguind ngo majlüy tiül —awüw.

²⁴ Wüx tanguiay aag ayaj aaga minatang miteaats, at a minatang ocueajiw monjiür nadam nangaj iüm, at alacas montangtang miteaats, quiaj titsoj nej omalüw, ngo majawüw nguineay apndom aaga tenguijal ajlüy quiaj. ²⁵ Quiaj tajngotj nop naxey masaj nejiw:

—Joyajiw, aliw ninguiaj tiül nadam nangaj iüm ajcüwa monxey teyacan tiül manchiüc, tenguijal aquiajchiw nipilan —aj nejiw.

²⁶ Quiaj tamb a minatang monjiür nadam nangaj iüm, aquiiüb minipilan nej majanuw miün. Ngo majcüiyiw nicuajind, taquüüpüw miün najneájan, cos imboloj mandüiyi wüx nipilan, ngana maloxiw nejiw. ²⁷ Wüx tapeayiw quiaj maquiüjpüw, quiaj tamelichaw tiül moncanchiün. Condom aaga minatang miteaats tatün manguiay nejiw, tapiüng:

²⁸—Xicona lanasajan icon ngondom mequijchiün niplan wüx aaga Jesús quiaj. ¿Neol ngo mecueatiüna? Nganüy laúmb meajchiün manguiay meáwan niplan tiül Jerusalén wüx aaga indeacan quiaj. Nganüy indiüman meyacan sasoetiün mepiüngan xicona nembiyasen aaga naxey quiaj —aj nejiw.

²⁹ Quiaj tendeac a Pedro maquiiüb alacas apóstoles, tapiüngüiw:

—Xicona netam narangan leaw asaj xicon Teat Dios, ngome leaw asaj xicon niplan. ³⁰ Aaga Teat Dios quiaj Midiosüw mixejchiiüts, nej nepacüüch alinomb a Teat Jesús, leaw icona teyanan wüx cruz, tembiyan. ³¹ Nganüy Teat Dios lamayac nej marang natang, mawün wüx asoet niplan. Atquiaj tarang Teat Dios müüch leaam omeajtsüw niplan israel wüx meáwan ngo majneaj teamarangüw, macueatiw, para marangüw leaw najneaj. Atquiaj nej apmawiñ wüx omeaats asoetiw nejiw. ³² Meáwan aag ayaj xicona tajawasan. At a Nangaj Espíritu leaw Teat Dios lamüüch ajciuw monyar andeac nej üüch nejiw majawüw aag ayaj naleaing —awüw.

³³ Wüx tanguiayiw aag ayaj ajciwa niplan tiül moncanchiün, quiaj tajciyiw, tandiümiuw mambiyaw nejiw nómbar. ³⁴ Altiül nejiw nop fariseo nenüt Gamaliel. Nej nop nequiaach wüx aaga poch tüünd Moisés. Meáwan niplan ayardi nej andeac. Aaga naxey quiaj witüüt, tasaj nejiw mawünwi quiaj noic ores ajciuw apóstoles. ³⁵ Condom tapiüng:

—Teat cambaj Israel, ijawan majneaj leaw apmerangan wüx ombasiw ajciwa monxey quiaj. ³⁶ Cos atquiaj nomb tajlüy nop naxey nenüt Teúdas. Nej apiüng nop nej xeyay atam ajlüy. Aaga naxey quiaj tandüjpiw nej xeyay niplan; atüch maseyme piquiw acoic miow (400) niplan. Ndoj, wüx tandeow, meáwan

leawa tandüjpiw nej tümb ndajrriümoj, ngo majlüy nicuajind. ³⁷ Ndoj aag ayaj tajlüy alinop naxey nenüt Judas naw Galilea. At tandüjpiw nej xeyay cambaj wüx nüt ajmel mineataran. Aaga naxey quiaj tandeow aton. Condom meáwan leaw tandüjpiw nej tümb ndajrriümoj. ³⁸ Nganüy sasaj icon, icueatiün ajciwa teat monxey quiaj, ijchan mambüw. Cos sitiül aaga aquiajchiw quiaj, aaga najiüt arangüw quiaj, ocueájan niplan apndrom ombas. ³⁹ Nganüy sitiül aaga arangüw quiaj ocueaj Teat Dios, icona ngondom mendarrijchan. Netam menjawan, jondot Teat Dios tenguial ijcüy-iüni mequijüp —aw.

⁴⁰ Quiaj tayariw andeac nej. Ndoj tapajüw alinomb ajciwa apóstoles, tapots mawüjchiw. Condom tasajüw macueatiw nómbar andeaciw wüx Teat Jesús. Ndoj cas tatsambijchaw. ⁴¹ Ajciwa apóstoles wüx tawüw tiül moncanchiün, tapac omeajtsüw xeyay, cos Teat Dios lamüüch nejiw mamongochiw aaga monxing quiaj teowix monajiüt, cos lamayariw andeac Teat Jesús. ⁴² Nejiw ngo macueatiw maquiajchiw niplan, mandeaciw wüx leaw tarang Teat Jesucristo. Atquiaj tarangüw meáwan nüt, átan tiül nadam nangaj iüm, átan tiül aniüng niplan.

Tarriüjtüch ayaíw monxey marangüw diáconos

6 Tiül aaga nüt quiaj, teaxeyayiw monyar andeac Teat Cristo. Noic nüt ajciwa judíos tiül nejiw leaw mondeac griego ngo majneaj majawüw ajciwa judíos mondeac hebreo. Cos leawa mondeac griego apiüngüw ajciwa monlemben omal montaj tiül nejiw ngo müjndiw palan wüx ajineran cuajantanej meáwan nüt. ² Quiaj ajciwa gajpiüp (12) apóstoles tapajüw canchiümoj meáwan monyar andeac Teat Cristo. Tasajüw:

—Ngo majneaj sitiül xicona nacueatiün saquiajchiün Mipoch Teat Dios najinean niüeteran.³ Pares nganüy xecojow xechijquiaw, irriüjtan tiül icona ayaíw monxey leaw ijawan arangüw najneaj, jane xeyay ambeol nejiw Nangaj Espíritu, at jane xowüy axomüw omeajtsiw wüx cuajantanej. Ajciuw ayaj apmujchiiüts marangüw aaga naijüt quiaj.⁴ Nganiiy a xicona tanaámb saquiajchiün Mipoch Teat Dios, at satajcan orar tanaámb —ajüw.

⁵ Meáwan monyar andeac Teat Cristo tandiumüiw marangüw leaw apiüngüw apóstoles. Quiaj tayacüw a Esteban. Aaga naxey quiaj, xeyay ayac omeaats wüx Teat Dios, aton xeyay ambeol nej Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios. Tayacüw alacas, nop Felipe, nop Prócoro, nop Nicanor, nop Timón, nop Parmenas, alinop Nicolás naw Antioquía. Aaga Nicolás quiaj ngome judío nej, pero lamandüüb Teat Dios, Midios Israel.⁶ Ajciwa nipilan quiaj taquiiüberanüw niüng ajlüiyiw apóstoles. Ndoj, wüx ajciuw apóstoles tatüniw ocueaj Teat Dios mambeol nejiw, tayacüw owixaw wüx omalüw nejiw anopnopoj.

⁷ Atquiaj tajüy Mipoch Teat Dios, nguijantanej tanguiayaran. Quiaj texeyay monyar andeac Teat Cristo tiül Jerusalén, at xeyay miteaats ocueaj israel tandüjiyw Teat Cristo aton.

Ndeaad teat Esteban

⁸ Aaga Esteban quiaj, xeyay tambeol nej Teat Dios. Áag ndot ombas marang cuajantanej ateócan tiül cambaj leaw ngome aag ajaraw.⁹ Quiaj acas monxey monaw tiül a sinagoga nenüt Esclavos Libertados, ajciuw ayaj altiül monaw Cirene, monaw Alejandría, monaw tiül Cilicia, at monaw tiül Asia. Ajciuw ayaj witüitoj majcüiyiw wüx leaw taquiaach Esteban. Tambüw tapots asajyej maquüüpüw.¹⁰ Naleaing ngandom

mangochiw andeac, cos Esteban xeyay axom omeaats, tandeac atnej netam, cos ambeol nej Nangaj Espíritu.¹¹ Condom ajciwa monxey quiaj, tayambüw acas nipilan, tangüiyiw para mawaijchaw mapiüngüw nejiw tanguiayiw nguineay andeac aaga Esteban, cos andeac xeyay ngo majneaj wüx ombas Moisés at wüx ombas Teat Dios aton.¹² Ajciwa monxey quiaj, tambüw tapots masajüw meáwan nipilan, at montangtang monajiüt tiül cambaj, at ajciwa mondüy wüx aaga poch tüünd Moisés, müüch majcüiyiw majawüw Esteban. Condom, quiaj tambüw masapüw a Esteban, tanototoj mamb taquüüpüw andüy teombasüw monajiüt ocueajiw Israel.¹³ Condom tayambüw acas monxey mawaijchaw. Ajciuw ayaj tapiüngüw:

—Aaga naxey quiaj ngo paxiüm ocueaj andeac ngo majneaj wüx aaga nangaj iüm cam at wüx aaga poch tüünd Moisés.¹⁴ Xicona tanguiayasan andeac, apiüng aaga Jesús naw Nazaret apmandrooch ombas aaga nadam nangaj iüm cam, at apmambiüllüüch meáwan leaw arangaats, leawa tüüch icoots teat Moisés —awüw.

¹⁵ Quiaj meáwan monajiüt ajlüiyiw tiül moncanchiün taxainguiw omalüw majawüw teombas teat Esteban. Quiaj tajawüw atnej teombas nop ángel.

Teat Esteban tandeac tiül monajiüt

7 Condom aaga minatang miteaats tasaj a Esteban:

—¿Naleaingue meáwan leaw apiüngüw quiaja? —aj.

² Quiaj tapiüng a Esteban:

—Teat cambaj micual iüt Israel, inguiayiün sanasaj icon. Naleaing aaga Teat Dios xeyay najneajay ajlüy, tejüiquichay majaw nej mixejchiiüts Abraham. Aag ayaj wüx Abraham aliün tiül iüt Mesopotamia, nganaw mamb macül tiül Harán.³ Teat Dios

quiaj tasaj nej: "Iriow tiül miifüt, icueat icualaats, quiür indüy tiül aaga iüt niüng sanüüch ic mejaw", aj nej.⁴ Quiaj Abraham taw tiül aaga iüt niüng acüliw niplan Caldeos, tiün macül tiül Harán. Naw quiaj, wüx tandeow miteat nej, tawün nej quiaj Teat Dios; tayac nej tiül aaga iüt cam niüng acüliiüts ngantüy.⁵ Naleaing Teat Dios ngo müüch nej noic iüt maneay tiül aaga iüt cam, masey quiripite atonej niüng acüüüch oleaj. Teat Dios tasaj nej apmüüch nej meáwan aaga iüt cam maneayiw micual nej alinoic nüt wüx nej landeow. Aag ayaj tasoic wüx nganaw majiür micual nej.⁶ Aton Teat Dios tasaj nej: "Micual apmarangüw napeay miün niplan tiül miifüt pálwüx niplan, ngome miiütüw nejiw, apmarangüw najon monrang najiüt ocueaj pálwüx niplan, apmujndiw mamongochiw xeyay ngo majneaj apiquiw acoic miow (400) neat.⁷ Ndoj xique sanüjchiw mamongochiw xeyay ngo majneaj ajcüwa niplan niüng apmarangüw najon monrang najiüt. Wüx landoj aag ayaj, nejiw apmawüw quiaj, alitüciw mayambüw xic tiül aaga iüt cam", aj nej.⁸ Teat Dios tayac noic poch müüch a Abraham nguineay apmarang aweaag. Tasaj mataag circuncidar micual nej majüic naleaing teamandüüb aaga poch leawa layacaranüw wüx marangüw. Atquiaj wüx wijquiat Isaac micualüw nejiw, tataag circuncidar wüx tajir ojpeacüw nüt tatow wijquiw. Condom Isaac aton atquiaj tarang wüx Jacob micual nej, at a Jacob atnej tarang wüx ajcüwa gajpiüp (12) micual nej. Ajcüw ayaj mixejchiiüts tanomb.

⁹ Ajcüwa mixejchiiüts quiaj, tanüjpij José michijquiw nejiw, cos ngo majneaj majawüw. Condom mongalüy taquiüjpüw manüjpiw tiül Egipto. Pero naleaing Teat Dios ngo macueat a José.¹⁰ Meáwan ngo majneaj leaw

tamongoch José, Teat Dios tawün nej tiül. At tüüch nej mendüy xeyay, majneaj majaw nej a Faraón minatang nenajiüt tiül Egipto. Condom aaga Faraón tayac nej majiür najiüt majlüy wüx meáwan cambaj tiül Egipto, at tiül aniüng a Faraón aton tarang natang.

¹¹ Condom tajlüy nadam montiün andüy tiül meáwan cambaj tiül Egipto. At tiül meáwan cambaj tiül iüt Canaán ngo majlüy nüeteran. Quiaj mixejchiiüts aton ngo maxomüw nüeteran.¹² Wüx Jacob tanguiay aliün majlüy trigo tiül Egipto, quiaj tüüch mambüw micual nej tiül Egipto. Ajcüw ayaj mixejchiiüts tajlüiyi nomb. Quiaj tambüw nomb oleajiw.¹³ Wüx tambüw amb iwic oleajiw, quiaj José tüüch majawüw micoj nej jane nej. At a Faraón aton quiaj tanguiay nguia naw, ngün minipilan a José.¹⁴ Condom José tatün mapeay miteat nej Jacob, maquiiüb miün meáwan micual nej macüliw tiül Egipto. Ajcüw ayaj ajlüiyi er miow gajpocoic (75) niplan.¹⁵ Naw quiaj tamb a Jacob macül tiül Egipto. Tiül aaga iüt quiaj tandeow. At ajcüwa gajpiüp mixejchiiüts tandowiüw quiaj aton.¹⁶ Condom ajcüw ayaj, tajoyaran miolajtsüw nejiw mamiüraad tiül cambaj Siquem. Tamüürajtiüw tiül aaga oxiüt tangal Abraham tanomb, angal ocueajiw micual Hamor tiül Siquem.

¹⁷ Wüx laliüc mattüch aaga nüt lamapiüng Teat Dios wüx tasaj Abraham nguineay apmambeol nejiw, quiaj micual Jacob laxeyayiw tiül Egipto.¹⁸ Tiül aaga nüt quiaj, tajmel alinop minatang nenajiüt tiül Egipto, leaw ngo majaw Jane nej a José.¹⁹ Aaga nenajiüt quiaj, xeyay ngo majneaj arang, tawaiich ajcüwa niplan acualajtsaats tanomb. Tüüch nejiw mamongochiw xeyay ngo majneaj. Tapiüng netam maloxiw ninguiün micualüw nejiw ajcüw namix nine monench jayats wijquiam, mandeowüw, cos ngo

mandiüm majaw mexeyayi. ²⁰Tiül aaga nüt quiaj, wijquiat a Moisés. Teat Dios tandiüm nej, tatangüjchiw nej miteat nej mimüüm nej arej caaw. ²¹Wüx langondom maxotuw nej, netam macueatiw; quiaj taxom nej nop nüx micual a Faraón, taxaing maquiiüb. Condom tatangüüch atnej majiür micual nej. ²²Atquiaj Moisés wüx latang taquijachich wüx meáwan leaw ajawüw mondüy tiül Egipto, áag tayarich meáwan leaw tandeac at leaw tarang.

²³Wüx lamajiür ic miow (40) mineat nej, quiaj tateots mamb majaw micual miíüt nej, ajciüw micual Israel, quiaj tamb. ²⁴Naleaing wüx tajaw nguineay nop tiül micual Israel, teamambiy nej nop naw Egipto, quiaj tamb mawün. Condom Moisés tambiy aaga naxey naw Egipto mapalüch ombas. ²⁵Cos nej apitiüng tiül omeaats nej micual Israel apmajawüw Teat Dios apmambeol nej mawün nejiw quiaj. Naleaing nejiw ngo mapiüngüw atquiaj. ²⁶Wüx rat tiüt amb alinoic nüt tamb quiaj alinomb a Moisés. Quiaj tajaw teajcüiyi ijpüw micual Israel. Quiaj tasaj nejiw macueatiw, tapiüng: “Teat, icona ner-cualaatsayon; ¿neol tapots ermbiyayona?” aj nejiw. ²⁷Quiaj aaga naxey tenguijal ambiy quiaj, tatech nej ninguiün, tasaj: “¿Jow a ique cuane minajiüta, jan neyac ic merang xenatangana, mejaw wüx sasoetiüna? ²⁸¿Ngwüy, indiüm membiy xic aton, atnej tembiy tim aaga naxey naw Egipto?” aj nej. ²⁹Moisés wüx tanguiay aag ayaj, quiaj tawün oleaj, tamb macül tiül iüt Madián. Condom quiaj tajiürüw micualüw nejiw ijpüw monench.

³⁰Condom wüx lamajiür ic miow (40) neat tatow acül quiaj, noic nüt altiül wajchiüc niüng ajlüy nop tiük nenüt Sinaí. Quiaj tajaw teandaab noic owil sats. Tajaw nop ángel tiül aaga

biümb quiaj. ³¹Moisés mbayat wüx tajaw aag ayaj, tatiüch quiaj alquiriw majaw majneaj. Quiaj tanguiay andeac Teat Dios, tasaj nej: ³²“Xique Teat Dios xic, Midiosüw miteatiün, Midios Abraham, Midios Isaac, Midios Jacob”, aj nej. Moisés quiaj tambeapmbeap nej, timbol majaw. ³³Quiaj tasaj nej Teat Dios: “Isoond a napüic altiül ileaj quiaj, cos aaga niüng alembemear quiaj nangaj. ³⁴Xique sajaw nguineay amon-gochiw tiül Egipto xenipilan, lananguiay nguineay aiümüw, ümb apacüw. Pares nganüy sajngot nawüniw quiaj. Nganüy mac, sanüüch ic meamb indüy Egipto”, aj nej.

³⁵Aaga Moisés quiaj, ngome tandiüram, tasoic: “¿Jan neyac ic merang xenatangan mejaw wüx sasoetiüna?” ajow. Pero nganüy Teat Dios tayac nej marang natang tiül nejiw, mawün nejiw tiül Egipto. Aaga ángel tajaw tiül biümb wüx tandaab aaga sats, aag ayaj tembeol nej. ³⁶Aaga Moisés quiaj tawün nejiw tiül Egipto wüx landoj marang xeyay cuajantanej ateócan leaw ngome aag ajaraw tiül aaga iüt quiaj. At tarang ateócan tiül a ndec nesoic Nacants Ndec, at wüx tacüliw tiül wajchiüc ic miow (40) neat. ³⁷Nej aaga Moisés quiaj, tasaj micual Israel, tapiüng: “Alningüy alinoic nüt Midiosaats apmayac nop nendeac andeac nej tiül icona, atnej tayac xic. Aag ayaj apmaw tiül icona. Netam menguiayıün leaw nej apmasaj icon”, aw. ³⁸Nej aaga Moisés quiaj, tajlüy tiül nipilan wüx tacüliw tiül wajchiüc. Aton nej tandeac aweaag nop ángel wüx tajlüy wüx aaga tiük Sinaí. Condom nej tandeac masaj ajctüwa miteatiiüts leawa tasaj nej a ángel. Nej tüünd Mipoch Teat Dios, leaw alndom müüch mapacüw nipilan. Aag ayaj atüch icootsa aton.

³⁹Naleaing nejiw mixejchiiüts ngome tandiümüw mayariw aag ayaj;

tandiümüw mandilileaw alinomb andüiyw Egipto.⁴⁰ Áag tasajiw Aarón: "Xicona sandiüman merang nop midiosaats maquiiüb icoots. Cos aaga Moisés newün icoots tiül Egipto, nganüy ngo majawaats nguia tandüy", ajüw.⁴¹ Quiaj tarangüw nop dios atnej nop nine wacüx. Condom tambiyaw nimal mayacüw teombas aaga narangüch dios quij, marang ichechiw nejiw. Tapac omeajtsüw majawüw aaga narangüch naag owixan quij.⁴² Quiaj tacueat nejiw Teat Dios marangüw leaw andiümüw. Tayambüw ocas najlüy cawüx, atnej apiüng tiül Mipoch Teat Dios leaw tarangüw mondeac andeac nej, cos apiüng:

Inguiayiün cambaj Israel: ¿jow wüx tejlüyiün tiül wajchiüic ic miow (40) neat,

mbich tembiyan nimal meyacan erchechiün meajchiün xique?

⁴³ Ingow aag ayaj, icona tejoyiün om- biüm midiosan Moloc nguijantanej niüng teamban.

Aton tejoyiün aaga irangan atnej ocas, ipiüngan aag ayaj midiosan Renfán.

Ajciuw ayaj teragan, tequiejlüiün mi- cosan teombasiüw nejiw.

Ajcan irangan aag ayaj sanawün icon ningüy tiül miiütan, sanayac icon miünquiaj necamb a cambaj Babilonia.

⁴⁴ 'Mixejchiiüts, wüx tajüiyiwiüw tiül wajchiüic tajüürüw nop nine nangaj iüm narangüch taag. Tiül aaga nine nangaj iüm quij tacül aaga piedra alwüx ajciuw gajpowüw poch tayac Teat Dios. Aaga nine nangaj iüm quij tarangüch atnej Teat Dios lamapiüng wüx tasaj a Moisés marang atnej lamüüch majaw.⁴⁵ Aaga nine nangaj iüm taag quij tamong teowixaw ajciwa mixejchiiüts tajlüiyiwiüw tanomb. Wüx taquiiüb nejiw miün Josué, at a nine nangaj iüm taquiüpüw miün aton. Aag ayaj wüx tasapüw aaga

iüt cam niüng tacüliw pálwüx nipilan. Teat Dios tandrooch ombas ajciwa pálwüx nipilan quij, para macüliw ningüy mixejchiiüts. Aaga nangaj iüm quij, aliün majlüy ningüy wüx tajlüy David.⁴⁶ David xeyay tambeol nej Teat Dios, nej tandiüm marang nop jayats nangaj iüm nadam, macül tiül Teat Dios, aaga midios Jacob.⁴⁷ Taton ngo marang, Salomón tarang aaga nadam nangaj iüm ocueaj Teat Dios.⁴⁸ Pero naleaing Teat Dios najlüy tiül cielo, ngo macül tiül nangaj iüm narangüch naag owixan, atnej tapiüng wüx nawiig nop nendeac andeac Teat Dios:

⁴⁹ Nangaj cielo aag ayaj niüng chetejos, aaga iüt niüng sacuüüch xileaj.

¿Nguineay ajlüy a iüm apmerangan meajchiün xique?

¿Ngwüy nguiane alndom naxooda?

⁵⁰ ¿Neol, ngome xique nerangas meáwan leaw almajlüye naag xiwixe?, aw.

⁵¹ 'Nganüy icona xeyay adam imeajtsan, ngo meyacan wüx imeajtsan andeac Teat Dios, ngo meajchiün ilajcan men-guiayiün. At icon nipilan ngo mayamb Teat Dios; ngome áag merangan atnej andiüm a Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios. Icona irangan leaw indiüman, atnej tarangüw mixejchiiüts.⁵² ¿Cas mondeac andeac Teat Dios ngo majcüiyi majawüw nejiw mixejchitina? Nejiw tambiyaw mondeac andeac Teat Dios tajlüiyiwiüw tanomb, cos nejiw tandeaciüw naleaing wüx aliiüc nop nerang najneaj. Aaga nerang najneaj quij, icona tey-acan teowixaw nipilan monrang ngo majneaj, mandeow; atquiaj tembiyan.⁵³ Masey nangaj ángeles tüüch icon aaga Mipoch Teat Dios mejiüran, naleaing icona ngo meyacan wüx imeajtsan, aj nejiw a teat Esteban.

Tambiyaw a Esteban

⁵⁴ Nejiw wüx tanguiayiw aag ayaj, quij tajcüiyiwiüw xeyay, ancaporros

olüiquiw majawüw a Esteban.
⁵⁵ Naleaing Esteban, cos altiül nej Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios, wüx taxaing omal majaw cawüx tiül cielo, quiaj taxom majaw nguineay ajneaj ajlüy Teat Dios; aton tajaw a Teat Jesús alembem amb wüx miác Teat Dios.
⁵⁶ Quiaj tapiüng:

—Joyaj lanaxom najaw tiül cielo! Saxom najaw a Teat Naxey alembem amb wüx miác Teat Dios —aw.

⁵⁷ Quiaj nipilan tepajüw napac, tapalüw olajciuw ngana manguiayiw. Quiaj tajmeliw masapüw a Esteban. ⁵⁸ Ndoj taquiüpüw andüy mbeay cambaj, tapots maloxiw. Ajciüwa monlox quiaj, tasojndiw micamixaw nejiw mayacüw niüng ajlüy nop naxey nenüt Saulo. ⁵⁹ Wüx tenguijal maloxiw, Esteban tasaj Teat Dios, tapiüng:

—Teat Jesús, ingoch xic —aw.

⁶⁰ Condom taquieel micos nej tiüt, tandeac napac, tapiüng:

—Teat Dios, nde meyac wüx ombasiuw nejiw aaga nisoet teamarangüw cam —aw.

Landoj mapiüng aag ayaj, quiaj tandeow.

Saulo tayamb ombas monyar andeac Teat Jesús

8 Aaga naxey nenüt Saulo quiaj, aton tajneaj majaw mandeow a Esteban.

Tiül aaga nüt quiaj, witiüt noic nadam moncüy wüx ombasiuw monyar andeac Teat Jesús monlüy tiül Jerusalén. Ndoj meáwan tümb mawüniw oleajiw, tambüw andüiyw tiül iüt Judea, at tiül iüt Samaria. Áagan ajciuw apóstoles ngo mawüw quiaj. ² Ndoj acas monkay monyamb Teat Dios taxaingtiw a Esteban, taquiüpüw mamiütiw, xeyay tajjiüntsüw wüx ombas. ³ Condom aaga naxey nenüt Saulo quiaj, tapots mayamb ombasiuw monyar andeac Teat Jesús.

Tajmel tiültiül nden masap mayac tiül manchiüc monkay at montaj.

Tanderac wüx Teat Jesús tiül Samaria

⁴ Meáwan monwiin oleaj tasajüw nipilan leaw niüng tambüw wüx aaga najneajay nanderac. ⁵ Felipe aton tamb andüy tiül noic cambaj tiül Samaria, tapots masaj nipilan wüx Teat Cristo.

⁶ Meáwan nipilan tüjchiw olajciuw manguiayiw leaw apiüng Felipe, aton tajawüw xeyay ateócan leaw tarang.

⁷ Xeyay nipilan leaw alwüx ombasiuw nimeech, tajneajiw. Wüx tawüw aaga nimeech quiaj, tepajüw napac. At xeyay nipilan axom nejiw napat monandeow, altiül landeow owix landeow oleaj, altiül necoex, pero tümb majneajiw. ⁸ Quiaj xeyay tapac omeajtsüw ajciüwa nipilan tiül aaga cambaj quiaj.

⁹ Alquijay nop naxey nenüt Simón. Nej aton arang quiripite ateócan tiül aaga cambaj quiaj. Naleaing nej axot oniiügaran mawaiich nipilan tiül Samaria. Apiüng nej nop naxey xeyay netam ajlüy. ¹⁰ Aaga naxey quiaj, anguiayiw andeac nej namix monguich at natangtang nipilan, apiüngüw:

—Aaga naxey quiaj, naleaing xeyay ambeol nej Teat Dios —awüw.

¹¹ Xeyay ayariw nej andeac, cos nej axot oniiügaran arang quiripite ateócan. Lamawaiich nejiw xeyay nüt wüx aag ayaj. ¹² Nganüy wüx tanguiayiw nguineay andeac a Felipe cos tasaj nejiw nguineay alndom majlüyeran tiül micambaj Teat Dios; y tasaj nejiw aton wüx Teat Jesucristo, quiaj tayariw. Condom tayariw yow, monkay at montaj. ¹³ Quiaj aaga Simón tapiüng lamayar Mipoch Teat Dios, ndoj tayar yow. Condom tamb maquiiüb a Felipe nguiajantanej. Nej xeyay mbayaw wüx ajaw nguineay a Felipe arang cuajantanej nadam ateócan leaw ngomeaag ajaraw.

¹⁴ Ajcüwa apóstoles monlüy Jerusalén, wüx tanguiayiw nípilan monaw Samaria lamayariw Mipoch Teat Dios, quiaj tüjchiw mamb a Pedro maquiiüb a Juan mambüw quiaj, mambeolüw a Felipe. ¹⁵ Nejiw wüx tapeayiw quiaj, tatüniw ocueaj Teat Dios müüch Nangaj Espíritu ajcüwa nípilan quiaj. ¹⁶ Cos nejinguiind tiül nejiw nganaw mayariw Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios. Nejiw tayariw áagan yow wüx minüt Teat Jesús. ¹⁷ Quiaj a Pedro y Juan tayacüw owixaw wüx omalüw ajcüwa nípilan quiaj, quiaj tiün wüx ombasüw nejiw Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios.

¹⁸ Aaga Simón wüx tajaw nguineay ajcüwa apóstoles ayacüw owixaw wüx omalüw nípilan, quiaj apeay wüx ombasüw nejiw aaga Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios. Quiaj tandium müüch nejiw tomiün. ¹⁹ Tasaj nejiw:

—Ijchan xic aton narang aag ayaj, nüjchiw mayariw Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios jangantanej nípilan leaw sanayac xiwig wüx omal nej —aj nejiw.

²⁰ Quiaj tasaj nej a Pedro:

—Ijoy ninguiün aaga tomiün quiaj, ich ndrom imbas anaag, cos ique tendiüm mengal aaga leaw Teat Dios üüch, üüchan. ²¹ Ique ngo matüch ic meaand aag ayaj, ngome minajiüt, cos Teat Dios ajaw imdeaats ngome najneaj. ²² Nganüy icueat aaga xeyay ngo majneaj temerang quiaj, itün ocueaj Teat Dios sitiül alndom mawün wüx omeaats aaga xeyay ngo majneaj ipiüng tiül imdeaats quiaj. ²³ Xique sajaw ique xeyay ngo majneaj alwüx imdeaats. Ijliyüyay wüx irang ngo majneaj —aj nej.

²⁴ Quiaj tasaj nejiw a Simón:

—Itüniün ocueaj Teat Dios mambeol xic, ngana namongoch aaga ipiüngan quiaj —aj nejiw.

²⁵ Condom a Pedro y Juan, wüx landoj majüiquichaw wüx Teat Jesús, at

wüx landoj mandeacüw Mipoch Teat Dios, quiaj tandilileaw alinomb andüiyw Jerusalén. Xeyay cambaj tiül Samaria leaw niüng tamongoj, tasajüw nípilan wüx Mipoch Teat Dios.

Felipe tangoch nop naxey naw Etiopía

²⁶ Condom nop ángel ocueaj Teat Dios tasaj a Felipe, tapiüng:

—Ernguialeateay, quíür indiüy cawac, ingoch aaga tiiüd imiün Jerusalén andüy Gaza. Aaga tiiüd quiaj, amb tiül wa{j}chiüc among —aw.

²⁷ Quiaj tamb a Felipe. Ndoj tangoch nop naxey naw tiül iüt Etiopía, eu-nuco nej, pero ajiür nadam naijüt ocueaj nop najtaj nenüt Candace. Aaga najtaj quiaj minatang nenajiüt nej tiül iüt Etiopía. Aaga naxey quiaj, aciü teowix nej meáwan tomiün. Nej tamb Jerusalén marang casa Teat Dios. ²⁸ Wüx tajtsor alchetem tiül micarret nej, tenguijal mateow Mipoch Teat Dios tiül aaga nawiig tarang Isaías, nendeac andeac Teat Dios. ²⁹ Quiaj Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios tasaj a Felipe:

—Quiür itüch aaga carret quiün, indüüb mamb —aj nej.

³⁰ Quiaj tamb a Felipe matüch a carret. Tanguiay aaga naxey quiaj tenguijal mateow Mipoch Teat Dios leaw tarang Isaías. Tatün manguiay, tasaj:

—¿Teat, ixom imdeaats wüx aag teme-teow quiaja? —aj.

³¹ Quiaj tapiüng aaga naxey:

—¿Ngiyneay sanaxom ximeaats sitiül ngo majlüy aljane maquiaach xic? —aw.

Ndoj quiaj tasaj a Felipe majtep tiül a carret chetem aweiag.

³² Aaga Mipoch Teat Dios niüng tenguijal mateow, apiüng:

Wüx taquiüraab mamb mandeow, ajlüyan ngo menojeay, atnej nop sap.

Atnej nop quicheech sap wüx ajerep milan nej, ngo mepaj.

Atquiaj a nej aton wüx tandem, ngo majaw monbiy nej.

³³ Nej tiünd mamongoch monxing, ndoj ngome tajaraw cuane asoet.

¿Jane alndom mapiüng meáwan ngo majneaj tarangiw wüx ombas nej ajciwa niplan quiaja?

Cos tambiyaw nej ningüy wüx iüt.

³⁴ Quiaj tatün manguiay aaga naxey quiaj, tasaj a Felipe:

—Isaj xic teat, ¿jane wüx ombas apiüng aaga nendeac andeac Teat Dios quiaja? ¿Apiüng wüx nejáyan quiaja, ngwüy apiüng wüx alinop aljane? —aj.

³⁵ Condom Felipe tapots maquiaach nej ajan wüx aaga poch quiaj. Tapots masaj nej wüx Mipoch Teat Dios leaw tandem Teat Jesús. ³⁶ Condom wüx tatüchiwi niüng ajlüy yow, quiaj tapiüng aaga naxey quiaj:

—Joyaj yow ¿quia ngondom nayar yowa? —aw.

³⁷ Quiaj tapiüng a Felipe, tasaj nej:

—Alndom sitiüll iyaag naleaing lajmel tiüll imdeaats Mipoch Teat Dios —aj nej.

Quiaj tapiüng aaga naxey quiaj:

—Nganüy lanapiüng naleaing aaga Teat Jesucristo quiaj Micual nej Teat Dios —aw.

³⁸ Quiaj tapiüng lombom a carret. Condom tawüw tiüt ijpuéj, tambiüw tajmeliw titil yow, Felipe maquiiüb aaga naxey quiaj. Quiaj tüüch nej yow a Felipe. ³⁹ Condom wüx tawüw imiün tiüll yow, quiaj a Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios tawün quiaj a Felipe. Aaga naxey quiaj, ngo maxom majaw nguiatandiy a Felipe. Condom tamb maquiaiüb mitiüd nej apac omeaats. ⁴⁰ Felipe camüüm mayaag altiüll cambaj Azoto. Quiaj tamb tapots mandeac Mipoch Teat Dios tiültiüll meáwan cambaj niüng tamong, atánan quiaj tatüch tiüll cambaj Cesarea.

Saulo tayar andeac Teat Jesús

(Hch. 22:6-16; 26:12-18)

9 Pues aaga Saulo ngo mamong ajciüy majaw minipilan Teat Jesús, andiüm mambich mambiy meáwan. Quiaj tamb majaw natang miteaats. ² Tatün nawiig majoy majüiquich tiül nangaj iüm tiül Damasco, alndom masap matsaag meáwan mondüüb Teat Jesús leaw apmaxom, masey monxey masey montaj. Ndoj apmaquiiüb mamb andüy Jerusalén. ³ Naleaing wüx aleamb tiül tiiüd laliüc matüch Damasco, quiaj tajaw noic ran imiün cielo, anmarraj nej, ayey nej tiüt. ⁴ Quiaj tajmiüç a Saulo. Condom tanguiay andeac nop nendeac, tapiüng:

—Saulo, Saulo ¿neol tapots meyamb ximbas mejciüy mejaw xique? —aw.

⁵ Nej, quiaj tapiüng:

—¿Jan ic teat? —aw.

Quiaj tasaj nej aaga nendeac quiaj:

—Xique aaga Jesús, leaw ique tenguiat meyamb ombas mejciüy mejaw. Ngo majneaj mejciüy, cos andüy miün wüx imbas irang memongoch ngo majneaj, atnej nop jayats wacüx wüx atoel, quiaj atileran —aj nej.

⁶ Quiaj mbayaw, ancambeapmbeapay. Tapiüng:

—Jow nganüy Teat ¿cuane indiüm mejaw naranga? —aw.

Quiaj tasaj nej Teat Jesús:

—Witiür, quiür itüch tiüll aaga cambaj quiün. Quiaj apmesoic cuane netam merang —aj nej.

⁷ Ajciwa monxey monquiiüb Saulo alombomoj quiaj, xeyay lambayajow aton. Cos anguiayayej andeac aaga nendeac, pero naleaing ngo maxomüw majawüw neijinguind. ⁸ Quiaj witüüt tiüt a Saulo; pero wüx taleaaig oniiüg ngo maxom majaw nicuajind. Quiaj taquiüraab mamb, naneteteran owix, tamb andüy Damasco. ⁹ Tajlüy quiaj er

nüt ngo maxom majaw nicuajind nicuajind, ngo met, ngo manganeow.

¹⁰ Tiül aaga nüt quiaj altiül Damasco nop minipilan Teat Jesús nenüt Ananías.

Aaga naxey quiaj aleaic tajaw atnej aüm, cos Teat Jesús tejüiquichay majaw nej. Tasaj:

—¡Ananías! —aj.

Ananías tapiüng:

—Sal ningüy Teat —aw.

¹¹ Quiaj tasaj nej Teat Jesús:

—Erngualeateay, quiür iquiiüb aaga calle nasoic Naleainguay, itün men-guiay aniiüng Judas. Alquiaj nop naxey nenüt Saulo naw Tarso, nej nganüy nganüy cam tenguial ataag orar. ¹² Nej aton lanüüch majaw atnej aüm, nop naxey nenüt Ananías lajmel niüng nej axood, apmayac owix nej wüx omal nej, quiaj aprram oniiüg nej alinomb —aj nej.

¹³ Ananías wüx tanguiay aag ayaj, tapiüng:

—Teat, xique lananguaiay xeyay nipilan andeacüw wüx aaga naxey quiaj, apiüngüw nej xeyay ngo majneaj teamarang wüx ombasüw minipilan tiül Jerusalén. ¹⁴ Nganüy lapeay ningüy, ajamiün nawiig ocueajiw montangtang miteaats, quiaj alndom masap matsaag meáwan mondüüb ic —aw.

¹⁵ Quiaj tasaj nej Teat Jesús:

—Quiür, cos aaga naxey quiaj lanarri-iüd marang xenajiüt. Nej apmamb andeac xic wüx tiül palpálwüx nipilan, at niüng ajlüiyiw minatangüw monajjiüt, at tiül micual iüt Israel aton. ¹⁶ Cos xique sanüüch majaw nguineay apmamongoch xeyay ngo majneaj áag andüüb xic —aj nej.

¹⁷ Quiaj tamb a Ananías andüy tiül aaga nden niüng axood Saulo. Wüx tapeay quiaj, tayac owix wüx omal a Saulo. Tasaj:

—Teat Saulo, aaga Teat Jesús tejüiquichay mejaw tiül tiüd wüx

tewiün, nej nesaj xic niün nüüch ram iniiüg alinomb. Aton aliuc Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios majlüy wüx imbas —aj.

¹⁸ Andüüban ajmiüc imiün teoniiüg nej atnej milil cüet. Quiaj rat oniiüg nej a Saulo. Condom quiaj witiüt, tamb mayar yow. ¹⁹ Saulo wüx landoj üet, landoj anganeow, quiaj tayar apac alinomb. Condom tacüil quiaj acas nüt maquiüüb minipilan Teat Jesús monlüy tiül Damasco.

Saulo tandeac wüx Teat Jesús tiül Damasco

²⁰ Quiájan tamb meáwan tiül ajcüwa sinagogas tiül Damasco mandeac masaj nipilan, naleaing aaga Teat Jesús Micual Teat Dios nej. ²¹ Quiaj mbayatoj meáwan jane tanguiayiw andeac nej, tapiüngüw:

—¿Neol, ngome nej aag ayaj tasap xeyay minipilan Teat Jesús tiül Jerusalén? ¿Neol ngome áag iün marang ningüy, masap matsaag minipilan Teat Jesús maquiiüb andüy teombasüw montangtang miteaatsa? —awüw.

²² Naleaing aaga Saulo taxom omeaats xeyay masaj nipilan, áag ngondom mangochiw nej andeac ajcüwa judíos moncül tiül Damasco, cos tasaj nejiw naleaing Teat Jesús aag ayaj a Cristo leaw netam miün.

Saulo tawün oleaj

²³ Wüx lamajiür xeyay nüt acüil quiaj, quiaj ajcüwa judíos tandeactiw nójiquian apmambiyaw nej. ²⁴ Pero Saulo tanguiay aag ayaj. Masey tajíürüw mbeay mbeay cambaj nüt ongwiiüts cos andiümiüw masapüw mambiyaw, pero ngondom mambiyaw. ²⁵ Condom minipilan Teat Jesús tawüniw nej ongwiiüts; tayacüw nej tiül nop nadam nccep, tamongochiw nej amb nic coet neyey tiüt cambaj.

Aaga coet quiaj, najtep oleaj xeyay, narangüch piedra. Atquiaj taw wüx.

Saulo al Jerusalén

²⁶ Wüx tapeay tiül Jerusalén a Saulo, tandiüm maquiüjpüw tiül minipilan Teat Jesús; pero naleyin nejiw timbojol mandüiyiw nej; ayajciü ngome naleyin minipilan nej Teat Jesús. ²⁷ Quiaj a Bernabé tambeol nej, taquiiüb nej mamb andüy niüng ajlüiyiw apóstoles. Condom tapots masaj nejiw wüx a Saulo nguineay tajaw Teat Jesús tiül tiiüd. At tasaj nejiw cuane tasaj nej Teat Jesús, aton tasaj nejiw nguineay tandeac wüx Teat Jesús tiül Damasco, ngo mimbol. ²⁸ Condom quiaj tacül tiül Jerusalén a Saulo maquiüüb nejiw, ambüw nguiajantanej maquiüjpüw. ²⁹ Nej ngo mimbol mandeac wüx Teat Jesús. At aton tasajsaj ajcüwa mondeac griego; pero nejiw ngo mayariw nej andeac; tayambüw nguineay mambiyaw. ³⁰ Wüx minipilan Teat Jesús tanguiayiw aag ayaj, quiaj taquüjpüw nej mamb andüy Cesarea. Condom naw quiaj tüjchiw nej mamb andüy Tarso.

³¹ Tiül aaga nüt quiaj tajlüy na jneájan tiül meáwan niüng canchiüjow minipilan Teat Jesús. Lango majcüyaran majarawüw tiül meáwan cambaj tiül Judea, tiül Galilea, at tiül Samaria. Tayacüw wüx omeajtsüw mandüjpüw leawa tandeac Teat Jesús, tarangüw leaw andiüm Teat Dios. Quiaj texeyayiw, cos tambeol nejiw Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios.

Tajneaj Eneas

³² Condom alinoic nüt wüx tamb a Pedro mamong tiül tiül cambaj niüng ajlüiyiw minipilan Teat Jesús majaw cuane arangüw, quiaj tamb aton tiül cambaj Lida. ³³ Taxom quiaj nop naxey nenüt Eneas. Aaga naxey quiaj lamajiür ojpeacüw neat acül wüx mats, androoch

nej ombas monandeow. ³⁴ Quiaj tasaj nej a Pedro:

—Teat Eneas, Teat Jesucristo lamataag ic majneaj, witiür, ixaiing mimats —aj.

Andüüban ajneaj aaga naxey quiaj, witiüt. ³⁵ Wüx tajawüw nej lajneaj, meáwan nipilan tiül Lida, at monaw tiül cambaj Sarón aton tandüjpüw Teat Jesús.

Dorcás tapac alinomb

³⁶ Tiül aaga nüt quiaj, altiül cambaj Jope nop najtaj minipilan Teat Jesús nej aton, nenüt Tabita. Aag ayaj nasoic Dorcas tiül ombeay griego. Nej xeyay na jneaj arang, at ambeol nipilan ngo majiür. ³⁷ Wüx aaga nüt quiaj, tiün andeow a Dorcas, tandeow. Condom wüx landoj axejmbecharan, taquiüraab majmel cawüx tiül amb ijpuw iüm. ³⁸ Pues aaga cambaj Jope ngome xeyay miün quiaj ajlüy aweaag cambaj Lida, niüng ajlüy Pedro. Wüx minipilan Teat Jesús monaw Jope tanguiayiw Pedro altiül cambaj Lida, quiaj tüjchiw mamb ijpuw monxey masajüw:

—Teat, irang favor, mac najej mejaw xicon ningüi tiül Jope —awüw.

³⁹ Quiaj tamb a Pedro maquiüüb nejiw. Wüx tapeay quiaj, taquüjpüw nej mamb andüy cawüx tiül amb ijpuw iüm. Camüüm mapeay quiaj, andüüban mayeyiw nej tiüt monleben omal montaj, ajiüntsüw. Tüjchiw nej majaw apixaw nejiw arang Dorcas wüx almapac. ⁴⁰ Condom Pedro tawün nejiw quiaj meáwan, ndoj taquieel tiüt micos nej mataag orar Teat Dios. Condom ndiliteay majaw aaga nandeow quiaj, tasaj:

—Tabita, witiür —aj.

Quiaj taleaaig oniiüg aaga najtaj quiaj, wüx tajaw a Pedro quiaj witiüt chetem.

⁴¹ Pedro, quiaj tantic owix nej masap owix a najtaj, tawitich lembem. Condom, quiaj tapaj miünüw minipilan Teat

Jesús at monleben omal montaj. Wüx tajngotoj majawüw, quiaj tajawüw lapac.⁴² Aag ayaj tanguiyaran meáwan tiül cambaj Jope, ndoj xeyay nipilan tandüjpiw Teat Jesús.⁴³ Condom Pedro tacül tiül cambaj Jope xeyay nüt, aniuäng nop naxey nenüt Simón, nop nerang na-jiüt wüx taag.

Pedro alaniüng Cornelio

10 Altiül cambaj Cesarea nop naxey nenüt Cornelio, minatang noic ajlüy soldados nasoic Italiana.² Aaga naxey quiaj, xeyay ayamb Teat Dios, xeyay andiüm marang leaw andiüm Teat Dios, nóiquian maquiiüb meáwan leaw al aniuäng nej. At aton xeyay ambeol nipilan tiül aaga cambaj quiaj. Nej ajlüyay matün ocueaj Teat Dios mambeol nej.³ Aaga naxey quiaj, ranüy tüünd majaw atnej aúm, tajaw nop ángel ocueaj Teat Dios andiüm wüx ncnejliow nüt. Tajaw aaga ángel quiaj tajmel niüng ajlüy nej. Condom tasaj nej:

—Teat Cornelio! —aj nej.

⁴ Cornelio mbayat xeyay wüx tajaw a ángel. Quiaj tapiüng:

—¿Cuane Teat? —aw.

Quiaj tasaj nej a ángel:

—Teat Dios teamanguiy aag itün ocueaj, teamajaw nguineay imbeol nipilan ngo majiür.⁵ Nganüy iich mambüw acas monxey tiül cambaj Jope, majanüw miün nop naxey nenüt Simón, aag ayaj nasoic Pedro.⁶ Nej acül aniuäng nop naxey nenüt Simón, aaga nerang najiüt wüx taag. Aaga nden quiaj ajlüy mbeay ndec. Nej a Pedro quiaj, apmasaj ic cuane netam merang —aj nej.

⁷ Wüx laámb aaga ángel tenguijal andeac aweaag, quiaj Cornelio tapaj ijpiüw monrang minajiüt nej, at alinop soldado neyamb Teat Dios.⁸ Condom Cornelio wüx landoj masaj nejiw meáwan cuane tajaw, quiaj tüüch nejiw mambüw tiül cambaj Jope majanüw miün a Pedro.

⁹ Amb alinoic nüt nejiw aliw tiül tiiüd, laliüc mapeayiw Jope. Aag ayaj laliüc lembem nüt. Pedro tajtep andiüy cawüx mal iüm mataag orar.¹⁰ Condom tind üet a Pedro. Tenguialeámban arangüch üet nej, aleaic tajaw atnej aúm.¹¹ Quiaj taxom majaw atnej lejquiat a cielo. Tajaw aliiüc imiüin tiül cielo andiüy wüx iüt atnej noic nadam püy, naoeloeleran oxing, tenguijal aw tiüt.¹² Tiül aaga piüy quiaj, altiül cuajantanej nimal. Altıül nimal nejiür apiquiwi oleaj; altiül nimal nesatattyü tiüt ajüy; altiül quiec aton.¹³ Quiaj tanguiy a Pedro andeac nop nendeac, tasaj nej:

—Pedro, witüür imbiy aag ayaj, itsamb —aj nej.

¹⁴ Quiaj tapiüng a Pedro:

—Ngwüy Teat, cos xique nómbar ngome aag natsamb ajciwa ngo majneaj nimal quiaj leaw xicona ngondom nat-samban —aw.

¹⁵ Quiaj tendeac amb ijmbüw aaga nendeac quiaj, tasaj nej:

—Leaw lamapiüng Teat Dios najneaj matsaramb, ique ngondom mepiüng ngo majneaj —aj nej.

¹⁶ Aag ayaj tajaw arojmbüw. Condom, quiaj xaijnguiat alinomb aaga püy quiaj, andiüy tiül cielo.¹⁷ Pedro aliün wüx aag ayaj, tenguiialeámban mayamb omeaats nguineay amb aaga landoj majaw quiaj. Quiaj apeayiw mbeay nden ajciwa monxey üüch nejiw mambüw a Cornelio, cos landoj matüniw manguiayiw nguiane acül a Simón.¹⁸ Quiaj tendeacüw, tatüniw manguiayiw, sitiül quiaj axood nop naxey nenüt Simón nasoic Pedro.¹⁹ Pedro tenguiialeámban mayamb omeaats wüx aaga landoj majaw quiaj, quiaj tasaj nej Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios:

—Joyaj arojpiüw monxey lapeayiw mayambüw ic.²⁰ Nganüy iriow tiüt quiür ijawüw, iquiüjpüw mamb nde

mechiw imeachts. Cos xique nejchiüüs miünüw ningüy —aj nej.

²¹ Quiaj taw tiüt a Pedro majaw ajcüwa monxey neech nejiw miünüw a Cornelio. Condom tasaj nejiw:

—Jogüy xic, teat. ¿Aleaic iyamban xic wüx tewiünan ningüye? —aj nejiw.

²² Nejiw quiaj tapiüngüw:

—Nop minatang soldado nenüt Cornelio nesaj xicon niünan. Aaga naxey quiaj xeyay najneaj arang, ayamb Teat Dios. Aton meáwan nipilan judío apiüngüw nej xeyay najneaj arang. Nop ángel ocueaj Teat Dios landoj masaj nej miün mejanüch meamb anüng nej manguiay leaw ique apmesaj —awüiw.

²³ Quiaj tamelich nejiw a Pedro, tüüch nejiw nguiane maxoxtüw. Wüx larrow tiüt amb alinoic nüt, quiaj tamb a Pedro maquiiüb nejiw. At aton tambüw alacas minipilan Teat Jesús moncül tiül Jope.

²⁴ Larrow tiüt amb alinoic nüt, quiaj tatüchiw tiül cambaj Cesarea. Cornelio tenguial macüül nejiw; laúmb mapaj meáwan acualaats nej, at meáwan leaw xowüy andeac aweaag. ²⁵ Wüx tajmel tiül nden a Pedro, quiaj tamb a Cornelio mangoch nej, taquieel tiüt micos nej teombas a Pedro. ²⁶ Quiaj a Pedro tawitich nej, tasaj:

—Witiür teat, cos xique aton nipilan xic sat ic —aj nej.

²⁷ Tenguial andeac aweaag tajmeliw tiül iüm. Quiaj tajaw xeyay nipilan lacanchiüjow quiaj. ²⁸ Condom quiaj tasaj nejiw a Pedro:

—Icona lamejawan nguineay nop nipilan judío ngondom maquiiüb tiül pálwüx nipilan; at ngondom majmel anüngüw nejiw. Pero Teat Dios lamüüch xic najaw, nejinguind nipilan ngondom mapiürange ngo majneaj, ngo metam nej. ²⁹ Pares wüx tasoiquiüüs niün, quiaj tiünas, ngo napiüng nicuajind. Nganüy sandiüm nanguaiay ¿neol tepajan xic niün? —aj nejiw.

³⁰ Quiaj tapiüng a Cornelio, tasaj nej:

—Xique lamajiür apeic nüt, aaga ores cam andüy wüx nchejliow nüt taiündas, tenguial sataag orar ningüy saniüng. Quiaj tajawas nop naxey alembem niüng sajlüy, xowüy lalitlit apix nej. ³¹ Condom tasaj xic aaga naxey quiaj, tapiüng: “Cornelio, Teat Dios teamanguiy leaw itün ocueaj, aton teamajaw nguineay imbeol nipilan ngo majiür. ³² Nganüy iich mamb majanüch miün nop naxey altiüll cambaj Jope, nenüt Simón nassoic Pedro. Aaga naxey quiaj axood aniüng Simón aaga nerang najiüt wüx taag, acül mbeay ndec. Wüx apmapeay aaga naxey quiaj, nej apmasaj ic cuane netam merang”, aw. ³³ Quiaj tüchiüüs mamb mejanüch. Nganüy ique najneaj irang cos lerpeay. Meáwan xicona sajlüyiün ningüy narangan leaw Teat Dios andiüm, nanguaiyiün meáwan leaw nej lamasaj ic mesaj xicon —aj nej.

Pedro tandeac anüng Cornelio

³⁴ Quiaj a Pedro tendeac masaj nejiw, tapiüng:

—Nganüy lanajaw Teat Dios andiüm jangantanej nipilan, ngo mapiüng wüx jane netam, jane ngwüy. ³⁵ Nej najneaj majaw meáwan nipilan tiül meáwan cambaj wüx iüt jane apmayamb nej, jane apmarang najneaj. ³⁶ Teat Dios tüüch manguiayiw mipoch nej aaga cambaj Israel, pero tapiüng nej najneájan majaw meáwan nipilan leaw apmayar andeac Teat Jesucristo. Aaga Teat Jesús quiaj, minatang ocueaj meáwan nipilan. ³⁷ Icona lamenguiayiün cuane tajlüy meáwan tiül iüt Judea. Aag ayaj tamelich tiül Galilea, wüx Juan landoj maquiaach nipilan cuane netam marangüiw para alndom mayariw yow. ³⁸ Lamejawan aton nguineay Teat Dios tayac Nangaj Miespíritu nej wüx ombas Teat Jesús naw Nazaret para marang cuajantanej. At lamejawan nguineay

Teat Jesús tarang xeyay najneaj cos Teat Dios almaquiiüb nej. Nej aton tüüch majneaj meáwan nipilan leaw tüüch nejiw michachiw nimeech.³⁹ Xicona tajawasan naleaing meáwan leaw tarang Teat Jesús tiül iüt Judea, at tiül Jerusalén. Condom tayacüw nej wüx cruz mandeow.⁴⁰ Aaga Jesús quiaj Teat Dios tapacüüch nej wüx er nüt; tüüch nej mejüiquichay najawan.⁴¹ Ngome meáwan nipilan tajawüw nej, áagan xicona leaw lasarriiidaranan nandeacan wüx nej cuane tarang. Xicona tajawasan, cos tetesan, tanganeowasan naquiiüpán wüx landoj apac alinomb.⁴² Nej tasaj xicon namban nasajan nipilan, napiüngan naleaing Teat Dios lamayac nej majaw wüx asoet meáwan nipilan, leaw aliün mapac at leaw lan-deow.⁴³ Meáwan mondeac andeac Teat Dios lamapiüngüw wüx nej tanomb. Tapiüngüw meáwan leaw apmayar andeac Teat Jesús, Teat Dios apmawün wüx omeaats nej asoetiw nejiw —aw.

Nipilan ngome judío ayariw Nangaj Espíritu

⁴⁴ Tenguialeámban mandeac a Pedro wüx aag ayaj, quiaj tiün Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios, tajmiüc wüx ombastiüw meáwan nipilan leaw teamanguaiiyw andeac nej.⁴⁵ Quiaj mbayatoj ajciüwa judíos monyar andeac Teat Jesús leaw tambüw maquiüjpüw teat Pedro, cos tajawüw nguineay ajciüwa nipilan ngome judío lamayariw Nangaj Espíritu aton.⁴⁶ Cos teamanguaiiyw lamandeaciüw ali-noic ombeiyiün, teamapiüngüw najneajy lamarang Teat Dios.⁴⁷ Condom tasaj nejiw a Pedro:

—¿Alndom aljane mapal, ngo mayariw yow ajciüwa nipilan quiaja? Cos nejiw aton lamayariw Nangaj Espíritu atnej icootsa —aj nejiw.

⁴⁸ Quiaj a Pedro tapiüng müüch nejiw mayariw yow wüx minüt Teat Jesús.

Condom tasajüw a Pedro macül quiaj alacas nüt maquiiüb nejiw.

Teat Pedro tamb Jerusalén masaj minipilan Teat Jesús nguineay tarang

11 Condom ajciüw apóstoles y alde-
mas minipilan Teat Jesús mon-
lüy tiül Judea tanguiayiw nguineay
ajciüwa nipilan ngome judíos aton lama-
yariw Mipoch Teat Dios.² Wüx tapeay
Jerusalén a Pedro, quiaj taliquiaw nej
ajciüwa judíos leaw lamandüjpíw Teat
Jesús.³ Tasajüw:

—¿Neol teamb anüngüw nipilan
ngome icootsa meretiün mequiüjpana?
—ajüw nej.

⁴ Quiaj tapots masaj nejiw a teat Pe-
dro andüübndüjpeay nguineay tajlüy,
tapiüng:

⁵ —Xique sal tiül cambaj Jope, ten-
guial sataag orar. Quiaj tajawas aleaic
atnej saúm. Tajawas aliüc imiün tiül
cielo atnej noic nadam püy, ndeaan
oxingxing; aag ayaj tiün andüy niüng
sajlüy.⁶ Tajawas majneaj tiül aag ayaj.
Quiaj tajawas altiül cuajantanej nimal
nejiür apiqui oleaj; altiül napat ni-
mal, altiül nimal nesatatiy tiüt ajüy, altiül
quiec aton.⁷ Quiaj tanguiayiüs andeac
nop nendeac, tasaj xic: “Pedro,
witiür imbiy cuajantanej aag ayaj, it-
samb”, aj xic.⁸ Quiaj a xique tasas-
jas: “Ngwüy Teat, cos xique nómban
ngomeaag natsamb ajciüwa ngo majneaj
nimal quiaj, leaw xicona ngondom nat-
samban”, saj.⁹ Quiaj tasaj xic amb ijmbüw
aaga nendeac imiün tiül cielo:

“Leaw lamapiüng Teat Dios najneaj mat-
saramb, ique ngondom mepiüng ngo
majneaj”, aj xic.¹⁰ Aag ayaj tajawas
arojmbüw. Condom, quiaj xaijnguiat
alinomb andüy tiül cielo.¹¹ Condom,
quiaj tapeayiw quiaj arojpüw monxey
niüng saxood mayambüw xic, müjndiw
miünüw imiün Cesarea.¹² Quiaj tasaj xic
a Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios namb

naquiüjpüw nde nachiw ximeaats. Tambüw aton maquiüjpüw xic ajcüwa anaíw monyar andeac Teat Jesús cam. Tajmelaasan aniüng nop teat naxey. ¹³Aaga teat naxey quiaj tasaj xicon nguineay tajaw nop ángel aniüng nej, lembet niüng ajlüy nej, tasaj nej: "Ijchaw mambüw acas monxey andüiyw Jope, majantiüw miün nop naxey nenüt Simón, nasoic Pedro. ¹⁴Aaga naxey quiaj apmasaj ic nguineay alndom maw isoetiün, mequiiüb meáwan leaw al iniüng", aj nej. ¹⁵Wüx tandeacas nasajüw, quiaj tayariw Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios atnej tayariiüts nomb. ¹⁶Quiaj leaad ximeaats nguineay tasaj icoots Teat Jesús wüx tapiüng: "Juan naleaing tüüch yow nipilan, aag ayaj náagan yow. Nganüy a icona apmeajndiün Nangaj Espíritu", aw. ¹⁷Sitiül Teat Dios lamüüch nejiw Nangaj Espíritu aton, atnej tüüch icoots wüx tayariiüts andeac Teat Jesucristo ¿jow nganüy a xique, jane xic napiüng napal leaw andiüm Teat Dios? —aj nejiw a Pedro.

¹⁸Wüx ndot manguiayiw aag ayaj, quiaj ndijchiütoj, apac omeajtsüw, tapiüngüw:

—¡Najneajay lamarang Teat Dios! Nganüy naleaing Teat Dios lamüüch nipilan ngome judíos leaam omeajtsüw ngo majneaj teamarangüw y macueatiw, cos atquiaj nejiw aton alndom mapacüw meáwan nüt tiül cielo —awüw.

Minipilan Teat Jesús monlüy tiül Antioquía

¹⁹Nganüy ajcüwa minipilan Teat Jesús leawa tawüniw oleajiw ajan wüx tajlüy nadam monciüw wüx tambiyaran Esteban, altiül tatüchiw tiül itü Fenia; altiül tambüw Chipre; altiül tatüchiw tiül cambaj Antioquía. Nejiw ngo masajüw meáwan nipilan wüx aaga najneaj nanderac wüx Teat Jesús, áagan nipilan judío tasajüw. ²⁰Condom acas

monyar andeac Teat Jesús monaw tiül Chipre, at monaw tiül cambaj Cirene, tambüw tiül cambaj Antioquía. Wüx tapeayiw quiaj, tasajüw nipilan griegos wüx aaga najneaj nanderac wüx Teat Jesús. ²¹Teat Dios xeyay tambeol nejiw; quiaj xeyay nipilan tayariw Mipoch Teat Dios, tacueatiw meáwan ngo majneaj leawa tarangüw.

²²Minipilan Teat Jesús monlüy tiül Jerusalén wüx tanguiayiw aag ayaj, quiaj tüjchiw mamb andüy Antioquía a teat Bernabé mamb mambeol nejiw. ²³Wüx tapeay quiaj a teat Bernabé, xeyay tapac omeaats wüx tajaw nguineay lamambeol nejiw Teat Dios. Quiaj tasaj nejiw mayacüw wüx omeajtsüw Mipoch Teat Dios tanaámb, nde macueatiw. ²⁴Teat Bernabé najneaj omeaats, nómban ngo machiw omeaats wüx Teat Dios. At cos xeyay ambeol nej Nangaj Espíritu, xeyay nipilan tayariw Mipoch Teat Dios.

²⁵Ndoj tamb a Bernabé andüy tiül cambaj Tarso mayamb a Saulo. Wüx taxom, quiaj taquiiüb mamb andüy Antioquía. ²⁶Quiaj tacüliw maquiüjpüw monyar andeac Teat Jesús nomb neat; taquiajchiw xeyay nipilan wüx Mipoch Teat Dios. Tiül Antioquía tamelich masoiquiw Cristiano nejiw leaw monyar andeac Teat Cristo.

²⁷Tiül aaga nüt quiaj, tapeayiw Antioquía acas mondeac andeac Teat Dios monaw Jerusalén. ²⁸Nop tiül nejiw nenüt Agabo. Aaga naxey quiaj tasaj nej Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios nguineay apmajlüy alinoic nüt. Quiaj witiüt masaj monyar andeac Teat Jesús wüx alcanchiümoj; tapiüng laliüc majlüy montiün andüy tiül meáwan cambaj, ngome apmajlüy nüeteran. Aag ayaj naleaing tajlüy wüx Claudio tarang natang nenajiüt tiül Roma. ²⁹Quiaj minipilan Teat Jesús monlüy tiül Antioquía tapiüngüw anopnopoj apmam-

beolüw monyar andeac Teat Jesús monlüy tiül Judea; apmüpchiw leaw alndom.³⁰ Naleaing atquiaj tarangüw, tüjchiw mamb aaga leaw üjchiw quiaj majoyiw mamb a Bernabé maquiiüb a Saulo, müjchiw montangtang tiül monyar andeac Teat Jesús monlüy tiül Judea.

Tandeow Jacobo, Pedro tayacüch tiül manchiüc

12 Wüx aaga nüt quiaj, aaga Herodes minatang nenajüüt tayamb ombas minipilan Teat Jesús. Tasap acas müüch mamongochiw xeyay ngo majneaj. ²Ndoj tapiüng mambiyaran a Jacobo (Santiago minüt nej aton) micoj a Juan, tambiyaw naag espada. ³Condom Herodes wüx tajaw ajcüwa judfós najneájan majawüw aaga arang quiaj, quiaj tasap teat Pedro mayac tiül manchiüc aton. Naleaing tiül aaga nüt quiaj arangüw nangos nüt wüx üetiw pan ngo majmel levadura. ⁴Wüx lamasap a Pedro mayac tiül manchiüc, quiaj tayac teowixaw apiqiwi ajlüy soldados monjiür manchiüc, majiürüw. Aag ayaj ajlüy apiqiwiw soldados tiül noicnoic ajlüy. Cos Herodes apiüng wüx landoj pascua, quiaj apmawün a Pedro mayac teowix cambaj. ⁵Pedro tajíürüch majneaj tiül manchiüc. Nganiy ajctiwa minipilan Teat Jesús xeyay tatajüw orar Teat Dios mambeol nej.

Teat Dios tawün tiül manchiüc a Pedro

⁶Tiül aaga ongwiiüts quiaj, wüx Herodes apmawün a Pedro müüch cambaj ráwan tiüt, Pedro almameay pinawan niüng ajlüyiw ijpwüw soldados. Netsaag naag ijtsüw galen; aliw tiül ombeay manchiüc alijpiüw soldados tenguiyal majiürüw nej. ⁷Quiaj tapeay niüng ajlüy nej nop ángel ocueaj Teat Dios, anmarraj tiül manchiüc, tareeg teombaj a Pedro mapacüüch, tasaj:

—Witiür najénan —aj.

Tanaámb sojndiow aaga galen netsajüy owix nej.⁸ Quiaj tasaj nej a ángel:

—Ersoijquiay, aton isoog ipaj —aj nej.

Pedro atquiaj tarang. Condom aaga ángel tasaj nej alinomb:

—Isoog najal micamix, mac tabar —aj nej.

⁹Quiaj taw a Pedro tandüüb mamb a ángel. Naleaing ngo majaw sitiül naleaing meáwan leaw lamarang aaga ángel quiaj, tengwüy ajáwan. Nej apiüng aag ayaj ajáwan atnej maúm.¹⁰ Condom tamongoj noic ombeay manchiüc niüng ajlüy nop soldado nejiür manchiüc. Condom tamongoj amb ijquiw ombeay manchiüc niüng ajlüy alinop soldado. Wüx tatüchiw aaga nadam ombeay manchiüc niüng awaran andüy tiül cambaj, aag ayaj narangüch manchiüc, lejquiat nejáyan quiaj. Quiaj tambüw. Condom wüx tatüchiw nots calle, quiaj tacueat nej a ángel.¹¹ Quiaj rat andüy a Pedro, tapiüng:

—Nganüy sajaw naleaing Teat Dios tüüch miün miángel nej mawün xic teowix Herodes, ngana majlüy atnej andiumüw marangüw ajcüwa nipilan judío quiaj —aw.

¹²Atquiaj tapiüng tiül omeaats, condon tamb andüy aniüng María mimüm a Juan, aaga nasoic Marcos aton. Quiaj alcanchiümoj xeyay minipilan Teat Jesús tenguijal atajciuw orar.¹³ Wüx tapeay mbeay nden, quiaj tendeac. Quiaj tiün nop nüix nenüt Rode majaw jane.¹⁴ Aaga nüx quiaj wüx tanguiay andeac a Pedro, xeyay apac omeaats, ngo maleaaig ombeay nden, andilflan tiüt andüy tiül nden masaj nejiw lapeay a Pedro, al mbeay nden.¹⁵ Quiaj tasajüw nej monlüy quiaj:

—¡Nerchach! —ajüw nej.

Nej nomb apiüng naleaing. Quiaj tapiüngüw:

—Ngome nej, aag ayaj miángel nej —awüw.

¹⁶ Pedro nde asap andeac mbeay nden. Wüx tambüw maleajquiw, quiaj tajawüw naleaing. Quiaj mbayatoj xeyay.

¹⁷ Pedro tarang owix ndijchiümoj. Quiaj tapots masaj nejiw nguineay tawün nej tiül manchiüc Teat Dios. At tasaj nejiw:

—Ijchan manguiay a Jacobo, at meáwan minipilan Teat Jesús —aj nejiw.

Condom taw quiaj, tamb.

¹⁸ Camüm ram tiüt mbayajow a soldados. Xeyay tendeacndeacüw wüx, cos ngo majawiüw nguineay taw a Pedro. ¹⁹ Condom Herodes tüüch mamb mayambüch a Pedro. Wüx laímb mayamb ngo maxom, quiaj tandüy wüx matüntün manguiay ajcüwa soldados monjiür manchiüc. Condom tüüch mamb maquiürapüpüw mandeowüw. Ndoj Herodes taw Judea, tamb macüll tiül cambaj Cesarea.

Tandeow Herodes

²⁰ Herodes xeyay tajcüy majaw niplan monaw tiül cambaj Tiro at monaw tiül cambaj Sidón. Pero niplan monaw Tiro maquiiüb Sidón tandeaciüw nóiquian, mambüw majawiüw aaga nenajiüt quiaj. Tandeaciüw maquiürapüpüw a Blasto mambeol nejiw. Aaga naxey quiaj, natang nejiür najiüt ocueaj Herodes. Quiaj tatüniw ocueaj a Herodes nde majcüyaran majarawiüw. Cos nejiw teamaxomüw nüeteran naw tiül meáwan cambaj leaw Herodes ajlüy wüx. ²¹ Herodes tayac noic nüt sonongom niplan manguiayıw andeac nej. Condom wüx tatüch a nüt, tasooig najneaj apix nej, apix minatang nenajiüt. Ndoj tsotot tiül apal nej. Quiaj tapots andeac masaj niplan. ²² Quiaj tepajüw niplan napac. Tapiüngüw:

—¡Nop dios teandeac quiaj, ngome niplan! —awüw.

²³ Quiaj ajngot iün andeow a Herodes, tüüch nej miün andeow nop ángel ocueaj Teat Dios, cos tayaag nej xeyay atam ajlüy; nganüy Teat Dios ngo metam. Quiaj tandeow, tendiüc.

²⁴ Naleaing Mipoch Teat Dios tajüy xeyay, tanguiayaran nguijantanej.

²⁵ Bernabé maquiiüb a Saulo wüx landoj marangüw minajiüttüw nejiw tiül Jerusalén, quiaj tandilileaw alinomb andüyiw Antioquía, taquiürapüpüw mamb a Juan nasoic Marcos.

Bernabé y Saulo tambüw mandeaciüw andeac Teat Dios

13 Tiül niplan monyar andeac Teat Jesús monlüy tiül Antioquía altiül acas mondeac andeac Teat Dios, aton altiül monquiaach wüx Mipoch Teat Dios. Ajcüw ayaj nop Bernabé, alinop Simón nasoic Niger, alinop Lucio naw Cirene, alinop Manaén, alinop Saulo. Aaga naxey nenüt Manaén quiaj, tatang aweaag a Herodes, aaga nenajiüt tiül Galilea. ² Noic nüt wüx alxenengue-moj tenguijal anderac Mipoch Teat Dios aton wüx teaiündüw, quiaj tasaj nejiw Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios, tapiüng:

—Iwiuniün xicueaj a Bernabé maquiüüb a Saulo marangüw xenajiüt leawa lanateots nüjchiw —aw.

³ Quiaj wüx landoj aiündüw, landoj matüniw ocueaj Teat Dios, tayaciüw owixaw wüx omaliüw a Bernabé maquiiüb a Saulo. Condom tetepeayayej maquiürapüpüw, quiaj tawüw quiaj.

Bernabé y Saulo tandeaciüw Mipoch Teat Dios tiül Chipre

⁴ Condom tambüw niüng Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios lamüüch nejiw mayajciüw netam mambüw. Quiaj tambüw andüyiw tiül cambaj Seleucia. Condom nawüw quiaj tajtepiw tiül nadam müx, tandüyiw wüx noic iüt tiül ndec

nasoic Chipre. ⁵ Wüx tajtepiw wüx iüt tiül cambaj Salamina, quiaj tandeacüw Mipoch Teat Dios tiül meáwan sinagogas. At almaquiiypüw a Juan mambeol nejiw. ⁶ Wüx laúmb majüiyw tiül aaga nine iüt tiül ndec, quiaj tatüchiw tiül cambaj Pafos. Taxomüw quiaj nop naxey nenüt Barjesús, nop judío nej. Aaga naxey quiaj nop nesüet, y apiüng nej nop nendeac andeac Teat Dios, pero aag ayaj ngo maleaing. ⁷ Aaga naxey mbich meaw maquiiüb nop nenajiüt nenüt Sergio Paulo, nenajiüt nej tiül aaga iüt quiaj. Aaga nenajiüt quiaj, xeyay fis ajiür. Nej tüüch mamb majpajuw miün a Bernabé y Saulo, cos andiüm manguiay Mipoch Teat Dios. ⁸ Pero aaga newüyay asüet aton nasoic Elimas tiül ombeayiw Griegos; nej tanditum mapal nejiw, cos ngo mandiüm majaw mayar Mipoch Teat Dios aaga nenajiüt quiaj. ⁹ Quiaj a Saulo nasoic Pablo aton, tayaag tiül omeaats nej a Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios, quiaj tajaw teombas aaga naxey quiaj. ¹⁰ Tasaj:

—¡Ique minaj ic newaiich, nerang xeyay ngo majneaj, micual ic minatang nimeech, cos ijciüy mejaw monrang na-jneaj! ¿Neol tapots iwaiich nipilan nde mayariw Mipoch Teat Dios? ¹¹ Nganüy Teat Dios apmüüch ic memongoch xeyay ngo majneaj, apmersomb, ngome ap-mexom mejaw a nüt acas nüt —aj.

Quiaj pojniüt oniiüg aaga naxey quiaj, nómban ngo maxom majaw nicuajind. Ndoj tapots ajüyjüy, amb ninguiün amb ninguiün mayamb jane manetet nej owix. ¹² Aaga naxey nenajiüt quiaj wüx tajaw aag ayaj, quiaj tayar Mipoch Teat Dios, mbayat manguiay leaw aquiajchiw wüx Teat Dios.

Pablo maquiiüb Bernabé aliw Antioquía tiül Pisidia

¹³ Condom tawüw Pafos a Pablo maquiiüb leaw aquiiüb mamb, tambiüw

ambüw tiül müx, tandüiyiw tiül cambaj Perge tiül Panfilia. Condom wüx tapeayiw quiaj, quiaj tacueat nejiw a Juan, tandilil alinomb andüy Jerusalén. ¹⁴ Condom nejiw tawüw Perge, tandüiyiw tiül cambaj Antioquía tiül Pisidia. Wüx tapeayiw quiaj, tambiüw tajmeliw tiül nangaj iüm wüx nüt axoodaran, chetemoj. ¹⁵ Wüx landoj ateoraw tiül Mipoch Teat Dios leaw tüнд a Moisés, at leaw tarangüw mondeac andeac Teat Dios, quiaj montangtang tiül a sinagoga, tüjchiw mamb masoiquiw a Pablo y a Bernabé sitiül ajiürüw noic poch mapiüngüw. Tasoiquiw:

—Teat monxey, sitiül almeijiüran alngün poch mepiüngan manguiayiw nipilan, alndom mepiüngan —ajowiw.

¹⁶ Quiaj witüüt a Pablo lebem, tarang owix nej ndijchiümójan. Condom tasaj nejiw:

—Teat monxey micual iüt Israel, at icona monyar andeac Teat Dios, inguiayıün sanasaj icon: ¹⁷ Aaga Teat Dios Midiosüw cambaj Israel, nej tarriiid ajcüwa mixejchiiüts monlüy tanomb. Condom tüüch nejiw mexeyayiw wüx tacüliw tiül Egipto, tiül miift pálwüx nipilan. Ndoj tawün nejiw quiaj. ¹⁸ Condom wüx tacüliw tiül wajchiüc ic miow (40) neat, tafüc wüx meáwan leaw tarangüw. ¹⁹ Wüx tajmeliw tiül iüt Canaán, nej tandemrooch ombas ayaíw nadamdam cambaj tiül aaga iüt quiaj, müüch mixejchiiüts maneayiw aaga iüt quiaj. ²⁰ Condom tatüch apiquiw acoic miow ic miow gajpowüw (450) neat, meáwan tiül aaga neat quiaj, Teat Dios tayac jueces majawüw wüx asoetiw nipilan. Tiün mandondoch wüx tajlüy aaga Samuel, nop nendeac andeac Teat Dios. ²¹ Condom tatüniw ocueaj Teat Dios mayac nop natang nenajiüt tiül nejiw, aaga nasoic rey. Quiaj Teat Dios tayac a Saúl, micual Cis, marang natang nenajiüt tiül nejiw

ic miow neat. Aaga naxey quiaj naw tiül acualaats Benjamín.²² Ndoj, wüx Teat Dios tawün a Saúl, tayac a David mingow. Cos Teat Dios lamapiüng aag ayaj tanomb wüx tapiüng: "Lanaxom a David micual Isaí. Aaga naxey quiaj xeyay apac ximeaats najaw, nej apmarang meáwan leaw xique sandiüm", aw.²³ Naw tiül micual nej aaga rey David quiaj, wüx lamong xeyay neat, quiaj tiün majlüy Teat Jesús. Teat Dios tayac nej mawünasoetiw cambaj Israel, atnej lamapiüng apmarang.²⁴ Pero nganaw mapeay a Teat Jesús, quiaj aaga Juan neech yow nipilan tasaj a cambaj Israel leaam omeajtsiw wüx aaga xeyay ngo majneaj teamarangüw, macueatiw, cas tayariw yow.²⁵ Juan wüx laliüc ndom minajiüt nej, tasaj nipilan: "¿Jane xic ipiüngan? Ngome xique leawa temepiüngan quiaj. Aliüc miün nop, aag ayaj xeyay netam ajlüy, xique ngo nembeat nicuajind, ngondom natüch nasoond apaj nej", aj nejiw.

²⁶ 'Nganüy xique sasaj icon menguiay-iün Teat monxey, micual acualaats Abraham, at icona monyamb Teat Dios: Aaga poch nepiüng wüx nguineay Teat Dios alndom mawünasoet nipilan, icona netam menguiayiün, meyariün.²⁷ Cos ajeüwa micual miiütaats moncül tiül Jerusalén, at monajütiit tiül nejiw ngome tajawüw jane nej Teat Jesús. Cos ngo maxomüw omeajtsiw wüx Mipoch Teat Dios leaw tarangüw mondeac andeac Teat Dios, nateoraw wüx nüt axoodaran. Áag nejiw tayaciüw asoet Teat Jesús mandeow. Quiaj tajlüy atnej landoj lajlüy tiül Mipoch Teat Dios.²⁸ Masey ngo maxomüw wüx ombas Teat Jesús nicuajind nisoet para mandeow, nejiw tasajüw a Pilato mapiüng mandeow.²⁹ Nejiw ngo leaam omeajtsiw, tarangüw meáwan leaw larangüch tiül Mipoch Teat Dios nguineay apmajlüy wüx ombas Teat Jesús. Wüx landeow,

quiaj tajwan tiüt imiün wüx cruz. Condom tamüiraad.³⁰ Pero naleaing Teat Dios tapacüüch nej alinomb.³¹ Ndoj tejüiquichay xeyay nüt majawüw nej ajeüw leawa taquiüpüw nej naw tiül Galilea, andüy Jerusalén. Nganüy nejiw tenguijal masajüw nipilan leaw tajawüw.

³² 'Nganüy xicona aton teanasajan icon wüx aaga najneajay majlüy, cos aag ayaj Teat Dios lamasaj mixejchiüts.³³ Nganüy lajlüy atnej Teat Dios lamapiüng apmajlüy tiül micualtiw nejiw mixejchiüts; ajeüw ayaj icootsa. Teat Dios tapacüüch alinomb Teat Jesús atnej larangüch tiül amb ijquiaw Salmo, cos apiüng: "Ique Xecual ic, nganüy lanüüch ic wijquiamear", aw.³⁴ Teat Dios tapacüüch nej alinomb, ngo müüch nej majmboc, cos atquiaj lajlüy tiül Mipoch Teat Dios, niüng Teat Dios apiüng: "Xique naleaing sanajíür icon lasta, cos sanarang atnej tasajas a David", aw.³⁵ Áag Teat Dios tapiüng tiül alinoic Salmo, wüx David tarang wüx nawiig, tapiüng: "Nde meaach majmboc aaga nangaj micual", aw.³⁶ Cos naleaing David wüx landoj arang natang tiül nipilan atnej lamasaj nej Teat Dios, quiaj tandeow. Condom tamüiraad niüng tamürajtiw montang-tang tajlüiy tanomb, micuerpo nej tajmboc.³⁷ Nganüy micuerpo Teat Jesús ngo majmboc, cos Teat Dios tapacüüch nej alinomb.³⁸ Teat monxey micual xeüit, netam mejawan, nganüy tenguijal nasajan icon áagan wüx Teat Jesús alndom meriowan wüx isoetiün.³⁹ Meáwan nisoet leaw aaga poch tüünd Moisés apiüng ngondom maw, aaga nisoet quiaj alndom maw ocueaj jane amayar andeac Teat Jesús.⁴⁰ Nganüy netam mejawan, nde memongochiün atnej lamapiüng tiül Mipoch Teat Dios leaw tarangüw mondeac andeac Teat Dios, apiüng:

⁴¹ Icona mondam omeaats, ijawan wüx, cos apmbayameron apndromeron. Cos xique aleaic sanarang wüx aliün mepacan.

Aag ayaj icona apmepiüngan ngo maleaing, masey aljane apmasaj icon, aw —aj nejiw.

⁴² Wüx tawüw imiünüw tiül a sinagoga ocueajiw judíos, quiaj tatüniwnej ocueajiw nipilan ngome judío, sitiül apmandüiyiw quiaj alinomb wüx apmatüch alinoic nüt maxoodaran masajüw nejiw alquiriw wüx aaga poch quiaj. ⁴³ Wüx landajrriüjow imiünüw tiül a sinagoga, quiaj tandüjpiw a Pablo y Bernabé xeyay nipilan judío, at nipilan ngome judío leaw lamayambüw Teat Dios. Condom Pablo y Bernabé tasajüw nejiw mayacüw wüx omeajtsüw Mipoch Teat Dios y monajneaj nej.

⁴⁴ Wüx tatüch alinoic nüt axoodaran, tajlüy mümb mamb meáwan nipilan monaw tiül cambaj manguiayiw Mipoch Teat Dios. ⁴⁵ Pero wüx ajcüwa judíos tajawiüw laxeyay nipilan, quiaj tajcüiyiw, ngo majneaj majawüw. Xeyay ngo majneaj tandeaciüw wüx leaw Pablo taquiaach, tapiüngüw aag ayaj ngo maleaing. ⁴⁶ Quiaj tandeaciüw a Pablo y Bernabé, ngo mimboloj, tasajüw nejiw:

—Naleaing icona ombas nasajan icon wüx Mipoch Teat Dios cos judíos icon. Pero icona ngo meyariün, pares ngome apmeajndiün mepacan meáwan nüt niüng ajlüy Teat Dios. Nganüy sanamban nasajan nipilan ngome judío. ⁴⁷ Cos atquiaj lamasaj xicon Teat Dios narangan, atnej lamapiüng tiül Mipoch nej:

Lanayac ic mejlüy atnej ran ocueajiw palpálwüx nipilan ngome judío, meamb mesajüw meáwan nipilan wüx iüt nguineay alndom maw asoetiwiw nejiw —aj nejiw.

⁴⁸ Ajcüwa nipilan ngome judíos, wüx tanguiayiw aag ayaj, xeyay tapac omea-

jtsüw, najneajay majawüw Mipoch Teat Dios. Tüjchiw omeajtsüw Teat Dios meáwan leaw landoj lamapaj nejiw Teat Dios majlüiyiw najneajay, mapacüw meáwan nüt tiül cielo. ⁴⁹ Quiaj tanguiayarán Mipoch Teat Dios meáwan tiül aaga iüt quiaj. ⁵⁰ Pero ajcüwa judíos leawa ngo mayariw mipoch Teat Dios tasajüw montangtang ombas montaj leaw andüjpiw Mipoch Teat Dios, at montangtang ombas monxey tiül aaga cambaj quiaj, majcüiyiw majawüw a Pablo y Bernabé. Quiaj witüüt noic nadam moncüy wüx ombasüw Pablo y Bernabé, tawüniw nejiw nómban tiül aaga iüt quiaj. ⁵¹ Nejiw quiaj tatajtüw minajndot oleajiw nejiw, cas tambüw tandüiyiw tiül cambaj Iconio. ⁵² Meáwan leaw lamayariw andeac Teat Jesús xeyay tapac omeajtsüw, tajlüy wüx ombasüw nejiw Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios, tambeol nejiw.

Pablo y Bernabé aliw tiül Iconio

14 Pablo y Bernabé tapeayiw tiül cambaj Iconio; tambüw tiül a sinagoga ocueajiw nipilan judío. Wüx tandeaciüw wüx Teat Jesús, tayariw aag ayaj xeyay nipilan judío, at xeyay nipilan griego aton. ² Pero ajcüwa judíos leaw ngo mayariw aaga poch quiaj, tambüw tapots mawaijchaw ajcüw pálwüx nipilan, mapiüngüw nipilan monyar andeac Teat Jesús ngo majneaj teamarangüw. ³ Pares tacüliw quiaj a Pablo y Bernabé xeyay nüt. Nejiw tandeaciüw wüx Teat Jesús ngo mimboloj cos ayacüw omeajtsüw wüx nej. Aton nej tüüch nejiw ndoj ombasüw marangüw cuajantanej ateócan leawa ngome aag ajaraw. Atquiaj tarang majüuiquich naleaing meáwan leaw andeaciüw quiaj. ⁴ Nipilan tiül aaga cambaj quiaj, ngo majlüiyiw nóiquian; altiül tambeoliw ajcüwa judíos, altiül tambeoliw apóstoles. ⁵ Condom ajcüwa

judíos maquiüjpüw nipilan ngome judíos, witiütoj nóiquian maquiüjpüw monajüüt majcüiyw majawüw apóstoles, andiümw maloxiw naag piedra, mambiyaw.⁶ Nejiw a Pablo y Bernabé, wüx tanguiayiw aag ayaj, quiaj tawüniw oleajiw, tandüiyw tiül ajcüwa cambaj Listra y Derbe tiül iüt Licaonia, at tambüw tiül meáwan nine cambaj quiájan.⁷ Meáwan tiül niüng tambüw tasajüw nipilan aaga najneajay poch wüx Teat Jesús.

Taloxiw a Pablo tiül Listra

⁸ Tiül cambaj Listra, alquiaj nop naxey chetéjan ngondom majüy, necoex nde wijquiw, ngome aag ajüy.⁹ Aaga naxey quiaj teamanguay meáwan leaw teamandeac a Pablo. Wüx Pablo tajaw nej majneaj, quiaj tajaw aaga naxey quiaj ajüic ayaag tiül omeaats naleaing Teat Dios alndom mataag nej majneaj.
¹⁰ Quiaj tendeac a Pablo, tasaj nej napac: —Witiür lembér —aj.

Aaga naxey quiaj, ajchic lembem, quiaj tajüy.¹¹ Nipilan wüx tajawiüw nguineay lamarang a Pablo, quiaj tepejüw napac, tandemacüw wüx ombeayiw nejiw, tapiüngüw:

—¡Lapeayiw a dios imiüniüw cawüx, at nejiw nipilan! —awiw.

¹² Condom tüjchiw manüt a Bernabé, Júpiter, atnej minüt nop midiosüw nejiw, nganüy a Pablo tüjchiw manüt Mercurio, atnej minüt alinop midiosüw nejiw, cos Pablo nendeac.¹³ Condom nop miteaats ocueaj aaga dios Júpiter, taquiüüw mamb acas boy, aton ajoy mbaj nembet mandiig a boy, laámb andüy mbeay cambaj niüng ajlüy ombiüm aaga dios Júpiter. Xeyay nipilan taquiüjpüw nej mamb; apmambiyaw a boy mayacüw ichechiw nejiw.¹⁴ Ajcüw apóstoles Bernabé y Pablo wüx tanguiayiw aag ayaj, quiaj tachiütiüw apixaw nejiw, tajmeliw

tiül a xeyay nipilan mapalüw teombas, tandemacüw napac, tapiüngüw:

¹⁵ —¡Monkey! ¿Neol tepiüngan merangan aag ayaja? Xicona aton nipilan xicon atnej ijliüyün. Xicona xiünan nasajan icon mecueatiün iyamban cuajantanej narangüch dios, mendüjpiün áagan Teat Dios almapac, aag nerang cielo, nerang iüt, nerang ndec, nerang meáwan leaw almajlüy.¹⁶ Naleaing tanomb nej tüüch majlüyíwan meáwan nipilan, marangüw leaw andiümiüw.¹⁷ Pero naleaing Teat Dios ngo macueat nejiw nómban, cos tenguial majüiüquich jane nej wüx arang meáwan najneaj; nej üüch majoet, üüch mayac aóng meáwan cuajantanej napiürüch. Aton üüch icoots nüeteran, üüch mapac omeajtsaats —awiüw.

¹⁸ Masey atquiaj tapiüngüw a Pablo y Bernabé, pero xeyay taél ocueajiw para mapalüw teombas a nipilan, ngana mambiyaw a nimal mayacüw ichechiw, müjndiwi.

¹⁹ Condom tapeayiw quiaj acas judíos monaw Antioquía at monaw Iconio. Ajcüw ayaj taquiajchiw ombeay nipilan majcüiyw majawüw a Pablo, mambiyaw. Quiaj tajcüiyw a nipilan, tapots maloxiw a Pablo naag piedra. Condom tanototoj tiüt, taquiüjpüw mamb maloxiw mbeay cambaj, apiüngüw landeow nómban.²⁰ Ndoj, wüx xenenguetoj monyar andeac Teat Dios niüng ajlüy nej, quiaj tapac witiüt. Condom tandüy tiül cambaj alinomb maquiiüb nejiw. Wüx rat tiüt amb alinoic nüt, quiaj taw quiaj maquiiüb Bernabé, tandüiyiw Derbe.

²¹ Wüx landoj mandeaciüw aaga najneajay poch tiül cambaj Derbe, y wüx lajlüy xeyay monyar andeac Teat Jesús, quiaj tandilileaw alinomb andüyiw Listra. Condom tandüiyiw Iconio, naw quiaj tandüiyiw Antioquía.²² Meáwan leaw niüng tamongoj, tüjchiw mapac omea-

jtsiūw leaw monyar andeac Teat Jesús, tasajüw nde machiweaw omeajtsiūw wüx Teat Dios, tasajüw:

—Netam mamongochiiüts xeyay ngo majneaj, cos atquiaj alndom majmeliiüts tiül micambaj Teat Dios —ajüw.²³ At aton tayacüw acas montangtang tiül monyar andeac Teat Jesús leaw niüng tamongoj. Aag ayaj wüx ndoj aiündüw matüniw ocueaj Teat Dios, quiaj lamayaciüw teowix Teat Dios ajcüwa nipilan lamayariw nej andeac, mambeol nejiw.

Tandilileaw andüiyiw Antioquía tiül Siria

²⁴ Condom nawüw Antioquía tambüw tamongoj tiül Pisidia, quiaj tatüchiw Panfilia. ²⁵ Ndoj mandeacüw Mipoch Teat Dios tiül cambaj Perge, quiaj tambüw andüiyiw tiül cambaj Atalia. ²⁶ Condom nawüw quiaj, tajtepiw tiül müx, tandüiyiw Antioquía tiül Siria niüng tayacüchiw teowix Teat Dios, mambeol nejiw wüx aaga najiüt leaw lanndoj marangüw quiaj. ²⁷ Wüx tapeayiw Antioquía, taxejnenguiw meáwan monyar andeac Teat Dios. Condom tapots masajüw nguineay tambeol nejiw Teat Dios, nguineay lamayariw Mipoch Teat Dios xeyay nipilan leaw ngome israel. ²⁸ Ndoj Pablo y Bernabé tacüliw quiaj xeyay nüt maquiüjpüw monyar andeac Teat Dios.

Tarangüw moncanchiün tiül Jerusalén

15 Condom tapeayiw tiül Antioquía acas monquiaach imiünüw tiül Judea. Ajcüw ayaj taquiajchiw monyar andeac Teat Cristo monlüy quiaj; tasajüw sitiül ngo majlüiyw circuncidado atnej apiüng Moisés marangüch, Teat Dios ngome apmawün asoetiw nejiw.

² Quiaj tajlüy noic nadam mondeacndeac, cos Pablo y Bernabé ngo majneaj

majawiw aag ayaj. Quiaj tasoiiquiw a Pablo y Bernabé mambüw Jerusalén maquiüjpüw alacas monaw quiaj, majawiw ajcüw apóstoles at montangtang monajiüt tiül mondüüb Teat Cristo, majawiw wüx aaga mondeac quiaj.

³ Condom ajcüw minipilan Teat Jesús tambeolüw nejiw mambüw. Quiaj tambüw. Wüx tamongoj tiül Fenicia at tiül Samaria tandeaciüw masajüw minipilan Teat Jesús nguineay lamayariw Mipoch Teat Dios xeyay palpálwüx nipilan ngome judíos. Wüx tanguiayiw aag ayaj, xeyay tapac omeajtsiūw.

⁴ Wüx tapeayiw Jerusalén, apac omeajtsiūw majawiw nejiw meáwan minipilan Teat Jesús, átan apóstoles, átan montangtang. Quiaj nejiw a Pablo y Bernabé tapots masajüw nejiw nguineay tambeol nejiw Teat Dios marangüw minajiüt nej. ⁵ Condom acas monxey monaw tiül fariseos, leaw lamayariw andeac Teat Jesús, witüitoj tapiüngüw:

—Netam matajéüchiw circuncidar ajcüwa nipilan ngome judíos, aton masoiquiw marangüw meáwan atnej apiüng tiül aaga poch tüнд Moisés —awüw.

⁶ Quiaj xenenguetoj ajcüw apóstoles at montangtang majawiw nguineay apmajlüy wüx aaga mondeac quiaj. ⁷ Wüx laxeyay mandeacüw wüx aag ayaj, quiaj witüüt a Pedro masaj nejiw:

—Xecojow xechijquiaw, lamajiür nüt icona tejawan nguineay tarriiid xic Teat Dios namb nasajüw aaga najneajay poch nguineay Teat Cristo awün asoeteran, manguiayiw ajcüwa nipilan ngome judíos y mayariw aag ayaj aton.

⁸ Teat Dios nejaw tiül omeaatsaran, tajüiquich majaraw naleaing lamayar nejiw cos tiün wüx nejiw Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios atnej tiün wüx icoots. ⁹ Teat Dios ngo marang pálwüx tiül icootsa, pálwüx tiül nejiw, cos nej tawün asoetiw nejiw aton, wüx tayacüw

omeajtsüw wüx nej. ¹⁰Jow nganüy, ¿neol tendiüman meajchiün majcüy Teat Dios? ¿Neol icona tendiüman meajchiün marangüw monyar andeac Teat Jesús leaw mixejchiiüts átan icootsa ngome tarangaats palan atnej netama? ¹¹Masey nganüy icootsa ajawaats Teat Jesús nde ajneaj omeaats lamawün asoeti-iüts, ngome cos aleaic arangaats; atquiaj arang wüx nejiw aton —aj nejiw.

¹²Quiaj ndijchiütoj meáwan, condom tanguiayiw meáwan tandeacüw Bernabé y Pablo cos tasajüw nguineay tambeol nejiw Teat Dios marangüw tiül palpál-wüx nipilan cuajantanej ateócan leaw ngome aag ajaraw. ¹³Wüx landoj andeacüw a Pablo maquiiüb a Bernabé, quiaj tapiüng a Jacobo:

—Xecojow xechijquiaw, inguiayiün sanasaj icon: ¹⁴Teat Simón Pedro landoj mandeac nguineay tajlüy wüx Teat Dios tamelich mambeol ajcüwa nipilan ngome judíos mayariw nej andeac marangüw minipilan nej aton. ¹⁵Aag ayaj lamapiüng tiül Mipoch Teat Dios leaw tarangüw mondeac andeac nej niüng apiüng:

¹⁶Ndoj aag ayaj sanandilil alinomb, sanawitich alinomb anüng David cos lajmiüç;

sanataag majneaj leaw ndrot ombas, sanalomboch alinomb.

¹⁷Atquiaj sanarang para mayariw andeac Teat Naxey meáwan nipilan leaw alfünan.

Aton meáwan nipilan monaw palpálwüx iüt apmarangüw xenipilan, aw.

¹⁸Atquiaj tapiüng Teat Dios, cos nej lamüüch majaraw wüx aag ayaj nde tanomb.

¹⁹'Nganüy xique sapiüng nde maxolaats ajcüwa nipilan ngome judíos sitiüll lamacueatiw arangüw ngo majneaj y lamandüjpiw Teat Dios. ²⁰Úpan marangaats noic nawiig masajajtsüw macueatiw üetiw cuajantanej najmel

teomas dioses, aton nde majlüiyw maquiüjpüw pálwüx naxey pálwüx najtaj, aton nde matsambüw mionij nimai napatsüch onic andeow, nde matsambüw quiej. ²¹Cos tiül ngünantanej cambaj ajlüy jane mequiaach wüx aaga poch tüünd Moisés. Nde tanomb ajlüyay ateoraw aag ayaj tiül meáwan sinagogas wüx nüt axoodaran —aw.

²²Condom ajcüwa apóstoles at montangtang at meáwan monyar andeac Teat Dios, wüx ndot manguiayiw aag ayaj, najneájan majawüw. Condom quiaj tarriüjtüw acas monkay tiül nejiw müjchiw mamb andiüy Antioquía maquiüjpüw a Pablo y Bernabé. Quiaj tayacüw a Judas nasoic Barsabás, alinop Silas. Ajcüwa monkay quiaj, natang nejiw tiül minipilan Teat Jesús. ²³Quiaj tarangüw noic nawiig majoyiw mamb ajcüwa monkay quiaj. Tiül aaga nawiig quiaj apiüng:

“Xicona micojon michijquian, xicona apóstoles y montangtang tiül monyar andeac Teat Jesucristo, satepeayiün icon leaw ngome judíos moncül tiül Antioquía, tiül Siria, at tiül Cilicia. Tambtámban ijlüyiün.

²⁴Xicona lananguayiün nguineay acas monkay monáwan tiül xicona tambüw masajüw icon merangan leaw ngo metam merangan. Cos sanguiayiün tasajüw icon netam mejlüyiün circuncidado, y aton merangan meáwan atnej apiüng tiül aaga poch tüünd Moisés. Ajcüwa monkay quiaj, xicona ngome sasajan mambüw. ²⁵Wüx canchiütason tandeacasan nóiquian, quiaj tapiüngasan najneaj narriüjtan acas monkay nüjchiün mambüw niüng ijlüyiün maquiüjpüw teat Bernabé y teat Pablo. ²⁶Nejiw xeyay lamamongochiw cos aag andeacüw wüx Miteatiiüts Jesucristo. ²⁷Aag nganüy süjchiün mambüw a Judas y Silas mambüw maquiüjpüw. Nejiw aton apmasajüw

icon wüx meáwan aag ayaj.²⁸ Cos Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios, átan xicona aton, najneaj najawan sitiül ngo nüjchiün icon merangan leaw naél. Áagan acas poch cam mbich netam merangan:²⁹ Nde meatiün alngün nüeteran leawa landoj ajmel teombas dioses marang nichech. Nde metsamban quiej, nde metsamban mionij nimal napatsüch onic andeow, aton nde mejlüyiün mequiüjpan pálwüx naxey pálwüx najtaj. Sitiül apmecueatiün meáwan aag ayaj, najneajay irangan. Áagan sasajan icon, tamtámban ajlüyüüts", aw.

³⁰ Condom quiaj tambüw, ajcüwa nüjndiw mambüw quiaj andüyiw Antioquía. Wüx tapeayiw quiaj, tapajüw canchiümoj meáwan monyar andeac Teat Cristo müjchiw a nawiig.³¹ Meáwan monyar andeac Teat Cristo wüx ndot manguiayiw ateoraw aaga nawiig quiaj, xeyay tapac omeajtsüw manguiayiw nguineay tasoiqwü tiül a nawiig.³² Condom Judas maquiiüb a Silas aton, cos nejiw mondeac andeac Teat Dios nejiw áag tendeaciüw masajüw monyar andeac Teat Cristo, tijchiw mapac omeajtsüw xeyay, tasajüw nde mimboloj.³³ Condom wüx lamacüliw quiaj acas nüt, quiaj tandilileaw alinomb andüyiw niüng ajngotoj, tayacüchiw teowix Teat Dios mambeol nejiw.³⁴ Naleaing Silas tapiüng apmacüil quiaj, ngo majtsor.³⁵ Pablo y Bernabé aton tacüliwan tiül Antioquía. Tanaámb aquiajchiw aaga poch wüx Teat Cristo. At tambeoliw nejiw xeyay monaw quiaj, cos taquiajchiw aton.

Teat Pablo tamb amb ijmbüw oleaj mandeac wüx Teat Dios tiül palpálwüx cambaj

³⁶ Wüx lamacüliw quiaj acas nüt, quiaj a Pablo tasaj a Bernabé:

—Tabar andililear majawar monyar andeac Teat Jesú tiül meáwan cambaj niüng lamasjarüw wüx Mipoch Teat Dios, majawar cuane tarangüw —aj.

³⁷ Quiaj a Bernabé tapiüng maquiüjpüw mamb alinomb a Juan, nesoic Marcos.³⁸ Naleaing Pablo ngo majneaj majaw maquiüjpüw mamb alinomb, cos landoj macueat nejiw tiül Panfilia nomb, ngo mamb maquiiüb nejiw wüx aaga najiüt tarangüw.³⁹ Ndoj ajcan ngo meyarayej andeaciüw, quiaj tecueatayej. Bernabé taquiiüb a Marcos, tandüiyw Chipre ambüw tiül müx.⁴⁰ Condom Pablo tasaj a Silas maquiiüb mamb. Wüx tatüch a nüt mambüw, ajcüwa monyar andeac Teat Cristo tayaciüw nejiw teowix Teat Dios mambeol nejiw. Ndoj quiaj tambüw.⁴¹ Condom nejiw tambüw tamongoj tiül Siria at tiül Cilicia, tasajüw monyar andeac Teat Cristo monlüy quiaj, nde macueatiw ayambüw Teat Dios.

Pablo y Silas taquiüjpüw a Timoteo

16 Condom tambüw tandüiyw Derbe, naw quiaj tandüiyw Listra. Quiaj taxomüw nop neyar andeac Teat Jesú nenüt Timoteo, micual nop najtaj judía nendüüb Teat Jesú, pero miteat nej a Timoteo griego nej.² Meáwan minipilan Teat Jesú monaw Listra at monaw Iconio apiüngiüw aaga Timoteo quiaj xeyay najneaj arang.³ Quiaj a Pablo tandiüm maquiiüb mamb a Timoteo mambeol nej. Ndoj taquiiüb mataag circuncidar ngana müjchiw majcüiyw ajcüwa judíos monlüy tiül aaga iüt niüng apmambüw, cos meáwan ajawüw aaga Timoteo quiaj, griego miteat nej.⁴ Condom meáwan cambaj niüng tamongoj, tijchiw hermanos majawüw aaga nawiig leaw tarangüw apóstoles y montantang minipilan Teat Jesú monlüy tiül Jerusalén.⁵ Atquiaj

meáwan noic noic ajlüy minipilan Teat Cristo leaw niüng tamongoj tüjndiw mapac omeajtsüw, y nütnútan tenguial axeyayiw aton.

Pablo tüünd majaw nop naxey naw Macedonia atnej aüm

⁶ Condom tambüw tamongoj tiültiül cambaj tiül Frigia at tiültiül cambaj tiül Galacia. Tatüchiw tiül Asia, pero tamongójan, ngo mandeacüw quiaj aaga najneajay poch quiaj; cos Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios ngo müüch nejiw mandeacüw. ⁷ Wüx tapeayiw tiül niüng angochay iüt ocueajiw monaw Misia, tapiüngüw apmambüw andüiyiw Bitinia, pero naleaing aaga Nangaj Espíritu ngo müüch nejiw mambüw quiaj. ⁸ Quiaj tamongójan ambüw tiül Misia, tandüiyiw cambaj Troas mbeay ndec. ⁹ Noic ongwiiüts, Pablo aleaic tajaw atnej aüm, tajaw nop naxey naw Macedonia alem-bem niüng ajlüy nej. Aaga naxey quiaj, teamattün nej ocueaj, tasaj: “Imong indüy Macedonia membeol xicon”, aj nej. ¹⁰ Wüx landoj majaw aag ayaj a Pablo, quiaj najénan tambasan sandüyiün Macedonia, cos sajawan naleaing Teat Dios nepaj xicon namban nasajanüw wüx aaga najneajay poch wüx Teat Jesucristo.

Pablo y Silas aliw tiül Filipos

¹¹ Condom tawasan Troas samban tiül nadam müx, saleanguíünan sandüyiün wüx noic iüt tiül ndec nenüt Samotracia. Amb alinoic nüt, quiaj tambasan sandüyiün tiül cambaj Neápolis. ¹² Condom nawasan quiaj, tandüyasen Filipos. Tiül aaga cambaj quiaj acüliw xeyay nipilan Romanos; aton aag ayaj más xeyay nembeat cambaj tiül Macedonia. Tacülasan quiaj acas nüt. ¹³ Wüx noic nüt axoodaran tawasan tiül cambaj, tambasan sandüyiün mbeay lam niüng mbójan ambüw matajciuw orar. Quiaj chete-

tason. Condom tasajasaniw wüx Mipoch Teat Dios meáwan montaj leaw lapeayiw quiaj. ¹⁴ Alquiaj nop najtaj nenüt Lidia, naw tiül cambaj Tiatira, nenüüb najneaj nacants jael. Aaga jael quiaj xeyay nembeat. Nej xeyay ayamb Teat Dios, teamanguaiay meáwan cuane teanderac. Cos Teat Dios tambeol nej mayac wüx omeaats manguiay y mayar leaw teamandeac a Pablo. ¹⁵ Wüx landoj ayar yow maquiiüb micual nej, quiaj tasaj xicon namban aniüng nej naxojtan quiaj, tapiüng:

—Sitiül icona ipiüngan naleaing xique sayar andeac Teat Dios, nganüy tabaats saniüng mexojtan —aj xicon.

Tatün xicon namban, quiaj tambasan.

¹⁶ Condom alinoic nüt wüx tambasan sandüyiün niüng atajcüch orar, tangochasan nop nüx nesüet, cos alwüx ombas nej nimeech. Aaga nüx quiaj almajiür moneay nej, axomüw wüx ombas nej xeyay tomiün wüx aaga asüet quiaj. ¹⁷ Aaga nüx quiaj tapots mandüüb xicon, teandeac napac manguiay nipilan, apiüng:

—Ajcüwa monxey quiaj, monrang minajüüt Teat Dios najlüy tiül cielo. Nejiw teamasajüw icon nguineay alndom maw isoetiüin —aw.

¹⁸ Palüy atquiaj tarang xeyay nüt. Ndoj Teat Pablo lapaxiow manguiay, quiaj ndiliteay majaw. Condom tasaj aaga nimeech najlüy wüx ombas a nüx:

—Sasaj ic menguiay wüx minüüt Teat Jesucristo, iriow wüx ombas aaga nüx quiaj —aj.

Quiaj taw aaga nimeech, tacueat nej najénan.

¹⁹ Ajcüwa moneay nej, wüx tajawüw langome apmaxomüw tomiün wüx ombas aaga nüx quiaj, quiaj tasapüw a Pablo maquiiüb a Silas. Condom taquiüjpüw mamb andüy awan niüng ajlüiyiw monajüüt. ²⁰ Wüx tapeayiw niüng ajlüy monajüüt, quiaj tapiüngüw:

—Ajciüwa monkay cam judíos nejiw, nganüy xeyay moncüy teamayačüw tiül micambajaats. ²¹ Nejiw tenguijal maquiajchiw nípilan wüx midiosüw nejiw leaw icootsa ngondom mayariiüts marangaats, cos icootsa romanos icoots —awüw.

²² Quiaj a cambaj tajcüiyw majawüw a Pablo y Silas wüx tanguiayiw aag ayaj. Condom monajiüt tapiüngüw masojndich tiül apixaw; ndoj tapots awüjchiw. ²³ Wüx landoj mawüjchiw xeyay, quiaj tayacüw tiül manchiüc. Condom tasajüw aaga nejiür manchiüc majiür nejiw majneaj. ²⁴ Aaga naxey quiaj, wüx ndoj manguiay nguineay netam marang, quiaj tayac nejiw tiül manchiüc, tiül laimb wüx palaw teomeaats iüm. Condom tapünaran oleajiw nejiw tiül xiül.

²⁵ Lapeay pinawan ongwiiüts, Pablo y Silas tenguijal atajciuw orar matüniw ocueaj Teat Dios, y tenguijal atajciuw cantar himnos müjchiw Teat Dios. Meáwan leaw aliw tiül manchiüc tenguijal manguiayiw. ²⁶ Condom, quiaj tajlang noic nadam ateam, nómbar alangüüch oleaj a manchiüc. Quiaj lejquiat meáwan apal ombeay manchiüc. Aton sojndiüt meáwan galen netsajciüw monlüy tiül manchiüc. ²⁷ Camüüm mapac a nejiür manchiüc majaw laimb lejquiam meáwan apal manchiüc, quiaj tasoond micochil nej membiyay nejáyan quiaj. Cos apiüng a nej laimb meciürrüw meáwan monlüy tiül manchiüc. ²⁸ Quiaj a Pablo tendeac napac, tapiüng:

—Nde mermbiyay, jogüy meáwan xicon saliün ningüy —aw.

²⁹ Quiaj tatün ran aaga naxey quiaj. Condom tajmel tiül manchiüc acuiür ancambeapmbeapeay. Quiaj taquieel micos nej teombasüw a Pablo y Silas. ³⁰ Condom quiaj tawün nejiw, tatün manguiay nejiw:

—Teat monkay ¿cuane netam narang para naw wüx sasoete? —aj nejiw.

³¹ Nejiw quiaj tasajüw nej:

—Iyar andeac Miteatiiüts Jesucristo, quiaj apmeriow wüx isoet, at meáwan leaw monlüy iniüng —ajüw nej.

³² Condom tasajüw nej wüx Mipoch Teat Dios, at meáwan monlüy aniüng nej. ³³ Tíulan aaga ongwiiüts quiaj, aaga naxey quiaj tajants minecoy ombasüw nejiw. Ndoj tayar yow maquiiüb meáwan monlüy aniüng nej. ³⁴ Condom tamelich nejiw tiül iüm, tayac nüeteran metiw. Xeyay tapac omeaats aaga naxey quiaj maquiiüb meáwan monlüy aniüng nej, cos lamayariw Mipoch Teat Dios.

³⁵ Ajciüwa monajiüt wüx larraw tiüt, quiaj tüjchiw mamb mongot masajüw a nejiür manchiüc matsambiich a Pablo y Silas. ³⁶ Quiaj aaga nejiür manchiüc tasaj a Pablo:

—Monajiüt lamüjchiw miün nasoic natsambiich icon. Nganüy alndom merowan, quiüran ngo majlüy nicuajind naél —aj.

³⁷ Quiaj a Pablo tasaj a mongot:

—Xicona nípilan romano xicon, nejiw tawüjchiw xicon majawüw meáwan nípilan. Taton ngome tajawüw wüx sasoetiün, ndoj tayacüw xicon tiül manchiüc. ¿Neol nganüy tapiüngüw mawüniw xicon axotayéjan? ¡Ngwüy ngo mat! Ich miünüw nejeyej mawüniw xicon —aj nejiw.

³⁸ Quiaj tambüw a mongot müjchiw manguiay monajiüt aaga poch quiaj. Ajciüwa monajiüt xeyay mbayatoj wüx tanguiayiw aaga Pablo y Silas romanos nejiw. ³⁹ Quiaj tambüw matüniw monajneaj teombasüw a Pablo y Silas; tawüniw tiül manchiüc, pero tatüniw ocueajiw mawüw tiül aaga cambaj quiaj. ⁴⁰ Wüx tawüw tiül manchiüc, tandüyiw aniüng Lidia. Condom wüx landoj andeacüw maquiiüpüw minipiylan Teat Cristo monlüy quiaj, masajüw

tanaámb mapac omeajtsüw mayambüw
Teat Dios, quiaj tambüw.

Witiüt noic moncüy tiül Tesalónica

17 Pablo maquiiüb a Silas wüx tambüw, tamongoj ambüw tiül cambaj Anfípolis, ambüw tiül cambaj Apolonia, ndoj tatüchiw Tesalónica. Alquiaj nop sinagoga ocueaj nipilan judío. ² Pablo tamb tiül aaga sinagoga atnej mbójan marang nguijantanej niüng amb. Nej tamb tiül aaga nangaj iüm miarojmbüw nüt axoodaran, tandeac maquiüpüw nipilan. ³ Tasaj nejiw majawiüw leaw apiüng tiül Mipoch Teat Dios, niüng apiüng aaga Cristo netam mamongoch xeyay ngo majneaj, netam mandeow. Condom netam mapac alinomb. Aton tasaj nejiw:

—Aaga Teat Jesús teanasaj icon wüx quiaj, aag ayaj a Cristo temecüliün —aj nejiw.

⁴ Altiüt nejiw tayariw, tüjchiw omeajtsüw Teat Dios; condom taquijüpüw a Pablo y Silas. Aton xeyay nipilan griego monyamb Teat Dios tayariw mipoch Teat Jesús aton, at xeyay montangtang ombas montaj monaw quiaj. ⁵ Pero ajcüwa judíos leaw ngo mayariw andeac Teat Jesús, xeyay ngo majneaj majawüw aag ayaj. Quiaj tayambüw acas monjüjüy nipilan leaw ngo majiür cuane marang, mambeoliüw nejiw. Condom tambüw masajüw nipilan tiül a cambaj, mawitichaw noic nadam moncüy. Condom tajmeliw aniüng Jasón mayambüw a Pablo y Silas mawüniüw mayacüw teowix cambaj. ⁶ Pero ngo maxomiuw a Pablo y Silas, quiaj tasapiüw a Jasón, at alacas monyar andeac Teat Jesús, tanototoj mamb andüy teombastiüw monajiüt tiül aaga cambaj quiaj. Wüx tapeayiw quiaj, tepajüw napac, tapiüngüw:

—Ajcüwa monkay tenguial awitichaw moncüy tiül meáwan cambaj, nganüy

lamatiüchiw ningüy tiül micambajaats. ⁷ Aaga Jasón cam lamayac aniueng nej ajcüwa monkay quiaj. Ajcüwa nipilan quiaj, arangüw leaw ngo mandium a César minatang nenajiüt ocueajiiüts. Cos apiüngüw almajliüy alinop natang nenaajiüt, aag ayaj aaga Jesús —awüw.

⁸ Xeyay nipilan at monajiüt wüx tanguiayiw aag ayaj, quiaj tajcüiyw xeyay. ⁹ Quiaj a Jasón at alacas monyar andeac Teat Dios leaw almaquiiüb, wüx landoj mayacüw mipochiw nejiw mapiüngüw Pablo apmaw quiaj, langome apmüüch majcüy nipilan, quiaj tsajmbüitoj.

Pablo y Silas aliw tiül Berea

¹⁰ Condom meáwan monyar andeac Teat Cristo najénan tüjchiw mamb a Pablo maquiiüb a Silas andüiyi tiül cambaj Berea ores ongwiiüts. Nejiw wüx tapeayiw Berea, tambüw tiül a sinagoga ocueajiw nipilan judío. ¹¹ Ajcüwa judíos monlüy quiaj, alwüx ajneaj omeajtsüw ngo mat nejiw monlüy Tesalónica, cos ayacüw wüx omeajtsüw manguiayiw Mipoch Teat Dios. Meáwan nüt tateowiüw Mipoch Teat Dios majawiüw sitiüll naleaing leaw apiüngüw a Pablo y a Silas. ¹² Atquiaj xeyayiw tayariw Mipoch Teat Dios, at xeyay nipilan griego tayariw Mipoch Teat Dios aton; átan natangtang ombas montaj tiül cambaj, átan monkay. ¹³ Wüx ajcüwa judíos monlüy Tesalónica, tanguiayiw nguineay a Pablo lamayac Mipoch Teat Dios tiül Berea aton, quiaj tambüw matüchiw quiaj. Condom tapots maquiajchiw ombeay nipilan majcüiyw majawüw a Pablo. ¹⁴ Quiaj ajcüwa monyar andeac Teat Jesús najénan tüjchiw mamb a Pablo andüy mbeay ndec. Nganüy a Silas maquiiüb a Timoteo tacüliwan Berea. ¹⁵ Ajcüwa monquiiüb mamb Pablo, taquijüpüw mamb andüy tiül cambaj Atenas. Condom wüx tandilileaw, tasaj nejiw a Pablo masajüw

a Silas y Timoteo, mambüw najénan ma-jawüw nej quiaj.

Pablo altiül Atenas

¹⁶ Pablo altiül cambaj Atenas tealeámban macül a Silas y Timoteo, pero almajaw xeyay narangüch dios ajlüy tiül aaga cambaj quiaj, xeyay ngo majneaj mayaag. ¹⁷ Nej tamb tiül a sinagoga, tandeac masaj nípilan judío at pál-wüx nípilan monyamb Teat Dios monlüy quiaj. At meáwan nüt tamb mbeay plas aton mandeac Mipoch Teat Dios manguiayiw nípilan leaw axom quiaj. ¹⁸ Tapeayiw quiaj acas monxey mondüy wüx minawijquiaw nasoic epicúreos at ajcüwa nasoic estoicos. Ajcüw ayaj tapots andeacüw maquiüjpüw a Pablo, altiül tapiüngüw:

—¿Cuane andiüm mapiüng aaga naxey ngo majaw ndijchiow ombeay quiaja? —awüw.

Altiül tapiüngüw:

—Ajüic atnej teamandeac wüx pálwüx díoses —awüw.

Atquiaj tapiüngüw, cos Pablo tandeac wüx Teat Jesús, aton tandeac nguineay tapac alinomb. ¹⁹ Condom quiaj taquiüjpüw nej andüy tiül nop nadam iüm nasoic Areópago. Wüx tapeayiw quiaj, tasajüw nej:

—¿Alndom nanguaiyiina cuane aaga jayats iquiaach quiaja? ²⁰ Cos ique sanguaiyiün temendeac xeyay cuajantanej ngome aag nanguaiyiün. Nganüy sandiüman nanguaiyiün cuane amb apiüng aag ayaj —awüw.

²¹ Cos meáwan nípilan micual iüt tiül Atenas at monaw alinoic iüt moncúlan quiaj, ngo majlüy alinoic cuajantanej marangüw, sitiül ngo mandeacüw teng-wüy manguiayiw alngün jayats manderac wüx.

²² Quiaj lembet pinawan nejiw a Pablo tiül Areópago. Condom tapiüng:

—Teat monxey micual iüt Atenas, sa-jaw icona irangan casa xeyay palpálwüx díoses. ²³ Cos wüx tajüyiüs ningüy tiül micambajan, tajawas xeyay artül niüng irangan casa midiosan. Ndoj tamongos niüng ajlüy noic artül narangüch wüx poch apiüng: “Ocueaj aaga dios ngo majaraw jane nej”. Pues aaga dios quiaj, leawa icona ngo mejawan jane masey irangan nej casa, aag Dios quiaj xiique nganüy xiün nasaj icon wüx.

²⁴ Aag ayaj Teat Dios nerang iüt, nerang meáwan cuajantanej najlüy ningüy wüx iüt, cos nej natang tiül cielo at wüx iüt. Nej ngo macül tiül cuajantanej nangaj iüm narangüch naag owixaran. ²⁵ Nej ngo metam nej nicuajind, ngondom aljane mambeol nej müütch nej aleaic, cos nej üütch icoots miiündaats, y teamepactüch majlüy meáwan leaw almajlüy.

²⁶ Nej nerang meáwan nípilan ajan wüx nop. Condom naw wüx aaga nop quiaj tajlüy palpálwüx nípilan macüliw wüx aaga iüt cam, pero noic miquiejiw. Nej lamajaw ngow apmajlüiyiw anopnopoj, aton lamiütch iüt niüng apmacüliw. ²⁷ Nej andiüm mayambüw nej, müjchiw nej omeajtsüw. Nej ngome miünquiaj almajlüy, álan niüng ajlüyiiüs anopnopoots. ²⁸ Cos nej neech icoots mapacaats, nej nerang icoots. Sitiül nej ngo marang icoots, ngo majlüyiiüs. Atnej lamarangüw wüx nawig aton altiül monáwan tiül icona leaw monxom omeaats, apiüngüw: “Icootsa micual icoots Dios.” ²⁹ Sitiül naleaing micual icoots Dios, ngondom mapiüngaats Teat Dios ajlüy atnej alngün cuajantanej narangüch oro, tengwüy plat, tengwüy piedra. Meáwan ajcüw ayaj nípilan tarangüw, cos nejiw ayajciüw atquiaj ajlüy Dios. ³⁰ Aag ayaj arangrangúwan, cos ngo majawüw nguineay ajlüy Teat Dios. Pares Teat Dios ngome apmateow tiül leaw ngo

majneaj tarangüiw; pero nganüy nej apiüng netam manguiayiw wüx nej meáwan nipilan wüx iüt y macueatiw meáwan ngo majneaj arangüw. ³¹ Cos Teat Dios lamayac noic nüt apmajaraw wüxasoet meáwan nipilan wüx iüt. Aag ayaj apmajlüy cos nej lamayac nop Teat Naxey majaw wüxasoeteran. Aag ayaj tajüiwich majaraw wüx tapacüüch nej alinomb maw tiül mondeow —aw a Pablo.

³² Ajcüwa nipilan wüx tanguiayiw aaga poch apacaran alinomb, altiül titsojowan nej, altiül tasajüw:

—Alinoic nüt ndoj sananguaiyiün indeac —ajüw nej.

³³ Condom quiaj tacueat nejiw, taw quiaj a Pablo. ³⁴ Pero altiül tandüijpiw mamb a Pablo, tükchiw omeajtsüw Teat Dios. Tiül ajcüw ayaj, altiül nop naxey nenüt Dionisio. Aaga naxey quiaj, ajüri naçiüt tiül Areópago. At altiül nop najtaj nenüt Dámaris. Ngome áagan, aton tajlüiyiw alacas.

Pablo altiül Corinto

18 Ndoj aag ayaj, quiaj taw tiül Atenas a Pablo, tamb andüy tiül cambaj Corinto. ² Wüx tapeay Corinto, quiaj taxom nop naxey nenüt Aquila, judío nej naw tiül iüt Ponto, jayats mapeayiw imiün Italia, aquiiüb mintaj nej nenüt Priscila. Cos aaga Claudio minatang nenajiüt tiül Roma, tapiüng netam mawüw quiaj meáwan nipilan judío, pares nejiw tawüw quiaj. Teat Pablo tamb majaw nejiw mandeacüw maquiüjpüw. ³ Condom tacüil quiaj maquiüjpüw, cos nej aton arang aaga najiüt arangüw Aquila y Priscila, tarangüw najiüt nöiquian; aag ayaj arangüw iüm taag manüjpíw. ⁴ Teat Pablo mbójan amb tiül sinagoga wüx nüt axoodaran maquiaach Mipoch Teat Dios manguiayiw nipilan judío, at nipilan griego aton.

⁵ Wüx Silas y Timoteo tapeayiw imiüniuw tiül iüt Macedonia, quiaj a Pablo tarang áagan minajiüt Teat Dios pal nüt. Tenguijal müüch a nipilan judío majawüw majneaj naleaing Teat Jesús, aag ayaj a Cristo leawa lapiürang aliüc. ⁶ Pero ajcüwa nipilan judío tajcüiyiw majawüw a Pablo; tandeacüw xeyay ngo majneaj wüx ombas nej. Quiaj a Pablo tataad apix nej, ndoj tasaj nejiw:

—Ich macül wüx imbasan aaga nisoet mandrooch imbasan, aag ayaj xique ngo najiür naél. Ajan wüx nganüy sanamb nasajüw meáwan nipilan ngome judío —aj nejiw.

⁷ Quiaj taw tiül a sinagoga, tamb andüy anjiüng nop naxey nenüt Justo, nop neyamb Teat Dios. Aaga naxey quiaj ajiür anjiüng nej niüng ajlüy a sinagoga. ⁸ Condom nop naxey nenüt Crispó, natang nej tiül a sinagoga, nej aton tükchiw omeaats Teat Jesús maquiiüb meáwan monlüy anjiüng nej. Aton xeyay nipilan tiül Corinto wüx tanguiayiw andeac Pablo, tükchiw omeajtsüw Teat Dios, ndoj tayariw yow. ⁹ Ndoj, noic ongwiüts Teat Dios tükchiw manguiay a Pablo atnej maüm, tasaj:

—Nde mermbol, indeac xic wüx, nde ndijchiüümear. ¹⁰ Cos xique salnaquiiüb ic, nejinguind ngondom marang alngün ngo majneaj wüx imbas. Cos sajiür xeyay xenipilan tiül aaga cambaj cam —aj nej.

¹¹ Quiaj tacüil quiaj a Pablo nomb neat pinawan, maquiaach nipilan wüx Mipoch Teat Dios.

¹² Pero wüx Galión tarang nenajiüt tiül iüt Acaya, quiaj a judíos sonongotoj nöiquian mapiüngüw masapüw a Pablo. Quiaj tasapüw, taquiüjpüw mamb andüy awan. ¹³ Condom quiaj tasajüw nenajiüt:

—Aaga naxey cam tenguijal maquiaach ombeay nipilan müjchiw omeajtsüw Teat Dios, pero naleaing alinoic aquiaach, ngome atnej apiüng aaga poch tüünd Moisés —ajüw.

¹⁴ Pablo laámb apmendeac, quiaj teneac a Galión masaj ajcüwa judíos:

—Sitiül aaga naxey quiaj ajiür alngün nisoet, tengwiy alngün xeyay ngo majneaj arang, najneaj sananguaiy leaw amepiüngan cuane arang. ¹⁵ Pero nganüy cos ijcyüünan mejawan ajcan aleaic aquiaach, ajcan andeac wüx minüt al-jane, aton aag ayaj wüx poch leaw icona indüipiün; pues ijawan coen ninguiaj, xiique ngo nandiüm najaw wüx aag ayaj —aj nejiw.

¹⁶ Ndoj quiaj tawün nejiw tiül awan. ¹⁷ Condom ajcüwa nipilan griego tasapiüw a Sóstenes, nop nej natang tiül sinagoga. Tapots matoeliw nej quiaj mbeay awan. Aaga Galión ngo mapiüng nicuajind, masey teamajaw.

Pablo tandilil andüy Antioquía, condom tandüy quiaj amb arojmbüw oleaj

¹⁸ Teat Pablo tacül tiül Corinto alacas nüt, condom wüx taw quiaj, tatepeay meáwan monyar andeac Teat Jesús monlüy quiaj, cas tamb andüy Siria amb tiül müx, taquiüjpüw nej mamb a Priscila y Aquila. Quiaj tambiüw ambüw wüx iüt andüiyiw Cencrea majtepiw tiül müx. Tiül Cencrea tajerep omal nej a Pablo nangwing, majüic nej laramrang leawa lamasaj Teat Dios apmarang. Condom quiaj tawiüw quiaj, tambiüw. ¹⁹ Wüx tapeayiw tiül Éfeso, quiaj a Pablo tecueatayej maquiüjpüw a Priscila y Aquila. Ndoj nej tamb andüy tiül a sinagoga, mandeac maquiüjpüw nipilan judío. ²⁰ Condom tasajüw nej macül quiaj xeyay nüt maquiüjpüw, pero nej ngo mandiüm. ²¹ Wüx tandium maw quiaj, tatepeay nejiw, tapiüng:

—Netam namb najaw aaga nangos nüt laliüc majlüy tiül Jerusalén. Ndoj sal-iüc alinomb najaw icon sitiül Teat Dios mapiüng —aj nejiw.

Quiaj taw Éfeso amb tiül nadam müx. ²² Wüx tapeay Cesarea, quiaj tamb andüy Jerusalén, matepeay meáwan minipilan Teat Cristo monlüy quiaj. Ndoj naw quiaj, tamb andüy Antioquía. ²³ Ndoj acül quiaj acas nüt taw quiaj, tamb alinomb andüy tiül meáwan cambaj tiül Galacia, at tiül Frigia, müüch mapac omeajtsüw mambeol meáwan monyar andeac Teat Cristo monlüy tiül aaga iüt quiaj.

Apolos tandecac mipoch Teat Dios tiül Éfeso

²⁴ Ndoj tapeay tiül Éfeso nop naxey judío nenüt Apolos naw Alejandría. Aaga naxey quiaj xeyay axom omeaats wüx andeac, y ajaw xeyay leaw apiüng tiül Mipoch Teat Dios. ²⁵ Nej laquiaacharan wüx Teat Jesús, y ngo paxiüüm mandeac wüx leaw taquiaach Teat Jesús, masey nej tajlüy minipilan nej aaga Juan neech yow nipilan. ²⁶ Apolos tapots mandeac tiül a sinagoga ngo mimbol; pero wüx Priscila y Aquila tanguiayiw nguineay aquiaach, quiaj taquiüjpüw andüy anüngüw nejiw. Condom taquiajchiw nej alquiriw wüx Teat Jesús leaw nej nganaw manguiay. ²⁷ Condom wüx tandium Apolos mamb andüy tiül Acaya, quiaj tambeoliw nej minipilan Teat Cristo monlüy Éfeso. Tarangüw noic nawiig müjchiw nej majoy, majawüw minipilan Teat Cristo monlüy tiül Acaya, cos atquiaj alndom mangochiw nej najneájan. Wüx nej tapeay tiül Acaya, xeyay tambeol ajcüw monyar andeac Teat Cristo monlüy quiaj, leaw Teat Dios lamambeol mayambüw nej. ²⁸ Nej wüx tandecac wüx Teat Jesús manguiayiw nipilan, tajüiiquich nguineay ajcüwa judíos ngo majneaj arangüw. Ngondom mapiüngüw ngo maleaing cos tasaj nejiw nguineay apiüng tiül Mipoch Teat Dios. Tasaj nejiw aaga Cristo leawa

tealeámban macüliw, aag ayaj Teat Jesús.

Pablo altiül Éfeso

19 Wüx Apolos aliün tiül cambaj Corinto, Pablo laímb majüy tiül meáwan cambaj tiül tiüt; nganüy lamatüch Éfeso. Quiaj taxom acas monyar andeac Teat Jesús. ² Condom tatün manguiay nejiw:

—¿Jow icona, wüx teajchiün imeajtsan Teat Dios, teyariün Nangaj Espíritu ocueaj neje? —aj nejiw.

Nejiw tapiüngüw:

—Xicona ngo nanguaiyiün sitiül almajlüy aaga Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios —awüw.

³ Quiaj tasaj nejiw:

—¿Cuane wüx teyariün yow? —aj nejiw.

Nejiw tapiüngüw:

—Wüx leaw tapiüng a Juan wüx tüüch yow nipilan —awüw.

⁴ Quiaj tasaj nejiw a Pablo:

—Juan wüx tüüch yow nipilan, aag ayaj tarang majüic jane laleaaw omeaats wüx aaga ngo majneaj teamarang y macueat, para marang leaw najneaj. At a Juan tasaj nipilan mayariw andeac aaga nop aliük miün andüüban nej. Aaga apiüng aliük miün quiaj, aag ayaj Teat Jesús, aaga Cristo —aj nejiw.

⁵ Wüx tanguiayiw aag ayaj, quiaj tayariw yow wüx minüt Teat Jesús. ⁶ Ndoj, wüx Pablo tayac owix wüx omalüw nejiw, quiaj tiün wüx ombastiüw nejiw Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios. Condom quiaj tandeacüw pálwüx ombeayıün. At aton tandeacüw leaw Teat Dios tasaj nejiw mandeacüw.

⁷ Ajcüwa monxey quiaj ajlüiyiw maseyme gajpiüp (12) nejiw.

⁸ Condom Pablo nde asap amb tiül a sinagoga. Ngo mimbol mandeac Mipoch Teat Dios manguiayiw nipilan; tamb quiaj arej caaw. Tapots masaj nejiw ma-

yariw mipoch Teat Jesús para majlüiyiw tiül micambaj Teat Dios. ⁹ Pero naleaing altiül nipilan nadam omeajtsiüw ngo mandiümüw mayariw aaga poch wüx Teat Jesús. Tapots mandeacüw xeyay ngo majneaj manguiay nipilan wüx leaw tandeac a Pablo. Ndoj quiaj tacueat nejiw a Pablo, taquiiüb mamb leaw lamyariw mipoch Teat Jesús; taquiaach nejiw meáwan nüt tiül noic escuela niüng aquiaach nop naxey nenüt Tiranno. ¹⁰ Atquiaj tarang a Pablo iüüm neat. Quiaj meáwan nipilan judío at nipilan griego moncül tiül iüt Asia tanguiayiw mipoch Teat Jesús. ¹¹ Teat Dios xeyay tambeol a Pablo marang xeyay cuajantanej nadam ateócan. ¹² Altiül tajoyiw masey mipüy nej, tengwüy cuajantanej apix nej leaw naw wiix ombas nej, majoyiw mayacüw wüx ombas ajcüwa moniün andeow, quiaj tajneajiw; at masey nimeech alwüx ombasiüw, tawüw aton.

¹³ Alquiaj acas nipilan judío leaw ajuyjüyíwan, ngo macüliw tiül noic cambaj. Nejiw aton apiüngüw alndom ombasiüw mawüniw nimeech wüx ombas nipilan. Wüx taxomüw nop nipilan alwüx ombas nimeech, quiaj tasajüw a nimeech:

—Sasajan ic wüx minüt aaga Jesús, leawa teamandeac wüx a Pablo, iriow —ajüw.

¹⁴ Ajcüwa monxey monrang aag ayaj, ajlüiyiw ayaíw, micual nejiw nop judío nenüt Esceva. Aaga naxey quiaj natang miteaats nej. ¹⁵ Wüx tarangüw aag ayaj, quiaj tendeac a nimeech, tasaj nejiw:

—Xique sajaw jane a Jesús, sajaw jane a Pablo aton; pero icona ¿jane icona? —aj nejiw.

¹⁶ Quiaj tajmel masap nejiw aaga naxey alwüx ombas nej nimeech quiaj. Tapots atsojow maquiüjpüw. Tajntsop wüx cos napac, tapots mambiy nejiw. Quiaj tenoodayej tecuiürrüw tajtsoriw miotaagtajcúwan, anmecoy ombasiüw

ajmbiyaw. ¹⁷ Meáwan nipilan moncül tiül Éfeso, átan nipilan judío átan nipilan griego, wüx tanguiayiw aag ayaj timboloj xeyay. Tandeacüw najneaj wüx minüt Teat Jesús.

¹⁸ Condom xeyay nipilan leaw lamandüjiyw Teat Jesús tiünüw mapiüngüw nguineay laiünüw wüx arangüw ngo majneaj. ¹⁹ At xeyay nipilan leaw ateowiüw nawiig ocueaj nimeech, tajamiünüw minawijquiaw nejiw mambeliw niüng ajlüy meáwan nipilan. Condom mawüniw nguitow ombeat meáwan aaga nawiig quiaj, tajawüw atüch ic miow gajpowüw mil (50,000) tomiün plat. ²⁰ Atquaij tajüy aaga poch wüx Teat Jesús, ngo majcueat, cos tajüic naleaing cuajantanej alndom.

²¹ Landoj meáwan aag ayaj, quiaj a Pablo tapiüng apmamb tiül iüt Macedonia at tiül iüt Acaya, ndoj apmamb Jerusalén. At tapiüng naw Jerusalén netam mamb tiül Roma aton.

²² Condom tüüch mambüw ijpiüw monbeol nej tiül Macedonia: nop Timoteo alinop Erasto; nganüy a nej tacülan quiaj tiül Asia alacas nüt.

Witiüt noic nadam moncüy tiül Éfeso

²³ Tiül aaga nüt quiaj, witiüt noic nadam moncüy wüx aaga najneaj nanderac nguineay Teat Cristo awünasoeteran. ²⁴ Aag ayaj tawitich nop naxey nerang plat, nenüt Demetrio, cos nej arang plat nine ombiüm diosa nasoic Diana. Ajciuw monbeol nej marangüw aaga najiüt quiaj, axomüw wüx xeyay tomiün. ²⁵ Quiaj a Demetrio tasojnong nejiw, at altigüy monrang aaga najiüt quiaj, tasaj nejiw:

—Teat monxey, icona ijawan axomaats xeyay tomiün wüx aaga najiüt arangaats cam. ²⁶ Nganüy lamejawan lamenguiayıüm nguineay aaga Pablo tengüial maquiaach ombeay nipilan masaj

ngome dios nej leaw narangüich naag owixaran. Xeyay nipilan lamayariw nej andeac, ngome áagan nipilan ningüy tiül Éfeso, aton laliüc mambich masaj meáwan nipilan ningüy tiül iüt Asia.

²⁷ Xeyay ngo majneaj ajliüy, cos ngome áagan minajiütaats apmümb, at aton apmajcueat ayambüch aaga nangaj iüm ocueaj natang müüm dios Diana, camüüm apmajcueat ayambüch a müüm dios aton, leaw meáwan moncül ningüy tiül Asia, at meáwan nipilan wüx iüt iüjchiw omeajtsüw —aj nejiw.

²⁸ Wüx nejiw tanguiayiw aag ayaj, quiaj tajcüiyiw xeyay, tepajüw napac, tapiüngüw:

—¡Xeyay netam ajlüy aaga müüm dios Diana, midiosaats meáwan nipilan ningüy tiül Éfeso! —awüw.

²⁹ Quiaj tajcüiyiw xeyay nipilan tiül aaga cambaj quiaj. Condom tasapüw teat Gayo maquiiüb teat Aristarco, tanototoj mamb andüy niüng lambójan ajlüy moncanchiün. Ajciwa ijpiüw monxey quiaj monaw Macedonia, aquiüjpiüw a Pablo. ³⁰ Teat Pablo tandiüm mamb majmel niüng tengüial ajcüiyiw quiaj, pero ajciwa monyar andeac Teat Jesús ngo müjchiw nej mamb. ³¹ At aton acas monajiüt tiül Asia leaw miamicos nej, tüjchiw mamb masoic nde mamb tiül a moncanchiün quiaj. ³² Nejiw a nipilan tiül aaga moncanchiün quiaj ngo mandeacüw nöiquian, palpálwüx tandeacüw cos ngo majawüw cuane najlüy, neol sonongot nipilan. ³³ Quiaj acas judíos tasajüw nop tiül nejiw nenüt Alejandro cuane najlüy. Condom tatechiw nej teopech mamong mendeac. Quiaj tarang owix nej ndijchiüümójan. Tandiüm mandeac noic poch ngana majcüyan majarawüw meáwan nipilan judío. ³⁴ Wüx nipilan tajawüw nej nop judío nej, quiaj yajnguiat tiüt

apajüw, tepajüw maseyme ijquiaw ores, tapiüngüw:

—³⁵Xeyay netam ajlüy aaga müm dios Diana, midiosaats monaw Éfeso! —awüw.

³⁵ Condom quiaj aaga nerang nawiig ocueaj cambaj, tasaj nipilan ndijchiümoj. Tapiüng:

—Teat cambaj micual iüt Éfeso, meáwan nipilan wüx iüt ajawüw aaga cambaj Éfeso cam ajlüyay majiür aaga nangaj iüm ocueaj natang müm dios Diana. Cos aaga müm dios quiaj, najmiüc imiün cielo. ³⁶Aag ayaj nejinguin ngondom mapiüng ngo maleaing. Nganüy netam ndijchiümeron, ngondom merangan nicuajind irangánan. ³⁷Icona tequiüjpanüw miün ningüy ajciüwa monxey quiaj; nejiw ngo manejetiwi nicuajind tiül a nangaj iüm ocueaj müm dios; at ngo mandeacüw ngo majneaj wüx ombas aaga mimümaats dios quiaj. ³⁸Nganüy sitiül teat Demetrio y ajciüwa monrang najiüt atnej arang nej, andiümüw maquiüjpiüw teombas monajiüt aljane, ich mambüw awan majawüw monajiüt. Quiaj ich mapiüngüw jane nejiür asoet para majaraw wüx. ³⁹At sitiül ijiüran alngün pálwüx indiüman manderac wüx, quiaj alndom majlüy noic nadam moncanchiüin majaraw wüx. ⁴⁰Icootsa alndom majlüyiiüts tiül naél; cos sitiül apmanderac wüx aag agüy teombas natang monajiüt mapiüngüw ningüy lawitiow monciüy, cuane apmapiüngaa —aw.

⁴¹Ndoj mapiüng aag ayaj, quiaj tasaj nipilan ndajriümoj majtsoriw.

Pablo tamong tiül Macedonia at tiül Grecia aton

20 Wüx lalomboj monciüy, quiaj a Pablo tapaj miünüw meáwan monyar andeac Teat Jesús; tasaj ne-

jiw tanaámb mandüjpiw. Condom tatepeay nejiw cos apmaw quiaj. Ndoj quiaj taw quiaj, tamb andüy tiül iüt Macedonia.² Tajuüy tiül meáwan cambaj tiül aaga iüt quiaj majaw monyar andeac Teat Jesús, masaj nejiw tanaámb mandüjpiw Teat Dios, nde macueatiw. Quiaj tamb matüch tiül iüt Grecia. ³Condom tacül quiaj arej caaw. Wüx lamatüch a nüt maw quiaj, mamb amb tiül nop nadam müx andüy Siria, quiaj tanguiay nguineay lamapiüngüw ajciüwa judíos moncül quiaj, cos lamapiüngüw apmasapüw nej. Quiaj tapiüng lango mamb amb tiül müx, apmamb amb wüx iüt, apmamong tiül Macedonia alinomb. ⁴Taquiüjpiüw nej acas monxey: nop naw Berea nenüt Sópater; ali-jpiüw monaw Tesalónica, nop Aristarco, alinop nenüt Segundo; alinop naw Derbe nenüt Gayo; alinop Timoteo; at ali-jpiüw monaw tiül Asia, nop Tíquico alinop Trófimo. ⁵Ajcüw ayaj tambüw ombas nejiw macüliw xicon tiül cambaj Troas.⁶ Condom xicona wüx lamong aaga nangos nüt wüx üeteran pan ngo majmel levadura, quiaj tawasan Filipos, samban tiül müx. Wüx acoquiw nüt tatüchasen Troas. Quiaj texomasayon naquiüjpanüw. Condom tacülasan quiaj ayaíw nüt.

Pablo tamong tiül Troas

⁷Wüx tamelich semán, minipilan Teat Jesús canchiütason nüetiün pan atnej tapiüng Teat Jesús. Ndoj Pablo taquiaach xicon cos arraw tiüt apmaw quiaj. Nej tandeac xeyay najal, tatüch pinawan ongwiiüts. ⁸Pues aaga iüm niüng canchiütason, cawüx tiül amb arojpiüw iüm, y teandaab xeyay candil quiaj. ⁹Alquiaj nop nench nenüt Eutico, alchetem tiül ventan. Cos Pablo xeyay najal tandeac, áag tind ameay aaga nench quiaj. Wüx lamasap nej ameay nómbar, quiaj tajmiüc andüy tiüt imiün

cawüx tiül amb arojpiuw iüm. Wüx tamb xaijnguiam, landeow nómban.¹⁰ Condom teat Pablo taw tiüt majaw. Wüx tajngot majaw, quiaj taquieel micos tiüt mejquiet wüx, mapeic. Ndoj tapiüng:

—Nde mbayameron, nej almapac —aw.

¹¹ Condom tajtep alinomb a Pablo andüy cawüx tiül aaga iüm niüng canchiütason, quiaj tambaag a pan. Condom wüx landoj üet, tandüy wüx andeac; atquiaj tatüch ümb arrow. Ndoj taw quiaj. ¹² Aaga nench alma-pac, taquiuraab mamb majtsor, xeyay tapac omeajtsüw meáwan minipilan Teat Jesús.

Pablo taw Troas tandüy Mileto

¹³ Condom xicona tambasan ombas xicon, samban tiül nadam müx, tandüyasan tiül cambaj Asón, nangochiün quiaj a Pablo. Cos nej lamapiüng andiüm majüy tiüt amb wüx iüt. ¹⁴ Wüx texomasayon naquijüppan tiül Asón, quiaj tajtepasan tiül müx, tambasan sandüyiün tiül cambaj Mitilene. ¹⁵ Condom tawasan quiaj. Larraw tiüt tamongasan mbas noic iüt tiül ndec nenüt Quío. Condom amb alinoic nüt, quiaj tatüchasan tiül cambaj Mileto. ¹⁶ Pablo lamapiüng apmamóngan tiül Éfeso, ngana mequiy tiül Asia. Cos andiüm mamb najen, sitiül alndom matüch Jerusalén, majlüy quiaj wüx nangos nüt Pentecostés.

Pablo tequiaach tiül Mileto

¹⁷ Wüx altiül Mileto, tüüch mamb masoiquiw montangtang monajjiüt tiül minipilan Teat Jesús tiül Éfeso miüniuw majawüw nej. ¹⁸ Wüx tapeayiw majawüw nej, quiaj tasaj nejiw:

—Icona tejawan nguineay mbójan narang tiül icona ajan wüx aaga nüt tapeayiüs tiül Asia. ¹⁹ Tejawan nguineay tarangas minajjiüt Teat Dios, ngo nerangrangüy wüx, pero tajiüntsas. At tejawan nguineay tamongochiüs xeyay ngo majneaj wüx ajcüwa judíos tandiümüw mambiyaw xic. ²⁰ Naleaing xique ngo nacueat nasaj icon wüx meáwan najneaj. Atquiaj tarangas, tandeacas niüng canchiowaran, aton tambas najüy tiül nden nandeac. ²¹ Tasajasüw meáwan nipilan, masey judíos, masey pálwüx nipilan, ich leaam omeajtsüw macueatiw aaga ngo majneaj teamarangüw, marangüw najneaj atnej Teat Dios andiüm, mayacüw omeajtsüw wüx Miteatiiüts Jesucristo. ²² Nganüy sanamóngan, sanamb Jerusalén. Naleaing ngo najaw cuane sanamongoch quiaj. Pero sanamb cos Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios lamapiüng netam namb. ²³ Leaw xique sajaw, aag ayaj tiül ngünantanej cambaj niüng samong, Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios asaj xic nguineay tenguijal sajcal ndeaand, namongoch ngo majneaj. ²⁴ Meáwan aag ayaj, xique ngo napiüng wüx, ngo netajquiay lasta napiüng ngondom nandeow. Cos leaw sayac ximeaats wüx, aag ayaj mapac ximeaats nambich meáwan xenajjiüt leaw lamasaj xic Teat Jesús narang, napiüng wüx aaga najneajay poch manguiayeran nguineay Teat Dios andiüm mawün wüxasoet nipilan.

²⁵ Nganüy sajaw aleaw ningüy ajawayoots; nejinguind tiül icona niüng tamongos nasaj icon nguineay alndom mejlüyiün tiül micambaj Teat Dios, langome apmejawan xic alinomb. ²⁶ Pares nganüy sasaj icon, nejinguind ngondom mayac sasoet sitiül aljane ngo maw wüxasoet nej; ²⁷ cos xique ngo naxot, tambichas nasaj icon meáwan leaw lamapiüng Teat Dios. ²⁸ Nganüy

icona montangtang, netam mejawan cuane irangan; at netam membeolan meáwan monyar andeac Teat Jesús. Cos aaga Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios lamayac icon mejlüyiün minatangüw, membeolan meáwan, mejiüranüw atnej arangüw monjiür sap; cos Teat Jesús lamangiüy asoetiw nejiw naag miquiej nej. ²⁹Sajaw wüx xique lango najlüy ningüy, apmajmeliw tiül icona niplan atnej rombüy sampüy; ngome apmawiñiw wüx ajciwa sap. ³⁰At tíulan icona apmaw altiül apmaquiajchiw leaw ngo maleaing; apmandiümüw müüch mandüjpiw nejiw minipilan Teat Jesús. ³¹Nganüy netam mepacan wüx aag ayaj. Ich leaam imeajtsan nguineay tarangas wüx tacüliüs tiül icona aroomb neat, cos ngo lombom napaj icueajiün nüt ongwiüts, nguiaj sajiünts wüx nasaj icon inopnopen.

³²'Nganüy teat, sayac icon teowix Teat Dios. Sasaj icon merangan atnej apiüng tiül Mipoch nej, cos aag ayaj apmambeol icon xeyay, ngo müüch icon mermbolan. At apmüüch icon mejlüyiün niüng ajlüyiw aldemas leawa lajwanüw wüx asoetiw. ³³Xique ngo nandiümdüüm ocueaj aljane nicuajind, ngo nandiüüm tomiün at ngo nandiüüm napixeran; ³⁴pero icona tejawan nguineay tarangas najiüt naag xiwix para naxom leaw netam xic y leaw netam nejiw leaw saquiüjpüw. ³⁵Atquiaj tarangas para naquiaach icon nguineay netam merangan najiüt, membeolan leaw ngo majiür. Ich leaam imeajtsan wüx aaga poch leaw tapiüng Teat Jesús: "Najneajay apmajlüy jane ambeol alinop ingow imbeolaranan"—aj nejiw teat Pablo.

³⁶Wüx ndot mapiüng aag ayaj, quiaj teat Pablo taquieel tiüt micos nej, tataag orar maquiiüb nejiw nöiquian. ³⁷Meáwan nejiw tajüntsiüw xeyay, mejquietoj wüx onic a Pablo, y tachejchiw mimboy nej. ³⁸Tamix

omeajtsüw xeyay wüx tanguiayiw aaga poch apiüng langome apmajawüw nej alinomb. Ndoj quiaj taquüjpüw mamb mayacüw nej niüng ajlüy a nadam müx.

Pablo tamb andüy Jerusalén

21 Wüx landoj sacueatayon naquüüpüw, quiaj tawasan quiaj, samban tiül nadam müx, saleainguüinan tambasan sandiüyiün wüx noic iüt tiül ndec nenüt Cos. Condom amb alinoic nüt tatüchasen alinoic iüt tiül ndec nenüt Rodas, samongónan tambasan najtepiün wüx iüt tiül noic cambaj nenüt Pártara. ²Quiaj taxomasan alinop müx apmamb andüy Fenicia; tajtepasan tiül. Ndoj tawasan quiaj tambasan. ³Tamongasan niüng ajlüy noic iüt tiül ndec nenüt Chipre, tajlüy amb wüx miquiamb a müx, samongónan sandiüyiün wüx iüt nenüt Siria. Tajtepasan wüx iüt tiül cambaj Tiro, cos a müx quiaj netam majwan amal. ⁴Wüx taxomasan monyar andeac Teat Jesús monlüy quiaj, tacülasan quiaj ayaíw nüt naquüjpüw. Naleaing nejiw tasajiw a Pablo nde mamb Jerusalén, cos Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios lamasaj nejiw nguineay apmamongoch a Pablo tiül Jerusalén. ⁵Wüx lamong aag ayaíw nüt, quiaj tawasan quiaj. Taquüjpüw xicon meáwan monyar andeac Teat Jesús at mintajiw nejiw y micualüw nejiw, mayacüw xicon mbeay cambaj mbeay ndec. Quiaj taquieelasan xacosan, tataagasan orar. ⁶Wüx landoj satepeayayon naquüjpüw anopnopoj, quiaj tajtepasan tiül müx. Ndoj nejiw tandilileaw alinomb, tajtsoriw.

⁷Xicona nawasan Tiro, tambasan tiül cambaj Tolemaida, samban tiül nadam müx. Ndoj tambasan natepeayiün meáwan monyar andeac Teat Jesús monlüy quiaj. Condom tacülasan quiaj noic nüt naquüjpüw. ⁸Amb alinoic nüt, quiaj teat Pablo y leaw

saquiüjpan tawasan quiaj, tambasan sandüyiün Cesarea. Wüx tatüchasan quiaj, tandüyasan aniiüng nop nendeac wüx Mipoch Teat Dios, nenüt Felipe, aag ayaj nop tiül ayaíw diáconos. Quiaj taxoodasan aniiüng nej. ⁹Nej almajiür apiquiw micual nej monüx. Ajciüwa monüx quiaj, andeacüw leaw asaj nejiw Teat Dios. ¹⁰Xicona tacülasan quiaj acas nüt. Ndoj tapeay quiaj nop nendeac andeac Teat Dios imiün Judea nenüt Agabo. ¹¹Aaga naxey quiaj, wüx tiün majaw xicon, tayar misiend a Pablo. Condom taóel oleaj nej owix nej nejáyan quiaj. Ndoj tapiüng:

—Atcüy apiüng Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios, apiüng atquiaj apmarangüw a judíos, cos apmaoeliw tiül Jerusalén aaga naxey neneay a siend cam, ndoj apmayacüw nej teowixaw napey miün nipilan —aw.

¹²Xicona wüx tanguiayasan aag ayaj, quiaj tasajasan a Pablo naquiüjpaniüw meáwan monyar andeac Teat Jesús tiül Cesarea, nde mamb Jerusalén. ¹³Quiaj tasaj xicon a Pablo:

—¿Neol tapots ijüntsan meajchiün mamix ximeatsa? Cos xique sajliüw ngome áagan naoeleran, at sajliüw masey nandeow tiül Jerusalén wüx minüt Teat Jesús —aj xicon.

¹⁴Pues wüx tajawasan ngondom napalan, quiaj tacueatasan nasajan, tapiüngasan:

—Teat Dios ajaw nguineay apmarang —sawan.

¹⁵Wüx lamatüch a nüt nawan quiaj, wüx laímb naxainguiün meáwan leaw sanajoiyiün, quiaj tambasan sandüyiün Jerusalén. ¹⁶Taquüüpüw xicon acas monyar andeac Teat Jesús monaw Cesarea. Altíülpnop naxey nenüt Mnasón naw Chipre, lamajiür nüt ayar mipoch Teat Jesús; aniiüng nej sanaxojtan.

Teat Pablo amb majaw a teat Jacobo

¹⁷Wüx tapeayasan Jerusalén, najneájan tangochiw xicon monyar andeac Teat Jesús, apac omeajtsüw majawiüw xicon. ¹⁸Aw alinoic nüt, quiaj tamb a Pablo majaw a Jacobo, taquüübasan mamb aton. Alcanchiümoj quiaj meáwan montangtang monajiüt tiül minipilan Teat Jesús. ¹⁹Teat Pablo tatepeay nejiw. Condom tapots mandeac masaj nejiw andüübündüjpeay nguineay Teat Dios lamarang tiül nipilan ngome judío wüx nej tamb mandeac Mipoch Teat Dios tiül meáwan cambaj. ²⁰Nejiw wüx tanguiayiw aag ayaj, tapiüngüw najneajay lamarang Teat Dios. Ndoj tasajüw a Pablo:

—Pero naleaing teat, ique ijaw cas mil judíos almajlüy leaw lamayariw mipoch Teat Jesús. Meáwan nejiw andiümiüw marangüw atnej apiüng tiül aaga poch tüünd Moisés. ²¹Nejiw lamanguaiayiw, asoiquiw ique iquiaach meáwan judíos moncül tiül palpálwüx cambaj, macueatiw marangüw atnej apiüng aaga poch tüünd Moisés. Teamesajüw lango metam matajcüw circuncidar micualiüw nejiw. Teamesajüw aton lango metam marangüw meáwan leawa lambójan arangaats. ²²¿Nguineay apmarangaats a nganüy? Cos nipilan apsonongomoj, apmajlüy nadam moncül wüx apmanguaiayiw ique lerpeay. ²³Nganüy sapiüngan najneaj merang atcüy: Alningüy tiül xicona apiquiw monxey, nejiw netam marangüw leaw lamapiüngüw apmarangüw. ²⁴Alndom meamb mequüüpüw merangan atnej ajlüiyay marangaats wüx üjchiiüts merixix ajlüiyiiüts. Aton netam mengüy leaw apmandrojchiw. Condom apmajerep omaliüw nangwang, quiaj apmajawüw nipilan ngo maleaing leaw tanguiayiw nguineay irang. Cos apmajawüw at

a ique aton ijlüy tiül, irang atnej apiüng tiül aaga poch tüünd Moisés. ²⁵ Pero ajcüwa niplan ngome judíos leaw lamayariw mipoch Teat Jesús, ngo metam marangüw meáwan aag ayaj. Cos icootsa lamarangaats nawiig masajajtsuw ngondom müetiw alngün nüeteran landoj arang nichech teombas dioses; ngondom matsambüw quiej, átan mionij nimal napatsüch onic andeow. Aton ngondom majiürtüw pálwüx naxey pálwüx najtaj —ajüw nej.

Asapüw Teat Pablo tiül nadam nangaj iüm

²⁶ Teat Pablo quiaj taquiiüb mamb ajcüwa piquiw monxey quiaj. Condom amb alinoic nüt tarangüw leaw ajlüyay marangüw wüx üjchiw merixix ajlüyiy. Quiaj tajmel tiül nadam nangaj iüm mapiüng ngün nüt apndom aaga teamarangüw quiaj wüx apmayaciüw nimal mambiyaran majmel marang ichechiw nejiw anopnopoj.

²⁷ Pero wüx laliic palam ayaíw nüt, quiaj tajawüw nej tiül nadam nangaj iüm acas judíos monaw tiül Asia. Condom quiaj tapots masajsajüw meáwan niplan monlüy quiaj, nguineay ndom majcüiyw majawüw a Pablo. Quiaj tambüw masapüw a Pablo. ²⁸ Condom tepa jüw napac, tapiüngüw:

—¡Teat cambaj Israel, macaron imbeolan xicon! Jogüy lanasapan aaga naxey tenguijal aquiaach ombeay niplan tiül meáwan cambaj majcüiyw majawüw micambajaats, aton macueatiw marangüw meáwan leaw apiüng tiül aaga poch tüünd Moisés. At aton andeac ngo majneaj wüx aaga nadam nangaj iüm cam. Y ngome áagan ayaj, átan lamamelich tiül aaga nadam nangaj iüm cam acas niplan griego; atquiaj lamitsojow aaga nadam nangaj iüm cam —awüw.

²⁹ Atquiaj tapiüngüw cos laiünüw quiaj majawüw a teat Pablo alquiaj tiül cambaj, almaquiiüb nop naxey ngome judío nej, naw Éfeso, nenüt Trófimo. Pares tapiüngüw Pablo nemelich nej tiül nadam nangaj iüm.

³⁰ Quiaj witiüt noic nadam moncüy, sonongot meáwan niplan. Quiaj tawüniw a Pablo, tanototoj imiün tiül nadam nangaj iüm. Condom andüüib mapalüw meáwan ombeay nangaj iüm.

³¹ Cos lamapiüngüw apmambiyaw nómbar, quiaj tamb masoic nop minatang ocueajiw soldados, nguineay niplan tiül Jerusalén lamawitichaw noic nadam moncüy. ³² Aaga naxey quiaj wüx ndot manguiay aag ayaj, quiaj tamb maquiüüb mamb tigüy soldados, at alacas montangtang ocueaj nej, acuiürrüw majawüw cuane najlüy. Wüx niplan tajawüw aliüciw monajiiüt aquiüjjüw soldados, quiaj tacueatiw matoeliw a Pablo. ³³ Wüx tapeayiw quiaj a monajiüt, quiaj tüüch mamb ndeaam a Pablo maoeleran naag ijtsüw galen. Condom tatün manguiay jane nej, cuane arang. ³⁴ Niplan ancayajyaj ngo majjüic cuane teamapiüngüw. Altiül teapajüw teamapiüngüw pálwüx, altiül teamapiüngüw pálwüx. Quiaj aaga nenajjüit ngondom maxom omeaats wüx nicuajind cos tenguijal apajüw. Quiaj tapiüng maquiüraab a Pablo andüy niüng acüliw soldados. ³⁵ Wüx lapeayiw tiül ombeay iüm maquiüjjüw a Pablo, ajcüwa soldados quiaj tandeajndiwi tüüt, cos niplan xeyay lajcüiyw majawüw nej. ³⁶ Xeyay niplan almandüjipi nejiw, tenguijal apajüw, apiüngüw:

—¡Ich mandeow nómbar! —awüw.

Teat Pablo tandeac nguineay arang manguiay niplan

³⁷ Pablo wüx laámb apmamelichaw nej niüng acüliw soldados, quiaj tasaj a nenajjüit:

—¿Ngwiy, alndom nendeac nasaj ic noic poch? —aj.

Aaga naxey quiaj tasaj nej:

—¿Alndom mendeac griego? ³⁸ ¿Neol, ngome ique aaga naxey naw Egipto, teawitich moncüy ninguinüt, ndoj temelich tiül wajchiüc apiquiw mil monbiy nipilana? —aj nej.

³⁹ Quiaj tasaj nej a Pablo:

—Xique naleaing judío xic, nawas Tarso. Aaga cambaj quiaj najntsop atam tiül iüt Cilicia. Nganüy satün icueaj meaach xic nendeac nasajüw nipilan —aj nej.

⁴⁰ Quiaj tüünd mendeac, Pablo níün-gan lembej tiül ombeay iüm, tarang owix nej ndijchiüm nipilan. Wüx ndijchiütoj, quiaj tamelich andeac, tandeac wüx hebreo, tapiüng:

22 —Teat monksey micual xeíüt, nganüy inguiayiün, sanapiüng menguiayiün nguineay sarang —aw.

² Wüx nipilan tanguiayiw nguineay teamasaj nejiw a Pablo wüx ombeayiw nejiw, quiaj ndijchiütojan. Condom Pablo tapiüng:

³ —Xique judío xic, wijquianos tiül cambaj Tarso, tiül Cilicia. Naleaing ningüy satang tiül a cambaj cam, taquiaach xic teat Gamaliel. Tequiaachayos wüx aaga poch tüünd Moisés, leaw tijndiw mixejchiiüts. Xique xeyay tayacas ximeaats wüx narang, cos sapiüng minajiüt Teat Dios teanarang, atnej teamerangan nganüy cam. ⁴ Xique tayambas ombastiw monyar andeac Teat Jesús. Tasapastiw nayacüw tiül manchiüc monksey y montaj, mandeowiw. ⁵ At a natangtang miteaats, at meáwan montangtang monajiüt tiül nipilan judío, alndom mapiüngüw wüx aag ayaj aton. Cos nejiw tijchiwiw xic nawiig najoy nüjchiw nipilan judío micual miiütaats monlüy tiül Damasco, para müjchiw xic nasap natsaag meáwan monyar andeac Teat

Jesús leaw sanaxom quiaj, naquiiüb miün andüy ningüy tiül Jerusalén, müjndiw mamongochiw ngo majneaj.

Pablo tapiüng nguineay tandüüb Teat Jesús

(Hch. 9:1-19; 26:12-18)

⁶ Quiaj tambas, y wüx saleamb tiül tiiüd laliük natüch Damasco, limnüt camüüm nayaag lamarraj xic noic ran imiüin cielo, xowiüy larraw. ⁷ Quiaj tajmiücas. Condom tanguiayiüs andeac nop nendeac, tasaj xic: “Saulo, Saulo, ¿neol tapots ijciüy mejaw xique?” aj xic. ⁸ Quiaj tatüniüs nanguiy: “¿Jan ic Teat?” saj. Quiaj tasaj xic: “Xique Jesús naw Nazaret, leaw ique tenguijal ijciüy mejaw”, aw. ⁹ At leaw alnaquiiüb tajawüw aaga ran quiaj aton, xeyay mbayatoj majawüw; pero ngo manguiayiw cuane andeac aaga nendeac masaj xic. ¹⁰ Xique quiaj tapiüngas: “¿Jow nganüy Teat, cuane netam naranga?” saj. Quiaj tasaj xic aaga nendeac quiaj, tapiüng: “Witiür, quiür indüy Damasco. Quiaj apmesoic meáwan cuane netam merang”, aj xic. ¹¹ Cos xique nomban ngo naxom na-jaw, nde ndoj machech xiniüg aaga ran. Quiaj ajctüwa monksey saquiüpüw, tanetetiw xiwix natüch Damasco.

¹² Altüil Damasco nop naxey nenüt Ananías, nej xowiüy ayac wüx omeaats marang atnej apiüng tiül aaga poch tüünd Moisés. Meáwan nipilan judíos moncül quiaj apiüngüw nej xeyay na-jneaj arang. ¹³ Aaga Ananías quiaj, tamb majaw xic. Wüx tapeay niüng sajlüy, quiaj tasaj xic: “Teat Saulo, nganüy aprram iniiüg”, aj xic. Quiaj rat xiniüg tiulan a ores quiaj, taxomas na-jaw aaga naxey quiaj. ¹⁴ Condom tasaj xic: “Aaga Teat Dios Midiosuw mixejchiiüts, nej lamarriüd ic, müüch ic men-guiay cuane andiüüm merang, aton mejaw aaga nerang najneaj, menguiay andeac nej. ¹⁵ Cos netam mepiüng wüx nej,

mesaj meáwan nipilan tiül meáwan cam-baj leaw tejaw leaw tenguiay.¹⁶ Nganuy ngo metam meciü, witiür iyar yow, itün ocueaj nej, isaj mawün isoet”, aj xic.

Pablo tapiüng nguineay tüünd mamb tiül nipilan ngome judíos

¹⁷’Condom wüx tandilileas sandüy Jerusalén, sal tiül nadam nangaj iüm tenguijal nataag orar nasaj Teat Dios, quiaj atnej aleaic tajawas atnej saúm.¹⁸ Quiaj tajawas a Teat Jesús, tasaj xic: “Ernguialeateay, iriow ningüy tiül Jerusalén najénan. Cos nipilan ngome apmayariw indeac wüx apmeipiüng xic wüx”, aj xic.¹⁹ Xique tasajas: “Teat, nejiw tajawüw nguineay tarangas wüx tasapas xeyay monyar indeac nayacüw tiül manchiüc, wüx tawüüchasiüw tiültiül sinagogas leaw niüng saxomüw.²⁰ Aton wüx tambiyaw aaga Esteban nendeac ic wüx, xique aton sal quiaj, tajawas, ajneájan najaw mandeow, aton xique nesapas micamixaw monbiy nej”, saj.²¹ Quiaj nej tasaj xic: “Quiür, cos xique sanüüch ic meamb miünquiaj tiül nipilan ngome judío”, aj xic —aw a Pablo.

Pablo alteowix monajiüt

²² Nipilan aleaw ninguiaj taiündüiw manguiayiw. Condom tepajüw napac, tapiüngüw:

—;Ich mandeow aaga naxey quiaj; ngo metam mapac! —awüw.

²³ Nipilan tajcüiyiw xeyay, tepajüw, andalaliuw cawüx micamixaw nejiw, apüchiw cawüx najndot.²⁴ Quiaj tapiüng a nenajiüt mamelicharan a Pablo andüy niüng acüliw soldados. Ndoj tapiüng majwüch, mapiüng cuane arang, neol tapots apajüw atquiaj a nipilan, cuane wüx ajcüiyiw majawiüw nej.²⁵ Naleaing Pablo wüx landoj aoelich, wüx laámb apmajwüch, quiaj tasaj nop natang ocueaj soldados najlüy quiaj:

—¿Ngwüy, alndom majwüch nop nipilan romano, sitiül ngome ombas marjaraw wiix asoet neje? —aj.

²⁶ Wiix aaga minatang ocueaj soldados tanguiay aag ayaj, tsajmbiüt masaj a nenajiüt, camüum majngot tasaj:

—¿Cuane apmeranga? Cos aaga naxey quiaj romano nej —aj.

²⁷ Quiaj tamb a nenajiüt majaw a Pablo, tasaj:

—Isaj xic, ¿naleaingue, nipilan romano ique? —aj.

Quiaj tapiüng a Pablo:

—Naleaing —aw.

²⁸ Quiaj tasaj nej a nenajiüt:

—Xique tayacas xeyay tomiün para narang romano —aj nej.

Quiaj tapiüng a Pablo:

—Xique wijquajos romano xic —aw.

²⁹ Atquiaj ajcüwa soldados laámb apmewüjchiw nej, pero wüx ndot manguiayiw aag ayaj, acueatíwan tawüw quiaj. At a nenajiüt aton wüx tajaw naleaing Pablo romano nej, quiaj mbayat xeyay, cos ajcan lamüüch maoeleran.

Pablo alteombas montang monajiüt ocueaj judíos

³⁰ Rat tiüt amb alinoic nüt, aaga nenajiüt quiaj tandium manguiay manjneaj, neol cuane wüx tayaciüw asoet a Pablo ajcüwa nipilan. Áag tüüch mamb macheederan a Pablo, cos aoeliw naag galen. Condom tapaj mapeayiw canchiümoj meáwan montangtang miteaats, at meáwan ajcüwa noic ajlüy monjiür najiüt tiül judíos. Wüx lacanchiüjow meáwan, quiaj tawün a Pablo maquiiüb andüy niüng ajlüyiw.

23 Condom quiaj taxaing omal a Pablo majaw teombasiüw ajcüwa monxey montangtang monajiüt tiül judíos. Quiaj tapiüng:

—Teat monksey, micual iüt. Xique sayaag tiül ximeaats tanaámb sarang na-jnejaj majaw Teat Dios —aw.

²Quiaj tapiüng a Ananías natang miteaats, tasaj monlüy niüng ajlüy a Pablo müjchiw wüx ombeay. ³Quiaj a Pablo tasaj a Ananías:

—Teat Dios apmütüch wüx imbeay a ique newüiy arang najneaj! ⁴Neol ngome chetetear ninguiaj mejaw wüx sasoete atnej apiüng tiül aaga poch tüünd Moisésa? ⁵Neol a nganüy terang leaw ngo mapiüng tiül aaga poch tüünd Moisésa, cos tepiüng maleambüch xim-beaye? —aj.

⁴Quiaj tapiüngüw alacas monksey monlüy niüng ajlüy a Pablo, tasajüw a Pablo:

—⁶Neol tesap mendeac ngo majneaj wüx ombas teat natang miteaats ocueaj Teat Dios? —ajüw nej.

⁵Quiaj tasaj nejiw a Pablo:

—Teat, cos xique ngo najaw sitiül nej natang miteaats nej. Naleaing atquiaj larangüch wüx nawiig tiül Mipoch Teat Dios, apiüng: “Nde mendeac ngo majneaj wüx ombas nop natang nenajiüt tiül micambaj” —aj nejiw.

⁶Pablo tajaw ajcüwa monksey monlüy tiül moncanchiün quiaj, noic ajlüy sa-duceos nejiw, alinoic ajlüy fariseos nejiw, quiaj tapiüng:

—Teat monksey, xique aton fariseo xic, micual xic fariseo. Xique sajlüy ningüy majaraw wüx sasoet, cos xique sapiüng ajcüwa mondeow apmapacüw alinoic nüt —aw.

⁷Wüx ndot mapiüng aag ayaj, quiaj witiüt noic mendeac tiül fariseos maquiüjpüw saduceos. Quiaj mbajcatoj ajcüwa nipilan quiaj. ⁸Cos saduceos apiüngüw nipilan landeow lango mapacüw alinoic nüt. At apiüngüw ngo majlüy ángeles, átan espíritus aton ngo majlüy. Nganüy ajcüwa fariseos apiüngüw almajlüy meáwan aag ayaj.

⁹Tepajüw napac cos lajcüiyw. Condom acas monksey mondiy wüx aaga poch tüünd Moisés, aquüüpüw tiül fariseos, witiütoj, tapiüngüw:

—Aaga naxey quiaj, ngo majiür nicua-jind nisoet. Cos ngo majaraw, jondot miespíritu Teat Dios tendeac masaj nej, tengwüy alngün ángel. Ngondom majcüyiiüts maquiüjpaaats Teat Dios —awiüw.

¹⁰Cos nipilan tapots ajcüiyw, quiaj mbayat a natang nenajiüt, lango majaw cuane marang, ngwüy apmambyyaw a Pablo. Quiaj tapaj miüniuw a solda-dos mawüniw quiaj a Pablo maquiüjpüw andüy niüng acüliw.

¹¹Aw alinoic ongwiüts, Teat Jesús tajüiquichay niüng ajlüy a Pablo, tasaj nej:

—Nde mermbol teat, cos atnej tepiüng xic wüx ningüy tiül Jerusalén, atquiaj netam mepiüng xic wüx tiül Roma aton —aj nej.

Tayambüw nguineay mambyyaw a Pablo

¹²Wüx rat tiüt, acas judíos teyambayej nejeyéjan quiaj, tayambüw nguineay mambyyaw a Pablo. Wüx lamaxomüw nguineay apmarangüw, quiaj tayacüw mipochiw nejiw müjchiw Teat Dios, tapiüngüw lango metiw lango manga-neowüw nicuajind sitiül ngo mambyyaw a Pablo. ¹³Ajcüwa monksey monyacüw mipochiw wüx aaga ngo majneaj ap-marangüw quiaj, ajlüiyw maseyme ic miow (40) monksey. ¹⁴Tambüw majawüw montantang miteaats at montantang monajiüt tiül nejiw, tasajüw:

—Xicona lanayakan xepochiün nasajan Teat Dios, sapiüngan lango netiün ngo nanganeowan nicuajind sitiül ngo nambyian a Pablo. ¹⁵Nganüy indea-can mequüijpanüw ajcüwa monajiüt tiül icootsa mesajan a nenajiüt mawün oxep a Pablo maquiiüb miün mayac niüng

ijlüyiün, atnej indiüman menguiayiün majneaj cuane arang. Xicona sanajlüyiün ninguiün nambiyán wúxan nganaw mapeay niüng ijlüyiün —awiw.

¹⁶ Naleaing nop micual michiig najtaj a Pablo tanguiay andeacüw ajctiwa niplan quiaj, nguineay apmarangüw mambiyaw a Pablo. Quiaj tamb, tajmel niüng acüliw soldados müüch manguiay a Pablo. ¹⁷ Condom Pablo wüx landoj manguiay, quiaj tapaj nop minatang soldado, tasaj:

—Teat, iquiiüb aaga nench cam, iyac niüng ajlüy nenajiüt, cos nej andiüm müüch manguiay noic poch a nenajiüt —aj.

¹⁸ Aaga minatang soldado quiaj taquiiüb mamb a nench andüy niüng ajlüy nenajiüt. Wüx tapeay quiaj, tapiüng:

—Aaga Pablo najlüy tiül manchiüc tapaj xic, tasaj xic naquiiüb miün andüy ningüy niüng ijlüy aaga nench cam, cos nej andiüm masaj ic noic poch —aw.

¹⁹ Quiaj aaga nenajiüt tasap owix a nench quiaj, taquiiüb andüy ninguiün quiriw, tatün manguiay:

—¿Cuane indiüm mesaj xique? —aj.

²⁰ Quiaj tapiüng a nench:

—Teat, ajciwa judíos lamapiüngüw apmasajiw ic mewün oxep a Pablo, mequiiüb andüy niüng apcanchiümoj montangtang monajiüt tiül nejiw, atnej andiümüw manguiayiw majneaj cuane arang. ²¹ Naleaing ique nde meyar andeacüw nejiw, cos ajlüy maseyme ic miow monkay teamacüliw nej axotayéjan. Nejiw lamayaciw mipochiw nejiw masajiw Teat Dios, lamapiüngüw lango metiw lango manganeowiüw nicuajind sitiül ngo mambiyaw a Pablo. Nganüy landojay, tenguial macüliw ic cuane amepiüng —aj nej.

²² Condom quiaj aaga nenajiüt quiaj, tasaj a nench majtsor, naleaing tasaj nde masaj nejinguiind wüx aaga lamüüch nej manguiay quiaj.

Pablo tüünd mamb andüy teombas a Félix tiül Cesarea

²³ Ndójan manguiay, quiaj tapaj ijpiüw montangtang ocueaj soldados. Tasaj nejiw netam majlüyiw quiaj ijquiaw acoic miow (200) soldados, al ermiow gajpowüw (70) montep cawüy, al ijquiaw acoic miow monjoy lanzas, majlüyiw quiaj aaga ongwiiüts quiaj, cos ümban pojniow apmambüw Cesarea. ²⁴ At tasaj nejiw mayambüw cawüy majtep wüx a Pablo, para mapeay quiaj najneaj, mayacüw nej teowix a Félix, aaga natang nenajiüt tiül Cesarea. ²⁵ Condom tarang noic nawiig majoyiw mamb. Tiül a nawiig quiaj, apiüng:

²⁶ “Xique Claudio Lisias, sarang aaga nawiig cam nüüch ic teat Félix, satepeay ic Teat Xan nenajiüt. ²⁷ Aaga naxey cam ndeaad, tasapiüw nej niplan judío; tandiumüw mambiyaw nej. Naleaing xique tawüniüs saquiiüpüw xesoldados, cos tajawas nej niplan romano nej. ²⁸ Condom tandiumas nاجaw neol tayacüw nej asoet. Quiaj taquiijpas andüy niüng ajlüyiw montangtang monajiüt tiül nejiw. ²⁹ Quiaj tajawas tayacüw nej asoet imiün wüx ajlüyay mipochiw nejiw. Naleaing nej ngo marang nicuajind leaw netam mandeow wüx, aton ngo metam mamb tiül manchiüc. ³⁰ Nganiüy wüx tanguiayiüs nguineay ajciwa judíos lamayambüw nguineay mambiyaw aaga naxey quiaj, quiaj xique najénan tütchiüs miün andüy niüng ijlüy. At lanasajiw ajciwa monyac nej asoet, mambüw mapiüngüw menguiay cuane asoet aaga naxey quiaj. Tamtámban teat”, aw.

³¹ Ajciwa soldados taquiijüpüw mamb a Pablo aaga ongwiiüts quiaj, atnej tasoiquiw, tambüw matüchiw tiül cambaj Antípatris. ³² Larraw tiüt, quiaj tandilileaw alinomb ajciwa soldados

monjüy tiüt, andüyiw Jerusalén niüng acüliw. Tacueatiw müjchiw ajciüwa montep cawüy a Pablo maquiüjpüw mamb. ³³Wüx tapeayiw Cesarea ajcüwa soldados, quiaj tüjchiw nawiig a nenajiüt; aton tayacüw teowix nej a Pablo. ³⁴Aaga nenajiüt quiaj, wüx landoj mateow a nawiig, quiaj tatün manguiay a Pablo nguia naw. Wüx landoj manguiay Pablo naw Cilicia, ³⁵quiaj tasaj:

—Najneaj, ndoj sananguiaj indeac, leaw apeayiw monyac isoet —aj.

Condom quiaj tüüch mamb majiürüch a Pablo tiül noic najneaj iüm ocueaj Herodes.

Teat Pablo tasaj Félix nguineay arang

24 Lamajiür acoquiar nüt, quiaj tapeay Cesarea aaga natang miteaats nenüt Ananías, aquiiüb acas montangtang monajiüt tiül judíos. Aton aquiiüb nop teat xeyay nexom omeaats, nenüt Tértulo. Camüüm mapeayiw quiaj, tambüw niüng ajlüy nenajiüt mayacüw asoet a Pablo. ²Wüx tapeay maquiüraab miün a Pablo, quiaj tapots andeac a Tértulo mayac asoet. Tasaj a nenajiüt:

—Teat xan, sajawan ique neech namongochiün najneájan; at sajawan ique xeyay najneaj lamerang tiül meáwan cambaj, cos ique xeyay ixom imaeaats. ³Pares sapiüngan Dios mangüy ic teat Félix, cos meáwan nüt ajlüy najneaj nguiajtanaj. ⁴Nganüy teat, ngana napalan ic xeyay, nandeac xeyay najal, satüniün icueaj teat, menguiay sandeacan. ⁵Xicona lanajawan aaga naxey cam, xeyay ngo majneaj teamarang, xeyay awitich monciüy tiül judíos tiül meáwan cambaj wüx iüt. Nej natang aton tiül noic ajlüy nipilan nasaic nazareno. ⁶Ngome áagan ayaj, aton tandiüüm mitsoj leaw nangaj najlüy tiül nadam nangaj iüm tiül Jerusalén. Áag xicona tasapasan, tandiümasan najawan wüx asoet

nej, atnej apiüng tiül aaga poch tüünd Moisés tanomb. ⁷Condom, quiaj tajngot a nenajiüt Lisiás aquiiüb misoldados nej, najcüiyw tajngotoj tanojtiw xi-cueajiün. ⁸Ndoj, tapiüng netam niünan ningüy niüng ijlüy napiüngan cuane asoet aaga naxey quiaj. Nganüy ique aton teat, alndom metün menguiay nej sitiül naleaing meáwan leaw sapiüngan quiaj —aj.

⁹Quiaj tapiüngüw ajcüwa judíos alquiaj:

—Naleaing teat, atquiaj tajlüy meáwan —awtiw.

¹⁰Quiaj aaga nenajiüt tarang owix nej müüch a Pablo mendeac. Quiaj tendeac a Pablo, tapiüng:

—Najneaj teat xan, sanandeac menguiay nguineay sarang, cos sajaw lamajiür xeyay neat irang nenajiüt ocueaj aaga iüt cam. ¹¹Xique lamajiür gajpic (12) nüt tatow sapeay Jerusalén narang casa Teat Dios. Aag ayaj alndom metün menguiay sitiül naleaing, tengwiý ngo maleaing. ¹²Nejiw ngome taxomüw xic teasajciy anaag nipilan; taton ngome tenguial sawitich monciüy tiül nadam nangaj iüm, tengwiý tiül alngün singagoga, tengwiý tiül cambaj. ¹³Nejiw ajcüwa monyac sasoet monlüy ningüy cam, ngondom müjchiw ic mejaw sitiül naleaing meáwan leaw tenguial mandeaciüw wüx ximbas quiaj. ¹⁴Leawa xique alndom nasaj ic naleaing, aag ayaj sandüüb leaw taquiaach Teat Jesús, leaw nejiw apiüngüw ngo maleaing. Atquiaj sarang minajiüt Midiosüw xexejchiün monlüy tanomb. Sandüüb opech leaw apiüng tiül a poch tüünd Moisés, at leaw tarangüw mondeac andeac Teat Dios. ¹⁵Xique sapiüng Teat Dios alinoic nüt apmapacüüch meáwan nipilan leaw landeow, masey monrang najneaj, masey monrang ngo majneaj. At nejiw aton atquiaj apiüngüw. ¹⁶Wüx aag ayaj a xique sayamb nguineay narang najneaj

meáwan nüt majaw Teat Dios, at nipilan aton.

¹⁷ Xique, lamajiür acas neat ngo najlüy tiül xecambaj Jerusalén, aag a nganüy tapeayiüs quiaj. Sajoy xeyay cuajantanej nüjchiw nipilan tiül xecambaj jane ngo majiür. Condom tambas tiül nadam nangaj iüm nayac xechech. ¹⁸ Sal wüx aag ayaj, quiaj taxomüw xic acas judíos monaw Asia, sal tiül nadam nangaj iüm tenguial narang atnej netam marangüch. Ngo majlüy quiaj xeyay nipilan, aton ngome tenguial süüch majcüy nipilan. ¹⁹ Nejiw ajciüwa nipilan quiaj netam miünüw ningüy niüng ijlüy teat xan, mapiüngüw cuane sawan wüx naquüijpüw. ²⁰ Tengwüy joyajiw ajciüwa monxey quiaj, ich mapiüngüw sitiül taxomüw wüx ximbas alngün nisoet, alngün ngo majneaj sarang wüx tajlüiüs niüng ajlüiüw montangtang monajüt tiül nejiw. ²¹ Tengwüy mapiüngüw ngo majneaj tarangas wüx tandeacas tiül nejiw. Tapiüngas: "Xique nganüy sajlüy ningüy majaraw wüx sasoet, cos xique sapiüng alinoic nüt meáwan nipilan leawa landeow apmapac alinomb", sajüw —aw.

²² Aaga Félix lamajaw nguineay ajlüy monyar andeac Teat Cristo; pero cos ngo mandiüm mandondoch nómbar, quiaj tasaj nejiw:

—Leaw apeay a nenajiüt Lisiás, quiaj sanambich nanguaiay meáwan leaw ipiüngan —aj nejiw.

²³ Condom, quiaj tasaj nop minatang soldado maquiiüb alinomb a Pablo majiür. Tasaj ngondon mapal nejinguiind, sitiül aljane minipilan nej a Pablo andiüm mamb majaw nej, ndot aljane andiüm mambeol nej.

²⁴ Wüx lamajiür acas nüt, quiaj tapeay alinomb a Félix maquiiüb miün mintaj nej Drusila. Aaga najtaj quiaj, judía nej. Ndoj tüüch mamb majpaj a Pablo mandeac manguiayiw wüx mipoch Teat Jescristo. ²⁵ Naleaing wüx tasaj nej a

Pablo nguineay alndom marangüch najneaj, tasaj nej nguineay anopnop nipilan netam majaw cuane teamarang. Tasaj nej nguineay Teat Dios apmajaw wüx asoet meáwan nipilan alinoic nüt. Quiaj mbayat a Félix, condom tasaj a Pablo:

—Canüy lajlüy, quiür. Alinoic nüt wüx sanajlüyan ndoj sanapaj ic alinomb —aj nej.

²⁶ At aton aaga Félix teamacül sitiül Pablo apmüüch nej tomiün para tsajmbiüm. Pares catscatsüyan mapaj a Pablo mandeac aweaag. ²⁷ Wüx lamajiür iüm neat, quiaj tajmel ingow a Félix, tangoch a Porcio Festo marang nenajiüt. Pero aaga Félix cos andiüm majneaj aweaag judíos, pares ngo matsambiich a Pablo.

Pablo alteombas a Festo

25 Aaga Festo tapeay mayar mi-najiüt nej. Condom wüx lamajiür er nüt tatow ndoj ayar minajiüt nej, quiaj tamb andüy Jerusalén imiün Cesarea. ² Wüx tapeay Jerusalén, quiaj montangtang miteaats at montangtang monajüt tiül judíos tambüw majawiüw a Festo, mayaciüw asoet a Pablo. ³ Tatüniw ocueaj, tasajüw müüch mamb majanüch a Pablo andüy Jerusalén. Cos nejiw lamandeacüw axotayéjan apmambiyaw tiül tiiid. ⁴ Quiaj a Festo tasaj nejiw, Pablo tenguial ajiürüch tiül manchiüc tiül Cesarea, y nej apmandilil najénan andüy quiaj. ⁵ Ndoj tasaj nejiw:

—Sitiül ajlüy acas monajüt tiül icona alndom mambüw, alndom naquüijpüw mamb mapiüngüw sitiül naleaing ajiür alngün nisoet aaga naxey quiaj, alngün ngo majneaj arang —aj nejiw.

⁶ Festo tacül maseyme ojpeacüw tengwüy gajpowüw nüt tiül Jerusalén, condon quiaj tandilil andüy Cesarea. Wüx larrow tiüt amb alinoic nüt, quiaj chetet tiül apal nej. Ndoj tüüch mamb majanüch a Pablo. ⁷ Wüx

tapeay maquiüraab miün a Pablo, quiaj sonongotoj niüng ajlüy nej ajcüwa judíos napeayiw imiünüw Jerusalén. Quiaj tapots mayacüw asoet a Pablo, mapiüngüw xeyay ngo majneaj arang. Pero ngo maw ocueajiw, cos ngo maxomüw cuane wüx alndom majüiquichaw mapiüngüw naleaing meáwan aag ayaj. ⁸Condom, quiaj tandeac a Pablo nguineay arang, tapiüng:

—Xique ngo najiür nicuajind nisoet, ngo narang alngün ngo majneaj leaw apiüng tiül aaga poch tüünd Moisé. At ngo narang alngün ngo majneaj tiül nadam nangaj iüm tiül Jerusalén. Aton ngo nandeac ngo majneaj wüx ombas a César —aw.

⁹Pero a Festo, cos andiüm majneaj majawüw nej ajcüwa judíos, áag tasaj a Pablo:

—¿Indiüm meamb Jerusalén, majaraw wüx isoet quiaj niüng sajlüye? —aj.

¹⁰Quiaj a Pablo tasaj nej:

—Xique sajlüy tiül iwix, cos ique nop ic nenajiüt ocueaj a César natang ne-najiüt tiül Roma. Ningüy netam majaraw wüx sasoet, ngome tiül Jerusalén. Xique ngo narang nicuajind ngo majneaj tiül a judíos, ique aton lamejaw. ¹¹Cos sitiül alngün xeyay ngo majneaj sarang, leaw alndom nandeow wüx, xique ngondon napiüng ngo nandeow. Pero cos xique ngo najiür nicuajind sasoet wüx meáwan leaw lamapiüngüw quiaj, ne-jinguind ngondon mayac xic teowixaw nejiw. Nganüy a xique sanamb majaraw wüx sasoet teombas a César, aaga natang nenajiüt tiül Roma —aj nej.

¹²Condom Festo wüx landoj andeac aweaag a monxey monbeol nej wüx leaw arang, quiaj tasaj a Pablo:

—Sitiül indiüm meamb teombas a César tiül Roma, pues najneaj, apmeamb quiaj —aj.

Pablo alteombas Rey Agripa

¹³Wüx lamajíür acas nüt, quiaj tamb tiül cambaj Cesarea nop nenajiüt nenüt Agripa, aquiiüb mintaj nej nenüt Berenice, metepeayayej maquiüjpüw a Festo. ¹⁴Tacüiliw quiaj xeyay nüt, quiaj a Festo tasaj aaga nenajiüt quiaj nguineay arangüich wüx ombas a Pablo, tasaj:

—Wüx taw a Félix, tacueat tiül manchiüc nop naxey. ¹⁵Condom wüx tambas Jerusalén, quiaj tambüw majawüw xic ajcüwa montangtang miteaats at montangtang monajiüt tiül judíos. Tasajüw xic natepich asoet aaga naxey quiaj, mandeow. ¹⁶Quiaj a xique tasajasüw, monajiüt ocueaj Roma ngondon mayac teowixaw nipilan nop najlüy tiül manchiüc mandeow sitiül nganaw manguiay andeacüw monyac nej asoet, cos atquiaj nej alndom mewüineay. ¹⁷Condom nejiw tiünüw maquiüjpüw xic miün ningüy. Xique ngome tequiyas; ráwan tiüt amb alinoic nüt, quiaj chetotos najaw wüx asoet nej. Ndoj tijchiüs mamb majanüch aaga naxey najlüy tiül manchiüc. ¹⁸Ajcüwa monyac nej asoet, wüx tendeacüw, quiaj tanguiayiüs nguineay andeacüw. Ngo mandeacüw wüx atnej xique tayajcas apmandeacüw. ¹⁹Nejiw tandeacüw wüx midiosüw nejiw, aton wüx aaga nop naxey tandem, nenüt Jesús. Naleaing cos a Pablo apiüng aaga naxey quiaj almapac. ²⁰Xique ngo naxom ximeaats nguineay najaw wüx aag ayaj, quiaj tatüniüs nanguiy a Pablo. Tasajas sitiül andiüm mamb Jerusalén majaw wüx asoet nej. ²¹Pero nej tapiüng andiüm mamb majaraw wüx asoet nej teombas Augusto César tiül Roma, quiaj tijchiüs mamb majiürüch; ndoj, wüxan apmatüch sanamongoch mamb andüy teombas a César —aj.

²²Quiaj tapiüng Agripa, tasaj a Festo:

—Xique aton sandiüm nanguiy andeac aaga naxey quiaj —aj.

Festo tasaj nej:

—Najneaj, oxep apmenguiay —aj nej.

²³Rat tiüt amb alinoic nüt, quiaj tamb Agripa aquiiüb a Berenice andüiyiw awan. Nejiw xeyay najneaj ambüw, aquiiüb nejiw nangos nüt. Aton aquiüjpüw meáwan monajiüt ocueaj soldados, aquiüjpüw montangtang ombas monxey tiül aaga cambaj quiaj. Condom Festo tüüch mamb majanüch miün a Pablo. ²⁴Wüix lapeay, quiaj tapiüng a Festo:

—Teat Xan Agripa, at icona teat monxey leaw iliünan ningüy mequüijpan xicon, nganüy jogüy ijawan aaga naxey cam. Xeyay judíos tasajüw xic aaga naxey cam xeyay ngo majneaj arang. Átan tiül Jerusalén, átan ningüy Cesarea, tepajüw apiüngüw aaga naxey cam netam mandeow. ²⁵Naleaing xique tajawas nej ngo majiür nicuajind nisoet cuane wüx apmandeow, aton cos nejay tapiüng andiüm mamb teombas César tiül Roma; áag tapiüngas sanüüch mamb. ²⁶At aton cos ngo najaw cuane sanarang wüx nawiig nasaj xenatang, áag nganüy tapiüngas miün ningüy niüng ijlüyiün, teat monxey. At cos sajaw ique Teat Xan Agripa alwüx xeyay atam ijlüy. Cos wiix landoj mapiüng menguiay nguineay arang, quiaj sana-jaw cuane alndom narang wüx nawiig. ²⁷Cos xique sapiüng ngo majneaj nüüch mamb nop najlüy tiül manchiük sitiülg ngo napiüng cuane asoet ajiür —aw a Festo.

Pablo tasaj Agripa nguineay arang

26 Condom quiaj tapiüng Agripa, tasaj a Pablo:

—Nganiüy apmendeac mepiüng nguineay irang —aj.

Quiaj a Pablo tarang owix nej ndi-jchiümoj. Condom quiaj tapots müüch mapiüng nguineay arang, tapiüng:

²—Teat Xan Agripa, apac ximeaats cos nganüy ningüy niüng ijlüy alndom napiüng meáwan cuane sarang, neol taya-cüw sasoet ajcüwa judíos quiaj. ³Aton xeyay apac ximeaats, cos sajaw ique ijaw meáwan leawa xicona niplan judío sarangan, ijaw cuane naél ajlüy tiül xicona. Nganüy teat, sandiüm meíuc wüx menguiay sandeac.

Pablo tapiüng nguineay tarang wüx nganaw mandüüb Teat Jesús

⁴Meáwan judíos tajawüw nguineay sajngot miün sarang quich, cos xique tatangas tiül micual xeíüt, átan tiül xecambaj, átan tiül Jerusalén. ⁵At aton tajawüw nguineay xique nde wüx sarang nench tajlüyiüs fariseo xic. Aag ayaj nejiw alndom mapiüngüw wüx aton sitiülg andiümüw, cos fariseos xeyay apacüw wüx marangüw meáwan leaw iün tiül a nawiig sajiüran. ⁶Nganüy sajlüy ningüy majaraw wüx sasoet, cos xique sapiüng sayac ximeaats wüx nguineay Teat Dios alinoic nüt apmapacüüch meáwan niplan leaw landeow, atnej tanomb tasaj xexejchiün. ⁷Meáwan micualüw a gajpiüp (12) monxey micual Israel apiüngüw naleaing aag ayaj aton; áag arangüw, ayambüw Teat Dios nüt ong-wiiüts. Teat Xan Agripa, xique aton sayac ximeaats wüx aag ayaj atnej nejiw, áag tayaciüw sasoet. ⁸Jow icona, monyac sasoet ¿neol tepitügan Teat Dios ngome apmapacüüch alinoic nüt niplan leaw landeowa?

Pablo tapiüng nguineay tayamb ombas miniplan Teat Jesús

⁹Naleaing xique aton tanomb ngo majneaj tarangas, tapiüngas netam narang xeyay ngo majneaj wüx ombasüw mondüüb Teat Jesús naw

Nazaret. ¹⁰Aag ayaj tarangas tiül Jerusalén. Tayacasüw tiül manchiüç xeyay minipilan Teat Jesús, cos tajíuras nawiig ocueajiw montangtang miteaats narang aag ayaj. At wüx tambiyaw minipilan Teat Jesús, at a xique aton sal tiül, tapiüngas najneaj mandeowüw. ¹¹Ngome nomb tarangas, tawüüchastüw tiül meáwan sinagogas, nguineay ndom mapiüngüw apmacueatiw mandüüpíw Teat Jesús. Cos xeyay tajcüyiüs najawüw; tapots nayamb ombastüw masey tiül ngünantanej cambaj tiül palpálwüx iüt.

Teat Pablo tandüy wüx mandeac nguineay tandüüb Teat Jesús

(Hch. 9:1-19; 22:6-16)

¹²Aag ayaj sanarang, ndoj tambas sandüy tiül cambaj Damasco, sajoy nawiig ocueajiw montangtang miteaats. ¹³Teat Xan Agripa, wüx saleamb tiül tiiüd lalimnüt, quiaj tajawas noic ran imiün tiül cielo, xowüy larraw, alwüx arraw ngo matnejachech nüt. Nómban arraj xic naquijüpw saquijüpw. ¹⁴Quiaj tajmiücas, condom tanguiayiüs andeac nop nendeac, andeac wüx ombeay hebreo, tasaj xic: “Saulo, Saulo, ¿neol tapots ijcüy mejaw xique? Ngo majneaj mejcüy, cos ngo majneaj apmemongoch, atnej arang boy wüx atoel, andüüb atileran”, aj xic. ¹⁵Xique quiaj tasajas: “¿Jan ic Teat?” saj. Nej tapiüng: “Xique Jesús, leaw ique tenguijal ijcüy mejaw. ¹⁶Nganüy witüür lemer. Xique tejüiiquichayos mejaw xic, cos lanayac ic merang xenajiüt, mendeac meáwan leawa lamejaw nganüy, at leawa sanüüch ic mejaw alinoic nüt, ¹⁷wüx xique sanawün ic teowixaw nipilan judío, at tiül pálwüx nipilan niüng sanüüch ic meamb nganüy, ¹⁸para alndom meajchiw majawüw cuane netam marangüw. Cos nganüy ngo majawüw

cuane teamarangüw, atnej aliw tiül pojniün. At aton apmesajiw macueatiw marangüw meáwan ngo majneaj ocueaj Satanás quiaj, marangiüw najneaj leaw Teat Dios andiüm. Cos netam miglichw xic omeajtsüw nejiw para alndom nawün asoetiw nejiw. Atquiaj nejiw alndom majluiyw niüng apmajluiyw meáwan leaw apmayar xepoch”, aj xic teat Jesús.

Pablo tarang leawa tasoic

¹⁹Teat Xan Agripa, xique sarang leaw Teat Dios tüüch xic najaw imiün tiül cielo. ²⁰Ombas tambas nandeac nasajüw nipilan monlüy tiül Damasco. Condom tandeacas nasajüw monlüy tiül Jerusalén. Condom tandeacas nasajüw monlüy tiül meáwan cambaj tiül iüt Judea. Ndójwüx tambas nasajüw meáwan palpálwüx nipilan. Tasajasüw leaam omeajtsüw macueatiw meáwan ngo majneaj leaw teamarangüw, marangiüw najneaj, mayariw andeac Teat Dios. ²¹Ajcan sarang aag ayaj tasapiüw xic judíos tiül nadam nangaj iüm tiül Jerusalén; tandüümüw mambiyaw xic. ²²Pero naleaing cos Teat Dios xeyay ambeol xic, áag saliün najlüy nganüy nüt cam, tealeámban nandeac Mipoch nej manguiay meáwan nipilan masey montangtang, masey monguich. Cos xique ngo nandeac nicuajind pálwüx; xique sandeac meáwan leaw lamapiüngüw tanomb ajcüwa mondeac andeac Teat Dios. At Moisés lamandeac aton nguineay aliüc miün apmajlüy. ²³Cos lamapiüngüw nguineay aaga Cristo netam mamongoch xeyay ngo majneaj, apmandeow, ndoj nej ombas apmapac tiül mondeow; condom apmüüch manguiayiw mipoch nej nipilan judío at pálwüx nipilan, cos mipoch nej ambeol nipilan atnej aaga ran ambeol nipilan maxom majaw —aw a Pablo.

**Pablo tandiüm müüch aaga
Agripa mayamb Teat Jesús**

²⁴ Wüx tapiüng a Pablo meáwan aag ayaj, quiaj tendeac a Festo napac, tasaj a Pablo:

—¡Nerchach Pablo! lamüüch ic merchach iteowteow nawiig —aj.

²⁵ Quiaj Pablo tasaj nej:

—Ngwüy teat xan Festo, xique ngome nechachiüs, xique sandeac naleaing leaw alndom majlüy. ²⁶ Joyaj Teat xan Agripa, nej aton lamajaw meáwan aag ayaj, pares xique ngo nimbol nandeac manguiay. Sayaag nej ajaw wüx aag ayaj aton cos aag ayaj ngome nexotüy. ²⁷ ¿Ngwüy cuane ipiüng Teat xan Agripa, ngome naleaing leaw lamapiüngüw mondeac andeac Teat Diosa? Xique sajaw ique ijaw naleaing aag ayaj —aj.

²⁸ Quiaj tapiüng a Agripa, tasaj a Pablo:

—¡Laliüc meaach xic nayar aquiaach Teat Cristo! —aj.

²⁹ Quiaj tasaj nej a Pablo:

—Masey laliüc tengwüy masey nequiy, Teat Dios andiüm ngome ic miün quiaj, aton nej andiüm meáwan leawa lamanguaiayiw sandeac nganüy cam, aton mayariw mipoch Teat Jesús para majlüyiw atnej sajlüy. Pero ngome naoeleraniw naag galen atnej sajlüy cam —aj.

³⁰ Wüx landoj mapiüng aag ayaj a Pablo, quiaj witiüt aaga natang nenajiüt maquiiüb alinop nenajiüt, at a Berenice, at meáwan montsoton quiaj maquiüjpüw. ³¹ Condom tawüw andüyiw ninguiün quiriw mandeaciüw nguineay apmarangüw. Quiaj tendeaciüw nejeyéjan quiaj, tapiüngüw:

—Aaga naxey quiaj ngo majiür nicuajind asoet cuane wüx apmandeow, at cuane wüx macül tiül manchiüc —awüüw.

³² Condom Agripa tasaj a Festo:

—Aaga naxey quiaj alndom tsajmbiüm sitiül nej ngo mapiüng mamb teombas a César —aj.

Teat Pablo tüünd mamb andüy Roma

27 Wüx tapiüngüw sanamban sandüyiün tiül iüt Italia, samban tiül nadam müx, quiaj tayacüw a Pablo, at alacas monlüy tiül manchiüc, teowix nop naxey nenüt Julio, natang nej ocueaj noic ajlüy soldados nenüt Augusto. ² Condom tajtepasan tiül nop nadam müx naw tiül cambaj Adramitio. Aaga müx quiaj apmamong mbeay acas cambaj tiül Asia. Quiaj tambasan, saquüijpan mamb teat Aristarco naw tiül cambaj Tesalónica tiül Macedonia. ³ Amb alinoic nüt, quiaj tattüchasen wüx iüt mbeay cambaj Sidón. Aaga teat capitán Julio xeyay najneaj tarang, tütüch mamb a Pablo matepeay miamicigo nej, mambeolüw nej. ⁴ Condom nawasan quiaj, tateajquiw a vela, tambasan sandüyiün caltiü, tamongasan milan iüt Chipre najlüy tiül ndec, samban wüx ombas nonüt, cos xowüy lapac a iünd imiün noleat, ngondom nangochiün. ⁵ Wüx lasamongan tiül mindeequiw monaw Cilicia, at tiül mindeequiw monaw Panfilia, quiaj tajtepasan wüx iüt mbeay cambaj Mira tiül iüt Licia.

⁶ Quiaj aaga minatang soldado taxom nop nadam müx naw Alejandría. Aaga müx quiaj apmamb andüy Italia. Quiaj tasaj xicon najtepiün tiül. ⁷ Ndoj tawasan quiaj, tambasan teamteáman, tajüyasen xeyay nüt. Tajlüy ngo natüchiün niüng ajlüy cambaj Gnido, cos aliün mapac a iünd imiün noleat, ngo müüch xicon najüjiün najeñ. Áag tasapasan andüy cawac, sasapan milan iüt Creta. Condom tamongason samban niüng ajlüy oxing iüt Creta nasoic Salmón. Sayeyiün tiüt aaga iüt, tandüyasen noleat. ⁸ Tambasan

sasapan mbeaymbeay iüt amb cawac. Xowüy laél, tajlüy ngo natüchiün mbeay iüt nasoic Najneaj Puerto. Naw quiaj ngome miünquiaj ajlüy a cambaj Lasea.

⁹ Lasaquian xeyay nüt, nganüy laliüc matüch maw napac iünd, apmaquind. Tiül aaga nüt quiaj naél majüy müx, áag tapaj nej ocueajiw a Pablo. ¹⁰ Tasaj nejiw:

—Teat monxey, sajaw laliüc matüch a nüt maél majüy müx. Sitiül apmambaats, apmamongochiiüts xeyay ngo majneaj. Ngome áagan a müx maquiiüb amal nej alndom ndrom ombas, at a icootsa aton alndom mandeowaats —aj nejiw.

¹¹ Pero aaga minatang soldado tayar leaw andeacuw nejüyich a müx maquiüb neneay müx, ingow ayar andeac a Pablo. ¹² Cos aton aaga niüng lomboj müx, niüng saxojtan quiaj, ngome najneaj macül quiaj a müx wüx apac iünd, áag xeyayiw nejiw tapiüngüw nawan quiaj, natüchiün najtepiün wüx iüt mbeay cambaj Fenice tiül iüt Creta naciüliün quiaj. Cos aaga niüng lomboj a müx quiaj andüy ombeay nonüt, at najneaj macül quiaj wüx apac iünd.

Tangoch nejiw nadam iünd tiül ndec

¹³ Wüx tawün nine ncherec imiün cawac, quiaj tapiüngüw najneaj namban. Quiaj taxainguiw aaga piedra nesap müx. Condom tambasan, sasapan mbeaymbeay iüt Creta. ¹⁴ Naleaing ngome xeyay lasajüyiün, quiaj tangoch xicon noic napac xeech iünd imiün calüy nonüt, atnej leaw alndom mayac ndiüic oic, Euroclidón miniüt nej. ¹⁵ Aaga xeech iünd quiaj, tapots mawün a müx, ngondom nangochiün. Quiaj tajlüyasánan maquiiüb xicon a iünd. ¹⁶ Wüx tatüchasan milan noic nine iüt najlüy tiül ndec nenüt Clauda, quiaj taxain-gasan a nine müx rondon wil a nadam müx, masey taél naxainguiün. ¹⁷ Wüx

landoj natepichan tiül nadam müx aaga nine müx, quiaj tatsajciw pinawan otüeng a müx nandand naag tsapaj las mambeol nej. Condom tawüniw a vela cos imboj malox xicon wüx noic nawaag tiül ndec nasoic Sirte. Ndoj quiaj tajlüyasánan maquiiüb xicon mamb a iünd. ¹⁸ Naleaing cos wüx rat tiüt amb alinoic nüt aaga iünd nde asap apac, teamachach xicon omal yow. Quiaj tapots mawijchaw tiül ndec amal a müx para tejyem quiriw. ¹⁹ Wüx amb er nüt, quiaj tawiichasan tiül ndec altigüy leawa netam tiül nadam müx. ²⁰ Tamong xeyay nüt ngo majüic nüt, ngo majüic ocas, cos xeyay apac aaga xeech iünd. Ndójwüx lanapiüngan lango nawan wüx, sanandeowan.

²¹ Wüx lamajiür xeyay nüt ngo netiün, quiaj witüüt a Pablo masaj nejiw, tapiüng:

—Teat monxey, xique tasajas icon sitiül meyariün sandeac ngo mawaats Creta, ngo miünaats mamongochiiüts aaga naél cam, aton ngo ndrom ombas nicuajind. ²² Nganüy sasaj icon nde mermbolan, nde mamix imeajtsan, cos masey a müx apndrom ombas, icootsa nejinguind ngome apmandeowaats. ²³ Cos Xeteat Dios leawa xique sandüüb, tenguial narang minajiüt nej, tüüch miün niüng sajlüy nop miángel nej tepood. ²⁴ Aaga ángel quiaj, tasaj xic: “Pablo, nde mbayamear, cos ique netam memong teombas a César. Langome apmandeow nejinguind leaw almequiiüb tiül müx; cos almaquiiüpüw ic”, aj xic a ángel. ²⁵ Xique nganüy sasaj icon teat monxey, nde mermbolan, ich mapac imeajtsan, cos xique sayac ximeaats wüx Teat Dios, sajaw naleaing apmajlüy atnej lanasoic. ²⁶ Nguineayantanej netam ma-jtochiiüts wüx alngün nine iüt tiül ndec —aj nejiw a Pablo.

²⁷ Noic ongwiiüts lamatüch ijquiaj semán sajlüyiün tiül ndec, saleamban

tiül ndec nasoic Adriático, aquiiüb xicon a xeech iünd. Aleamb pinawan ong-wiiüts, quiaj tapiüngüw ajcüwa mon-rang najiüt tiül müx ayajciüw atnej ajüic laliüc natüchiün iüt.²⁸ Quiaj tapeaxiw majawüw nguitow ajal a ndec. Taja-wüw attüch nimiow gajponüy (36) metro. Ndoj tajiyasan alquiripite. Con-dom tandüiy wüx mapeaxiw alinomb. Quiaj tajawüw ajiür nimiow ayaíw (27) metro.²⁹ Quiaj taloxiw tiüt apiquiw piedra nesap müx amb wüx owl a müx, apmacüliw ram, cos imboloj majtochiw wüx piedra. Nejiw malüy apiüngüw larraw.³⁰ Condom ajcüwa monrang najiüt tiül a nadam müx tandiümüw meciürrüw macueatiw a müx. Quiaj tawüniwi tiüt a nine müx mayacüw tiül ndec, arangúwan atnej ajüic apmaloxiw tiüt nesap müx amb teombas.³¹ Pero teat Pablo wüx tajaw aag ayaj, quiaj tasaj a natang soldado, at misoldados nej:

—Sitiül nejiw ayaj apmecuiürrüw, ngo macüliw titil müx, icona aton ngondom meriowan wüx —aj nejiw.

³² Quiaj a soldados tambüw mando-jquiw milas a nine müx, mamb nómbar.

³³ Condom wiix lajngot chiüjmbaw, quiaj tasaj nejiw a Pablo metiw, tapiüng:

—Nganüy amb gajpopeic nüt (14) tatow apacaats aiündaats, ngo metiiüts nicuajind.³⁴ Nganüy netam meretiün, müüch icon mejiüran ipakan. Cos ne-jinguind ngome apmandeow, ngome ap-ndrom masey nots miondeats imalan —aw.

³⁵ Wüx landoj mapiüng aag ayaj, quiaj tayar a pan. Condom tüüch gracias Teat Dios niüng ajlüiyiw. Ndoj cas taquiiw a pan müet.³⁶ Quiaj meáwan nejiw tajneaj omeajtsüw, tetiw aton.³⁷ Leaw sajlıiy-iün tiül aaga nadam müx quiaj, sajlıiyiün ijquiaw acoic miow ermiow gajponüy (276) nipilan.³⁸ Wüx landoj üetiw pax-iün, quiaj tawijchaw tiül ndec meáwan trigo, tejyem alquiriw a müx.

Tsoyot tiüt a nadam müx

³⁹ Wüx larraw, quiaj tajüic a iüt, naleaing ngo mayajciüw nguiane. Taja-wüw aaga iüt quiaj almajiür noic socol ayac püjchiün. Quiaj tapiüngüw sitiül alndom matepichaw quiaj a müx.⁴⁰ Quiaj tandojquiw milas nesap nine müx, tacueatiwan tiül ndec. Aton tachejtiw aaga las neoeleay remo neleainguich a müx. Condom tateapiw a vela najlüy teoxing a nadam müx mangoch a iünd. Quiaj tajiy a müx aleáingan andüy tiül aaga socol quiaj.⁴¹ Naleaing iünd talox xicon andüy wüx noic oxing niüng an-gochay ndec. Quiaj tajtoch a müx, nómbar tajtsot tiüt teombas. Quiaj tapots ajmbaj imiün wüx owl, ajmbaj nej omal yow.⁴² Condom tapiüngüw a soldados mambiyaw meáwan leaw apmam-büw tiül manchiüc ngana meciürrüw, cos ndot apmajchiquiaw tiüt majrro-coj.⁴³ Naleaing aga minatang ocueajiw soldados ngo müüch nejiw marangüw cos andium mawün wüx a Pablo. Quiaj tapiüng jane ndoj ombas ajroc, ich ma-jchiquiaw tiüt ombas nejiw, majtepiw wüx iüt.⁴⁴ Nganüy jane ngondom ombas ajroc, ich mayambüw xiül teng-wüy masey quiriw najmbaj müx leaw ax-omüw mambüw wüx. Atquiaj tawasan wüx ngo mandeow nejinguind, tümb na-jtepiün wüx iüt.

Teat Pablo alwüx nine iüt tiül ndec nenüt Malta

28 Wüx landoj laümb najtepiün wüx iüt, quiaj tanguiayasan aaga nine iüt tiül ndec quiaj, nenüt Malta.² Ajcüwa nipilan micual iüt moncül quiaj, na-jneájan majawüw xicon, tambeolüw xicon xeyay, tajalüw biümb najüetiün cos xowtiy laquind, tenguijal ajoet.³ Con-dom tamb a Pablo mayamb nawaag soex mandaab. Wüx tapeay mayac tiül biümb a soex, quiaj taw nop ndiüic naw

tiül a soex quiaj, cos larraar mayaag. Quiaj matsamb nej owix nej, rondótan wüx.⁴ Ajcüwa niplan micual iüt moncül quiaj, wüx tajawüw aaga ndiüc alrrondom wüx owix a Pablo, quiaj tendeacüw nejeyéjan quiaj, tapiüngüw:

—Aaga naxey quiaj naleaing nembiy niplan nej. Cos masey laáw wüx, ngo mandeow tiül ndec, nganüy mbich apmandeow; cos midiosaats ngondom müüch macüil mapac nop nembiy niplan —awüw.

⁵ Naleaing Pablo tawiich owix nej andüy tiül biümb, quiaj tajmiüc a ndiüc andüy tiül biümb; ndoj nej ngo marang nej nicuajind. ⁶ Nejiw tenguial macüliü cajores apmapep nej, tengwüy cajores apmajmiüc mandeow. Pero wüx paxiüt macüliü ngo majüic marang nej nicuajind; quiaj tambiülijchiw andeacüw, tapiüngüw Pablo lamidios nej.

⁷ Tiül aaga iüt niüng tajtepasan quiaj, ajlüy quiaj miíüt nop naxey nenüt Publio. Aaga naxey quiaj nenajiüt nej tiül aaga nine iüt tiül ndec quiaj. Nej tangoch ximbasan, at tüüch xicon nguiane naxojtan najneajay er nüt. ⁸ Wüx aaga nüt quiaj tiün andeow miteat a Publio, tasap mats üüch nej nerraar, arang nej nequixquix. Quiaj tamb a Pablo majaw nej, condom tataag orar. Wüx lanndoij masaj Teat Dios, tayac owix wüx ombas aaga niün andeow quiaj, quiaj tajneaj. ⁹ Wüx tanguiayaran aag ayaj, quiaj tapeayiw altigüy moniün andeow monaw tiül aaga nine iüt quiaj majaw nejiw a Pablo. Meáwan tajneajiw. ¹⁰ Condom ajcüwa niplan quiaj, tapac omeajtsüw majawüw xicon, tambeoliüw xicon. Ndoj wüx laliüc nawan quiaj, tijchiw xicon meáwan leaw netam xicon najoyiün.

Teat Pablo tapeay Roma

¹¹ Wüx laúmb arej caaw tatow sacüliün wüx aaga nine iüt tiül ndec,

quiaj tawasan quiaj, samban tiül nop nadam müx naw tiül cambaj Alejandría, cos aaga müx quiaj tacülan quiaj wüx nüt aquind iünd. Aaga nadam müx quiaj narangüch wüx oxing ipüw dios, nop nenüt Cástor alinop nenüt Pólux. ¹² Condom tajtepasan wüx iüt tiül cambaj Siracusa. Tacülasan quiaj er nüt. ¹³ Ndoj nawasan quiaj, tambasan sasapan mbeaymbeay iüt, nómban samban tatüchasan cambaj Regio. Amb alinoic nüt tawasan quiaj, cos lamawün ncherec imiün cawac. Quiaj tatüchasan cambaj Puteoli wüx amb ic nüt. ¹⁴ Quiaj taxomasanüw acas monyar andeac Teat Jesú, tasajüw xicon nacüliün quiaj noic semán naquijpanüw. Condom nawasan quiaj, tambasan natüchiün tiül cambaj Roma, samban wüx iüt. ¹⁵ Ajcüwa monyar andeac Teat Jesú monaw Roma lamanguaiyw xicona saliücan, quiaj tambüw mangochiw xicon tiül cambaj Foro de Apio, altiül tangochiw xicon tiül cambaj Tres Tabernas. Wüx Pablo tajaw nejiw, quiaj tapac omeaats xeyay, tüüch gracias Teat Dios. ¹⁶ Wüx tapeayasan Roma, quiaj aaga minatang soldado tayac teowixaw monajiiüt meáwan monamb tiül manchiüc. Naleaing Pablo tijchiw macüil pálwüx anopüyan, tajiür nej nop soldado.

Teat Pablo tandeac Mipoch Teat Dios tiül Roma

¹⁷ Laúmb er nüt tatow sapeayiün Roma, quiaj tapiüng a Pablo majpajüw miün montangtang tiül niplan judío leaw aliw quiaj. Condom wüx laímb ma-peayiw niüng ajlüy nej, quiaj tasaj nejiw, tapiüng:

—Teat monxey micual xefüt, masey xique ngo narang nicuajind ngo majneaj wüx ombasiüw micual miiütaats, at ngo napiüng ngo majneaj marangüch meáwan leaw tarangüw mixejchiiüts,

nganüy micual miiütaats tasapüw xic tiül Jerusalén, mayaciüw xic teowixaw monajüüt monaw ningüy Roma namb tiül manchiüc.¹⁸ Nejiw monajüüt wüx laúmb manguiayiw nguineay sarang, quiaj tandiümiüw matsambijchaw xic, cos ngo maxomüw wüx ximbas nicuajind nisoet para nandeow.¹⁹ Pero nejiw micual miiütaats ngo mandiümiüw majawiüw tsajmbiün. Pares tapiüngas netam niün ningüy teombas a César majaraw wüx sasoet. Naleaing, xique ngo niün nayac asoet micual xefüt.²⁰ Nganüy tapajas icon mewiünan mejawan xic, nasaj icon neol tayaciüw sasoet micual miiütaats. Nganüy xique tatsaagaranas naag a galen cam, cos sayac wüx ximeaats nacül leaw lamapiüng tiül Mipoch Teat Dios aliüc miün apmajlüy, atnej meáwan icootsa micual Israel teamacülliüts —aw a Pablo.

²¹ Nejiw quiaj tapiüngüw:

—Xicona ngo nanguaiyiün nicuajind, ngo mapeay alngün nawiig imiün Judea mapiüng wüx ique, aton ngo miün alngün micual miiütaats masajüw xicon mandeacüw sitiü ique ngo majneaj temerang.²² Naleaing nganüy sandiüman nanguaiyiün mesaj xicon nguineay indeac. Cos xicona lananguaiyiün nguijantanej anderac ngo majneaj wüx ombastiüw leaw monquajchay wüx aaga poch quiaj —ajüw nej.

²³ Condom tayaciüw alinoic nüt miünüw. Wüx tatüch aaga nüt, quiaj tapeayiw niüng acül nej xeyay nipilan. Nej tamelich masaj nejiw wüx Mipoch Teat Dios leaw taquiaach Teat Jesús, tamelich andeac ümb arrow, ndot laquinüt. At tasaj nejiw nguineay alndom majlüiyiüw tiül micambaj Teat Dios. Nej tatüch nejiw majawiüw nguineay lamapiüng wüx Teat Jesús tiül Mipoch Teat Dios leaw tarang Moisés at leaw tarangüw mondeac andeac

Teat Dios.²⁴ Altüil tajawiüw naleaing, aton tayariw leaw tandem a Pablo; nganüy altüil ngo mayariw.²⁵ Cos ngo mandeacüw nójiquian, altüil tapiüng naleaing, altüil tapiüng ngo maleaing; quiaj tandiümiüw majtsoriw. Wúxan nganaw majtsoriw, quiaj tasaj nejiw a Pablo:

—Naleaing lamapiüng tiül Mipoch Teat Dios tarang teat Isaías aaga nendeac andeac Teat Dios, wüx tüüch nej poch a Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios mandeac masaj mixejchiiüts. Tapiüng:

²⁶ Quiür isajüw a cambaj quiaj:
Masey apmenguiayıün naag ilajcan,
ngome apmejawan cuane amb apiüng.
Masey apmejawan naag iniüçcan,

naleaing ngome apmejawan cuane.

²⁷ Cos ajcüwa nipilan quiaj nadam omeajtsüw,
nelajciüw, pares ngo manguiayiw,
amontsotsüw oniüjcüw,
gana maxomüw majawiüw;
cos ngo mandiümiüw majawiüw cuane
amb apiüng,
ngo müjchiw olajciüw manguiayiw,
at ngo mayaciüw wüx omeajtsüw leaw anguiayiw,
cos ngo mandiümiüw leaam omeajtsüw wüx aaga ngo majneaj teamarangüw, ndoj marangüw najneaj.
Pares xique ngondom nawün asoetiw nejiw, irajüw, aj nej a Isaías.

²⁸ Nganüy inguiayiün, cos ngo mendüüman meyariüin aag ayaj, pares Teat Dios lamüüch mamb masoiquiw nipilan ngome judíos alndom maw asoetiw nejiw. Nejiw mbich apmanguiayiw —aj nejiw a Pablo.

²⁹ Wüx landoj masaj nejiw aag ayaj a Pablo, quiaj tajtsoriw, tapots asajayej wüx aag leaw tanguiayiw quiaj.

³⁰ Pablo tacül quiaj palanüy iüm neat tiül nop iüm angüy, xeyay tapac omeaats majaw meáwan leaw tambüw quiaj majawiüw nej.³¹ Nej tasaj nejiw nguineay

alndom majlüiyiw tiül micambaj Teat sucristo, ngo mimbol manguiay jangan-Dios, at taquiaach nejiw wüix Teat Je-tanej, nejinguind ngo mapal nej.

*Poch tarang wüx nawiig San Pablo
müüich mondüüb Teat Cristo
monlüy tiül cambaj Roma*

ROMANOS

Pablo atepeay mondüüb Teat Cristo tiül Roma

1 Xique nenütiüs Pablo nerangas mi-najiüt Teat Jesucristo. Teat Dios tayac xic narang miapóstol nej, namb nasaj meáwan nipilan wüx aaga najneaj nanderac nguineay alndom mawüw wüx asoetiw nejiw.

² Aaga najneaj nanderac quiaj, aag ayaj tanomb Teat Dios lamapiüng amajlüy, lamarangüw wüx nawiig ajcüw mondeac andeac nej. ³Aaga leawa lamapiüng Teat Dios quiaj, aag ayaj apiüng wüx Miteatiiüts Teat Cristo, micual nej. Teat Cristo tajlüy nipilan nej, micual micualüw David. ⁴Tajüic naleaing Micual Teat Dios nej cos alndom marang cuajantanej, y cos Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios tapacüüch nej imiün tiül mondeow. ⁵Nej lamambeol xic xeyay, lamüüch xic narang nop miapóstol nej namb nasaj nipilan tiül meáwan cambaj wiix iüt mayariw nej andeac, mandiümüw nej. ⁶Icona aton ijlyiün tiül ajcüwa nipilan quiaj, cos Teat Dios lamayamb icon müüich icon mejlüyiün tiül minipilan Teat Jesucristo.

⁷ Xique sarang aaga nawiig cam nüüch icon leawa iliün tiül cambaj Roma, cos Teat Dios ajiür icon lasta, aag tayamb icon mejlüyiün micual nej. Miteatiiüts Dios y Teat Jesucristo mambeol icon, müüich icon monajneaj tiül imeajtsan.

Pablo andiüm mamb tiül cambaj Roma

⁸ Xique süüch gracias Miteatiiüts Dios wüx miniüt Teat Cristo por meáwan

icona, cos tiül meáwan cambaj andeacüw nguineay icona ngo mechewanimeajtsan wüx Teat Dios. ⁹Teat Dios ajaw xique ngo nacueat natün ocueaj nej mambeol icon. Xique xeyay apac ximeaats narang minajiüt nej; cos xenajiüt, aag ayaj nasaj nipilan nguineay lamarang Teat Cristo. ¹⁰Xique ngo nacueat natün ocueaj Teat Dios maliüy alndom namb najaw icon, sitiül nej andiüm. ¹¹Sandiüm namb najaw icon nasaj icon wüx noic mimonajneaj Teat Dios, leaw Nangaj Miespíritu nej alndom müüich icon, mapac imeajtsan wüx nej. ¹²Aag ayaj sasaj icon cos sandiüm membeolayoots mayacaats omeajtsaats wüx Teat Dios.

¹³Xecojow xechijquiaw, sandiüm menguiayiün nguineay xique xeyay sandiüm namb najaw icon, nambeol icon wüx Mipoch Teat Dios, atnej sarang tiül pálwüx nipilan tiül meáwan cambaj. Pero ajlüy cuane mepal xic ngondom namb. ¹⁴Xique netam nasaj meáwan nipilan nguineay apiüng Teat Dios, masey nipilan griego, masey pálwüx nipilan, masey nipilan mondüy nawiig, masey nipilan ngo majaw xeyay. ¹⁵Xique sayaag atnej lango naíic wüx sandiüm namb nasaj icon aton monlüy tiül Roma, wüx aaga najneaj nanderac nguineay alndom maw asoeteran.

Aaga najneaj nanderac alndom mawün wüx nipilan

¹⁶Aaga najneajay nanderac leawa lamapiüng Teat Cristo, ngo naxing nandeac wüx, cos aag ayaj alndom mawün wüx asoet meáwan nipilan leaw apmayar, ombas nejiw a nipilan judío, condom aldemas nipilan ngome judío.

¹⁷Tiül aaga leawa lamapiüng Teat Cristo quiaj, ajawaats nguineay nej alndom mawün asoetiiüts, majlüyiüts ocueaj nej: aag ayaj sitiül mapiüngaats tiül

omeajtsaats aag ayaj naleaing, ngo machiweaats omeajtsaats. Cos apiüng tiül Mipoch Teat Dios: "Sitiül aljane naleaing neyar andeac Teat Dios, aag ayaj apmapac", aw.

Leaw ngo majneaj arangüw nipilan

¹⁸ Ajawaats nguineay Teat Dios imiün tiül cielo, apmajcüy majaw meáwan nipilan leaw ngo mayar nej andeac, leaw nerang ngo majneaj. Nejiw ngo mayariw leawa naleaing, cos andiümüw marangüw ngo majneaj. ¹⁹ Leaw alndom majaraw wüx Teat Dios, nejiw ajawüw. Cos Teat Dios lamüüch nejiw majawüw aag ayaj. ²⁰ Cos nde wüx Teat Dios tarang a iüt cam, quiaj tajüic naleaing nej almajlüy, at alndom marang cuajantanej meáwan nüt masey nej ngo maxoram majaraw. Cos wüx meáwan leawa Teat Dios lamarang, nipilan alndom majawüw nej almajlüy. Quiaj nejinguind ngo majiür cuane apmewüiyay wüx. ²¹ Masey ajcüwa nipilan quiaj ajawüw naleaing Teat Dios almajlüy, nejiw ngo mapiüngüw najneaj tarang, at ngo müjchiw gracias Teat Dios. Ingow ayambüw Teat Dios, nejiw alomboochayej, ayambüw leaw ngo metam. Quiaj nómban ngondom mayacüw omeajtsüw wüx leaw najneaj. ²² Nejiw apiüngüw ajiürüw xeyay fis, pero naleaing nejiw xeyay nechachiw. ²³ Cos ingow müjchiw omeajtsüw Teat Dios leaw almapac, mapiüngüw najneajay ajlüy, nejiw üjchiw omeajtsüw leawa narangüch dios ngome almapac; ajlüyiw atnej nipilan. At üjchiw omeajtsüw narangüch dios, aag atnej quiec, atnej nimal nejiür piquiw oleaj, atnej nimal nesatattyü tiüt ajüy.

²⁴ Áag tacueat nejiw Teat Dios marangüw meáwan ngo majneaj leaw nejiw andiümüw marangüw; altiül nejíwan quiaj itsojow micuerpojüw nejiw. ²⁵ Nejiw arangüw aag ayaj cos

tangowüjchiw meáwan aaga naleaing leaw apiüng Teat Dios; tandüpipi leaw ngo maleaing. Nejiw ingow üjchiw omeajtsüw Teat Dios nerang meáwan leaw almajlüy, tüjchiw omeajtsüw meáwan cuajantanej leaw Teat Dios tarang. Néjan quiaj Teat Dios netam masoic najneajay arang, aton müjchiiüts gracias meáwan nüt. Amén, aag ayaj naleaing.

²⁶ Por aag ayaj Teat Dios tacueat nejiw marangüw xeyay monxing majaw nipilan. Montaj y monüx lango mind anojow, cos andiümüw majiürüw najtaj. ²⁷ At monxey y monench lango mind aquiüpüw najtaj, cos andiümüw majiürüw naxey. Aag ayaj xeyay monxing wüx nop naxey majiür naxey. Cos arangüw atquiaj, áag taxom nejiw cuajantanej monandeow. Aaga ngo majneaj teamamongochiw quiaj, aag ayaj netam nejiw cos xeyay ngo majneaj arangüw quiaj.

²⁸ Nejiw cos ngo mandiümüw mayambüw Teat Dios mapiüngüw netam nejiw, quiaj Teat Dios tüüch nejiw marangüw aaga ngo majneaj amb wüx omeajtsüw quiaj, marangüw leaw ngo metam marangüch. ²⁹ Nejiw xeyay arangüw cuajantanej ngo majneaj, monxey ajiürüw pálwüx najtaj, montaj ajiürüw pálwüx naxey. At monxey ajiürüw naxey, montaj ajiürüw najtaj. Altiül nerrejchiw, napatiüw, ngo mind majawüw majiür cuajantanej alinop, ambiyaw nipilan. Ayambyambüw monciüy, newaijchaw; andeaciüw ngo majneaj wüx ombas alinop. ³⁰ Nejeyéjan quiaj andeacndeacayej wüx ombasiüw, apaijchaw; ajcüiyiw majawüw Teat Dios, ngo majiürüw lasta alinop, nelomboochayej, nerangrangayej. Ayambüw nguineay marangüw alngün ngo majneaj leaw ngo majlüy tanomb; at ngo mayariw andeac miteatiw, mimüümüw nejiw, ³¹ nechachiw, ngo

majawüw cuane najneaj, ngo marangüw leaw apiüngüw apmarangiüw. Ngo mandiümüw nejinguind, ngo mawüniw wüx omeajtsüw leaw arang alinop, ngo majiürüw lasta nejinguind. ³² Nejiw ajawüw naleaing Teat Dios lamapiüng netam mandeow meáwan leaw nerang atquiaj; ngome áagan arangüw aaga ngo majneaj quiaj, aton apac omeajtsüw wüx alinop apmarang atnej arangüw nejiw.

Teat Dios ajaw wüx asoeteran

2 Nganüy sanasaj ic, ngo mejíür cuane apmewüyay wüx, ¿pues Jane ic meyac asoet alinop? Cos wüx iyac asoet alinop iquíayan quiaj iyacüy isoet, cos atanej temerang aton. ² Icootsa ajawaats naleaing Teat Dios ajaw monrang ngo majneaj; apmütüch mamongochiw ngo majneaj atow nej arangüw. ³ Nganüy ique neryac asoet alinop, ique atanej temerang. ¿Nguineay ipiünga, Teat Dios langome apmütüch ic memo-
ngoch ngo majneaja, ipiüng apmeriow wüxe? ⁴ ¿Ngwüy, ique ipiüng ngo metam ic mimonamajneaj neje, iyaag Teat Dios apmafüc wüx leaw irang, ngome apmajciye? Neol ngo mejaw sitiül nej teamafüc wüx meáwan, aag ayaj cos andiüm majaw meyaag xeyay ngo majneaj temerang, mecueat. ⁵ Nganüy cos nadam imeaats, ngo meyaag ngo majneaj teamerang. Atquiaj ique tenguial meaach majciyi Teat Dios, ndoj alinoic nüt nej apmajüiquich cuane ngo majneaj netam memongoch wüx nüt apchetem majaw wüx asoeteran. ⁶ Quiaj apmütüch anopnop atow nej tarang. ⁷ Wüx aaga nüt quiaj, Teat Dios apmütüch mapac meáwan nüt tiül cielo leaw tanaámb arang najneaj, majlüy najneajay mapac meáwan nüt. ⁸ Nganüy leaw nelombojchay, leaw ngo mandiüm mayariw an-deac Teat Dios, leaw monrang ngo majneaj; ajcüw ayaj Teat Dios ajcüy ma-

jaw. ⁹ Meáwan nipilan monrang ngo majneaj apmamongochiw xeyay necoy, apmamix omeajtsüw. Meáwan aag ayaj nipilan judío ombas apmijndiw mamongochiw, andüüban a nipilan ngome judío. ¹⁰ Nganüy meáwan monrang najneaj, Teat Dios apmütüch majlüiy wüx najneaj, apmasoiquiw najneaj arangüw, apmütüch nejiw majneaj omeajtsüw. Meáwan aag ayaj Teat Dios ombas apmütüch ajcüwa nipilan judío, ndoj andüüban apmütüch a nipilan ngome judío aton.

¹¹ Atquiaj arang Teat Dios atotow, cos ngo mapiüng wüx Jane nembeat Jane ngo membeat. ¹² Meáwan leaw nerang ngo majneaj wüx nganaw majlüy aaga poch tüünd Moisés; pues wüx Teat Dios apmayac nej asoet, ngome apmasaj nej wüx aaga poch tüünd Moisés. Pero leaw nerang ngo majneaj masey laman-guiay aaga poch tüünd Moisés, Teat Dios apmayac nej asoet atnej apiüng aaga poch tüünd Moisés. ¹³ Cos Teat Dios ngo mawün asoet Jane nenguiáyan cuane apiüng tiül aaga poch tüünd Moisés. Nej awin asoet leaw nerang palan aaga poch. ¹⁴ Jane ngome nipilan judío ngo majiür aaga poch tüünd Moisés. Naleaing wüx arangüw nejeyéjan quiaj atnej apiüng tiül aaga poch, aag ayaj nembeat poch ocueajiw nejiw, masey ngo majiürüw aaga poch tüünd Moisés. ¹⁵ Cos wüx arangüw najneaj atnej apiüng, quiaj ajüic meáwan aaga poch quiaj ajlüy wüx omeajtsüw. Aya-jciüw tiül omeajtsüw nejiw aaga nembeat poch quiaj, cos nguijai leaaw omeajtsüw sitiül najneaj arangüw tengwüy aya-jciüw ngo majneaj arangüw. ¹⁶ Atquiaj apmajlüy aaga nüt quiaj wüx Teat Dios apmütüch Teat Jesucristo majaw wüx asoetiw nejiw leawa tarangüw ax-otayéjan. Cos Teat Cristo apmajaw wüx asoeteran atnej tüüch xic nasaj icon.

Nipilan judío y aaga ley ocueaj Moisés

¹⁷ Nganüy sanasaj ic jangantanej naw tiül nipilan judío, ique ipiüng judío ic. At ipiüng irang atnej apiüng tiül aaga poch tüünd Moisés. Irangrangüy wüx cos ipiüng ijaw jane nej Teat Dios. ¹⁸ Ijaw cuane andium Teat Dios merang, at ijaw cuane najneaj, cos tequiaacharan wüx a poch tüünd Moisés. ¹⁹ Ipiüng alndom metiib mitiiüd nop somb; ipiüng alndom meaach majlüy tiül ran nop leaw ajlüy tiül pojniün. ²⁰ Ipiüng alndom mequiaach jane ngo majaw nicuajind; at alndom mequiaach monguich, cos ijaw cuane apiüng tiül aaga poch tüünd Moisés. Ipiüng aag ayaj ütüch ic merndüy mexom imaeaats wiix cuane naleaing. ²¹ Sitiül ique iquiaach alinop, ¿neol ngo merquajchay iquiáyan quiaja? Ique iquiaach nipilan ngo maneed, nganüy a ique tenguial erneed. ²² Ique ipiüng ngondom nop naxey majiür minajtaj nej, at nop najtaj ngondom majiür minaxey nej. ¿Jow a ique neol teranga? At ipiüng ngo mind mejaw narangüch dios. ¿Jow a ique neol teneed aaga nembeat najlüy tiül nangaj iüm ocueaj ajciwa dioses quiaja? ²³ Irangrangüy, cos ipiüng ijür aaga poch tüünd Moisés. ¿Neol ngo mejaw, tenguial meaach majcüy Teat Dios wüx irang leaw apiüng Moisés ngondom marangüch? ²⁴ Naleaing tarangüch tiül Mipoch Teat Dios, apiüng: “Nipilan leaw ngome judío andeaciw ngo majneaj wüx ombas Teat Dios cos icona ngo majneaj irangan”, aw.

²⁵ Naleaing aaga circuncisión irangan, aag ayaj nembeat sitiül iyac wüx imaeaats leaw apiüng tiül aaga poch tüünd Moisés. Pero sitiül ngo merang atnej, aaga circuncisión quiaj ngo membeat nicuajind, atanej ngo mejiür masey ijür. ²⁶ Sitiül pálwüx nipilan ngome judío leaw ngo majlüy circuncidado

ayac wüx omeaats atnej apiüng tiül aaga poch tüünd Moisés, Teat Dios apmajaw nej atanej majlüy circundado, masey ngo majlüy. ²⁷ Masey aljane ngo majlüy circundado, sitiül nej arang atnej apiüng tiül aaga poch tüünd Moisés, nej alndom mayac isoet, cos ique irang ngo majneaj, masey ijür meáwan aaga poch tüünd Moisés narangüch wüx nawig, masey ijlüy circundado aton. ²⁸ Cos nop ngo majlüy merrey judío nej masey naw tiül nipilan judío, cos aaga circuncisión arangüch wüx cuerpo ngome nembeat sitiül nej ngo mayac wüx omeaats Mipoch Teat Dios. ²⁹ Pues nop merrey judío, aag ayaj nop neyac wüx omeaats marang leaw apiüng tiül Mipoch Teat Dios. Aton aaga circuncisión quiaj apiüng wüx leawa Nangaj Espíritu arang sitiül nop apmayac wüx omeaats marang najneaj atnej andium Teat Dios. Aag ayaj Teat Dios apiüng najneaj arang, masey nipilan ngo mapiüngüw najneaj arang.

3 ¿Cuane axomüw wüx nipilan sitiül judío nejiw; aton cuane axomüw wüx sitiül ajlüiyw circundado? ² Pues xeyay axomüw wüx, cos Teat Dios ombas tüüch nejiw majiürüw Mipoch nej. ³ Naleaing ngome meáwan nipilan tiül Israel tarangüw atnej apiüng Teat Dios. Nganüy cuane ipiüngan, ¿ndot ngo marangüw meáwan aag ayaj, Teat Dios langome apmarang leaw lamapiüng apmaranga? ⁴ Ngwiyy, Teat Dios apmarang leaw lamapiüng, cos nej ngo mawaiich, masey meáwan nipilan awaijchaw. Aag ayaj apiüng tiül Mipoch nej, cos apiüng: Apmajaraw naleaing meáwan leaw indeac.

Wüx apmajaraw wüx isoet, apmapiüngüw ique ngo mejiür nicuajind nisoet, aw.

⁵ Sitiül wüx arangaats ngo majneaj, quiaj ajüiquichaats Teat Dios arang más najneaj, ¿cuane apmapiüngaa

wüx aag ayaja? ¿Apmapiüngaatsa Teat Dios ngo majneaj arang sitiül apmüüch icoots mamongochiiüts ngo majneaja por aaga ngo majneaj arangaats? (Sandeac atquiaj cos nipilan atquiaj apiüngüw.)⁶ ¡Ngwüy, Teat Dios nómbar ngondom marang ngo majneaj! Cos sitiül Teat Dios ngo majneaj arang, ¿nguineay apmajaw wüx asoet nipilan?

⁷ Nganüy sitiül xique sawaich, quiaj sajüiquich Teat Dios nómbar ngo mawaiich; ¿neol apmanderac wüx ximbas at xic nop nejiür nisoete?⁸ Sitiül atquiaj ajlüy, ¿neol ngo marangaats ngo majneaj para majlüy más najneaja? Cos atquiaj andeacüw acas nipilan apiüngüw xicona atquiaj saquiajchiün. Aag ayaj apiüngüwan cos andeacüw ngo majneaj wüx ximbasan. Ajciwa nipilan quiaj apmamongochiw xeyay ngo majneaj cos áag netam nejiw.

Meáwan icootsa ajiüraats nisoet

⁹ Nganüy cuane ipiüngan, ¿jowa icootsa nipilan judío, más najneaj majaw icoots Teat Diosa, ngo mat icoots meáwan pálwüx nipilana? Aag ayaj ngo maleaing, cos lanapiüng meáwan nipilan arangüw ngo majneaj, masey judíos, masey nipilan ngome judío.

¹⁰ Atcüy apiüng tiül Mipoch Teat Dios: Ngo majlüy nejinguiind nerang palan na-jneaj, ngome nop;

¹¹ nejinguiind ngo mandiüm majaw leaw andiüm Teat Dios, nejinguiind ngo mayamb nej.

¹² Meáwan nipilan lambiüllajow wüx arangüw ngo majneaj;

nómbar lamandiülpwi aaga ngo majneaj tiiüd.

Ngo majlüy nejinguiind marang najneaj, ngome nop.

¹³ Xeyay ngo majneaj poch aw teombeayiw nejiw, atnej najmboc naw tiül niüng amiüraad mondeow.

Oniweaw nejiw ayac nejiw wüx mewaijchaw.

Apal ombeayiw nejiw ajlüy atnej micüy napat ndiüc;

¹⁴ apaijchaw, ngo mandeacüw najneaj poch.

¹⁵ Najénan acuiürrüw mambiyaw alinop.

¹⁶ Nguajantanej mambüw androjchiw ombas cuajantanej, üjchiw mamix omeaatsaran.

¹⁷ Nómbar ngondom mayajciüw monajneaj.

¹⁸ Ngo mapiüngüw wüx mimboj mandüiyiw Teat Dios.

¹⁹ Icootsa ajawaats meáwan leaw apiüng tiül aaga poch tüünd Moisés, aag ayaj nembeat ocueajiw ajciwa nipilan leaw ajiürüw aaga poch quiaj. Aaga poch quiaj ajüiquich nguineay meáwan nipilan arangüw ngo majneaj. Aaga poch apal ombeayaran, quiaj nejinguiind ngondom mapiüng Teat Dios ngondom mayac nej asoet.²⁰ At nejinguiind ngondom mapiüng apmaw asoet nej, cos arang atnej apiüng tiül aaga poch tüünd Moisés. Cos aaga mipoch Moisés quiaj, tüch icoots majawaats cuane nisoet ajiüraats.

Néjan Teat Dios alndom mawün icoots wüx

²¹ Nganüy Teat Dios lamüüch icoots majawaats nguineay alndom mawün asoetiüts. Aaga poch tüünd Moisés ngo mambeol nicuajind, masey naleaing tandeac wüx. At mondeac andeac Teat Dios tapiüngüw wüx aag ayaj.

²² Nganüy ajawaats Teat Dios awün asoet meáwan nipilan monyar andeac Teat Jesucristo. Atquiaj arang Teat Dios wüx meáwan nipilan leaw apmüüch nej omeaats nej, masey judíos, masey jangantanej nipilan.²³ Cos meáwan nipilan arangüw nisoet, nejinguiind ngondom matüch mimonajneaj Teat

Dios maw asoet nej. ²⁴Pero Teat Dios alndom mawün asoetiiüts, ngo metam mangüyiiüts nicuajind, cos Teat Cristo tandeow mawün icoots wüx asoetiiüts. ²⁵Teat Dios tayac Teat Cristo mandeow ingow andeowaats maw asoetiiüts sitiül apmüpüchiiüts omeajtsaats. Atquiaj tarang Teat Dios majüüquich naleaing nej najneaj arang; tafüc wüx meáwan nisoet tajíüraats. ²⁶Nganüy nej ajüüquich tanaámb najneaj arang cos awün asoet meáwan nipilan leaw tüüch omeaats Teat Jesús.

²⁷Pares ngondom merangrangayoots, cos ngome ajcan lamarangaats atnej apiüng tiül a poch tüünd Moisés apmaw asoetiiüts; asoetiiüts aw wüx ayariüüts mipoch Teat Cristo. ²⁸Quiaj ajawaats Teat Dios lamawün asoetiiüts cos ayariüüts mipoch Teat Cristo, ngome aag arangaats atnej apiüng tiül a poch tüünd Moisés.

²⁹¿Jow Teat Dios, áagan Midiosan nipilan judío neje? ¿Ngwüye, ngome Midiosüw pálwüx nipilan atona? Pues naleaing, nej Midios pálwüx nipilan aton. ³⁰Cos Teat Dios nop nej, alndom mawün asoet meáwan nipilan leaw ayañ nej andeac, masey ajlüy circuncidado, masey ngo majlüy. ³¹¿Jow nganüy, cuane apmapiüngaatsa? ¿Alndom mapiüngaatsa aaga poch tüünd Moisés lango metama, cos lamayariüüts andeac Teat Cristo? ¡Ngwüy ngondom mapiüngaats atquiaj! Cos wüx ayariüüts andeac Teat Cristo, arangaats atnej apiüng tiül aaga poch tüünd Moisés. Quiaj ajüic aaga poch leaw Moisés tüünd naleaing aliün metam.

Nguineay Abraham taw wüx asoet

4¿Jow nganüy nguineay apmapiüngaaats wüx mixejchiiüts Abrahama, nguineay taw asoet neje? ²Cos sitiül Abraham taw asoet nej ajcan arang najneaj, nej alndom merangrangüy wüx,

pero naleaing ngome arangrangüy mjaw nej Teat Dios. ³¿Neol cuane apiüng tiül Mipoch Teat Dios wüx aag ayaja? Apiüng: “Abraham tayar andeac Teat Dios, pares taw asoet nej”, aw. ⁴Cos sitiül aljane marang najiüt apmangüyeran minajiüt nej, naleaing aag ayaj ngome tüündan, aag ayaj ombeat arang najiüt. ⁵Pero wüx aljane apmüpüch omeaats Teat Dios, mapiüng Teat Dios alndom mawün wüx nisoet jangantanej leaw apmayar nej andeac; quiaj Teat Dios apmawün nej asoet cos ayañ nej andeac, masey nej ngome aleaic marang para alndom maw wüx. ⁶Aaga Rey David tandeac wüx aag ayaj aton, cos tapiüng najneajay ajlüy leaw Teat Dios apmawün asoetiwi nejiw masey ngondom marangüw nicuajind. ⁷Rey David tapiüng:

Najneajay apac omeaats leaw Teat Dios lamawün nej asoet, nómban lango majüic asoet nej.

⁸Najneajay apac omeaats leaw Teat Dios lamasaj nej lango majiür nicuajind nisoet, aw.

⁹¿Jow nganüy cuane apmapiüngaats wüx aag ayaja? ¿Apmpapiüngaatsa aaga najneajay quiaj, tasoiiquiw áagan nipilan judío monlüy circuncidado? ¿Ngwüy aag ayaj aton tasoiiquiw ajciwa nipilan ngome judío leaw ngo majlüiy circuncidado? Lanapiüng Teat Abraham tawün nej asoet nej Teat Dios cos tayar nej andeac. ¹⁰¿Ngüit tajwan asoet nej? ¿Tajwan asoet nej wüx landoj ajlüy circuncidado, ngwüy wüx nganawa? Pues nej tajwan asoet nej wüx nganaw majlüy circuncidado. ¹¹Abraham tayar andeac Teat Dios, ndoj quiaj tajlüy circuncidado. Aag ayaj tajlüy para majüüquich naleaing lamayar andeac Teat Dios. Cos Teat Dios lamawün nej asoet wüx nganaw majlüy circuncidado, quiaj a Abraham tiün marang atnej nateataran ocueajiw meáwan monyar andeac Teat

Dios, ajcüw leawa Teat Dios lamawünasoetiw masey ngo majlüiy circuncidado. ¹²Aton Abraham arang atnejnateataran ocueajiw meáwan nipilanmonlüy circuncidado, para nejiw aton alndom mayariw andeac Teat Dios atnej nej tayar wüx nganaw majlüy circuncidado.

Teat Dios apmarang leawa lamapiüng sitiül mayariüts andeac nej

¹³Cos Teat Dios ngome tasaj a Abraham apmijndiw mayariw micual nej meáwan iüt leaw almajlüy, ajcan andüjpiw aaga poch tüünd Moisés. ¡Ngwüy! Aag ayaj cos ayacüw omeajtsuw wüx Mipoch Teat Dios marangüw leaw apiüng. ¹⁴Cos sitiül ajcúwan a nipilan monrang leaw apiüng tiül a poch tüünd Moisés apmijndiw leaw lamapiüng Teat Dios, quiaj lango metam mayariüts andeac Teat Cristo. At leaw Teat Dios lamasaj Abraham apmüüch, lango membeat aton. ¹⁵Meáwan nipilan leaw ngo marang atnej apiüng tiül mipoch Moisés üüch majciyi Teat Dios. Nganüy sitiül ngo majlüy aaga mipoch Moisés quiaj, nejinguind ngondom majiür asoet wüx aag ayaj.

¹⁶Leawa Teat Dios lamapiüng apmüüch quiaj, aag ayaj apmüüch jane neyar nej andeac, apmüüch üüchan. Teat Dios apmüüch meáwan micual Abraham. Aag ayaj ngome ajcúwan judíos mondüüib mipoch Moisés, aton apmijndiw meáwan nipilan ngome judío leaw lamayariw andeac Teat Dios atnej Abraham tayar, cos nej miteatiüts. ¹⁷Aag ayaj apiüng wüx aton tiül Mipoch Teat Dios, cos apiüng: "Lanayac ic merang miteatiw xeyay palpálwüx nipilan", aw. Aaga leaw apiüng quiaj, nembeat majaw Teat Dios, aaga Dios leaw alndom mapacüüch alinomb mandeow. Aton nej alndom müüch ma-

jlüy cuajantanej masey nganaw majlüy. Aaga Teat Dios quiaj, Abraham tayar nej andeac.

¹⁸Abraham tayar leaw lamapiüng Teat Dios wüx tapiüng apmajiürüw xeyay micualüw nejiw, masey langondon majiürüw. Nej tayar wüx tasoic: "Apmejüran xeyay micualan", ajow.

¹⁹Abraham ngome tachiw omeaats wüx Teat Dios masey langondon majiürüw micualüw nejiw, cos tayaag nej latang laliüc mandeow, cos laliüc majiür coic miow (100) mineat nej. Aton Sara mintaj nej ngondom majiür micual nej. ²⁰Abraham ngo machiw omeaats mapiüng ngo maleaing leaw lamapiüng Teat Dios. Nej tüüch gracias Teat Dios, tapac omeaats. ²¹Nómban tapiüng naleaing Teat Dios alndom marang meáwan leaw lamapiüng apmarang. ²²Cos Abraham tapiüng naleaing apmajlüy meáwan leaw lamasoic, áag Teat Dios tawün nej asoet.

²³Ngome néjan quiaj apiüng tiül Mipoch Teat Dios taw asoet nej, ²⁴Aton aag ayaj apiüng wüx icootsa leaw lamayariüts andeac Teat Dios, áag tapaciüüch alinomb Miteatiüts Jesús. ²⁵Cos Teat Jesús tayacüüch teowixaw nipilan mandeow ingow andeowaats, condom tapaciüüch nej Teat Dios alinomb para majlüyiiüts atnej nómban ngome aag arangaats nisoet.

Nganüy ajaw icoots Teat Dios atnej ngo majiüraats nisoet

5 Nganüy lango majiüraats nisoet majaw icoots Teat Dios; lamawün asoetiüts cos ayariüts andeac nej, aton cos ayacaats omeajtsaats wüx Teat Cristo. Najneajay ajlüyiiüts lango majciyi majaw icoots, cos aquüüjpaats Teat Dios. ²At icootsa ajawaats lamaxomaats xeyay monajneaj wüx nej cos tanaámbarayariüts andeac nej, ngo macueatiiüts. Xeyay apac omeajtsaats cos ajawaats ap-

majlüyiiüts najneaj maquiüjpaats Teat Dios. ³ Ngome áagan ayaj, apac omeajtsaats aton masey amongochiiüts naél. Cos wüx amongochiiüts naél, ambeol icoots xeyay maiücaats wüx cuajantanej. ⁴ Sitiül icootsa maiücaats wüx alndom mawaats tiül naél; wüx laawaats tiül aaga naél quiaj, quiaj alndom macüliüts leaw aliüc miün. ⁵ Aaga leaw teamacüliüts aliüc miün quiaj, aag ayaj naleaing apmajlüy atnej lamapiüng Teat Dios. Cos nej xeyay lamajiür icoots lasta, lamüüch icoots majiüraats Nangaj Miespíritu nej tiül omeajtsaats.

⁶ Wüx icootsa nömban ngo majiüraats apacaats, quiaj tütch a nüt mapiüng Teat Dios, miün Teat Cristo mandeow mawün wüx monrang nisoet. ⁷ Naleaing naél maxoram aljane mandium mandeow ingow andeow alinop masey nerang najneaj. ¿Ngwüy naleaingue aljane alndom mapiüng mandeowa ingow andeow nop nerang najneaja? ⁸ Nganüy Teat Dios tajüiquich nguineay nej ajiü icoots lasta, cos tütch miün mandeow Teat Cristo ingow andeowaats wüx aliün marangaats ngo majneaj. ⁹ Pares nganüy cos Teat Cristo tandeow taw miquiej nej para mawiün asoetiiüts, Teat Dios lango majciüy majaw icoots. ¹⁰ Cos icootsa nomb tajciüy majaw icoots Teat Dios; nganüy najneaj majaw icoots, cos Micual nej tandeow ingow andeowaats. Nganüy ajlüyiiüts najneájan maquiüjpaats Teat Dios, apmawaats wüx asoetiiüts cos Teat Cristo almapac. ¹¹ Ngome áagan, xeyay apac omeajtsaats aton wüx Teat Dios, cos Miteatiiüts Jesucristo tütch icoots majlüyiiüts nöiquian maquiüjpaats Teat Dios, lango majciüy majaw icoots.

Adán y Teat Cristo

¹² Cos nisoet tajlüy ningüy wüx iüt imiün wüx nop naxey nenüt Adán, aaga nisoet quiaj tütch mandeowaran. Naw quiaj meáwan nipilan wüx iüt an-

deowüw, cos meáwan nipilan ajiüriüw nisoet. ¹³ Tanomb wüx nganaw majlüy aaga poch tüнд Moisés, meáwan nipilan tarangüw ngo majneaj. Naleaing wüx ngo majlüy mipoch Moisés, nejinguind ngo majmel asoet nej wüx aag ayaj. ¹⁴ Pero naleaing meáwan nipilan tandeowüw ajan wüx Adán aleaw wüx Moisés, masey ngo majiüriüw nisoet atnej leaw tajiiür Adán. Aaga Adán quiaj ajlüy landium matnej leaw tapiürang aliüc.

¹⁵ Leawa Teat Dios tütch icoots, üüchan, aag ayaj xeyay najneaj, ngo matnej leaw Adán tütch icoots. Cos sitiül meáwan nipilan andeowüw ajcan tarang nisoet nop naxey, aag ayaj Adán, cuantemas nganüy Teat Dios alndom mawün wüx meáwan nipilan, cos nop naxey, aag ayaj Teat Jesucristo xeyay tajiiür icoots lasta.

¹⁶ Aaga leaw Teat Dios üüchan icoots, aag ayaj ngo matnej leaw tayac icoots wüx nop naxey wüx tarang nisoet. Cos tajmel asoetiiüts ajan wüx aaga nisoet tarang Adán. Nganüy aaga leaw üüch icoots Teat Dios, üüchan, tütch icoots masey xeyay nisoet arangaats, cos atquiaj alndom maw asoetiiüts. ¹⁷ Sitiül meáwan nipilan netam mandeow ajan wüx aaga nisoet tarang nop naxey, cuantemas nganüy xeyay nipilan apmapacüw por nop naxey. Ajciüw ayaj leaw lamüjndiw majiüriüw monajneaj, üjndíwan. Lamawiün nej asoetiw Teat Dios cos ayariw andeac nop Teat Naxey aag ayaj Teat Jesucristo.

¹⁸ Atnej nganüy ajlüy noic xeyay ngo majneaj apmamongochiwi niplan, ajcan nop naxey ngo marang leaw apiüng Teat Dios. Atquiaj aton alndom maw asoeteran mapacaran meáwan nüt, cos Teat Cristo xeyay najneaj tarang wüx tandeow wiix cruz. ¹⁹ Cos atquiaj atnej wüx nop naxey ngo marang atnej apiüng Teat Dios, meáwan

nipilan lajliyiw monrang nisoet. Atquiaj nganüy cos nop naxey tarang atnej apiüng Teat Dios, xeyay nipilan apmajlüiyi najneaj majaw nejiw Teat Dios, cos laaw asoetiw nejiw.

²⁰Teat Dios tüüch Moisés aaga poch majüiquich ajliiy xeyay nisoet. Naleaing masey nipilan tarangiüw xeyay ngo majneaj, Teat Dios tajíür nejiw lasta xeyay.

²¹Ajawaats meáwan nipilan netam mandeow cos ajiürtüw nisoet, pero Teat Dios tüüch icoots mimonajneaj nej, tajíür icoots lasta. Nganüy alndom majlüyyiiüts najneaj teombas Teat Dios, mapacaats meáwan nüt tiül cielo, cos Miteatiiüts Jesucristo tandemaw mawün asoetiiüts.

Por Teat Cristo icoots almapacaats, langome aliünaats tiül nisoet

6 ¿Cuane apmapiüngaats nganüye? ¿Netam tanaámb marangaats nisoete para alndom majíür icoots lasta Teat Dios? ²¡Ngwüy ngo matquiaj! Cos ajlüyyiiüts atnej landeowaats. ¿Nguineay alndom mandüyyiiüts wüx marangaats nisoete? ³¿Neol ngo mejawana, meáwan leawa lamayariiüts yow, majüiquichaats ajlüyyiiüts nöiquian maquiiüpaats Teat Cristo, aton tajlüyyiiüts nöiquian maquiiüpaats wüx tandemaw? ⁴Cos wüx ayariiüts yow ajlüyyiiüts atnej tamíürajaats maquiiüpaats Teat Cristo. Ndoj Teat Dios tapacüüch Teat Cristo, cos nej alndom marang cuajantanej najneaj. Atquiaj icoots aton ajlüyyiiüts atnej tapacaats alinomb marangaats leaw najneaj, ngo matnej tarangaats nomb.

⁵Sitiül tajlüyyiiüts nöiquian maquiiüpaats wüx tandemaw, naleaing aton apmajlüyyiiüts nöiquian maquiiüpaats wüx apmapacaats tiül mondeow atnej tapac. ⁶Ajawaats meáwan ngo majneaj tarangaats nomb, aag ayaj atnej tamb wüx cruz nöiquian maquiiüb nej ndrom ombas nömban. Aaga nganüy ngo

metam mandüyyiiüts wüx marangaats leaw ngo majneaj. ⁷Cos sitiül aljane landeow nöiquian maquiiüb Teat Cristo aag ayaj laaw asoet nej. ⁸Cos sitiül tandemowaats maquiiüpaats Teat Cristo, ajawaats aton alinoic nüt apmapacaats maquiiüpaats tiül cielo. ⁹Ajawaats Teat Cristo tapac imiün tiül mondeow, nej langondom mandeow alinomb, nömban ngondom mandeow. ¹⁰Cos Teat Cristo wüx tandemaw tandrooch ombas meáwan nisoet, ndoj wüx tapac alinomb, tapac majlüy nöiquian maquiiüb Teat Dios. ¹¹Nganüy icona aton netam meyajcan ijlüyiün atnej nop nandeow, cos nop nandeow langondom marang ngo majneaj. Pero naleaing netam meyajcan lamüüch icon mepakan Teat Dios, cos ijlüyiün nöiquian mequiiüpan Teat Cristo.

¹²Nde merangan ngo majneaj leaw andiüm micuerpojan mayac icon wüx, cos nisoet lango marang minatangan, lango metam merangan leaw andiüm.

¹³At nde meyacan wüx micuerpojan marang ngo majneaj; ingow aag ayaj ijchan imeajtsan Teat Dios. Nej apmüüch merangan najneaj, cos nganüy ijlüyiün atnej lamapacüüch icon alinomb. At netam meajchiün micuerpojan merangan najneaj atnej Teat Dios andiüm. ¹⁴Nganüy nisoet langondom müüch icon merangan leaw ngo majneaj, cos langome temeyamban mawün icon wüx aaga poch tüünd Moisés. Icona nganüy ijlüyiün tiül mimonajneaj Teat Dios.

Nop najon marang najiüt ngondom marang andíuman nej

¹⁵¿Jow nganüy cuane apmarangaatsa? ¿Ngome apmacueatiüts arangaats nisoete, cos nganüy lango metam marangaats atnej apiüng tiül aaga poch tüünd Moisés ajcan ajlüyyiiüts tiül mimonajneaj Teat

Diosa? ¡Ngwüy ngondom! ¹⁶Cos icona ijawan sitiül irangan minajüt alinop ngondom merangan leaw indiüman; netam merangan leaw apiüng neneay najiüt. Atquiaj aton sitiül apmerangan leaw andiüm micuerpojan ndójwüx apmendeowan. Tengwüy sitiül apmerangan leaw andiüm Teat Dios, nej apmawün isoetiün. ¹⁷Süüch gracias Teat Dios, cos nganüy ijchan imeajtsan meyariün aaga leawa tequiaacharanan wüx, masey nomb terangan xeyay nisoet. ¹⁸Temerangan najneaj atnej andiüm Teat Dios; leriowan tiül irangan ngo majneaj leaw terangan nomb. ¹⁹(Aag ayaj sasaj icon leaw nipilan arang, cos nganaw mejawan nguineay amb leaw teanasaj icon quiaj.) Atquiaj atnej nomb teajchiün micuerpojan majliy tiül nisoet marang ngo majneaj; atquiaj a nganüy ijchan marang najneaj micuerpojan, marang leaw andiüm Teat Dios.

²⁰Cos nomb wüx ngondom mecueatiün merangan nisoet, ngondom merangan nicuajind najneaj atnej andiüm Teat Dios. ²¹¿Naleaing cuane texoman wüx aaga ngo majneaj terangan nomb leaw üüch icon monxing nganüy? Nicuajind ngo mexoman wüx, cos andüy wüx apmayac icon tiül ngo majneaj meáwan nüt. ²²Nganüy Teat Dios lamawiün icon tiül nisoet, lamüüch icon mejlüyiün ocueaj nej. Aag ayaj apmexoman xeyay najneaj nganüy, ndójwüx apmepacan meáwan nüt niüng ajlüy Teat Dios. ²³Cos sitiül aljane tanaámb arang nisoet, wüx apmandeow, quiaj apmangiüy xeyay ngo majneaj; pero jane apmayar aaga najneajay leaw Teat Dios üüchan, aag ayaj apmapac meáwan nüt tiül cielo maquiiüb Miteatiiüts Cristo Jesús.

Andeac wüx mongoch owix

7 Xecojow xechijquiaw, sasaj icon leaw ijawan wüx a poch tüünd Moisés. ¿Neol ngo mejawana? Cos wúxan aljane aliün mapac netam marang atnej apiüng tiül mipoch Moisés. ²Moisés tapiüng nop najtaj netam mayar andeac minoj nej wüx aliün mapac. Pero sitiül minoj nej landeow, quiaj nej lajlüyan, lango membeat aaga poch. ³Nganüy sitiül almapac minoj nej, ndoj nej maquiiüb alinop naxey, aag ayaj atnej nop nejiür minaxey nej. Pero sitiül minoj nej landeow, quiaj nej lajlüyan lango membeat aaga poch quiaj, masey majiür alinop minoj nej, aag ayaj ngome nisoet.

⁴Atquiaj icona ijlüyiün nganüy, xecojow xechijquiaw, cos wüx Teat Cristo tandeow, icona atnej tendeowan mequiijpan aton. Nganüy lango metam mendüjipiün aaga poch leaw tarang Moisés; ijlüyiünan para mendüjipiün alinop, aag ayaj Teat Cristo, cos nej tapac alinomb. Atquiaj ijlüyiün para merangan najneaj atnej andiüm Teat Dios. ⁵Wüx icootsa aliün marangaats leaw andiümdüumaats, tandiumaats marangaats ngo majneaj, cos wüx tanguiayiiüts nguineay apiüng tiül a poch tüünd Moisés, quiaj tajüic xeyay ngo majneaj arangaats, aag ayaj andüy wüx apmayac icoots tiül ngo majneaj. ⁶Nganüy lango metam mandüjipiüts aaga poch tüünd Moisés, cos wüx tandeowaats maquiijpaats Teat Cristo, quiaj lango metam icoots aaga poch quiaj. Nganüy ajlüyiiütsan marangaats leaw andiüm Teat Dios. Cos Nangaj Miespíritu nej lamüüch icoots marangaats najneaj, ngo matnej arangaats nomb, wüx arangaats atnej apiüng tiül aaga poch tüünd Moisés.

Nisoet ngo mandiüm macueat xic

⁷ ¿Jow nganüy nguineay apmapiün-gaats wüx aag ayaja? ¿Apmapiüngaaats aaga poch tüünd Moisés quiaj, aag ayaj nisoete? ¡Ngwiuy, ngome áag! Cos sitiül ngo majlüy aaga poch tüünd Moisés, xique ngome tajawas cuane nisoet. Sitiül aaga poch tüünd Moisés ngo mapiüng: “Nde mendiumdiüm ocueaj alinop”, ¿nguineay sanajaw sarang nisoet wüx sandiümdiüm ocueaj alinopa? ⁸ Naleaing aaga poch tüünd Moisés tüüch xic najaw wüx apmandiümduaran cuajantanej, aag ayaj nisoet, quiaj xique tandiumdiüm cuajantanej. Pero sitiül ngo majlüy a poch tüünd Moisés ngo majaraw cuane nisoet. ⁹ Nomb xique sapiüng salnapac sarang najneaj, cos ngo nayaag ximeaats cuane ajlüy tiül aaga poch tüünd Moisés. Naleaing wüx tateowas aaga poch tüünd Moisés, quiaj tajawas sarang nisoet, sajlıy atnej nop nandeow. ¹⁰ Quiaj tajawas aaga poch tüünd Moisés leaw tajlüy para mambeol mapacaran, tüüch xic nayaag atnej lasandeow. ¹¹ Cos masey aaga poch tüünd Moisés tüüch xic najaw aaga nisoet teanarang quiaj, pero tawaiich xic, cos ngondom nacueat narang.

¹² Naleaing aaga poch tüünd Moisés quiaj, nangaj najneaj; y leaw apiüng netam marangüch, aag ayaj nangaj najneaj aton. ¹³ ¿Jow nganüy, aaga poch tüünd Moisés quiaj masey najneaj, pero tiün müüch xic nandeow tiül ngo majneaja? ¡Ngwüy! Nisoet nerang aag ayaj, tüüch xic nandeow tiül ngo majneaj para majüic sarang nisoet, aag tayamb leaw najneaj mejüiquichay wüx. Cos wüx ajaraw cuane apiüng tiül mipoch Moisés, quiaj ajaraw a nisoet nguineay ngo majneaj ajlüy.

¹⁴ Cos ajawaats aaga poch tüünd Moisés, aag ayaj Nangaj Espíritu ocueaj

Teat Dios neyac. Nganüy xique cos nipilan xic, sarang leaw nisoet andiüm. ¹⁵ Xique ngo najaw neol tarangas leawa sarang, cos ngo narang leawa sandiüm narang, sarang leawa ngo nandiüm narang. ¹⁶ Pero sitiül sarang leawa ngo nandiüm narang, quiaj ajüic aaga poch tüünd Moisés quiaj najneaj. ¹⁷ Atquiaj ngome xique sarang aaga ngo majneaj quiaj, nisoet leaw sajür tiül ximeaats nerang aag ayaj. ¹⁸ Sajaw xíquian quiaj ngondom narang nicuajind najneaj, masey alwüx ximeaats sandiüm narang najneaj, pero naleaing ngondom narang. ¹⁹ Cos ngondom narang najneaj leaw sandiüm narang, sarang ngo majneaj leaw ngo nandiüm narang. ²⁰ Sitiül sarang leaw ngo nandiüm, ngome xique sarang aag ayaj, nisoet leaw ajlüy tiül ximeaats nerang aag ayaj.

²¹ Atquiaj wüx sandiüm narang najneaj, quiaj sayaag aliün nandiüm narang ngo majneaj. ²² Tiül xique, tiül ximeaats sandiüm narang najneaj leaw Teat Dios andiüm. ²³ Pero naleaing sayaag altiül xique alngün ngo majneaj leaw ngo müüch xic narang leaw najneaj sayaag tiül ximeaats. Aag ayaj nisoet leaw tüüch xic najlüy atnej nop najlüy tiül manchiüc.

²⁴ ¡Pares xeyay ngo majneaj ximeaats! ¿Nganüy jane alndom mambeol xic nacueat narang aaga ngo majneaj leaw sandiüm? Cos andiüy wüx apmambiy xic. ²⁵ Süüch gracias Teat Dios, cos Miteatiüts Teat Cristo lamambeol xic. Nganüy sayar Mipoch Teat Dios tiül ximeaats, masey xecuerpo aliün mandiüm marang nisoet.

Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios ambeol icoots

8 Nganüy meáwan mondiüib Teat Cristo lango majmel nicuajind asoetiw. Cos nejiw lango mandiümüw marangüw atnej andiüm micuerpojüw

nejiw; nejiw andiümüw marangüiw leaw andiüm Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios. ²Cos Dios Nangaj Espíritu, aaga neech icoots mapacaats nójiquian maquiüjpaaats Teat Cristo, lamawün icoots tiül nisoet; langó mandeowaats mambaats tiül castigo. ³Aaga poch tüünd Moisés ngondom mawün wüx ombasaats nisoet, cos nipilan icoots. Naleaing Teat Dios tawün asoetiiüts cos tüüch miün micual nej majlüy nipilan atnej ajlüyiiüts. Nej tandemow atnej nichech mangüy asoetiiüts. Quiaj tawün meáwan nisoet najlüy wüx ombasaats. ⁴Atquiaj tarang Teat Dios para alndom marangaats palan atnej apitüng tiül aaga poch tüünd Moisés, cos langó marangaats atnej icoyóotsan quiaj andiümaats; nganüy arangaats atnej andiüm Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios.

⁵Cos Jane arang atnej néjan quiaj andiüm marang, aag ayaj ayac wüx omeaats leaw andiüm micuerpo nej. Nganüy Jane arang atnej andiüm Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios, ayac wüx omeaats leaw andiüm Nangaj Espíritu. ⁶Cos sitiül arangaats atnej icoyóotsan quiaj andiümaats, apmüüch icoots mandeowaats mambaats tiül castigo. Nganüy sitiül arangaats atnej andiüm Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios, apmappacats meáwan nüt tiül cielo, najneajay apmajlüyiiüts. ⁷Pero Jane ayac omeaats wüx leawa néjan quiaj andiüm, Teat Dios ngo majneaj majaw, cos ngo mandiüm mandüüb leaw apitüng tiül Mipoch Teat Dios, at ngondom marang. ⁸Atquiaj Jane neyac omeaats wüx marang leaw néjan quiaj andiüm, nómbar ngondom majneaj majaw nej Teat Dios.

⁹Pero nganüy icona nde merangan leaw icoyónan quiaj indiüman. Sitiül naleaing ijiüran Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios tiül imeajtsan, irangan leaw

andiüm Nangaj Espíritu. Nganüy sitiül aljane ngo majiür Nangaj Espíritu tiül omeaats nej, ngome ocueaj nej Teat Cristo. ¹⁰Nganüy sitiül Teat Cristo ajlüy tiül imeajtsan quiaj imeajtsan almapac cos lamawün isoetiün; pero micuerpojan atnej landeow cos ajlüy tiül nisoet. ¹¹Sitiül ajlüy tiül imeajtsan Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios, áag tapacüüch Teat Jesúz alinomb imiün tiül mondeow; pues nej aton apmapaciüüch alinomb micuerpojan ijiüran nganüy. Cos Teat Dios apmarang aag ayaj naag Miespíritu nej najlüy tiül imeajtsan.

¹²Nganüy xecojow xechijquiaw, ngo metam marangaats leaw icoyóotsan quiaj andiümaats. ¹³Cos sitiül apmerangan atnej indiüman icoyónan quiaj, apmendeowan. Nganüy sitiül apmeajchiün mambeol icon Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios mawün wüx imeajtsan leaw icónan quiaj indiüman merangan, quiaj apmepacan.

¹⁴Meáwan leaw arang atnej andiüm Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios, ajcüw ayaj micual nejiw Teat Dios. ¹⁵Cos aaga Nangaj Espíritu lameajndiün quiaj, ngo müüch icon mermbolan alinomb mejlüyiün at nejiw najoniüw monrang najiüt. Aaga Espíritu lameajndiün quiaj, aag ayaj lamiüüch icon mejlüyiün micual icon Teat Dios. Áag nganüy üüch icon mepiüngan: “¡Xeteatiün Teat Dios!”, merawan. ¹⁶Nejay Miespíritu Teat Dios quiaj, üüch icoots mayajcaats tiül omeajtsaats icootsa ajlüyiiüts micual icoots Teat Dios. ¹⁷Sitiül ajlüyiiüts micual icoots Teat Dios, quiaj apmijndiüts ocueaj Teat Dios. At apmijndiüts maquiüjpaaats Teat Cristo nójiquian leaw apmüünd. Sitiül apmamongochiiüts atnej nej tamongoch, quiaj apmajlüyiiüts nójiquian najneajay maquiüjpaaats.

¹⁸Xique sayaag meáwan leaw apmamongochiiüts ningüy cam, aag ayaj

nicuajind, cos ajawaats apmajlüyiiüts xeyay najneaj alinoic nüt tiül cielo. ¹⁹ At meáwan leaw almajlüy tarang Teat Dios, teamacüil aaga nüt wüx apmajüiquicharan meáwan micual Teat Dios. ²⁰ Cos meáwan leaw tarang Teat Dios, aag ayaj lango majneaj nganüy, ngo matnej tajlüy nomb. Atquiaj ajlüy ajan wüx tajlüy nisoet, lango majneaj. Naleaing tenguijal acüleran aaga nüt wüx meáwan leaw almajlüy apmajlüy najneajay alinomb. ²¹ Alinoic nüt meáwan leaw Teat Dios tarang lango ndrom ombas, apmajlüy najneajay alinomb, atnej micual Teat Dios. ²² Ajawaats meáwan leaw Teat Dios tarang tanomb, nganüy atnej teamamongoch necoy, atnej nop najtaj amongoch necoy wüx apmawiquiach micual nej. ²³ Ngome nejíwan quiaj amongochiw ngo majneaj nganüy, pero icootsa aton amongochiüts, masey ajiüraats Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios tiül omeajtsaats. Aag ayaj ütch icoots majawaats apmajlüyiüts najneaj alinoic nüt. Icootsa aiümaats, teamacüliiüts aaga nüt wüx Teat Dios apmaquiiüb icoots atanej micual nej, andüy tiül cielo. Quiaj apmajüüraats jayats micuerpojaats. ²⁴ Icootsa tajwanaats wüx asoetiiüts cos apiünigaats apmijndiiüts leawa teamacüliüts. Pues sitiül lamaxomaats leawa teamacüliiüts, langondom mapiüngaaats tealeámban macüliiüts aag ayaj. ¿Cos Jane apmacüil müünd leawa lamüünd? ²⁵ Pero sitiül ngo maxomaats majawaats aaga leawa teamacüliiüts quiaj, netam maiündaats wüx macüliiüts aag ayaj.

²⁶ Atquiaj aton aaga Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios ambeol icoots wüx ngo majawaats nguineay apmasajaats Teat Dios wüx atajcaats orar. Quiaj Nangaj Espíritu apmasaj Teat Dios masey ngo maxomaats poch alndom mandeacaats. ²⁷ Teat Dios ajaw omeaatsaran, ajaw nguineay andiüm Nangaj Espíritu wüx

atiün ocueaj Teat Dios ingow atüniiüts, cos nej arang leaw andiüm Teat Dios.

Apmajntsopiiüts wüx cuajantanej

²⁸ Icootsa ajawaats meáwan leaw amongochiiüts, Teat Dios apmambeol icoots, apmüüch maw najneaj atnej andiüm nej, cos lamapaj icoots mandüpüüts, marangaats leawa nej andiüm. ²⁹ Cos meáwan monyar andeac Teat Dios, ajcüw ayaj Teat Dios tarriüd nejiw wüx nganaw majlüiyiw; tayac nejiw majlüiyiw atnej ajlüy Micual nej. Aag ayaj tarang Teat Dios para majlüy Teat Cristo ombas nej tiül meáwan monyar andeac Teat Dios. ³⁰ Pues ajcüw leawa Teat Dios tajaw wüx nganaw wijquiamoj apmayariw nej andeac, ajcüw ayaj tarriüd. Ajcüw leawa Teat Dios tarriüd quiaj, aton tawün asoetiw nómbar. At ajcüw leawa tawün asoetiw quiaj, lamüüch nejiw majlüiyiw najneajay.

³¹ ¿Cuane alndom mapiüngaaats wüx aag ayaja? Cos sitiül Teat Dios almaquiiüb icoots, nejinguind ngondom marang alcuane wüx ombasaats. ³² Teat Dios ngo mapiüng wüx, tüüch mamb wüx cruz micual nej mandeow mawün asoetiüts; aton ngome apmapiüng wüx müüch icoots meáwan leawa lamapiüng apmüüch. ³³ Jow nganüy ¿jane apmayac nej asoetiw leaw lamarriüd nejiw Teat Dios? Cos Teat Dios nepiüng najneaj ajlüiyiw maquiüjpüw nej. ³⁴ ¿Jane apmeyac asoetiiütsa? Nejinguind, cos Teat Cristo tandeow condom tapac alinomb; nganüy ajlüy amb wüx miác Teat Dios niüng tenguijal masaj Teat Dios mambeol icoots. ³⁵ Teat Cristo xeyay ajiür icoots lasta. ¿Nguineay alndom mecueateyoots maquiüjaats Teat Cristo? ¿Ngwüy, wüx amongochiiüts naéle? ¿Wüx amix omeajtsaats xeyaye? ¿Ngwüy, wüx ajcüy majaw icoots nipilana? ¿Wüx aiündaats lopa? ¿Ngwüy, wüx ngo majiüraats apix-

aatsa? ¿Wüx aliiüts tiül naéle, alndom mandeowaatsa? ¿Ngwüy, wüx ambiyaranaatsa? ³⁶ Wüx aag ayaj apiüng tiül Mipoch Teat Dios:

Ajcan sayariün indeac, sajlüiyiün meáwan nüt atnej laliüc nandeowan; cos sajlüiyiün at xicon sap najon mandeow, matsambaran.

³⁷ Pero icootsa, masey amongochiiüts meáwan aaga ngo majneaj quiaj, apmajntsopiiüts wüx cuajantanej naél, cos Teat Dios xeyay ajiür icoots lasta. ³⁸ Pares xique sajaw majneaj, nicuajind ngondom müüch macueat majiür icoots lasta Teat Dios. Masey apmandeowaats, masey aliün mapacaats; ata ángeles, nimeech, tengwüy leaw amon-gochiiüts nganüy, tengwüy leaw apmamongochiiüts oxep nawiür, ³⁹ leaw ajlüy cawüx tiül cielo, tengwüy leaw ajlüy ningüy wüx iüt, tengwüy cuajantanej leaw tarang Teat Dios; nicuajind ngondom müüch macueat majiür icoots lasta Teat Dios cos Teat Cristo tandeow mawün icoots wüx.

Teat Dios tayamb nipilan monaw Israel

9 Leawa xique teanasaj icon, aag ayaj naleaing, ngo nawaiich, cos sayar andeac Teat Cristo. Aton Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios üüch xic nayaag tiül ximeaats meáwan aag ayaj naleaing. ² Xique xeyay amix ximeaats, ngo majneaj ximeaats. ³ Nguiaj sayaaq malüy xique alndom namb tiül castigo ingow ambüw micual xeñüt, ajcüw xecojow, xechijquiaw. ⁴ Teat Dios xeyay lamambeol micual xeñüt cos xicona micual xicon cambaj Israel. Teat Dios lamaquiiüb xicon atanej micual nej, tüüch xexejchiün tanomb majawüw nej atnej noic ran. Aton tayac poch maquiüpüw, tüüch a Moisés aaga poch müüch nejiw majawüw nguineay netam

marangüiw. Aton tüüch nejiw mayambüw nej, müjchiw nej omeajtsüw, tasaj nejiw aton apmarang meáwan leaw lamapiüng. ⁵ Ajcüwa xexejchiün quiaj, imiün tiül nejiw tajlüy Teat Cristo, tajiür cuerpo atnej meáwan nipilan, pero naleaing nej Midiosüw meáwan leaw almajlüy. Nej netam masoic najneajay ajlüy meáwan nüt. Amén, atquiaj netam majlüy.

⁶ Teat Dios tarang leaw lamapiüng tiül Mipoch nej apmarang, pero ngome meáwan nipilan micual Israel naleaing nipilan israel nejiw. ⁷ Aton ngome meáwan micual micualüw Abraham naleaing micual nejiw Abraham; cos Teat Dios tasaj Abraham: “Ajcüwa leaw apmasoiquiwiw naleaing micual, aag ayaj apmajlüyiw nawüw tiül micual Isaac”. ⁸ Aag ayaj apiüng ngome meáwan leawa naw tiül micual Abraham ajcüw ayaj micual Teat Dios; ngwüy, micual Teat Dios aag ayaj jane Teat Dios lamapiüng apmajlüy micual nej, ajcüw ayaj atedoraw tiül micual Abraham. ⁹ Cos Teat Dios tasaj Abraham: “Wüx apmatüch aaga nüt tapiüngas, saliüc alinomb, quiaj müüm Sara apmajüür nop micual nej”, aw.

¹⁰ Ngome áagan ayaj, aton wüx müüm Rebeca mintaj Isaac tajlüy teomeaats nej micual nej, tajiür micual nej cuüch, micual aweaag Isaac minoj nej. ¹¹ Wüx nganaw wijquiamoj a cuüch, nganaw marangüiw nicuajind najneaj nicuajind ngo majneaj; quiaj Teat Dios tarriiid tiül nejiw leawa nej tandiüm marang micual nej, ngome aag tarang najneaj tengwüy arang ngo majneaj. ¹² Teat Dios tasaj müüm Rebeca: “Aaga natang tiül a cuüch quiaj, apmarang minajiüt chingüy”, aj. ¹³ Aag ayaj aton apiüng tiül Mipoch Teat Dios, cos Teat Dios apiüng: “Aaga Jacob sajiür lasta, nganüy aaga Esaú ngo mind najaw”, aw.

¹⁴ ¿Jowa nganiüy cuane apmapiün-gaats wüx aag ayaja? ¿Apmapiungaats Teat Dios arang ngo majneaja? ¡Ng-wüy ngondon! ¹⁵ Cos Teat Dios tasaj a Moisés: “Sanajiür lasta jane xique sandiüm najiür lasta, sanambeol jane xique sandiüm nambeol”. ¹⁶ Aag ayaj ajüiüquich nejinguind ngondon maxom monajneaj ocueaj Teat Dios por ne-jáyan quiaj andiüm, at ngome ajcan al-cuane arang, aag ayaj cos Teat Dios tandiüm majiür lasta. ¹⁷ Wüx aag ayaj apiüng tiül Mipoch Teat Dios, cos Teat Dios tasaj a Moisés masaj a Faraón, aaga natang nenajiüt tiül Egipto: “Tay-acas ic merang natang nenajiüt, na-jüiüquich wüx imbas nguineay xique alndom narang cuajantanej sitiül ngo marangüch atnej sandiüm. Aag ayaj sa-narang para alndom manguiayiw wüx xique meáwan nipilan wüx iüt”, aw Teat Dios. ¹⁸ Atquiaj ajüic nguineay Teat Dios ajiür lasta jane andiüm majiür lasta, aton jane nej andiüm müüch madam omeaats, aag ayaj üüch madam omeaats.

¹⁹ Jondot aljane apmasaj xic: “Sitiül naleaing aag ayaj, ¿neol Teat Dios ayac asoet nipilan wüx arangüw ngo majneaja? cos ngondon mbiüjlam leaw andiüm Teat Dios”, maj xic. ²⁰ Pero nde mepiüng aag ayaj, ¿cos cuane ic mendiüm mengoch andeac Teat Diosa? Jondot nop xor mendeac masaj nerang nej: “¿Neol terang xic atcüy?” maj. ²¹ Nop nerang xor alndom marang leawa nej andiüm marang. Nej alndom marang nop xor natsüyyay ombas, aton alndom marang alinop nawan tiül ndeor, quiaj ngo matsüyyay ombas.

²² Atquiaj Teat Dios aton alndom müüch majaw nipilan nguineay nej alndom marang leawa nej andiüm. Naleaing nej aíuc wüx leaw arangüw monrang ngo majneaj, pero aton nganaw müüch mamongochiw ngo majneaj ajcüwa nipilan leawa laliüc

mandroocheran ombasüw. ²³ Teat Dios arang aag ayaj majüiüquich nguineay nej xeyay najneaj arang wüx ombasaats, cos lamajiür icoots lasta; at lamapiüng majlüiüüts micual nej icoots, majlüiüüts najneajay tiül cielo. ²⁴ Teat Dios tayamb icoots aton, ngome ajcüwan a nipilan judío; tayamb nipilan ngome judío aton. ²⁵ Atnej tapiüng Teat Dios tiül a nawiig tarang Oseas: Leawa tanomb ngome xenipilan, nganüy sanasajüw xenipilan; at ajcüwa leaw ngo najiürtüw lasta nomb, nganüy sanajiürtüw lasta.

²⁶ Aton niüng tasajasüw: “Ngome xcambaj icon”, nganüy sanasajüw xecual icon, cos xique Dios almapac.

²⁷ Pero Isaías tandeac wüx nipilan israel aton, wüx tapiüng: “Masey apmajlüiyiw xeyay micual micualüw Israel atnej wi-iüd mbeay ndec, pero naleaing nejiw na-pateayiw apmawiw wüx asoetiw. ²⁸ Cos Teat Dios najénan apmajaw wüx ombasüw meáwan nipilan; apmüüch mamongoch ngo majneaj jane ngo mayar nej andeac”, aw. ²⁹ Wüx aag ayaj nde tanomb tandeac Isaías wüx tapiüng: Sitiül Teat Dios najlüy tiül cielo y nerang cuajantanej, ngo mawün wüx nejin-guind majlüiyiw micual nej, quiaj xicona landroj ximbasan atnej meáwan nipilan tiül ajcüwa cambaj Sodoma y Gomorra ndrot ombasüw.

Alndom mawüw wüx asoetiw nipilan judío

³⁰ ¿Cuane apmapiungaats nganiüy? Sandiüm nasaj icon, ajcüwa nipilan leaw ngome judíos nganüy alndom maw asoetiw nejiw nómbar. Masey ngome nejiw ayambüw aag ayaj, pero naleaing apmaw asoetiw nejiw sitiül apmayacüw omeajtstuw wüx Teat Dios. ³¹ Pero ajcüwa nipilan israel leaw teamarangüw atnej apiüng tiül aaga poch tüünd

Moisés, nejiw ngondon maw asoetiw nejiw wüx aag ayaj.³² Pero neola? Cos nejiw masey teamarangüw atnej apiüng tiül aaga poch tüünd Moisés, ngo mayactuw omeajtsiw wüx Teat Dios. Arangüwan, cos lasap ombastiw wüx cuajantanej leaw arangüw. Ngo mandiumüw mayariw andeac Teat Cristo, aaga apiüng tiül Mipoch Teat Dios nasic “noic piedra najtocharan wüx”.³³ Aag ayaj apiüng Teat Dios tiül Mipoch nej, cos apiüng:

Xique sanayac wüx tiük nenüt Sion noic piedra najtocharan wüx, najmiücaran wüx;
jangantanej leaw apmayar nej andeac, ngome apmaxing.

10 Xecojow xechijquiaw, xique naleaing sayac wüx ximeaats malüy nipilan israel mawüw wüx asoetiw nejiw, pares satün ocueaj Teat Dios mambeol nejiw.² Xique alndom napiüng nejiw xeyay ayambüw Teat Dios atnej ajlüiyay marangüw, pero aag ayaj ngo matnej apiüng Teat Dios.³ Nejiw ngo majawüw nguineay Teat Dios tarang para mawün asoetiw nejiw. Apaciüw wüx andiumüw marangüw cuajantanej leaw ajlüiyay marangüw para mawüw wüx asoetiw nejiw. Áag ngo mandiumüw marangüw atnej apiüng Teat Dios.⁴ Cos Teat Cristo tarang meáwan leaw apiüng tiül aaga poch tüünd Teat Moisés, nganüy meáwan monyar nej andeac, apmaw wüx asoetiw nómbar.

⁵ Teat Moisés tarang tiül mipoch nej mapiüng nguineay alndom majlüiyaran najneaj teombas Teat Dios, cos tapiüng: “Jane apmarang palan meáwan leaw apiüng tiül a poch cam apmapac”.⁶ Nganüy leaw tapiüng nguineay Teat Dios alndom mawün asoetiiüts ajcan ayariüts andeac Teat Cristo apiüng: “Nde mepiüngan tiül imeajtsan: ¿Jane apmamb cawüx tiül cielo? —cos aag ayaj

atnej para müüich miün Teat Cristo alnomb—; ⁷ tengwüy mepiüngan: ¿Jane apmamb tiüta?” —cos aag ayaj atnej majtep Teat Cristo alnomb imiün tiül mondeow.⁸ ¿Nguineay apiüng aag ayaja? Apiüng: “Aaga poch leaw alndom mawün isoetiün, aag ayaj ajlüiy tiül imeajtsan, indeacan wüx”. Aaga poch quiaj leawa sasajan icon netam meyariüin, meyacan wüx imeajtsan.⁹ Cos sitiül apmepiüng Teat Jesús, aag ayaj Cristo nej leawa tapiürang aliüc, aton sitiül mepiüng tiül imeaaats Teat Dios tapacüüch nej naw tiül mondeow, quiaj apmeriow wüx isoet, lango meamb tiül castigo.¹⁰ Cos wüx nop ayar andeac Teat Jesús con omeaats, quiaj Teat Dios lajneaj majaw nej. Pero aton netam masaj nipilan nguineay tawün nej wüx Teat Jesucristo.

¹¹ Tiül Mipoch Teat Dios apiüng: “Meáwan monyar andeac Teat Cristo, ngome apmamongoch alngün monxing”, aw.¹² Teat Dios ngo mayac nipilan judío pálwüx, nganüy pálwüx nipilan griego, cos nop Dios ajlüy ocueaj meáwan nipilan; nej xeyay ambeol meáwan monyambüw nej.¹³ Aag ayaj aton apiüng tiül Mipoch Teat Dios: “Meáwan jane apmasaj Teat Dios mawün nejiw wüx, aag ayaj apmaw asoetiw nejiw”.¹⁴ Sitiül nganaw mayariw andeac Teat Cristo, ¿nguineay alndom masajüw Teat Cristo mawün nejiw wüxe? Sitiül nganaw manguiayiw wüx Teat Cristo, ¿nguineay alndom mayariw andeac neje? At sitiül nejinguind ngo mamb masaj nejiw, ¿nguineay apmanguayiw wüx neje?¹⁵ Cos sitiül ngo müjndiw mambüw, ¿nguineay alndom mandeacüw wüx neje? Wüx aag ayaj apiüng tiül Mipoch Teat Dios: “¡Najneajay oleaj, najneajay arang leaw apmamb masaj nipilan aaga najneaj poch leaw apiüng nguineay Teat Dios alndom mawün nipilan wüx asoetiw!”

¹⁶ Pero naleaing ngome meáwan nipilan ayariw aaga najneajay poch, cos atnej tapiüng teat Isaías: “Teat Dios, nejinguind ngo mayar sandeacan”, aw.

¹⁷ Pues jangantanej alndom mayar aaga najneajay poch wüxan anguiay; y nipiilan apmanguiyiw aaga najneajay poch wüx aljane apmasaj nejiw wüx Teat Cristo.

¹⁸ Nganiüy sapiüng: ¿Neol, nganaw manguiayiw andeac Teat Dios ajciüwa nipilan? ¡Naleaing nejiw lamanguiyiw! Cos aag ayaj aton apiüng Mipoch Teat Dios:

Meáwan nipilan tiül palpálwüx cambaj lamanguiyiw andeaciüw nejiw, y aaga poch quiaj tanguiayaran meáwan wüx a iüt cam.

¹⁹ Pero sapiüng alinomb: ¿Jow Israel, ngo majawüw wüx aag ayaja? Ngwüy tajawiüw, cos Teat Dios tapiüng tiül aaga poch tüünd Moisés:

Xique sanüüch icon mejcüyiün wüx om-basüw alinoic nipilan imiün alinoic iüt;

sanüüch icon mejcüyiün mejawan ajciüwa nipilan ngo mandiümüw manguiayiw wüx Teat Dios.

²⁰ Aton Teat Isaías tapiüng:

Ajciüwa nipilan leaw ngo mayambüw xic, taxomiüw xic; y leaw ngo matüniw manguiay wüx xique, tüjchiüs majawüw xic.

²¹ Teat Isaías wüx andeac wüx Israel, apiüng: “Pal nüt tandiquias xiwix napajüw mandilileaw mayambüw xic, pero nejiw ngo mandiümüw, ngo mayariw sandeac”, aw Teat Dios.

Altiül nipilan israel tawüw wüx asoetiw

11 Nganüy sanatün nanguaiay icon:
¿Cuane ipiüngan, naleaingué, Teat Dios lango mandiüm micambaj neje Israel? ¡Ngwüy ngome atquiaj! Cos xique aton nawas tiül nipilan israel,

acualaats xic teat Abraham, nawas tiül micual teat Benjamín. ²Teat Dios ngome lamacueat minipilan nej, cos nde tanomb tayamb nejiw. ¿Ngwüy ngo mejawan nguineay apiüng teat Elías tiül Mipoch Teat Dios wüx nej tasaj Teat Dios wüx aaga ngo majneaj arangüw Israele? ³Tapiüng: “Teat Dios, lamambyiw ajciüwa monxey mondeac indeac, lamajarrijchaw meáwan miartül, y xíquian quiaj saliün napac, pero andiümüw mambiyaw xic aton”, aw. ⁴Pero Teat Dios tapiüng: “Aliün najiür ayaíw mil nipilan leaw ngo maquiejliw micosüw nejiw teombas aaga narangüch dios nenüt Baal”, aw Teat Dios. ⁵At nganüy aliün majlüy noic ajlüy nipilan leaw Teat Dios tarriiid nde ajneaj omeaats, andiüm mambeol nejiw. ⁶Cos Teat Dios tajíür nejiw lasta, quiaj tayamb nejiw majlüyiw micual nej; y wüx arang aag ayaj, quiaj ajüic nejiw ngo marangüw nicuajind para maxomüw aaga monajneaj quiaj. Cos sitiül aljane netam marang aleaic, quiaj ajüic ngome úiündan.

⁷ ¿Condom cuane apmapiüngaaats? Alndom mapiüngaaats altiül nipilan israel tandiümüw maw asoetiw nejiw, pero ngo maxomüw; áagan ajciüwa leaw Teat Dios tarriiid, tajwan asoetiw nejiw; pero altegüy nipilan tadam omeajtsüw. ⁸Atquiaj apiüng tiül Mipoch Teat Dios: “Teat Dios tüüch nejiw majlüyiw atnej ngondom mayambüw omeajtsüw wüx nej; ajlüyiw atnej nop somb ngo maxom majaw; ajlüyiw atnej nop laag ngo manguiay. Atquiaj aliün majlüyiw nganüy”, aw. ⁹Aton teat David tapiüng wüx nejiw: Ich mandrooch nej ombasüw, cos palüy ambüw tiül nangos nüt.

Ich mandeowüw atnej cüet andeow wüx asap nej ndoc wüx ngo mateots andeow.

Ich mamongochiw leaw netam nejiw.

¹⁰ Ich majlüiyw atnej nesomom oniüjcüw, ngo majawüw cuane teamarangüw.

Ich mamongochiw ngo majneaj meáwan nüt atnej nop naxey amjequien wüx amal naúm.

Nguineay alndom mawüw wüx asoetiw nipilan ngome judío

¹¹ Nganüy satün nanguiy: ¿Jowa cambaj Israel, ajcan ngo mayariw andeac Teat Dios, lamacueat nejiw nómbar? ¡Ngwüy ngo matquiaj! Cos nejiw tarangüw ngo majneaj, ngo mayariw andeac Teat Cristo, quiaj Teat Dios tawün wüx asoetiw xeyay nipilan ngome judío. Atquiaj tarang Teat Dios müüch mandiümüw a nipilan judío mawün nejiw wüx asoetiw Teat Dios. ¹² Sitiül ajcan nipilan judío ngo mayariw andeac Teat Cristo, pares Teat Dios tawün wüx asoetiw xeyay nipilan ngome judío, ¡cuantemas wüx nejiw apmayariw andeac Teat Cristo xeyay najneajay apmajlüiy!

¹³ Nganüy icona ngome nipilan judío icon, sanasaj icon Teat Dios tayac xic namb nasaj icon wüx Mipoch Nej, xique sayac wüx ximeaats narang najneaj leaw tüjndiüs narang. ¹⁴ Xique sandiüm, malüy micual xeíut majawüw nguineay iyamban Teat Cristo, y mandiümüw aton mayariw andeac nej, para mawün wüx asoetiw. ¹⁵ Teat Dios tawün wüx asoetiw xeyay nipilan ngome judío, cos nej tacueat a cambaj Israel. Jow nganüy wüx Teat Dios apmawün wüx nipilan judío, ¿nguineay apmajlüy? Apmajlüy najneajay, atnej wüx apacaran jane landeow. ¹⁶ Sitiül aaga pan narangüch ombras apmajmel marang nichech ocueaj Teat Dios, pues aldemas pan nangaj aton. Sitiül noic owlí xiül almapac y nangaj mioxiich nej, mipüüig nej aton almapac, nangaj.

¹⁷ Altiiül nipilan judío ajlüiyw atnej noic owlí najneaj xiül nenüt olivo; nganüy icona nipilan ngome judío ijlüyiün atnej noic owlí olivo najntsopeáyan tiül xiül. Pues tandojquiüt mipüüig a najneaj xiül olivo quiaj, condom tapech mipüüig najntsopeáyan xiül wüx aaga najneaj xiül quiaj. Nganüy almapac mipüüig aaga najntsopeáyan xiül cos ayar miyow mioxiich aaga najneaj olivo quiaj. ¹⁸ Nganüy icona nipilan ngome judío, nde merangrangayon wüx mejawan nipilan judío. Ich leaam imeajtsan aaga newün isoetiün ngome naw tiül icona; mioxiich nej nipilan judío. Icona ngo meajchiün mapac aaga xiül; más naleaing mioxiich aaga najneaj xiül üüch icon mepacan.

¹⁹ Jondot nganüy icona nipilan ngome judío apmepiügan: “Naleaing, pero Teat Dios tandoog talox ningüiün nipilan judío para mapech xicon wüx; nganüy sajlüyiün najneajay ngo mat nejiw”, merawan. ²⁰ Naleaing, pero icona ngome alwüx ijneajiün, cos Teat Dios tandoog nejiw, tacueat nejiw ajcan ngo mayariw andeac. Nganüy icona, Teat Dios lamawün icon wüx isoetiün cos teyariün andeac nej. Pero nde merangrangayon mejawan nejiw, netam mermbolan mendüyiün Teat Dios. ²¹ Cos sitiül Teat Dios ngo majiür lasta mawün wüx omeaats nej leawa tarangüw nipilan judío, cuantemas te icona ngome apmajüür icon lasta sitiül ngo meyariün nej andeac. ²² Nganüy ich leaam imeajtsan Teat Dios xeyay najneaj omeaats, pero at aton alndom majcüy, mapaj ocueajiiüts. Naleaing xeyay tajciüy majaw Jane ngo mayar nej andeac, pero tajciüy icon lasta. Nej ngome apmacueat majiür icon lasta sitiül tanaámb meyariün andeac nej, pero sitiül ngwüy, nej apmacueat icon aton. ²³ Pues nejiw nipilan judío, ndot apmandilileaw mayariw andeac Teat Dios, nej apmaqui-

iüb nejiw mambeol nejiw alinomb. Aag ayaj atnej apmapech nejiw alinomb tiül aaga najneaj owil olivo. Cos Teat Dios alndom marang leaw nipilan ngondom marang. ²⁴Sitiül Teat Dios lamaqui-iüb icon leaw ngome judío, mejlüyiün micual nej nójiquian mequijüpán nipilan judío cos teyariün nej andeac; cuantemas nganüy apmaquiiüb alinomb nipilan judío leawa tacueat, sitiül apmajariw nej andeac.

Ndójwüx a cambaj Israel apmajwanüw wüx asoetiw

²⁵Xechijquiaaw xecojow, xique sandiüm nüüch icon mejawan leaw Teat Dios ngo müüch icon mejawan nde tanomb; pero nde mepiüngan icona xeyay lerndüyiün. Cos netam mejawan masey altiül nipilan judío xowüy ladom omeajtsüw nganüy; pero aag ayaj apmajlüy leaw apalam jane apmayariw andeac Teat Dios monaw tiül nipilan ngome judío. ²⁶Condom Teat Dios apmawün wüx asoetiw cambaj Israel, atnej nomb tapiüng Teat Dios tiül minawiig nej, cos apiüng:

Aaga newün wüx asoeteran aliük imiün Sion,

quiaj apmawün asoetiw meáwan micual a Jacob, macueatiw arangüw ngo majneaj.

²⁷Quiaj apmümb majlüy meáwan leaw tasasäiüw apmajlüy, wüx sanawiün asoetiw nejiw.

²⁸Cos cambaj Israel ngo mayariw nej andeac, áag tacueat nejiw Teat Dios, quiaj tawün icon wüx isoetiün. Naleaing Teat Dios aliün majiür lasta Israel cos tarriiid mixejchiw nejiw. ²⁹Teat Dios ngo mangowüüch leaw nej lamapiüng apmarang, cos leawa nej lamapiüng apmüüch, aag ayaj apmüüch. At leaw nej lamapiüng micual nej, aag ayaj micual nej. ³⁰Icona nipilan leaw ngome naw tiül Israel, icona nomb ngo moyariün an-

deac Teat Dios, pero nganüy lamajiür icon lasta, cos nipilan judío ngo mayariw nej andeac. ³¹Nganiüy icona lamajiür icon lasta Teat Dios cos nipilan judío ngo mayariw andeac nej. Ndoj nejiw apmajüüruchiw lasta atnej tajiür icon lasta Teat Dios. ³²Teat Dios tacueat meáwan nipilan leaw ngo mayariw nej andeac. Condom meáwan atotow tajiür nejiw lasta.

³³Quiaj ajawaats nguineay Teat Dios xeyay najneajay ajlüy, xeyay nendüy, xeyay axom omeaats. Nejinguind ngondom majaw nguineay teamapiüng apmarang, cuane apmarang. ³⁴“¿Jane ajaw cuane alwüx omeaats nej Teat Diosa, ngwüy jane nesaj nej cuane netam maranga? ³⁵¿Jane alndom mangüy Teat Dios, müüch nej cuajantaneje?” ³⁶Nejinguind, cos meáwan leaw almajlüy naw teowix nej, nej tarang; alteowix nej meáwan leaw almajlüy. Pares netam mayarich andeac Teat Dios meáwan nüt. ¡Amén!

Netam marangaats casa Teat Dios

12 Nganüy xecojow xechijquiaaw, cos Teat Dios lamiüüch icoots xeyay mimonajneaj nej, áag sasaj icon nganüy netam meajchiün Teat Dios imeajtsan y micuerpojan, para mejlüyiün at icon noic nichech almapac, mejlüyiün nangaj, atnej andiüm Teat Dios. Cos aag ayaj najneajay majaw Teat Dios merangan. ²Nde mendüipiün wüx merangan ngo majneaj atnej arangüw meáwan nipilan nganüy cam. Netam mengowüjchiün meáwan ngo majneaj leaw iyajcan tiül imeajtsan, merangan najneaj, ngo matnej irangan nomb. Cos atquiaj alndom mejawan cuane andiüm Teat Dios merangan. Nej andiüm merangan najneaj, merangan palan; aag ayaj andiüm majaw.

³Por mimonajneaj nej Teat Dios tayac xic nasaj icon: Nejinguind tiül

icona nde mapiüng tiül omeaats nej alwüx ajaw ngo matnej alinop. Netam meyajcan icona ijawan atow nej Teat Dios lamiüüch anopnop majaw leaw netam majaw, para merangan leawa nej andiüm. ⁴Cos atnej icootsa ajawaats, micuerpojaats ajiür oleaj, ajiür owix, ajiür omal, ajiür oniiüg, ajiür olaag, ajiür oxing, ajiür ombeay, pero ngome meáwan aag ayaj noic nej arangüw. ⁵Atquiaj aton icootsa, masey xeyay ajlüyüüts, pero ajlüyüüts nöiquian wüx Teat Cristo, atnej majlüyüüts nop nipilan.

⁶Aton cos Teat Dios lamajiür icoots lasta, lamüüch icoots anopnopoots cuane alndom marangaats palpálwüx. Netam marangaats atnej lamüüch icoots Teat Dios marangaats. Sitiül Teat Dios lamiüüch nop mandeac andeac nej, netam mandeac leaw Teat Dios asaj nej, nde mayac wüx. ⁷Tengwüy sitiül Teat Dios lamiüüch alinop ndoj ombas mambeol, ich mambeol najneajay. Tengwüy sitiül Teat Dios lamiüüch alinop ndoj ombas maquiaach, ich mayac omeaats wüx aquiaach. ⁸Tengwüy sitiül Teat Dios lamiüüch alinop ndoj ombas müüch mapac omeaats alinop, ich müüch mapac omeaats alinop najneajay. Tengwüy sitiül aljane lamüüch nej Teat Dios majiür, ich mapac omeaats mambeol leaw ngo majiür. Tengwüy sitiül Teat Dios lamiüüch aljane marang natang, ich mayac omeaats wüx marang atnej netam. Aton sitiül aljane lamiüüch nej Teat Dios majiür lasta alinop, ich mapac omeaats wüx mambeol.

Leaw netam marangüw monyar andeac Teat Cristo

⁹Ijiüran lasta meáwan nipilan conimeajtsan, nde merangánan. Nde mendiuman merangan leaw ngo majneaj, ngwüy irangan leawa najneaj.

¹⁰Aton ijiürayon lasta nop alinop atnej mejiüran micojon michijquian, ermbeolayon.

¹¹Leaw irangan, iyacan wüx imeajtsan merangan najneaj. Nde merangan anch wüx irangan minajíüt Teat Dios.

¹²Ich mapac imeajtsan, icüliün Teat Cristo imiün tiül cielo. Netam meiücan wüx imongochiün ngo majneaj, tanaámb itajcan orar, nde mecueatiün.

¹³Imbeolan monyar andeac Teat Dios sitiül aljane ngo majiür. Ijchan maxood iniüngan monyar andeac Teat Dios na-peay miün.

¹⁴Nde mendeacan ngo majneaj wüx ombas nipilan leaw arangüw ngo majneaj wüx imbasan, itüniün majiürüw mimonaajneaj Teat Dios, nde mepajchan nejiw.

¹⁵Ich mapac imeajtsan mequüüpjan leaw apac omeaats, at jane ajiünts, ijiüntsan mequüüpjan aton.

¹⁶Ijlüyiün nöiquian nop alinop, nde merangrangayon atnej alwüx ijawan, pero ijlüyiün at icon nipilan leaw ajiüc ngo membeat. Nde mepiüngan tiül imeajtsan icona nerndüyiün.

¹⁷Nde merangan ngo majneaj wüx ombas jane arang ngo majneaj wüx imbasan; iyamban imeajtsan nguineay merangan leaw najneaj majaw nipilan. ¹⁸Ipacan wüx sitiül alndom mejlüyiün najneaj mequüüpjan meáwan nipilan. ¹⁹Xecojow xechijquiaw, sitiül aljane arang ngo majneaj wüx imbasan, nde mepalüchiün ombas. Ich majlüy, Teat Dios apmepalüch. Cos apiüng tiül Mipoch Teat Dios: “Xique sanüüch mangüy, xique sanapalüch ombas”, aw.

²⁰Aton apiüng: “Sitiül aljane najcüy majaw ic mind üet, pues iich; tengwüy sitiül mind anganeow yow, iich manganeow. Cos wüx apmerang aag ayaj, quiaj amaxing xeyay cos terang wüx ombas najneaj”, aw. ²¹Nde meaach majntsop ngo majneaj wüx imbas; netam merang na-

jneaj masey aljane arang ngo majneaj wüx imbas.

13 Meáwan nipilan netam mayar andeacüw monajiüt. Cos Teat Dios neyac nejiw, nej neech nejiw ma-jiürüw najiüt. ² Jane ngo mayar andeacüw monajiüt, aag ayaj ngo mayar andeacüw leaw tayac nejiw Teat Dios. Jane ngo mayar andeac monajiüt, nejiw apmamongochiw ngo majneaj. ³ Nop nerang najneaj ngo metam mimbol mandüy monajiüt; pero nop nerang ngo majneaj netam mimbol mandüy monajiüt. ¿Jowa ique, ngo mendiüm mermbol mejaw monajiüta? Pues irang najneaj, quiaj monajiüt apmandeacüw najneaj wüx imbas. ⁴ Teat Dios tayac nejiw mambeoluw ic, pero sitiül apmerang ngo majneaj, quiaj netam mermbol; cos monajiüt alndom müjchiw ic memongoch ngo majneaj. Teat Dios tüüch nejiw marangiüw aag ayaj; tayac nejiw müjchiw mangüiyw monrang ngo majneaj leaw arangüw. ⁵ Netam meyariün andeacüw monajiüt, ngome ajcan ermbolan müjchiw icon memongochiün ngo majneaj, netam merangan cos tiül imeajtsan ijawan netam merangan najneaj. ⁶ At netam mengüyiün leaw atüniw ocueaj cambaj, cos Teat Dios tayac nejiw marangiüw najiüt ocueaj cambaj.

⁷ Ingüyiün meáwan leaw ijüchiün. Netam memiüçüchiün leaw atüniw; at netam memiüçüchiün leaw netam mengüyiün monajiüt. Aton leaw netam meyariün andeac, iyariün andeac; leaw netam mesajan najneajay ajlüy, netam mesajan najneajay ajlüy. ⁸ Nde mejüchiün alinop, aton netam mejiüran lasta nipilan meáwan nüt. Cos leaw ajiür lasta alinop, aag ayaj arang palan atnej apiüng tiül aaga poch tüünd Moisés. ⁹ Cos tiül aaga gajpowüw poch apiüng: "Nde mejiür minajtaj, nde mejiür minaxey, nde membij

nipilan, nde merneed, nde mewüy ombasarán, nde mendiümdüüm ocueaj alinop", aw. Meáwan aaga poch quiaj, at altegüy poch leaw alfünan, aton apiüng andüy wüx aaga poch leaw apiüng: "Netam mejiürayon lasta atnej iquíayan quiaj merjiürayon lasta", aw. ¹⁰ Cos sitiül ajiürayoots lasta, quiaj ngo mandiümaats marangaats ngo majneaj wüx alinop. Aag ayaj ajüiquich sitiül ajiürayoots lasta, quiaj arangaats palan atnej apiüng tiül aaga poch tüünd Moisés.

¹¹ Aag ayaj netam marangaats, cos ajawaats acülliüts tiül nipilan monrang ngo majneaj. Nganüy netam mapacaats, cos Teat Cristo aliüc mawün icoots wüx, laliüc matüch a nüt mapeay, ngo matnej wüx nüt ayariüüts andeac nej. ¹² Minütiiüts ajlüyiiüts ningüy wüx a iüt cam, aag ayaj tequech atnej noic ong-wiiüüts. Aaga nüt aliüc Teat Cristo laliüc matüch. Nganüy netam macueatiüüts marangaats meáwan ngo majneaj arangüch tiül pojniün, marangaats leaw najneaj arangüch tiül ran. ¹³ Netam marangaats leaw najneaj atnej majlüyiüüts tiül ran. Ngondom mangüñiiüts majlüyiiüts tiül alngün nangos nüt, ngondom majiüraats minajtajaats, minaxeyiüüts. At ngondom mitsojoats micuerpojaats, marangaats cuajantanej ngo majneaj. At ngondom majcüyiüüts majaawaats nop alinop, ngondom mayacaats ngo majneaj ajcan ngo majiüraats leaw ajiür alinop. ¹⁴ Ingow aag ayaj, netam müjchiiüts nejay Teat Cristo mambeol icoots ngo mayacaats omeajtsaats wüx ajcüwa ngo majneaj quiaj leaw micuerpojaats andiüm mayac icoots wüx.

Nde mendeac wüx ombas alinop

14 Sitiül aljane lamayar andeac Teat Cristo, pero naleaing nganaw majaw xeyay, iquüijpan najneájan tiül

icona, nde mendeacndeacan wüx leaw nej nganaw majaw.² Cos altiül ajaw alndom müeteran matsaramb cuajantanej, pero altiül leaw nganaw majaw xeyay wüx Mipoch Teat Cristo, apiüng áagan soex alndom müeteran.³ Jane lama-jaw alndom müeteran matsaramb cuajantanej, ngondom maneoc ombas leaw ngo müet meáwan aag ayaj. At leaw ngo müet meáwan aag ayaj ngondom mendeac ngo majneaj wüx ombas leaw üet cuajantanej, cos Teat Dios lamawün nej asoet aton.⁴ Nganüy sanasaj ic, ¿neol tendeac ngo majneaj wüx ombas nop nerang minajiüt alinopa? Ngo majneaj mendeac aag ayaj, cos nej ngome minajiüt arang, nej arang minajiüt Teat Dios. Sitiül nej arang najneaj tengwüy arang ngo majneaj, Teat Dios apmajaw wüx aag ayaj, ngome ique. Nej alndom marang najneaj, cos Teat Dios apmam-beol nej.

⁵ Nop apiüng noic nüt alwüx atam mayambüch Teat Dios ngo matnej alinoic; pero alinop apiüng: Ngwüy, meáwan nüt atanej ajlüy, aw. Naleaing, wüx aag ayaj meáwan anopnop ich marang leaw nej ayaag tiül omeaats najneaj.⁶ Cos leaw nepiüng noic nüt alwüx atam mayambüch Teat Dios, aag ayaj najneaj, ngo majiür nicuajind, cos ayamb Teat Dios. At leaw nepiüng meáwan nüt atanej alndom mayambüch Teat Dios, aag ayaj najneaj aton, cos ayamb Teat Dios. Aton leawa andiüy matsamb cuajantanej natsambaran, aag ayaj najneaj majaw Teat Dios, cos üüch gracias Teat Dios, at leaw ngo mandüy matsamb leaw natsambaran, aag ayaj najneaj aton majaw Teat Dios, cos nej üüch gracias Teat Dios wüx apmüet.

⁷ Nejinguind icootsa ngondom mapiüngaats icóotsan quiaj nguineay apmapacaats oxep nawiür, at nguineay apmandeowaats.⁸ Cos sitiül almapacaats, alndom marangaats

leawa Teat Dios andiüm; sitiül apmandeowaats, aag ayaj cos Teat Dios andiüm. Atquiaj masey almapacaats masey landeowaats ajlüyiüts ocueaj Teat Dios.⁹ Cos Teat Cristo tandeow ndoj tapac alinomb para marang natang ocueajiw meáwan nipilan, masey landeow, masey almapac.

¹⁰ ¿Jowa ique, neol teyambyamb cuane asoet alinopa? ¿Neol teneoc ombasüw micojow michijquiawa? Cos ajawaats alinoic nüt apmajlüyiüts nöiquian niüng ajlüy Teat Cristo, majaraw wüx cuane tarangaats.¹¹ Atquiaj ajlüy tiül Mipoch Teat Dios, niüng apiüng:

Cos naleaing xique salnapac, meáwan nipilan apmaquiejliw micosüw nejiw tiximbas.

Meáwan anopnop apmapiüngüw xique Teat Dios, aw.

¹² Quiaj meáwan anopnopoots netam masajaats Teat Dios cuane tarangaats.

Nde Meyac wüx marang ngo majneaj alinop

¹³ Pares netam macueatiüts mayambyambaats nisoet wüx ombas nop alinop. Netam mayambaats nguineay marangaats najneaj, ngana müjchiiüts majtoch alinop micojoots michijquiaats, müjchiiüts majiür nisoet.

¹⁴ Xique sayaag meáwan natsaramb najneaj matsambaats, cos Teat Jesús lamüüch xic nayaag atquiaj. Pero naleaing, aljane nepiüng almajlüy natsaramb ngondom matsamb, quiaj ngo majneaj sitiül nej apmatsamb aag ayaj, cos netam marangüch leaw apiüng omeaats.¹⁵ Sitiül icona wüx itsamban cuajantanej, quiaj alinop mihermanojañ apmamix omeaats, quiaj apmajüic icona ngo mejiüran nej lasta. Ijawan, nde meajchiün majciüy wüx leaw iretiün, ngana macueat andüüb Teat Cristo, cos Teat Cristo tandeow mawün nej wüx

aton. ¹⁶Nde meajchiün manderac ngo majneaj wüx aaga najneaj leaw irangan.

¹⁷Cos Teat Dios ngo metam nej leaw inganeowan, leaw itsamban; pero leaw netam nej, aag ayaj leawa asaj icon merangan. Irangan najneaj, ijiliyiün nöiquian nop alinop, mapac imeajtsan atnej andiüm Nangaj Miespíritu nej. ¹⁸Cos sitiül atquiaj irangan minajüt Teat Cristo, Teat Dios najneajay majaw icon, at nipilan aton apmapiüngwü najneaj irangan.

¹⁹Icootsa netam marangaats najneaj, ngo majciyiiüts majawaats nop alinop; netam mambeolaats nop alinop mayacaats omeajtsaats wüx Teat Cristo. ²⁰Nde meajchiün aljane majcueat minajüt Teat Dios wüx nüetaran. Naleaing meáwan nüetaran najneaj müeteran. Nganüy sitiül apmeyakan wüx naél alinop wüx ajaw leaw itean, aag ayaj mbich ngo majneaj. ²¹Najneaj sitiül ngo metsamban onij, sitiül ngo menganeowan yow neech mangüneran, aton sitiül ngo merangan nicuajind leaw alndom mayac wüx naél alinop. Nde merangan leaw alndom müüch nop mandüy wüx marang ngo majneaj. Nde merangan leaw alndom müüch machiw omeaats alinop. ²²Meáwan anopnop nejáyan quiaj ich majaw nguineay ayar andeac Teat Dios, nguineay andiüm Teat Dios majaw marang. Najneajay apac omeaats leaw ngo metam machiw omeaats wüx leaw arang. ²³Pero naleaing sitiül ichiwean imeajtsan wüx leaw itean itsamban, aag ayaj üüch icon mejiüran nisoet, cos iyajcan aag ayaj ngo majneaj. Meáwan leaw irangan sitiül ichiwean imeajtsan wüx, ngo mejawan sitiül najneaj tengwüy ngo majneaj, aag ayaj nisoet sitiül irangan.

Ijchan majneaj omeaats alinop, ngome icónan quiaj

15 Icootsa leaw lamajawaats wüx Mipoch Teat Dios xeyay netam mambeolaats leaw aliün mapateay ajaw, ngondom marangaats leaw andiümaats. ²Meáwan anopnopoots netam marangaats atnej andiüm alinop; aag ayaj apmambeol nej apmiiüch nej mapac omeaats wüx Teat Dios. ³Cos nej Teat Cristo ngome tarang leaw andiüm; nej tarang atnej apiüng tiül Mipoch Teat Dios, cos apiüng: “Meáwan ngo majneaj leaw asajüw ic, leaw arangüw, tiün andiüm wüx ximbas”. ⁴Cos meáwan leaw tarangüch tiül Mipoch Teat Dios tanomb, aag ayaj tarangüch maquiaacheranaats wüx. Aag ayaj ambeol icoots majawaats majneaj wüx leaw teamacüliiüts, müüch icoots maiücaats wüx, majawaats apmambeol icoots Teat Dios. ⁵Malüy Teat Dios neech mapac omeaatsaran, neech icoots maiücaats wüx cuajantanej, müüch icoots majlüyiüts nöiquian omeajtsaats nop alinop atnej Teat Cristo andiüm. ⁶Quiaj nöiquian masajaats najneajay arang Teat Dios miteat Miteatiiüts Teat Cristo.

Tasoiquiw nipilan ngome judío alndom mawüw wüx asoetiw

⁷Atquiaj icona erndeacan mequüijpan nop alinop, ijiiürayon lasta atnej Teat Cristo ajiür icoots lasta. Quiaj apmanderac najneaj wüx Teat Dios. ⁸Naleaing sasaj icon, Teat Cristo tiün mambeol nipilan judío majüiquich naleaing Teat Dios lamarang leaw lamapiüng apmarang. Atquiaj tarang Teat Cristo para alndom majlüy leaw Teat Dios tasaj tanomb xexejchiün. ⁹Aton Teat Cristo tiün para mapac omeajtsüw mayambüw Teat Dios ajciwa nipilan ngome judío, cos ajiür nejiw lasta. Atnej apiüng tiül Mipoch Teat Dios:

Xique sanandeac wüx minüt tiül nipilan
ngome judío,

sanataag cantar himnos wüx ique.

¹⁰ Apiüng alinoic tiül Mipoch Teat Dios:
Ich mapac imeajtsan icona nipilan
ngome judío

nóiquian mequiijpan nipilan judío.

¹¹ At apiüng alinomb:

Icona nipilan monaw palpálwüx iüt isa-
jan Teat Dios najneajay ajliüy.

Aton meáwan nipilan indeacan
nguineay najneajay arang Teat
Dios.

¹² Isaías aton tarang wüx nawig:
Apmajmel nop nenajiüt naw tiül
micualtiw micual Isaí,
nej apmajlüy wüx palpálwüx iüt;
nejiw apmacüliw aaga nenajiüt quiaj
mambeol nejiw.

¹³ Maltiy Teat Dios, aaga nembeol
meiücan wüx leaw almajlüy, müüch
icon mapac imeajtsan xeyay, mejlüyiün
najneaj mejawan nop alinop, meyacan
imeajtsan wüx nej. Quiaj aaga Nangaj
Espíritu ocueaj Teat Dios apmüüch icon
meiücan wüx, ngana paxiüm meciüliün
leaw temecüliün.

¹⁴ Xecojow xechijquiaw, xique sajaw
majneaj icona xeyay najneaj imeajtsan,
at ijawan nguineay alndom mepajan
ocueaj nop alinop. ¹⁵ Naleaing tiül a
nawiig cam nguijai tayacas tiül napac-
pac poch nüüch leaam imeajtsan wüx
meáwan aag ayaj. Teat Dios tajíür xic
lasta; ¹⁶ tayac xic narang najiüt ocueaj
Teat Cristo, nasaj nipilan ngome judío
mayariw andeac Teat Dios, para ma-
jlüiyi at nejiw noic najneajay nichech
leawa Teat Dios andiüm. Cos Nangaj Es-
píritu lamüüch nejiw majlüiyi ocueaj
Teat Dios.

¹⁷ Xique nganüy xeyay apac ximeaats
wüx aaga najiüt lanarang ocueaj Teat
Dios, cos sajlüy nöiquian naquiiüb Teat
Cristo. ¹⁸ Xique ngo nandium napiüng
wüx alinoic najiüt, sandeac áagan wüx

najiüt ocueaj Teat Cristo, cos nej ambeol
xic nüüch mayariw andeac nej ajcüwa
nipilan ngome judío. Nejiw andüjpiw
Teat Cristo wüx leaw sandeac, at wüx
leaw Teat Dios tüüch xic narang. ¹⁹ Cos
Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios tüüch
xic narang ateócan leaw ngome aag
ajaraw. Atquiaj tasajas nipilan nguineay
Teat Cristo awün nisoet, nawas tiül
cambaj Jerusalén sajüy tiül meáwan
cambaj leaw tattüchiüs tiül iüt Ilírico.

²⁰ Xique sayamb namb nasaj nipilan
niüng nganaw manguiayiw aaga najneaj
nanderac wüx Teat Cristo, ngana narang
najiüt niüng alinop lamawitich marang.

²¹ Tarangas atnej larangüch tiül Mipoch
Teat Dios, cos apiüng:

Apmajawüw nej ajcüwa leawa nómban
ngome áag masoiquiw wüx nej,
jane nganaw manguiayiw wüx nej, nejiw
apmayariw andeac nej.

Teat Pablo apiüng apmamb andüy Roma

²² Pares ngo matüch namb najaw
icon, masey xeyay tandüumas namb.

²³ Pero nganüy cos lanandondoch
xenajiüt ocueaj Teat Dios tiül aaga
cambaj cam, aton cos lamajiür xeyay
neat sandiüm namb najaw icon;

²⁴ nganüy sapiüng wüx sanamb España
sanamong niüng ijlüyiün. Quiaj
apmandeacaats maquiijpaats nop
alinop, mapac omeajtsaats nöiquian.
Condom sandiüm membeolan xic
namong namb más ningüiün. ²⁵ Nganüy
ombas sanamb Jerusalén najoy mamb
tomiün nambeolüw mondüüb Teat
Cristo tiül Jerusalén. ²⁶ Cos mondüüb
Teat Cristo monaw tiül iüt Macedonia,
at monaw tiül iüt Acaya tapiüngüw
najneaj mamiüçüchiw quiriw tomiün
mambeolüw mondüüb Teat Cristo

leaw ngo majiür, monlüy Jerusalén.
²⁷ Naleaing nejiw tapiüngüw najneaj
mambeolüw leaw ngo majiür, monlüy

tiül Jerusalén, cos nejiw masey ngome judío nejiw, tüjndiw aaga najneajay mipoch Teat Cristo. Nganüy nejiw aton netam mambeolüw mondüüb Teat Cristo monlüy tiül Israel wüx cuajantanej leaw ngo majiürüw.²⁸ Nganüy sapiüng wüx landoj xiün nayac meáwan tomiün, nandondoch leaw teanarang, quiaj sanamong niüng ijlüyiün, ndoj sanamb España.²⁹ Xique sajaw majneaj nguineay Teat Cristo apmambeol xic, müütch mapac ximeaats xeyay wüx sanapeay niüng ijlüyiün.

³⁰ Xecojow xechijquiaw, nganüy satün icueajiün membeolan xic, metüniün ocueaj Teat Dios mambeol xic xeyay. Aag ayaj sasaj icon, cos ajlüyiiüts nójiquian maquiiüpaats Miteatiiüts Teat Cristo, aton cos ajiürayoots lasta atnej andiüm Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios.³¹ Itüniün ocueaj Teat Dios mambeol xic, ngana masapiüw xic nipi-lan moncüy majaw xic monlüy tiül iüt Judea. Aton itajcan orar para mayariw najneájan leaw sajoy mamb nüüch ajiüwa mondüüb Teat Cristo leaw ngo majiür, ajiüwa monlüy tiül Jerusalén.³² Atquiay alndom natüch niüng ijlüyiün mapac ximeaats naquiiüb icon, sitiül Teat Dios andiüm. Quiaj sanaxood quiriw naquiiüb icon.³³ Teat Dios, aaga neech monajneaj tiül omeajtsaats majlüy maquiiüb icon. Amén.

Atepeay anopnopopoj

16 Nganüy sanüütch mamb müüm Febe, apmamb quiaj majaw icon, ingochiün najneaj. Cos nej ajiür najiüt tiül mondüüb Teat Cristo monlüy tiül cambaj Cencrea.² Itepeayiün, in-gochiün najneájan atnej netam man-gocheran meáwan monyar andeac Teat Dios. At imbeolan wüx cuajantanej netam nej, cos nej lamambeol xeyay jan-gantanej; ata xique aton lamambeol xic.

³ At aton itepeayiün teat Aquila at mintaj nej müüm Priscila. Nejiw xeyay tambeolüw xic wüx sarang minajiüt Teat Cristo.⁴ Cos nejiw aton tajlüiyiwi tiül xeyay naél wüx tambeolüw xic ngana mambiy xic niplan. Pares süütch nejiw gracias xeyay, ngome xíquian quiaj, aton meáwan monyar andeac Teat Cristo leaw ngome judío nejiw, üjchiw nejiw gracias aton.⁵ Itepeayiün meáwan mondüüb Teat Cristo leaw canchiüjow aniüngiüw teat Aquila. At itepeayiün xeamigo teat Epeneto, cos nej ombas mayar andeac Teat Cristo tiül iüt Acaya.⁶ Itepeayiün aton müüm María, cos nej lamarang xeyay najiüt ocueaj Teat Dios tiül icona.⁷ At itepeayiün teat Andrónico at teat Junias, ajiüw ayaj micual xefüt, aton taquiiübasütiüw tiül manchiüc. Nejiw xowüy ajiür nejiw lasta meáwan apóstoles, aton ombas mayariw andeac Teat Cristo, teoj a xique.

⁸ Itepeayiün teat Amplias, xique xowüy sajiür lasta wüx minüt Teat Dios.⁹ Itepeayiün teat Urbano, nej nembeol xicon wüx minajiüt Teat Cristo. At a teat Estaquis itepeayiün. Xique xowüy sajiür lasta.¹⁰ Itepeayiün teat Apelles, nej xeyay ajiüiquich andüüb Teat Cristo. At itepeayiün meáwan acualaats teat Aristóbulo.¹¹ Itepeayiün teat Herodión, micual xefüt. At itepeayiün acualaats teat Narciso, ajiüw monyar andeac Teat Cristo.¹² Itepeayiün müüm Trifena, at müüm Trifosa, nejiw mimonrang minajiüt Teat Cristo; átan mimümaats Pérsida, cos nej lamarang xeyay najiüt aton.¹³ Itepeayiün teat Rufo, nej nop naxey leaw tarriüid nej Teat Cristo. Aton mimüüm nej itepeayiün, cos ajlüy atnej xemüüm aton.¹⁴ Itepeayiün teat Asíncrito, teat Flegonte, müüm Hermas, teat Patrobas, teat Hermes, at meáwan leaw aquiüjpüw nejiw itepeayiün aton.¹⁵ Itepeayiün teat Filólogo, müüm Julia, teat Nero, at michiig najtaj nej. Aton

itepeayiün teat Olimpas at meáwan monyar andeac Teat Cristo monlüy quiaj.

¹⁶ Meáwan icon itepeayiün nop alinop, müüch mapac imeajtsan. Aton meáwan noicnoic ajlüy mondüüb Teat Cristo atepayiw icon aton.

¹⁷ Xecojow xechijquiaj, sasaj icon netam mejawan wüx ajcüwa nipilan leaw andiümüw mayaciüw icon wüx naél, mayaciüw moncüy tiül icona. Ajcüw ayaj ngo marangüw atnej terquiaachayon wüx. Icueatiün ajcüw ayaj, nde mequiiüpán. ¹⁸ Cos ajcüwa nipilan quiaj ngome minajüi Miteatiiüts Teat Cristo arangüw; ajcüw ayaj nejíwan quiaj andiümüw. Nejiw ajiürüw nguineay mawtiywüyiw nipilan; alndom mawaijchaw mondüüb Teat Cristo leaw nganaw majaw xeyay. ¹⁹ Cos xeyay languiayaran nguineay icona xeyay iyacan imeajtsan wüx merangan andiüm Teat Dios, pares apac ximeaats xeyay. Pero aton sandiüm mexoman imeajtsan más xeyay wüx irangan najneaj; ngo metam mexoman imeajtsan para merangan ngo majneaj. ²⁰ Teat Dios aaga neech monajneaj tiül omeajtsaats, apmamebol icon mecuüjchiün tiüt aaga Satanás. Miteatiiüts Teat Cristo mambeol icon, müüch icon monojneaj.

²¹ At aton atepay icon teat Timoteo, nej nembeol xic wüx aaga najiüt sarang. At atepayiw icon teat Lucio, teat Jasón,

y teat Sosípater. Nejiw micual xeíüt aton.

²² At a xique Tercio nerangas aaga nawiig cam ocueaj teat Pablo, xique aton satepeay icon wüx minüt Teat Cristo.

²³ At aton teat Gayo atepay icon, xique aniüng nej sacül. Aton aniüng nej canchiüjow meáwan monyar andeac Teat Cristo. At teat Erasto, nesap mitomiüin aaga cambaj cam, atepay icon aton; at teat Cuarto atepay icon.

²⁴ Miteatiiüts Teat Cristo mambeol meáwan icon. Amén.

Andondoch andeac, andeac najneajay wüx Teat Dios

²⁵ Nganüy marangaats casa Teat Dios, masajaats najneaj arang, cos nej alndom mambeol icon mejawan más xeyay wüx leaw tasajas icon, nguineay lamawün isoetiün Teat Jesucristo. Aag ayaj Teat Dios ngo müüch nejinguind majaw aaga ayaj tanomb. ²⁶ Pero nganüy Teat Dios lamüüch icoots majawaats aag ayaj, cos mondeac andeac Teat Dios monlüy tanomb tarangüw wüx nawiig. Nganüy meáwan nipilan netam manguiayiw aag ayaj, cos Teat Dios almapac meáwan nüt, y tapiüng meáwan palpálwüx ajlüy nipilan netam manguiay andeac nej, marangüw leawa nej andiüm.

²⁷ Pares apmarangaats casa Teat Dios meáwan nüt, néjan quiaj nendüy; masajaats najneajay arang wüx minüt Teat Jesucristo. Amén.

*Anoic nanderac arang wüx nawiig San
Pablo müüich minipilan Teat
Cristo moncül tiül Corinto*

1ª CORINTIOS

Atepeay

1 Xique Pablo nop apóstol ocueaj Teat Jesucristo, cos Teat Dios tayac xic narang. Nganüy cam saquiiüb teat Sóstenes. ²Xicona satepeayiün icon meáwan monyar andeac Teat Cristo moncül tiül cambaj Corinto; icona aton micual icon Teat Dios cos tayamb icon mejlüyiün nangaj nóiquian mequiiüpjan meáwan nipilan leaw andüjpiw Miteatiiüts Jesucristo. ³Sandiüuman Miteatiiüts Dios at Miteatiiüts Jesucristo müjchiw icon mimonajneajiw, at mejiúran noic omeajtsan najneajy.

Teat Pablo üüch gracias Teat Dios

⁴Xique ajlüyay nüüch gracias Teat Dios cos nej lamüüch icon mimonajneaj nej ajcan ijlüyiün nóiquian mequiiüpjan Teat Cristo Jesús. ⁵Cos indüjpiün Teat Cristo Jesús, quiaj Teat Dios lamambeol icon wüx meáwan indeacan, at meáwan leaw netam mexoman imeajtsan wüx. ⁶Ninguiaj ajüic naleaing leaw tasajas icon wüx Teat Cristo. ⁷Pares nganüy lamejiúran meáwan najneaj leaw Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios tapiüng apmüüch. Lamejiúran aag ayaj tatow tam mecüliün mapeay Miteatiiüts Jesucristo. ⁸Nej apmambeol icon ngo mejiúran niuajind nisoet wüx aaga nüt apmjaw wüxasoeteran wüx nej aliüc alinomb. ⁹Cos Teat Dios leawa lamayac mipoch nej marang, aag ayaj apmarang. Nejay Teat Dios tayamb icon mejlüyiün nóiquian mequiiüpjan Micual nej Miteatiiüts Jesucristo.

Ngo majlüyiw nóiquian

¹⁰Xecojow xechijquiaw, satün xeyay icueajiün wüx minüt Miteatiiüts Jesucristo; malüy sapiüng nguineay mejlüyiün nóiquian. Nde mbajcameron meriowan palpálwüx; netam mejlüyiün noic nej imalan, noic nej imeajtsan. ¹¹Xecojow xechijquiaw, sasaj icon aag ayaj cos xique lanasoic nguineay tenguijal ijlüyiün; tasajuw xic altiüil monaw anüng Cloé. Apiünguw ajlüy moncül tiül icona. ¹²Nganüy sandiüüm nasaj icon nguineay sanguiay temendeacan; cos altiüil icon apiüng: "Xique sandüüb teat Pablo", aw; altiüil apiüng: "Xique sandüüb teat Apollos", aw; altiüil apiüng: "Xique sandüüb teat Cefas", aw; aton altiüil apiüng: "Xique sandüüb nejay Teat Cristo", aw. ¹³¿Neola, mbich ajlüy acas Teat Cristo? ¿Ngwüy, tamb wüx cruz a Pablo mangüy isoetiüin? ¿Ngwüy, teyariün yow wüx minüt Pablo? ¹⁴Xique süüch gracias Teat Dios, cos ngo nüüch yow nejinguind icon; áagan teat Crispo tütchiüs yow, aton teat Gayo. ¹⁵Pares nejinguind ngondom mapiüng nej tayar yow wüx minüt Pablo. ¹⁶At aton tütchiüs yow acualaats Estéfanos. Lango leaam ximeaats sitiül tütchiüs yow alinop. ¹⁷Cos Teat Cristo ngo müüch xic niün nüüch yow nipilan; nej tüüch xic niün napiüng wüx nguineay alndom mawaran wüxasoeteran. Áag ngo nan-deac naél poch nerangrangüy wüx atnej xique xeyay saxom ximeaats. Naleaing sandeac ngo maél ngana mapiürang ngo membeat tandemow wüx cruz Teat Cristo.

Teat Cristo ajüiquich nguineay omeaats Teat Dios

¹⁸Ajciwa nipilan leaw apndrom ombasüw tiül aaga xeyay ngo majneaj apiünguw chach miün aaga tenguijal anderac wüx nguineay Teat Cristo tandemow mangüy isoetiüts. Pero aaga najneaj

nanderac wüx nguineay Teat Cristo lamawün icoots wüx asoetiiüts ajüíquich Teat Dios alndom marang cuajantanej.¹⁹ Cos Teat Dios apiüng tiül mipoch nej: Xique sanandrooch mifis leawa nepiüng xowüy landüy;

sanajuíquich ngo majawüw nicuajind.

²⁰Jow nganiyü, ¿wül, cuajpar leaw nepiüng xeyay andüye? ¿Wül leawa nepiüng xeyay andüy wüx aaga poch tüünd Moiséa? ¿Wül leawa nepiüng ndoj ombas mandeac leaw almajlüy wüx aaga nganiyü nüt cama? Wüx meáwan aag ayaj Teat Dios lamapiüng nejiw ngo mandüiyiw nicuajind, ajlüiyiw atnej nop chach. ²¹Cos Teat Dios nde tanomb lamajaw nipilan ngondom maxomüw nej nejeyéjan quiaj, pares tajaw najneaj mawün wüx asoeteran ajciüw leaw apmayariw andeac nej, masey nipilan apiüngüw chach poch sandeacan, ngo membeat.

²²Nipilan israel apiüngüw aaga poch sandeacan ngo membeat cos andiümüw majawüw ateócan; at nipilan griego ayambyambüw nguineay alndom majawüw wüx meáwan cuajantanej con mifisiüw nejiw. ²³Naleaing xicona sandeacan wüx nguineay Teat Cristo tandeow wüx cruz; aag ayaj nipilan israel ajtochiw wüx cos ngo mandiümüw manguiayiw. Nganüy nipilan ngome israel apiüngüw ngo membeat aaga nanderac quiaj, cháchan.

²⁴Pero ajciüw leawa Teat Dios lampaj majlüiyiw micual nej, masey nipilan israel, masey nipilan griego, nejiw ajawüw áagan Teat Cristo alndom müüch nejiw mayariw nej andeac, at majiüriw fis maxomüw Teat Dios. ²⁵Masey altiül apiüngüw ngo membeat leawa tarang Teat Dios, pero Teat Dios axom omeaats xeyay, ngo matnej nipilan monpiüng nendüiyiw. At masey apiüngüw Teat Dios ngondom marang nicuajind, naleaing ajawaats Teat Dios

alndom marang xeyay cuajantanej, ngo matnej ajciüwa nipilan leawa monpiüng nejiw alndom marangüw cuajantanej. ²⁶Xecojow xechijquiaw, ich leaamimeajtsan nguineay tejlüyiün wüx tarriiid icon Teat Dios. Ngo majlüy tiül icona mondüyndüy wüx cuajantanej wüx aaga iüt cam. Aton ngo majlüy tiül icona xeyay natangtang monajiü; at ngo majlüy tiül icona xeyay netam ajlüy nipilan. ²⁷Naleaing, Teat Dios lamarriiid leaw ngome nendüy xeyay cos atquiaj apmüüch maxing leaw apiüng xowüy landüy. At tarriiid leaw napiürang ngo membeatiw, cos atquiaj alndom müüch maxing monpiüng nejiw xowüy lambeatiw. ²⁸Aton tarriiid nipilan leaw apiürrang ngo membeat, at leaw napiürang cuane ajpar. Atquiaj tarang Teat Dios para majüíquich lango membeatiw leaw apiürrang wüx ombasiuw nejiw xeyay nembeatiw. ²⁹Atquiaj nejinguind ngondom merangrangüy teombas Teat Dios. ³⁰Naleaing cos Teat Dios andiüm, pares ijlüyiün nöiquian mequiüjpan Teat Cristo. At Teat Dios lamüüch icoots mendiüyiiüts wüx andüjpiiüts Teat Cristo. Nganiyü ajlüyiiüts najneaj, ngo majiüraats nicuajind nisoet teombas Teat Dios cos nej tawün icoots wüx. ³¹Mipoch Teat Dios apiüng: "Jane nind arangüy casa, ich marang casa Teat Dios", aw.

Taquiaach nejiw áagan wüx Teat Cristo

2 Pares xecojow xechijquiaw, ninguiünt wüx tambas niüng ijlüyiün nasaj icon nguineay tarang Teat Dios mawün icoots wüx asoetiiüts, ngo nasaj icon at xic nop xowüy landüy, at ngo nasaj icon naél poch. ²Tapiüngas ngome sanaquiaach icon wüx cuajantanej alinoic, sanaquiaach áagan wüx Teat Cristo leaw tamb wüx cruz

mandeow mangüy asoetiiüts. ³Ijawan wüx tajlüiüüs niüng ijlüiüün, xique ngo nerangrangüy napiüng xíquian quiaj alndom narang cuajantanej. Naleaing timbolas, tambeapmbeap xic. ⁴Wüx tandeacas nasaj icon wüx Teat Cristo, ngo nandeac atnej xowüy lasandüy. Tejawan nguineay tambeol xic Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios majüüiquich leaw tarangas aag ayaj minajiüt Teat Dios. ⁵Atquiaj tarangas para mepiüngan nejay Teat Dios nembeol icon meyariün andeac nej, ngome alngün nipilan xeyay axom omeaats mandeac.

Nangaj Espíritu üüch majawaats nguineay ajlüy Teat Dios

⁶Naleaing nguiaj saquiajchiün wüx leaw xowüy laél, cos leawa latangüw wüx Mipoch Teat Dios alndom manguiayiw. Aaga sandeacan quiaj ngome ocueaj monpiüng nendüiy wüx a iüt cam, at ngome mifis montang monajiüt, cos ajcüw ayaj najen apndrom ombasiüw. ⁷Naleaing sandeacan aaga poch leaw Teat Dios üüch xicon. Aag ayaj nomb ngo manguiayaran cos nej ngo majüüiquich nguineay apmarang. Naleaing nej tajaw nguineay apmarang, nguineay apmawün icoots wüx, nde wüx nganaw marang a iüt cam. ⁸Nejinguind montangtang monajiüt monlüy nganüy cam ngo majawiüw nguineay andiüm marang Teat Dios. Cos sitiül tajawiüw aag ayaj, ngome tayaciüw wüx cruz Teat Cristo, aaga najneajay imiün tiül cielo. ⁹Atquiaj aton tarangüch tiül Mipoch Teat Dios, cos apiüng:

Ajlüy cuajantanej najneajay leaw ngome
áag ajaraw,
ngome áag anguiayaran,
ngome áag ajmel tiül omalaran.
Teat Dios lamarang aag ayaj müüch
meáwan mondiüm nej.

¹⁰Teat Dios tüüch miün aaga Nangaj Espíritu mambeol icoots majawaats aag

ayaj. Cos Nangaj Espíritu ajaw meáwan cuajantanej ocueaj Teat Dios, masey xowüy laxotüy.

¹¹¿Jane alndom majaw cuajantanej leawa almajlüy tiül omeaats nop niplana? Nejáyan quiaj ajaw cuane ajlüy tiül omeaats nej. Atquiaj aton nejinguind ngondom majaw leawa almajlüy tiül omeaats Teat Dios, áagan a Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios nejaw aag ayaj. ¹²Icootsa ngo mayajcaats tiül omeajtsaats atnej ayajcüw altiül niplan; pero ayajcaats tiül omeajtsaats atnej andiüm Nangaj Espíritu, aag ayaj lamüüch icoots Teat Dios. Quiaj alndom majawaats leawa lamüüch icoots Teat Dios. ¹³Wüx aag ayaj xicona sandeacan, ngome atnej axom omeaats niplan ningüy wüx iüt; ngwüy sandeacan leaw aquiaach xicon Nangaj Espíritu. Cos aaga poch leawa saquiajchiün, aag ayaj poch leaw asaj xicon Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios.

¹⁴Meáwan nipilan leawa ngo majiür Nangaj Espíritu tiül omeaats nej ngondom majaw cuane Nangaj Espíritu andiüm müüch, cos nej apiüng aag ayaj atnej ngo membeat nicuajind. Cos niquimas ngondom majaw wüx aag ayaj sitiül Nangaj Espíritu ngo mambeol nej majaw. ¹⁵Cos leaw nembeol nej Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios alndom majaw cuane najneaj, cuane ngo majneaj. Pero pálwüx nipilan ngondom majawiüw nguineay omeaats leaw ambeol nej Nangaj Espíritu. ¹⁶Atnej ajlüy tiül Mipoch Teat Dios, cos apiüng: “¿Jane alndom majaw leaw alwüx omeaats Teat Diosa? ¿Ngwüy, jane alndom maquiaach neje?” Nganüy icootsa leaw ajiüraats Nangaj Espíritu alndom maxomaats omeajtsaats wüx leaw apiüng Teat Cristo.

Monbeol wüx minajiüt Teat Dios

3 Xecojow xechijquiaw, ningenüüt ngondom naquiaach icon matnej

nipilan leaw ambeol nejiw Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios, cos tealeámban merangan leaw indiüman icona, ngome leaw andiüm Teat Cristo. Pares taquiajchiüs icon atnej maquiajchich nop nine leaw nganaw majaw nicuajind. ²Cos icona tejlüyiün atnej nop nine tealeámban achech, nganaw ndom ombas üet, pares ngondom naquiaach icon matnej natang nipilan. Átan nganüy, nganaw ndom cos ngondom meyariün. ³Tealeámban nganaw merangan leaw andiüm Teat Dios; naleaing temerangan leaw icona indiüman. Cos tealeámban ngo majneaj mejawan nop alinop, ijciyiün icoyónan quiaj, at lambajcaron mejlüyiün palpálwüx. ¿Neol terangan atquiaja? Cos tealeámban merangan atnej arangüw pálwüx nipilan. ⁴Altiül icona apiüng: “Xique sandüüb teat Pablo”, aw. Altiül apiüng: “Xique sandüüb teat Apolos”, aw. ¿Pues neol terangan atquiaja? Cos nganaw merangan atnej andiüm Teat Cristo; aliün merangan atnej arangüw meáwan nipilan.

⁵¿Cuane neje a Pablo? ¿Cuane neje Apolos? Xicona monrang minajiüt Teat Dios xicon, masey tasajasan icon meyariün andeac Teat Cristo; cos Teat Dios tüüch xicon sanopnopon aaga najiüt leaw netam narangan. ⁶Xique tapiüras Mipoch Teat Dios tiül icona; condom tiün Apolos tambeol icon alquiriw. Aag ayaj atnej wüx nop apmateow leaw lan-doj apiürüch. Condom Teat Dios tüüch icon metangan wüx Mipoch Nej. ⁷Aaga nepiür nicuajind nej; at neteow nicuajind nej. Leawa más nembeat, aag ayaj Teat Dios, cos nej nerang meáwan, nej netangüch cuajantanej. ⁸Pues leawa nepiür, at leawa neteow atanej ajlüiyi. Teat Dios apmüüch anopnopoots leaw netam maxomaats wüx aaga najiüt tarangaats. ⁹Xicona monrang minajiüt

Teat Dios, nganüy icona ijlüyiün atnej noic corrüil ocueaj nej.

At ijlüyiün atnej nop iüm ocueaj Teat Dios leaw nej teamawitich. ¹⁰Teat Dios lamambeol xic narang minajiüt nej, najlüy atnej nop nerang iüm leawa neyac tiüt piedra witiow wüx iüm. Condom alinop tenguijal mambeol icon, aag ayaj atnej teamajüyich wüx alquiriw. Nganiüy netam majaraw nguineay apmajüyicheran wüx alquiriw. ¹¹Cos aaga najiüt lawitiow marangüch, aag ayaj minajiüt Teat Dios. Teat Cristo ajlüy atnej aaga piedra witiow wüx iüm. Naleaing nejinguind alinop ngondom mayac alinoic witiow wüx iüm. ¹²Jane tanaámb matangüch aaga najiüt lawitiow quiaj, ich majaw cuane apmayac wüx. Cos sitiül apmayac oro, tengwüy plat, tengwüy natsüjjay ombas piedra, aag ayaj ngo mandaab. Pero sitiül apmayac xiül, tengwüy soex, tengwüy miolam naxiül, pues apmandaab. ¹³Nganiüy apmajüic nguineay arangüw najiüt, cos wüx nüt Teat Dios apmajaw wüxasoeteran, quiaj aaga biümb apmajüiquich sitiül tarang najneaj. Condom apmajüic jane tafüc minajiüt nej, jane tandaab ocueaj, cos biümb apmajüiquich. ¹⁴Sitiül aljane tafüc minajiüt nej, ngo mandaab, nej apmüünd leaw netam maxom wüx. ¹⁵Pero sitiül aljane tandaab minajiüt nej, quiaj nej ngome apmaxom wüx nicuajind; masey nej apmaw wüx, biümb ngome apmambel nej.

¹⁶¿Neol ngo mejawana, icona at icon noic templo ocueaj Teat Dios, at Nangaj Espíritu acül tiül imeajtsana? ¹⁷Sitiül aljane apmaquiaach icon ngo matnej apiüng Teat Dios, Teat Dios apmandrooch nej ombas, cos icona aaga templo ocueaj Teat Dios, aaga templo quiaj nangaj.

¹⁸Nde merwaiichayon icoyónan quiaj; cos sitiül aljane tiül icona mapiüng nej xeyay ajaw wüx cuajantanej leaw al-

majlüy nganüy cam, ich marang atnej ngo majaw nicuajind, cos quiaj alndom mambeol nej Teat Dios maxom omeaats wüx cuajantanej.¹⁹ Cos aaga fis leaw ajiür nipilan ningüy wüx iüt, Teat Dios ajaw aag ayaj chach miün. Atquiaj apiüng tiül Mipoch Teat Dios: "Teat Dios apmasap nejiw wüx aaga fis apiüngüw ajiürtüw, aag ayaj nejeyéjan quiaj aycayej tiül naél", aw.²⁰ At apiüng: "Teat Dios ajaw nguineay apiüngüw ajciüw leaw apiüngüw xeyay ajawüw, aag ayaj ngo membeat nicuajind", aw.²¹ Nde merangrangayon mendüüpiün nipilan cos icona ineayiün meáwan cuajantanej almajlüy.²² Masey Pablo, masey Apolos, masey Pedro, masey a iüt cam, masey wüx nepacan nejneajüin, tengwüy masey mendeowan, masey leaw apmemongochiün nganüy, tengwüy leaw apmemongochiün alinoic nüt; pues najneaj meáwan aag ayaj.²³ Cos icona micual icon Teat Cristo, at Teat Cristo naleaing Micual nej Teat Dios.

Minajiütüw apóstoles

4 Sandiüuman majaw nipilan que xicona mimonrang minajiüt Teat Cristo; sajlüyiün wüx minajiüt nej naquiajchiün meáwan leaw Teat Dios lamüüch xicon najawan, leawa nomb ngo majüüquich.² Nganüy ajawaats jangantanej ajiüy wüx minajiüt alinop, netam marang najneaj leaw asaj nej minatang nej.³ Xique ngo metam mesajan xic cuane sarang, at leaw apmapiüngüw monajiüt wüx xique. At xique aton ngondom napiüng nguineay sarang.⁴ Naleaing xique sayaag tiül ximeaats ngo narang nicuajind ngo majneaj; pero ngome wüx aag ayaj alndom napiüng ngo najiür misoet, cos Teat Dios ajaw meáwan leaw sarang.⁵ At icona nde meyacan asoet alinop wüx nganaw mandilil Teat Cristo, cos wüx nej lapeay, nej apmüüch

majüic leaw naxoraad, leaw ngo majaraw. Aton apmajüüquich leaw altiül omeajtsaats anopnopoots. Condom Teat Dios apmandeac nguineay tarangaats anopnopoots.

⁶ Xecojow xechijquiaw, aag ayaj teanasaj icon wüx xique, at wüx Apolos, nguineay sarangan, para mejawan nguineay netam merangan leaw apiüng tiül Mipoch Teat Dios. Ngondom mepiüngan pálwüx, nganandot aljane apmarang casa nop, tengwüy majcüy majaw alinop.⁷ Jow ique, ¿neol tepiüng ique irang najneaj, nganüy alinop ngwtiye? Jow ique, ¿cuane almejíür sitiül ngo müüch ic Teat Diosa? Ngwüy sitiül teaand, ¿neol terangrangüy wüx atnej íquian quiaj texoma?

⁸ Nganüy iyajcan ijiüran meáwan cuajantanej leaw netam icon wüx minajiüt Teat Dios; at iyajcan atnej ngo majlüy nicuajind leaw ngondom imbasan merangan; ajiüic atnej lango netaman. Maltiy naleaing irangan atnej arang nop natang niüng ajiüy Teat Dios, cos quiaj alndom majlüyiüts nöiquian wüx minajiüt Teat Dios.⁹ Nguiaj sapiüng Teat Dios tayac xicon narangan apóstoles para najarawan atnej ngo nembeatiün nicuajind. Sajlüyiün atnej nipilan layacüch asoet mandeow. At lasajlüyiün atnej teasayacan majaw xicon nipilan; aton ángeles teamajawiüw xicon.¹⁰ Pues apiürang wüx xicona atnej nechachasan cos sandiüpiün Teat Cristo; nganüy icona ajiüic nerndüyiün wüx indüüpiün Teat Cristo. Apiürang xicona ngondom narangan nicuajind; nganüy icona ajiüic alndom merangan cuajantanej, masey icónan quiaj. Icona najneaj mejarawan; nganüy xicona ngo majneaj majaw xicon nipilan.¹¹ Masey tanaámb nganüy saiündan lop, saiündan yow, ngo najiüran sapixan, sajtolan, ngo najiüran saniüngan.¹² Aton sambichayon sapacan narangan najiüt

naag xiwixan. Sitiül aljane andeac ngo majneaj wüx ximbasan, xicona sasa-jan Dios mambeol nej. Wüx ajlüy xeyay moncüy, xicona saitücanan wüx.¹³ Masey nipilan andeacüw ngo majneaj wüx ximbasan, xicona ngo nangochiün ombeayiw cos sandiüman najneajiün naquiijpan tanaámb. Sajltiyiün at xicon nendeajndeaj, atnej nequiachquiach leaw nejinguind ngo metam nej.

¹⁴ Ngo narang aaga nawiig cam para nüüch icon monxing, ngwüy sarang para nambeol icon cos sayaag atnej xecual icon, sandiüüm icon xeyay. ¹⁵ Masey lamejiüran agajpowüw mil (10,000) monquiaach icon wüx Teat Cristo, naleaing ngo mejüran xeyay miteatiün, cos xíquian quiaj ombas naquiaach icon meyariün andeac Teat Cristo. ¹⁶ Pares sasaj icon netam mendüjpiün wüx leawa sarang.

¹⁷ Áag tüjchiüs mamb Timoteo majaw icon, cos sayaag nej ajlüy atnej xecual leaw sandiüüm xeyay; aton nej tanaámb andüüb Teat Cristo. Nej apmüüch leaam imeajtsan wüx nguineay netam mendüjpiün wüx leaw sarang cos sandiüüb Teat Cristo. Aag ayaj saquiaach tiül meáwan cambaj tiül meáwan niüng ajlüy minipilan Teat Cristo. ¹⁸ Naleaing sajaw altiül icona nganiüy apac omeaats, apiüngiüw xique lasamb nómban, lango nandilil najaw icon, pares tenguijal alombojchayej timbasan. ¹⁹ Nganiüy sapiüng najen sanamb najaw icon sitiül Teat Dios mandiüüm. Quiaj sanajaw nguineay arangüw ajctüwa monlombojchay quiaj, ngome áagan leaw andeacndeaciüw sanajaw, at sanajaw leaw arangüw. ²⁰ Cos najiüt tiül micambaj Teat Dios, aag ayaj ngome anderac miün, ajiüic wüx leaw Teat Dios arang. ²¹ ¿Ngün indiüman? ¿Sanamb ninguiaj nalic icona? ¿Ngwüy najneaj najaw icona najiür icon lasta, ngo najcüye?

Nop nerang xeyay ngo majneaj

5 Naleaing languiayaran lajlüy tiül icona nop nejiür minajtaj nej, lamaquiiüb ingow mimüm nej. Aag ayaj ngondom marangüch masey tiül nipilan leaw ngo mayar andeac Teat Dios, pero tiül icona lajlüy. ² ¡Nganiüy icona irangan ngo mejawan, tanaámb erlomboochayon! ¿Neol, ngo metam mamix imeajtsana, mejiüntsana? Netam mewüniün tiül icona aaga nerang atquiat quiaj. ³ Masey xique naleaing ngo najlüy niüng ijlüyiün, pero tiülan ximeaats sayaag atnej salniüng ijlüyiün. Áag taptiüngas nguineay netam marangüch wüx ombas aaga nerang atquiat quiaj. ⁴ Cos xique lanapiüng netam canchiümeron metüniün mambeol icon Miteatiiüts Jesucristo. Xique sayaag atnej najlüy naquiiüb icon, aton Miteatiiüts Jesucristo apmambeol icon maw icueajiün najneaj leaw apmerangan. ⁵ Condom, iyakan aaga naxey nerang atquiat quiaj teowix Satanás masey ndrom ombas micuerpo nej, cos miespíritu nej alndom maw wüx, wüx nüt aliüc Teat Cristo.

⁶ ¿Cuane wüx apmelomboochayon sitiül lamitsoj icon aaga nerang atquiat quiaj? Cos aaga ngo majneaj quiaj arang atnej arang levadura wüx apmayacüch tiül ajtsaj marang pan. Masey quiripite ayacüch, ndoj apmambich majüy tiül, müüch maxip meáwan ajtsaj. ⁷ Pares netam mewüniün aaga ngo majneaj tiül icona para mejlüyiün najneaj. Condom apmejlüyiün at icon jayats ajtsaj ngo majiür levadura. Aag ayaj apiüng wüx lajwan isoetiün, cos Teat Cristo tandem atnej quichech sap marang ichechiiüts wüx tamb wüx cruz, aag ayaj wüx nangos nüt pascua. ⁸ Netam marangaats aaga nangos nüt pascua quiaj, naleaing atnej apiüng omeajtsaats. Aag ayaj atnej müetiiüts pan ngo majmel levadura, cos

aaga levadura quiaj apiüng wüx nisoet. Ngondom marangaats aaga pascua wüx arangaats ngo majneaj, cos aag ayaj atnej müetiüts pan leaw ajiür levadura.

⁹ Tasajas icon tiül alinoic nawiig, nde mequiiüpán tiül leaw ajiürtw pálwüx najtaj tengwüy pálwüx naxey. ¹⁰ Aag ayaj ngo nasaj icon wüx meáwan nipilan leaw arangüw aaga nisoet quiaj, tengwiüy leaw nerreech, tengwiüy ne-need, tengwiüy monrang casa pálwüx dios. Cos sitiül apmerangan aag ayaj, quiaj netam meriowan ningüy wüx iüt.

¹¹ Tarangas aaga nawiig quiaj nasaj icon nde mequiiüpán nejinguind masey apiüng ayar andeac Teat Dios, sitiül tanaámb arang aaga nisoet quiaj; tengwiüy nerreech, tengwiüy nerang casa pálwüx dios, tengwiüy andeac ngo majneaj wüx alinop, tengwiüy nangün, tengwiüy ne-need. Pues aaga nerang atquiaj quiaj, ngondom meretiün mequiiüpán. ¹² Ngo metam najaw wüx asoetiw nipi-
lan leaw ngo mayar andeac Teat Dios, pero leaw ajlüiyiw tiül icoots netam mejawan wüx asoetiw nejiw. ¹³ Pares iwüniün tiül icona aaga nerang ngo majneaj quiaj. Pero leaw ngo mayar andeac Teat Dios, Teat Dios apmajaw wüx asoetiw nejiw.

Ngo metam masoic monajiüt wüx noic moncüy tíülan icona

6 ¿Jondot nop tiül icona apmajcüy aweaag alinop, neol tamb teombas monajiüt leaw ngo mandüüb Teat Diosa? Netam mamb teombas monyar andeac Teat Cristo. ² ¿Neol ngo mejawana, minipilan Teat Cristo apmajwiüw wüx asoet meáwan nipilan wüx iüta? Sitiül icona apmejawan wüx ombastiüw meáwan nipilan, ¿neol ngondom mejawan wüx leaw más ngo maéle? ³ ¿Neol ngo mejawana, icootsa apmajawaats wüx ombastiüw ángeles? ¿Neol ngondom majawaats wüx leaw más na-

pateay ningüy wüx a iüt cama? ⁴ Sitiül icona ijciyiün merjawayon wüx cuajantanej leaw ajlüy nganiüy cam; ¿neol teriümban teombas monajiüt leaw ngo majlüiyiw tiül icona? ⁵ Aag agüy sasaj icon cos netam mexinguian wüx. ¿Neola, ngo majlüiy tiül icona masey anop nexom omeaatsa, majaw wüx cuajantanej naél leaw ajlüy tiül monyar andeac Teat Cristo? ⁶ ¿Neol nganiüy netam nop icona mayac asoet alinop icona teombas jostis leaw ngo mandüjpíw Teat Cristo?

⁷ Naleaing xeyay ngo majneaj wüx aljane icona apmayac alinop teombas jostis. ¿Neol ngome más najneaj meiücan wüx aaga ngo majneaj arangüch wüx imbasan quiaja? ¿Neol ngome más najneaj meiücan wüx leaw najnot icueaj-jiün quiaja? ⁸ Pero sanguiay altiül icona más ngo majneaj teamarang, cos awajchaw y anojtiw ocueaj alinop.

⁹ ¿Neol ngo mejawana, leaw nerang ngo majneaj ngome apmajlüy tiül micambaj Teat Diosa? Nde merwaiichayon wüx aag ayaj, mepiüngan masey marangüw nisoet monench tengwiüy monüx. Nde mepiüngan najneaj marangüch casa pálwüx dios. Nde mepiüngan masey nop majiür minajtaj, tengwiüy minaxey, tengwiüy najtaj nejiür najtaj, tengwiüy naxey nejiür naxey. ¹⁰ At nde menejtüün, nde merangan reech, nde mengüniün, nde mendeacndeacan wüx ombas alinop, nde menojtüün aneay alinop. Cos meáwan leaw monarang atquiaj, ngome apmajlüiyiw tiül micambaj Teat Dios. ¹¹ Altıül icona nomb tarang meáwan aag ayaj, pero nganiüy Teat Dios lamawün icon wüx. Aag ayaj atnej lamajants icon müüch icon merangan najneaj. Lamawün isoetiün nómban cos teyariün andeac Teat Cristo, at cos Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios teamambeol icon.

Minipilan Teat Cristo netam marangüw najneaj

¹² Apiürang: “Nop alndom marang leaw andiüm, nejinguind ngo mapal”. Aag ayaj naleaing, pero ngome meáwan aag ayaj najneaj marangüch. Cos masey nop alndom marang meáwan, pero ngo majneaj sitiül apmarangüch leaw apmayac nej wüx marang ngo majneaj. ¹³ Aljane tapiüng: “Nüeteran netam majmel tiül otüengueran, at otüengueran netam nej nüeteran”. Nganüy sasaj icon Teat Dios apmandrooch ombas mijquiaw. Pares sasaj icon ngomeaag atam micuerpojaats merangayoots nisoet, pero naleaing tarangüchiiüts para marangaats casa Teat Dios, ndoj nej apmambeol icoots. ¹⁴ Atnej Teat Dios tapacüüch alinomb Teat Jesús, atquiaj apmapacüüch icoots alinomb, cos nej cuajantanej alndom marang.

¹⁵ ¿Neol ngo mejawana ajlüyiiüts nöiquian maquiiüpaaats Teat Cristo? ¿Nguineay apmijchiiüts micuerpojaats majlüy nöiquian maquiiüb nop najüyjüy najtaja? ¡Ngwiüy, aag ayaj niquimas! ¹⁶ ¿Neol, ngo mejawana, leaw ajlüy awaeaag nop najüyjüy najtaj ajlüy nöiquian maquiiuba? Cos apiüng tiül Mipoch Teat Dios: “Masey ajlüyiw ijpüw, pero atnej noic nej ajlüyiw”, aw. ¹⁷ Nganüy leaw lajlüy nöiquian maquiiüb Teat Cristo lajlüy nöiquian wüx miesíritu nej aton.

¹⁸ Nde mejiüran minajtajan tengwüy minaxeyiün. Cos cuajantanej alinoic nisoet leawa narangüch, aag ayaj andiüm wüx ombas alinop; pero leaw ajiür najtaj tengwüy naxey, aag ayaj arang nisoet andiüm miün wüx ombas nej. ¹⁹ ¿Neol ngo mejawana, icootsa ajlüyiiüts atnej templo ocueaj Nangaj Espíritu leaw Teat Dios tüüch miüna? Ngome icoyóot-san quiaj aneayayoots, marangaats leaw

andiümaats. ²⁰ Cos Teat Dios lamangüy xowtiy lambeat mawün icoots wüx asoetiüts. Nganüy netam marangaats casa Teat Dios wüx micuerpojaats at wüx miesíritu jaats, cos ocueaj icoots Teat Dios.

Andeac wüx angoch owixaran

7 Nganüy sanasaj icon wüx alacas poch leaw tetüniün menguiayıün xic tiül aaga nawiig terangan. Sapiüng naleaing najneaj sitiül nop naxey ngo majiür mintaj nej. ² Pero cos nots quiaj alndom marangüw ngo majneaj, pares najneaj anopnopojoj majiür mintaj nej, at montaj ich majiürüw minojow nejiw. ³ Nanojaran ich marang leaw netam marang maquiiüb mintaj nej; at aton najtajaran ich marang leaw netam marang maquiiüb minoj nej. ⁴ Najtajaran ngome aneay nej micuerpo nej, cos ocueaj minoj nej. At nanojaran ngome nej aneay micuerpo nej, cos ocueaj mintaj nej. ⁵ Pero jondot tendeacan mejlüyfünan acas nüt ngo mertüchayon, para metajcan orar mesajan Teat Dios wüx alcuane; aag ayaj najneaj sitiül ngome lercueatayon, nganandot aaga minatang nimeech Satanás mayac icon wüx merangan ngo majneaj.

⁶ Meáwan leawa lanasaj icon quiaj, aag ayaj sasaj icon najneaj merangan; ngo napiüng netam merangan. ⁷ Xique sapiüng najneaj sitiül meáwan monxey majlüy atnej sajliüy cam, cos ngo najiür xantaj; pero naleaing inopnopon ich marang leaw ayaag tiül omeaats Teat Dios lamüüch nej marang.

⁸ Xique sapiüng leaw nganaw majiür mintaj nej, tengwüy leaw lemben omal, najneaj majlüy néjan quiaj atnej sajliüy cam. ⁹ Pero sitiül ngondom maíuc wüx, pues najneaj ich mengoch owix ingow andiümdiüm alinop.

¹⁰ Nganüy sasaj icon leawa landoj angoch iwixan, masey ngome xique

sapiüng, aag agüy asaj icon Teat Dios: Najtajaran ngondom macueat minoj nej. ¹¹ Naleaing sitiül najtajaran apmacueat minoj nej nde maquiiüb alinop, ich majlüy néjan quiaj, tengwüy ich maquiiüb minoj nej alinomb. Átan nanojaran nde macueat mintaj nej.

¹² At aton meáwan aldemas, ich man-guiayiw leawa sanapiüng, masey aag agüy ngome Teat Dios nesaj xic, ngwüy xiquiáyan quiaj sapiüng: Sitiül nop neyar andeac Teat Cristo ajiür mintaj nej nganaw mayar andeac Teat Cristo, pero aaga najtaj najneaj ajlüy maquiiüb nej, nde macueat. ¹³ Átan nop najtaj neyar andeac Teat Cristo, sitiül ajiür minoj nej ngome neyar andeac Teat Cristo, pero sitiül aaga naxey najneaj ajlüy maquiiüb nej, nde macueat aton. ¹⁴ Cos aaga naxey nganaw mayar andeac Teat Cristo, nots quiaj apmandiüm wüx apmambeol nej mintaj nej. At nop najtaj leaw nganaw mayar andeac Teat Cristo, nots quiaj apmandiüm sitiül minoj nej apmambeol nej. Cos sitiül apmecueatayej, micualüw nejiw naél mayariw andeac Teat Cristo. Nganüy sitiül tanaámb aquiiübayer, nots quiaj Teat Dios apmambeol micualüw nejiw mandüpíw nej. ¹⁵ Sitiül aaga ngo mandüüb Teat Cristo quiaj, apmandiüm macueat minoj nej tengwüy mintaj nej, ich mecueatayej. Condom aaga neyar andeac Teat Cristo, masey naxey tengwüy najtaj, apmajlüy néjan quiaj, cos Teat Dios ngo mandiüm majlüy moncüy. ¹⁶ ¿Nguineay alndom mejaw ique najtajaran, sitiül alndom membeol minoj mayar andeac Teat Cristo alinoic nüte? ¿Jow ique nanojaran, nguineay alndom mejaw sitiül alndom membeol mintaj mayar andeac Teat Cristo alinoic nüte?

¹⁷ Pues wüx meáwan aag ayaj, inopnpon ich mayar marang leaw Teat Dios lamasaj nej marang. Atquiaj sasajüw marangüw tiül meáwan noicnoic ajlüy minipilan Teat Cristo. ¹⁸ Sitiül aljane

lajlüy circuncidado wüx tayar andeac Teat Cristo, ich majlüy atnej ajlüy. At sitiül aljane nganaw majlüy circuncidado, ich majlüy atánan quiaj. ¹⁹ Cos ngo membeat sitiül nop ajlüy circuncidado, sitiül ngwiyi. Leaw netam xeyay, aag ayaj marangaats leaw lamapiüng Teat Dios. ²⁰ Pares inopnpon ich majlüy atnej tajlüy wüx tayar andeac Teat Dios. ²¹ Sitiül aljane ajlüy najon mos nej wüx tayar andeac Teat Dios, nde mapiüng wüx. Pero naleaing sitiül axom nguineay alndom maw wüx aag ayaj, ich marang sitiül alndom. ²² Cos jane tajlüy najon mos wüx tayar andeac Teat Dios, nganüy ngome najon mos ocueaj Teat Cristo. Aton leaw ngome najon mos wüx tayar andeac Teat Cristo, nganüy ajlüy atnej najon mos, cos Teat Cristo apmüüch nej cuane marang. ²³ Teat Cristo tangüy nembeat xeyay para mawün icoots wüx asoetiiüts; pares nde merangan atnej nop mos leaw netam marang apiüng nipilan. ²⁴ Xecojoow xechijquiaw, netam inopnpon tanaámb mejlüyiün atnej tejlüyiün wüx tapaj icon Teat Dios.

²⁵ Nganüy xique sanapiüng nguineay alndom marangüw leaw nganaw men-goch owix. Pero naleaing ngome asaj xic Teat Dios; sanapiüng leaw sajaw cos Teat Dios lamajiür xic lasta, lama-jaw xique sanandec leaw andiüm nej. ²⁶ Xique sapiüng najneaj sitiül nop nipilan alndom majlüy atnej ajlüy, sitiül nop ajiür mintaj nej, tengwüy ngo majiür; cos ajüic tenguial ajlüy xeyay naél nganüy cam. ²⁷ Pero leaw alma-jiür mintaj nej, nde mandiüm macueat; at leaw ngo majiür mintaj nej, nde mandiüm mayamb. ²⁸ Pero sitiül nop nench apmengoch owix, aag ayaj ngome nisoet. At sitiül nop nüx apmengoch owix, aag ayaj ngome nisoet. Pero leaw apmengoch owixaw apmamongochiw naél. Aag ayaj sasaj icon, nganandot memongochiün aaga naél quiaj.

²⁹ Nganiüy xecojow xechijquiaw, sanasaj icon: Aaga nüt cam latequechej, laliüc mümb. Pares leaw nejiür mintaj nej, nde mayac omeaats áagan wüx mintaj nej, netam mayac omeaats wüx minajiüt Teat Dios. ³⁰ Sitiül aljane ajiünts, amix omeaats, pues ich mapac omeaats; at sitiül aljane apac omeaats, netam majiünts, majlüy triste. Leaw nengalüy, nde mayac omeaats wüx leaw apmangal cos aag ayaj ngome apmaíic meáwan nüt. ³¹ At leaw nejiür cuajantanej wüx a iüt cam nde mayac omeaats wüx áagan, cos meáwan najlüy wüx a iüt cam apndrom ombas.

³² Aag ayaj sasaj icon ngana meyacan imeajtsan wüx cuajantanej leaw alndom mapalpal icon. Cos leaw ngo majiür mintaj nej alndom mayac omeaats wüx minajiüt Teat Dios, wüx áagan leaw andium Teat Dios. ³³ Naleaing leaw nejiür mintaj nej netam mayac omeaats wüx cuajantanej leaw netam marang. At netam majaw nguineay alndom marang aag andium majaw mintaj nej; pares apalpal nej. ³⁴ Pues nop nüx alndom mayac omeaats wüx nguineay alndom marang minajiüt Teat Dios, nguineay alndom marang áagan najneaj leaw andium Teat Dios. Pero nop nejiür minoj nej, netam mayac omeaats wüx cuajantanej leaw netam marang, para marang leaw minoj nej najneaj majaw.

³⁵ Aag ayaj sasaj icon nguineay alndom nambeol icon, ngo nandium napal icon nganandot mengoch iwixan. Sandium merangan áagan najneaj, ngo majlüy nicuajind merpalayon wüx merangan minajiüt Teat Dios atnej apiüng imeajtsan.

³⁶ Nop nateataran sitiül ayaag ngo majneaj cos micual nej nüx teatang nganaw majiür minoj nej, ich mengoch owix sitiül andium. At sitiül minench nej xeyay ayaag andium maquiiüb nej, mengoch owix aweaag, pues ich men-

goch owixaw, aag ayaj ngome nisoet. ³⁷ Pero sitiül nateataran naleaing ayaag tiül omeaats, nejinguind ngo masaj nej, lamayac omeaats wüx micual nej macül marang nüx, pues najneaj aton, aag ayaj ngome nisoet. ³⁸ Wüx aag ayaj, leaw neech majiür minoj micual nej, najneaj arang. Naleaing leaw ngo müütich majiür minoj micual nej, sapiüng más najneaj arang.

³⁹ Nop najtaj nejiür minoj nej netam tanaámb maquiiüb wüx aliün mapac minoj nej. Pero sitiül landeow minoj nej, nej alndom mengoch owix aweaag alinop leaw andüüb Teat Cristo sitiül andium. ⁴⁰ Pero xique sapiüng apmajlüy najneaj sitiül apmacül atánan quiaj, ngo mengoch owix alinomb. Xique sayaag Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios ambeol xic wüx sasaj icon aag ayaj.

Nüeteran najmel teombas narangüch dios

8 Nganüy sanasaj icon wüx nüeteran najmel teombas narangüch dios. Wüx aag ayaj apiürang ajawüw nguineay netam marangüch. Sitiül aljane apmapiüng aag ayaj, quiaj ajüic nej arangrangüy wüx leaw ajaw, aag ayaj ngo majneaj. Pero sitiül arangaats casa nop alinop, quiaj ajüic ajiürayoots lasta. ² Pues sitiül aljane apiüng nej najntsop wüx andüy, aag ayaj ngo majaw nicuajind atnej netam majaw. ³ Sitiül aljane arang casa Teat Dios, Teat Dios najneaj majaw nej.

⁴ Nganüy sanasaj icon wüx aaga nüeteran najmel teombas ajciüw narangüch dios quiaj; cos ajawaats ajciüw narangüch dios ngo membeat nicuajind; áagan nop Dios almajlüy. ⁵ Masey anderac wüx diores najlüiy cawüx, tengwüy leaw najlüiy wüx iüt, cos apiürang almajlüy xeyay diores, masey chingüy masey natang.

⁶ Naleaing icoots ajawaats áagan nop

Dios almajlüy, aag ayaj Teat Dios. Imiün wüx nej almajlüy meáwan leaw almajlüy. Nej tayac icoots ningüy wüx iüt marangaats nej casa. At almajlüy nop Miteatiüts Jesucristo, cos imiün wüx nej almajlüy cuajantanej leaw almajlüy. At aton nej tenguijal mapacüüch icoots.

⁷ Ngome meáwan ajawüw aag ayaj. Cos aliün masap ombasüw wüx aaga ajlüyay narangüch, cos ayacüch nüeteran teombas narangüch dios. Masey ngome nej neyac, nganüy wüx üet leaw najmel teombas dioses, aag ayaj ayaag tiül omeaats ngo majneaj arang. ⁸ Teat Dios ngo mamb wüx leaw üetiiüts. Cos sitiül tetiiüts tengwüy ngo metiiüts, ngome wüx aag ayaj alndom majlüyiiüts najneaj teombas Teat Dios. ⁹ Ijawan wüx aag ayaj, cos masey aag ayaj ngo marang icon nicuajind wüx itean, pero cos alinop jayats nendüüb Teat Cristo nganaw majaw wüx meáwan aag ayaj; nots quiaj nej alndom mayaag ngo majneaj teamerangan. ¹⁰ Masey lamejawan aag ayaj ngo majiür nicuajind; jondot alinop jayats nendüüb Teat Cristo leaw aliün mapateay ajaw apmajaw icon niüng arangüch casa dioses, alchetemeron tenguijal meatiün leaw najwan teombas dioses, quiaj apmandiüm müet aton leaw najmel teombas dioses, ndoj ngo majneaj mayaag leaw tarang. ¹¹ Pares netam mejawan wüx, cos sitiül apmeajchiün mamong ngana wüx alinop leaw nganaw maxom omeaats wüx mandüüb Teat Cristo, aag ayaj ngo majneaj, cos Teat Cristo tandeow mawün nej wüx aton. ¹² Wüx irangan atquiy majaw nop leaw nganaw maxom omeaats, aag ayaj ngo majneaj irangan, cos nej ngo majaw cuane najneaj marang tengwüy cuane ngo majneaj. Wüx irangan aag ayaj, Teat Cristo ngo majneaj majaw leaw

irangan. ¹³ Pares xique, sitiül sajaw xecoj tengwüy xechiig ngo majneaj majaw wüx süet cuajantanej, nömban sanacueat näet leaw najmel teombas narangüch dioses, nganandot nayac wüx nisoet xecoj tengwüy xechiig.

Leaw netam marang nop apóstol

9 Cuane ipiüngan, ¿neol ngome apóstol xique? ¿Ngome sajlyye ndom narang leaw andiüm Teat Diosa? ¿Neol ngome xiquiay tajawas Miteatiüts Teat Cristo? ¿Neol ngome icona teyariün andeac Teat Jesús cos tarangas najiüt wüx imbasana? ² Sitiül aljane apiüng xique ngome apóstol xic, pero icona lamejawan naleaing xique nop apóstol xic, cos teyariün andeac Teat Cristo wüx tasajas icon wüx nej. Quiaj tajüic nejay Teat Dios neyac xic narang apóstol.

³ Sitiül aljane andiüm mayac sasoet, sanasaj: ⁴ ¿Neol jow xicona, neol ngondonom netiün, nanganeowan atnej irangan? ⁵ ¿Neol ngondonom najiüran xantajana atnej arangiüw meáwan apóstoles, atnej arangiüw michiig Teat Jesús, atnej arang Teat Pedro aton? ⁶ ¿Neol áagan a xique naquiiüb a Bernabé netam narangan pálwüx najiüt para naxoman süetiüna? ¿Neol atquijar arangiüw aldemas apóstoles? ⁷ ¿Nguiane ajlüy nop soldado ngo müünd majiür meáwan leaw netam neje? ¿Nguiane ajlüy nop naxey mapiür tiül micorrüll nej cuajantanej xiül neóng, naleaing ngondonom mapeed müete? ¿Nguiane ajlüy nop nejiür sap, ngondonom mapats onts mijiw misap nej manganeowa? ⁸ Áag sasaj icon quiaj ngome nanderacan cos atánan quiaj apiüng aton aaga poch tüünd a Moisés. ⁹ Atciüy apiüng: “Nde meyac minchiiüts ombeay a boy leaw tearang najiüt teawiig osaab soex”, aw. ¿Teat Dios tapiüng aag ayaja wúxan boye; ¹⁰ ngwüy, apiüng aag ayaj wüx icootsa? Naleaing, aag ayaj tandeac wüx

icoots. Cos nop nechiüt iüt, nepiür, netam macül leaw ayac aóng aag apiür. Aton nop netaad osaab soex netam macül mawaag, cas taxaing najneaj. ¹¹ Pues xicona tapiürasan Mipoch Teat Dios tiül icon. ¿Jow nganüy, ngwüy iya-jcana laxowüy saxoman wüxe, sitiül ap-meajchiün xicon nüeterana? ¹² Sitiül alacas monquiaach icon ngo maxinguiaw wüx matüniw icueajiün leaw netam nejiw, cuantemas xicona alndom natüniün icueajiün.

Naleaing ngo narangan aag ayaj. Teanamongochiün nguineayantanej cos ngo nandiüman nüjchiün majcüy nejinguind. Tanaámb sanarangan minajiüt Teat Cristo. ¹³ ¿Ngo mejawana, miteaats ocueaj nipilan israel axomüw leawa netam nejiw wüx arangüw minajiüt Teat Dios? At wüx ajmel nichech wüx artüll alndom mayariw mionij nimal najmel wüx artüll. ¹⁴ Cos atquiay tapiüng Teat Cristo: Meáwan leaw nerang minajiüt Teat Dios, wüx aaga najiüt quiaj alndom maxom leawa netam nej. ¹⁵ Xique, wüx aag ayaj ngo natüni nicuajind. At ngo narang aaga nawiig cam nasaj icon meajchiün xic leaw netam xic. Cos sapiüng más najneaj nandeow wüx nganaw mapiürrang xique satüntün leaw alnajiür.

¹⁶ Masey sandeac Mipoch Teat Dios, ngo metam nerangrangüy wüx, cos sa-jaw netam narang aag ayaj. ¡Ngo ma-jneaj nayaag sitiül ngo nandeac Mipoch Teat Dios! ¹⁷ Sitiül sanandeac Mipoch Teat Dios cos xique sandiüm narang, quiaj lanajiür leaw saxom wüx. Nganüy sitiül sanandeac Mipoch Teat Dios cos nej nesaj xic narang, pues masey aton, cos aaga najiüt quiaj lanüünd narang. ¹⁸ ¿Cuane saxom wüx, wüx sanandeac Mipoch Teat Diosa? Áagan agüy saxom: Apac ximeaats cos ngome alcuane saxom wüx. Cos masey alndom natüni icueajiün

wüx sarang minajiüt Teat Dios, naleaing ngo natüni nicuajind.

¹⁹ Xique sajliüy miün, masey nejinguind ngondom masaj xic leaw netam narang; naleaing sandiüm narang atnej najon mos ocueaj meáwan nipilan, para nasajüw mayariw andeac Teat Cristo.

²⁰ Wüx salnaquüjpüw nipilan israel, sarang at xic nop nejiw para alndom nasajüw mandüjpüw Teat Cristo. At wüx alnaquüjpüw ajcüwa nipilan ngome israel leaw nepiüng netam marangüch aaga poch tayac Moisés, xique aton sarang atnej arangüw, para alndom mayariw sandeac, masey xique lango metam narang aaga ajlüiyay narangüch leawa tayac Moisés. ²¹ Nganüy wüx salnaquüjpüw leaw ngo mandüjpüw aaga poch tayac Moisés, xique aton sarang atnej arangüw nejiw, para alndom manguiayiw sandeac. ²² Wüx salnaquüjpüw leaw napateay ajawüw wüx Mipoch Teat Dios, xique teamteáman sasajüw. Xique sarang nguineayantanej cos sandiüm nawüniw alacas, mawiw wüx asoetiw nejiw. ²³ Meáwan aag ayaj sarang para manguiayaran wüx Teat Cristo, cos sandiüm nüünd aaga najneajay leawa Teat Dios lamapiüng apmüüch.

²⁴ ¿Ngo mejawana nguineay arangüw leaw monamb wüx apuesta? Cos meáwan andiümiüw majntsopi wüx, pero naleaing netam maw tiül áagan nop najntsop acuiür. Áagan nop alndom mayar leaw apmüünd cos tajntsop wüx. Nganüy icona aton netam merangan leaw alndom wüx minajiüt Teat Dios, aag ayaj atnej meciúrran napac para alndom meyariün aaga najneajay leaw Teat Dios apmüüch. ²⁵ Pues meáwan leaw andiüm mamb tiül cuajantanej apuesta netam maíünd wüx, macueat cuajantanej leaw ngo mambeol nej. Nejiw naleaing arangüw aag ayaj para mayariw noic corona arangüch naag op xiül, masey aag

ayaj apndrom ombas najeñ. Nganüy icootsa netam marangaats leaw alndom, cos atquiaj apmüjjndiiüts leaw Teat Dios lamapiüng apmüüch. Aag ayaj ngondom ndrom ombas.²⁶ Pues xique leaw sarang, sacuiür leaw alndom, cos sajaw nguiane sandiüy. Sarang at xic nop natsoj ndoj ombas atsoj, ngome atnej nop atsójan.²⁷ Más nalaing, ngo nejiüriüy lasta, xique sasapüy nandand nganandot neyaciy wüx naél. Cos ndot xeyay nipilan lanasaj wüx Teat Cristo, ndoj tarangas ngo majneaj, nots quiaj najcroat, ngo mambeol xic nicuajind meáwan aaga najiüt lanarang.

Ngo metam marangüch casa narangüch dios

10 Xecojow xechijquiaw, sandiüm nüüch leaam imeajtsan nguineay tamongochiw tanomb mixejchiiüts wüx tawüw tiül iüt Egipto, tawün nejiw Moisés. Cos Teat Dios tangoch nejiw, taquiiüb nejiw ambüw tiül minden oic. At wüx tatüchiw nots ndec nenüt Nacants Ndec, nej tambaag noic ores aaga ndec quiaj, nguineay alndom mamongoj.² Aag ayaj tajüiüquich atanej mayariw yow, cos tamongoj tiül aaga ndec quiaj, at taquiiüb nejiw mamb a oic. Tajlüiyiüw nöiquian cos tayariw andeac Moisés.³ At meáwan nejiw tüetiu nüeteran leaw tüüch nejiw Teat Dios.⁴ Meáwan tanganeowüw aton aaga yow tüüch nejiw Teat Dios imiün tiül piedra wüx tiüc. Aaga piedra quiaj ajüiüquich wüx Teat Cristo, cos nej taquiiüb nejiw tiül wajchiüc.⁵ Naleaing xeyayiw ngo majneaj majaw nejiw Teat Dios; tandemowüw patayatójan tiül wajchiüc.

⁶ Meáwan aag ayaj tajlüy para alndom leaam omeajtsaats wüx, nganandot mandiümaats marangaats ngo majneaj atnej tarangüw.⁷ Pares nde merangan casa narangüch diores atnej altiül tarangüw, cos tiül Mipoch

Teat Dios apiüng: "Nejiw chetetoj müetiwi, manganeowüw leaw ayaciüw teombas midiosüw nejiw. Condom witiütoj mejiüngiüw", aw.⁸ At ngondom mesapayoots marangaats nisoet atnej tarangüw altiül, ndoj tandemowüw nöiquian nimiow arojpüw mil (23,000) nipilan tiül noic nüt.⁹ Ngondom müjchiiüts majcüy Teat Dios atnej tarangüw altiül; condom tapots andeowüw, tatsamb nejiw ndiüc.¹⁰ Ngondom mandeacaats wüx ombas Teat Dios atnej tandemacüw altiül; condom tambiy nejiw nop ángel ocueaj Teat Dios.

¹¹ Meáwan aag ayaj tamongochiw para majawaats icootsa aton nguineay tarangüw ngo majneaj. Tarangüch wüx nawiig para müüch icoots majawaats, nganandot mandüpüüts wüx atnej tarangüw, cos nganüy cam ajlüiyiüts tiül úmbwüx nüt.¹² Pares leaw nepiüng tiül omal tiül omeaats nej ngondom majmiüc tiül nisoet netam majaw wüx, nganandot majmiüc.¹³ Cos meáwan leaw ngo majneaj arang nipilan, nots quiaj alndom malocooch icon mendiüman merangan aton. Naleaing Teat Dios apmambeol icon atnej lamapiüng, ngo müüch malocooch icon cuajantanej leaw ngondom meiücan wüx. Cos wüx apmalocooch icon cuajantanej, quiaj Teat Dios apmüüch icon nguineay alndom meiücan wüx, nganandot merangan aag ayaj.

¹⁴ Xecojow xechijquiaw, niquimas nde metepeayiün narangüch dios.¹⁵ Xique sasaj icon ayaj, cos sajaw alndom mexomanimeajtsan wüx. Nganüy netam menjawan leaw sanasaj icon, sitiül naleaing tengwüy ngo maleaing.¹⁶ Pues wüx anganeowaats vin wüx arangaats aaga Cena del Señor, aag ayaj ajüiüquich ajlüiyiüts nöiquian wüx miquiej Teat Cristo. At aton wüx ajineran a pan müetiiüts, quiaj ajüiüquichaats ajlüiyi-

iüts nójiquian maquiüjpaaats Teat Cristo. ¹⁷ Masey xeyayoots, nganüy ajlüyiiüts nójiquian wüx üetiüts aaga pan quiaj. Aaga pan quiaj apiüng wüx micuelpo Teat Cristo.

¹⁸ Ajawaats nguineay ajlüy tiül nipi-lan israel. Cos wüx atsambüw mionij nim-al najmel wüx artüł marang nichech müjchiw Teat Dios, quiaj ajüic nójiquian arangiüw casa Teat Dios. ¹⁹ At sasa-j icon: Ajcüw narangüch dios ngo mem-beat nicuajind; at ngo membeat leaw ajmel teombas ajcüwa diores quiaj. ²⁰ Sasaj icon, sitiüł jangantanej nipi-lan leaw ngo mayariw andeac Teat Cristo ayacüw ichechiw wüx artüł, aag ayaj nimeech üjchiw, ngome Teat Dios. Pares xique ngo nandiüm met-samban leaw najmel wüx artüł ocueaj nimeech, cos aag ayaj ajüic ijlüyiün nójiquian mequüijpan nimeech. ²¹ Pues ngondom merangan ijquia, cos ngon-dom menganeowan aaga vin najlüy tiül Cena del Señor condom apmengane-owan leaw najmel wüx artüł ocueaj nimeech. At ngondom meatiün aaga pan najlüy tiül Cena del Señor, condom apmeatiün leaw najmel wüx mes ocueaj nimeech. ²² ¿Pues nguineay ap-marangaatsa, masey müjchiiüts majcüy Teat Diosa? ¿Ngwüy ipiüngana icootsa xowüy lapacaatsa, pero Teat Dios ngo majiür apaca?

Minipilan Teat Cristo netam mandiümüw meáwan nipilan

²³ Altiüł apiüngiüw nop alndom marang leaw andiüm, pero naleyang ngome meáwan leaw nandiüram najneaj marangüch. Masey nop alndom marang leaw andiüm, naleyang altiüł ngome apmambeol nej matang wüx Mipoch Teat Cristo. ²⁴ Pares nejinguind nde mayac omeaats wüx mayamb áagan leawa néjan quiaj andiüm; ngwüy ich

marang leawa najneaj, leaw apmambeol alinop.

²⁵ Nganüy sanasaj icon wüx onij naj-nap tiül plas. Nde metüniün menguiay-iün nejinguind ngua naw aag ayaj.

²⁶ Naleaing Teat Dios tarang a iüt, ndoj meáwan leaw almajlüy wüx aaga iüt cam ocueaj nej.

²⁷ Pares sitiüł aljane leaw ngo ma-yar andeac Teat Cristo mandiüm maqui-iüb icon meamban meretiün aniüng nej, quiüran sitiüł indiüman. Meáwan leaw apmayac metsamban, pues itsamban. Nde metüniün menguiay-iün nejinguind ngua naw aag ayaj. ²⁸ Pero sitiüł aljane apmasaj icon: "Aag ayaj nichech najmel teombas narangüch dios", maj icon, pues nde metsamban. Cos nots quiaj nej ngo majneaj mayaag tiül omeaats sitiüł apmetsamban. ²⁹ Pues aaga lanasaj icon ngome cos icona iyajcan ngo majneaj metsamban, ngwüy, pero cos alinop alndom mayaag ngo majneaj.

Jondot aljane tiül icona apmasaj xic: "¿Neol ngondom natsamb leaw sandiüma, neol netam mapal xic leaw ayaag alinop quiaja? ³⁰ Cos sitiüł süüch gracias Teat Dios wüx satsamb aag ayaj, ¿neol alinop nipilan apmapiüng ngo majneaj saranga?" maw. ³¹ Sanasaj icon neol: Cos meáwan leaw irangan, masey wüx itsamban tengwüy ingane-owan, netam merangan meáwan atnej najneaj majaw Teat Dios. ³² Nde meran-gan nicuajind leaw alndom mayac wüx alinop marang leaw nej ayaag ngo majneaj; ngome wüx nipilan israel, teng-wüy wüx pálwix nipilan ngome israel, tengwüy wiix leawa neyar andeac Teat Dios. ³³ Xique sarang leaw alndom, nganandot majcüiyw majawüw xic aljane. Ngo narang áagan leaw najneaj sa-jaw xique, sarang leaw najneaj majaw aldemas, cos sandiüm meáwan nipilan mayariw andeac Teat Cristo y mawiüw wüx asoetiw.

11 Indüjpiün wüx merangan atnej sarang, cos xique sandüüb wüx narang atnej tarang Teat Cristo.

Nguineay netam marangüw montaj

² Xecojow xechijquiaw, xeyay apac ximeaats cos sajaw leaaw imeajtsan xic, at ngo ndrom imeajtsan leaw taquiajchitis icon. ³ Nganüy ajlüy alinoic sandiüm mejawan: Cos Teat Cristo ajlüy natang wüx meáwan monxey, at naxey netam majlüy natang wüx najtaj, at aton Teat Dios ajlüy natang wüx Teat Cristo. ⁴ Sitiül nop naxey apooch omal wüx ataag orar, tengwüy wüx aquiaach Mipoch Teat Dios, aag ayaj monxing ocueaj minatang nej. ⁵ Nganüy sitiül nop najtaj ngo mapooth omal wüx ataag orar tengwüy wüx andeac leaw üüch nej mandeac Teat Dios, pues aag ayaj monxing ocueaj minoj nej, cos aag ayaj atanej majep omal nej nangwang. ⁶ Sitiül nop najtaj ngo mapooth omal, más najneaj ich majerep omal nej nómban. Pero sitiül axing majerep omal nangwang, más najneaj ich mapooth omal nej. ⁷ Nop naxey ngo metam mapooth omal nej, cos Teat Dios tarang naxey majlüy najneajay atnej mindiw nej, majüiquich nej natang. Nganüy najtaj tarangüch najneajay atnej mindiw naxey. ⁸ Cos Teat Dios tarang a najtaj imiün wüx micostil naxey, ngome imiün wüx micostil najtaj tajlüy naxey. ⁹ Teat Dios ngo marang a naxey ajcan lajlüy a najtaj; ngwüy, najtaj tarangüch cos ajcan lajlüy a naxey. ¹⁰ Por aag ayaj nop najtaj netam mapooth omal, cos aag ayaj ajüic arang casa naxey, aton ángeles alndom majawiüw aag ayaj. ¹¹ Teat Dios tayac a naxey, átan tayac a najtaj, cos naxey netam nej najtaj, aton najtaj netam nej naxey. ¹² Naleaing najtaj tajlüy imiün wüx micostil naxey, condom naxey micual nej najtaj, masey Teat Dios nerang meáwan leaw almajlüy.

¹³ Cuane ipiüngan, ¿jow nop najtaj, najneaja sitiül mataag orar ngo mapooth omala? ¹⁴ ¿Neol ngo mejawana nguineay netam majlüy omal nop naxeye? Cos sitiül nop naxey matangüüch omal nej najjaljal, aag ayaj monxing. ¹⁵ Pero sitiül najtaj matangüüch omal nej najjaljal aag ayaj ambeol nej mataag nej majneaj, cos aaga ondeats quiaj apooch nej omal. ¹⁶ Sitiül aljane ngo majneaj majaw aag ayaj, pues xicona ngo naijüran alinoic poch wüx aag ayaj. At aton tiül meáwan noicnoic ajlüy minipilan Teat Cristo ngo majlüy alinoic leaw arangüw wüx aag ayaj.

Ngo marangüw Cena del Señor atnej netam

¹⁷ Nganüy leaw sanasaj icon cam, ngondom napiüng najneaj najaw leaw irangan. Cos sanguiy wüx canchiüron ingow mambeol icon müüch mapac imeajtsan, más naleaing ayac icon wüx ngo majneaj. ¹⁸ Nganüy sanasaj icon, cos tanguiayiüs wüx canchiüteron indeacan palpálwüx, ngo mejüyiün nöiquian. Xique sapiüng nots quiaj naleaing atquiaj irangan. ¹⁹ Jonde ngwa, atquiaj netam majlüy para majüiquich jane tiül icona naleaing almandüüb Teat Cristo. ²⁰ Pues aag irangan quiaj wüx canchiüron, aag ayaj naleaing ngome Cena del Señor irangan. ²¹ Cos wüx teretiiün, inopnopen üet leaw aneay nej, at altiül angün wüx. Pero alinop leaw ngo majiür netam maíünd. ²² ¿Cuane aag ayaja? ¿Neol, ngo mejüran iniüngana niüng alndom meretiün, menganeowan quiaja? Cos leaw irangan quiaj, ajüic ngo membeat mejawan nopnop nendüüb Teat Cristo, cos teajchiün monxing leaw ngo majiür nicuajind nüeteran. ¿Pues cuane sanasaj icon wüx aag ayaja? ¿Sanasaj icon najneaj najawa? ¡Ngwüy niquimas!

Teat Cristo tayac Cena del Señor

(Mt. 26:26-29; Mr. 14:22-25; Lc. 22:14-20)

²³Teat Cristo tüüch xic najaw nguineay netam marangaats aaga Cena del Señor. Lanasaj icon nguineay tarang Teat Jesús wüx aaga ongwiüts apmayacüch teowix monajiüt, cos taxaing a pan mandeaand. ²⁴Condom wüx landoj müüch gracias Teat Dios, quiaj tambaag. Tapiüng: "Iyariün, itean, cos aag agüy xecuerpo, saneyacüy mangüyasoeteran. Wüx itean aag ayaj netam leaam imeajtsan xic", aw. ²⁵Condom wüx landoj müetiw, taxaing a vas, tapiüng: "Aaga vin tiül a vas cam apiüng wüx jayats poch tüüch Teat Dios, cos xequiej apmajünch tiüt wüx sanandeow. Wüx aag ayaj Teat Dios apmawün isoetiün. Meáwan nüt wüx apmenganeowan aag ayaj ich leaam imeajtsan wüx xique", aw. ²⁶Pares wüx apmetiün aaga pan, menganeowan aaga vin, aag ayaj ijüiquichan nguineay Teat Jesús tandeoow. Atquiaj netam merangan tanaámb, leaw nej andilil miün alinomb.

Leaw ngo metam marangüch wüx ayarich Cena del Señor

²⁷Wüx aag ayaj, jangantanej leaw apmuet aaga pan quiaj, leaw apmanganeow aaga vin quiaj, naleaing sitiül ngo marang atnej apiüng Teat Jesús netam marang, pues aag ayaj lamajiür xeyay nisoet, cos atnej ngo marang casa leaw tamongoch Teat Jesús wüx taw miquiej nej, tandeoow wüx cruz. ²⁸Pares wüx apmerangan aaga Cena del Señor netam meyamban imeajtsan nganandot terangan alngün ngo majneaj, para alndom metüniün mesajan Teat Dios mawün wüx omeaats leaw teragan. Quiaj alndom metiün aaga pan quiaj, menganeowan aaga vin. ²⁹Cos jangantanej leaw

apmüet, leaw apmanganeow, ndot ngo leaam omeaats wüx nguineay tamongoch Teat Jesús, Teat Dios apmajaw wüx aaga nisoet quiaj. ³⁰Por aag ayaj ajlüy tiül icona xeyay moniün andeow, altiül ngo majiür monapaciü, at altiül landeowüw. ³¹Nganüy sitiül icootsa apmapiüngaaats cuane nisoet ajiüraats, quiaj Teat Dios apmawün wüx omeaats aaga nisoet quiaj. ³²Naleaing sitiül ajiüraats nisoet, más najneaj Teat Dios majaw wüx aag ayaj nganüy nómbar, quiaj langome apmajlüiüts tiül, wüx aaga nüt Teat Dios apmajaw wüx asoet meáwan nipilan wüx iüt.

³³Xecojow xechijquiaw, wüx apcanchiümeron merangan aaga Cena del Señor, ercülayon merangan nöiquian. ³⁴Sitiül aljane ayáagan apmind üet, ich met aniuung nej, cos atquiaj mbich ngome apmejüran naél wüx apmerangan aaga Cena del Señor niüng canchiüron. Sanasaj icon wüx leaw aliün majlüy wüx sanamb najaw icon.

Nangaj Espíritu üüch anopnop leaw alndom marang

12 Xecojow xechijquiaw, sandiüm mejawan wüx leaw üüch icoots anopnopoots Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios nguineay marangaats minajiüt nej.

²Lamejawan wüx nganaw meyariün andeac Teat Cristo, nimeech tayac icon wüx merangan casa ajciwa dios narangüch leaw ngondom mendeac. ³Naleaing sandiüm mejawan: Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios ngo müüich nejinguiind mapaiich Teat Jesús. Átan nejinguiind ngondom mapiüng Teat Jesús miteatiiüts, sitiül Nangaj Espíritu ngo müüich nej mendeac aag ayaj.

⁴Leaw üüch icoots Teat Dios anopnopoots para alndom marangaats minajiüt nej, pues Nangaj Espíritu

neech icoots aag ayaj. ⁵ Masey Teat Dios lamüüch icoots palpálwüx najiüt marangaats ocueaj nej, naleaing aaga najiüt arangaats quiaj, wüx minüt nej Teat Dios arangaats. ⁶ At meáwan cuajantanej najiüt leaw üjndiiüts anopnopoots marangaats, nej Teat Dios neech icoots ndom ombasaats marangaats aaga najiüt quiaj. ⁷ Pues meáwan leaw Nangaj Espíritu üüch anopnopoots marangaats, aag ayaj üüch para alndom mambeolaats meáwan minipilan Teat Cristo. ⁸ Cos Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios üüch altiül maxom omeaats mandeac wüx cuajantanej najneaj. At Nangaj Espíritu üüch altiül majaw cuajantanej para maquiaach alinop. ⁹ Átan Nangaj Espíritu üüch altiül majaw xeyay wüx leawa nej andiüm, ngo machiw omeaats wüx. At nejay Nangaj Espíritu üüch alinop ndom ombas mamongoch iün andeow moniün andeow. ¹⁰ At alinop üünd ndom ombas marang ateócan leaw ngomeaag ajaraw. Alinop üünd maxom omeaats mandeac leaw lamasaj nej Teat Dios. Alinop üüch nej Teat Dios majaw jane teamambeol nej, sitiül Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios, tengwüy ambeol nej nimeech. Alinop üünd mandeac alinoic ombeayiün leaw nej ngo majaw; alinop üünd maxom omeaats mapiüng cuane andeac aaga nendeac alinoic ombeayiün quiaj. ¹¹ Pues meáwan aag ayaj Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios ajaw cuane nej andiüm müüch, cos nej üüch icoots anopnopoots palpálwüx leaw alndom marangaats.

Meáwan monyar andeac Teat Cristo ajlüiyiw noic miün

¹² Nop nipilan ajiür omal, owix, oleaj, meáwan ajiür, pero aag ayaj nop nej. Atquiaj aton ajlüy monyar andeac Teat Cristo. Cos masey ajlüyi-

iüts xeyay, ajlüyiiiüts nójiquian maquiüjpaaats Teat Cristo. ¹³ Aaga Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios tayac icoots majlüyiiiüts nójiquian maquiüjpaaats atnej nop nipilan, masey nipilan israel, masey nipilan griego; masey nipilan arang nájon mos teombas alinop, masey nipilan ngome mos nejiw. Nganüy meáwan icootsa tüjndiiüts aaga Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios.

¹⁴ Noic cuerpo ngome noic quiriw ajlüy, cos ajiür palpálwüx. ¹⁵ Jondot oleajaran mapiüng: “Xique ngome owixaran xic, pares ngome sajlüy wüx cuerpo”, maw. Masey mapiüng ayaj, naleaing nej tanaámb alwüx cuerpo. ¹⁶ Jondot olaagaran mapiüng: “Xique ngome oniiügaran xic, pares ngome sajlüy wüx ombasarán”, maw. Masey mapiüng aag ayaj, naleaing tanaámb alwüx cuerpo. ¹⁷ Cos sitiül nop nipilan palüy miün oniiügaran alwüx, ¿nguineay alndom manguiayarana? Jondot nop nipilan palüy miün olaagaran alwüx, ¿nguineay alndom maximarana? ¹⁸ Cos Teat Dios tayac meáwan niüng netam majlüy wüx cuerpo atnej andiüm nej. ¹⁹ Sitiül ndot áagan oniiügaran ajiür, tengwüy áagan olaagaran ajiür, quiaj apmajüic ngo palam aaga cuerpo. ²⁰ Pero masey xeyay palpálwüx ajiür, naleaing nop nej.

²¹ Pares oniiügaran ngondom masaj owixaran: “Ngo metam xic ic”, maj. Aton omalaran ngondom masaj oleajaran: “Ngo metam xic icona”, maj. ²² At leaw ajawaats najlüy wüx cuerpo leaw ajiüic ngo majiür apac, naleaing xeyay netamüw. ²³ Ajawaats wüx noic cuerpo leaw ajiüic ngo membeat, aag ayaj atajaats majneaj atnej xeyay nembeat. Pero leaw axinguaats majawaats najlüy wüx cuerpo, aag ayaj ayambaats nguineay alndom maxotaats. ²⁴ Naleaing leaw ngo maxinguaats majawaats wüx cuerpo, ngo metam maxotaats. Atquiaj ajawaats

Teat Dios tüüch majlüy xeyay nem-beat leaw ajüic ngo membeat.²⁵ Atquiaj tarangüchiiüts, ngo majüic noic quiriw xeyay netam, alinoic ngwüy, ajlüiyiw atotow, meáwan ambeolayej.²⁶ Pares sitiül alngün maxom nej necoy, meáwan apmayaag acoy. Nganüy sitiül apma-jneaj nop, meáwan aton apmbixiüm.

²⁷ Nganüy icootsa ajlüyiiüts at icoots micuerpo Teat Cristo; at anopnopoots ajiüraats atamaats wüx nej.²⁸ Teat Dios tayac anopnopoots marangaats leawa nej andiüm tiül noicnoic ajlüy minipilan Teat Cristo. Leaw natangiüw, ajciüw ayaj apóstoles. Condom andüüban mondeac andeac Teat Dios. Andüüban marangüw natang monquiaach. Condom andüüban leaw üüch nejiw Teat Dios marangüw ateócan. Condom ajcüw moneech majneaj moniün andeow. Condom monbeol jangantanej tiül monyar andeac Teat Cristo. Andüüban nejiw monlüy wüx cuajantanej najiüt. Ndójwüx ajcüw ayaj mondeac alinoic ombeayaran leaw Teat Dios üüch nejiw mandeaciüw.²⁹ ¿Jow nganüy cuane ipiüngana, jangantanej alndom marang apóstol? ¿Ngwa, palúyan mondeac andeac Teat Diosa? ¿Ngwa, palúyan monquiaach tiül noicnoic ajlüy minipilan Teat Cristo? ¿Ngwa, meáwan leawa neech nejiw Teat Dios ndom ombasiüw marangüw ateócan?³⁰ ¿Ngwüye, jangantanej alndom müüich majneaj moniün andeowa? ¿Ngwüye, jangantanej alndom mondeac alinoic ombeayarana? ¿Ngwüye, jangantanej alndom mapiüng cuane amb apiüng alinop wüx andeac alinoic ombeayarana? ¡Ngwüy ngondom!³¹ Netam mandiüm imeajtsan leawa más najneaj, quiaj Teat Dios apmüüch icon aaga najiüt leawa más xeyay atam. Pero nganüy sanasaj icon wüx leaw ajntsop wüx ajneaj merangan.

Netam mandiümaats nop alinop

13 Jondot xique lanüünd nandeac ombeay pálwüx nipilan, at lanüünd nandeac andeactiw ángeles aton, naleaing sitiül ngo nandiüm nop alinop, sanajlüy at xic manchiüc nentsarar ajiünts, tengwüy sanajlüy at xic platilla ngo majneaj ajiünts wüx atsünderan.² Masey lanüünd nandeac leaw asaj xic Teat Dios, at lanüünd najaw wüx leaw nomb ngo majüic nguineay ajlüy, at lanüünd najaw wüx meáwan leaw almajlüy; masey sajaw Teat Dios alndom maxaing noic tiüc mawün mayac niüng andiüm nej, ngo nachiw ximeaats wüx; pero sitiül ngo nandiüm nop alinop, pues ngo nembeat nicuajind.³ Sitiül sanüüch meáwan leawa sajiür nambeol nipilan leaw ngo majiür nicuajind; at sitiül sanüüch xecuerpo mandaab atnej noic nichech, pero naleaing sitiül ngo nandiüm nop alinop, cuane saxom tiül, nicuajind.

⁴ Cos sitiül aljane andiüm nop alinop apmafüc wüx cuajantanej, xeyay ajneaj omeaats. At ngome apmandiümdiüm majiür leaw ajiür alinop, ngo merangrangiüy, ngome lombojchay,⁵ ngome it-sojüyan, ngo mayambyamb marangüch leaw andiüm nej, ngome najeñ ajcüy, ngo mayac wüx omeaats mapalüch om-bas cuajantanej.⁶ Ngo mapac omeaats wüx leaw ngo majneaj arangüw nipilan; naleaing apac omeaats wüx nipilan arangüw najneaj.⁷ Jane naleaing ajiür lasta alinop, ngo mapiüng wüx nicuajind, masey ngo majneaj apmamongoch. At ngo machiw omeaats wüx cuajantanej, ayar meáwan leaw najneaj asoic. Tiül omeaats nej apiüng nipilan ap-marangüw najneaj. At aíüc wüx cuajantanej masey naél, nej tanaámb arang najneaj.

⁸ Sitiül andiümaats nop alinop, aag ayaj ngo mamong. Alinoic nüt ngome

apmetam aljane mandeac andeac Teat Dios; ngome apmetam aljane mandeac pálwiüx ombeayaran; at Teat Dios lan-gome apmetam müütch aljane majaw wüx cuajantanej. ⁹Cos leaw ajawaats nganüy, aag ayaj ngome palan ajlüy; at leaw lamasaj icoots Teat Dios, aag ayaj quiripite ajawaats, ngome palan. ¹⁰Naleaing wüx apmatüch a nüt apmaja-waats palan wiix meáwan cuajantanej, quiaj langome apmetam leaw ngome palan.

¹¹Pues wüx nine xic, tandeacas at nej andeac nine monguich, tapiüngas tiül ximeaats atnej arang nop nine, xefis atnej mifis nop nine. Nganüy wüx lasatang lanarang naxey, quiaj tacueatiüs narang atnej arang nop nine. ¹²Nganüy ngondom maxomaats maja-waats nicuajind palan; aag ayaj atnej majawaats teombasaats tiül noic nesom-mom cheeg. Nganüy ngo nambich na-jaw meáwan, pero alinoic nüt sana-jaw meáwan cuajantanej atnej Teat Dios ajaw tiül ximeaats nganüy nguineay sarang. ¹³Pero ajlüy arej sanasaj icon wüx leaw netam meyacan wüx imeajtsan meáwan nüt. Netam meyacan imeajtsan wüx leaw apiüng Teat Dios, ngondom mechewan impeajtsan wüx. Alinoic: Ne-tam meyajcan tiül impeajtsan Teat Dios apmarang meáwan leawa lamapiüng ap-marang. At alinoic: Netam mejiüran lasta nop alinop. Pero leaw ajntsop wüx atam tiül ajcüw arej quiaj, aag ayaj merndiümayon, merjiürayon lasta.

Wüx anderac alinoic ombeayaran

14 Irangan leaw niüng alndom menditiüman nop alinop. At aton iyacan impeajtsan wüx leaw alndom müütch icon Nangaj Espíritu merangan. Cos leaw xeyay netam meyacan impeajtsan wüx, aag ayaj ndom imbasan mesajan nipilan leaw andeac Teat Dios. ²Wüx nop apmandeac alinoic

ombeayaran, aag ayaj ngo mambeol alinop, cos Teat Dios ajaw cuane; nejinguiind alinop ngo manguiay cuane teamapiüng. Masey Nangaj Espíritu ambeol nej mandeac aag ayaj, nipilan ngondom majawüw cuane. ³Pero leaw üünd mandeac leaw asaj nej Teat Dios, aag ayaj andeac manguiay nipilan, ambeol nejiw mapactiw wüx mandijpiw Teat Cristo, üütch mapac omeajtsuw, at üütch nejiw mambeoltuw aljane mamong amix omeaats. ⁴Cos leawa nendeac alinoic ombeayaran, aag ayaj nejáyan quiaj ambeoltüy. Pero leaw nendeac leaw asaj nej Teat Dios, aag ayaj ambeol meáwan noicnoic ajlüy minipilan Teat Cristo.

⁵Xique malüy sapiüng meawaronan mendeacan alinoic ombeayaran, pero más xeyay sandium sitiül alndom mendeacan mesajan nipilan leaw asaj icon Teat Dios, cos aag ayaj xowüy latam. Nganüy sitiül aljane üünd mandeac cuane apiüng aaga nendeac alinoic ombeayaran quiaj, aag ayaj alndom mambeol monyar andeac Teat Cristo matangüw wüx Mipoch Teat Dios. ⁶Xecojow xechijquiaw, jondot xique nganüy sanamb niüng ijlüyiün nandeac alinoic ombeayaran, ¿cuane apmambeol icon wüx? ¡Nicuajind! Pero sanambeol icon sitiül sanandeac nasaj icon leaw tasaj xic Teat Dios, tengwüy sitiül sanasaj icon leaw tüjndiius najaw, tengwüy sitiül sanasaj icon leaw tasoiquiüs nandeac, asaj xic Teat Dios, tengwüy sitiül sanaquiaach icon leaw apiüng tiül Mipoch Teat Dios.

⁷Jondot cuajantanej natsünderan tengwüy nainderan ngo mayambüch onic, ngondom mawün najneaj ton. ¿Nguineay apmajüic cuane soen tawüne? ⁸Sitiül a trompet ngo maw onic, nguineay apmapaj soldados mambüw tiül montsoj. ¿Jane apmetajquiay majneaj mamb tiül

montsoja? ⁹Pues atquiay icona aton wüx indeacan sitiül ngo mendeacan ranüy, ¿nguineay apmajüic cuane teamendeacana? Aag ayaj atnej mendeacndeacan tiül nepepep. ¹⁰Naleaing, masey ajlüy xeyay ombeayaran ningüy wüx iüt, meáwan nanderac ajiür cuane amb apiüng. ¹¹Sitiül xique ngo nanguiy aaga ombeayaran leaw andeac alinop, sanajlüy at xic napeayiüs miün; at aaga nendeac masaj xic quiaj, apmajlüy atnej napeay miün. ¹²At icona aton cos lamendiüman mejiüran meáwan leaw apmütüch icon Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios, netam merangan aaga najiüt leaw apmambeol meáwan monyar andeac Teat Cristo mapaciüw wüx minajüit nej.

¹³Pares sitiül aljane andeac alinoic ombeayaran, ich matün ocueaj Teat Dios müüch nej majaw nguineay alndom masaj alinop cuane landoj mapiüng quiaj. ¹⁴Jondot sitiül xique sanataag orar wüx alinoic ombeayaran, masey Nangaj Espíritu üüch xic narang, jondot ngo najaw cuane teanandeac, pues ngondom mambeol nejinguind. ¹⁵Pero, ¿nguineay netam naranga? Cos alndom nataag orar wüx alinoic ombeayiün leaw üüch xic Nangaj Espíritu, pero aton netam nataag orar leaw alndom najaw cuane sandeac. At aton alndom nataag cantar himnos leaw üüch xic Nangaj Espíritu, pero netam najaw cuane sataag cantar. ¹⁶Pero icona sitiül isajan Teat Dios leaw najneajay lamarang wüx icona wüx alinoic ombeayiün, ¿nguineay alndom alinop jayats leaw ngo majaw mapiüng “amén” nóiquian maquiiüb icona wüx aag leaw ipiüngan quiaja, sitiül ngo manguiay cuane temendeacana? ¹⁷Naleaing icona alndom meajchiün graciás Teat Dios najneajay, pero alinop leaw ngo manguiay ngo mambeol nej nicuajind. ¹⁸Xique süüch gra-

cias Teat Dios cos más alndom nandeac palpálwüx ombeayaran ngo matnej icona. ¹⁹Pero wüx sajlüy niüng canchiüjow monyar andeac Teat Cristo, sandiüm nandeac masey acoquiaw poch leaw alndom manguiayiw, leaw apmambeol nejiw; ngo nandiüm nandeac agajpowüw mil (10,000) poch wüx alinoic ombeayaran leaw ngo mambeol nejinguind.

²⁰Xecojow xechijquiaw, nde mepiüngan tiül imalan atnej apiüngüw naliw monguich. Netam mepiüngan atnej natang nipilan, menguiayıün leaw sasaj icon quiaj. Pero wüx cuajantanej ngo majneaj, netam mejlüyiün atnej naliw monguich leaw nganaw majaw cuane ngo majneaj. ²¹Tiül aaga ajlüiy poch tarang Isaías apiüng nipilan israel apmasoiquiw wüx alinoic ombeayaran, cos Teat Dios tapiüng: “Xique sanüüch mambüw niüng ijlüyiün nipilan mondeac palpálwüx ombeayaran. Sanandeac nasaj icon wüx ombeayiw. Masey atquiaj sanarang, nejiw ngome apmayariw sandeac”, aw Teat Dios. ²²Atquiaj ajlüy nganüy aton, cos sitiül aljane apmandeac alinoic ombeayaran wüx canchiüron, aag ayaj alndom mambeol leaw nganaw mayariw andeac Teat Cristo, ngome apmambeol leaw lamayariw andeac Teat Cristo. Nganüy wüx aljane apmandeac noic poch leaw asaj nej Teat Dios, aaga andeac quiaj apmambeol monyar andeac Teat Cristo, ngome apmambeol leaw nganaw mayar andeac Teat Cristo. ²³Sitiül meáwan monyar andeac Teat Cristo apcanchiüm, condom teamandeacüw alinoic ombeayaran, jondot mapeayiw acas jayats leaw ngo majawiüw xeyay, tengwüy mapeayiw alacas leaw ngo mayariw andeac Teat Cristo, ¿cuane apmapiüngüwa? ¿Ngome apmapiüngüw nerchachiün wüx indeacan aag ayaja? ²⁴Nganüy sitiül meáwan teamandeacüw

leaw asaj nejiw Teat Dios, pues masey apmapeay nop ngo mayar andeac Teat Cristo, tengwüy nop jayats leaw nganaw majaw xeyay, pero wüx apmanguaiay leaw indeacan, apmayaag tiül omeaats nej ngo majneaj arang, apleaam omeaats netam macueat arang ngo majneaj.²⁵ Wüx apleaam omeaats leaw ngo majneaj lamarang, pues quiaj apmaquieel micos nej marang casa Teat Dios, mapiüng naleaing Teat Dios alniüng ijlüyiün.

Wüx apcanchiümeron netam merangan meáwan najneaj

²⁶ Xecojow xechijquiaw, nganüy sanasaj icon nguineay netam merangan. Wüx apcanchiümeron, jangantanej tiül icona alndom majiür cuane apmarang. Nop alndom mapiüng matajcüch cantar noic salmo, alinop alndom maquiaach, alinop alndom mapiüng cuane lamüütich nej Teat Dios majaw, alinop alndom müütich nej Teat Dios mandeac alinoic ombeayaran, alinop alndom müünd mapiüng cuane tapiüng aaga nendeac alinoic ombeayaran quiaj. Meáwan leaw irangan quiaj, aag ayaj apmembeolayon mapac imeajtsan, metangan wüx Mipoch Teat Dios. ²⁷ Sitiül almajlüy acas alndom mandeacüw alinoic ombeayaran, pues ich mandeactüw masey ijpüw tengwüy arojpüw, pero nopolopoj ich mandeacüw; aton alinop ich mapiüng cuane teamapiüngüw. ²⁸ Sitiül ngo majlüy aljane alndom mapiüng wüx cuane teamapiüngüw, más najneaj ich ndijchiümoj, nde mandeacüw niüng canchiowaran. Ich mandeactüw tñulan omeajtsüw nejiw, at masajüw Teat Dios, ngome tiül nipilan. ²⁹ At aton leaw mandeac leaw asaj nejiw Teat Dios, pues leaw wüx ijpüw tengwüy arojpüw alndom mandeacüw. Aldemas ich

müjchiw olajciuw manguiayiw sitiül aag ayaj naleaing tengwüy ngo maleaing. ³⁰ Sitiül aljane ajeüwa moncheten quiaj, lamasaj nej Teat Dios cuane alndom mapiüng, pues ich müünd mendeac; pero alinop ich macueat andeac. ³¹ Icona alndom mendeacan inopnopen leaw lamasaj icon Teat Dios, cos atquiaj alndom merquiaachayon, at apmapac imeajtsan wüx Teat Cristo. ³² Meáwan leaw nendeac leaw asaj nej Teat Dios alndom ndijchiüüm wüx andium. ³³ Cos leaw andium Teat Dios aag ayaj majlüy najneájan tiül moncanchiün, ngome aolüyan andeaciüw.

Meáwan niüng apcanchiümoj monyar andeac Teat Cristo, atquiaj netam majlüy. ³⁴ Cos montaj netam ndijchiüümójan wüx canchiowaran; ngo metam mendeactüw, netam mayariw andeac minojow nejiw atnej apiüng tiül ajlüiyay Mipoch Teat Dios. ³⁵ Sitiül andiumüw manguiayiw leaw ngo majawüw, ich mattüniw manguiayiw minojow nejiw aniüngüw nejiw, cos monxing sitiül nop najtaj apmandeac tiül moncanchiün.

³⁶ Ich leaam imeajtsan Mipoch Teat Dios ngome tñulan icona witiüt, at ngome áagan icona lameyariün. ³⁷ Sitiül aljane tiül icona apiüng nej alndom mandeac leaw asaj nej Teat Dios, tengwüy apiüng Nangaj Espíritu lamüütich nej marang cuajantanej, nej netam mayaag mapiüng leaw sarang wüx nawiig cam, aag ayaj asaj xic Teat Cristo. ³⁸ Pero sitiül aljane ngo mandium mayar aag ayaj, nde merangan casa.

³⁹ Xecojow xechijquiaw, indeacan leaw lameajndiün mendeacan, leawa lamasaj icon Teat Dios; at nde mepalan leaw nendiüm mandeac alinoic ombeayaran. ⁴⁰ Pero irangan meáwan najneaj, nendüübndüjpeay, nde meolüyan.

Wüx Teat Cristo tapac alinomb

15 Nganüy xecojow xechijquiaw, sanasaj icon alinomb para alndom leaam imeajtsan leawa landoj nasaj icon, nguineay lamawün icon wüx isoetiün Teat Cristo. Aag ayaj icona teyariün, at ngantüy tanaámb temendüjpiün. ²Cos wüx aaga poch tasajas icon quiaj, landoj lerowan wüx isoetiün sitiül temeyacan wüx imeajtsan. Pero sitiül ngo meyacan wüx imeajtsan, ajüic ipiüngánan iyariün andeac Teat Cristo.

³Xique taquiajchiüs icon wüx leawa xeyay atam menguiayiün atnej tasoiquiiüs, cos tiül Mipoch Teat Dios apiüng Teat Cristo tandeow mawün asoetiiüts. ⁴Ndoj tamiüraad, pero tapac alinomb wüx er nüt, atnej lapiürrang wüx nej tiül Mipoch Teat Dios. ⁵Condom tejüiquichay majaw nej néjan teat Pedro nasaic Cefas. Ndoj tejüiquichay majawüw nej meáwan gajpiüp (12) miapóstoles nej aton. ⁶Ndoj tejüiquichay majawüw nej among acoquiw acoic miow (500) minipilan Teat Cristo nóiquian. Ajciüw ayaj xeyayiw aliünüw mapactüw nganüy, altiül acas landeowüw. ⁷Condom tejüiquichay majaw nej teat Jacobo. Ndoj tejüiquichay majawüw nej alinomb meáwan miapóstoles nej.

⁸Ndójwüx tejüiquichay najaw aton, masey xique atnej wijquiatos úmbwiüx, atnej nop nine nganaw matüch a nüt wijquiam. ⁹Xique chingüy tiül meáwan apóstoles, ngo nembeat nicuajind, ngo metam nasaic apóstol xic, cos tanomb xeyay tajcüiyiüs najawüw; tayambas ombasiw monyar andeac Teat Cristo. ¹⁰Cos Teat Dios tajíür xic lasta xeyay, pares tajlüyiüs atnej nganüy sajlüy cam. Ngome por gana miün tajíür xic lasta, cos sarang xeyay najüüt, ngo matüchíwi xic meáwan apóstoles. Naleaing aag ayaj

ngome xíquian quiaj sarang, cos Teat Dios nembeol xic narang. ¹¹Ngo metam mandeacaats wüx jane tarang aaga najüüt tiül icona, sitiül xique tengwüy nejiw. Naleaing leaw xeyay nembeat, aag ayaj cos lameyariün andeac Teat Cristo.

Wüx apmapacüw alinomb leawa landeowüw

¹²Sitiül lamapiüngaats Teat Cristo tapac alinomb, ¿nguineay altiül apiüngüw leaw landeow langome apmapacüw alinomba? ¹³Cos sitiül naleaing leaw landeow langome apmapacüw alinomb, aton Teat Cristo ngome tapac alinomb. ¹⁴Sitiül Teat Cristo taton ngo mapac alinomb, por gana miün andeacaats wüx, at por gana miün ayariiüts andeac Teat Cristo. ¹⁵At xicona ajüic atnej monwaiich xicon wüx tandeacasan nguineay tarang Teat Dios, cos tapiüngasan Teat Dios tapacüüch Teat Cristo. Sitiül naleaing mondeow ngo mapacüw alinomb, quiaj Teat Dios taton ngome tapacüüch Teat Cristo. ¹⁶Cos sitiül mondeow ngo mapacüw, at aton Teat Cristo ngome tapac alinomb. ¹⁷Átan sitiül Teat Cristo ngome tapac alinomb, por gana iyariün andeac nej, aliün mejiüran isoetiün. ¹⁸At aton sitiül atquiaj ajlüy, nipilan leaw tayariw andeac Teat Cristo ndoj tandeowüw, ngo maw asoetiw, lambüw tiül castigo. ¹⁹Jondot niünganciü wüx iüt cam ambeat andüjpiüts Teat Cristo, nots quiaj ngo membeat leaw arangaats, quiaj ajüic najntsop tiül michachiiüts.

²⁰Naleaing Teat Dios tapacüüch alinomb Teat Cristo. Cos Teat Cristo ombas mapac tiül mondeow, pares ajawaats Teat Dios apmapacüüch alinomb meáwan nipilan leaw ayar nej andeac. ²¹Tamelich andeowaran wüx leaw tarang nop naxey; at naw wüx leawa tarang nop naxey tamelich apacaran tiül mondeow. ²²Meáwan

nipilan wüx iüt tenguijal andeowaats cos acualaats icoots Adán; pero meáwan nipilan leaw lamayariw andeac Teat Cristo apmapaciüw alinomb.²³ Andüübndüpjeay apmapaciüw, cos Teat Cristo ombas mapac. Condom wüx nüt apmandilil Teat Cristo, apmapaciüw meáwan leaw minipilan nej.²⁴ Condom aliüc miün nüt apmümb aaga iüt cam wüx Teat Cristo landoj mandrooch ombas meáwan montangtang monajiüt, at meáwan moncüy majaw nej. Condom apmayac teowix Teat Dios meáwan leaw almajlüy.²⁵ Cos naleaing nej Teat Cristo netam majlüy wüx meáwan leaw almajlüy, leaw ndoj mayac teoleaj nej meáwan moncüy majaw nej.²⁶ Condom aaga úmbwüx ngo majneaj leaw nej apmandrooch ombas, aag ayaj andeowaran.²⁷ Lajlüy tiül Mipoch Teat Dios niüng apiüng: "Meáwan leaw almajlüy, Teat Dios tayac teoleaj Teat Cristo, cos nej netam majlüy wüx meáwan", aw. Naleaing wüx tapiüng aag ayaj ajüic ngome teandeac wüx Teat Dios cos nejay Teat Dios tayac meáwan teoleaj Teat Cristo.²⁸ Condom wüx Teat Cristo lajlüy wüx meáwan leaw almajlüy, nej aton quijaj apmeyacüy teowix Teat Dios, cos Teat Dios tayac teowix nej meáwan. Quijaj Teat Dios apmajlüy wüx meáwan leaw almajlüy.²⁹ Nganüy sanasaj icon alinoic. Sitiül naleaing mondeow ngo mapaciüw alinomb, ¿cuajpar altiül icona ayariw yow ingow ayar yow nop leaw landeowa?

³⁰ Aton sitiül mondeow ngo mapaciüw alinomb, ¿cuane saxoman wüx sitiül ajciyiw majawiw xicon nipilana?³¹ Nganüy xique, xecojow xechijquiaw, sayaag ngünantanej nüt aljane alndom mambiy xic. Aag ayaj naleaing sasaj icon cos xeyay apac ximeaats lameyariün andeac Miteatiiüts Jesucristo.³² Sitiül wüx

xique tambas natsoj anaag napat nimal tiül Efeso, ¿cuane ambeol xic wüx sitiül mondeow ngo mapaciüw alinomba? ¡Nicuajind! Más najneaj marangaats atnej apiürang, cos apiüng: "Metiiüts manganeowaats, cos ngünantanej nüt alndom mandeowaats", aw.

³³ Nde mawaiich icon nejinguind, cos ajawaats atnej apiürang: "Nipilan monrang ngo majneaj apmayacüw wüx alinop marang ngo majneaj aton sitiül ajlüyay maquiiüb nguiajantanej", maw.³⁴ Ich leaam imeajtsan, indüyiün wüx alinomb irangan najneaj, nde merangan ngo majneaj. Cos almajlüy nipilan tiül icona nómbar nganaw maxomüw omeajtsüw majawiüw nguineay apiüng Teat Dios. Aag ayaj sasaj icon nguineay alndom mexinguian.

Nguineay apmapaciüw alinomb leaw landeowüw

³⁵ Aljane apmapiüng: "¿Nguineay alndom mapaciüch mondeow alinomb Teat Diosa? ¿Nguineay apmajlüiyi wüx apmapaciüw alinomba?" apmaw.³⁶ ¡Nechach leaw nepiüng atquiaj! ¿Neol ngo mejaw nguineay arang osaab soex wüx apiürüche? Cos cuajantanej osaab leaw apmapiürüch, sitiül ngo majtex mipang, ngo majntsop.³⁷ Aton ngo mapiürüch natang soex, aag miün osaab apiürüch, masey os masey trigo, tengwüy cuajantanej osaab leaw napiürüch.³⁸ Pero Teat Dios üüch majntsop noicnoic osaab majlüy atnej andiüm nej; wüx ajntsop, Teat Dios üüch nej majlüy atnej netam majlüy.³⁹ Aton ngome meáwan cuerpo atanej ajlüy, cos palpálwüx ajlüy. Cos ajlüy noic micuerpo niplan, alinoic ajlüy nimal, alinoic ajlüy quiec, at alinoic ajlüy cüet.⁴⁰ Aton pálwüx leaw najlüyiw cawüx tiül cielo, at pálwüx leaw najlüy ningüy wüx iüt. Leaw najlüy cawüx tiül cielo tarangüch najneajay para majlüy cawüx. Aton

leaw najlüy wüx iüt tarangüch najnejay para majlüy wüx iüt. ⁴¹ Ajawaats aaga nüt alinoic arraj, at a caaw alinoic arraj, ocas alinoic arrajüw; nganüy tíulan ajcüw ocas alinoic arrajüw anoicnoiquiw. ⁴² Atquiaj wüx meáwan mondeow apmapaciw alinomb, cos wüx amiüraad a nandeow apndrom ombas; pero wüx apmapac alinomb langondom ndrom ombas. ⁴³ Pues aaga nandeow wüx amiüraad ngo metam, cuane ajpar. Pero wüx apmapac alinomb, quiaj apmajlüy najnejay. Wüx amiüraad lajlüyan, ngondom marang nicuajind; pero wüx apmapac alinomb, quiaj apndom marang cuajantanej. ⁴⁴ At wüx amiüraad, ajlüy atnej meáwan mondeow; pero wüx apmapac alinomb lami alinoic, cos Teat Dios lamangowüüch marang jayats. Nganüy ajlüy micuerpojaats atnej ajlüy meáwan nipilan. Pero alinoic nüt apmajlüy pálwüx, cos Teat Dios apmangowüüch marang jayats.

⁴⁵ Atquiaj apiüng tiül Mipoch Teat Dios, cos apiüng: “Teat Dios ombas marang Adán, tiiüch mapac”, aw. Condom tajlüy alinop atnej Adán, aag ayaj Teat Cristo; Miespíritu nej apaciüch nipilan alinomb. ⁴⁶ Nganüy micuerpojaats cam ajlüyay nipilan nej, pero alinoic nüt apmajlüy jayats. Quiaj ajüiüquich ngome aaga jayats cuerpo espiritual ombas tajlüy, cos aaga ajlüyay cuerpo ombas majlüy. ⁴⁷ Aaga naxey ombas marangüch ningüy wiix iüt, Teat Dios tarang iüt nej. Condom tajlüy alinop naxey imiün tiül cielo, aag ayaj Teat Cristo. ⁴⁸ Atnej tajlüy micuerpo aaga naxey ombas marangüch iüt nej, atnej ajlüy micuerpojaats nganüy. At aton atnej ajlüy micuerpo aaga naxey imiün tiül cielo, atnej apmajlüy micuerpojaats alinoic nüt wüx apmajlüyiiüts tiül cielo. ⁴⁹ Cos ajlüyiiüts atnej tajlüy aaga naxey ombas marangüch iüt nej, at aton apma-

jlüyiiüts atnej aaga naxey tajlüy imiün cielo.

⁵⁰ Xecojow xechijquiaw sanasaj icon, aaga micuerpojaats ajiüraats nganüy cam ngondom majmel tiül micambaj Teat Dios tiül cielo; cos leaw apndrom ombas ngondom majmel niüng lango ndrom ombas nicuajind. ⁵¹ Nganüy sanasaj icon leaw nomb ngo majaraw. Ngome meáwan icoots apmandeowaats; naleaing Teat Dios apmangowüüch micuerpojaats. ⁵² Apmarang najénan, atnej noic ameecharan oniiügaran wüx ndójwüx ajiünts trumpet ocueaj Teat Dios. Quiaj apmapaciw alinomb meáwan monyar andeac Teat Cristo leawa tandemowüw, apmajüriüw jayats micuerpojüw nejiw, langondom ndrom ombasiw alinomb. At icootsa leaw aliün mapacaats, Teat Dios apmangowüüch micuerpojaats aton.

⁵³ Aaga micuerpojaats leaw apndrom ombas netam mangowüücharan cos langondom ndrom ombas. Nganüy alndom mandeowaats, áag netam mangowüücharan micuerpojaats, quiaj langondom mandeowaats. ⁵⁴ Cos wüx langowüücharan micuerpojaats majlüy jayats, quiaj langondom ndrom ombas; apmajlüy atnej apiüng tiül Mipoch Teat Dios, cos apiüng: “Ninguiaj ndoj andeowaran, langondom mandeowaran alinomb”, aw. ⁵⁵ ¿Wülganüy andeow nipilana? ¿Nguiane ajlüye? ¿Wülganüy oxiüta? ¿Nguiane ajlüye? ⁵⁶ Cos ajlüy nisoet, quiaj netam mandeowaran; at cos aaga ajlüyay poch ayac Teat Dios, aag ayaj ajüiüquich ajiüraats nisoet. ⁵⁷ Nganüy netam müjchiiüts gracias Teat Dios, cos lamiüüch icoots majntsopiüts wüx meáwan cuajantanej. Aag ayaj tarang Miteatiiüts Jesucristo.

⁵⁸ Pares xecojow xechijquiaw, irangan tanaámb leaw alndom merangan, nde paxiüm icueajiün wüx iyariün andeac Teat Cristo. Irangan minajüüt

Teat Dios meáwan nüt, cos lamejawan wüx irangan minajiüt Teat Dios ngome irangánan.

Amiüçücharan tomiün mambeol minipilan Teat Cristo

16 Nganüy sanasaj icon nguineay alndom mecanchichan aaga tomiün leaw apmeyacan membeolan monyar andeac Teat Cristo tiül Jerusalén. Irangan atnej tasajasüw noicnoic ajlüy minipilan Teat Cristo tiül Galacia. ² Wüx noic nüt doming iwüniün quiriw leaw ixoman tiül namong seman; quiaj ngo metam memiüçüchiün nicuajind wüx sanapeay quiaj. ³ Wüx sanapeay niüng ijlüyiün, quiaj sanarang nawiig majoyiw ajciwa monxey leaw lamepiüngan alndom mambüw mayacüw tiül Jerusalén leaw najmiüc. ⁴ Sitiül sapiüng najneaj namb a xique aton, quiaj sanamb naquiiüpüw.

Pablo apiüng nguineay apmarang

⁵ Ombas netam namb namong tiül Macedonia, condom sanamb tiül Corinto najaw icon. ⁶ Nots quiaj nacüll acas nüt niüng ijlüyiün, tengwiý sanacüll ninguiaj tiül meáwan nüt wüx aquind. Condom quiaj alndom membeolan xic meajchiün xic namb niüng sanandüy quiaj. ⁷ Naleaing ngo nandiüm namón-gan niüng ijlüyiün, cos sitiül Teat Dios mandiüm, sanacüll naquiiüb icon xeyay nüt. ⁸ Sanacüll tiül cambaj Efeso leaw ndoj nangos nüt Pentecostés. ⁹ Cos ningüy lanaxom xeyay najiüt ocueaj Teat Dios leaw alndom narang; áag sanarang wúxan alndom, masey alma-jlüyiw xeyay leaw ajcüiyw majawiw xic.

¹⁰ Wüx apmapeay niüng ijlüyiün a Timoteo, imbeolan para alndom mapac omeaats macüll maquiiüb icon, cos nej arang minajiüt Teat Dios atnej xique sarang. ¹¹ Pares nde mepiüngan nej ngo metam, imbeolan mapeay ningüy na-

jnejay mapac omeaats, cos teanacüll mapeay nójiquian maquiiüb alacas mico-joots michijquiaats.

¹² Nganüy sanasaj icon wüx michijquiaats teat Apolos. Xeyay tasajas sitiül alndom mamb niüng ijlüyiün maquiiüpüw alacas monyar andeac Teat Cristo wúxan ambüw. Pero ngo mandiüm mamb nganüy; apmamb wüx apmatüch ocueaj.

Ndójwüx atepeay

¹³ Netam mepacan wüx merangan najneaj; tanaámb indüjiün leaw lameyariün ocueaj Teat Cristo, nde mermbolan, iyacan imeajtsan wüx merangan leaw andiüm nej. ¹⁴ At meáwan leaw irangan, ijüiquichan naleaing indiümayon nop alinop.

¹⁵ Nganüy xecojow xechijquia, icona lamejawan meáwan acualaats teat Estéfanas, nejiw ombas mayariw andeac Teat Cristo tiül iüt Acaya. Nejiw tanaámb ayacüw omeajtsüw wüx mambeoliw monyar andeac Teat Cristo. ¹⁶ Xique xowüy satün icueajiiün meyariün andeaciw nejiw, at netam meyariün andeaciw meáwan monarang atnej arangiw nejiw, cos ambeoliw icon wüx aaga najiüt quiaj. ¹⁷ Pues wüx tapeayiw ajciw teat Estéfanas, teat Fortunato, at teat Acaico, xeyay tapac ximeaats, cos nejiw tajlüiyw ningüy mambeoliw xic ingow ijlüyiün ningüy. ¹⁸ Nejiw xeyay tüjchiw mapac ximeaats, at sajaw nejiw tüjchiw mapac imeajtsan. Netam meyajcan mesajan najneaj arangiw.

¹⁹ Meáwan noicnoic ajlüy monyar andeac Teat Cristo monlüy tiül iüt Asia atepeayiw icon. At teat Aquila, aton müm Priscila mintaj nej, y meáwan monyar andeac Teat Cristo leaw canchiüjow aniüngiw nejiw, xeyay andiümüw mate-peayiw icon wüx minüt Teat Cristo. ²⁰ At atepeayiw icon meáwan monyar andeac

Teat Cristo leaw alningüy. At icona ite-peayiün nop alinop najneájan.

²¹ Nganüy xiquiay sarang aaga úmb-wüx poch cam naag xiwix natepeay icon.

²² Sitiül aljane ngo mandiüm Teat Cristo, ich maw ninguiün nómban mamb tiül castigo. ¡Teat Cristo aliüc nagen!

²³ Miteatiiüts Jesucristo mambeol icon tamtámban. ²⁴ Xique xeyay sandiüm icon, cos nójiquian teamandüjpiiüts Teat Cristo Jesús. Amén.

*Amb iwic nanderac arang wiix nawiig
San Pablo müüch minipilan Teat
Cristo moncül tiül Corinto*

2ª CORINTIOS

Atepeay

1 Xique Pablo sajlüy miapóstol Teat Jesucristo cos Teat Dios tayac xic. At alningüy michijquiaats Timoteo alnaquiiüb. Xique sarang aaga nawiig cam nüüch monyar andeac Teat Cristo monlüy tiül cambaj Corinto. At aton süüch mamb manguiayiw meáwan micual Teat Dios moncül tiül iüt Acaya. **2** Sandiüm Miteatiiüts Dios at Miteatiiüts Jesucristo müjchiw icon mimonajneajiw, at mejlüyiün najneájan tiül imeajtsan.

Teat Pablo tamongoch xeyay

3 Najneajay ajlüy Teat Dios, miteat Miteatiiüts Jesucristo. Nej andiüm meáwan nipilan, at tanaámb teamüüch majneaj omeaatsaran. **4** Nej üüch majneaj omeajtsaats wüx meáwan naél amongochiiüts. Atquiaj alndom icootsa aton müjchiiüts majneaj omeajtsüw jangantanej teamamongoch naél. Cos atnej teambeol icoots Teat Dios, atnej alndom müjchiiüts majneaj omeajtsüw jangantanej aton. **5** Masey teamamongochiiüts xeyay ngo majneaj atnej tamongoch Teat Cristo, atquiaj nej apmütüch majneaj omeajtsaats xeyay. **6** Xicona samongochiün xeyay naél cos atquiaj alndom nambeolan icon necamb wüx imongochiün naél. Tamongochasan xeyay naél alndom nasajan icon nguineay Teat Cristo alndom mawüin icon wüx isoetiüin. Cos Teat Dios teamambeol xicon, pares xicona aton alndom nambeolan icon meiücan wüx cuajantanej apmemongochiün atnej xicona saiücan

wüx leaw samongochiün. **7** Xicona sajawan icona apmeiücan wüx meáwan leaw apmemongochiün, cos sajawan sitiüil apmemongochiün ngo majneaj atnej samongochiün, quiaj Teat Dios apmambeol icon atnej ambeol xicon.

8 Xecojow xechijquiaw, nganüy sanasaj icon menguiayiün nguineay tamongochasan tiül iüt Asia. Cos xeyay tamongochasan ngo majneaj quiaj, langondom narangan nicuajind, lanüjchiün ximeajtsan sanandeowan quiaj. **9** Lanapiüngan landoj, sanandeowan. Nganüy sajaw aag ayaj tamongochasan niüng ngondom napiüngan sanawan wüx xicónan quiaj. Naleaing nejay Teat Dios áag nepacüüch mondeow tawün xicon wüx. **10** Najneaj tarang Teat Dios cos tawün xicon wüx, tajlüy nandeowan; at nganüy tanaámb teamawüin xicon wüx. Sajawan naleaing nej apmawün xicon wüx alinomb. **11** Naleaing netam membeolan xicon metüniün mambeol xicon Teat Dios. Cos atquiaj xeyay nipilan leaw atüniw ocueaj Teat Dios mambeol xicon, apmijchiw gracias Teat Dios cos nej xeyay tambeol xicon.

Pablo tequiy mamb andüy Corinto

12 Xicona xeyay apac ximeajtsan cos sayajcan tiül ximeajtsan sarangan najneaj tiül nipilan, sarangan áagan leaw andiüm Teat Dios; ngo nawaijchan nejinguiind, cuantemas te icona ngo nawaijchan icon. Teat Dios teamambeol xicon narangan aag ayaj, ngome xicónan quiaj alndom narangan. **13** Xique sarang wüx nawiig áagan ngo maél leaw alndom meteowan mexoman imeajtsan wüx. Malüy naleaing apmexoman imeajtsan wüx meáwan leaw sarang wüx aaga nawiig cam. **14** Sapiüng icona lamejawan quiriw. Wüx aaga nüt Teat Jesús apmandilil sandiüm mapac imeajtsan wüx xique; at sandiüm mapac ximeaats

wüx icona cos xique tambeolas icon meyariün andeac Teat Cristo.

¹⁵ Cos tapiüngas atquiaj ipiüngan wüx xique; pares tandiümas ombas namong quiaj, nambeol icon amb ijmbüw. ¹⁶Tapiüngas naw quiaj sanandüy tiül Macedonia, ndoj nawas Macedonia tapiüngas sanandilil alinomb najaw icon amb ijmbüw. Condom tapiüngas alndom membeolan xic namb sandüy tiül iüt Judea. Nganüy naleaing ngondom namb ombas najaw icon atnej tapiüngas. ¹⁷Cuane ipiüngan, ¿jow wüx tapiüngas sanamb najaw icon, aag ayaj sapüngan, lango narang leaw tapiüngasa? Ngwüy, naleaing sapiüng, cos ngo narang atnej arang jangantanej nipilan. Xique leawa lanapiüng sanarang, pues netam narang, ngondom napüngan. ¹⁸Teat Dios ajaw leaw sasaj icon ngo napüngan, naleaing sanarang.

¹⁹Xicona, xique, teat Silvano at teat Timoteo tasajasan icon wüx Teat Cristo, Micual Teat Dios. Nej mbójan marang leaw lamapiüng, ngo mapüngan. ²⁰Teat Cristo tarang meáwan leaw lamapiüng Teat Dios, pares apiüngaaats “Amén, aag ayaj naleaing” wüx arangaats casa Teat Dios, cos najneaj lamarang Teat Cristo. ²¹Nejay Teat Dios neech icoots lembemoots nandand mandüppiüts Teat Cristo, cos nej nerriüd icoots. ²²Aton nej tayac tiül omeajtsaats aaga Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios, majlüy tiül omeajtsaats, majüiquich ajlüyiiüts micual nej icoots.

²³Nganüy sanasaj icon neol ngo namb tiül cambaj Corinto najaw icon wüx aaga nüt tapiüngas. Teat Dios ajaw ngo nawaiich. Naleaing ngo namb najaw icon cos ngo nandiüm nalic icon xeyay. ²⁴Xicona lango metam nasajan icon más wüx Teat Cristo cos lamejawan wüx aag ayaj. Más naleaing, sandiüman nambeolan icon nüjchiün mapac imeajtsan.

2 Xique taton ngo nandilil najaw icon, cos ngo nandiüm nüüch icon mamix imeajtsan alinomb. ²Sitiül xique nüüch mamix imeajtsan, ¿pues jane apmeech mapac ximeaats? Nejinguid, cos icónan quiaj alndom müüch mapac ximeaats. ¿Pero nguineay alndom, ndot nüüch icon mamix imeajtsana? ³Tarangas alinoic nawiig cos ngo nandiüm mamix ximeaats wüx sanatüch niüng ijlüyiün. Cos áagan icona alndom meajchiün mapac ximeaats; sajaw ngondom mapac imeajtsan sitiül xique amix ximeaats. ⁴Xique xeyay ngo majneaj ximeaats, tajüntsas wüx tarangas aaga alinoic nawiig nüüch icon. Ngo narang aag ayaj nüüch mamix imeajtsan, naleaing tarangas para mejawan nguineay sajiür icon lasta.

Pablo awün wüx omeaats leaw tarang alinop

⁵Naleaing sitiül aljane tiül icona tüüch mamix ximeaats, ngome xíquian quiaj, cos meáwan icona aton tüüch mamix imeajtsan. Malüy naleaing meawárónan tamix imeajtsan. ⁶Sapiüng ngocháyan aaga naél leaw icona teajchiün mamon-goch aaga naxey quiaj, cos lamamon-goch xeyay. ⁷Nganüy netam mewüniün wüx imeajtsan leaw tarang, netam membeolan, nganandot mamix omeaats nóm-ban. ⁸Nganüy sasaj icon mejüiquichan alinomb ijüiran lasta. ⁹Tarangas aaga nawiig nasaj icon wüx aag ayaj cos tandiümas nambich najaw sitiül icona naleaing apmerangan meáwan leaw sasaj icon. ¹⁰Sapiüng najneaj mewüniün wüx imeajtsan leaw tarang aaga naxey quiaj, cos xique aton lanawiün wüx ximeaats. Sitiül aleaic aliün majlüy netam nawün wüx ximeaats, Teat Cristo ajaw sanarang para alndom nambeol icon. ¹¹Sitiül atquiaj apmarangaats, quiaj Satanás ngondom mayac icoots

wüx naél, cos lamajawaats nguineay mbójan arang.

Pablo ngo majneaj omeaats tiül cambaj Troas

¹²Wüx tapeayiüs tiül cambaj Troas, Teat Dios tambeol xic xeyay nasaj niplan wüx Teat Cristo. ¹³Pero naleaing xique ngo majneaj ximeaats, cos ngo naxom quiaj teat Tito. Por aag ayaj tasa-jasüw sanaw quiaj; tambas tandüyiüs tiül iüt Macedonia.

Teamambeol xicon Teat Cristo

¹⁴Nganiüy süüch gracias Teat Dios, nej teamambeol xicon nasajan meáwan niplan nguineay Teat Cristo tandemow mawün wüx asoetaran. Aaga süjndiün nandeacan quiaj, nagen ajüy miünquiaj atnej ajüy noic najmboc angan. ¹⁵Xi-cona sajlüiün atnej najmboc angan pom leaw Teat Cristo teamayac müüch Teat Dios. Aaga najmboc angan quiaj, ajüic tiül Jane laaw wüx asoetiw nejiw, at ajüic masey tiül niplan apndrom om-basüw tiül aaga xeyay ngo majneaj. ¹⁶Jane ngo mayariw andeac Teat Cristo, wüx apmaximeaw aaga najmboc an-gan quiaj, ayajciüw ngo majneaj cos ap-mambüw tiül aaga xeyay ngo majneaj. Pero monyar andeac Teat Cristo, wüx aximeaw aaga najmboc angan quiaj, ayajciüw najneaj cos ajawiüw Teat Dios apmapacüüch nejiw mapacüw meáwan nüt. ¿Jane alndom marang aaga najiüt cama? Xicona alndom, cos Teat Dios teamambeol xicon. ¹⁷Pero ngo narangan at-nej arangiüw ajctüwa mondeac Mipoch Teat Dios mexomxomayej wüx. Xicona sandeacan naleaing, ngo nawaijchan, cos Teat Dios tayac xicon wüx narangan aag ayaj, nej teamajaw naleaing aaga sandeacan quiaj, cos miniplan Teat Cristo xicon.

Monrang minajiüt Teat Cristo

3 Jow nganüy, ¿cuane ipiüngana? ¿Netam natüniün noic nawiig mapiüng jane xicon, mejawan nguineay sarangana? ¿Ngwüye, netam najoyiün nawiig atnej ajoyiw altiüil, para alndom natüchiün niüng ijlüyiüna? ¿Ngwüy netam natüniün icueajiün noic nawiig atnej arangiüw altiüla? ² Ngwüy, ngo metam xicon alngün nawiig; cos áagan leaw netam xicon, aag ayaj icona. Cos wüx niplan ajawiüw nguineay Teat Dios tangowüüch imeajtsan wüx taquiaachasan icon wüx Mipoch Teat Dios, quiaj alndom majawüw nguineay tarangasan najneaj tiül icona. ³Niplan alndom majawüw icon at icon nawiig imiün tiül owix Teat Cristo, tajamiünasan. Aag ayaj ngome noic nanderac tarangüch naag tinta, at ngome wüx piedra; pero Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios almapac tarang wüx imeajtsan aag ayaj.

⁴Sajawan aag ayaj naleaing, Teat Dios tambeol xicon ajcan teyariün andeac Teat Cristo. ⁵Meáwan leaw sarangan ngome xicónan quiaj sarangan, Teat Dios nembeol xicon narangan meáwan. ⁶Nej lamüüch xicon naxoman ximeajtsan nasajan niplan nguineay Teat Cristo awün wüx asoeteran. Jane ngo marang palan meáwan leaw apiüng tiül aaga poch tüünd Moisés, nej apmamb tiül castigo. Pero nganüy sasajan icon, aaga Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios tiük mapacaran meáwan nüt.

⁷Cos aaga poch narangüch wüx piedra tapiüng apmamb tiül castigo meáwan leaw ngo mandüüb leaw apiüng. Wüx Moisés tüünd aaga poch quiaj, niplan Israel ngondom majawüw teombas nej cos xowüy lalitlit, condom aag ayaj tamong. ⁸Sitiül xowüy lajneaj aaga poch quiaj, cuantemas nganüy aaga nanderac leaw Nangaj Espíritu üüch, aag ayaj más

najneaj ajlüy. ⁹Pues sitiül xowüy lajneaj aaga poch tüünd Moisés, masey tarangüch majüiüquich jane nejiw apmambüw tiül castigo, pues más xeyay najneaj arang nganüy Nangaj Espíritu, cos nej apiüng nguineay alndom mawün asoetiiüts Teat Dios, lango mambaats tiül aaga xeyay ngo majneaj quiaj. ¹⁰Cos aaga poch leaw nomb tajlüy najneajay, aag ayaj tayac Moisés, nganüy lajüic atnej ngo majneaj cos ngo matüch matnej leaw lajlüy nganüy. ¹¹Sitiül aaga ajlüyyay arangüch leaw tayac Moisés xeyay najneaj tajlüy, masey nganüy lamong, pues más xowüy lajneaj leaw tüüch icoots Teat Cristo cos aag ayaj apmajlüy meáwan nüt.

¹²Xicona sajawan aag ayaj naleaing, pares ngo nimbolan nasajan nipilan. ¹³Xicona ngo nexotayon wüx sandeacan Mipoch Teat Dios, ngo mat xicon Moisés, cos taxot teombas nej naag noic püy nganandot majawüw nej nipilan israel nguineay teámb ndroj alitlit teombas nej. ¹⁴Ngo maxomüw omeajtsüw cos tanaámb nganüy cam nadam omeajtsüw. Pares nganüy wüx ateowüw aaga ajlüyyay Mipoch Teat Dios, ngo majawüw cuane, cos atnej alitün teombasiüw püy. Néjan Teat Cristo alndom mawün aag ayaj. ¹⁵Pares nganüy nipilan israel wüx apmateowüw aaga ajlüyyay poch tüünd Moisés, ngo majawüw cuane wüx apiüng, cos atnej aleaic nexot nej oniüjcüw. ¹⁶Nganiüy wüx aljane nejiw apmayar andeac Teat Cristo, quiaj apmaw aaga nexot nej oniüjcüw quiaj. ¹⁷Aaga Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios ajlüy nöiquian maquiiüb Teat Cristo. Pares jangantanej leaw ajiür Nangaj Espíritu lango metam mayac omeaats wüx marang leaw apiüng tiül aaga ajlüyyay poch tüünd Moisés. ¹⁸Icootsa leaw lamarüüch andeac Teat Cristo lango majüraats alcuané mexot teombasaats; cos Nangaj Espíritu üüch icoots majawaats

nguineay Teat Cristo xowüy lajneajay ajlüy. Quiaj nütnütan teajlüyyiüts najneaj atnej ajlüy nej.

4 Teat Dios tayac xicon najlüyiün wüx aaga najiüt teanarangan cam. Nej ajiür xicon lasta, áag ngo paxiüm xicueajüin. ²Xicona ngo narangan nexotayon wüx nicuajind; ngo narangan nicuajind müüch monxing. At ngo nawaijchan, ngo nambiülijchiün andeac Teat Dios. Sandeacan áagan naleaing manguiay meáwan nipilan. Wüx aag ayaj nipilan ajawiuw, at Teat Dios teamajaw xicon sandeacan naleaing, ngo nawaijchan. ³Nganüy sitiül aljane ngo majaw nguineay ajlüy aaga Najneaj Nanderac wüx Teat Cristo, aag ayaj ngome cos ngondom majaw, pero cos ngo mandiüm mayar andeac Teat Cristo; por aag ayaj apmamb tiül castigo. ⁴Ajctüwa nipilan quiaj ngo mandiümüw mayariw andeac Teat Cristo, cos minatangüw nimeech leaw ajlüy wüx a iüt cam apal nejiw nganandot mayariw. Teat Cristo najneajay ajlüy; nej ajlüy atnej Teat Dios. ⁵Xicona sandeacan áagan wüx Teat Cristo; ngo nandeacan leawa sarangan xicona para narangüchiün casa. Sandeacan wüx áagan leawa lamarang Miteatiiüts Jesucristo. Xicona sajlüyiün atnej mimos nej para alndom nambeolan icon, cos sandiüman Teat Jesús. ⁶Teat Dios omegas mapiüng majlüy ran masey áagan pojniün tajlüy. Pues nejay nganüy lamüüch icoots maxomaats omeajtsaats majawaats nguineay ajneaj ajlüy Teat Dios wüx ajawaats Teat Cristo xeyay najneaj ajlüy.

Mayacaats omeajtsaats wüx mandüppiüts Teat Cristo

⁷Masey xicona atnej nop xor narangüch iüt cos ngo nembeatiün, pero Teat Dios lamüüch xicon nandeacan leaw nembeat xeyay. Leaw sarangan, aag ayaj ocueaj Teat Dios, ngome

sarangánan xicona. ⁸Masey apalpal xicon nipilan cos ajcüiyw majawüw xicon, pero Teat Dios awün xicon wüx meáwan aaga naél quiaj. Nguaj ngo najawan cuane sanarangan, pero ngo mamix ximeajtsan dedaámb. ⁹Masey ayamb ximbasan nipilan, naleaing Teat Dios ngo macueat xicon. Masey awüjchiw xicon tiüt, ngo nandeowan. ¹⁰Xicona nguiajnguiaj laliüc nandeowan atnej tamongoch Teat Cristo; cos Teat Dios neech xicon namongochiün aag ayaj majüic Teat Cristo almapac, tenguial mambeol xicon. ¹¹Wúxan saliünan napakan samongochiün xeyay, sayajcan laliüc nandeowan, cos wüx Teat Jesús sasajan nipilan. Samongochiün aag ayaj para majüic nguineay Teat Jesús almapac, teamambeol xicon masey aliün najüuran aaga cuerpo leaw apndrom ombas. ¹²Xicona samongochiün xeyay ngo majneaj, laliüc nandeowan; cos atquiaj alndom nambeolan icon nasajan icon nguineay alndom mepakan meáwan nüt.

¹³Xicona lanayariün andeac Teat Dios atnej apiüng tiül Mipoch Nej niüng apiüng: “Xique tayariüs andeac Teat Dios, nganüy alndom nandeac wüx”, maw. At xicona aton sayariün andeac Teat Dios, pares nandeacan. ¹⁴Cos sajawan Teat Dios nepacüüch alinomb Teat Jesús, nejay apmepacüüch xicon aton, cos sanajlüiün nóiquian naquijipan Teat Jesús. Quiaj apmaquiiüb icoots nóiquian andtiüy niüng ajlüy nej. ¹⁵Pues meáwan leaw samongochiün, aag ayaj ajlüy para alndom mejlüiün más na jneaj, cos wüx Teat Dios ambeol xeyay nipilan, quiaj apmayajciw masajüw na jneajay lamarang, marangüw nej casa.

¹⁶¡Pares ngo paxiüm xicueajíün! Masey tenguial satangan, laúmb sapakan; pero tiül ximeajtsan sayajcan nütnútan xeyay sandiüman narangan

minajiüt Teat Dios. ¹⁷Cos leawa ngo majneaj amongochiiüts ningüy wüx aaga iüt cam, aag ayaj amóngan, ngome apmaíüç. Naleaing wüx aag ayaj apmarangüchiiüts casa xeyay ninguiün tiül cielo, ngo majiür ümb. ¹⁸Pues atquiaj apmajlüiüts, cos ngo mayacaats omeajtsaats wüx leaw axomaats majawaats ningüy wüx iüt cam; pero naleaing ayacaats omeajtsaats wüx leaw altiül cielo, leaw ngondom maxomaats majawaats nganüy. Cos meáwan leaw almajlüy naxoram majaraw nganüy, aag ayaj apndrom ombas; pero leaw ngo maxoram majaraw, aag ayaj apmajlüy meáwan nüt.

Aniungaats ninguiün tiül cielo

5 Ajawaats micuerpojaats ajlüy atnej nop iüm ningüy wüx iüt, ngome apmaíüç xeyay. Pero wüx apmandeowaats, quiaj micuerpojaats apmajlüy jayats atnej nop jayats iüm. Aag ayaj Teat Dios apmarang, ngome nipilan apmerang, lango ndrom ombas nómban cos tiül cielo almajlüy. ²Nganüy aiümaats, cos teamamongochiüts xeyay naél wüx aaga cuerpo cam. Pares xeyay andiümaats majiüraats aaga jayats cuerpo leaw apmüjndiiüts ninguiün tiül cielo. ³Atquiaj ngome apmajlüiüts ninguiün tiül cielo atnej miotajcáatsan, apmajüraats jayats micuerpojaats. ⁴Pero nganüy wüx ajlüiüts ningüy tiül micuerpojaats cam aiümaats cos amongochiiüts xeyay ngo majneaj. Pares xeyay andiümaats majlüiüts tiül jayats micuerpojaats leaw ngome apmandeow; más naleaing andiümaats mangowüjchiiüts micuerpojaats leaw apmandeow, para majiüraats jayats micuerpojaats leaw ngome apmandeow. ⁵Ajawaats apmajüraats jayats micuerpojaats tiül cielo. Aag

ayaj ajawaats, cos nej lamüüch icoots majüraats Nangaj Espíritu tiül omeajtsaats.

⁶Ajawaats wüx ajlüyiiüts tiül micuerpojaats cam ningüy wüx iüt, miünquiaj ajlüyiiüts niüng ajlüy Teat Dios, cos nganaw majlüyiiüts tiül cielo niüng ajlüy nej. ⁷Aag ayaj ajawaats naleaing cos ayariüts andeac Teat Cristo, masey ngome axomaats majawaats. ⁸Apac omeajtsaats cos ajawaats más najneaj sitiül apmacueatiiüts aaga cuerpo cam para mambaats tiül cielo niüng ajlüy Teat Dios. ⁹Pares netam marangaats atnej andiüm Teat Dios, masey aliünaats ningüy, tengwüy lapeayiiüts tiül cielo. ¹⁰Cos meáwan icoots netam matüchiiüts teombas Teat Cristo manguiayiiüts nguineay tarangaats, sitiül tarangaats najneaj tengwüy tarangaats ngo majneaj wüx aliün mapacaats. Quiaj apmijndiiüts leaw nej andiüm müüch icoots.

Teat Dios lajneaj majaw icoots

¹¹Cos lanajawan nguineay Teat Dios apmajaw wüx asoeteran, pares xicon sasajan nipilan mayariw andeac Teat Cristo. Teat Dios ajaw nguineay sarangan. Malüy icona aton mejawan nguineay sarangan. ¹²Xicona ngo metam narangan nawiig menguiayiün Jane xicon cuane sarangan, cos lamejawan nguineay sarangan. Nganiüy sasajan icon ich leaam imeajtsan nguineay sarangan, para mejiüran cuane apmesajan ajciüwa nipilan monrangrangtiü teombas nipilan, ngo metam nejiw leaw altiül omeaatsaran. ¹³Sitiül ajüic xicona nechachasan, aag ayaj cos sandiüman narangan xeyay naijüt ocueaj Teat Dios. Tengwüy sitiül ajüic saxoman ximeajtsan wüx cuajantanej, aag ayaj cos sandiüman nambeolan icon. ¹⁴Xicona sandiüman

narangan áagan andiüm Teat Cristo, cos nej xeyay ajiür icoots lasta. Sajawan nej tandeow ingow andeow meáwan nipilan; pares ajüic atnej meáwan icoots tandeowaats nöiquian maquiüpaats. ¹⁵Naleaing nej tandeow ingow andeowaats, pares jane apmayar nej andeac apmapac meáwan nüt niüng ajlüy Teat Dios; pero naleaing langondom marangüw leaw andiümüw. Netam marangüw leaw andiüm Teat Cristo, áag tandeow ingow andeowaats, y tapac alinomb. ¹⁶Xicona nganiüy ngondom nateotsan wüx ombas alinop atnej arangüw altiül, masey nomb atquiaj tateotsasan wüx ombas Teat Cristo, nganiüy ngo narangan atquiaj. ¹⁷Pares sitiül aljane ajlüy nöiquian maquiiüb Teat Cristo, pues nej lajlüy atnej jayats wijquiam; lango mapiüng tiül omeaats atnej tapiüng nomb, cos nej jayats ajlüy, lami alinoic.

¹⁸Meáwan aag ayaj Teat Dios nerang, cos nganiüy lajneaj omeaats, lango majcüy majaw icoots, cos Teat Cristo tiün mandeow mangüy asoetiiüts. At tasaj xicon namban nasajan nipilan mandilileaw mayambüw nej, cos nej lango majcüy majaw nejiw. ¹⁹Teat Dios tajneaj majaw nipilan cos Teat Cristo tiün mangüy asoet nipilan, pares nej nganiüy lango leaam omeaats wüx asoetiiüts. Nej tasaj xicon namban nasajan meáwan nipilan nganiüy lajneaj majaw nejiw wüx apmayambüw nej. ²⁰Naleaing tasaj xicon Teat Cristo namban nasajan nipilan, napitügan leaw apiüng nej. Xeyay sasajan icon wüx minüt Teat Cristo, netam mendililean meyamban Teat Dios. ²¹Teat Cristo masey ngo majiür nicuajind nisoet, condom tajlüy atnej tajiür nisoet, cos Teat Dios tacanchich wüx ombas nej meáwan asoetiiüts. Atquiaj tarang para majlüyiüts najneaj atnej andiüm Teat Dios.

Aag ayaj tajlüy cos Teat Cristo tandeow mangüy asoetiiüts.

6 Xicona sarangan najiüt ocueaj Teat Dios nüjchiün icon menguiayiün, pares sasajan icon nde mecueatiün, nde ndrom imeajtsan leaw najneajay lamütüch icon Teat Dios. ²Cos tiül Mipoch Teat Dios apiüng: Wüx tatüch a nüt tanguiayiüs indeacan; wüx tatüch a nüt meriowan wüx isoetiün, quiaj tambeolas icon, aw. Nganüy lamatüch aaga nüt wüx Teat Dios andiüm mambeol icon; lamatüch a nüt mawaran wüx asoeteran.

³Xicona ngo narangan nicuajind ngo majneaj, para maxomüw nguineay mandeacüw ngo majneaj wüx aaga najiüt sarangan ocueaj Teat Dios. ⁴Meáwan leaw sarangan, sarangan najneaj, majüic xicona nerangasan minajiüt Teat Dios. Ajüic aag ayaj naleaing, cos saiücan wüx samongochiün ngo majneaj, wüx ngo najiüran nicuajind, at wüx sajlıyiün wüx naél. ⁵Nguijaj sajwüchiün, nguijaj sajmeliün tiül manchiüc, nguijaj sajlıyiün tiül nadam moncüy, nguijaj xeyay ümb sapacan cos xeyay najiüt sarangan, nguijaj ngo nameayiün, nguijaj saiündan lop wüx ngo majlüy. ⁶Ajüic sarangan minajiüt Teat Dios cos sarangan palüyan najneaj. Saxoman ximeajtsan wüx cuajantanej, saiücan wüx leaw arang jangantanej nipilan, sambeolan jangantanej, sarangan leaw andiüm Nangaj Espíritu, y xeyay sandiüman nop alinop. ⁷At wiix sasajan nipilan wüx Teat Cristo sandeacan naleaing, ngo nawaijchan. Meáwan leaw alndom narangan, aag ayaj cos Teat Dios ambeol xicon, tiük xicon najiüran xengochayon jane apmajngot amb wüx xeacan at wüx xequiambiün. ⁸Nguijaj sarangüchiün casa, nguijaj ngo narangüchiün casa; nguijaj anderac wüx ximbasan ngo majneaj, nguijaj

anderac najneaj; nguijaj anderac xicona newaiichasan, pero xicona sandeacan leaw naleaing. ⁹Nguijaj sajlıyiün atnej ngo nembeatiün; nguijaj sajlıyiün atnej nembeatasan. Ngujaj laliüc nandeowan, pero tapacasan. Ngujaj xeyay sayacüchiün wüx naél, pero ngo nandeowan. ¹⁰Nguijaj amix ximeajtsan, nguijaj xeyay apac ximeajtsan. Masey ngo najiüran nicuajind, naleaing süjchiün xeyay nipilan majiürüw leaw Teat Dios tiük nejiw. Masey ajüic ngo najiüran nicuajind ningüy, naleaing alnajiüran meáwan leaw almajlüy.

¹¹Xecojow xechijquiw monlüy tiül cambaj Corinto, xicona lanasajan icon meáwan leaw alwüx ximeajtsan cos sajjiüran icon lasta. ¹²Pues xicona najneaj ximeajtsan najawan icon, pero icona ngo mendiüman mejawan xicon. ¹³Sanasaj icon atnej nateataran asaj micual nej: Ijiüran xic lasta atnej sajjiür icon lasta.

Teat Dios acül tiül omeajtsaats

¹⁴Nde mejlüyiün wüx yugo mequüüp pan jangantanej leaw ngo mayar andeac Teat Cristo, cos ngo marangüw atnej irangan. ¿Nguineay alndom nop nerang najneaj majlüy maquiiüb nop nerang ngo majneaja? ¿Nguineay alndom a ran maquiiüb pojniün nöiquian? ¹⁵At, ¿nguineay alndom majlüy Teat Cristo nöiquian maquiiüb nimeeche? ¿Nguineay alndom nop neyar andeac Teat Cristo majlüy nöiquian maquiiüb nop leaw ngo mayar andeac Teat Cristo? ¹⁶¿Nguineay alndom macül Teat Dios nöiquian maquiiüb niüng ajlüiyw narangüch dios? Cos aaga Teat Dios almapac ajlüiy tiül omeajtsaats. Aag ayaj apiüng Teat Dios tiül Mipoch nej: Sanacül tiül omeajtsiüw, sanaquiüjpüw; xique Midiosiüw nejiw,

¹⁷Pares Teat Dios tapiüng aton:

Iriowan niüng ajlüy niplan ngo marang xic casa, icueatiün; nómbar nde merangan ngo majneaj. Quiaj xique sanaquiiüb icon; ¹⁸ sanajlüy Miteatiün, icona apmejlüyiün xecual, aw Teat Dios nerang meáwan cuajantanej.

7 Xecojow xechijquiaw, lamanguaiay-iüts nguineay Teat Dios lamapiüng apmarang; pares netam macueatiiüts arangaats meáwan ngo majneaj, masey leaw icóotsan quiaj andiümaats marangaats, tengwüy leaw omalaats andiüm mayac icoots wüx. Netam marangaats najneaj atnej andiüm Teat Dios, müjchiiüts omeajtsaats.

Pablo apac omeaats cos arangüw najneaj alinomb

² Xeyay sandiüm mejüran xicon lasta, cos xicona nejinguind ngo narangan ngo majneaj wüx ombas; nejinguind ngo nüjchiün macueat andüüb Teat Cristo; nejinguind ngo nawaijchan nawüniün ocueaj alcuate. ³ Ngo nasaj icon aag ayaj para nayac isoetiün, cos lanasaj icon xique xeyay sajiür icon lasta. Nique mandeowaats, nique mapacaats, pero ajlüyiüts nóiquian. ⁴ Xique sajaw apmerangan najneaj atnej lanasaj icon. Aton xeyay apac ximeaats wüx icona, xeyay ajneaj ximeaats, masey samongochiün xeyay ngo majneaj.

⁵ Naleaing, nde wüx tapeayasan ningüi tiül iüt Macedonia ngondom naxojtan. Xeyay samongochiün ngo majneaj, ajlüy xeyay moncüy. Tiül ximeajtsan ximbolan xeyay cos ngo najawan nguineay apmajlüy. ⁶ Naleaing Teat Dios, áag neech majneaj omeaats Jane namix omeaats, tüüch majneaj ximeajtsan, cos tapeay niüng sajlüyiün michijquiaats Tito. ⁷ Pues ngome áagan wüx apeay a Tito najneaj ximeajtsan, nganüy cos tapiüng nguineay teajchiün majneaj omeaats nej aton wüx tapeay

niüng ijlüyiün. Tasaj xicon nguineay tendiüman mejawan xic alinomb, nguineay amix imeajtsan wüx leawa terangan. Wüx tapiüng nguineay ijíüran xic lasta, quiaj más xeyay tapac ximeaats.

⁸ Masey tütchiüs icon mamix imeajtsan wüx aaga nawiig tarangas, nganüy lajneaj ximeaats wüx icona. Masey tamix ximeaats quiriw wüx tarangas aaga nawiig, cos tajawas wüx aag ayaj apmamix imeajtsan acas nüt. ⁹ Nganüy apac ximeaats ngome por aaga amix imeajtsan, pero cos tamix imeajtsan wüx leaad imeajtsan cuane terangan. Quiaj terangan leaw andiüm Teat Dios. Pares aaga nawiig tarangas tambeol icon.

¹⁰ Wüx amix omeajtsaats atnej andiüm Teat Dios, aag ayaj üüch mandiümaats macueatiiüts arangaats ngo majneaj; atquiaj alndom mawün icoots wüx asoetiiüts Teat Dios. Pero masey amix omeaats jangantanej leawa ngo mandütüb Teat Cristo aag ayaj andiüy wüx ayac nejiw tiül castigo. ¹¹ Nganüy ajuic terangan leaw andiüm Teat Dios, cos tamix imeajtsan wüx aaga naél tejiüran. At alndom mejawan leaw ixoman wüx nganüy, cos nejay Teat Dios tüüch icon membeolan xic, tüüch icon mejüyiün, at mermbolan; condom tendiüman mejawan xic alinomb. Quiaj aton tendiüman meajchiün mamongoch ngo majneaj aaga naxey nerang a nisoet quiaj. Wüx aag ayaj ajuic ngo mequijüpan wüx leaw tarang. ¹² Wüx tarangas aaga alinoic nawiig nüüch icon, ngome tarangas wüxan nej aaga naxey nequiiüb ingow mimüüm nej, aton ngome wüx nej aaga naxey najnot mintaj nej. Naleaing tarangas aaga nawiig nüjchiün leaam imeajtsan wüx leaw andiüm Teat Dios; at sandiüman najüüquichan nguineay sajiüran icon lasta.

¹³ Xeyay tajneaj ximeajtsan nanguaiyiün nguineay irangan. At tapac ximea-

jtsan wüx tanguiayasan nguineay teat Tito xeyay tapac omeaats cos icona tea-jchiün majneaj omeaats.¹⁴ Xique tasajas teat Tito nguineay irangan najneaj, pares nganüy ngo naxing nicuajind, cos terangan atnej tapiüngas. Meáwan leaw tasajas icon wüx tajlüiüs niüng ijlüiϋün, aag ayaj naleaing ngo nawai-ich. At leaw tasajas teat Tito wüx icona, aag ayaj naleaing.¹⁵ Pues teat Tito xeyay ajiür icon lasta wüx leaad omeaats nguineay terangan, cos ten-gochiün najneaj wüx tapeay quiaj, teran-gan casa. Tajüic tendiüman meran-gan meáwan leaw tapiüng merangan.¹⁶ Nganüy xeyay apac ximeaats cos na-jneaj terangan, ngo nachiw ximeaats wüx icona.

Apac omeajtsüw tayacüw tomiün

8 Xecojow xechijquiaw, nganüy sanasaj icon nguineay ambeol nejiw Teat Dios ajcüw noicnoic ajlüy monyar andeac Teat Cristo moncanchiün tiül iüt Macedonia. ² Cos masey teamamongochiw xeyay naél, at ngo majiürüw nicuajind, pero xeyay apac omeajtsüw, tayacüw leaw alndom mayacüw. ³ Xique tajawas naleaing tayacüw leaw alndom mayacüw, ngome aleaw wüx tayaciw, tayaciw más xeyay. ⁴ Tasajüw xicon sitiül alndom nüjchiün mambeolüw leaw ngo majiür tiül ajcüw minipilan Teat Cristo. ⁵ Pues ngome áagan ayaj tarangüw, naleaing tarangüw alwüx leaw ngo nateotsan apmarangüw. Cos ombas müjchiw omeajtsüw Teat Dios, condom tapiüngüw nejiw apmarangüw leawa sandiüman, cos aag ayaj andiüum Teat Dios. ⁶ Pares tasajas teat Tito najneaj mamb majaw icon para alndom mendondochiün meyacan leaw apmeajchiün, cos ninguinüt nej najlüy wüx maxaing aaga tomiün tiül icona. ⁷ Sajawan icona tengual ijntsopiün wüx

meáwan cuajantanej: Ijntsopiün wüx iyariün andeac Teat Cristo; at ijntsopiün wüx mesajan nipilan wüx Teat Cristo; aton ijntsopiün wüx leaw nipilan alndom majawüw wüx cuajantanej; ijntsopiün wüx indiüman merangan leaw andiüum Teat Dios; aton ijntsopiün wüx mejiüran xicon lasta. Pares nganüy sandiüman aton mejntsopiün wüx meyacan leaw apmeyacan.

⁸ Xique ngo napiüng netam meran-gan aag ayaj, pero sasaj icon para menguiayıün nguineay arangüw altiüil. Aag ayaj sasaj icon nguineay alndom mejüiüquchan naleaing ijiüran lasta nipilan.⁹ Icona lamejawan nguineay lamam-beol icoots Miteatiiüts Jesucristo. Masey nej neneay meáwan leaw almajlüy tiül cielo, tacueat meáwan aag ayaj para mambeol icoots. Nganüy cos nej tarang aag ayaj, pares icootsa apmajlüiüüts tiül cielo alinoic nüt.

¹⁰ Nganüy sandiüum nasaj icon wüx aaga leaw iyacan membeolan nipilan leaw ngo majiür. Sapiüng najneaj mernguialeatayon meyacan aag ayaj, cos nde namong neat tapots meyacan tomiün cos icona xeyay tendiüman merangan.¹¹ Najneaj sitiül apmendon-dochiün aag ayaj, pero naleaing iran-gan nde ajneaj imeajtsan atnej terangan ninguinüt. Nganüy irangan atnej, indon-dochiün najen meyacan leaw alndom meyacan.¹² Sitiül aljane andiüum mayac, ich mayac leaw almajüür, masey quirip-ite, cos Teat Dios ajneaj majaw; nej ngo matün ocueaj aljane mayac xeyay sitiül ngo majiür.

¹³ Ngome samb wüx aag ayaj para ma-jüürüw xeyay ajcüw leaw apmembeolan, nganüy icona mecüliün ngo mejiüran leaw netam icon. ¹⁴ Naleaing sandiüum mejlüiüün atotow. Pero cos icona alme-jiüran, pares alndom meajchiün leaw netam wüx nüt nejiw ngo majiürüw. Masey alinoic nüt nejiw sitiül apma-

jiürüiw, quiaj alndom müjchiw mambeolüw icon wüx nüt ngo mejiüran. Atquiaj apmejlüyiün atotow.¹⁵ Ich leaam imeajtsan nguineay apiüng tiül Mipoch Teat Dios, cos apiüng: “Leaw nexaing xeyay ngome apmenaw ocueaj, at leaw nexaing napateay apmatüch ocueaj majiür meáwan leaw netam”, aw.

Teat Tito y ajcüw monbeol nej

¹⁶ Süüch gracias Teat Dios cos nej tayac wüx omeaats teat Tito mandiüm mamb mambeol icon atnej tarangas. ¹⁷ Cos nej andiüm marang leaw tasajas; at nejáyan quiaj xeyay andiüm; pares nganüy apmamb majaw icon.

¹⁸ Sanüjchiün mamb maquiiüb teat Tito nop teat naxey naw tiül icootsa leaw ajaraw najneaj arang nguijantanej niüng ajlüy noicnoic ajlüy minipilan Teat Cristo. Nej amb nguijantanej mandeac wüx nguineay lamawün asoetüüts Teat Cristo. ¹⁹ Ngome áagan ayaj, cos lamarriüjtüw nej monyar andeac Teat Cristo mambeol xicon tiül tiiüd naquijüpan mamb najoyiün leaw sanajoyiün nayakan. Aag ayaj sarangan cos sandiüman narangan casa Teat Dios, at para majüic icona naleaing wüx imeajtsan iyacan leaw ijchan. ²⁰ Atquiaj sarangan, nganandot majlüy aljane mandeacndeac ngo majneaj wüx aaga najiüt sarangan, cos sajlüyiün wüx aaga xeyay tomiün leawa najmel. ²¹ Sandiüman narangan najneaj, ngome áagan wüx Teat Dios temajaw, naleaing meáwan nipilan aton netam mambichaw majawüw sarangan najneaj wüx aag ayaj.

²² At sanüjchiün maquijüpiw mamb alinop mihermanojaats. Lanajawan meáwan leaw sasajan marang, apmarang najneaj. At nganüy xeyay andiüm mamb majaw icon, cos ajaw nguineay imeajtsan. ²³ Pues sitiül aljane apmatün manguiay jane nej teat Tito, isajan nop saquiiüb, nej

nembeol xic wüx sambeol icon. Nganüy alipüw quiaj, tarriiid nejiw noicnoic ajlüy minipilan Teat Cristo cos nejiw aton xeyay arangüw casa Teat Cristo. ²⁴ Nganüy ijüiquichan icona naleaing irangan casa, para alndom manguiayiw meáwan noicnoic ajlüy monyar andeac Teat Cristo; at netam majüic naleaing icona irangan najneaj atnej lanapiüngan wüx icona.

Leaw najmel müjndiw monyar andeac Teat Cristo

9 Pues wüx aaga tomiün leaw teameyacan membeolan monyar andeac Teat Cristo, ngo metam narang wüx nawiig alinomb nasaj icon. ² Cos lanajaw icona aliün wüx imeajtsan indiüman meyacan. Wüx aag ayaj apac ximeaats nasajüw nipilan tiül iüt Macedonia nguineay icona tiül iüt Acaya tendiüman meyacan tomiün nde tajneat. Pares xeyay monyar andeac Teat Cristo andiümüw müjchiw aton, cos lamanguaiayiw nguineay icona indiüman mepalüchiün meyacan najeñ. ³ Nganüy sanüüch mambüw ajcüw ayaj, mambüw masajüw icon alinomb mernguialeatayon wüx aag ayaj, cos ngo nandiüm manderac ndeac mbeay xic cos lanasajan nipilan nguineay lamerangan icona. ⁴ Jondot apmambüw acas monaw Macedonia maquijüpiw xic wüx sanamb najaw icon, ndoj apmajawüw icona nganaw membichan meyacan aaga tomiün, quiaj sanaxinguian xeyay, cuantemas icona. Cos lanandeacndeacan xeyay wüx icona nguineay tenguijal meyacan aaga tomiün. ⁵ Pares tapiüngas sanüjchiw mamb ajcüwa hermanos quiaj, mambüw ombas quiriw masajüw icon meyacan leaw lamepiüngan apmeajchiün. Quiaj apmejüiquichan naleaing irangan nde ajmiüic imalan imeajtsan, ngome cos sasajan icon.

⁶ Ich leaam imeajtsan, leaw nepiür xeyay apmaxaing xeyay; nganüy leaw napateay apiür, napateay apmaxaing. ⁷ Meawarónan ich mayac leawa lamapiüng tiül omeaats mayac, ngo mapiüng wüx; at nde mapiüng netam mayac, cos Teat Dios andiüm meyacan nde apac imeajtsan. ⁸ Teat Dios alndom müüch icon cuajantanej leaw netam mejiüran. Atquiaj alndom mejiüran leaw netam para alndom mermbeolayon leaw ngo majiür. At apmajlüy leaw netam para mermbeolayon wüx meáwan najneaj najiüt. ⁹ Pues atanquiaj apiüng tiül Mipoch Teat Dios, cos apiüng:

Teat Dios apac omeaats majaw leaw ngo majiür, üüch leaw netam, ngo masap owix.

Nej arang palan, ngo majiür ümb.

¹⁰ Teat Dios neyac osaab leaw napiürüch, at neyac meáwan nüeteran leaw netam; nejay apmütüch mexeyay icueajiün leaw ijiüran. Quiaj apmejiüran leaw netam para membeolan jangantanej leaw ngo majiür. ¹¹ Nej apmütüch icon mejiüran cuajantanej, para membeolan jangantanej aton. Cos wüx atquiaj imbeolan, xeyay nipilan apmijchiw gracias Teat Dios wüx sanüjchiün nejiw leawa tenguijal meajchiün. ¹² Wüx aaga leaw ijchan quiaj, aag ayaj ngome áagan membeolan monyar andeac Teat Cristo leaw ngo majiüriw, pero wüx aag ayaj apmayajcüw ambeol nejiw Teat Dios, apmijchiw gracias. ¹³ Wüx aaga leaw ijchan quiaj, ajciüwa nipilan leaw ngo majiür apmarangüw casa Teat Dios, cos por aag ayaj ijüiquichan irangan atnej apiüng Teat Cristo. Apmarangüw casa Teat Dios cos icona xeyay temembeolan; at aton tembeolan pálwüx nipilan. ¹⁴ Nejiw apmatüniw ocueaj Teat Dios mambeol icon, apmajiürüw icon lasta xeyay, cos

Teat Dios lamayac mimonajneaj nej tiül imeajtsan. ¹⁵ Netam mapiüngaats najneajay arang Teat Dios cos nej tüüch miün micual nej Teat Cristo. Aag ayaj lamong wüx ajneaj, ngondom mapiüngaats nguitow ajneaj.

Pablo apac wüx aaga najiüt arang

10 Nganüy xique Pablo satün icueajiün nde ajneaj ximeaats, atnej Teat Cristo tasaj nipilan. Altüül apiüngüw, wüx xique sajlüy niüng ijlüyiün xeyay ajneaj sandeac, pero wüx sarang nawiig nasaj icon, ajiüic atnej napatás. ² Pues xique sasaj icon meyacan wüx imeajtsan merangan najneaj, cos ngo nandiüm nalic icon wüx sanapeay niüng ijlüyiün. Naleaing sanarang sapat najawüw ajciüwa leawa monpiüng xicona sarangan atnej jangantanej nipilan leaw ngo mandüüib Teat Cristo. ³ Masey sajlüyiün ningüy wüx iüt atnej meáwan nipilan, naleaing meáwan leaw sarangan ngo narangan atnej arang nipilan leaw ngo mandüüib Teat Cristo. ⁴ Pues xicona satsojon naquiijpan nimeech cos ambeol xicon Teat Dios. Ngome xicónan quiaj satsojon, pares alndom najntsopiün wüx, ngondom majntsop wüx xicona nimeech. ⁵ Teat Dios ambeol xicon nangochiün ombeay leaw ngo mayar andeac Teat Cristo; at ambeol najntsopiün wüx jane nepiüng nej más xeyay ajaw, at leaw nepiüng ngo maleaing leaw lamapiüng Teat Dios. Aton ambeol xicon nüjchiün nipilan maxomüw omeajtsiw marangüw leaw andiüm Teat Cristo. ⁶ Sandiüman ombas najawan sitiül icona apmerangan meáwan najneaj, condom quiaj alndom nalic Jane ngo marang najneaj.

⁷ Icona netam membichan mejawan nguineay irangan inopnopon. Cos sitiül aljane apiüng tiül omeaats ocueaj nej Teat Cristo, ich leaam omeaats xicona aton ocueaj Teat Cristo xicon. ⁸ Masey

ajüic atnej sarangrangüy quiripite wüx sasaj icon, aag ayaj cos sajlüy wüx icon. Naleaing ngo naxing, cos Teat Dios neech xicon nambeolan icon mepacan wüx áag andüjpiiüts, ngo nandiüm nandarriich icon. ⁹Ngo nandiüm mepiüngan xique sarang aaga nawiig cam nambolooch icon. ¹⁰Naleaing altiül apiüngüw xique napatas, ngo najiür lasta wüx sarang wüx nawiig; pero wüx sajlüy niüng ijlüyiün xiquay, ajüic atnej ngo najiür sapac, atnej ngo naxom ximeaats nandeac. ¹¹Leaw nepiüng atquiaj, ich majaw leaw sarang wüx nawiig atnej sanarang aton wüx sanajlüyiün niüng ijlüyiün.

¹²Xicona ngo najlüyiün tiül ajcüwa monrangüyan casa, apiüngüw najneajay arangüw. Ninguiaj ajüic nechachiw, cos mbójan ajawayej nguineay najneaj arang nop alinop tíulan nejiw. ¹³Pero xicona ngo nelomboochayon wüx nayakan wüx leaw sarangan, sarangan aleaw wüx asaj xicon Teat Dios. Pares tatushasan niüng ijlüyiün. ¹⁴Xicona ngo namban najmeliün leaw niüng Teat Dios ngo mapiüng. Pares alndom nasajan icon, cos xicona ombas namban niüng ijlüyiün nasajan icon wüx Teat Cristo nguineay tandemaw mawün asoetiiüts. ¹⁵Xicona ngo nelomboochayon wüx leaw lamarang alinop wüx minajiüt Teat Dios. Pero sandiüman mepacan wüx leaw andiüm Teat Dios, cos atquiaj alndom membeolan xic namb nguajantanej, ¹⁶nandeacan nguineay alndom maw wüx asoetiwiñ nililan leaw actüli miünquiaj necamb niüng ijlüyiün. Cos ngo nandiüm najmeliün niüng alinop lamarang najiüt, nerangrangayon wüx leawa nej lamarang.

¹⁷Pares sitiül aljane nind mandeac nguineay arang, nde mandeac leaw arang nej, ich mandeac leaw arang Teat Dios. ¹⁸Cos leaw arangrangüy wüx leaw arang nej, aag ayaj nicuajind ngo mem-

beat; pero sitiül Teat Dios najneaj majaw leaw arang aljane, aag ayaj nembeat.

Pablo andeac wüx leaw monpiüngan apóstoles nejiw

11 Malüy meiündan wüx leaw sanapiüng, cos sanasaj icon quiriw atnej andeac nop chach. Netam meiündan, nde mejcüyiün. ²Xique xeyay ajiünts ximeaats wüx imbasan, atnej Teat Dios ajiünts omeaats wüx imbasan. Cos xique lanasaj icon apmecüliün nöiquian mequüijpan Teat Cristo, atnej nop nüx nayambüch, awün nej miteat nej, apmacüliün nöiquian maquiiüb minench nej. ³Nganüy ngo majneaj ximeaats, ndot aljane lamawaiich icon ngo mendüjipiün Teat Cristo con imeajtsan, atnej tanomb Eva ngo mayar andeac Teat Dios, cos tawaiich nej ndiüc. ⁴Icona aton wüx aljane amb niüng ijlüyiün, masey mandeac wüx Teat Jesús pálwüx ngo matnej sasajan icon; tengwüy wüx aljane apmasaj icon meajndiün alinoic espíritu ngo matnej aaga Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios leaw teajndiün wüx tasajasán icon; tengwüy wüx aljane apmamb maquiaach icon pálwüx ngo matnej taquiaachasan icon wüx Teat Cristo nguineay awün asoetiiüts, pero naleaing icona temeyariün meáwan aag ayaj. ⁵Xique sapiüng nejiw ajcüwa monwaiich monpiüng xeyay netamüw, aag ayaj ngo maleaing cos xique ngome chingüy xic. ⁶Nots quiaj naleaing ngo nendeac najneajay ngo matnej andeac altiül. Masey, cos lamejawan nguineay saxom ximeaats naquiaach icon.

⁷¿Cuane ipiüngan, jow wüx tarangas najiüt quiaj para naxom ombeat süet, aag ayaj ngo majneaj tarangas cos ngo nayar icueajiün nicuajind wüx tasajas icon nguineay lamawiün icon wüx Teat Cristo? Ngwüy niquimas, aag ayaj ngome ngo majneaj, cos aag ayaj

tarangas para nambeol icon meyariün andeac Teat Cristo.⁸ Xique tayariüs tomüün ocueaj palpälwüx noicnoic ajlüy minipilan Teat Cristo, cos atquiaj alndom naquiaach icon.⁹ Wüx tajlüyiü ninguiaj niüng ijlüyiü masey xeyay ngo najiür leaw tetam xic, nejinguind icon ngo natün ocueaj mambeol xic. Cos wüx alcuane tetam xic tambeoliüw xic minipilan Teat Cristo monaw Macedonia. Pues wüx meáwan aag ayaj taiündas wüx, ngo nasaj icon nicuajind. At aton nganüy ngome sanasaj icon membeolan xic.¹⁰ Teat Cristo ajaw meáwan leaw sandeac ngo nawaiich, pares ngo nacueat nasaj meáwan nipilan tiül iüt Acaya, xique ngo metam nangüyaran.¹¹ ¿Neol tapiüngas sarang atquiaja, cos ngo najiür icon lasta? Ngwüy niquimas, Teat Dios ajaw sajiür icon lasta xeyay.

¹² Xique tanaámb sanarang atnej tenguijal narang, cos atquiaj ngome apmajüürüw andeacüw ajciüwa monpiüngan apóstoles nejiw, aton ngondom mapiüngüw nejiw arangüw atnej sarangan.¹³ Nejiw ngome naleaing apóstoles nejiw, cos awaijchaw, arangüwan at nejiw apóstoles ocueaj Teat Cristo.¹⁴ Ngo metam mbayameron wüx aag ayaj, cos aaga minatangüw nimeech nenüt Satanás alndom mawaiich mejüiquichay atanej nop ángel ocueaj Teat Dios.¹⁵ Pares nejinguind ngo metam mbayameron wüx aag ayaj, cos mimorang najiüt Satanás alndom majüiquichaw arangüw atnej monrang najneaj. Naleaing wüx úmbwüx nüt, quiaj apmaxomüw leaw netam nejiw.

Pablo tamongoch xeyay cos apóstol nej

¹⁶ Nganiüy sanasaj icon alinomb, pero nejinguind nde mapiüng xique nechachiüs wüx leaw sanandeac. Cos sitiül aljane apiüng nechachiüs, masey

ich mapiüng, pero ich manguiay leaw sanapiüng majüic xique aton alndom nerangrangüy, masey quiriw.¹⁷ Nganüy leaw sanapiüng aag ayaj ngome leaw asaj xic Teat Dios; sanapiüng atnej nechachiüs cos sanerangrangüy.¹⁸ Cos almajlüy xeyay leaw tearangrangayej wüx leaw arangüw, ata xique aton sanerangrangüy wüx leaw sarang.¹⁹ Icona ipiüngan xeyay ixoman imeajtsan, pares apac imeajtsan menguiayıün andeac leaw nechach.²⁰ Wüx nejiw asajüw icon merangan leaw andiümüw nejiw, icona teragan. At wüx tandiümüw mambichaw leaw ijüuran, icona teajchiün. Wüx tandiümüw mawaijchaw icon, teyariün andeacüw. At sitiül arangrangayej, ngo mepiüngan nicuajind. Masey apmaleambüw icon, icona ngo mejciyiün.²¹ Masey saxing nasaj icon timbasan, pero ximbel narang atnej nejiw arangüw.

Nejiw arangrangayej wüx leaw tarangüw. Pues ata xique nganüy sanerangrangüy wüx leaw tarangas, masey apmajüic teanandeac atnej nechachiüs.²² Pues sitiül nejiw hebreos nejiw, ¿jow xique, ngome hebreo xic? Sitiül nipilan israel nejiw, ¿jow xique, ngome nipilan israel xic? Sitiül nejiw monaw tiül acualaats teat Abraham, ¿jow xique, ngome nawas tiül acualaats teat Abraham atona?²³ Sitiül nejiw apiüngüw monrang najiüt ocueaj Teat Cristo nejiw, nganüy xique najntsop wüx sarang, masey atnej nechachiüs sandeac. Xeyay najiüt lanarang, ngo matnej nejiw. Najntsop wüx sajwüch, najntsop wüx sajmel tiül manchiüc, najntsop wüx ajlüy nandeow.²⁴ Nipilan israel tawüjchiw xic acoquiar awüjchiw, nimiow gajpoquey (39) tawüjchiw noicnoic.²⁵ Arojmbüw tajwüchiüs naag xiül. Alinoic tajlosas. Arojmbüw ajlüy nandeow tiül ndec

wüx tajmbaj a nadam müx. Alinoic tajlüiüs pinawan nadam ndec noic nüt noic ongwiiüts. ²⁶ Xeyay tambas tiül tiitud namb nguiajantanej. Nguiaj tajlüy nandeow tiül lam. Nguiaj tajlüy mambiy xic need. Nguiaj tajlüy mambiyaw xic micual xefüt. Nguiaj tajlüy mambiy xic pálwüx nipilan ngome israel. Nguiaj tajlüy nandeow tiül alinoic cambaj. Nguiaj tajlüy nandeow tiül wajchiüc. Nguiaj tajlüy nandeow tiül ndec. Nguiaj tajlüy mambiyaw xic leaw monpiüngan ayariw andeac Teat Dios. ²⁷ Nguiajnguiaj xeyay laüimb sapac cos xeyay najiüt sarang. Nguiaj ngo nameay, nguiaj saíünd lop, nguiaj saíünd yow, nguiaj ngo net cos ngo majlüy, nguiaj ambiy xic naquind, nguiaj ngo najiür sapix.

²⁸ Aliün majlüy xeyay alndom napiüng, pero leaw xeyay amb wüx ximeaats meáwan nüt, aag ayaj nguineay teajlüiyi noicnoic ajlüy minipilan Teat Cristo. ²⁹ Sitiül aljane ngo majiür apac, tengwüy ngo mayac omeaats wüx mandüüb Teat Cristo, xique ngo majneaj ximeaats nanguiy. At sitiül aljane ayac wüx alinop marang ngo majneaj, xique aton xeyay sajcüy wüx aag ayaj. ³⁰ Más najneaj nerangrangüy wüx leaw arang Teat Dios, aag ayaj leaw ngondom narang xiquiáyan quiaj. ³¹ Teat Dios, miteat Miteatiiüts Jesucristo, aaga almajlüy meáwan nüt, nej ajaw naleaing meáwan leawa lanapiüng quiaj, ngo nawaiich. ³² At aton wüx tajlüiüs tiül cambaj Damasco, aaga natang nenajiüt ocueaj aaga rey Aretas tapiüng majiürjiürüch niüng ajmeleran. Tajiüraran a cambaj masapiüw xic. ³³ Pero tajwanas samb tiül noic ventana tiül muro leaw ayej nej tiüt a cambaj. Samb tiül noic nadam nchep, quiaj tawas wüx.

Teat Dios tüüch nej majaw atnej maúm

12 Ngo metam nerangrangüy cos ngo naxom wüx nicuajind. Naleaing sanapiüng nguineay tüjndiüs najaw atnej saúm, at nguineay tasaj xic Teat Dios. ² Sajaw nop naxey leaw andüüb Teat Cristo, lamajiür gajpopeic (14) neat taquiiüb nej mamb Teat Dios matüch tiül amb arej cielo. Ngo najaw sitiül tajiür micuerpo nej tiül cielo, tengwüy ngo majiür, néjan Teat Dios ajaw. ³ Xique sajaw naleaing aaga naxey quiaj taquiiüb nej mamb Teat Dios andüy tiül cielo, pero ngo najaw sitiül tajiür micuerpo nej tiül cielo, tengwüy ngo majiür, áagan Teat Dios ajaw. ⁴ Quiaj tiül cielo tanguiay xeyay nanderac leaw naleaing, ngondom mapiüng wüx nguineay amb leaw tanguiay, cos aag ayaj nejinguind nipilan ngo müütind mandeac wüx. ⁵ Pero leaw tajaw tiül cielo aaga naxey, xique wüx aag ayaj alndom nerangrangüy. Pero wüx leaw sarang xique nganüy ngo metam nandeacndeac wüx. Sanandeac wüx áagan leaw tambeol xic wüx Teat Dios, cos ngondom narang nicuajind xiquiáyan quiaj. ⁶ Sitiül nandiüm nerangrangüy, aag ayaj ngome nechachiüis, cos naleaing meáwan leaw sanapiüng. Pero ngo nandiüm nandeac wüx aag ayaj, nganandot mayaciüw wüx leaw sarang, at leaw sandeac, cos ngo nandiüm malombüw xic nipilan.

⁷ Nganandot nerangrangüy wüx leaw tüüch xic najaw Teat Dios, pares taxom xic noic necoy, atnej sayaag altiül sats. Aag ayaj tüüch xic minatangüw nimeech nenüt Satanás para mambiy xic, müüch mecoy nayaag. ⁸ Pues wüx aag ayaj, arojmbüw tasajas Teat Dios sitiül alndom mawün aag ayaj wüx ximbas. ⁹ Pero Teat Dios tasaj xic: “Ich mapac imdeaats cos

ijaw sandiüm ic. Wüx ique ngondom merang nicuajind, quiaj xique alndom najüiquich leaw alndom narang”, aj xic. Pares apac ximeaats masey langondon narang nicuajind, cos quiaj apmajüic meáwan leaw sarang ngome xique sarang, Teat Cristo nerang.¹⁰ Por aag ayaj apac ximeaats wüx samongoch ngo majneaj wüx sandüüb Teat Cristo, masey wüx sayaag langondon narang nicuajind, masey wüx aljane asaj xic ngo majneaj, masey ngo najiür leaw sapiüng netam, masey wüx ajlüy monciyi, masey wüx sajlüy tiül naél. Pares wüx lango najaq nguineay sanarang, quiaj ambeol xic Teat Dios narang cuajantanej.

**Xeyay amb wüx omeaats
teat Pablo wüx minipilan
Teat Cristo tiül Corinto**

¹¹ Lanarang at xic nop chach, cos lasarangrangüy wüx nguineay tarangas najneaj, pero tarangas aag ayaj cos icona teyacan xic wüx nandeac. Icona netam mendeacan wüx xique nguineay tambeol xic Teat Dios narang najneaj. Masey ajüic ngo nembeat nicuajind, pero ajcüwa monpüungan apóstoles nejiw ngome más nembeatiw.¹² Tajüic xique naleaing apóstol xic, cos wüx tajlüiüs niüng ijlüiün tarangas xeyay najiüt ocueaj Teat Dios, ngo nacueat. At tarangas xeyay ateócan y tarangas cuajantanej leaw ngome aag ajaraw.¹³ Xique tambeolas icon atanej tambeolas minipilan Teat Cristo nguiajantanej, pero naleaing ngo natün icueajiün nicuajind, ngo matnej tarangas nguiajantanej. Ajcan ngo natüntün icueajiün nicuajind, aag ayaj ngo majneaj tarangas. Iwüniün wüx imeajtsan aaga ngo majneaj tarangas quiaj.

**Teat Pablo apiüng apmamb
majaw nejiw amb iwear**

¹⁴ Nganüy lanapiüng amb arojmbüw sanamb najaw icon. Naleaing ngo natün membeolan xic, cos ngo namb wüx leaw ijüiran, samb wüx icona. Cos nop nacualaran ngome nej netam müüch miteat nej cuajantanej; nateataran netam mambeol micual nej.¹⁵ Xique apac ximeaats masey sanüüch icon meáwan leaw sajiür, at masey sanembichay sapac wüx imbasan para alndom metangan wüx Teat Cristo. Masey ajüic ngo mejiüran xic lasta nicuajind, xique xeyay sandiüm icon.

¹⁶ Masey xique ngo nayar icueajiün nicuajind, pero altiül apmapiüngüw xique xeyay sayambyamb nguineay alndom nawaiich icon.¹⁷ ¿Jow, wüx tijchiüs mamb niüng ijlüiün aljane, tatüniw icueajiün leaw ijüirana, majoyiw müjchiw xique? ¡Ngwüy, ngo narang!¹⁸ Pues wüx tasajas teat Tito mamb niüng ijlüiün, tijchiüs mamb alinop aton maquiiüb mamb. Ngo matüniw icueajiün nicuajind, cos teat Tito aton apiüng tiül omeaats atnej sapiüng, aton arang atnej xique sarang.

¹⁹ ¿Ngwüy icona ipiüngan xicona sandeacan atquiaja para mewüniün wüx imeajtsan leawa tarangasana? Ngwüy, cos Teat Dios ajaw leaw sandeacan, aag ayaj cos sandüipiün Teat Cristo. Meáwan leawa sandeacan, aag ayaj alndom müüch icon mejiüran ipacan wüx indüipiün Teat Cristo.²⁰ Ximbol, jondot wüx sanapeay niüng ijlüiün sanaxom icon ngome teamerangan atnej sandiüm; at icona ngome apmexoman xic atnej indüiman. Cos ximbol naxom icon majlüy mondeacndeac tiül icona, tengwüy indüiman leaw ocueaj alinop, tengwüy ijczyiün, tengwüy nerrejchiün, tengwüy nerndeacayon wüx imbasan ngo

majneaj, tengwüy nerndeacndeacayon, tengwüy nerlomboochayon, tengwüy ngo mejlüyiün nöiquian. ²¹Ximbol aton, jondot wüx sanamb niüng ijlüyiün alinomb, Xeteat Dios apmüüch xic naxing wüx leaw irangan. Nots quiaj najiünts wüx ajctiw leaw tanaámb arangüw ngo majneaj, cos nganaw leaam omeajtsuw cuane teamarangüw, nganaw macueatiw. Altiül monxey ngo macueatiw ajiürtüw minajtajüw nejiw, aton montaj ngo macueatiw ajiürtüw minaxeyiw nejiw, at tanaámb teamarangüw ngo majneaj leaw andiümüw.

Ndójwüx apaj ocueajiw

13 Pues nganüy amb arojmbiüw sanamb niüng ijlüyiün. Ich leaam imeajtsan, wüx ajlüy alcuané majaraw, netam ijpuw tengwüy arojpüw monjaw mapiüngüw nguineay tajlüy. ²Cos atnej lanasaj icon ninguinüt, nganüy sanasaj icon alinomb atanej tasajas icon wüx xiün quiaj amb ijmbiüw. Wúxan nganaw napeay niüng ijlüyiün sandiüm nasajüw leaw tealeámban arangüw ngo majneaj, at meáwan icona, sitiül tapeayiü niüng ijlüyiün alinomb, langome sanajiür lasta leaw tealeámban arang ngo majneaj. ³Atquiaj sanarang, cos indiüman mejawan sitiül Teat Cristo naleaing teamasaj xic nguineay netam narang. Nej lamajüiquich mejawan nguineay alndom marang cuajantanej tiül icona. ⁴Naleaing Teat Cristo tajüic atnej ngondom marang nicuajind wüx tajmel wüx cruz mandeow, pero nganüy lapac, cos Teat Dios tapacüüch nej alinomb. Ata xique aton masey ajiüic atnej ngondom narang nicuajind, atnej tajüic wüx Teat Cristo wüx tandem. Cos xique nganüy teanarang atnej tarang Teat Cristo, pares wüx sanapeay niüng ijlüyiün, quiaj apmajüic Teat Dios

neech xic najaw wüx cuajantanej wüx icona.

⁵Pues icónan quiaj netam meyajcan sitiül naleaing lameyariüin andeac Teat Cristo. ¿Ngwüy ngo meyajcana, Teat Cristo ajlüy tiül icona? Tengwüy sitiül altiül ngo mandüüb Teat Cristo, quiaj naleaing ngo majlüy tiül icon Teat Cristo. ⁶Malüy mejawan xicona ngo nawaijchan, cos naleaing xicona miapóstol Teat Cristo xicon. ⁷Satüniün mambeol icon Teat Dios nganandot merangan ngo majneaj. Atquiaj satüniün cos sandiüman icon, ngome cos sandiüman najüiquichan nguineay tarangasan najneaj najiüt tiül icona. Más najneaj, irangan leaw najneaj masey altiül apiüngüw ngo narangan leawa netam narangan tiül icona. ⁸Xicona ngo nandiüman narangan nicuajind leaw ngo mambeol nipilan mandüjiw Teat Cristo, ngo nandiüman napalan nejinguind. ⁹Xicona apac ximeajtsan wüx ngo metam napaj icueajüin cos teamerangan najneaj. Tanaámb teanasajan Teat Dios mambeol icon merangan más najneaj. ¹⁰Pares tarangas aaga nawiig cam wüx nganaw napeay niüng ijlüyiün, cos ngo nandiüman nalic icon wüx sanapeay quiaj, masey alndom nalic icon cos apóstol xic. Sandiüm nambeol icon metangan wüx Mipoch Teat Dios; ngo nandiüm nüüch mamix imeajtsan, nasarriich icon.

Ndójwüx atepeay

¹¹Ndójwüx sasaj icon xecojow xechijquiw, lasamb. Ich mapac imeajtsan irangan najneaj atnej lanasaj icon, ermbeolayon nop alinop para alndom mejlüyiün nöiquian; nde merneocayon imbasan. Quiaj apmajlüy tiül icon Teat Dios, aaga neech icon monajneaj, merjiürayon lasta. ¹²Itepeayiün nop alinop cos ijlüyiün nöiquian wüx Teat Cristo. Tamtámban ijlüyiün. ¹³Meáwan minipi-

lan Teat Cristo leaw alningüy atepeayiw icon.

¹⁴Sandiüm mambeol icon Teat Jesucristo, majiür icon lasta Teat Dios,

tanaámb majlüy nójiquian mequiüjpan aaga Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios. Amén.

*Noic nanderac tarang wüx nawiig San
Pablo müüich minipilan Teat
Cristo moncül tiül Galacia*

GÁLATAS

Pablo atepeay nejiw

1 Xique Pablo nop apóstol, ngome ayac xic nipilan, at ngome nipilan tarriiid xic. Teat Jesucristo nejay tarriiid xic, at miteatiiüts Teat Dios tarriiid xic aton. Nej tapacüüch Teat Cristo tiül mondeow. **2** Xique naquiüpüw ajcüw mondüüb Teat Cristo leaw aliw ningüy, satepeayiün icon noicnoic ajlüy minipilan Teat Cristo tiül iüt Galacia. **3** Tanaámb ich mambeol icon Miteatiiüts Dios at Teat Jesucristo müüch icon mejiíuran monajneaj. **4** Cos Teat Jesucristo tiün mandeow mawün asoetiiüts, ngo mapiüng wüx nicuajind, tarang atnej andiüm Miteatiiüts Dios alndom mawün icoots wüx tiül aaga ngo majneaj najlüy nganüy nüt cam. **5** Teat Dios netam masoic najneajay arang meáwan nüt. ¡Amén!

Ngo majlüy alinoic najneaj nanderac alndom mawün asoeteran

6 Xeyay mbayajos wüx sanguaiay nguineay icona najeñ teamecueatiün Teat Dios, aaga nepaj icon mexoman aaga monajneaj arang Teat Cristo. Nganüy tenguial meyariün mipoch pálwüx nipilan, ngo matnej aaga najneaj nanderac wüx Teat Cristo. **7** Ngo majlüy alinoic najneaj nanderac wüx Teat Cristo. Naleaing aljane lamitsoj imalan, andiümüw mambiütlüjchiw leaw tapiüng Teat Cristo nguineay alndom mawaran wüx asoeteran. **8** Sitiül aljane maquiaach icon alinoic ngo matnej lanaquiajchiün icon wüx aaga najneaj nanderac wüx Teat Cristo,

aaga nipilan quiaj ich mayac nej tiül aaga xeyay ngo majneaj Teat Dios; masey sitiül ndot xicona, masey nop ángel imiün tiül cielo. **9** Atnej nomb tasajas icon wüx aag ayaj, nganüy sandilil nasaj icon alinomb: Sitiül aljane teamandiüm maquiaach icon pálwüx poch wüx aaga najneaj nanderac wüx Teat Cristo, ngo matnej lamenguiayıün, jich mayac tiül aaga xeyay ngo majneaj Teat Dios!

10 Jow nganüy, ¿jane sayamb monajneaj wüx ombas? ¿Nipilan, ngwiüy Teat Diosa? ¿Ngwiüy ajüic sayamb nguineay majneaj majawüw xic nipilana? Cos sitiül aliün narang leaw andiüm nipilan ngondom narang minajiüt Teat Cristo.

Pablo tüünd majlüy nop apóstol

11 Xecojow xechijquiaw, xique sandiüm menguiayıün aaga najneaj nanderac wüx Teat Cristo leawa xic saquiaach, aag ayaj ngome nipilan taxom omeaats mandeac. **12** Ngo nayar ocueaj nipilan, aton ngo maquiaach xic aljane; nejay Teat Jesucristo tüüch xic najaw.

13 Icona lamenguiayıün nguineay sarang nomb wüx saquiüpüw nipilan judío, nguineay tayambas ombasiüw mondüüb Teat Cristo, at tandarriichasüw. **14** Xique tajntsopiüs wüx sandiüy tiül nipilan judío, ngo matnej saquiüpüw, cos xeyay tandiümas narang leaw tarangüw xexejchiün. **15** Naleaing Teat Dios tarriiid xic wüx nganaw wijquian; xeyay tajiür xic lasta, pares tayamb xic, **16** müüch xic najaw Teat Cristo. Atquiaj alndom nandeac wüx nej nasaj wüx nipilan ngome judío. Wüx ndoj aag ayaj ngo namb najaw nejinguid. **17** Ngome tambas Jerusalén najawüw ajcüw ombas marangüw apóstoles; tambas sandiüy tiül iüt Arabia; condom

tandilileas sandüy tiül cambaj Damasco alinomb.

¹⁸ Condom wüx laúmb aroomb neat, quiaj tambas sandüy Jerusalén najaw a Teat Pedro, tacüliüs anaag gajpacocí (15) nüt. ¹⁹ Naleaing ngo naxom najaw altegiüy apóstoles; áagan Jacobo michiig Teat Jesús taxomas. ²⁰ Naleaing sasaj icon, Teat Dios ajaw meáwan aaga poch teanasaj icon cam, aag ayaj naleaing.

²¹ Condom tambas tiül iüt Siria at tiül iüt Cilicia. ²² Pero nganaw majawüw jane xic ajcüw noicnoic ajlüy minipilan Teat Cristo monlüy tiül Judea. ²³ Nejiw tanguiayiw teombeay miün nipilan, tanderac: “Aaga naxey leaw nomb xowüy tayamb ombasaats, nganüy tenguijal maquiaach nipilan wüx mipoch Teat Cristo, masey nomb xowüy tandium masarriich icoots”, awüw. ²⁴ Condom xeyay tapac omeajtsüw majawüw leaw Teat Dios lamarang wüx xique, tapiüngüw najneajay lamarang Teat Dios.

Altigüy apóstoles ajneájan majawüw leaw arang a Pablo

2 Ndoj, wüx laúmb gajpopeicí (14) neat, quiaj tandilileas sandüy Jerusalén alinomb saquiiüb teat Bernabé; at teat Tito aton salnaquijipan. ² Xique tambas, cos Teat Dios tüüch xic najaw netam namb. Condom tiül Jerusalén, wüx tajlüiyasan xicónan quiaj naquijipan monajiütiül minipilan Teat Cristo, quiaj tapots nasajüw nguineay saquiaach wüx aaga najneaj nanderac wüx Teat Cristo tiül nipilan ngome judío. Xique tarangas aag ayaj cos ngo nandiüm mapiürang ngo metam meáwan leaw lanarang, at leaw teanarang nganüy. ³ Naleaing, masey teat Tito aag alnaquiiüb ningüy, nipilan griego nej, ngo mapiüngüw wüx sitiül netam marangüch wüx

ombas nej aaga circuncisión. ⁴ Pero nganüy ajctiwa leaw ngome naleaing andüjiwi Teat Cristo axotayej ajmeliw tiül icoots. Tajmeliw mandaciüwiw nguineay ajlüyijiüts nóiquian wüx Teat Cristo, cos andiümiüw mayacüw icoots alinomb wüx meáwan leaw nipilan judío ajlüyay marangüw. ⁵ Naleaing xicona ngo mbiüjlanon wüx narangan leaw apiüngüw masey noic ores, cos sandiüman mejiüran tiül imeajtsan leawa naleaing wüx aaga najneaj nanderac wüx Teat Cristo.

⁶ Leawa natangtang monjiür najiütiül minipilan Teat Cristo, nicuajind jaysats ngo masajüw xic nguineay netam narang. Xique ngo napiüng wüx jane nejiw cos Teat Dios ngo marriiid jane netam ajlüy, jane ngwiyi. ⁷ Nejiw fünan mapiüngüw Teat Dios lamüüch xic aaga najiütiüt quiaj, para naquiaach nipilan ngome judío nguineay alndom mawüw wüx asoetiw. Aag ayaj atnej najiütiüt tüünd teat Pedro masaj wüx nipilan judío. ⁸ Cos nejay Teat Dios neech mamb teat Pedro maquiaach nipilan judío, aton nejay Teat Dios tüüch xic namb naquiaach nipilan ngome judío.

⁹ Ndoj ajcüwa montangtang monajiütiül minipilan Teat Cristo, ajcüwa teat Jacobo, teat Pedro, ata teat Juan, tapiüngüw naleaing Teat Dios lamüüch xic narang aaga najiütiüt quiaj; ndoj tesapasayon xiwixan naquijipanüw, xique naquiiüb a teat Bernabé. Tarangasan aag ayaj najüiquichan sajiüran monajneaj. Quiaj tapiüngüw najneaj namban narangan najiütiül nipilan ngome judío; pero nejiw apmarangüw najiütiül nipilan judío. ¹⁰ At tasajüw xicon leaam ximeajtsan wüx nipilan leaw ngo majiür; pero xique meáwan aag ayaj ngo nacueat narang.

**Pablo apaj ocueaj teat
Pedro tiül Antioquía**

¹¹ Naleaing noic nüt wüx teat Pedro tamb tiül cambaj Antioquía, quiaj tasa-
jas teombas nguineay arang, cos tarang leaw ngo metam marang. ¹² Cos nej tet aweaag nipilan ngome judío wüx nganaw mapeay nejinguind imiün niüng ajlüy teat Jacobo. Condom wüx la-
peayiw, quiaj tacueat üet maquiiüppüw,
cos imbol majawiüw nej ajcüwa nipilan monpiüng netam majlüy circuncidado meáwan minipilan Teat Cristo. ¹³ Al-
tegüy minipilan Teat Cristo tiül nipi-
lan judío tarangüw atnej arang teat Pedro. Ata teat Bernabé tandüüb wüx aton, tarangüw aaga ayaj masey ajawiüw
nguineay netam marangiüw. ¹⁴ Wüx ta-
jawas lamarangüw pálwüx ngome at-
nej aquiaach aaga najneaj nanderac wüx Teat Cristo, quiaj tapots nasaj a teat Pe-
dro niüng ajlüyeran: “Sitiül ique masey
nipilan judío ic, pero temerang atnej nop
nipilan ngome judío, ¿neol tesajüw nipi-
lan ngome judío netam marangiüw atnej
arangiüw nipilan judío?” saj.

**Atotow alndom mawaats wüx
asoetiiüts por Teat Cristo**

¹⁵ Xicona wijquiatason nipilan judío xicon, ngome nawasan tiül pálwüx
nipilan monrang ngo majneaj. ¹⁶ Pero
nganüy ajawaats nejinguind ngondom
maw asoet nej ajcan arang leaw apiüng
aaga poch tüünd Moisés. Ajcúwan mon-
yar andeac Teat Jesucristo apmawiüw
wüx asoetiwi. Ata xicona aton lana-
yariün andeac Teat Jesucristo, pares al-
ndom majaw icoots Teat Dios ngo ma-
jiüraats nisoet ajcan ayariüts andeac
Teat Cristo, ngome ajcan sarangan leaw
apiüng tiül aaga poch tüünd Moisés.

¹⁷ Nganüy sitiül xicona masey judío xicon, sayamban aton nguineay al-
ndom najlüyiün najneaj naquiiüjan Teat

Dios por leaw tarang Teat Cristo;
quiaj ajüic xicona sajiüran nisoet aton.
¿Wüx aag ayaj alndom mapiürange Teat
Cristo ayac icoots wüx nisoete? ¡Ng-
wüy ngo matquiaj! ¹⁸ Cos sitiül tapiün-
gas ngo metam narang leaw apiüng aaga
poch tüünd Moisés, condom tandilileas
narang aag ayaj alinomb, quiaj lana-
jiür sasoet. ¹⁹ Cos xique sayaag tajlüy-
iüts atnej tüüch xic nandeow aaga poch
tüünd Moisés, cos apiüng netam nan-
deow por sasoet. Nganüy lango metam
xic aag ayaj, cos sayaag lamapacüüch xic
Teat Dios nguineay alndom narang leaw
andiüm nej. ²⁰ Nganüy xique sajliy at-
nej laxiün wüx sandeow nóniquian naqui-
iübs Teat Cristo wüx tamb wüx cruz.
Aaga nganüy cam ngome xique sal-
napac, cos Teat Cristo almapac tiül
ximeaats. Leaw sarang nganüy ngo
narang leaw sandiüman xique, cos sayar
andeac Micual Teat Dios. Nej tandiüm
xic xeyay, tiün nejáyan quiaj mandeow
ingow sandeow. ²¹ ¿Nguineay alndom
napiüng ngo metam xic aaga najneaj
lamarang Teat Diosa? Cos sitiül al-
jane alndom majlüy najneaj maquiiübs
Teat Dios ajcan arang leaw apiüng tiül
aaga poch tüünd Moisés, quiaj ajüic an-
deówan Teat Cristo, atnej ngo metam.

**¿Ngün alwüx ambeat, aaga
poch tüünd Moisésa, ngwüy
mipoch Teat Cristo?**

3 ¡Nguitow merchachiün monaw Galacia! ¿Jane netsoj imalan
mecueatiüin mendüjiüin leawa lamen-
guiayıüna? Cos leawa lamenguiayıüin
aag ayaj naleaing. Xicona tasajasán
icon naleaing nguineay Teat Jesucristo
tamb wüx cruz. ² Nganüy sandiüm
mesajan xic wüx aag ayaj. ¿Teyariün
Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios
ajcan irangan leaw apiüng tiül aaga
poch tüünd Moisésa? ¿Ngwüy, ajcan
teyariün leaw inguiayıüin wüx Teat

Cristo? ³ ¿Neol terchachiüna? Cos wüx temelichan indüjpiün Teat Cristo, quiaj teajndiün Nangaj Espíritu mambeol icon. ¿Nguineay tendililean alinomb mendüyiün wüx merangan leaw alndom merangan icona? ⁴ Ajüic atnej ngo mambeol icon nicuajind meáwan leawa temongochiün. ¡Ngwüy, ngome por ngana miün temongochiün aag ayaj! ⁵ Wüx Teat Dios tütüch icon Nangaj Miespíritu nej, at wüx arang ateócan tiül icona, ¿nej arang aag ayaj ajcan irangan leaw apiüng tiül aaga poch tüünd Moisésa, ngwüy arang ajcan iyariün leawa lamenguiayıün wüx Teat Cristo?

⁶ Atquijaj teat Abraham tayar andeac Teat Dios, quiaj Teat Dios tajneaj majaw nej. ⁷ Nganüy icona netam mejawan leaw naleaing ayariw andeac Teat Dios, ajcüw ayaj atnej acualaats teat Abraham. ⁸ Tiül Mipoch Teat Dios lamapiüng tanomb nguineay Teat Dios apmawün wüx asoetiw niplan ngome judío leaw apmayariw nej andeac. Áag Teat Dios tasaj a teat Abraham tanomb wüx aaga najneajay nanderac, tapiüng: “Meáwan niplan wüx iüt apmajlüiyw najneaj sitiül apmayariw sandeac atnej ique teyar sandeac”, aw. ⁹ Atquijaj meáwan leaw apmayariw andeac Teat Dios, najneajay apmajlüiyw maquijüpüw teat Abraham cos nej aton tayar andeac Teat Dios.

¹⁰ Leaw nepiüng alndom maw wüx asoet nej cos arang leaw apiüng tiül aaga poch tüünd Moisés, aag ayaj apmamongoch xeyay ngo majneaj. Cos Mipoch Teat Dios apiüng: “Apmamb tiül castigo jane ngo marang palan atnej apiüng tiül aaga poch tüünd Moisés”. ¹¹ Cos naleaing nejinguind ngondom majneaj majaw Teat Dios ajcan arang leaw apiüng minawiig Moisés, cos Mipoch Teat Dios apiüng: “Jane ayac omeaats wüx Teat Dios apmapac meáwan nüt

cos lamayar nej andeac”. ¹² Aaga poch tüünd Moisés ngo mapiüng netam mayacüch wüx omeaatsaran. Apiüng: “Leaw arang palan, nej apmapac majlüy najneaj cos arang palan”.

¹³ Teat Cristo lamawün icoots tiül aaga ngo majneaj atnej apiüng tiül minawiig Moisés, cos apiüng netam mamongochiiüts aaga ngo majneaj ajcan ngo marangaats palan. Cos Teat Cristo tamongoch meáwan ngo majneaj ingow amongochiiüts, alndom mawün icoots wüx asoetiiüts. Cos apiüng tiül Mipoch Teat Dios: “Leaw najntsop arang ngo majneaj aag ayaj apmamb wüx cruz”. ¹⁴ Atquijaj tajlüy alndom mayariw niplan ngome judío aaga monajneaj leawa Teat Dios tütüch teat Abraham. At apmijndiüts Nangaj Miespíritu nej leaw Teat Dios lamapiüng apmijndiüts ajcan iyariüts andeac Teat Cristo.

Mipoch Moisés y leaw Teat Dios lamapiüng apmüüch

¹⁵ Xecojow xechijquiaw, sanasaj icon menguiayıün wüx leaw niplan alndom marang. Wüx alngün niplan mayac mipoch nej mapiüng apmarang alcuanie, nejinguind ngondom mapiüng ngo membeat aag ayaj, tengwüy mapiüng mayac wüx alquiriw. ¹⁶ Teat Abraham tasoic, nej apmütünd leaw Teat Dios lamapiüng apmüüch nej at micual nej. Nej ngo masoic andüy wüx meáwan micual nej, pares tasoic: “Micual”, ajow. Aag ayaj andeac wüx nop, aag ayaj Teat Cristo. ¹⁷ Nganüy atcüy sapiüng: Wüx Teat Dios tasaj Abraham leaw apmüüch nej, nganaw majlüy aaga poch tüünd Moisés. Aaga poch quiaj tajlüy wüx lamajiiür piquiw acoic miow nimiow gajpowüw (430) neat. Aaga poch tüünd Moisés quiaj, ngondom mangowüüch leaw Teat Dios lamapiüng apmarang. ¹⁸ Cos sitiül aaga leaw apmaxomüw alinoic nüt apmaxoram wüx arangüch leaw apiüng

tiül aaga poch tüünd Moisés, quiaj ajüic ngo membeat leaw tapiüng Teat Dios apmüüch. Pero Teat Dios tapiüng apmüüch, tüchan teat Abraham aag ayaj.

¹⁹ Jow nganüy, ¿neol tajlüy aaga poch tayac Moisésa? Aag ayaj tajmel majüiquich arangüich nisoet. Teat Dios tüüch ángeles mandeacüw aaga poch quiaj manguiay Moisés, condom Moisés tajlüy wüx masaj nipilan judío. Aaga poch tüünd Moisés quiaj tetam leaw apeay aaga nacualaran leaw lamapiüng Teat Dios apmüüch miün. ²⁰ Wüx Teat Dios tayac mipoch nej masaj a Abraham leaw apmüüch, nejay tarang, ngo metam mambeolaran, ngo matnej wüx tüüch poch a Moisés.

¿Neol tajlüy aaga poch tüünd Moisésa?

²¹ ¿Jow nganüy ngo majlüiyiw nöiquian aaga poch tüünd Moisésa maquiiüb leaw Teat Dios tasaj a Abraham apmüüche? Ngwüy ngo matquiaj, cos sitiül aaga poch tayac Moisés alndom mawün asoeteran, quiaj naleaing alndom majneaj ajlüyiiüts teombas Teat Dios wüx arangaats palan leaw apiüng. ²² Cos lamapiüng tiül Mipoch Teat Dios meáwan nipilan ajlüiyiw tiül nisoet. Atquiaj ajlüy alndom müjndiw leaw apmayar andeac Teat Jesucristo aaga leaw Teat Dios lamapiüng apmüüch.

²³ Wüx nganaw mapeay Teat Cristo, aaga poch tüünd a Moisés tapal icoots atnej ajpal tiül manchiüt aljane, cos netam macüliüts mapeay Teat Cristo mayacaats omeajtsaats wüx nej. ²⁴ Aaga poch tüünd Moisés tajlüy atnej nop new nine. Cos tajür icoots, tambeol icoots dedacasap; tiün macueat wüx tapeay Teat Cristo, cos alndom majlüyiiüts najneaj teombas Teat Dios sitiül ayariüts andeac Teat Cristo. ²⁵ Nganüy cos lapeay Teat

Cristo, lango membeat aaga poch tayac Moisés, aaga atnej new nine.

²⁶ Nganüy meáwan icootsa micual icoots Teat Dios icoots cos ayariüts andeac Teat Cristo Jesús.

²⁷ Meáwan icona leaw lameyariün yow mejüiquichan ijlüyiün nöiquian wüx Teat Cristo, nganüy ijlüyiün noic nej imeajtsan mequijpan Teat Cristo.

²⁸ Nganüy lango metam mepiüngan jane nipilan judío, jane nipilan ngome judío, jane najon nipilan marang najiüt, jane nangüyeran minajiüt nej, jane monkay, jane montaj; cos meáwan icootsa nöiquian ajlüyiiüts, atowntowiiüts ajlüyiiüts wüx Teat Cristo.

²⁹ Pero sitiül icona ocueaj icon Teat Cristo, átan ijlüyiün micual icon teat Abraham, quiaj apmeajndiün leaw Teat Dios lamapiüng apmüüch.

4 At aton sasaj icon: Wüx nop nacualaran aliün mapateay, ajlüy atnej nop najon marang najiüt, masey alinoic nüt nej apmeneay meáwan leaw almajiür miteat nej. Ngo majüic sitiül nej apmeneay meáwan. ² Nej netam mayar andeac monbeol nej, at netam mayar andeacüw jane ajlüiyiw wüx minajiüt nej, leaw atüch a nüt mapiüng miteat nej müünd meáwan leaw almajlüy najcueat cam. ³ Atquiaj tajlüyiiüts icoots aton, tajlüyiiüts atnej namix nine monguich. Cos tarangaats cuajantanej atnej ajlüyayej wüx marangiüw jangantanej nipilan. ⁴ Wüx tatüch a nüt, Teat Dios tüüch miün Micual nej, mawiquiach nej nop nüt nipilan judío nej, wijquiat wüx aaga nüt tealeámban atam marangüch leaw apiüng tiül aaga poch tüünd Moisés. ⁵ Nej tiün mawün icoots tiül meáwan leawa mipoch Moisés apiüng netam marangüch, atquiaj alndom majlüyiiüts alinomb macual icoots Teat Dios.

⁶ Nganüy micual nej icoots, pares tüüch miün Miespíritu Micual nej macül

tiül omeajtsaats, alndom masajaats Teat Dios: “¡Xeteat, neveal xic!” makaats. ⁷ Nganüy ique ijlüy micual ic Teat Dios, lango mejlüy at ic nop najon nerang naiüt. Sitiül micual nej ic, aton apmüüch ic aaga leaw lamapiüng apmüüch por Teat Cristo.

Pablo xeyay ayac wüx omeaats meáwan mondüüb Teat Cristo

⁸ Naleaing icona nomb wüx nganaw mejawan jane Teat Dios, teajchiün imeajtsan leaw ngome naleaing dios nejiw. ⁹ Pero nganüy lamejawan jane Teat Dios, aton alndom napiüng Teat Dios lamüüch leaam imeajtsan wüx nej. Jow nganüy, xnguineay tendüüman mendililean meajchiün imeajtsan merangan alinomb cuajantanej leaw ngo metam, leaw ngo membeate? ¹⁰ ¿Neol tendüyiün wüx leaw tanomb terangan wüx atüch nüt, wüx atüch caaw, wüx atüch neat, at alacas nüt leaw mixejchiün tarangiüwa? ¹¹ Sateow ximeaats wüx icona cos jondot aaga naiüt tarangas wüx imbasan ngome tembeat.

¹² Xecojow xechijquiaw, xique satün icueajjiün mejlüyiün atnej xique sajlüy nganüy cam, cos xique lango nandüüb leaw apiüng tiül aaga poch tüünd Moisés, sajlüy atnej icona tejlüyiün nomb; icona ngome alngün ngo majneaj teyacan xic wüx. ¹³ Icona lamejawan xnguineay tamelichas nasaj icon wüx a najneaj nanderac wüx Teat Cristo, masey axom xic noic monandeow wüx aaga nüt quiaj. ¹⁴ Masey aaga monandeow tajiüras quiaj, aag ayaj tajiüras majaraw nguitow sanaíuc wüx. Naleaing icona ngo mepiüngan ngo mind mejawan xic, ngo mepiüngan ngo netam ajcan sajiür monandeow. Ingow aag ayaj icona teajchiün ilajcan menguiayıün saquiaach, atnej nejay nop ángel ocueaj Teat Dios, atnej nejay Teat Jesucristo xic. ¹⁵ Jow nganüy, ¿wüil apac imeajtsan tejiüran

nomba? Cos tiül aaga nüt quiaj sayaag sitiül ndot alndom icona apmesojndiün osaab iniüjcán meajchiün xic. ¹⁶ Jow nganüy, ¿ijcüyiün mejawan xic aag sasaj icon leaw naleaingué?

¹⁷ Nejiw ajciüwa nipilan quiaj awüywüyíwan icon; ngome arangüw leawa alndom mambeoltiw icon. Nejiw andiümüw mecueatiün leaw saquijchiün, para mendüipiün leaw andiümüw. ¹⁸ Najneaj xeyay mawüywüyaran jangantanej sitiül naleaing apmayac nej wüx leaw najneaj. Xique meáwan nüt sandiüm nüüch mapac imeajtsan, ngome áagan wüx salnaquiiülb icon. ¹⁹ Xecualtiw, xeyay ngo majneaj nayaag. Sayaag atnej necoy, sapiüng atnej ayaag necoy montaj wüx apwijquiam micual nej. Aag ayaj sanayaag tanaámb sitiül icona ngome apmendiüman merangan leaw andiüm Teat Cristo. ²⁰ Malüy sapiüng alndom najlüy ninguiaj niüng ijlüyiün nganüy cam, para nasaj icon xiquiay, cos lango najaw cuane alinoic sanasaj icon.

Nguineay tajlüy wüx Agar, at wüx a Sara

²¹ Jow icona leaw indiüman mendüipiün aaga poch tüünd Moisés, nganüy isajan xic: ¿Ngwa nganaw mejawana cuane apiüng? ²² Cos apiüng Abraham tajiür ijpiüw micual nej. Nop micual aweaag nop najon najtaj nerang naiüt, alinop micual aweaag mintaj nej ngome najon. ²³ Aaga micual aweaag najtaj najon marang naiüt, aag ayaj wijquian atnej jangantanej. Pero aaga micual aweaag mintaj nej, aag ayaj tajiürtiw cos Teat Dios lamapiüng apmüüch majiürtiw micualüw nejiw. ²⁴ Aag ayaj ajiür cuane amb apiüng. Ajciüwa ijpiüw montaj quiaj, apiüng wüx ijquiaw ajlüy poch leaw Teat Dios tayac müüch nipilan. Noic aag ayaj leaw

tayac müüch nejiw wüx tiüc Sinaí, aag ayaj tüüch a Moisés. Leaw andüüb aaga poch quiaj, ajlüiyiw atnej ajciüwa najon monrang najiüt, atnej aaga Agar quiaj. ²⁵Cos Agar, aag ayaj apiüng wüx a tiüc Sinaí tiül iüt Arabia; at apiüng wüx aaga cambaj Jerusalén, at wüx meáwan nipilan judío, cos ajlüiyiw at nejiw najon nipilan marang najiüt. ²⁶Pero icootsa ajlüyiiüts najneajay, ngo matnej ajciüwa najon monrang najiüt quiaj, cos micual icoots aaga Jerusalén najlüy tiül cielo.

²⁷Altiül Mipoch Teat Dios apiüng:
Ich mapac imeaats najtaj leaw ngondom
mejiür micual;
erpaj napac majüic apac imeaats,
ique nganaw meyaag necoy wüx wi-
jquiaw nop nine.

Cos aaga najcueat najtaj nganüy apma-
jiür más xeyay micual nej,
ngo matnej nop najtaj nejiür minoj nej.

²⁸Xecojow xechijquiaw, icona ijlüyiün atnej tajlüy teat Isaac, cos ijlüyiün necualaranan leawa Teat Dios lamapiüng apmüüch. ²⁹Pero icootsa wijquiajoots, tüüch icoots wijquiamoots Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios, ayambüw ombasaats ajciüwa monpiüng netam mandüüpich aag arangüw nipilan judío. Aag ayaj atnej tajlüy wüx teat Isaac, cos micual Agar tayamb nej ombas nej. ³⁰¿Cuane apiüng tiül Mipoch Teat Diosa? Teat Dios tasaj teat Abraham: "Iwün iniüng aaga najon nerang minajüutan maquiiüb micual nej, cos micual nej ngondom müünd nicuajind leawa apmaneay micualan", aw. ³¹Atquiaj icootsa xecojow xechijquiaw, ngo majlüyiiüts matnej micual aaga najon nerang najiüt quiaj; icootsa ajlüyiiüts atnej micual mintaj teat Abraham.

Nde mendüyiün wüx mendüypiün aaga poch tüünd Moisés

5 Pero cos Teat Cristo lamawün icoots tiül arangaats leaw apiüng tiül aaga poch tüünd Moisés, tanaámb netam mendüypiün Teat Cristo; nde mendüyiün wüx alinomb mejlüyiün at icon na-
jon monrang najiüt.

²Nganüy inguiayiün, xique Pablo sanasaj icon, cos sitiül icona mendüypiün wüx merangan aaga circuncisión, quiaj ijüiquichan atnej ngo membeat tandeow Teat Cristo, ngo metam. ³Sandiüm nasaj icon alinomb menguiayiün, sitiül nop naxey andium majlüy circuncidado, at netam marang palan leaw apiüng tiül aaga poch tüünd Moisés. ⁴Sitiül aljane tiül icona apiüng wüx nop lamarang leaw apiüng tiül aaga poch tüünd Moisés, quiaj Teat Dios apmawün nej asoet, pues quiaj ajiüc nej tenguijal macueat andüüb Teat Cristo; at tenguijal macueat aaga monajneaj leaw andium müüch nej Teat Dios. ⁵Pero icootsa ambeol icoots Nangaj Espíritu macülliüts a nüt wüx apmajlüyiiüts najneajay, cos ayacaats omeajtsaats wüx Teat Cristo. ⁶Cos sitiül apmayariüts andeac Teat Cristo Jesús, quiaj ngo membeat sitiül ajlüyiiüts circuncidado, tengwüy ngwüy. Leaw nembeat aag ayaj mayacaats omeajtsaats wüx Teat Cristo, cos üüch icoots mapac omeajtsaats majawaats nop alinop.

⁷Icona ninguiün nüt terangan najneaj. Jow nganüy, ¿jane tepal icon mecueatiün mendüypiün leaw ijawan naleaingue? ⁸Aag ayaj ngome Teat Dios nerang, cos tasaj icon mendüypiün wüx merangan leawa nej andium. ⁹Ich leaam imeajtsan noic nanderac: quiripite nine levadura alndom majüy tiül ajtsaj, müüch maxip, mexeyay. ¹⁰Xique sajaw Teat Dios apmambeol icon, ngome

apmecueatiün mendüjpiün. Pero jangan-tanej teamandiüm mitsoj imalan, Teat Dios apmüüch nej mamongoch xeyay ngo majneaj alinoic nüt.

¹¹ Xecojow xechijquiaw, jondot xique aliün naquiaach netam marangüch aaga circuncisión quiaj wüx ombas aljane andiüm mandüüb Teat Cristo, nipilan judío ngome apmayambuw ximbas; at lango mayajciuw necoy wiix apmanguaiyaw aaga najneaj nanderac wüx Teat Cristo tandem wüx cruz. ¹² Nejiw ajcüwa mondiüm mayacuw icon wüx circuncisión quiaj, ¿neol ngo marangiüw wüxan ombasiuw nejiw mandoijquiw nómbara?

¹³ Cos icona xecojow xechijquiaw, tepajaranan meriowan tiül indüjpiün aaga poch tüünd Moisés. Naleaing netam mejawan wiix, nde mepiüngan ijlüyíünan mendiüjpiün merangan leaw icona indiüman. Leaw netam merangan aag ayaj mejiürayon lasta, membeolan nop alinop. ¹⁴ Cos meáwan apiüng tiül a poch tüünd Moisés alndom marangüch palan sitiül apmarangüch atciü, cos apiüng: “Ijüür lasta jangantanej atnej erjiürüü lasta.” ¹⁵ Nde merangan atnej arangüw napat nimal leaw acüüchcüüchayej, atsambayej. Ijawan wüx, nde mejcüyiün mejawan nop alinop, nganandot mümb ndajriümeron.

Leaw ngo mandiüm Nangaj Espíritu

¹⁶ Xique sandiüm nasaj icon: Irangan leaw andiüm Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios, quiaj ngome apmerangan leaw indiüman. ¹⁷ Cos leaw nipilan andiüm, Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios ngo mandiüm. Pero leaw andiüm Nangaj Espíritu, nipilan ngo mandiüm. Wüx aag ayaj ngondom mejlüyiün nójiquian; pares ngondom merangan leaw najneaj iün tiül imeajtsan. ¹⁸ Sitiül

apmeajchiün a Nangaj Espíritu matiib icueajiün nguineay netam merangan, quiaj lango metam mendüjpiün aaga poch tüünd Moisés.

¹⁹ Ngo maél mejaw nguineay ajlüiyiw nipilan leaw andüjpiw leaw nejíwan quiaj andiümüw: aag ayaj leawa nejiür minajtaj, nejiür minaxey, leaw aquíübayéjan ngo mengoch owixaw, at leaw arang cuajantanej ngo majneaj wüx aag ayaj. ²⁰ At monyac omeaats wüx narangüch dios, monsüet, monwüneay, monyambüy ombas, moncüy, moneocüy ombas, monbiyay, monsojnongüy majcüiyiw, leaw ngo majlüiyiw nójiquian, at monquiaach leaw ngo mandiüm Teat Dios. ²¹ At leaw moncüy wüx ajaw alinop ajiür, at monbiy nipilan, mongün, monétan, at almajlüy xeyay cuajantanej ngo majneaj arangüw. Áag sasaj icon atnej landoj napiüng, leaw teamarang aag ayaj ngondom majlüy tiül micambaj Teat Dios.

²² Pero leaw Nangaj Espíritu üüch marangaats, aag ayaj majneaj majawaats nop alinop, majiüraats apac omeajtsaats, majiüraats monajneaj, at maiücaats wüx cuajantanej, marangaats najneaj wüx alinop, majneaj omeajtsaats ngo merrechiiüts wüx nicuajind, nde macueatiiüts marangaats leaw netam marangaats. ²³ Nde merangrangayoots, nde marangaats leaw andiüm micuerpojaats. Jane apmarang meáwan aaga najneaj quiaj, ngo majlüy alngün poch mayac nej asoet. ²⁴ Jane ocueaj Teat Cristo ngo metam marang andiüman nej. Cos wüx tandem wüx cruz Teat Cristo, quiaj tajlüy atnej tandemowaats nójiquian maquüijpaats. ²⁵ Sitiül Nangaj Espíritu ajlüy wüx icootsa, ambeol icoots marangaats leaw andiüm Teat Dios, netam mujchiiüts mayac icoots wüx leaw andiüm nej.

²⁶ Ngo majneaj sitiül merangrangayoots, müjchiiüts majcüy nop alinop; aton ngo majneaj meyambayoots ombasaats.

Netam mermbeolayon

6 Xecojow xechijquiaw, sitiül aljane majaraw wüx arang ngo majneaj, icona leawa xowtiy ipacan wüx iyariün andeac Teat Cristo netam meyamban nguineay meajchiün majaw cuane ngo majneaj teamarang, nde mejcüyiün mequijüpán. Netam mejawan wüx, nde merangrangayon wüx mepiüngan icona najneaj irangan, nganandot alndom wüx imalan icona mejiüran naél. ²Netam membeolan nop alinop wüx aljane ajiür naél, cos sitiül apmembeolan alinop, quiaj irangan leaw andiüm Teat Cristo.

³ Sitiül aljane ayaag nej alwüx ajaw ngo matnej alinop, nicuajind nej, aag ayaj nejáyan quiaj teawaijchay.

⁴ Meáwan anopnop ich mayamb omeaats wüx majaw nguineay arang, quiaj alndom mapac omeaats nejáyan quiaj, ngo metam mayambyamb nguineay arang alinop. ⁵Cos meáwan anopnopoots netam mayajcaats áagan asoetiiüts.

⁶ Leawa naquiaacharanüw wüx Mipoch Teat Dios, nejiw netam mambeolüw wüx cuajantanej ajciüwa monquiaach nejiw.

⁷ Nde merwaiichayon icoyónan quiaj, cos nejinguiind ngondom mitsoj Teat Dios. Ajawaats atnej arang nop nepiür wüx apmatüch a nüt maxaing omeaats micorrül nej, apmaxaing leaw tapiür. ⁸Sitiül aljane arang andíuman nej, nejáyan quiaj apmendrojchay ombas. Pero Jane arang leaw andiüm Nangaj Espíritu, Nangaj Espíritu apmüüch mapac meáwan nüt tiül cielo. ⁹Nde paxiüm ocueajiiüts marangaats najneaj. Cos sitiül ngo paxiüm ocueajiiüts, wüx lamatüch a nüt apmujndiiüts leaw axomaats

wüx leaw tarangaats. ¹⁰Atquiaj wüx alndom, netam mayambaats nguineay mambeolaats jangantanej nipilan; pero leaw micojoots michijquiaats monyar andeac Teat Cristo, netam mambeolaats alwüx quiriw.

Andondoch atepeay

¹¹ Ijawan nganüy nguitoptop adam a poch. Aag agüy xiquiay sarang naag xiwix nütüch icon. ¹²Ajciüw leawa andiümüw majlüiyiw najnéajan maquiüjpüw nipilan judío, ajciüw ayaj mondiüm mayaciw icon wüx merangan aaga circuncisión quiaj, nganandot mayambüch ombasiw cos áag andüjipi Teat Cristo leawa tandem wüx cruz.

¹³ Nejiw ajciüwa monjiür circuncisión quiaj, ngo marangiüw meáwan leaw apiüng tiül a poch tüünd Moisés; nejiw andiümüw mejiüran circuncisión para merangrangayej wüx mapiüngüw icona aton almejoyiün aag ayaj wüx imbasan. ¹⁴Pero xique ngo nandiüm nerangrangüy wüx nicuajind. Leaw sandiüm, aag ayaj mapac ximeaats wüx Teat Cristo cos tandem wüx cruz mawün asoetiiüts. Cos atquiaj tajlüy, pares nganüy lango metam xic meáwan ngo majneaj leaw arang nipilan wüx iüt, at nejiw lango metam nejiw xic.

¹⁵ Cos sitiül ajlüyyiiüts nóiquian wüx Teat Cristo Jesús, lango membeat sitiül ajiüraats circuncisión tengwüy ngwüy. Pero leaw nembeat aag ayaj macueatiiüts meáwan ngo majneaj, marangaats leaw najneaj. ¹⁶Meáwan icona leaw irangan atquiaj, ich müüch icon Teat Dios xeyay monajneaj, majiür icon lasta, at meáwan nipilan judío leaw naleaing ayariw andeac Teat Dios, cos nejiw aton micambaj Teat Dios.

¹⁷ Pero naw ningüy andüy ningüiün nde mayac xic wiix naél nejinguiind. Cos ajciüwa ndooch alwüx ximbas, aag ayaj ajüiquich xique nop xic nerang minajiüt

Teat Jesús, cos wüx sarang minajiüt nej
saxom aag ayaj.

¹⁸ Xecojow xechijquiaw, tanaámb ich
mambeol icon Miteatiiüts Jesucristo.
Amén.

*Noic nanderac tarang wüx nawiig
San Pablo müüch minipilan
Teat Cristo moncül tiül Efeso*

EFESIOS

Pablo atepeay minipilan Teat Cristo tiül Efeso

1 Xique Pablo miapóstol Teat Jesucristo, cos Teat Dios andiüm. Xique sarang aaga nawiig cam nüjchiw monyar andeac Teat Jesucristo monlüüch tiül cambaj Efeso, leaw tanaámb ngo macueatiw nej. ²Tanaámb ich mambeol icon Miteatiiüts Dios at Teat Jesucristo müüch icon mejiüran monajneaj.

Teat Dios lamüüch icoots mimonajneaj Teat Cristo

³Najneajay ajlüüy Teat Dios miteat Miteatiiüts Jesucristo, cos lamüüch icootsa majlüüyiiüts nójiquian maquiüjpaaats Teat Cristo. Lamüüch majiüraats meáwan najneaj leaw üüch Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios cos ayariiüts andeac Teat Cristo; lamüüch majneaj omeajtsaats najneajay atnej wüx apmajlüüyiiüts tiül cielo. ⁴Cos Teat Dios tarriüd icoots wüx nganaw majlüüy a iüt cam, para alndom majlüüyiiüts najneajay, ngo majiüraats nicuajind nisoet. ⁵Teat Dios tajneaj majaw icoots, pares tarriüd icoots wüx nganaw wijquiamoots, majlüüyiiüts atnej micual nej por Teat Jesucristo, cos atquiaj tandium marang. ⁶Pares tanaámb apmandeacaats najneajay tarang Teat Dios wüx icoots, cos ajlüüyiiüts nójiquian maquiüjpaaats Micual nej, aag xowüy andiüm. ⁷Nganüy por micual nej alndom mawaats wüx asoetiiüts cos tajünch tiüt miquiej nej. Quiaj tarang xeyay najneaj wüx icoots; tawün wüx omeaats meáwan nisoet leaw tajüraats.

⁸Lamajüüquich xeyay andiüm icoots cos tüüch icoots mendüyiiüts, maxomaats omeajtsaats xeyay; ⁹at lamüüch icoots majawaats leaw nómban ngomeaag ajaraw, leaw tapiüng apmarang. ¹⁰Teat Dios lamapiüng wüx apmatüch a nüt meáwan apmajlüüy atnej lamapiüng. Quiaj Teat Cristo apmajlüüy wüx meáwan leaw almajlüüy tiül cielo, at meáwan leaw almajlüüy wüx a iüt cam.

¹¹Nganüy ajlüüyiiüts nójiquian maquiüjpaaats Teat Cristo, cos Teat Dios tarriüd icoots wüx nganaw majlüüyiiüts, nguineay alndom müijndiiüts leaw tapiüng apmüüch icoots. Meáwan aag ayaj tajlüüy atnej lamapiüng apmajlüüy, cos arang meáwan atnej andiüm nej. ¹²Atquiaj tarang para meáwan icootsa leawa ombas majlüüyiiüts minipilan icoots Teat Cristo alndom marangaats najneaj, cos atquiaj nipilan apmapiüngüw najneajay tarang Teat Dios. ¹³At icona wüx tenguiayiün aaga poch leawa naleaing, at tenguiayiün nguineay alndom meriowan wüx isoetiün, teyariün andeac Teat Cristo. Quiaj Teat Dios tüüch icon Nangaj Miespíritu nej atnej lamapiüng, majüic minipilan nej icon. ¹⁴Aaga Nangaj Miespíritu nej quiaj, aag ayaj nejüüquich naleaing apmüijndiiüts aaga lamapiüng apmüüch icoots, leaw apmatüch a nüt mawün wüx jane lamarriüd, quiaj apmandeaciüw najneajay arang Teat Dios.

Pablo atün ocueaj Teat Dios mambeol montaag creer monaw Efeso

¹⁵Nganüy xique aton, wüx tanguiayiün nguineay icona ngo mecheweánimeajtsan wüx Teat Jesús, nguineay apac imeajtsan mejawan monyar andeac nej cos indiúman nop alinop, ¹⁶quiaj ngo nacueat nasaj Teat Dios najneajay arang cos lamambeol icon. Ajlüiyay leaaw ximeaats icona wüx sa-

taag orar.¹⁷ Satün ocueaj Teat Dios, Midios Miteatiiüts Jesucristo, aaga na-jneaj Nateataran najlüy tiül cielo, müüch icon merndüyiün mexoman imeajtsan nguineay amb apiüng, müüch icon me-jawan ranlüy jane nej.¹⁸ Aton satün ocueaj nej müüch ram imalan mejawan cuane aaga najneajay temecüliün apme-jawan alinoic nüt, at mejawan cuane aaga najneajay nembeat leawa Teat Dios apmüüch meáwan monyar nej andeac.¹⁹ Átan satün mejawan nguineay Teat Dios alndom marang xeyay cuajantanej ngomeaag ajaraw, para mam-beol meáwan monyar andeac nej. Nej cuajantanej alndom marang, ngo majiür ümb;²⁰ atnej wüx tapacüüch ali-nomb Teat Cristo tiül mondeow, ndoj tüüch chetem amb wüx miác nej tiül cielo.²¹ Nganüy Teat Cristo lamarang natang tiül meáwan montangtang, tiül meáwan monjiür najiüt, tiül meáwan monlüy wüx alngün cambaj. Nejinguind alinop ngondom matüch ajneaj ajlüy, ngome áagan nganüy nüt cam, at meáwan nüt aliüc miün.²² Teat Dios tayac meáwan leaw almajlüy tiül owix Teat Cristo marang wüx leaw andiüm. At tüüch Teat Cristo majlüy natang wüx meáwan noicnoic ajlüy monyar andeac nej.²³ Pues minipilan Teat Cristo ajlüyiw atnej micuerpo nej, y Teat Cristo ajlüy tiül nejiw meáwan nüt para ndom majlüyiw palanüy, cos nej ajlüy ngui-jantanej, y aton ajlüy wüx cuajantanej leaw almajlüy.

Teat Dios tawün icoots wüx asoetiiüts cos ajiür icoots lasta

2 Teat Dios tapacüüch icon cos nomb tejlüyiün atnej lerndeowan tiül meáwan ngo majneaj leaw terangan, tiül meáwan nisoet.²⁴ Aaga nüt quiaj wüx icona aliün mendüjpiün meáwan ngo majneaj leawa narangüch ningüy wüx iiüt, tendüjpiün leaw andiüm

nimeech, aaga minatangiüw meáwan jane ngo mandiüm marang leaw andiüm Teat Dios.²⁵ Nomb icootsa aton tajlüyiüts tiül ajciwa nipilan quiaj. Cos tarangaats ngo majneaj atnej tandiümaats; tarangaats leawa ngo majneaj aw tiül omeajtsaats. Icootsa aton netam majciüy majaw icoots Teat Dios atnej meáwan nipilan leaw ngo mayar andeac.²⁶ Pero Teat Dios xeyay ajneaj omeaats, xeyay tandiüm icoots.²⁷ Masey icootsa tajlüyiüts atnej landeowaats cos xeyay asoetiiüts tajüraats. Naleaing Teat Dios tajíür icoots lasta, tawün icoots wüx asoetiiüts, tüüch icoots mapacaats nöiquian maquüüpaaats Teat Cristo.²⁸ Teat Dios tapacüüch icoots tiül mondeow nöiquian maquüüpaaats Teat Cristo, átan tüüch icoots chetemoots tiül cielo nöiquian maquüüpaaats Teat Cristo Jesú.²⁹ Atquiaj tarang Teat Dios para müüch majaraw alinoic nüt nej lamambeol icoots xeyay, at najneaj omeaats majaw icoots cos ajlüyiüts nöiquian maquüüpaaats Teat Cristo Jesú.³⁰ Teat Dios xeyay andiüm icoots, pares tawün icoots wüx asoetiiüts, aag ayaj cos ayacaats omeajtsaats wüx nej, ngome alcuane najneaj tarangaats. Aag ayaj mimonajneaj Teat Dios ijndiiütsan.³¹ Atquiaj nejinguind ngondom merangrangüy wüx, cos aag ayaj ngome por arangaats najneaj.³² Teat Dios tarang icoots atnej nganüy ajlüyiüts, ndoj tayac icoots nöiquian maquüüpaaats Teat Cristo para marangaats najneaj atnej lamapiüng.

Teat Cristo neech majlüyiüts najneájan

¹¹ Icona netam leaam imeajtsan Jane icon, nguineay tejlüyiün nomb. Cos ngome nipilan judío icon, at ngo mejlüyiün circuncidado; pares tesoiquüin ngome circuncidado icon.

Atquiaj tasajüw icon leaw monlüy circuncidado, pero naleaing nejiw arangüw aag ayaj wúxan a cuerpo.¹² Tiül aaga nüt quiaj, icona ngome tejlüyiün nóiquian mequijüpán Teat Cristo, at aton ngo mejlüyiün tiül micual micualüw Israel. Pares ngo mejlüyiün tiül aaga najneajay leawa Teat Dios tapiüng apmarang wüx nipilan judío. Ngo mejawan nguineay apmeriowan wüx isoetiün, at ngo meyajcan jane Teat Dios.¹³ Nganüy ijlüyiün nóiquian mequijüpán Teat Cristo Jesús, masey icona nomb tejlüyiün miünquiaj, cos ngo mejawan jane Teat Dios. Nganüy Teat Dios lamüüch icon metüchiün niüng ajlüy nej, cos Teat Cristo tandemow tajünch tiüt miquiej nej.¹⁴ Nganüy Teat Cristo lamüüch nipilan judío at nipilan ngome judío majlüyiw nóiquian, majlüyiw najneájan, lango majcüiyw mejawayej. Tawün aaga nepal noicnoic ajlüy nipilan quiaj.¹⁵ Teat Cristo wüx tandemow, tandarriich nómban aaga poch tüünd Moisés, maquiiüb meáwan leaw nipilan judío tapacüw wüx marangüw. Condom tüüch judíos y nipilan ngome judíos majlüyiw nóiquian maquijüpüw nej, lango majcüiyw mejawayej.¹⁶ Wüx Teat Cristo tamb wüx cruz, quiaj tüüch majlüyiw najneájan mijiäquiw ajlüy palpálwüx nipilan. At tüüch majlüyiw nóiquian maquijüpüw Teat Dios, majlüyiw atnej nop nejiw.

¹⁷ Teat Cristo tiün masaj meáwan nipilan nguineay alndom majlüyiw najneájan maquijüpüw Teat Dios. Aag ayaj tasaj nipilan leaw aliw miünquiaj cos ngo mayambüw Teat Dios, ngo majawiüw jane Teat Dios. At aton tasaj nipilan judío leawa ngo majlüyiw miünquiaj, cos ajawüw jane Teat Dios.¹⁸ Por leaw tarang Teat Cristo alndom matüchiüts niüng ajlüy Miteatüüts Dios, noic nej Nangaj Espíritu apmambeol

icoots, masey nipilan judío masey nipilan ngome judío icoots.¹⁹ Nganüy icona leaw ngome judíos lango mejlüyiün atnej nerpeayiün miün nipilan, langome atnej nermongon miün; nganüy icona ijlüyiün tiül minipilan Teat Dios, lamequijüpán tiül micual Teat Dios.²⁰ Icona at icon nop iüm witiow tiüt wüx piedra. Aaga piedra apiüng wüx leaw tapiüngüw apóstoles y mondeac andeac Teat Dios. Aaga piedra leaw üüch metotow iüm, aag ayaj apiüng wüx Teat Cristo.²¹ Wüx aaga piedra quiaj, leaw apiüng wüx Teat Cristo, imiün wüx witiow a iüm, meáwan nesooig najneajay ajlüy, andüy quiaj teadam najneajay, macül nangaj ocueaj Teat Dios.²² Atquiaj ijlüyiün aton nóiquian mequijüpán Teat Cristo mejlüyiün nop iüm icon niüng acül Miespíritu Teat Dios.

Teat Dios tayac a Pablo mandeac mipoch nej masaj nipilan ngome judío

3 Xique Pablo sajlüy tiül manchiüc ajcan saquiaach icon wüx Mipoch Teat Cristo, icona nipilan ngome israel.² Xique sajaw lamenguiayıün nguineay Teat Dios tajíür xic lasta, cos tayac xic najlüy wüx nasaj icon wüx mimonajneaj Teat Cristo.³ Teat Dios tüüch xic na-jaw aaga leawa nejinguind nganaw majaw, nguineay lamapiüng apmarang, cos tasaj xic sanopüyan. Aag ayaj lanarang wüx nawiig quiriw nasaj icon.⁴ Wüx apmeteowan aag ayaj, quiaj apmejawan naleaing xique lanajaw nguineay apiüng Teat Cristo apmarang, aaga leawa nejinguind ngo majaw nomb.⁵ Aag ayaj tanomb ngo müjndiw nipilan majawüw. Nganüy Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios lamüüch majawüw aag ayaj miapóstoles nej, at mondeac andeac nej.⁶ Cos aaga leaw nejinguind nganaw majaw nomb quiaj, aag ayaj apiüng wüx nganüy masey nipilan ngome judío apmüjndiw

aton majlüiyiw minipilan Teat Dios; at apmajlüiyiw nóiquian maquiüjpüw nípilan judío, noic ajlüy monyar andeac Teat Cristo. Aton nejiw apmujndiw aaga leaw Teat Dios lamapiüng apmüüch nípilan judío, cos ayariw apiüng Teat Cristo leaw alndom mawün nejiw wüx asoetiw. ⁷ Nejay Teat Dios tayac xic nandeac wüx aag ayaj, cos xeyay tajíür xic lasta. Aag ayaj tarangas cos Teat Dios tambeol xic. ⁸ Masey xique sayaag ngo nem-beat nicuajind tiül meáwan minipilan Teat Dios, pero Teat Dios tambeol xic xeyay para nasaj nípilan ngome judío nguineay xowüy lajneaj tarang Teat Cristo, aag ngo majíür ümb. ⁹ Teat Dios tasaj xic nüüch majawüw meáwan nípilan wüx aag lamapiüng apmarang, aag leawa nejinguind ngo majaw nomb; cos masey Teat Dios nerang meáwan leaw almajlüy, pero nomb ngo majüiquich nguineay apmarang. ¹⁰ Atquiaj tajlüy nguineay ndom meáwan montantang ángeles at monjiür najiüt monlüy tiül cielo, majawüw nguineay Teat Dios axom omeaats xeyay, wüx apmajawüw nguineay ajlüiyiw najneajay meáwan minipilan Teat Cristo. ¹¹ Meáwan aag ayaj Teat Dios tarang, cos atquiaj lamapiüng tanomb apmarang. Meáwan aag ayaj tajlüy wüx Teat Cristo Jesús tiün mandeow. ¹² Nganüy cos ayari-iüts andeac Teat Cristo, quiaj alndom matüchiiüts niüng ajlüy Teat Dios ngo mimbolaats. ¹³ Áag sasaj icon nde pax-iüüm icueajiün masey mejawan samon-goch xeyay ngo majneaj wüx icona, cos wüx aag ayaj ambeol icon mejlüyiün najneaj.

Teat Cristo xeyay andiüm icoots

¹⁴ Wüx aag ayaj xique saquieel xecos teombas Miteatiiüts Dios, Miteat Miteatiiüts Jesucristo, ¹⁵ cos xeyay netam ajlüy, majawüw nej micual nej monlüy tiül cielo at monlüy ningüy wüx iüüt,

cos Teat Dios miteat meáwan nípilan. ¹⁶ Satün ocueaj Teat Dios müüch icon Nangaj Miespíritu nej para mejiüran meáwan mimonaejnej nej, mepacan wüx merangan cuajantanej andiüm nej. ¹⁷ At aton satün ocueaj Teat Dios nguineay alndom macül tiül imeajtsan Teat Cristo cos iyariün andeac nej, mejiürayon lasta meáwan nüt. ¹⁸ Satün mexomanimeajtsan tiül aag ayaj, mejawan mequüijpan meáwan monyar andeac nej nguitow adam tiüt mimonaejnej Teat Dios, nguitow ajal tiüt, nguitow ajmiüc tiüt, nguitow ajtep andüy cawüx xeyay ajiür icoots lasta Teat Cristo. ¹⁹ Satün mejawan nguineay andiüm icoots Teat Cristo, masey ngondom mayajcaats nguitow axeyay andiümaranaats. Satün majlüy tiül imeajtsan Teat Dios.

²⁰ Nganüy xeyay netam mayambaats Teat Dios; nej alndom marang xeyay cuajantanej, meáwan leaw icootsa apmatüniüts. Nej apmayac más xeyay, masey icootsa ngo maxomaats omeajtsaats tiül. Nej apmambeol icoots marangaats cuajantanej. ²¹ Néjan quiaj netam manderac najneajay wüx ombas nej meáwan monyar andeac Teat Cristo meáwan nüt ngo majíür ümb. Amén.

Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios tüch majlüyiüts nóiquian

4 Xique sal tiül manchiüc cos sarang minajüüt Teat Jesús. Satün icueajjuin merangan atnej netam marang meáwan leawa Teat Dios lamapaj, cos tayamb icon. ² Nde merangrangayon mepiüngan alwüx ijawan ngo matnej alinop. Netam mejiüran najneaj imeajtsan; netam meiücan wüx cuajantanej, inguiay-iüün andeac nop alinop con najneajay imeajtsan. ³ Netam meyamban nguineay mejlüyiün nóiquian, cos Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios andiüm mambeol icon mejiüran monajneaj. ⁴ Meáwan monyar

andeac Teat Dios ajlüy atnej majlüy noic cuerpo, y noic Nangaj Espíritu almejjüran. At meáwan icona temecüliün aaga najneajay apmejawan alinoic nüt.⁵ Átan nop Teat Cristo almajlüy, at nop ayariiüts andeac nej, y noic ayarich yow.⁶ Áagan nop Dios almajlüy, aag ayaj miteat meáwan monyar andeac Teat Cristo. Nej ajlüy wüx meáwan monyar nej andeac, tanaámb almaquiiüb nejiw.

⁷ Pero meáwan anopnopoots tüjndiüts leaw alndom marangaats, atnej Teat Cristo lamajaw alndom marangaats.⁸ Pares, tiül Mipoch Teat Dios atcüy apiüng:

Teat Cristo wüx tamb andüy cawüx, taquiiüb mamb andüy tiül cielo jane ndeajnoj,
nej tüüch nopnop nipilan leaw ndoj ombas marang.

⁹ Aaga tamb andüy cawüx quiaj, cuane apiüng wüx aag ayaja? Aag ayaj apiüng wüx nej ombas tamb tiüt tiül iüt (Hades).

¹⁰ Aaga leawa tamb tiüt tiül iüt quiaj, nejay tamb andüy cawüx tiül meáwan cielo; nganüy nej almajlüy nguiajantanej.¹¹ Teat Cristo tüüch nipilan leaw alndom marangüw. Nej tayac acas apóstoles, aton tayac acas mondeac andeac Teat Dios, at tayac acas mondeac masajüw nipilan nguineay alndom mawüw wüx asoetiw. Aton tayac acas pastor, at monquiaach tiül minipilan nej.¹² Atquiaj tarang Teat Cristo, tüüch marangüw minajüt nej meáwan monyar nej andeac, para müüch matangüw wüx nej.¹³ Atquiaj netam majlüy, leaw apmajlüyiiüts nóiquian wüx ayariiüts andeac nej, at majawaats meáwan nguineay ajlüy Micual Teat Dios. Quiaj apmajlüyiiüts atnej nop natang nipilan; apmatüchiiüts majlüyiiüts más atnej ajlüy Teat Cristo.¹⁴ Quiaj langome apmajlüyiiüts at icoots nop nine, leaw

najénan apmayar cuajantanej asoic, camüm najénan apmbiüjlam wüx mayar leaw apmaquiaach nej nipilan monxom omeaats nguineay mawaiich, maquiaach nej leaw ngo maleaing.¹⁵ Icootsa tanaámb netam mandüjpiüts leawa naleaing, mejiürayooots lasta. At netam mayambaats nguineay alndom majlüyiiüts atnej ajlüy Teat Cristo, cos nej natang, y ajlüy atnej ajlüy omalaran ocueaj cuerpo.¹⁶ Aaga cuerpo quiaj apiüng wüx meáwan monyar andeac nej cos cuerpo ajlüy nóiquian, ajiür niüng asapüy para alndom membeolüy, meáwan anoicnoic ajiür cuane marang. Wüx meáwan arang naijüt najneaj, quiaj apmatang. At icootsa aton wüx apmajlüyiiüts najneájan apmejiürayooots lasta.

Nganüy alinoic ajlüyiiüts

¹⁷ Nganüy sanasaj icon wüx minüt Teat Cristo nguineay netam merangan. Pero nde merangan atnej arangüw nipilan leaw ngo mandüjpiw Teat Dios, cos nejiw palüyan ngo majneaj alwüx omeajtsüw.¹⁸ Ajlüyiw atnej aliw tiül pojniün, ngo ram omalüw; Teat Dios ngo müüch nejiw mapaciüw. Nadam omeajtsüw cos ngo mandiüümüw majawüw nguineay apiüng Teat Dios marangüch.¹⁹ Ajcüw ayaj lango mayajciüw sitiül ngo majneaj teamarangüw, cos nómban lambiüjlajow wüx, palüyan arangüw ngo majneaj leaw andiüümüw.²⁰ Icona ngo matquiaj tequiaacharanan wüx Teat Cristo,²¹ sitiül ndot tenguiayiün naleaing wüx nej, atnej aquiajchiw monrang minajüt nej, cos meáwan aag ayaj naleaing.²² Netam mecueatiün meáwan leaw ngo majneaj terangan nomb, cos aag ayaj andüy wüx apmandrooch imbasan.²³ Ingowüjchiün ijchan majlüy jayats meáwan leaw alwüx imeajtsan, leaw altiül imalan

aton. ²⁴Netam mejlüyiün atnej nop jayats niplan, arang nej Teat Dios; cos apmarang palan, apmajlüy najneaj atnej Teat Dios andiüm.

²⁵Pares nganüy netam mecueatiün iwijchan, netam mendeacan áagan naleaing mequüijpan nop alinop, cos nöiquian ajlüyiiüts.

²⁶Wüx apmejcüiün nde meyacan wüx imeajtsan pal niüt, cos alndom mayac icon wüx nisoet. ²⁷Nde merangan leaw andiüm nimeech.

²⁸Sitiül aljane teneed, ich macueat, nde mandüy wüx marang; ich marang naijüt para majiür cuane apmüüch nop ngo majiür.

²⁹At nde mendeacan ngo majneaj poch, indeacan leaw najneaj, leaw netam, cos atquiaj alndom meajchiün mapac omeajtsüw mandüjpiw Teat Dios. Apmembeolan meáwan leaw apmanguaiyw indeacan. ³⁰Nde merangan ngo majneaj meajchiün mamix omeaats Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios, cos nej ajiüiwich micual Teat Dios icon, leaw atüch a nüt mejiüran jayats micuerpojan.

³¹Icueatiün ipatan, nde mejcüiün, nde merpajpajan mendeacan ngo majneaj, nde merpajchan, nde mendeacan ngo majneaj wüx ombas alinop. ³²Ich majneaj imeajtsan mequüijpan nop alinop, merjiürayon lasta; iwüniün wüx imeajtsan aaga ngo majneaj tarang alinop, atnej Teat Cristo tawiün wüx omeaats isoetiün.

Nguineay netam majlüyiw micual Teat Dios

5 Nganüy cos icona micual icon Teat Dios, netam merangan atnej arang nej. ²Netam merjiürayon lasta atnej Teat Cristo ajiür icoots lasta, cos ngo menojeay wüx tandiumuw mambiyaw nej; tandium marang nichech mawün

asoetiiüts. Aaga nichech quiaj xeyay na-jnej majaw Teat Dios.

³Cos icona micual icon Teat Dios, pares monxey ngondom majiüriuw minajtajiw nejiw, at montaj ngondom majiüriuw minaxeyiw nejiw. Átan ngondom majlüy tiül micual Teat Dios cuajantanej ngo majneaj arangüch, at meáwan nerreech, nendiümdiüm ocueaj alinop. ⁴Nde mendeacan ngo majneaj wüx ombas alinop mereechayon monxing. Nde mendeacan cuajantanej ngo metam mendeacan; nde mertsoj alinop. Meáwan aag ayaj ngo metam; leaw netam aag ayaj meajchiün gracias Teat Dios, mesajan najneaj arang. ⁵Cos icona netam mejawan sitiül aljane ajiür minajtaj nej tengwiüy minaxey nej, at meáwan nerang ngo majneaj atquiaj; aton leawa nendiümdíuman tomiün atnej lamayac marang midios nej a tomiün. Ajciuw ayaj ngome apmajmeliw tiül micambaj Teat Dios maquiiüb Teat Cristo. ⁶Nde mawaiich icon nejinguind wüx aaga ngo majneaj quiaj, masajiw icon najneaj merangan aag ayaj. Cos imiün wüx aaga ngo majneaj quiaj, Teat Dios xeyay apmajcüy majaw Jane ngo mayar nej andeac. ⁷Icona nde mequüijpan tiül.

⁸Cos nomb tejlüyiün atnej ilean tiül pojniün, ajcan terangan ngo majneaj, nganüy atnej ilean tiül ran, cos ijlüyiün nöiquian mequüijpan Teat Cristo. Netam merangan najneaj cos micual Teat Dios icon. ⁹Leawa micual Teat Dios, aag ayaj ambeol alinop, andeac naleaing, arang najneaj. ¹⁰Iyamban cuane najneaj merangan atnej Teat Dios andiüm.

¹¹Nde mequüijpan tiül ajciwa monrang ngo majneaj quiaj, cos ajlüyiw atnej aliw tiül pojniün. Icona netam mesajan macueatiw arangüw ngo majneaj. ¹²Naleaing monxing manderac wüx leawa nejiw arangüw axotayéjan. ¹³Mipoch Teat Dios ajlüy atnej ran; pares meáwan cuajantanej ngo majneaj

narangüich, nej apmüüich majüic.¹⁴ Wüx aag ayaj atciy apiürang:
Ique leaw almemeay, ipac,
witiür tiül mondeow,
ndojoj apmarraj ic Teat Cristo.

¹⁵ Pares sasaj icon, ijawan nguineay netam merangan; nde merangan atnej nop ngo majaw nicuajind, irangan atnej nop nendüy.¹⁶ At irangan najneaj wüxan alndom, masey tiül aaga nüt cam teajlüy xeyay ngo majneaj.¹⁷ Nde merangan atnej nop ngo majaw nicuajind, iyamban imeajtsan ijawan cuane andiüm Teat Cristo majaw merangan.¹⁸ Aton nde mengüniün, cos aag ayaj apmayac icon wüx merangan ngo majneaj. Ingow irangan aag ayaj, ijchan imeajtsan Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios mambeol icon.¹⁹ Indeacan mequijüpan nop alinop wüx salmos, wüx himnos, wüx atajcüch cantar müünd Teat Dios. Icona itajcan cantar con imeajtsan; isajan najneaj arang Teat Dios.²⁰ Meáwan nüt ijchan gracias Teat Dios wüx meáwan cuajantanej, wüx minüt Miteatiiüts Jesucristo.

Nguineay netam mejíürayej lasta tiül nden

²¹ Irangan con najneaj imeajtsan leaw atün icueajiün alinop, cos atquiaj apmajüic indüjpiün Teat Dios.

²² Montaj ich mayariw andeac minojow nejiw, atnej ayariw andeac Teat Cristo.²³ Cos nanojaran ajlüy minatang ocueaj mintaj nej atnej Teat Cristo ajlüy minatangüw monyar andeac nej, cos ajcüw ayaj atnej micuelpo nej, nej newtiün nejiw wüx.²⁴ Cos monyar andeac Teat Cristo ajlüyiw nöiquian maquijüpw Teat Cristo, pares nantajaran aton ich majiür noic nej omeaats maquiiüb minoj nej.

²⁵ At nanojaran ich majiür lasta mintaj nej, atnej Teat Cristo ajiür lasta monyar nej andeac, pares tiün mandeow

ingow andeowüw.²⁶ Nej tarang aag ayaj para majlüiyw pálwüx monyar andeac nej, ndoj müüich nejiw majneaj ajlüyiw atnej ajants nejiw naag yow, cos lamayariw mipoch nej.²⁷ Atquiaj tarang Teat Cristo para majiür noic ajlüy minipilan nej najneajay, ngo manchom nejiw nicuajind nisoet, majlüy najneajay, ngo majlüy cuane wüx manderac ngo majneaj wüx ombastiüw nejiw.²⁸ Atquiaj nanojaran netam majiür lasta mintaj nej, atnej mejiürüy lasta nejáyan quiaj. Leaw nejiür lasta mintaj nej, nejáyan quiaj ajiürüy lasta.²⁹ Cos nejinguind ngo mandiüm marang ngo majneaj wüx micuelpo nej, ingow aag ayaj nej üüch meáwan leaw netam. Atquiaj Teat Cristo ajaw wüx monyar andeac nej.³⁰ Cos icoots ajlüyiiüts atnej micuelpo Teat Cristo, atnej mionij nej atnej miolaats nej.³¹ Apiürang: "Wüx aag ayaj nop naxey apmacueat miteat nej, mimüüm nej, apmaquiiüb mintaj nej majlüyiw noic nej omeajtsüw".³² Aag ayaj nejinguind ngo majaw nomb, pero xique teanasaj icon aag ayaj andiüy wüx nguineay ajlüy Teat Cristo maquiiüb monyar nej andeac.³³ At apiüng wüx nguineay inopnopon netam mejíüran lasta mintajan, atnej merjiürayon lasta icoyónan quiaj. Aton montaj ich mayariw andeac minojow nejiw.

6 Nganüy icona nacualaranüw, iyariün andeacüw miteatiün mimüuman, atnej andiüm Teat Dios; cos aag ayaj najneaj y netam merangan.² Tiül aaga poch leaw Teat Dios ombas tayac, apiüng wüx nguineay apmajlüy nop sitiülp apmarang atnej apiüng, cos atciy apiüng: "Iyariün andeacüw miteatiün, mimüuman;³ atquiaj alndom mejlüyiün najneájan, mejíüran xeyay minütiün ningüy wüx iüt".

⁴ At icona nateataranüw, nde meajchiün majcüy micualan, itangüjchiün

najneaj, ipajan ocueaj, iquiajchiün wüx marangüw atnej andiüm Teat Cristo.

⁵ At icona naison monrang minajiüt alinop, netam meyariün andeacüw mon-eay najiüt ningüy wüx a iüt cam; irangan leaw apmasajiw icon, iyacan wüx imeajtsan minajiütan majüic najneaj irangan, atnej merangan minajiüt Teat Cristo. ⁶ Nde merangan najiüt áagan wüx tenguijal ijarawan para mexoman monajneaj, ngwüy icona irangan najneaj mi-monrang najiüt Teat Cristo, irangan conimeajtsan cos atquaij andiüm Teat Dios. ⁷ Aton irangan minajiütan wüx monajneaj. Iyacan imeajtsan wüx atnej temerangan minajiüt Teat Dios, ngome minajiüt nipilan. ⁸ Cos lamejawan in-opnopon meáwan najneaj temerangan ningüy, alinoic nüt Teat Dios apmütich icon atanej. Masey naison monrang najiüt icon, masey nangiüyeran monrang najiüt. ⁹ At icona aton moneay najiüt, irangan najneaj wüx monrang minajiütan, nde meajchiün mamix omeajtsüw. Netam leaam imeajtsan Jane minatangüw nejiw, Jane minatangan aton. Aag ayaj Teat Dios najlüy tiül cielo. Nej ngome amb wüx majaw Jane nejiür, Jane ngo majiür.

Leaw nembeol monyar andeac Teat Dios

¹⁰ Xecojow xechijquiaw, nganüy sanasaj icon, iyamban Teat Cristo müütich icon mepacan wüx mipoch nej, cos alndom mambeol icon. ¹¹ Netam merangan meáwan leaw Teat Dios apiüng, ngana mawaiich icon nimeech. Cos sitiül irangan apiüng Teat Dios, quiaj apmejlüyiün atnej nop soldado leaw asooig apix nej manchiütic ngana mambiy nej monciüt majaw nej tiül montsoj. ¹² Cos ngome teambiyayoots maquiüjpaaats nipilan; nimeech teambiyayoots maquiüjpaaats, ajcüw monrang xeyay ngo majneaj, ajcüw

monlüy nquiajantanej wüx iüt at tiül cielo. Ajcüwa nimeech arangüw leaw andiüm minatang nimeech najlüy tiül pojniün najlüy aaga nüt cam.

¹³ Netam merangan meáwan leawa Teat Dios lamapiüng, cos atquaij alndom meiücan wüx cuajantanej wüx nüt apmandiüm mayac icon tiül naél minatang nimeech. Condom wüx landoj memongochiün meáwan aag ayaj, quiaj apmeyajcan nejinguid ngondom müütich icon mecueatiün Teat Dios. ¹⁴ Tanaámb nde mecueatiün indüjiün Teat Dios. Netam mesapayon nandand atnej arang nop soldado wüx ajlüy tiül montsoj. Tanaámb irangan najneaj, indeacan naleaing, cos aag ayaj atnej nop soldado asooig noic camix manchiütic para mambeol nej tiül montsoj. ¹⁵ Itaagayon majneaj cos netam meamban najénan mesajan nipilan nguineay lamarang Teat Cristo para müütich nejiw mimonajneaj nej. Irangan atnej arang soldado wüx asooig apaj nej mamb nguijantanej.

¹⁶ Netam meyacan imeajtsan wüx Teat Dios mambeol icon, ngana merangan leawa nimeech apmayac icon wüx mendiüman merangan; cos wüx apmeyacan imeajtsan wüx Teat Dios nej apmambeol icon atnej ambeol soldado aaga nengoch nitil, ngana malood nej nitil wüx apmatileran. ¹⁷ At aton iyacan imeajtsan wüx nguineay Teat Dios lamawiün icon wüx isoetiün. Cos aag ayaj apmambeol icon, atnej nop soldado ambeol nej aaga sombrer manchiütic amoog wüx omal. At iyacan wüx imeajtsan leawa Teat Dios lamapiüng tiül Mipoch nej, quiaj aaga Nangaj Espíritu apmambeol icon atnej nop soldado ambeol nej miespada nej tiül montsoj. ¹⁸ Icona netam metajcan orar, metüniün ocueaj Teat Dios meáwan nüt, cos atquaij andiüm Nangaj Espíritu. Ipakan wüx, nde paxiüm icueajiu;

netam tanaámb metüniün ocueaj Teat Dios mambeol meáwan monyar andeac nej. ¹⁹ At aton itüniün mambeol xic Teat Dios, müüch xic a poch netam nandeac, nde nimbol wüx sandeac manguiayiw meáwan nipilan nguineay alndom maw asoetiw nejiw. Cos aag ayaj Teat Cristo tarang y nejinguind ngo manguiay wüx aag ayaj nomb. ²⁰ Teat Dios tayac xic nasaj nipilan aaga poch cam, pares sal tiül manchiüc nganüy. Itüniün nguineay alndom nandeac ngo nimbol atnej netam nandeac.

Ndójwüx atepeay

²¹ Teat Tíquico apmasaj icon menguiayiün cuane teanarang, nguineay

teanamongoch. Nop nej najneaj nerang minajiüt Teat Cristo, xowtiy sajiür lasta. ²² Xique tüjchiüs mamb niüng ijlüyiün menguiayiün cuane sarangan, aton cos apmütüch icon mapac imeajtsan.

²³ Miteatiiüts Teat Dios at Teat Jesucristo müüch monajneaj meáwan monyar nej andeac, at mejiürayej lasta, nde machiweaw omeajtsüw. ²⁴ Teat Dios tanaámb mambeol meáwan leawa andiümüw Miteatiiüts Jesucristo con omeajtsüw, para ngo macueatiw mandiümüw nej. Amén.

Noic nanderac tarang San Pablo müüich minipilan Teat Cristo moncül tiül Filipes

FILIPENSES

Altiül manchiüç Teat Pablo, atepeay nejiw

1 Xique Pablo naquiiüb Timoteo, sarangan najiüt ocueaj Teat Jesucristo, satepeayiün meáwan minipilan Teat Cristo Jesús moncül tiül cambaj Filipes. At satepeayiün meáwan montangtang monajiüt y diáconos tiül minipilan Teat Cristo. **2** Tanaámb ich mambeol icon Miteatiiüts Dios at Teat Jesucristo müüch icon mejiüran monajneaj.

Pablo ataag orar wüx minipilan Teat Cristo

3 Xique süüch gracias Teat Dios wüx leaaw ximeaats icon. **4** At meáwan nüt wüx sasaj Teat Dios wüx icona, níungan apac ximeaats xeyay. **5** Cos naw wüx aaga nüt tamelichaats marangaats najiüt nóiquian masajaats nipilan mayariw andeac Teat Cristo; **6** sajaw naleaing Teat Dios nembeol icon meyariün andeac nej. Nej aton tanaámb apmambeol icon wüx aaga najneaj najiüt, leaw atüch a nüt mandilil Teat Jesucristo. **7** Xique apac ximeaats wüx icona, sajiür icon lasta xeyay. Teat Dios ambeol meáwan icoots majlüyiiüts nóiquian, masey wüx sal tiül manchiüç, tengwüy wüx sajlüy niüng ajlüy monajiüt, alndom napiüng nguineay xique saquiaach nipilan aaga Najneajay Nanderac wüx Teat Cristo. **8** Teat Dios ajaw xique xeyay sajiür icon lasta atnej xeyay ajiür icon lasta Teat Jesucristo. **9** At satün ocueaj Teat Dios wüx icona, merjiürayon lasta xeyay. At satün mexoman imeajtsan wüx cuajantanej, mejawan nguineay netam meran-

gan. **10** Cos netam merriüjtan cuane najneaj, quiaj apmejlüyiün najneajay, ngo majlüy cuane apmesoiquan wüx nüt apmandilil Teat Cristo. **11** Teat Cristo apmüüch icon merangan cuajantanej najneaj. Wüx aag ayaj Teat Dios apmarängüch casa, apmanderac wüx nej xeyay najneaj.

Wúxan salnapac sanarang atnej andiüm Teat Cristo

12 Xecojow xechijquiaw, sandiüm menguiayiün meáwan leawa samongoch, cos wüx aag ayaj naleaing xeyay teanderac wüx nguineay Teat Cristo awün asoet nipilan. **13** Meáwan soldados leaw ajlüyiy wüx ningüy, at pálwüx nipilan, lamanguaiayiw xique sal tiül manchiüç cos sandüüb Teat Cristo. **14** Cos sal ningüy tiül manchiüç, pares xeyay minipilan Teat Cristo ngo mimboloj, ngo maxinguiaw mandeacüw wüx nej nganüy.

15 Altıül monquiaach wüx Teat Cristo nind ajcüiy wajawüw xic cos andiümüw malombaraniüw. Masey, cos álan tiül nejiw asajüw nipilan wüx Teat Cristo con omeajtsüw, ngome aleaic ambüw wüx. **16** Naleaing ajcüwa leaw mondiüm manderac najneaj wüx ombasiüw, ajcüw ayaj arangüw wüx omeajtsüw, cos andiümüw müjchiw mamix ximeaats wüx nganüy sal tiül manchiüç cam. **17** Masey, cos alacas andeacüw wüx Teat Cristo nde ajneaj majawüw xic, ajawüw Teat Dios neyac xic nasaj nipilan nguineay lamawün asoetiüts Teat Cristo. **18** ¿Jow nganüy cuane ajiür aag ayaja? Masey altıül andeacüw con omeajtsüw wüx Teat Cristo, altıül ngwüy. Naleaing Teat Cristo tanaámb teanderac wüx nej; aag ayaj üüch mapac ximeaats.

19 Apac ximeaats xeyay cos sajaw wüx itajcan orar, quiaj aaga Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios leaw Teat

Jesucristo tüüch miün, nej apmambeol xic namongoch najneajay leawa naél sal wüx cam.²⁰ Xique nganüy leawa teanandiüm, maliy ngo naxing wüx nicuajind leaw teanarang, nan-deac najneajay leaw netam nandeac nde nganüy cam, at meáwan nüt alndom marangüch casa Teat Cristo, masey nganüy wüx salnapac, tengwüy ali-noic nüt wüx lasandeow.²¹ Wúxan sal-napac sandiüm narang meáwan leaw andiüm Teat Cristo; at wüx sanandeow, quiaj más najneajay sanajlüy.²² Masey sitiül tealeámban aliün napac, quiaj al-ndom narang najiüt leaw andiüm Teat Dios; pues ngo najaw ngün sanarriüd.²³ Xique ngo najaw ngün más najneaj, Cos noic sandiüm nandeow namb naqui-iüb Teat Cristo, aag ayaj najntsop ajneaj najaw a xique.²⁴ Alinoic aton leaw netam icon xeyay, aag ayaj malüy ngo nan-deow, naciü ningüy wüx iüt tanaámb nambeol icon.²⁵ Pares sajaw naleaing sanacüü ningüy wüx iüt alacas nüt naqui-iüb icon, para nambeol icon metangan wüx Teat Cristo, nüüch mapac imeajtsan xeyay wüx indüjiün nej.²⁶ Sapiüng apmapac imeajtsan xeyay wüx sanajlüy naquiiüb icon alinomb. Quiaj apmerangan casa Teat Cristo, cos lamambeol xic.

²⁷ Nganiy aag agiy sandiüm nasaj icon: netam meyamban nguineay alndom mejlüyiün atnej apiüng aaga najneaj nanderac wüx Teat Cristo. Masey sanamb najaw icon, tengwüy ngo namb, xique sandiüm nanguiy icona tan iriümban mejlüyiün nóiquian wüx merangan leaw andiüm Nangaj Espíritu; tanaámb mendüjiün nóiquian wüx aaga leaw lameajndiün meyajcan tiül imeajtsan, wüx tenguiayiün nguineay alndom meriowan wüx isoetiün.²⁸ Nde mermbolan mendüjiün jane ajcüiyi majawüw icon, cos aaga leaw arangüi quiaj ajüiquich apmambüw tiül castigo alinoic nüt. Pero icona leriowan wüx

isoetiün, ngome apmeamban tiül aaga xeyay ngo majneaj quiaj. Atquiaj apmarang Teat Dios.²⁹ Naleaing icona ngome áagan meyariün andeac Teat Cristo, at netam memongochiün ngo majneaj wüx minüt nej.³⁰ Tanaámb tenguijal memongochiün atnej tamongochiüs wüx tajlüyiüs niüng ijlüyiün; nganüy aton temenguiayiün nguineay teanamongoch.

Teat Cristo tajüic atnej ngo membeat, ndójwüx tembeat

2 Teat Cristo üüch icon mbixium imeajtsan; nej ambeol icon üüch majneaj imeajtsan cos andiüm icon; aton Nangaj Espíritu üüch icon mejlüyiün nóiquian. Lamejawan nguineay mimonaajneaj Teat Cristo cos ajiür icon lasta.² Pares netam meajchiün mapac ximeaats. Atquiaj apmajlüy sitiül apmejlüyiün noic nej imeajtsan merjiüran monajneaj nop alinop, aton mejlüyiün nóiquian wüx cuajantanej.³ Wüx irangan cuajantanej, nde merangan para mexoman wüx alcuane, tengwüy merangrangayon wüx; ngwüy irangan najneaj, nde merlomboochayon wüx. Meáwan inopnopon ich mayaag nej ngome alwüx atam.⁴ Nejinguind nde mayamb wúxan nej majlüy najneaj, ngwüy ich mayamb aton nguineay alndom meáwan majlüiy najneaj.

⁵ Netam meyajcan tiül imeajtsan atnej Teat Cristo aton tayaag tiül omeaats nej.⁶ Masey Dios nej, ngome tapac wüx mapiüng nej ngondom masüüd macueat majlüy atnej ajlüy Teat Dios.⁷ Tacueat meáwan leaw tajjiür tiül cielo; tiün majlüy atnej nop nerang minajiüt nipilan wüx tiün wijquiam wüx iüt cam marang nipilan.⁸ Wüx tajlüy atnej nipilan, nej ngome telomboochay; tarang najneajay atnej andiüm Teat Dios; tiün mandeow wüx cruz, masey xeyay monxing tamongoch.⁹ Pares Teat Dios tüüch nej majlüy más natang wüx meáwan

leaw almajlüy, meáwan montangtang monajiüt tanguejriw omalüw teombas nej; at tüüch nej minüt nej najneajay tiül meáwan minüteran leaw almajlüy.¹⁰ Cos wúxan apmanguiyiw minüt Teat Jesús apmaquiejiw micosiüw nejiw marangüw casa minüt nej meáwan monlüy tiül cielo, meáwan monlüy wüx iüt, at meáwan ajciüw aliw tiüt landeowüw.¹¹ Quiaj meáwan nipilan apmapiüngüw Teat Jesucristo natang tiül meáwan almajlüy, quiaj apmarangüch casa Teat Dios.

Minipilan Teat Cristo ajlüyiw atnej ran ningüy wüx iüt

¹² Nganüy xecojow xechijquiai, tilüy nüt tilüy ores wüx sal ninguiaj naquiiüb icon, terangan najneaj atnej tasa-jas icon. Nganüy wüx lango najlüy cos sal miünquiaj, sandiüüm najaw merangan alwüx alquiri. Netam mejawan wüx, nde tegüy ndrom imeajtsan nguineay laaw isoetiün.¹³ Cos Teat Dios ambeol icon meáwan nüt, nej üüch mendüuman merangan najneaj atnej andiüüm nej.

¹⁴ Meáwan leaw irangan, irangan na-jneaj, ngo metam majlüy wüx mon-deac, tengwüy moncüy.¹⁵ Quiaj nejin-guind ngondom mapiüng ngo meran-gan palan. Netam merangan najneaj, cos icona micual icon Teat Dios masey ijlüy-iün tiül nipilan monrang ngo majneaj. Quiaj alndom majüic at icon ran para membeolan meáwan nipilan wüx aaga iüt cam,¹⁶ mesajan wüx meáwan nipilan nguineay alndom mawüw wüx asoetiw. Wüx aag ayaj apmapac ximeaats xeyay wüx nüt aliüc Teat Cristo, cos quiaj ap-majüic ngome tembichayos miün sapac, aton ngome tarangranga miün najiüt tiül icona.¹⁷ Masey netam maw xequiej nandeow nambich napalüch erchechiün, meajchiün Teat Dios ajcan lanambeol icon menguiayıün andeac nej. Wüx aag ayaj ngo mamix ximeaats, apac ximeaats

nóiquian naquiiüb icon.¹⁸ At aton icona ich mapac imeajtsan nóiquian mequiüj-pán xic.

Timoteo y Epafroditó

¹⁹ Sitiüü Teat Jesús mandiüüm, xiique tenguijal nandiüüm nüüch mamb Timoteo najen majaw icon, para ma-pac ximeaats wüx apmandilil masaj xic cuane terangan.²⁰ Cos ngo majlüy alinop mandiüüm mayac wüx omeaats mambeol icon atnej arang teat Timoteo.

²¹ Meáwan ayambüw leaw nejíwan quiaj andiüümüw marangüw, ngo mayambüw leaw andiüüm Teat Cristo Jesús.²² Icona lamejawan nguineay arang Timoteo; xeyay najneaj arang cos ambeol xic wüx minajiüt Teat Dios atnej nop nacualaran ambeol miteat nej.²³ Tenguijal napiüng sanütüch mamb majaw icon, wüx landojo najaw nguineay sanajlüy ningüy.²⁴ Sajaw Teat Jesús apmambeol xic aton namb najaw icon najen.

²⁵ Tapiüngas netam nüüch mandilil andüy niüng ijlüyiün michijquiaats Epafroditó, aag ayaj icona teajchiün miün mambeol xic wüx meáwan leawa netam. Tembeolasayon xeyay atnej arangüw tiül soldados.²⁶ Sajaw xeyay andiüüm mamb majaw icon, xeyay leaaw omeaats icon. Ninguiüt tenguiayıün niün andeow.²⁷ Naleaing tiün andeow, tajlüy mandeow. Apmandeow jondot Teat Dios ngo majüiüquich mimonajneaj nej wüx nej, at wüx xiique, cos apmamix ximeaats xeyay, ngome quiriw.²⁸ Wüx aag ayaj ayac xic wüx nüüch mamb majaw icon najen, müüch mapac imeajtsan wüx apmejawan alinomb; ata xiique lango mamix ximeaats xeyay.²⁹ Nganüy ich mapac imeajtsan wüx apmengochiün, cos arang najiüt ocueaj Teat Dios. At ich mapac imeajtsan mejawan meáwan monrang najneaj atnej nej arang.³⁰ Cos wüx minajiüt Teat Cristo tajlüy mandeow. Nej ngo

mapiüng wüx, masey mandeow cos nind mambeol xic, cos icona ngondom mewiünan membeolan xic.

Néjan quiaj Teat Cristo alndom mawün asoetiiüts

3 Nganüy xecojow xechijquiaw, sanasaj icon alinomb, ich mapac imeajtsan wüx Teat Jesú. Xique ngo paxiüm narang wüx nawiig alinomb leaw landoj lanasaj icon, cos sajaw aag ayaj netam menguiayiün; quiaj ngome apmechiwean imeajtsan wüx aaga landoj menguiayiün. ² Netam mepakan wüx ajcüwa niplan leaw arangüi ngo majneaj, at nejiw pet. Cos ngo maquiajchuw atnej apiüng Teat Dios; apiüngüw nejiw arangüi atnej apiüng Teat Dios ajcan ajlüiyiw circuncidado. ³ Icootsa lajlüyiüts tiül minipilan Teat Dios cos ayambaats Teat Dios, ngome cos ajlüyiüts circuncidado. Nangaj Espíritu ambeol icoots mandiumaaats Teat Dios; tüch mapac omeajtsaats cos ajlüyiüts ocueaj icoots Teat Cristo Jesú. Icootsa ngo mayajcaats más netam cuajantanej leaw alndom marangaats icóotsan quiaj. ⁴ Sitiülmee aljane alndom mapiüng nembeat leawa tarang, ndot aag apmambaran wüx, xique najntsopiüs tiül. ⁵ Cos xique tajlüyiüs circuncidado wüx tajüras ojpeacüw nüt. Xique nacualaranas tiül cambaj Israel, nawas tiül acualaats Benjamín. Xeteatiün palüyan hebreo nejiw, at a xique. Tajlüyiüs tiül noic ajlüy niplan nasoiquiw fariseos, leaw xowüy andüjiyw aaga poch tüünd Moisés. ⁶ Tapacas wüx xeyay leaw taquiaachasan, cos tayambas ombasiw minipilan Teat Cristo. Tarangas meáwan palan atnej apiüng tiül aaga poch tüünd Moisés; ngo majlüy cuane alndom nasoic wüx. ⁷ Pero meáwan leawa tarangas quiaj, leawa tayajcas nembeat xeyay, nganüy

sapiüng ngo membeat nicuajind, cos nganüy sandium Teat Cristo. ⁸ Naleaing meáwan leaw tarangas nomb, nganüy lango membeat nicuajind najaw. Leaw sarang nganüy aag ayaj xeyay nembeat cos teanandüüb Teat Cristo Jesú Xeteat Dios. Ajcan sandüüb Teat Cristo lanacueat meáwan leawa tajüras nomb, at leawa tarangas. Lanawich ninguiün aag ayaj atnej nendeajndeaj. Nganüy leaw xeyay sandium, aag ayaj naxom monajneaj wüx ombas Teat Cristo, ⁹ najlüy nöiquian naquiiüb. Nganüy Teat Dios lamawin sasoet wüx tarangas apiüng Teat Cristo, ngome wüx sarang apiüng tiül aaga poch tüünd Moisés. Cos aaga awaran wüx quiaj, Teat Dios tarang wüx tujchiüs ximeaats Teat Cristo. ¹⁰ Nganüy leaw sandium, najaw xeyay wüx Teat Cristo, y nayaag tiül ximeaats nguineay Teat Dios tapacüüch nej tiül mondeow. Sandium naquiiüb wüx namongoch atnej nej tamongoch, masey nandeow atnej tandemow. ¹¹ Nganüy leawa teanacül, matüch a nüt mapacaran tiül mondeow.

Netam marangaats leaw niüng alndom

¹² Xique ngo napiüng lanatüch meáwan aag ayaj, at ngo napiüng lanarang palan; ngwüy xique sandium sitiüll alndom natüch narang leaw apaj xic wüx Teat Cristo. Cos tawin xic wüx para najlüy micual nej. ¹³ Xecojow xechijquiaw, xique ngondom napiüng lanapalüch leaw niüng netam natüch. Ngwüy, leawa xique sarang, aag ayaj ndrom ximeaats leawa lamong; sayac ximeaats wüx leaw aliüc miün, ¹⁴ para alndom natüch niüng netam natüch. Cos quiaj sanüünd aaga najneajay leaw apmüüch icoots Teat Dios tiül cielo wüx ajlüyiüts nöiquian maquiüpaaats Teat Cristo.

¹⁵ Meáwan icootsa leawa latangaats wüx aaga leawa Teat Dios lamüüch icoots majawaats, netam mayajcaats atquiaj aton. Nganüy sitiül aljane ayaag alinoic tiül aaga les ndot napiüng quiaj, Teat Dios apmüüch maxom omeaats wüx aag ayaj. ¹⁶ Pares netam mandüpüüts leawa niüng lamanguiayüüts wüx Teat Cristo.

¹⁷ Xecojow xechijquiaw, indüpüin wüx leawa sarang. At leaw ijawan arangüw atnej sarangan, indüpüin wüx aton. ¹⁸ Cos almajlüy xeyay leaw apiüngüw arangüw leaw andiüm Teat Cristo, pero naleaing ajctiyiw majawüw Teat Cristo, aag tandeow wüx cruz mawün asoetiiüts. Lanasaj icon xeyay wüx ajcüw ayaj, y nganüy sajiünts wüx nasaj icon alinomb. ¹⁹ Alinoic nüt ajcüw ayaj apmambüw tiül castigo cos pálwüx arangiüw, áagan leaw andiümüw marangüw; ayacüw aag ayaj atnej midiosüw nejiw. At leawa netam maxinguiaw wüx, aag ayaj arangrangayej wüx. Nejiw a nipilan quiaj palüy miün ayaciüw omeajtsüw wüx leawa najlüy ningüy wüx iüt cam. ²⁰ Pero icootsa, micambajaats ajlüy tiül cielo. Imiün quiaj teamacülliüts mapeay Miteatiiüts Jesucristo, aaga newün icoots wüx asoetiiüts. ²¹ Wüx nej aliüc, quiaj apmangowüüch micuerpojaats cam leaw ngo membeat; apmajiüraats alinoic najneajay atnej micuerpo nej. Cos nej alndom marang ayaj, atnej arang wüx cuajantanej leaw almajlüy.

Meáwan nüt ich mapac imeajtsan wüx Teat Cristo

4 Xecojow xechijquiaw, xowüy apac ximeaats wüx icona, xeyay sandiüm najaw icon. Meáwan nüt apac ximeaats wüx icona, cos wüx icona saxom sarang xenajiüti. Nganüy sandiüm tanaámb mapac imeajtsan wüx Teat Jesús, nde mecueatiün.

² Sandiüm nasajüw müm Evodia at müm Síntique majlüyiw nóiquian wüx Teat Cristo, macueatiw ajcüycüyiw. ³ Átan sandiüm nasaj ic xechiig, imbeolüw ajcüwa montaj quiaj, cos nejiw naleaing tambeolüw xic xeyay wüx tarangas minajiüts Teat Dios maquüipüw xechiig Clemente, y alacas leawa tambeolüw xic. Minütiw nejiw altiül aaga nawiig niüng ajmel minüt leaw apmapacüw meáwan nüt tiül cielo.

⁴ Ich mapac imeajtsan meáwan nüt wüx Teat Cristo. Sasaj icon alinomb ich mapac imeajtsan. ⁵ At nde mejciyiüniün nájen, ijüiquichan ijüuran lasta; atquiaj alndom majaw meáwan nipilan nguineay irangan najneaj. Teat Jesús laliüc mandilil.

⁶ Nde meyacan wüx imeajtsan alcuanie naél leaw ijlüyiüniün tiül; aleáin-gan itüniün ocueaj Teat Dios leawa indiüman metüniüm; y wüx itüniün isajan Teat Dios apac imeajtsan wüx leaw ixoman. ⁷ Quiaj Teat Dios apmüüch majneaj imeajtsan leawa nejinguid wüx cambajiüti ngondom maxom omeaats wüx. Aaga monajneaj quiaj apmambeol icon wüx leawa iyajcan tiül imeajtsan, at apmüüch mexoman imeajtsan cos ijlüyiün nóiquian meequiüjpán Teat Cristo Jesús.

Iyacan imeajtsan wüx leawa najneaj

⁸ Xecojow xechijquiaw, sandondoch leaw sandiüm nasaj icon. Iyacan imeajtsan wüx meáwan leawa naleaing, leawa najneaj majaraw, leawa najneaj marangüch atnej netam, leawa paltiyan najneaj, leawa najneajay nandiüräm, leawa najneaj anderac wüx. Meáwan cuajantanej leawa najneaj, leaw alndom marangüch casa, wüx aag ayaj iyacan imeajtsan.

⁹ Leawa taquiajchiüts icon at leaw teyariün, leaw tenguiayiün, aton leaw tejawan nguineay sarang, atquiaj iran-

gan. Quiaj Teat Dios, aaga neech monajneaj apmajlüy maquiiüb icon.

Hermanos monaw tiül cambaj Filipos ambeolüw a Pablo

¹⁰ Nganiüy xeyay apac ximeaats sarang casa Teat Dios, cos sajaw icona laleaaw imeajtsan wüx xique alinomb. Ngome teanapiüng nómbar ndrot imeajtsan xic, cos tajawas ngondom membeolan xic masey tendiüman. ¹¹ Xique ngo nasaj icon aag ayaj ajcan ngo najiür; ngwüy, cos lasap ximbas wüx leaw alnajiür. ¹² Lanajaw nguineay aldom namongoch, masey ngo najiür nicuajind, tengwüy masey sajiür xeyay. Cuajantanej majngot, xique lanajaw nguineay sanarang, masey netiüs paxiün, tengwüy ngo naxom nicuajind; masey sajiür xeyay, tengwüy masey ngo najiür nicuajind. ¹³ Cuajantanej aldom namongoch, cos Teat Cristo ambeol xic, üüch xic sapac. ¹⁴ Masey atquiaj ajlüy, icon na jneaj terangan cos tembeolan xic wüx samong tiül naél.

¹⁵ Icona monaw Filipos, icoyónan quiaj lamejawan nguineay tembeolan xic wüx tawas ninguiaj tiül Macedonia; tamelichas nasaj wüx nipilan nguineay tandeow Teat Cristo mawün asoeteran. Icónan quiaj tiül Filipos teajchiün xic tomiün membeolan xic wüx aaga najiüt sarang. ¹⁶ At wüx tajlüyiüs tiül

cambaj Tesalónica, teajchiün mamb tomiün nomb iwic, meajchiün xic leawa netam. ¹⁷ Xique ngo namb wüx sitiül alndom meajchiün xic alcuane; ngwüy, cos xique sandiüm najaw mexoman wüx xeyay leaw irangan quiaj ninguiün tiül cielo. ¹⁸ Meáwan leaw teajchiün miün lapseay tiül xiwit, tüüch xic teat Epafrodit. Nganüy lamong wüx alnajiür. Leaw teajchiün xic, aag ayaj atnej najmboc angan pom, atnej noic najneaj nichech leawa Teat Dios najneajay majaw. ¹⁹ Midiosaats apmütüch icon meáwan leaw ngo mejiüran, cos Teat Cristo ajiür xeyay cuajantanej tiül cielo. ²⁰ Miteatiüts Dios netam marangüch casa meáwan nüt ngo majiür ümb.

Ndójwüx atepeay

²¹ Itepeayiün quiaj meáwan minipilan Teat Cristo Jesús. Atepeayiw icon meáwan minipilan Teat Cristo leawa aliw ningüy naquüijpüw. ²² Ningüy meáwan monyar andeac Teat Cristo atepeayiw icon, aton andiüümüw matepeayiw icon xeyay ajcüwa monlüy aniüng a César, natang nenajiüt ningüy tiül Roma.

²³ Tanaámb mambeol icon Miteatiüts Jesucristo, müüch icon mimona jneaj nej. Amén.

*Noic nanderac tarang San Pablo
müüich minipilan Teat Cristo
moncül tiül cambaj Colosas*

COLOSENSES

Pablo atepeay minipilan Teat Cristo moncül tiül Colosas

1 Xique Pablo miapóstol Teat Je-sucristo, ayac xic Teat Dios. Al-naquiiüb michijquiaats Timoteo. ² Xique sarang aaga acas poch wüx nawiig cam nütüch meáwan micual Teat Dios monyar andeac nej moncül tiül cambaj Colosas, cos tanaámb andüjpiw Teat Cristo. Ich mambeol icon Miteatiiüts Dios y Miteati-iüts Jesucristo, müüich icon mejiüran monajneaj.

Pablo atün ocueaj Teat Dios mambeol moncül Colosas

³ Xicona meáwan nüt wüx satüniün ocueaj Teat Dios mambeol icona, süjchiün gracias Teat Dios, miteat Miteatiiüts Jesucristo. ⁴ Cos xicona lananguiayıün ngo mechewan imeajtsan wüx Teat Cristo Jesús, y sanguiyiün nguineay indiüman meáwan monyar andeac nej. ⁵ Aag ayaj teamerangan cos aton icüiliün aaga leawa lamejawan apmeajndiün tiül cielo. Aag ayaj landoj lameneayıün nde wüx tenguiayıün aaga najneajay poch, aaga naleaing wüx Teat Cristo. ⁶ Aaga nanderac wüx Teat Cristo leawa tenguiayıün, tenguijal ajüy meáwan wüx iüt. Atquiaj teajlüy xeyay mondüüb Teat Cristo. At icona aton teyariün andeac nej, cos wüx nüt tenguiayıün tejawan naleaing Teat Dios lamawün icon wüx. ⁷ Aag ayaj tenguiayıün wüx taquiaach icon teat Epafras, aaga nerang najiüt nójiquian naquiiüpjan. Nej nop najneaj nerang minajiüt Teat

Cristo, teamambeol icon. ⁸ Nej nesaj xicon nguineay erjiürayon lasta, cos ambeol icon Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios.

⁹ Xicona aton wüx nüt tanguiayasan aag ayaj, ngo nacueatiün natüniün ocueaj Teat Dios mambeol icon. Satüniün müüich icon mejawan nguineay andiüm Teat Dios merangan; y müüich icon mexoman imeajtsan leaw andiüm Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios. ¹⁰ Satüniün merangan atnej netam marangüw monyar andeac Teat Dios, merangan leawa najneaj majaw Teat Dios. Meáwan leaw irangan netam merangan atnej Teat Dios andiüm, y metangan wüx Mipoch nej. ¹¹ Satüniün ocueaj Teat Dios müüich icon mejiüran xeyay ipacan wüx nej, müüich icon ndoj imbasan merangan leawa nej andiüm, y meiücan wüx meáwan leaw aliük miün apmajlüy, mapac imeajtsan wüx. ¹² Isajan Teat Dios najneajay lamarang cos lamambeol icoots mayariiüts aaga apmijndiüts, leaw Teat Dios apmijüch meáwan micual nej. ¹³ Teat Dios lamawün icoots tiül pojniün niüng nimeech arang natang; lamayac icoots tiül niüng Micual nej arang natang, áag xowüy lamajiür lasta. ¹⁴ Cos aaga Micual nej quiaj, lamangüy naag miquiej nej leaw ngo majneaj tarangaats, lamawün wüx omeaats meáwan asoetiiüts.

Teat Dios tajneaj majaw icoots wüx tandeow Teat Cristo

¹⁵ Teat Cristo ajlüy atnej mejaw Teat Dios, cos Teat Dios ngo maxoram majaraw. Nej a Teat Cristo mbas majlüy, teoj majlüy meáwan leaw almajlüy. ¹⁶ Meáwan leaw almajlüy, Teat Cristo tarang atnej tapiüng Teat Dios, meáwan leaw almajlüy tiül cielo, leaw almajlüy wüx iüt, leaw alndom maxoram majaraw, aton leawa ngondom

maxoram majaraw; masey montangtang monajiüt, masey ángeles, masey jangantanej monajiüt. Meáwan leaw almajlüy, Teat Cristo tarang ocueaj nej.¹⁷ Teat Cristo lajlüy wüx nganaw majlüy meáwan leaw almajlüy nganüy. Nej ajaw nguineay netam majlüy, nguiane netam majlüy.¹⁸ At aton nej ajlüy atnej omal, nganüy monyar andeac nej ajlüyiw atnej micuerpo nej. Nej newitich majlüy meáwan cuajantanej. Nej ombas mapac tiül mondeow, atquiaj ajüic naleaing nej ombas nej wüx meáwan cuajantanej.¹⁹ Miteatiüts Dios tapac omeaats cos Teat Cristo meáwan nüt ajlüy atnej nej ajlüy.²⁰ Teat Dios najneaj majaw meáwan leaw almajlüy, masey leawa almajlüy wüx iüt, masey leawa almajlüy tiül cielo. Meáwan tajlüiyi najneájan maquiiüpüw Teat Dios nde wüx tandem Teat Cristo wüx cruz, tajünch tiüt miquiej nej.²¹ Icona aton nomb ngo mejlüyiün nöiquian mequiiüpüpan Teat Dios. Tejcüyiün mejawan nej cos ngo majneaj terangan; pero nganüy ijlüyiün najneaj mequiiüpüpan Teat Dios,²² cos Teat Cristo tandem wüx cruz para maquiiüb icon niüng ajlüy Teat Dios mejlüyiün ocueaj nej, ngo mejiüran nicuajind nisoet.²³ Nganüy tanaámb netam meyacan imeajtsan wüx indüjiüni Mipoch Teat Dios. Nde mbiüjlameron wüx alcuane, cos aag ayaj alndom mawiün wüx imeajtsan leawa lamen-guiayıün wüx tenguiayıün aaga najneaj nanderac wüx Teat Cristo. Aag ayaj teanderaç tiül meáwan cambaj ningüy wüx iüt. Xique Pablo tijndiüs nambeol y nan-deac wüx aag ayaj aton.

Teat Pablo tüünd mambeol monyar andeac Teat Cristo

²⁴ Xique nganüy apac ximeaats wüx meáwan necoy leaw samongoch wüx icona, cos nganüy tenguiial nambich na-mongoch atnej Teat Cristo tamongoch

para mawiün wüxasoetiw minipilan nej, ajcüwa monyar andeac nej.²⁵ Teat Dios tayac xic narang najiüt tiül minipilan nej, nambeol icon namb nasaj nipi-lan manguiayiw meáwan leawa tapiüng.²⁶ At netam nüüich icon mejawan aaga leaw nejinguind ngo majaw nde wüx tajlüy aaga iüt cam. Pero nganüy Teat Dios lamajüiüch manguiayiw monyar andeac nej.²⁷ Teat Dios tandiüüm müüich majawüw ajcüwa nipi-lan leaw ngome israel nguineay xeyay ajneaj ajlüy áag leawa nomb ngo manguiayaran. Pero nipi-lan leaw ngome israel alndom ma-jawüw aton. Aaga ngo manguiayaran quiaj, apiüng wüx Teat Cristo ajlüy tiül imeajtsan, wüx nej nganüy temecüliün mejlüyiün xeyay najneajay alinoic nüt tiül cielo.

²⁸ Xicona sandeacan wüx Teat Cristo, sapajan ocueajiw meáwan nipi-lan, saquiajchiün wüx atnej Teat Dios üüch xicon najawan, para alndom marangüw palan meáwan leaw andiüüm Teat Cristo.²⁹ Wüx aag ayaj xique sarang xeyay najiüt, sambichay sapac wüx narang leaw lamüüich xic Teat Cristo narang, cos nej teamambeol xic.

2 Xique sandiüüm menguiayiün nguineay sapac wüx nambeol icon, y meáwan monlüy tiül cambaj Laodicea, at meáwan leaw nganaw nejawayon naquiiüpüw.³⁰ Sapac wüx para mapac omeajtsüw, mejiürayej lasta nöiquian, matüchiw majawüw meáwan leaw andiüüm Teat Cristo marangüch. At para majawüw wüx aaga leaw nomb Teat Dios taxot ngo majaraw; aag ayaj wüx Teat Cristo.³¹ Cos wüx Teat Cristo almajlüy meáwan fis, meáwan leaw ngomeaag maxom omeaats wüx nipi-lan, nej ajaw meáwan.³² Aag ayaj sasaj icon ngana mawaiich icon aljane masey ajüic xowüy lajneaj andeac.³³ Cos masey ngo najlüy niüng ijlüyiün mejawan xic, naleaing xique sayaag atnej sal niüng

ijlüyiün, apac ximeaats, cos sajaw nguineay irangan najneaj, tanaámb ngo mecueatiün indüpiün Teat Cristo.

⁶ Nganüy cos lameyariün andeac Miteatiiüts Jesucristo, netam merangan atnej apiüng nej. ⁷ Nde mechewanimeajtsan wüx Teat Cristo y mecueatiün. Irangan atnej noic owl xiül nemiiüch tiüt mioxiich, aplombom nandand. Atquiaj netam meyacanimeajtsan wüx Teat Dios, atnej lerquiaacharanan wüx. Ich majüic apac imeajtsan wüx ijchan gracias Teat Dios.

Nganüy alinoic arangaats cos andüpiüts Teat Cristo

⁸ Ijawan wüx, nde mawaijchaw icon ajcüwa leaw monquiaach pálwüx poch masey ajiüic atnej naleaing. Nejiw ngo maquiajchiw leaw apiüng Teat Cristo; aquiajchiw atnej ajlüyayej wüx marangüw, leawa axomüw omeajtsuw.

⁹ Pues Teat Cristo masey nipilan nej, tanaámb Dios nej aton. ¹⁰ Ngo met'icon alcuane, cos wüx Teat Cristo ijiüran meáwan. Nej ajlüy wüx meáwan montangtang monajüüt wüx iüt, átan tiüll cielo. ¹¹ Wüx teyariün andeac Teat Cristo, quiaj atnej tejlüyiün circundado; pero naleaing aag ayaj ngo matnej leaw arangüw wüx ombas nipilan. Aag ayaj apiüng wüx icona lamewüniün ninguiün ngo majneaj, lango mendiüman merangan leaw terangan nomb. ¹² At wüx teyariiün yow, aag ayaj atnej temiürajtan nóiquian mequüüpjan Teat Cristo. Aton tepakan mequüüpjan nóiquian, cos lamepiügan naleaing Teat Dios alndom mapaciüch mondeow atnej tapaciüch Teat Jesú. ¹³ Icona wüx nganaw meyariün andeac Teat Cristo, tejlüyiün atnej lerndeowan cos irangan ngo majneaj; nganaw maw wüx imeajtsan meáwan ngo majneaj leaw tendiüman merangan. Pero Teat Dios lamawün wüx omeaats isoetiün, atnej lerpakan ali-

nomb nóiquian mequüüpjan Teat Cristo. ¹⁴ Teat Dios tandarriich meáwan asoetiüts tajlüy wüx nawiig, cos aag andeac wüx ngo marangaats palan leaw apiüng tiüll aaga poch tüünd Moisés. Pero Teat Cristo tangüy aaga nisoet quiaj wüx tandem wüx cruz. ¹⁵ Teat Cristo talox tiüt meáwan nimeech leaw arangüw natang, langondom marangüw leaw andiümiuw. Teat Cristo tüüch majaw nipilan nguineay tajntsop wüx nejiw wüx tandem wüx cruz.

Iyamban ocueaj Teat Dios

¹⁶ Nganüy nejinguind ngondom mayac isoetiün wüx leaw itean, leaw inganeowan; at wüx nangos nüt, wüx aliw caaw, tengwüy wüx nüt axoodaran, sitiüll irangan tengwüy ngo merangan. ¹⁷ Cos meáwan aag ayaj atnej minden leawa lapiürang aliüc apmajlüy. Aaga lapiürang aliüc quiaj nganüy lapeay; aag ayaj Teat Cristo. ¹⁸ Nde meajchiün nejinguind mawün icueajiün leaw apmeajndiün tiüll cielo, cos altiüll apiüngüw netam majtan ocueajiw ángeles matüniw ocueaj Teat Dios mambeol icoots. Nejiw apiüngüw ajawüw alcuane atnej aümiw, arangrangayej wüx leaw axomüw omeajtsuw wüx nejíwan quiaj. ¹⁹ Nejiw ngo majlüiy wüx nóiquian maquüüpjan Teat Cristo, aaga minatangaats. Cos Teat Cristo asaj icoots cuane netam marangaats, üüch icoots matangaats wüx Mipoch Teat Dios, ambeol icoots majlüyyüts nóiquian, matangaats atnej Teat Dios andiüm.

²⁰ Sitiüll naleaing atnej lerndeowan nóiquian mequüüpjan Teat Cristo, icona lamecueatiün meáwan ngo majneaj leaw arangüw nipilan. Jow nganüy ¿neol tendüyiün wüx alinomb merangan atnej nipilan ajlüyayej wüx marangüwa? ²¹ Cos apiüngüw: “Nde merreeg ayaj, nde meat aüün,

nde mexaing mendeaand ayaj".²² Meáwan aaga ajlüyay arangüch quiaj, apndrom wüx landoj atam, cos meáwan aag ayaj nipilan monyac, maquiajchiw wüx.²³ Aaga ajlüyay narangüch quiaj naleaing ajüic atnej najneaj. Nejiw arangüw ayaj majüic naleaing ayambiw Teat Dios, atnej ngo merangrangayej, ngo majiürtüw lasta micuerpojüw nejiw. Pero meáwan aag ayaj ngo membeat, cos ngondom mambeol nejiw macueatiw aaga ngo majneaj leaw andiümüw marangüw.

3 Atquiaj sitiül icona naleaing lerpacan alinomb mequiijpan Teat Cristo, iyamban leaw najlüy cawüx tiül cielo niüng alchetem Teat Cristo amb wüx miác Teat Dios.² Iyacan imeajtsan wüx leaw altiül cielo, ngome leaw alningüy wüx iüt.³ Cos icona atnej tandeowan mequiijpan Teat Cristo wüx nej tandeow; nganüy almepakan almequiijpan niüng ajlüy Teat Dios.⁴ Wüx aliuc Teat Cristo alinomb, aaga neech icoots mapacaats, quiaj icona aton apmequiijpan, apmejüyiün najneajay atnej ajlüy nej.

Alinoic arangaats nganüy ngo matnej nomb

⁵ Iwüniün wüx imeajtsan meáwan ngo majneaj leaw almajlüy ningüy wüx iüt cam. Aag ayaj apitiung wüx: nde merangan nisoet mejiüran minajtajan, nde mejiüran minaxeyiün; nde mendiuman leaw ngo majneaj; nde mendiumdiüman merangan leaw ijawan; at nde mendiumdiüman cuajantanej leaw almajlüy ningüy wüx iüt cam, meyacan atnej midiosan.⁶ Cos ajciwa nipilan ngo mayamb Teat Dios, ajciw monrang aaga ngo majneaj quiaj, Teat Dios apmüüch nejiw mamongochiw xeyay ngo majneaj tiül Castigo.⁷ Icona wüx nganaw meyamban Teat Cristo terangan meáwan aag ayaj aton.⁸ Nganüy ne-

tam mecueatiün meáwan aaga teanasaj icon cam: aag ayaj monciiy, monteots ngo majneaj wüx ombas alinop, mondeac ngo majneaj wüx Teat Dios; aton meáwan ngo majneaj poch leaw alndom maw teombeayaran.⁹ At nde merwaiichayon, cos lamecueatiün merangan leaw terangan nomb.¹⁰ Nganüy lame alinoic ijlüyiün. Meáwan nüt Teat Dios tenguijal mawün wüx imeajtsan ngo majneaj, para mejüyiün najneajay atnej ajlüy nej.¹¹ Quiaj nganüy ngo metam sitiül nipilan griego icon, tengwüy nipilan judío icon; sitiül ijlüyiün circuncidado, tengwüy ngo mejüyiün; sitiül icona nipilan icon naw alinoic iüt, tengwüy sitiül icona nerowan tiül noic cambaj ocueajiw nemeechmeech nipilan; tengwüy sitiül icona nipilan najon marang minajiüt alinop, tengwüy sitiül icona nipilan leaw ngo metam merangan minajiüt alinop. Aag ayaj lango metam, cos nganüy nöiquian ajlüyiüts wüx Teat Cristo; néjan quiaj más nembeat nguijantanej.

¹² Cos Teat Dios lamajiür icon lasta, nej lamarriiid icon mejüyiün minipilan nej. Pares netam merjiürayon lasta, mermbeolayon. Lango merlomboochayon; netam majneaj imeajtsan, y netam meiücan wüx cuajantanej.¹³ Netam meiücan wüx leaw arang nop alinop; sitiül aljane tarangüch alcuane wüx ombas alinop, ich mawün wüx omeaats. Atnej Teat Cristo tawün wüx omeaats leaw ngo majneaj terangan, atquiaj icona aton netam merangan.¹⁴ Pero leaw más xeyay netam, aag ayaj merjiürayon lasta, cos atquiaj alndom mejüyiün nöiquian najneajay.¹⁵ Aaga monajneaj ocueaj Teat Cristo majlüy tiül imeajtsan müüch icon meyajcan cuane netam merangan, cos áag tarriiid icon Teat Dios para mejüyiün nöiquian atnej

majlüy nop nípilan. Netam meajchiün gracias Teat Dios cos najneajay arang.

¹⁶ Meáwan leaw apiüng Teat Cristo, ich macül wüx imeajtsan meáwan nüt. At iquiajchiün, ipajan ocueaj nop alinop atnej netam. Ijchan imeajtsan Teat Dios, ijüiquichan apac imeajtsan wüx itajcan cantar salmos, himnos, y leaw üüch icon Nangaj Miespíritu nej metajcan cantar. ¹⁷ Meáwan leaw irangan, masey wüx indeacan, tengwüy wüx cuajantanej irangan, netam merangan meáwan wüx minüt Teat Cristo. Ijchan gracias Teat Dios wüx minüt Teat Cristo.

Nguineay netam marang nop minipilan Teat Cristo

¹⁸ Nganüy sanasaj icon montaj, irangan leaw apiüng minojon. Aag ayaj netam merangan cos iyariün andeac Teat Cristo. ¹⁹ At icona nanojaran, netam mejiüuran lasta mintajan, nde mejcüyiün mejawan. ²⁰ At icona monguich, iyariün andeac miteatiün wüx meáwan leaw netam merangan, cos Teat Dios aag ayaj najneaj majaw. ²¹ Aton icona nateateran, nde meajchiün majcüy micualan ngana paxiüüm ocueajiw. ²² At icona nاجونیع monrang najiüt, irangan leaw asaj icon neneay najiüt. Nde merangan áagan wüx tenguial ijarawan, majüic najneaj irangan. Irangan meáwan con imeajtsan, majüic naleaing iyariün andeac Teat Dios. ²³ Meáwan leaw irangan, irangan con imeajtsan atnej merangan ocueaj Teat Dios, ngome ocueaj nípilan. ²⁴ Cos lamejawan Teat Dios apmütüch icon alinoic nüt noic najneajay, cos temerangan minajiüt Teat Cristo. ²⁵ Pero leawa nerang ngo majneaj apmütünd mamongoch ngo majneaj atnej tarang, cos Teat Dios ngo marriüd jane nembeat, jane ngo membeat.

4 At icona moneay najiüt, irangan najneaj wüx ijchan najiüt monrang

minajiütan, cos lamejawan icona aton almejiüran tiül cielo nop minatangan.

² Pero tanaámb itajcan orar nde mecueatiün. Wüx itajcan orar ijchan gracias Teat Dios cos najneajay lamarang. ³ At isajan Teat Dios mambeol xicon nüjchiün manguiayiw nípilan wüx aaga poch ngomeaag anguiayaran tanomb, nguineay Teat Cristo apmawiün nípilan wüx asoetiwi. Nganüy sal tiül manchiüc cos ajcan sandeac wüx nej. ⁴ Itüniün ocueaj Teat Dios para alndom nandeac ranüy leaw netam nandeac.

⁵ Irangan najneaj wüx ajciwa nípilan ngo mayambüw Teat Dios, cos atquiaj apmajawiw icon naleaing irangan najneaj. Iyamban nguineay alndom mesajan wüx Teat Cristo. ⁶ Wüx indeacan mequüüpjanüw, indeacan najneaj; atquiaj jangantanej apmandiüüm manguiay leaw ipiüngan. At netam mejawan wüx leaw indeacan, nguineay apmesajan anopnop nípilan wüx cuajantanej apmatüniuw manguiayiw icon.

Ndójwüx atepeay

⁷ Teat Tíquico apmasaj icon meáwan cuane teanarang, nguineay teanamon-goch. Nej nop najneaj nerang minajiüt Teat Dios, sarang najiüt naquiiüb. ⁸ Xique süüch nej mamb majaw icon masaj icon cuane sarangan, nguineay samongochiün, para majneaj imeajtsan. ⁹ At apmaquiiüb mamb teat Onésimo; nej aton nop nej najneaj nerang minajiüt Teat Dios. Aag ayaj micual micambajan. Nejiw apmasajiw icon cuane tea-jlüyü ningüy.

¹⁰ At teat Aristarco, áag salnaquiiüb ningüy tiül manchiüc atepeay icon. At atepeay icon teat Marcos micual michiig teat Bernabé. Xique lanasaj icon wüx teat Marcos cuane apmarang. Sitiüil apmamb majaw icon, ingochiün najneaj. ¹¹ At a Jesús, áag nenüt Justo aton,

atepeay icon. Cos nejíwan quiaj nipi-lan judío mondüüb Teat Cristo leawa tambeolüw xic wüx minajiüt Teat Dios; nejiw nejchiw majneaj ximeaats.¹² At atepeay icon teat Epafras. Nej aton micual micambajan, arang minajiüt Teat Cristo. Nej ngo macueat mataag orar matün ocueaj Teat Dios mambeol icon mendüipiün Teat Cristo tanaámb, y merangan palan meáwan atnej andiüüm Teat Dios.¹³ Xique sajaw nguineay nej naleaing arang xeyay najiüt mambeol icona, at mondüüb Teat Cristo monlüy tiül cambaj Laodicea, y monlüy tiül Híerápolis.¹⁴ At atepeay icon teat Lucas, aaga nejaw moniün andeow, nej xeyay andiümaats. At teat Demas aton atepeay icon.

¹⁵ Itepeayiün meáwan minipilan Teat Cristo moncül tiül Laodicea. Itepeayiün teat Ninfas aton, y meáwan minipilan Teat Cristo leawa canchiüjow aniendo nej. ¹⁶ Wüx landoj meteowan aaga nawiig cam, ijoyiün ijchan mateowüw minipilan Teat Cristo monlüy Laodicea aton. At a nawiig süüich mamb andiüy tiül Laodicea, at icona iteowan aton. ¹⁷ Isajan teat Arquipo mayac omeaats wüx aaga najiüt tüüch nej Teat Dios marang.

¹⁸ Xique Pablo sarang naag xiwix aaga acas poch ndójwüx satepeay icon cam. Ich leaam imeajtsan wüx xique cos sal tiül manchiüic. Teat Dios tanaámb mambeol icon, müüich icon mimonajneaj nej. Amén.

*Anoic nanderac arang wüx nawiig San
Pablo müüich minipilan Teat
Cristo moncül tiül Tesalónica*

1ª TESALONICENSES

Atepeay

1 Xique Pablo saquiüjpüw Silvano y Timoteo, sarang aaga acas poch cam natepeayiün icon meáwan moncül tiül cambaj Tesalónica, monlüy nóiquian mequiiüpán Teat Dios at Miteatiiüts Jesucristo. Sandiüman Teat Dios müüich icon mimonajneaj nej, at mejlüyiün najneájan.

Monaw Tesalónica ajüiquichaw nguineay ayacuw omeajtsuw wüx Teat Jesucristo

² Meáwan nüt süjchiün gracias Teat Dios, y leaam ximeaats icon meawaron wüx satajcan orar. ³ At meáwan nüt leaaw ximeajtsan nasajan Miteatiiüts Dios wüx aaga najiüt teamerangan, cos aag ayaj ijüiquichan lameyariün Mipoch Teat Dios, at ijíürayon lasta. Masey imongochiün xeyay ngo majneaj, tenguijal meiücan wüx meáwan aag ayaj cos teamecüliün mandilil Teat Jesucristo. ⁴ Xecojow xechijquiaw, sajawan Teat Dios xeyay andiüm icon, y lamarriiid icon. ⁵ Wüx tasajasan icon wüx aaga najneaj nanderac wüx Teat Jesucristo, aag ayaj ngo nandéakan, naleaing tayaagasan Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios xeyay tambeol xicon, cos tajawasan meáwan aag ayaj naleaing. Lamejawan nguineay tarangasan wüx ajlüyiüts nóiquian naquiiüpán icon, cos sandiüman nambeolan icon.

⁶ Icona tendüüpiün wüx leaw sarangan, at tendüüpiün wüx leaw arang Teat Jesucristo. Teyariüts aaga najneaj nanderac wüx Teat Cristo, masey xeyay

tajcüiyiw majawiw icon nipilan, cos naleaing aaga Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios tüüch icon mapac imeajtsan xeyay. ⁷ Por aag ayaj tejüiquichan irangan najneaj; tajawiw icon meáwan monyar andeac Teat Jesús monlüy tiül iüt Macedonia at moncül tiül Acaya. ⁸ Atquiaj tajüiquichay aaga nanderac wüx Teat Jesús manguiayaran ngome áagan tiül Macedonia y tiül Acaya, pero at aton tiül meáwan cambaj tejaraw nguineay indüüpiün Teat Dios. Pares ngo metam nandeacan wüx nguineay indüüpiün Teat Dios. ⁹ Cos nipilan teamandeciuw wüx nguineay tapac imeajtsan mengochiün xicon wüx tasajasan icon wüx Teat Jesús; nguineay tecueatiün ajcüwa narangüch dios, mendüüpiün aaga naleaing Teat Dios almapac. ¹⁰ Aton apiüngüw icona teamecüliün Micual Teat Dios, aaga Teat Jesús aliüc imiüin tiül cielo, aaga leaw Teat Dios tapacüüch tiül mondeow. Nej apmawün icoots wüx aaga ngo majneaj leaw aliüc miün apmajliy wüx Teat Dios apmajaw wüx asoeteran.

Leaw tarang teat Pablo tiül Tesalónica

2 Xecojow xechijquiaw, icona lamejawan wüx tambasan quiaj niüng ijlüyiün ngome sambánan. ² Lamejawan nguineay tamongochasan xeyay ngo majneaj, nguineay tandeaciw ngo majneaj wüx ximbasan nipilan monaw tiül cambaj Filipos. Aag ayaj tajlüy wüx nganaw namban najawan icon. Masey teajlüy nadam moncüy tiül micambajan aton, pero Teat Dios tambeol xicon nasajan icon aaga najneaj nanderac, nguineay alndom mawaats wüx asoetiiüts. ³ Cos leawa taquiaachasan icon, aag ayaj palaniy naleaing; ngo narangan nicuajind ngo majneaj, ngo nawaijchan icon. ⁴ Teat Dios tajaw sanarangan meáwan

leaw apiüng, quiaj tüüch xicon namban naquiajchiün aaga najneaj nanderac wüx Teat Jesús. Aag sandeacan, ngome leaw nipilan andiüm manguiay, sandeacan áagan leaw andiüm Teat Dios, cos nej lamajaw nguineay ximeajtsan. ⁵Icona lamejawan xicona ngo nawüiyüwiyiün aljane; at Teat Dios ajaw xicona ngo newüiyayon wüx saquiajchiün para naxoman wüx alcuane. ⁶At ngo nayamban malomb xicon aljane, ngome icona tengwüy pálwüx nipilan. Masey xicona alndom narangan, cos miapóstoles Teat Cristo xicon. ⁷Tarangasan najneaj wüx imbasan, atnej nop namümaran ajiür lasta micual nej. ⁸Atquiaj xicona aton xeyay leaaw ximeajtsan icon. Ngome áagan tandiümasan nasajan icon wüx aaga najneaj nanderac leawa tüüch Teat Dios; at tajliyasan nan-deowan ingow indeowan sitiül netam, cos xeyay sandiüman icon. ⁹Xecojow xechijquiaw, sajawan nganaw ndrom imeajtsan nguineay tümb sapakan wüx tarangasan xeyay najiüt tiül icona. Nüt ongwiiüts sarangan najiüt cos ngo nandiüman natüniün icueajjiün nicuajind wüx tasajasan icon wüx aaga najneaj nanderac tüüch Teat Dios.

¹⁰Icona ijawan, at Teat Dios ajaw nguineay tarangasan wüx tajliyasan ninguiaj tiül icona. Tarangasan leaw andiüm Teat Dios, nejinguind ngondom mayac sasoetiün. ¹¹At lamejawan nguineay taquiaachasan icon, y tambeolasan icon inopnopon wüx amix imeajtsan. At tapajasan icueajjiün xeyay atnej nop nateataran arang wüx micual nej. ¹²Atquiaj tasajasan icon merangan najneaj, atnej netam marang jane ocueaj Teat Dios, cos lamapaj icon mejlüyiün tiül aaga najneajay cambaj niüng ajlüy nej.

¹³Pares ngo nacueatiün nüjchiün gracias Teat Dios, cos wüx tenguiayiün sasanjan icon wüx aaga najneaj nanderac,

icona ngome tenguiayiünan, teyariün aag ayaj cos aag ayaj naleaing Mipoch Teat Dios, ngo matnej poch andeac nipilan. Aaga najneaj nanderac ocueaj Teat Dios quiaj, ayac icon wüx merangan najneaj. ¹⁴Xecojow xechijquiaw, icona temongochiün atnej tamongochiw noicnoic ajlüy mondüüb Teat Dios tiül iüt Judea wüx tayariw andeac Teat Cristo Jesús. Pues ajcüw micual miiütan tayambüw imbasan aton, atnej ajcüwa judíos tayambüw ombasüw minipilan Teat Cristo tiül Judea. ¹⁵Ajcüwa judíos tambiyaw Teat Jesús. Átan nde tanomb tambiyaw mondeac andeac Teat Dios monáwan tiül nejiw; y aton tawüniw xicon quiaj. Nejiw ngo marangüw leaw andiüm Teat Dios, y ajcüyiw majawüw meáwan nipilan. ¹⁶Andiümiüw mapalüw xicon para ngo nasajan wüx Teat Jesucristo pálwüx nipilan ngome judíos, nganandot mawüw wüx asoetiw. Atquiaj teaxeyay asoetiw nejiw; Teat Dios lajcüy majaw nejiw xeyay.

Pablo andiüm mamb majaw alinomb moncül Tesalónica

¹⁷Xecojow xechijquiaw, masey ngo mexomayoots acas nüt, ngo ndrom ximeajtsan icon. Nganüy xeyay lanandiüman mejawayoots alinomb.

¹⁸Naleaing xicona tandiümasan namban najawan icon. Masey xi que Pablo tajlüy namb nomb ijmbüw, pero aaga Satanás tayac naél mapal xicon. ¹⁹¿Jane apmüüch xicon xeyay apac ximeajtsan wüx aliüc alinomb Miteatiiüts Jesucristo majlüyiüts nöiquian maquijüpaatsa? ¿Jane üüch xicon nayajcan najneaj tarangasan minajjiüt Teat Dios tiül icona? Pues iconan quiaj. ²⁰Naleaing, icona apmeajchiün xicon nayajcan xeyay apac ximeajtsan.

3 Lango naiündan wüx cos laínd nanguiajjiün wüx icona, quiaj tande-

casan sanacüliün xicónan quiaj tiül cambaj Atenas,² condom sanüjchiün mamb michijquiaats Timoteo mambeol icon. Cos nej nop nerang minajüüt Teat Dios, at nop nembeol xicon wüx sandeacan aaga najneaj nanderac wüx Teat Cristo. Tasajas maquiaach icon cuane najneaj merangan, mambeol icon müüch mejlüyiün nandand wüx indüjpiün Teat Cristo.³ Atquiaj tarangasan nganandot mbayameron wüx aaga naél imongochiün quiaj. Cos icona lamejawan aag ayaj netam mamongochiiüts.⁴ Cos wüx saliünan ninguiaj naquiiüpan icon tasajasan icon apmamon-gochiiüts naél. Nganüy mbich lamejawan atquiaj teajlüy.⁵ Wüx xique langonafünd wüx, quiaj tütchiüs mamb teat Timoteo cos sandiüm nanguaiay cuane terangan, nguineay temendüjpiün Teat Dios, nganandot nimeech mayac icon wüx merangan ngo majneaj, ndot cuajpar sarangan aaga najiüt tiül icona.

⁶ Pero wüx tandilil teat Timoteo imiün niüng ijlüyiün, taquiiüb miün najneaj poch nguineay icona tanaámb temendüjpiün Teat Cristo. At tapiüng nguineay indiüman nop alinop, y tanaámb leaaw imeajtsan xicon. Apiüng indiüman mexomayoots mejawayoots atnej xicona teanandiüman najawan icon aton.⁷ Wüx aag ayaj xecojow xechijquiaw, tajneaj ximeajtsan wüx tanguiayasan icona tanaámb temeyakan imeajtsan wiix Teat Cristo, masey xicona sajliyiün tiül xeyay naél cos ajctüy majaw xicon nipilan.⁸ Nganüy apac ximeajtsan wüx icona cos tanaámb ersapayon nandand wüx Teat Jesucristo.⁹ Xeyay süjchiün gracias Teat Dios wüx icona; nej ajaw xeyay apac ximeajtsan cos tanaámb teamendüjpiün Teat Cristo.¹⁰ Nüt ongwiiüts satüniün ocueaj Teat Dios sitiül alndom mejawayoots alinomb,

para nasajan icon meáwan leaw nganaw mejawan wüx indüjpiün Teat Cristo.

¹¹ Sandiüman Teat Dios y Miteati-iüts Jesucristo mambeol xicon natüchiün niüng ijlüyiün.¹² Sandiüman Teat Jesucristo müüch mejiüran xeyay monajneaj, müüch mejiürayon lasta, at mendiüman meáwan nipilan aton, atnej sajiüran icon lasta.¹³ Tanaámb nde mechewanimeajtsan; irangan leaw andiüm Miteati-iüts Dios, cos atquiaj apmaxom icona tenguijal merangan najneaj wüx nüt apmandilil Miteati-iüts Jesucristo maquiiüb miün meáwan minipilan nej.

Netam marangüch leaw andiüm Teat Dios

4 Nganüy xecojow xechijquiaw, sasajan icon alinomb, satüniün wüx minüt Teat Jesús tanaámb merangan leaw andiüm Teat Dios atnej tenguiayiün wüx taquiaachasan icon. Masey sajawan temerangan atquiaj, nganüy sandiüman tanaámb merangan más xeyay najneaj.

² Tenguiayiün nguineay tasajasan icon merangan leaw andiüm Teat Jesús, cos nej atquiaj tasaj xicon.³ Leawa Teat Dios andiüm, aag ayaj irangan palan najneaj. Pues naxey ngondom maquiiüban najtaj, at aton najtaj ngondom maquiiüban naxey sitiül nganaw mengoch owixaw; at monguich ngondom marangüw aag ayaj.⁴ Pues inopnopon netam mequiiüpan mintajan najneajay mejiürayon lasta;⁵ ngondom merangan wüx ombas leaw indiüman atnej arangüw altiül nipilan leawa ngo mandijipi Teat Dios.⁶ Nejinguind ngo metam mitsoj alinop wüx aag ayaj, cos Teat Dios apmapalüch ombas jane arang atquiaj, atnej lanasajan icon.⁷ Cos Teat Dios ngo marriiid icoots marangaats aaga ngo majneaj quiaj; nej andiüm marangaats palüyan najneaj.⁸ Leaw itsojüyan aag ayaj ngome nipilan itsoj,

Teat Dios itsoj, aaga neech icoots aaga Nangaj Espíritu.

⁹ Xecojow xechijquiaw, ngo metam nasajan icon nguineay netam mejiürayon lasta, cos lamenguiayiün nguineay apiüng Teat Dios. ¹⁰ Sanguiayıün atquiaj temerangan wüx meáwan minipilan Teat Cristo moncül tiül iüt Macedonia. Pero sandiüman tanaámb mejiüran lasta más xeyay. ¹¹ Iyamban nguineay alndom mejlüyiün najneájan, merangan leawa netam merangan; irangan minajiütan con iwixan, atnej lanasajan icon. ¹² Atquiaj pálwüx nipilan apmajawüw nguineay irangan najneaj; ngome apmaxomtiüw cuane wüx mandeacndeacüw wüx imbasan, aton ngome apmetam meyariün nicuajind ocueaj alinop.

Wüx apmandilil Teat Jesús

¹³ At aton xecojow xechijquiaw, ngo nandiüman mejlüyíünan ngo mejawan nguineay ajlüy wüx mondeow. Ngo metam mamix imeajtsan atnej nipilan ngo mandüpíw Teat Cristo, cos ngo majawiüw nguineay apmajlüyiw alinoic nüt. ¹⁴ Ajawaats Teat Jesús tandem, ndoj tapac alinomb. At ajawaats Teat Dios apmüüch miün mandilileaw nóiquian maquiüjpíw Teat Jesús meáwan monyar andeac nej leawa landeow.

¹⁵ Nganüy sasajan icon aag agiüy leaw tapiüng Teat Jesucristo, cos icootsa leaw aliünaats mapacaats lapeay Teat Jesucristo, ngondon mamongoots ombas nejiw leawa landeowiüw. ¹⁶ Cos nejay Teat Jesucristo aliüc imiün cielo, apmudeac napac müüch manguiayaran. Aaga natang ángel apmendeac napac, y nots trumpet ocueaj Teat Dios apmajiünts. Quiaj ombas apmapaciüw meáwan mondeow leawa tayariw andeac Teat Cristo. ¹⁷ Condom icootsa leawa aliünaats mapacaats ningüy wüx iüt, aton apxaijnguiamoots nóiquian maquiüjpaaats

tiül oic mangochiiüts Teat Jesucristo. Quiaj apmajlüyiüts nóiquian maquiüjpaaats Teat Jesús meáwan nüt. ¹⁸ Nganüy ijchan mapac imeajtsan nop alinop wüx aaga poch quiaj.

5 Xecojow xechijquiaw, ngo narangan wüx nawiig ngün neat ngün nüt apmajlüy aag ayaj, cos ngo metam majawaats ngow. ² Cos icona lamejawan wüx nüt aliiüc Teat Jesucristo, aag ayaj wüx ngo mateotsaran, atnej arang nop need wüx apmajmel ongwiiüts maneed. ³ Wüx nipilan apmapiüngüw: “Nganüy najneajay ajlüyiiüts ngo majlüy nicuajind naél”, mawüw, quiaj aliüc miün najénan apndrom ombasüw. Aag ayaj atnej arang nop najtaj, cos ngondon mewüneay wüx, netam mamongoch aaga necoy wüx apwijquiam micual nej. ⁴ Nganüy icona xecojow xechijquiaw, langome apmejlüyiün tiül aaga ngo majneaj atnej pojniün quiaj. Aaga nüt wüx aliiüc Teat Jesucristo ngome apmasap icon wüx, ngome atnej arang nop need wüx ngo mateotsaran. ⁵ Meawarónan ijlüyiün tiül ran, ngo mejlüyiün tiül pojniün. Lango majlüyiiüts tiül pojniün, at aton ngo majlüyiiüts tiül ongwiiüts. ⁶ Pares ngondon marangaats atnej arangiüw jangantanej nipilan, cos ajlüyíwan at nejiw monmeay. Nganüy icoots netam mapacaats wüx leaw aliüc miün, marangaats palaniüy najneaj. Netam majiüraats fis, ngo matnej mongün. ⁷ Ajawaats ameayaran ongwiiüts. At aton mongün ongwiiüts más angüniw. ⁸ Pero icootsa ajlüyiiüts tiül ran, cos ayariüüts andeac Teat Dios. Netam maxomaats omeajtsaats wüx marangaats najneaj, ngo matnej arang mongün. Cos sitiül ajawaats naleaing teamandüpíiüts Teat Jesucristo, at sitiül ajiürayoots lasta, aag ayaj apmamebol icoots atnej camix manchiüc ambeol soldados tiül montsoj.

Aton cos ajawaats naleaing apmawaats wüx meáwan ngo majneaj; aag ayaj apmambeol icoots atnej sombrer manchiüc ambeol soldados.⁹ Cos Teat Dios ngo marriüd icoots mayac icoots tiül ngo majneaj, nej tüüch miün Miteatiiüts Jesucristo mawiün icoots wüxasoetiiüts.¹⁰ Nej tandem ingow andeowaats. Masey almapacaats masey landeowaats, almajlüyiiüts nöiquian maquiüjpaaats meáwan nüt.¹¹ Pares ich mapac imeajtsan nop alinop wüx leaw indüipiün atnej tanaámb teamerangan quiaj. Aton ermbeolayon membichan mejawan wüx Mipoch Teat Dios.

Pablo asaj nejiw nguineay netam marangüw

¹² Xecojow xechijquiaw, sasajan icon netam merangan casa ajciüwa monajiüti leaw Teat Dios ayac marangüw minajiüti nej tiül icona, mambeolüw icon y mapaj icueajiün.¹³ Netam merangan nejiw casa mendiüman, cos arangüw minajiüti Teat Dios tiül icona; najneájan mejawan nop alinop tfülan icona, nde mejciyiün.

¹⁴ At aton sasajan icon xecojow xechijquiaw, ipajan ocueaj leaw néanch, isajan netam marang najiüti. Netam meichiüniü mapac omeaats monmix omeaats, at imbeolan leaw napateay ajaw. Netam meiücan wüx cuajantanej arangüw nipilan.

¹⁵ Ijawan wüx, nde mepalüichiüniü ombras Jane arang ngo majneaj wüx imbasan, iyamban merangan najneaj wüx nop alinop, at wüx meáwan nipilan.

¹⁶ Netam mapac imeajtsan meáwan nüt.¹⁷ Itajcan orar Teat Dios, itüniün ocueaj, nde paxiüüm.¹⁸ Ijchan gracias Teat Dios wüx meáwan cuajantanej. Aag ayaj andiüüm Teat Dios merangan, cos lameyariün andeac Teat Cristo Jesús.

¹⁹ Nde mepalan Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios; ijchan marang leaw andiüüm tiül icona.²⁰ Nde mepiüngan ngo membeat leaw Nangaj Espíritu tüüch nop alinop mequiaachayon wüx.²¹ Pero naleaing netam mejawan wüx meáwan leaw aquiajchich, meyariün áagan leaw naleaing najneaj.²² Leawa ngo majneaj nde meyariün merangan.

²³ Nejay Teat Dios, aaga neech majlüy monajneaj, alndom müüch icon merangan palan najneaj. Nej apmajaw wüx miespíritujan, imeajtsan, at micuerpojan. Quiaj alndom mejlüyiün najneaj, ngo mejiüran nisoet wüx aliüc alinomb Miteatiiüts Jesucristo.²⁴ Cos aaga nerriüid icon quiaj, najneaj ajlüy, apmarang leawa lamapiüng.

Ndójwüx atepeay

²⁵ Xecojow xechijquiaw, itüniün Teat Dios mambeol xicon.

²⁶ Aton itepeayiün tamtámban meáwan minipilan Teat Cristo.

²⁷ Sasaj icon wüx minüt Teat Dios, netam meteowan aaga nawiig cam manguiayiw meáwan minipilan Teat Cristo.

²⁸ Sandiüman Miteatiiüts Jesucristo tanaámb mambeol icon, tambtámban ijlüyiün. Amén.

*Amb iwic nanderac arang wiix nawiig
San Pablo müüch minipilan Teat
Cristo moncül tiül Tesalónica*

2ª TESALONICENSES

Atepeay

1 Xique Pablo salnaquiüjpüw Silvano y Timoteo, sarang aaga acas poch cam, natepeayiün icon meáwan hermanos moncül tiül cambaj Tesalónica, cos icona ijlüyiün nójiquian mequiiypán Teat Dios at Miteatiiüts Jesucristo. **2** Sandiüuman Teat Dios at Miteatiiüts Jesucristo müjchiw icon mimonajneajiw, at mejlüyiün najneájan tiül imeajtsan.

Teat Dios apmajaw wüx asoeteran wüx aliüc Teat Cristo

3 Xecojow xechijquia, meáwan nüt netam nüjchiün gracias Teat Dios cos icona almendüüpüin Teat Cristo. Icona ajüic tenguijal itangan xeyay wüx indüüpüin Teat Jesucristo cos xeyay ijiürayon lasta. **4** Por aag ayaj sandeacan najneaj wüx icona tiül meáwan noicnoic ajlüy mondüüb Teat Dios. Sandeacan nguineay iiúcan wüx cuajantanej, at tanaámb indüüpüin Teat Jesús, masey tenguijal memongochiün xeyay naél, xeyay moncuy. **5** Meáwan aaga imongochiün quiaj ajüíquich Teat Dios najneaj arang, teambeol icon, mejlüyiün najneajay wüx apmejmeliün tiül micambaj nej.

6 Teat Dios apmepalüch ombas jane nerang ngo majneaj wüx imbasan, cos nej atquiaj arang, apalüch ombas jane arang ngo majneaj. **7** Icona, cos atquiaj tememongochiün, apmeajndiün mejlüyiün najneaj alinoic nüt, ata xicon aton. Apmajlüy aag ayaj wüx Teat Jesús apmandilil imiün tiül cielo tiül oniwiümb, maquiiüb miün napac miänge-

les nej. **8** Cos nej aliüc mapalüch ombras wüx ombasüw jane ngo mandiüm Teat Dios, aton Jane ngo mayar aaga najneaj nanderac wüx Miteatiiüts Jesucristo. **9** Ajciüwa nipilan quiaj apmambüw tiül xeyay ngo majneaj, tiül castigo niüng apmajlüyiw meáwan nüt, ngondon dom mawüw mambüw niüng ajlüy Teat Dios; at ngondon majawüw nguineay ajneaj niüng ajlüy Teat Dios, nguineay Teat Dios arang cuajantanej najneaj. **10** Aag ayaj apmajlüy wüx nüt aliüc Teat Jesucristo maxejneng minipilan nej, apmapac omeajtsüw xeyay, apmandeacüw najneaj wüx nej, apmarangüw nej casa meáwan mondüüb nej. At icon aton apmequiiypán cos teyariün sandeacan wüx nej.

11 Por aag ayaj xicona tanaámb satajcan orar por icona. Satüniün ocueaj Teat Dios mambeol icon merangan aaga najneaj leawa nej lamarriüd icon para merangan. Satüniün mambeol icon, müüch icon ndoj imbasan merangan meáwan najneaj leaw indiúman merangan, at meáwan najiüt leaw alndom merangan cos iyariün andeac Teat Cristo. **12** Por aag ayaj meáwan nipilan apmandeacüw xeyay najneaj wüx minüt Miteatiiüts Jesucristo, cos ajawüw nej teamambeol icon merangan najneaj. At apmandeacüw najneaj wüx imbasan cos ajawüw icona ocueaj icon Teat Jesucristo. Aag ayaj apmajlüy cos Teat Dios y Miteatiiüts Jesucristo üüch icon mimonajneajiw.

Apmajüíquich nop nerang xeyay ngo majneaj

2 At aton xecojow xechijquia, sanasaj icon wüx nguineay aliüc Miteatiiüts Jesucristo maxejneng icoots majlüyiüts niüng nej ajlüy. **3** Sasajan icon nde meajchiün aljane mitsoj imalan, nde mbayameron. Cos sitiül aljane mapiüng alngün espíritu üüch

nej majaw lamatüch a nüt lapeay Teat Cristo alinomb, tengwüy aljane tasaj nej, tengwüy mapiüng xique tarangas nawiig napiüng aag ayaj, nde mepiüngan naleaing.³ Ndeme aljane mawaiich icon, cos ngondom mapeay aaga nüt quiaj sitiül ngome ombas majlüy nadam moncüy, at xeyay nipilan apmacueatiw mandüüpíwi Teat Dios. Apmejüüquichay nop naxey nerang xeyay ngo majneaj; aag ayaj nerang minajiüt nimeech; alinoic nüt apmamb tiül castigo.⁴ Nej ajcüy majaw Teat Dios, at ajcüy majaw meáwan cuajantanej leaw ajiür minüt dios, y cuajantanej leaw arangüch casa. Nej apmajmel tiül aaga nadam nangaj iüm ocueaj Teat Dios, apchetem quiaj mapiüng dios nej.

⁵ ¿Ngo leaam imeajtsana, tasajas icon aag ayaj wüx sal ninguiaja? ⁶ Nganüy icona ijawan cuane teamepal aaga nerang minajiüt nimeech quiaj; condom leaw atüch a nüt, quiaj apmejüüquichay.⁷ Masey minajiüt aaga ngo majneaj naxey quiaj tearangüch nganüy, pero nganaw mejüüquichay. Wüx Teat Dios apmawiün aaga nepal nej,⁸ quiaj aaga ngo majneaj naxey apmejüüquichay nómbar. Condom wüx apmandilil Teat Jesús con xeyay najneajay, quiaj apmambiy nej wüx apmapec miíünd nej, quiaj apndrom ombas aaga naxey.⁹ Aaga naxey nerang ngo majneaj quiaj, minatangüw nimeech nenüt Satanás tüüch nej miün. Pares ndot ombas marang xeyay cuajantanej, at alndom marang ateócan mawaiich nipilan.¹⁰ Apmayambyamb xeyay cuajantanej nguineay alndom mawaiich ajciüwa leaw apndrom ombasiüw, apmambüw tiül castigo cos ngo mandiümüw mayariw aaga naleaing poch leaw alndom mawün nejiw wüx asoetiw nejiw.¹¹ Quiaj Teat Dios apmütüch mawaiicharanüw xeyay, apmandüüpíwi

leaw ngo maleaing, leaw apiüng aaga newaiich quiaj.¹² Por aag ayaj apmambüw tiül castigo meáwan nejiw leawa ngo mandiümüw mayariw aaga poch naleaing leawa taquiaach Teat Jesucristo, cos xeyay apac omeajtsüw marangüw ngo majneaj.

Lamarriüd icon Teat Dios

¹³ Xecojow xechijquiaw, netam müjchiiüts gracias Teat Dios cos sajawan xeyay andiüm icon. Nde tanomb lamarriüd icon mawün icon wüx isoetiün; tüüch icon Nangaj Miespíritu nej mejneajiün, müüch mendüüpíün leawa naleaing.¹⁴ Wüx tasajasan icon wüx aaga najneaj nanderac nguineay alndom maw nisoet, quiaj Teat Dios tarriüd icon mejlüyiün najneajay, mejlüyiün nójiquian mequijpan Teat Jesucristo alinoic nüt.

¹⁵ Nganüy xecojow xechijquiaw, irangan leaw alndom imbasan, nde mecueatiün leaw taquiaachasan icon, masey leaw lanasajan icon wüx tajlüyasán niüng ijlüyiün, tengwüy leaw sarangan wüx nawiig.¹⁶ Sandiúman Miteatiüts Jesucristo y Miteatiüts Dios, áag nejiür icoots lasta, neech majneaj omeajtsaats meáwan nüt, áag nembeol icoots neech majlüyiiüts najneájan wüx teamacüliüts mandilil Teat Cristo.¹⁷ Sandiúman nej müüch mapac imeajtsan, mambeol icon mendeacan najneaj wüx nej, tanaámb merangan meáwan minajiüt nej.

Itüniün ocueaj Teat Dios mambeol xicon

3 Nganüy xecojow xechijquiaw, 3 itüniün ocueaj Teat Dios mambeol xicon. Isajan Teat Dios müüch majüy naffen aaga najneaj nanderac wüx Teat Jesucristo manguiayaran tiül meáwan cambaj, müüch mayarich aaga najneaj nanderac atnej icona tenguiayiün,

ndoj teyariün. ²Itüniün aton ocueaj Teat Dios mambeol xicon nganandot aleaic marangüw wüx ximbasan nipilan monrang ngo majneaj, cos ngome meáwan nipilan andiümüw mayariw andeac Teat Dios. ³Nganüy ich leaam imeajtsan, Teat Jesucristo ngome apmacueat icon; apmajiür icon nganandot matüch icon nimeech. ⁴Teat Dios lamiiüch mapac ximeajtsan wüx icona cos sajawan tanaámb teamerangan leaw saquiajchiün icon; at sajawan tan iriümban apmerangan aag ayaj. ⁵Aton satüniün Teat Dios mambeol icon meyajcan tiül imeajtsan nej xeyay andiüm icon, müüch meiücan wüx cuajantanej naél atnej tarang Teat Cristo.

Netam merangan najiüt

⁶Xecojow xechijquiaw, sasajan icon wüx minüt Miteatiüts Jesucristo, nde mequiiüjan nop leawa neánchez ngo mandiüm marang najiüt, tengwüy nop leawa ngo mandiüm marang leawa saquiajchiün icon. ⁷Icona lamejawan netam merangan atnej tarangasan, cos wüx tacülasan ninguiaj naquiiüjan icon, ngo neanchiün. ⁸Ngo nayariün ocueaj nejinguind netnetünan aniüng nej. Ngwüy tarangasan xeyay najiüt, sambichayon

sapakan nüt ongwiüts, ngana nüjchiün icon mejiüran naél. ⁹Masey alndom natüniün nawiülaranan, ngwüy xicona tarangasan najiüt mejawan nguineay netam merangan aton. ¹⁰Cos wüx tajlüyasan ninguiaj tasajasán icon sitiül aljane ngo mandiüm marang najiüt, ich maítünd. ¹¹Sanguiyiün altitil acas icona ajlüyan, ngo marangüw nicuajind najiüt, pero apalpalíwan alinop. ¹²Ajciwa nipilan quiaj, sasajan y sapajan ocueajiw wüx minüt Miteatiüts Jesucristo, marangüw najiüt najneájan para maxomüw üetiwi.

¹³Xecojow xechijquiaw, nde paxiüm icueajiün merangan najneaj. ¹⁴Sitiül aljane ngo mayar leawa teanasajan icon tiül aaga nawiig cam, iyacan wüx iniiücan, nde mequiiüjan, para maxing. ¹⁵Nde mejcüyiün mejawan, pero ipajan ocueaj cos nej aton ayamb Teat Dios.

Ndójwüx atepeay

¹⁶Sandiüm nejay Teat Jesucristo, aaga neech monajneaj, tanaámb müüch icon monajneaj wüx meáwan cuajantanej irangan, maquiiüb icon nguijantanej.

¹⁷Nganüy xique Pablo sarang naag xiwix satepeay icon cam. Aag agüy sarang tiül meáwan xenawiig. ¹⁸Miteatiüts Jesucristo mambeol icon meawarónan. Amén.

*Anoic nanderac tarang San
Pablo müüich Timoteo*

1ª TIMOTEO

Teat Pablo atepeay teat Timoteo

1 Miteatiiüts Dios aaga newün icoots wüix asoetiiüts, aton Miteatiiüts Jesucristo aaga teamacüliiüts, tayaciüw xique Pablo narang nop apóstol ocueajiw. ² Timoteo, xique sarang aaga acas poch cam nüüich ique, cos sayaag atnej naleaing xecual ic cos lamayariiüts andeac Teat Dios. Tanaámb ich mambeol ic Miteatiiüts Dios y Miteatiiüts Cristo Jesús, majiür ic lasta, müüich ic xeyay monajneaj.

Ijawan wüx ajcüwa monquiaach ngo maleaing

³ Nganüy sanasaj ic alinomb aag atnej tasajas ic wüx nganaw namb sandüy tiül iüt Macedonia. Cos tasajas ic meçülan tiül cambaj Efeso mesajüw ajcüwa monquiaach quiaj ngo metam maquiajchiw leawa teamaquiajchiw, cos altiül aquiajchiw ngo maleaing. ⁴ Isajüw macueatiw andeacndeacüw leaw ngo metam; nde mayambyambüw mandeacüw wüx mixejchiw nde tanomb. Cos aag ayaj ngo mambeol icon nicuajind mejawan leaw Teat Dios andiüm merangan wüx indüjpiün Teat Cristo; más naleaing para miün majlüy wüx mondeacndeac.

⁵ Sasaj ic aaga poch quiaj, cos sandiüm merjiürayon lasta, meyajcan tiül imeajtsan irangan najneaj, y mejawan naleaing indüjpiün Teat Cristo. ⁶ Cos altiül lamambiütlüjchiw ayaj, andeacndeacüw pálwüx leaw ngo metam. ⁷ Masey nejiw apiüngüw nendüiyiw wüx aquiajchiw aaga poch tüünd Moisés, pero nejiw ngo majawüw

cuane aquiajchiw, ngo majawüw cuane naleaing.

⁸ Icootsa ajawaats aaga poch tüünd Moisés, aag ayaj najneaj cos ajawaats cuane ajpar, neol tajlüy. ⁹ Ajawaats Teat Dios ngo müüich Moisés aaga poch para nipilan arang najneaj. Ngwüy, tayac majüiquich asoet jane nerang ngo majneaj, jane nepiüng ngo metam nej monajiüt, nemal nipilan, leawa xowüy arang ngo majneaj, jane ngo metam nej Teat Dios, jane ngo mayar andeac Teat Dios, jane nembiy miteat nembiy mimüm, at meáwan monbiy nipilan. ¹⁰ At Moisés tüünd aaga poch majüiquich ngo majneaj arang leaw monjiür minajtaj, leaw monjiür minaxey, leaw naxey aquiiüb naxey, leaw najtaj aquiiüb najtaj, leaw neneed nipilan manüüb, leaw newaiich wüx cuajantanej, leaw newaiich apaj wüx minüt dios, leaw ngo mayar leaw apiüng Mipoch Teat Dios. ¹¹ Meáwan aag ayaj lamapiüng tiül aaga najneajay nanderac wüx Teat Cristo, nguineay awün asoetiiüts. Aaga nanderac quiaj tüjndiüs nandeac, tüüch xic najneajay Miteatiiüts Dios.

Teat Pablo üüch gracias

¹² Süüch gracias Miteatiiüts Jesucristo, aaga nembeol xic narang aag ayaj, cos tajaw xique sanarang leaw apmapiüng. Áag tayac xic narang minajjüt nej. ¹³ Masey nomb titsojos Teat Cristo, tayambas ombasiüw monyar nej andeac, tandeacas xeyay ngo majneaj wüx nej. Pero tajíürüchiiüs lasta cos tarangas ayaj wüx ngo najaw nicuajind, wüx nganaw nandüüb Teat Cristo. ¹⁴ Miteatiiüts Dios tüüch xic xeyay mimonajneaj nej, xeyay tajíür xic lasta, tambeol xic nandüüb Teat Cristo Jesús.

¹⁵ Aaga poch cam naleaing, netam mayar meáwan nipilan: Teat Cristo Jesús tiün wüx iüt mawün wüx asoetiw

nipilan, cos meáwan nipilan arangüiw ngo majneaj. Sayaag xique najntsop sarang ngo majneaj, cos xeyay ngo majneaj tarangas.¹⁶ Masey najntsop sarang xeyay ngo majneaj, tajiürüchiüs lasta cos atquiaj alndom majüic nguineay Miteati-iüts Jesucristo xeyay aític wüx leaw arangüiw nipilan. Wüx aag ayaj nipilan alndom majawüw nguineay tajiürüchiüs lasta. Quiaj apmandiümüw mayariw andeac nej, mapaciüw meáwan nüt majlüiy Najneaj niüng ajlüiy Teat Dios.¹⁷ Najneajay ajlüiy Minatang Nenajiüt, nej aaga Rey almapac meáwan nüt, nej ngo majiür ümb, masey ngondom maxomaats majawaats. Néjan Teat Dios, ngo majlüiy alinop dios. Netam müjchiiüts gracias meáwan nüt, masajaats najneajay ajlüiy meáwan neat, ¡Amén!

¹⁸ Timoteo, sayaag ique ijlüy atnej xecual. Sasaj ic netam merang atnej tanderac tanomb wüx imbas. Nganüy irang atnej tesoic, irang con imeaaats atnej arang nop soldado wüx ajlüiy tiül montsoj.¹⁹ Tanaámb indüüt leawa lameyar ocueaj Teat Dios. Irang leaw iyaag tiül imeaaats najneaj. Cos ajlüiy acas masey ayajciüw cuane najneaj, ngo marangüiw leaw ayajciüw quiaj, arangüiw leaw andiümüw nejiw. Ngo mayacüw omeajtsüw wüx mayariw andeac Teat Dios.²⁰ Atquiaj tarangüiw Himeneo y Alejandro. Condom xique tayacasüw teowix a Satanás majawüw ngondom mitsojow Teat Dios.

Aquiaach wüx atajcüch orar

2 Nganüy sanasaj ic wüx leawa más netam. Itün ocueaj Teat Dios mambeol meáwan nipilan, isaj Teat Dios müüich leawa netam nej nopnop nipilan nguijantanej ajlüiy. At netam müünd gracias Teat Dios wüx leaw lamarang.²¹ Netam metün ocueaj Teat Dios mambeol meáwan montangtang monajiüt. Itün Teat Dios mambeol monajiüt ngui-

jantanej ajlüiyiw, cos atquiaj alndom majlüyyüts najneájan, ngo majlüy xeyay naél, ngo majlüy monstoj y monbiy. Atquiaj alndom mayacaats, marangaats leaw andiüm Teat Dios, cos aag ayaj más xeyay netam.³ Miteatiüts Dios newün icoots wüx asoetiüts, najneaj majaw aag ayaj.⁴ Teat Dios andiüm mawün wüx asoetiw meáwan nipilan, müüich majawüw naleaing leawa nej tapiüing.⁵ Áagan nop Teat Dios almajlüy, aton áagan nop ajlüiy de teat mambeol nipilan niüng ajlüiy Teat Dios. Aag ayaj Teat Jesucristo cos nipilan nej aton.⁶ Nejáyan quiaj teyacüy mandeow mawün wüx asoetiw meáwan nipilan. Cos wüx tatüch a nüt, quiaj tejüiquichay, tajüic jane nej.⁷ Wüx aag ayaj tarriiid xic Teat Dios nandeac andeac nej, najlüy apóstol, naquijchiw pálwüx nipilan ngome judíos majawüw cuane naleaing, mayariw andeac Teat Dios. Xique aag ayaj sandeac wüx, aag ayaj naleaing, ngondom nawaiich.

⁸ Sandiüm nipilan nguijantanej matajciuw orar, mandeaciüw maquiüpüw Teat Dios. Wüx aljane andic cawüx owix mataag orar netam mayaag tiül omeaats ngo majiür nisoet, ngondom majcüy majaw aljane, at ngondom masajsaj aljane wüx cuajantanej.⁹ At montaj netam masoijquiw apixaw nejiw najneaj, ngo merangrangayej wüx leaw asoijquiw, ngome para majarawüw. At ngo metam merangrangayej wüx mapeatiw omaliüw nejiw atnej arangüiw altiül. Ngo metam mandijquiaw xeyay oro, tengwüy xeyay perla, tengwüy masooig xeyay nembeat napixeran melombochayej wüx.¹⁰ Cos montaj leaw ayariw andeac Teat Dios, ingow merangrangayej wüx napixeran netam marangüw najneaj, majüiquichaw naleaing andüjpíw Teat Dios.¹¹ Montaj ich ndijchiümójan manguiayiw leawa teaquijchich; nejiw ngondom marangüw natang.¹² Xique

ngo nüüch montaj maquiajchiw tiül niplan; at sapiüng ngondom majlüiyiw wüx masajüw monxey nguineay netam marangüw. Naleaing ich manguiayiw ndijchiümójan. ¹³ Sandeac atquiaj cos Adán ombas tarangüich, tarang nej Teat Dios, ndoj tarang a Eva. ¹⁴ Condom aaga müüm najtaj quiaj ombas mawaiicheran, ngome Adán. Ndoj aaga najtaj quiaj tarang nisoet. ¹⁵ Masey tarang xeyay ngo majneaj, Teat Dios apmawün nej wüx, ngo mandeow wüx apmawiiquiach micual nej sitiül tanaámb andiüm Teat Dios, ajiür lasta jangantanej, arang najneaj, y ngo merangrangüy wüx nicuajind.

Nguineay netam marangüw natang monajiüt tiül noic ajlüy minipilan Teat Cristo

3 Naleaing leaw anderac: Sitiül aljane andiüm marang natang nenajiüt, aag ayaj najneaj, ich marang. ² Sitiül aljane apmarang natang nenajiüt tiül icona, netam mayac wüx omeaats marang palaniy najneaj. Netam majiür áagan nop mintaj nej, majlüy najneájan, majaw cuane najneaj netam marang. Netam mapac omeaats majaw jangantanej masey müüch maxood aniüng nej; netam majlüy nop ndoj ombas maquiaach najneaj. ³ Ngondom mangün, ngondom mayambyamb moncüy, ngondom mayac omeaats wüx mandiümdium tomiün. Netam majiür lasta niplan, majüic ajneaj omeaats. ⁴ At netam majaw wüx aniüng nej, mambeol mintaj nej micual nej, cos atquiaj apmayariw nej andeac, marangüw leawa apmapiüng. ⁵ Sitiül aljane ngondom majaw wüx aniüng nej, nguineay alndom majaw wüx noic ajlüy monyar andeac Teat Dios. ⁶ Nop jayats ngondom marang natang nenajiüt tiül monyar andeac Teat Dios, jondot merangrangüy wüx atnej nimeech tarang, ndoj apmajmiü

tiül xeyay nisoet. ⁷ Nop natang nenajiüt tiül icona netam mayamb nguineay alndom majiür monajneaj maquiiüb niplan leawa ngo mayariw Mipoch Teat Dios. Cos sitiül apmandeacndeacuw wüx leawa nej arang, ajan wüx aag ayaj nimeech alndom malox nej tiüt.

Nguineay netam marang diáconos

⁸ At ajciwa diáconos aton netam majlüiyiw najneájan, ngondom marangüw ndeac mbeay, ngondom mangün, ngondom mayacuw wüx omeajtsüw mawaijchaw maxomüw tomiün. ⁹ At aton netam mandüjpiw aaga najneaj poch leaw Teat Dios tüüch icoots mayariüts, mayajciuw tiül omeajtsüw arangüw najneaj. ¹⁰ Ombas netam majarawüw nguineay arangüw, condom sitiül ngo maxoram ngo majneaj wüx aag ayaj, ich marangüw diáconos. ¹¹ Átan mintajüw nejiw netam majlüiyiw najneájan, nde mandeacüw wüx ombas aljane. Nde marangüw nicuajind arangüwan; ich marangüw leaw asoiquiuj najneaj miün. ¹² At aton ajciwa diáconos alndom majiürüw áagan nop mintajüw nejiw. Netam ndom ombasiw majawüw wüx, mambeolüw mintajüw nejiw, micualüw nejiw, y mimosüw nejiw. ¹³ Cos sitiül ajciwa diáconos arangüw minajiüttüw nejiw najneaj, quiaj apmarangüchiw casa, at apmajüriüw andeacuw nguineay andüjpiw Teat Cristo Jesús.

Lamajawaats nganüy leawa nomb ngo mejüiquichay

¹⁴ Tarangas aaga nawiig cam masey tealeámban napiüng sanamb najaw ic ninen. ¹⁵ Cos nganandot nequiy namb, lamenguiay tam nguineay netam marangüich tiül noic ajlüy monyar andeac Teat Dios, ajciuw ayaj iglesia ocueaj Teat Dios almapac; cos ajiürüw aaga naleaing poch, y aquiajchiw áagan

leawa naleaing.¹⁶ Ajawaats nejinguind nejáyan quiaj ngondom mambich majaw nguineay Teat Jesús lamawün icoots wüxasoetiiüts. Pero naleaing ajawaats leawa tarang:
 Cos tejüiquichay marang nipilan; Nangaj Espíritu tajüiquich Teat Jesu-cristo palúyan najneaj arang, tajawüw nej nangaj ángeles. Tanderac wüx nej tiül meáwan palpál-wüx nipilan; tayariw mipoch nej meáwan wüx a iüt cam; ndoj tandilil najneajay andüy cawüx tiül cielo.

Altiül apmandüjpíw monquiaach ngo majneaj

4 Pero aaga Nangaj Espíritu ranüy apiüng laliüc ümbwüx nüt, wüx altiül apmacueatiw mandüjpíw leawa naleaing, apmandüjpíw monquiaach leaw ajiürüw ngo majneaj espíritu, aton altiül apmandüjpíw leawa lamawaiich nejiw nimeech.² Ajciwa monquiaach quiaj apmelomboochayej, apmewaijchaw, cos xowüy ladam omeajtsüw.³ At apmaquiajchiw ngondom majiürüch mintajaran. Átan apmapiüngüw altiül nüeteran ngondom müeteran. Pero Teat Dios andiüm monyar andeac nej müjchiw nej gracias cos nejiw ajawüw naleaing meáwan aaga nüeteran quiaj nej neyac.⁴ Meáwan leawa Teat Dios lamarang, aag ayaj najneaj. Nicuajind nüeteran ngondom mapiürang wüx ngo majneaj ajlüy sitiül apmayajcaats Teat Dios neyac meáwan y müjchiiüts gracias.⁵ Aaga nüeteran quiaj najneaj cos Mipoch Teat Dios apiüng najneaj; aton najneaj cos üjchiiüts gracias Teat Dios.

Nop najneaj nerang najiüt ocueaj Teat Cristo

⁶ Sitiül aag ayaj apmequiajchiw wüx meáwan monyar andeac Teat Dios, apmejlüy nop najneaj nerang minajiüt Teat Jesucristo. Tanaámb apmejaw más, aton apmepac wüx aaga poch leawa lamendüüb.⁷ Nde meyac wüx imeatts andeacüw mondeacndeac; aag ayaj ngo mambeol nicuajind. Pero iyac imeatts wüx mendiüm leaw andiüm Teat Dios.⁸ Cos wüx iwind xiüt merang cuajantanej, aag ayaj ngo mambeol ic xeyay; nganüy wüx irang leaw andiüm Teat Dios aag ayaj apmambeol ic xeyay, cos aag ayaj meáwan nüt apmambeol ic, ngome áagan nganüy.⁹ Aaga poch quiaj naleaing, meáwan nipilan netam mayariw.¹⁰ Wüx aag ayaj icoots arangaats xeyay najiüt masey ajlüy naél, cos teamandüjpíiüts Teat Dios. Nej almapac, alndom mawün wüxasoetiw meáwan nipilan jane ayariw andeac nej.

¹¹ Ajciwa poch quiaj netam mequiajchiw wüx nipilan, mesajüw mayacüw wüx omeajtsüw marangüw.¹² Nganüy ique Timoteo, ijaw wüx leaw irang, irang najneaj nganandot ngo mayariw iquiaach cos monguich ic. Irang najneaj majawüw meáwan monyar andeac Teat Dios nguineay indeac, mejüiquich nguineay mimonaajneaj, nguineay ijiür lasta nop alinop, nguineay ambeol ic Nangaj Espíritu meyar andeac nej, nguineay irang palúyan najneaj.¹³ Masey nganaw napeay ninguiaj, ique tanaámb iteow Mipoch Teat Dios manguiayiw, iquiajchiw, isajüw nguineay netam marangüw.¹⁴ Ijaw wüx, tanaámb indüüb opech irang leawa landerac wüx imbas nomb nguineay apmerang. Aag ayaj wüx tayacüw owixaw wüx imal ajciwa montangtang monajiüt tiül

monyar andeac Teat Dios, ndoj tatüniw Teat Dios mambeol ic.

¹⁵ Irang aaga najjüt quiaj najneaj, quiaj apmajüic ique tenguijal ijntsop wüx minajiüt Teat Dios. ¹⁶ Ijaw wüx iquiaýan quiaj, y wüx leawa iquiaach. Tanaámb indüüb wiix aag ayaj, cos sitiül atquiaj irang, apmeriow wüx iquiaýan quiaj, y apmewüniw wüx leawa anguiayiw iquiaach.

Nguineay netam merang tiül noic ajlüy mondüüb Teat Cristo

5 Nde melic nop natang ombas naxey, isaj najneaj atnej mesaj miteat. At Jane chingüy ipaj ocueaj atnej mesaj michiig. ² Átan montang ombas montaj isajjüw najneaj atnej mesaj mimüm. At monüx aton isajjüw atnej mesaj michiig, pero nde aleaic mepiüng wüx ombasüw.

³ Imbeol ajcüwa leben omal montaj Jane naleaing landeow minojow nejiw. ⁴ Pero sitiül aljane najtaj leben omal almajiür micual nej tengwüy micual micual nej, nejiw a monguich quiaj ich mambeolüw mimüümüw nejiw atnej tambolalaranüw wüx almapac miteatiw nejiw, cos atquiaj najneaj majaw Teat Dios. ⁵ Nganüy Jane naleaing leben omal najtaj tiül mondüüb Teat Dios sitiül néjan ajlüy, ngo majiür nejinguind, nej naleaing áagan Teat Dios apmayac wüx omeaats matün ocueaj nüt ongwiiüts. ⁶ Pero Jane leben omal ndoj apmajüyjüy marang leaw andiüm, masey almapac, ajlüy atnej nop nan-deow. ⁷ Isajjüw meáwan mondüüb Teat Dios wüx aaga sasaj ic quiaj, cos atquiaj ngome apmeliouia. ⁸ Sitiül aljane ngo mambeol acualaats nej, ngo mambeol moncül aniiüng nej, aag ayaj xeyay ngo majneaj arang, atnej lango mayar Mipoch Teat Dios, lango leaam omeaats guineay apiüng tiül Mipoch Teat Dios.

⁹ Leawa leben omal najtaj lama-jüür er miow (60) mineat nej, y áa-

gan nop minoj nej tajjür, alndom majmel minüt nej wüx noic nawiig mambeolaranüw. ¹⁰ Pero netam majüic nej mbójan arang najneaj. Sitiül najneaj tatangüüch micual nej, sitiül apac omeaats müüch maxood aniiüng nej na-peay miün nipilan; sitiül ajants ole-jiw naapeay miün monyar andeac Teat Cristo; sitiül ajiür lasta mambeol Jane teamongoch ngo majneaj; sitiül ayac omeaats wüx marang meáwan najneaj; quiaj alndom majmel wüx aaga nawiig ocueajiw monleben omal montaj leaw netam mambeolaran.

¹¹ Pero monguich montaj leben omal nde meyac minütiw nejiw wüx aaga nawiig, nganandot marangüw leawa nejiw andiümüw, apmengoch owixaw alinomb. Nots quiaj ngome apmayac omeajtsüw wüx marangüw leaw andiüm Teat Cristo. ¹² Quiaj apmajüriüw nisoet cos ngo marangüw leaw lamapiüngüw apmarangüw. ¹³ At aton nganandot majüyjüyw aniiüng nipilan, ngo marangüw minajüütüw nejiw. Cos ngome áagan arangiüw anch quiaj, ndot mayambüw cuane mandeacndeacüw wüx, masocoj ombeayiw tiül cuajantanej mondeac, mandeacüw leaw ngo metam mandeacüw. ¹⁴ Pares sapiüng meáwan monguich montaj leben omal nandeow minojow nejiw, najneaj sitiül apmengoch owixaw alinomb, majiüriüw micualiw nejiw, majawiw wüx aniiüngüw nejiw. Quiaj nejinguiind ngome apmaxom cuane mandeacndeacüw wüx ombasüw. ¹⁵ Cos almajlüy acas monguich montaj leben omal lambiüjlajow, lamandüjjipi wüx marangüw leaw andiüm Satanás.

¹⁶ Sitiül aljane tiül minipilan Teat Cristo ajiür micoj nej michiig nej leben omal najtaj, nej netam mambeol aaga leben omal quiaj. Ngo majneaj macueat müüch ajcüw noic ajlüy

minipilan Teat Cristo mambeolüw. Cos minipilan Teat Cristo netam mambeolüw ajciüwa lemen omal montaj leaw naleaing no majiüriuw nejinguind.

¹⁷ Ajciüwa montangtang ombas majaüt tiül noicnoic ajlüy minipilan Teat Cristo leaw arangüiw najneaj netam marangüichiw casa, pero netam majntsop wüx marangüichiw casa jane ndoj ombas mandeac wüx y maquiaach Mipoch Teat Dios. ¹⁸ Cos tiül Mipoch Teat Dios apiüng: "Nde meyac minchi-iüts ombeay a boy wüx arang najiüt acuüüch tiüt trigo maw osaab", aw. Atom apiüng: "Nop nerang najiüt netam mangüyaran", aw.

¹⁹ Nde majmel asoet nop natang nena-jütiütl minipilan Teat Cristo, sitiütl ngo majlüy ijpüw arojpüw monjaw leawa tarang. ²⁰ Pero leawa naleaing tanaámb arang ngo majneaj, netam mepaj ocueaj niüng ajlüyaran, cos atquiaj apmimboloj meáwan mondüüb Teat Cristo. ²¹ Sasaj ic wüx minüt Teat Dios, wüx minüt Teat Jesucristo, y wüx ajciüwa nangaj ánge-les, netam meyac wüx imeaaats merang atnej lanasaj ic quiaj. Nde merang nicua-jind sitiütl ngo mejaw naleaing nguineay tajlüy; netam merang meáwan atotow. ²² Nde merang najeñ meyac iwix wüx omal aljane meaach majiür najiüt tiül minipilan Teat Cristo. Netam mejaw naleaing nguineay arang, nganandot ngo majneaj teamarang, quiaj alndom mapiürang najneájan mejaw leaw arang. At netam mejaw wüx iquiáyan quiaj, merang najneájan.

²³ Alinoic sanasaj ic teat Timoteo, cos xowüy iüniün indeow, ngo majneaj tiül imeaaats. Nganüy nde menganeow áagan napac yow; irang misüüig inganeow noic pite vin.

²⁴ Altiütl nipilan ranüy ajüiquichay arang ngo majneaj, masey nganaw ma-jaraw wüx ombasiw leaw arangüiw. Pero altiütl ngo mejüiquichay nganüy,

alinoic nüt apmajüic. ²⁵ Atanquiaj ajlüy aton wüx monrang najneaj, cos altiütl nipilan ajüic arang najneaj nganüy, altiütl nganaw majüic, condom alinoic nüt apmajüic nguineay arang najneaj.

6 Meáwan naison mos najlüiyiw tiül minipilan Teat Cristo netam marangüiw casa neneay nejiw, ngana mitsojaran minüt Teat Dios, tengwüy mitsojaran leaw saquiajchiün icon. ² At sitiütl neneay nejiw nop minipilan Teat Cristo aton, nde mapiüngüw ngo metam marangüiw casa cos nej aton ayar andeac Teat Cristo. Ngwiüy, ich majntsopiw wüx arangüiw najiüt, cos aaga neneay najiüt quiaj nop minipilan Teat Cristo aton; pares netam meijiür aweaag lasta. Atquiaj netam mequiaach wüx, mesajüw wüx meáwan monyar andeac Teat Dios.

Xeyay nembeat leawa teamandüjpüüts

³ Sitiütl aljane aquiaach pálwüx, ngo matnej aaga najneaj Mipoch Miteatiüts Jesucristo, tengwüy ngo matnej aquiaachayoots wüx marangaats leaw andiülm Teat Dios; ⁴ aag ayaj, arangrangüyan wüx, ngo majaw nicuajind. Lamichach wüx cuajantanej andeac, ayacyácan wüx poch. Aaga poch quiaj witiow wüx mondeacndeac wüx ombasarán, monciüy majaw nop alinop, mondeac ngo maleaing wüx alinop, monteots wüx ngo majneaj, ⁵ monyambyamb monciüy cos ayacütw omeajtsüw wüx ngo majneaj, ngo majawüw cuane naleaing. Nejiw apiüngüw alndom maxomüw tomiün wüx leaw andüjpüüts. Nde mequüijpüw ajciüwa nipilan quiaj. ⁶ Naleaing nembeat xeyay leaw andüjpüüts, cos aaga atajcaats creer quiaj üüch mapac omeajtsaats, ngo metam xeyay cuajantanej. ⁷ Cos wüx wijquiatoots ngo majamiünaats nicuajind wüx aaga iüt

cam; at wüx apmandeowaats ngondom majoyiiüts nicuajind. ⁸ Sitiül ajiüraats ombeat üetiüts, apixaats, ich mapac omeajtsaats wüx áagan ayaj. ⁹ Cos sitiül aljane andiüm majiür xeyay, ajan wüx aag ayaj apmalocooch nej. Quiaj apmandiüm marang cuajantanej ngo majneaj para alndom maxom wüx xeyay. Condom apmbiüjlam wüx mayac omeaats wüx marang meáwan ngo majneaj; quiaj apndrom ombas. ¹⁰ Cos sitiül andiüram xeyay tomiün, wüx aag ayaj witiow arangüch meáwan ngo majneaj. Altıül wüx lamarang aag ayaj lamagueat mandüüb leaw andüpüüts. Nejáyan quiaj ayacüy tiül naél, mamongoch ngo majneaj tiül omeaats.

Tan iriümb irang minajiüt Teat Cristo

¹¹ Nganiüy ique Timoteo, tan iriümb irang minajiüt Teat Dios, nde mbiüjlamear wüx merang nicuajind aaga ngo majneaj quiaj; indüüb opech leawa najneaj. Cos netam mendüüb leaw andiüm Teat Dios, nde mecu eat leaw andüpüüts; ijiür lasta nop alinop; ifiüc wüx meáwan cuajantanej; ich majneaj imeaats mejaw jangantanej. ¹² Iyac imeaats wüx mendüüb Teat Cristo atnej meamb wüx apuesta; isap nandand wüx leaw apmüüch mapacaran meáwan nüt. Cos Teat Dios tarriiid ic, ndoj tendeac manguiayiw xeyay nipilan nguineay lameyar andeac Teat Cristo. ¹³ Nganüy sasaj ic wüx minüt Teat Dios, aag teamapacüüch meáwan leaw almajlüy, sasaj ic aton wüx minüt Miteatiiüts Jesucristo, aaga tandemaleaing ngo mimbal wüx taquüuraab mamb niüng ajlüy a gobernador Poncio Pilato. ¹⁴ Wüx minütiw nejiw sasaj ic merang palan leawa lanasaj ic merang, tan iriümb, leaw atüch a nüt mandilil Miteatiiüts

Jesucristo. Nde mengowüüch nicuajind, quiaj nejinguinnd ngondom mayac isoet. ¹⁵ Wüx lamatüch a nüt, quiaj Teat Dios, aaga najlüy wüx meáwan leaw almajlüy, apmüüch mandilil Teat Cristo. Néjan Teat Dios alndom marang cuajantanej. Nej najneajay, nej natangiüy wüx meáwan montangtang monajiüt. ¹⁶ Néjan Teat Dios ngondom mandeow. Nej aciü tiül noic najneajay ran niüng nejinguinnd ngondom matüch. Nejinguinnd nipilan ngondom maxom majaw Teat Dios. Néjan netam marangüch casa, cos nej ajlüy wüx meáwan leaw almajlüy, tanaámb meáwan nüt. Amén.

¹⁷ Isajüw leawa monjiür xeyay wüx iüt cam, ngo metam merangrangayej wüx; isajüw ngo mayaciüw omeajtsüw wüx leaw almajiüriw, cos aaga ajiüriw quiaj acas nüt ajlüy. Isajüw netam mayaciüw omeajtsüw wüx Teat Dios, cos nej alma pac, nej üüch icoots meáwan leawa netam para mapac omeajtsaats. ¹⁸ Isajüw ich marangüw najneaj, ich mayaciüw omeajtsüw wüx mambeolüw jangan tanej, ich müjchiw cuajantanej wüx apmetam, nde marangüw reech. ¹⁹ Pues atquiaj apmujndiwi majiüriw meáwan leaw netam nejiw tiül cielo alinoic nüt, aag ayaj najntsop wüx ajneaj.

Andondoch tasaj Timoteo

²⁰ Teat Timoteo, iyac wüx imeaats irang leawa Teat Dios lamayac tiül iwix merang. Nde meaach nipilan mit sojow imal wüx cuajantanej nanderac, cos ngo membeat nicuajind. Nde meyar nanderac ocueaj nipilan apiüngüw nendüiyiw, pero monwaiich nejiw. ²¹ Altıül lamandüpüpiw ajcüw ayaj, lango mandüpüpiw Teat Cristo.

Tanaámb ich mambeol ic Teat Dios. Amén.

*Amb iwic nanderac tarang
San Pablo miütich Timoteo*

2ª TIMOTEO

Teat Pablo atepeay teat Timoteo

1 Xique Pablo, miapóstol Teat Jesú cristo cos Teat Dios tüüch xic narang minajiüt nej, napiüng nguineay Teat Cristo Jesús andiüm müüch nipilan mapac meáwan nüt niüng ajlüy Teat Dios.
² Xique sarang aaga nawiig cam nüüch ic, xechiig Timoteo, cos xeyay sandiüm ic. Miteatiüts Dios at Miteatiüts Jesú cristo tanaámb mambeolüw ic xeyay, majiürüw ic lasta, müjchiw ic xeyay monajneaj.

Andeac wüx leaw arang Teat Cristo

³ Xique sayaag tiül ximeaats sarang minajiüt Teat Dios najneaj, atnej tarangüw xexejchiw. Süüch gracias Teat Dios wüx ique Timoteo. Ngo ndrom ximeaats ic wüx satün ocueaj Teat Dios masey nüt, masey ongwiiüts.
⁴ Xeyay sandiüm najaw ic para mapac ximeaats, cos meáwan nüt leaaw ximeaats ic nguineay tejiünts wüx tecueatayor.
⁵ At leaaw ximeaats nguineay lameyar andeac Teat Dios, ngome ipíungan. Cos ombas mimüm vida, müüm Loida, at aton mimüm ique, müüm Eunice, tayariw andeac Teat Cristo, condom sajaw atquiaj ique aton.

⁶ Pares sandiüm nasaj ic nde mamong mendiüm aaga najiüt leawa Teat Dios tüüch ic merang wüx tayacas xiwix wüx imal, wüx tatüniüs mambeol ic Teat Dios.
⁷ Cos Teat Dios ngo müüch icoots mimbolaats. Nej ayac icoots mapacaats wüx nej, majiüraats lasta nop alinop, at ngo müüch icoots marangaats leaw andiümaats.
⁸ Nde mexing mendeac wüx Teat Cristo; at nde mexing wüx sal

tiül manchiüç cos minajiüt nej sarang. Naleaing netam meyac wüx imeaats aaga najneaj nanderac wüx Teat Cristo masey memongoch cuajantanej naél, cos Teat Dios apmüüch ic mefüc wüx cuajantanej.
⁹ Teat Dios tawün asoetiiüts, tayamb icoots marangaats leaw andiüm nej. Aag ayaj ngome cos arangaats najneaj, pero cos nej áag andiüm; at cos andiüm majiüquich mimonajneaj nej. Cos wiix nganaw marang a iüt cam, nej lamajaw apmüüch miün Teat Cristo Jesús.
¹⁰ Nganüiy lajüic nguineay andiüm marang Teat Dios wüx tüüch miün Miteatiüts Cristo Jesús mawün asoetiüts. Nej tandrooch ombas aaga nandowaran quiaj, lamüüch icoots mapacaats meáwan nüt. Aag ayaj ngome apndrom ombas, tajüic wüx tayariüts aaga najneaj nanderac wüx Teat Cristo Jesús.

¹¹ Teat Dios tayac xic narang apóstol, nandeac Nangaj Mipoch Nej, naquiaach monaw palpálwüx iüt wüx aaga jayats nanderac wüx Teat Jesucristo.
¹² Masey wüx aag ayaj teanamongoch cuajantanej, pero ngo naxing, cos sajaw Jane sandüüb, at sajaw nej alndom majiür tiül owix nej xenajiüt leawa lanarang, leaw apmajüquich aaga nüt wüx nej alitiic alinomb.

¹³ Tan iriümb iquiaach aaga najneaj poch tenguiay saquiaach. Wüx irang atquiaj netam mejüiquich ijiür xeyay lasta, at tan iriümb netam mersapüy nandand wüx Mipoch Teat Dios, áag lamayariüts cos nóiquian ajlüyiiüts maquijipaats Teat Cristo Jesús.
¹⁴ Iyac wüx imeaats, nde mecueat aaga naleaing poch Teat Dios tüüch ic mequiaach, cos apmambeol ic Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios leaw acüil tiül omeajtsaats.

¹⁵ Lamejaw lamacueatiw xic meáwan monaw tiül iüt Asia, altiül Figelo at Hermógenes.
¹⁶ Satün Teat Dios majiür lasta meáwan acualaats teat Onesí-

foro, cos xeyay tambeol xic. Nej ngo maxing mamb majaw xic, masey sal tiül manchiüc.¹⁷ Cos nej naleaing wüx tapeay tiül cambaj Roma tayambyamb xic, quiaj taxom xic.¹⁸ Ique lamejaw nguineay tambeol icor tiül cambaj Efeso aton. Satün Teat Dios mambeol nej, ma-jiür nej lasta xeyay wüx aaga nüt aliük Teat Cristo.

Irang at ic nop najneaj soldado ocueaj Teat Jesucristo

2 Ique Timoteo, sayaag ijlüy atnej najiür xecual, pares sasaj ic netam mepac wüx Teat Cristo Jesús cos nej teamambeol icoots xeyay.² Aaga poch tenguiay nguineay tandeacas nasajüw xeyay nipilan, atquiaj iquiajchii monxey leaw naleaing lamayariw andeac Teat Dios, cos atquiaj nejiw apndom maquiajchiw nop alinop aton.

3 Ique netam mefüc wüx leaw imongoch wüx indüüb Teat Jesucristo. Irang atnej arang nop najneaj soldado, cos nej aíüc wüx cuajantanej naél.⁴ Nop soldado ngondom marang cuajantanej najiüt tarang nomb, pero netam marang leaw apmapiüng minatang nej.⁵ At aton sitiül nop arang atnej arangüw monpeaxay acuiür, nej ngo müünd nicuajind sitiül ngo matsoj atnej netam.⁶ Aton sitiül nop arang najiüt tiül corrüü, nej ombas alndom maxaing omeaats corrüü leaw aneay nej.⁷ Iyamb imeaats wüx aaga sasaj ic quiaj, ndoj Teat Dios apmüüch ic mejaw meáwan cuane wüx sasaj ic.

8 Ich leaam imeaats wüx Teat Cristo Jesús nguineay tapac tiül mondeow. Aton aaga natang nenajiüt tajlüy tanomb, nenüt David, naleaing mixeech nej. Xique mbójan naquiaach wüx aaga najneaj nanderac quiaj.⁹ Cos sandeac aaga najneaj nanderac wüx Teat Cristo, pares taoelaranas, teanamongoch ngo majneaj tiül manchiüc cam atnej nop

nerang xeyay ngo majneaj. Pero Mipoch Teat Dios niquimas ngondom maoelich.¹⁰ Naleaing xique safüc wüx meáwan aag ayaj, cos atquiaj alndom nambeol leawa lamarriüd nejiw Teat Dios manguiayiw nguineay Teat Cristo Jesús lamawiün nejiw wüx meáwan nisoet, quiaj apmajlüiyi najneajay meáwan nüt.

11 Aag ayaj naleaing nanderac:
Sitiül landeowaats nóiquian maquiüjpaaats Teat Cristo,
quiaj aton apmapacaats maquiüjpaaats;
12 sitiül aiücaats wüx leaw amongochiüts, aton apmaquiüjpaaats Teat Cristo wüx arang natang tiül cielo. Sitiül apmawaijchaats mapiüngaats ngo mandüjpaaits,
nej aton apmapiüng ngo majaw jane icoots.

13 Masey sitiül icoots achiweaats omeajtsaats wüx Teat Dios,
nej tanaámb apmarang leawa lamapiüng,
cos Teat Dios, ḡnguineay alndom ndrom omeaats leaw lamapiüng apmarang?

Irang najneaj wüx minajiüt Teat Cristo

14 Ijchaw leaam omeajtsüw, isajüw wüx minüt Teat Cristo netam macueatiw asajsajayej wüx cuajantanej poch. Cos aag ayaj ngondom mambeol nejiw nicuajind. Naleaing awün ngana ocueaj Jane teamandiüm manguiay Mipoch Teat Dios.¹⁵ Irang najneaj leaw alndom merang, quiaj apmajaw Teat Dios temerang minajiüt nej najneaj. Ndoj ngome apmejiür cuane wüx mexing, cos iquiaach áagan leaw Teat Dios lamapiüng naleaing.¹⁶ Nde mbiüjlamear wüx menguiaynguiay andeacndeacüw nipilan leaw ngo mandiüm Mipoch Teat Dios, cos ngo membeat nicuajind leaw andeacüw. Wüx aag ayaj

witiow arangüw xeyay ngo majneaj. ¹⁷Aaga poch quiaj apmarang xeyay ngo majneaj atnej noic necoy ngo majaw ndej, andüy quiaj teamatexiich. Cos atquiaj arang leaw aquiajchiw Hime-neo y Fileto. ¹⁸Nejiw lango mandeaciw naleaing, cos apiüngüw landoj apacaran tiül mondeow. Atquiaj lamitsojow omal aljane; altiül lango majawiw nguineay apiüng Mipoch Teat Dios. ¹⁹Leawa lamapiüng Teat Dios tiül Nangaj Mipoch Nej, aag ayaj apmajlüy meáwan nüt. Nej lamapiüng: “Xique sajaw jane xi-cueaj xique”, aw. At aton lamapiüng: “Meáwan mondüüb Teat Cristo netam macueat arang ngo majneaj”, aw.

²⁰Tiül nop nadam iüm ngome áagan oro tengwüy plat ajlüy nitajquiay minajiütaran; altiül narangüch xiül, altiül narangüch iüt. Cos ajlüy acas xeyay netam, at ajlüy alacas ngliajantanej to-jiliüm. ²¹Atquiaj icoots ajlüyiiüts ocueaj Teat Cristo, atnej ajciwa nitajquiay minajiütaran quiaj. Cos sitiül macueati-iüts meáwan ngo majneaj, quiaj apmajlüyiiüts atnej ajlüy najneaj nitajquiay minajiütaran; ndoj Teat Cristo apndom marang meáwan najneaj najiüt leaw nej andiüm marang wüx icoots.

²²Ique Timoteo, nde mbiüjlamear wüx mendüüb leaw andiüm monench montix leaw ngo mandüjpiw Teat Cristo. Cos palüyan andiümüw marangüw leaw nejiw andiümüw. Pero ique indüüb opech aaga najneaj teamerang quiaj. At indüüb wüx leaw ijaw naleaing, ijiür lasta nop alinop, ich majneaj imdeaats mejaw jangantanej, iquiüjpüw áagan ajciw leawa naleaing andüjpiw Teat Cristo. ²³Nde meyar ombeayiw mondeacndeac cuajantanej ngo metam, cos wüx aag ayaj witiow wüx xeyay moncüy. ²⁴Nop nerang minajiüt Teat Cristo ngo metam majmel tiül moncüy; naleaing netam majüiiquich mimona-jneaj nej tiül meáwan nipilan. Ne-

tam ndoj ombas maquiaach najneaj, at netam mafüc wüx cuajantanej. ²⁵Netam majiür xeyay monajneaj mawüywüy müüich majneaj omeaats jane najcüy majaw nej, ndot Teat Dios apmüüch nejiw leaam omeajtsiw majawiw cuane naleaing. ²⁶Quiaj apmawiw teowix nimeech leawa lamasap nejiw mayac nejiw wüx marangüw andiüm nej.

Nguineay apmajlüy nipilan wüx laliüc müumb a iüt cam

3 At aton Timoteo, netam mejaw aag agüy, cos wüx landüy wüx apmümb aaga iüt cam, quiaj apmajlüy xeyay naél, xeyay ngo majneaj. ²Apmajlüy nipilan andiümüy nejáyan quiaj, at apmajlüy mondiümüdium tomiün, monlombojchay, monrangrangüy, mondeac ngo majneaj wüx Teat Dios. At apmajlüy nipilan ngo mayariw andeac nateataran, nexiül, ngo marangüw casa nicuajind dios. ³Altiül nadam omeajtsiw, ngo metam nejiw aljane. Ngondom mawüniw wüx omeajtsiw leaw arang alinop. Andeaciw ngo majneaj wüx ombas alinop. Ngo maiüciw wüx leaw nejiw andiümüdium. Ajcüiyiw, ngo majiüriw lasta nejinguind. Itsojayéjan Jane nendiüm marang najneaj. ⁴Apmajlüy monwaiiich masey ajüic ajneaj aweaag. Apmajlüy monrang leaw andiümüw, lango majawiw wüx; ngo marangüw casa nejinguind, lamong wüx alomboochayej. Altıül apmandiümüdium leaw andiümüw, ngome leaw andiüm Teat Dios. ⁵Altiül apmapiüngüw arangüw najneaj, apmajüiiquiwiw atnej mondüüb Teat Cristo nejiw pero arangüwan, ngome naleaing.

Nde mequiüjpüw ajciwa nipilan quiaj. ⁶Cos altiül ajciwa monquiaach quiaj andiümüw majmeliw jangantanej aniüng, maxomüw alngün nechach

najtaj mawaijchaw. Ajcüwa montaj quiaj najeñ apmanguayiw cos xeyay ajiürüw nisoet, arangüw áagan leawa nejiw andiümüw. ⁷ Ajcüwa montaj quiaj andiümüw manguiayiw leaw aquiaach jangantanej; pero masey nop apmaquiaach nejiw leaw naleaing, ngo mayariw. ⁸ Atnej ajcüwa monkay monwüneay, nenütiw Janes y Jambres, leawa tandiümüw mapaliw a Moisés; atnej nganüy aton ajcüwa nipilan quiaj andiümüw mapalpaliw leaw naleaing. Cos nejiw ayacüw wüx omeajtsüw leaw ngo majneaj, pares niquimas ngondom mayariw andeac Teat Cristo. ⁹ Pero nejiw ngondom marangüw leaw andiümüw, cos meáwan nipilan apmajawüw nguineay michachiw, atnej tajaraw nguineay tarangüw ajcüwa ijpüw monkay tanomb wüx tandiümüw mapaliw a Moisés.

Pablo ndójwüx asaj Timoteo nguineay netam marang

¹⁰ Pero ique Timoteo, lamejaw nguineay saquiaach, nguineay sarang. At lamejaw cuane sandiüm narang, ijaw nguineay sandüüb Teat Cristo. Lamejaw nguineay saíic wüx cuajantanej, nguineay sajiür lasta nipilan; at aton ijaw ngo nacueat masey samongoch cuajantanej. ¹¹ Lamejaw nguineay tamongochiüs tiül ajcüwa cambaj Antioquía, Iconio, Listra, nguineay tamongochiüs ngo majneaj quiaj. Masey, cos Teat Cristo tawün xic tiül meáwan aag ayaj. ¹² Icootsa ajawaats naleaing meáwan leawa nendiüm marang najneaj apmamongoch xeyay moncüy, cos andüüb Teat Cristo Jesú. ¹³ Pero nipilan monrang ngo majneaj, y monwaich apmarangüw más xeyay ngo majneaj, apmewaijchaw, at apmawaiicharanüw.

¹⁴ Nganüy ique Timoteo, tan iriümb indüüb leawa terquajchay wüx, cos

lamejaw aag ayaj naleaing; at ijaw jane taquiaach ic. ¹⁵ Cos nde wüx iliün mepateay terquajchay wüx Nangaj Mipoch Teat Dios. Wüx aag ayaj ijaw nguineay alndom mendüüb Teat Cristo Jesú, y nej apmawün ic wüx meáwan nisoet. ¹⁶ Meáwan Nangaj Mipoch Teat Dios, aag ayaj taw naleaing atnej Teat Dios tandiüm. Apmambeol wüx apmaquiajchich, apmiüüch mayaag aljane cuane teamarang, apmambeol marangüch palan, apmatib ocueajich cuane najneaj marangüch. ¹⁷ Atquiaj nopnop nendüüb Teat Dios apmajüür palan leawa netam, quiaj apndom marang meáwan najneaj leawa Teat Dios apmüüch nej marang.

Iquiajchiw Mipoch Teat Dios

4 Nganüy Timoteo, sasaj ic wüx minüt Teat Dios y wüx minüt Teat Jesucristo, aag aliüc majaw wüx asoetiw Jane almapac y Jane landeow. Nej wüx aliüc alinomb apmajlüy natang nenajiüt wüx micambaj nej. ² Nganüy netam mendeac aaga najneaj nanderac leaw apiüng tiül Mipoch Teat Dios. Isajüw wüixan andiümüw manguiayiw, aton masey ngo mandiümüw manguiayiw. Pero naleaing netam meyamb nguineay mesajüw, ipaj ocueajiw, isajüw najneájan wüx iquiajchiw. ³ Cos aliüc miün nüt wüx ngome apmandiümüw manguiayiw maquiaacharanüw wüx leawa naleaing, palüyan apmandiümüw manguiayiw leawa najneaj manguiayiw. At apmayambyambüw Jane maquiaach nejiw leawa andiümüw manguiayiw. ⁴ Ngome apmijüchii olajcüw manguiayiw leawa naleaing; ngwüy, apmandiümüw mandüjpiw leawa ngo maleaing. ⁵ Pero ique Timoteo, netam meyamb imeaaats wüx leaw irang. Netam mefüç wüx leaw apmemongoch. Tanaámb isajüw nipilan wüx aaga najneaj nanderac nguineay alndom

maw nisoet. Irang palan leawa netam marang nop minerang minajiüt Teat Cristo.

⁶Laliüt mambiyaw xic atnej arangüch wüx nichech; laliüt matüch a nüt nacueat icon. ⁷Xique lasatsoj xeyay, lanarang najneaj leaw alndom narang. Lanambich xenajiüt, tanaámb teanayac ximeaats wüx Teat Cristo. ⁸Apmapac ximeaats xeyay, cos wüx aaga nüt aliiüt, sanüünd noic corona cos tarangas najneaj. Aag ayaj apmütüch xic Teat Cristo wüx aliüt majaw wüxasoetaran, cos nej najneaj arang. Ngome xíquian quiaj sanüünd, at aton apmütünd meáwan leaw andiumüw Teat Cristo, leaw teamacül nej wüx aliüt alinomb.

Pablo asaj Timoteo alacas poch

⁹Irang leaw alndom sitiüt mewiün mejaw xic najen. ¹⁰Teat Demas lamacueat xic, cos nej andium atnej andium meáwan nipilan. Nganiüy laámb andüy tiül cambaj Tesalónica. Teat Crescente ngo majlüy, tamb tiül iüt Galacia. Ata teat Tito ngo majlüy, tamb tiül iüt Dalmacia. ¹¹Áagan teat Lucas alnaquiiüb. Nganiüy iyamb teat Marcos meequiiüb miün wüx iliüt, cos nej aton alndom mambeol xic wüx aaga najiüt sarang. ¹²At teat Tíquico aton lanasaj mamb andüy tiül cambaj Efeso. ¹³Wüx iliüt Timoteo, ijamiün aaga capot tacueatiüs tiül cambaj Troas aniiüng teat Carpo. Átan ijamiün xelibros, at xenawig aton cos xeyay atam xic.

¹⁴Tamongochiüs xeyay ngo majneaj teowix Alejandro, aaga nerang manchiüt. Teat Dios apmapalüch ombas

leawa tarang wüx ximbas. ¹⁵Ique aton netam mejaw wüx nej, cos nej nómbar ngo mandiüm leaw aquiajchiiüts.

¹⁶Wüx ombas mayaciüw xic tiül jostis napiüng cuane tarangas, nejinguind ngo mambeol xic, meáwan tacueatiw xic. Malüy Teat Dios ngo mayac nej asoetiw wüx aag ayaj. ¹⁷Pero naleaing Teat Cristo almaquiiüb xic mambeol xic müüch xic nandeac palan nguineay nej alndom mawün wüx asoet nipilan. Quiaj tanguiayiw meáwan nipilan ngome judío. Tayajcas atnej ajlüy namb teombeay nop león; pero atanquiaj tawas wüx, taton ngo marangiüw wüx ximbas nicuajind. ¹⁸Átan Teat Cristo apmawün xic tiül meáwan ngo majneaj leaw aliüt miün apmajlüy; y sajaw apmaquiiüb xic namb niüng ajlüy nej tiül cielo. Nej najneajay ajlüy meáwan nüt. ¡Amén!

Ndójwüx atepeay

¹⁹Sandiüm metepeay müüm Priscila at teat Aquila, aton meáwan leaw alaniüng teat Onesíforo. ²⁰Teat Erasto tacúlan tiül cambaj Corinto; pero teat Trófimo tacueatiüs tiül cambaj Mileto, cos niün andeow. ²¹Irang nguineay alndom mewiün wüx nganaw maquind. Aton atepeayiw ic meáwan minipilan Teat Cristo monaw ningüy, nop teat Eubulo, alinop teat Pudente, alinop teat Lino, alinop müüm Claudia.

²²Miteatiiüts Jesucristo tanaámb maquiiüb ic; at Teat Dios tanaámb müüch icon mimonajneaj nej meawarónan. ¡Amén!

Poch tarang San Pablo müüich Tito

TITO

Teat Pablo atepeay teat Tito

1 Xique Pablo nerangas minajíüt Teat Dios, at miapóstol Teat Jesucristo xic. Xique tijndiüs niün nasajuw mayeri wipoch Teat Cristo leaw lamarriüd nejiw Teat Dios; nüjchiw maxomüw omeajtsüw wüx aaga naleaing nanderac leaw andijpiiüts, cos aag ayaj üüch marangüch leaw andiüm Teat Dios.² Xique sarang meáwan aag ayaj para majawüw wüx aaga leawa teamacüliüts, aag ayaj mapacaats meáwan nüt. Cos aag ayaj nde wix nganaw majlüy a iüt cam Teat Dios lamapiüng apmüüch; nej ngondom mawaich.³ Nganüy cos lamatiüch a nüt, Teat Dios aaga newün icoots wüx, lamüüch xic nüüch manguiyaran aaga najneaj nanderac wüx Teat Jesucristo.⁴ Aaga nawiig cam sarang nüüch ic teat Tito, cos sayaag naleaing ique atnej xecual ic, cos ayariür andeac Teat Cristo. Miteatiüts Dios at Teat Jesucristo newün icoots wüx, mambeol ic, müüch ic xeyay monajneaj, at mejiür monapacüy wüx Mipoch Teat Dios.

Leaw tarang teat Tito tiül Creta

⁵ Ique lamejaw neol tacueatiüs ic tiül aaga iüt tiül ndec nenüt Creta, cos tacueatiüs ic mendondoch leaw nganaw mümb majlüy, at meyac montangtang ombas monajíüt tiül monyar andeac Teat Cristo tiül meáwan noicnoic cambaj, atnej tasajas ic merang.⁶ Pero naleaing iyac leaw ijaw nerang najneaj, leaw ajiür nop minjtaj nej, at micual nej aton andijpiw Teat Cristo, ngo manderac wüx ombastiw nejiw mapiürang nejiw arangüw leaw andiümüw, ngo ma jiürüw nepaj nej ocueajiw.⁷ Jane natang

nenajíüt tiül mondüüb Teat Cristo netam marang najneaj, cos minerang minajíüt Teat Dios nej. Ngondom marang andíüman nej, ngome najen ajcüy, ngome nangün, ngome neyambyamb moncüy, ngome newaiich maxomxom tomiün.⁸ Pero nej netam majüüquich naleaing apac omeaats majaw jangantanej wüx apeay majaw nej. At netam majiür monajneaj, nop nexom omeaats, nerang najneaj, neech omeaats marang leaw andiüm Teat Dios, nop nerang leaw ayaag tiül omeaats aag ayaj najneaj, ngome leaw andíüman nej.⁹ Netam nop leaw nendüüb wüx aaga naleaing nanderac leawa taquiaacharan wüx, para alndom mambeol jangantanej maxom omeaats wüx Mipoch Teat Dios, y müüch mapal ombeay Jane nepiüng aag ayaj ngo maleaing.

¹⁰ Cos almajlüy xeyay nipilan ngo mayariw wüx ajpjaj ocueajiw, nelomboochayej wüx andeacüw, monwaiich. Leaw najntsop wüx arangüw atquiaj, ajcüw ayaj judíos monpiüng netam aaga circuncisión.¹¹ Meáwan ajcüw ayaj netam majpal ombeayiw, cos üjchiw machiweaw omeajtsüw moncül tiül nden niüng ajmeliw. Aquiajchiw leaw ngo maleaing para maxomüw wüx alngün tomiün.

¹² Atnej tanomb tapiüng nop naw tiül nejiw, tandeac wüx ombasiw micual miíüt nej. Tapiüng: "Monaw Creta monwaiich nejiw, napatiw, rombüy, aton neanchiw", aw.¹³ Aaga nanderac quiaj naleaing. Pares netam nepaj ocueajiw para marangüw najneaj, majüüquich naleaing ayariw andeac Teat Cristo.¹⁴ Isajüw nde müjchiw olajcüw manguiayiw mayariw leaw andeacndeacüw nipilan judío, at leawa nipilan apiüngüw netam marangüch, cos ajcüwa nipilan quiaj ngo mandijipi leaw naleaing.

¹⁵ Ajcüwa monyac omeaats wüx leawa najneaj, meáwan cuajantanej leaw al-

majlüy, najneaj majawüw. Pero jane ngo mayariw andeac Teat Dios, jane monyac omeaats wüx leaw ngo majneaj, nejiw ayajcüw ngo majlüy nicuajind najneaj; cos xeyay ngo majneaj alwüx omeajtsiw nejiw, lango mayajcüw cuane najneaj.¹⁶ Nejiw apiüngüw andüjpiw Teat Dios, pero naleaing ombeayíwan; cos wüx meáwan aaga arangüw quiaj, ajüiquichaw ngome áag teamarangüw. Xowiy micoraje omeajtsüw, ngo marangüw leaw asoiquiw, at ngondom marangüw nicuajind najneaj.

Najneaj naquiajchich wüx Mipoch Dios

2 Nganüy ique teat Tito, netam mequiaach leawa naleaing wüx Mipoch Teat Dios. ² Isajüw montang ombas monxey ich mesapayej wüx, nde mamongochiw wüx leaw arangüw, ich marangüw palaniy najneaj. Isajüw mayacüw wüx omeajtsiw mayariw áagan naleaing, majiürrüw lasta jangantanej, maiüctüw wüx cuajantanej netam mamongochiw. ³ At montang ombas montaj aton isajüw marangüw áagan najneaj leaw andiüm Teat Dios. Isajüw nde mandeacndeactüw leaw ngo metam. Nde mangüniw. Nejiw netam majüiquichaw nguineay netam marangüch najneaj, ⁴ cos atquiaj alndom maquiajchiw monguich montaj nguineay netam majneaj ajlüiyiw maquiüpüw minojow nejiw, at majiürrüw lasta micualüw nejiw. ⁵ Isajüw mayambüw omeajtsiw wüx leawa netam, nde majüyüiyi. Netam majawüw cuane netam marangüw aniüngüw nejiw. At majüiquichaw ajneaj omeajtsiw marangüw leaw apiüng minojow nejiw, ngana manderac ngo majneaj wüx Mipoch Teat Dios cos nejiw ngo marangüw atnej netam.

⁶ At monench aton ipaj ocueajiw marangüw leaw netam marangüw.

⁷ Ique teat Tito, ijüiquich majawüw nguineay irang najneaj wüx meáwan cuajantanej. At wüx iquiaach, iquiaach najneaj, nde mertsoj. ⁸ Indeac leaw netam, quiaj nejinguiind ngondom maxom alngün ngo majneaj wüx iquiaach. Atquiaj apmaxinguiaw ajcüwa monciy majaw icoots, cos ngome apmaxomüw mandeacüw ngo majneaj wüx ombasaats.

⁹ Ipaj ocueajiw ajcüwa njonüw monrang najiüt, marangüw leaw andiüm neneay nejiw. Ich marangüw najneaj, nde mangochiw ombeay. ¹⁰ Isajüw nde menejtiw; netam marangüw najneaj wüx cuajantanej, cos atquiaj apmandeactüw meáwan nipilan xeyay najneaj wüx aaga najneaj nanderac wüx Teat Dios, áag newün icoots wüx.

¹¹ Nganüy Teat Dios lamajüiquich mimonaajnej nej, cos andiüm mawün wüx asoet meáwan nipilan. ¹² Aag ayaj ütch icoots majawaats netam macueatiiüts nómban leawa Teat Dios ngo mandiüm, meáwan ngo majneaj leaw andiüm nipilan wüx aaga iüt cam. Netam mayacaats omeajtsaats marangaats najneaj, nde mamongochiiüts wüx leaw arangaats; netam majlüyiiüts atnej andiüm Teat Dios. ¹³ At ütch icoots majawaats nguineay mapac omeajtsaats macüliüts aaga najneajay teamandiiümaats majawaats. Xeyay najneajay apmajlüy wüx apmandilil Teat Cristo Jesú, cos nej Midiosaats newün icoots wüx. ¹⁴ Nej teyacüy nejáyan quiaj teowixaw monajiüt mandeow ingow andeowaats icootsa, mawün icoots tiül meáwan ngo majneaj. Nej andiüm mambeol icoots majlüyiiüts noic najneaj cambaj ocueaj nej, mandiümaats marangaats áagan najneaj.

¹⁵ Meáwan aag ayaj indeac, iquiajchiw wüx, ipaj ocueajiw atnej arang nop nejniüt. Nde merang leaw ajüic ngo ma-

jneaj, ngana mapiüngüw ngo mertam tiül minajiüt Teat Dios.

Leaw netam marangüw mondüüb Teat Jesús

3 Iich leaam omeajtsüw netam marangüw leaw apiüngüw montangtang monajiüt, at chingüy monajiüt tiül cambaj, mandiumüw mambeolüw wüx cuajantanej najneaj najiüt leawa netam. ² Isajüw nde mandeacüw ngo majneaj wüx ombas aljane, nde mayambyambüw moncüy, netam maiündüw wüx cuajantanej, majüiquichaw ajiürüw monajneaj wüx andeacüw maquiüjpüw meáwan nipilan.

³ Cos icootsa nomb aton tajlüiyiiüts atnej nop nexiüt ngo manguiay nanderac, ngo marangaats leaw andium Teat Dios. Ndrotoots tandüjpüüts leaw ngo majneaj, tarangaats leaw andiümaats. Ngo majneaj majawaats alinop nejiür cuajantanej. At tajciýaran jarawaats, tajcüyiiüts majawaats nop alinop. ⁴ Pero naleaing wüx Teat Dios, aaga newün icoots wüx, tajüiquich andium icoots at tüüch meáwan nipilan mimonajneaj nej, ⁵ cos tawün icoots wüx asoetiiüts. Naleaing aag ayaj ngome ajan arangaats najneaj, aag ayaj tarang cos xeyay ajiür icoots lasta, tawün icoots wüx asoetiiüts, majlüiyiiüts nerixixay. Nganüy ajlüiyiiüts atnej jayats wijquiamoots, awiquiach icoots Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios. ⁶ Pares ngo macueat müüch icoots Nangaj Miespíritu nej, cos ambeol icoots Teat Jesucristo, aaga newün icoots wüx. ⁷ Cos nej lamarang aaga xeyay najneaj quiaj wüx ombasaats, nganüy ajlüiyiiüts atnej nömban ngo marangaats ngo majneaj. Pares nganüy tenguijal macülliüts leaw Teat Dios apmüüch icoots, aag ayaj mapacaats meáwan nüt tiül cielo.

⁸ Meáwan aag ayaj naleaing, sandiüm mepac wüx mequajchiw wüx, cos atquaj alndom meáwan monyar andeac Teat Dios mayactüw wüx omeajtsüw marangüw najneaj. Cos aag ayaj najneaj, y apmambeol meáwan nipilan. ⁹ Naleaing nde mejmel tiül cuajantanej mondeac leaw ngo metam. Nde meyambyamb mendeac wüx leawa tarangüw mixejchiün nde tanomb, nde mejmel tiül monciyi. At nde mendeacndeac mejcüy anaag aljane wüx aaga poch tüünd Moisés, cos aag ayaj ngo mambeol wüx nicuajind, ngo majiür ümb.

¹⁰ Sitiüt aljane ayac naél tiül monyar andeac Teat Cristo, netam mepaj ocueaj nomb ijmbüw. Pero naleaing sitiüt ngo mayar indeac, icueatiün, nde mequüijpan. ¹¹ Cos quiaj lamejaw aaga nipilan quiaj lamitsoj nej omal, lamanot nej marang ngo majneaj, nejáyan quiaj ayacüy tiüt naél.

Teat Pablo asaj teat Tito alacas poch

¹² Wüx sanüüich mamb niüng ijlüy teat Artemas tengwüy teat Tíquico, iyamb nguineay alndom meamb mejaw xic tiül cambaj Nicópolis, cos lanapiüng quiaj sanamongoch nüt wüx apmaquind.

¹³ Iyamb aton nguineay membeol teat Zenas, aaga nendiy wüx nguineay amb apiüng aaga ley. At teat Apolos aton imbeol, meajchiw meáwan leawa netam nejiw tiül tiiüd. ¹⁴ Cos atquaj meáwan monyar andeac Teat Cristo alndom mequiaachayej wüx marangüw cuajantanej najneaj, mambeolüw jangantanen leaw ngo majiür. Atquaj apmajüiquichaw arangüw najneaj.

Andondoch atepeay

¹⁵ Meáwan leawa almajlüiyiw ningüy naquüijpüw atepeayiw ic. Aton sandiüm metepeayiw tam ninguij alacas leaw almajlüiyiiüts nöiquian wüx minüt Teat

Cristo. Teat Dios mambeol icon tamtám-
ban. Amén.

*Poch leawa tarang San
Pablo müüich Filemón*

FILEMN

Pablo y Timoteo atepeayiw Filemón

1 Xique Pablo, nayacuchiüs tiül manchiüc ajcan sarang minajiüt Teat Jesucristo. Xique sarang aaga poch wüx nawiig cam naquiiüb teat Timoteo, natepeayiün ic teat Filemón, cos noic nej najiüt arangaats. ² At satepeayiün meáwan monyar andeac Teat Cristo leaw mbichmeaw canchiüjow iniüng. Átan satepeayiün müüm Apia. At teat Arquipo, áag nerang najneaj soldado wüx minajiüt Teat Jesucristo maquiüjpaa. ³ Tambtámban ijlüyiün, nejnejíünan, at sandiüm mejiúran monapacüy ocueaj Miteatiiüts Dios y Miteatiiüts Jesucristo.

Filemón andüüb Teat Cristo

⁴ Xique wüx sataag orar süüch gracias Teat Dios wüx ique teat Filemón, ngondrom ximeaats ic. ⁵ Cos lananguiay anderac wüx ique nguineay ajüic iyar andeac Teat Jesús, nguineay indiüüm meáwan mondüüb Teat Jesús. ⁶ Satin ocueaj Teat Dios mambeol meáwan leaw lamembeoliw mayariw andeac Teat Dios, majawüw meáwan aaga najneaj leaw Teat Dios üüch icoots wüx Teat Cristo Jesús. ⁷ Teat, xeyay ajneaj nayaag, üüch mapac ximeaats wüx sanguay nguineay indiümüw, at lameaach mapac omeajtsiw meáwan mondüüb Teat Cristo.

Pablo atün majneaj majaraw a Onésimo

⁸ Masey nop apóstol ocueaj Teat Cristo xic, pares alndom nasaj ic nguineay netam merang, ⁹ pero nganüy sandiüm

natiün icueaj wüx mimonajneaj Teat Dios. Xique Pablo nop xic natang ombas, nganüy sal tiül manchiüc cos sarang minajiüt Teat Jesucristo. ¹⁰ Sandiüm natiün icueaj majneaj mejaw teat Onésimo, cos nej ajlüy atnej najiür xecual ningüy tiül manchiüc, cos xique tasajas nej wüx Teat Cristo.

¹¹ Naleaing nej ninguinüt ngo metam ic; pero nganiüy nej xeyay netam icor cos alndom mambeol ic, at alndom mambeol xic aton. ¹² Nganüy sanüüich mamb majaw ic alinomb. Ich mapac imeaats, ingoch atnej mengoch xic. ¹³ Masey tandiümas macül ningüy naquiiüb mambeol xic ingow imbeol xic wüxan sajliüy tiül aaga manchiüc cam, niüng sandeac wüx aaga najneaj nanderac wüx Teat Cristo. ¹⁴ Pero ngo nandiüm narang nicuajind xiquiáyan quiaj; netam natiün icueaj mesaj xic. Cos xique ngo nandiüm meaach Onésimo macül ningüy ajcan sasaj ic; xique sandiüm merang conimeaats, ngome cos netam merang. ¹⁵ Cos, ¿jonde ngwüy naleaingue? teat Onésimo taw niüng ijlüy acásan nüt, nganüy alndom mandilil niüng ijlüy macül quiaj nómban. ¹⁶ Nganüy lango majlüy atnej nop najon nerang najiüt, nej nganüy ajntsop wüx atam, ngo matow nej ambeat nop najon nerang najiüt, cos nej ajlüy atnej nop micoj michiig wüx Teat Cristo. Sitiül xique sandiüm nej, ique alwüx netam mendium cos apmambeol ic wüx minajiüt, at aton cos ajlüyiiüts noic nej wüx minajiüt Teat Dios.

¹⁷ Pares sapiüng sitiül iyaag ajlüy-iür amigos, sandiüm mengoch nej atnej mengoch xic. ¹⁸ Sitiül aleaic lamarang wüx imbas, tengwüy aleaic ajüch ic, iyac atnej xique alnajüch ic. ¹⁹ Xique sarang aag agüy naag xiwit napiüng xic sanangüy meáwan. Pero sapiüng ngo metam nütüch leaam imeaats nguineay tambeolas ic, pares ijüch xic aton.

²⁰ Nganüy xechiig, sandium meaach mapac ximeaats merang leaw sasaj ic quiaj, cos andüjpiiüts Teat Cristo.

²¹ Xique sayaag apmerang leawa sapiüng, pares tarangas aaga nawiig cam nüüch ic, cos sajaw apmeyac wüx alquiriw leawa satün. ²² Satün icueaj aton teat, meyamb niüng sanaxood, cos sapiüng Teat Dios apmüüch icon leaw itüniin ocueaj, apmambeol xic namb najaw icon.

Andondoch atepeay

²³ Nganiiy atepeay ic teat Epafras, áag saquiiüb ningüy tiül manchiüic, cos

arang minajiüt Teat Cristo Jesús aton.

²⁴ Átan atepeayiw ic teat Marcos, teat Aristarco, teat Demas, at teat Lucas. Nejiw ajlüyiw ningüy aton, ambeolüw xic wüx aaga najiüt sarang.

²⁵ Miteatiiüts Jesucristo mambeol icon, müüch majlüy tiül imeajtsan mimonajneaj nej, tambtámban. Amén.

*Tarangüch wüx nawiig aaga nanderac
cam mijndiw nipilan judío*

HEBREOS

Teat Dios tandeac wüx Teat Cristo

1 Teat Dios tanomb tandeac xeyay, tayamb nguineay masaj mondeac andeac nej (profetas) nguineay alndom masajüw mixejchiiüts palpálwüx poch leaw andiüm masaj nejiw. **2** Nganüy wüx aaga nüt cam Teat Dios tüüch miün Micual Nej mandeac masaj icoots. Tüüch Micual Nej marang meáwan ocas, nüt, at a iüt cam; ndoj tacueat teowix nej meáwan leaw almajlüy. **3** Micual nej ajlüy najneajay, atanej Teat Dios cos Dios nej aton; cuajantanej alndom marang. Wüx áagan andeac nej teamajür meáwan leaw tarang, ngo ndrom ombas nicuajind. Wüx landoj mawün meáwan asoetiiüts, quiaj tamb andiüy cawüx tiül cielo chetem amb wüx miác Teat Dios.

Micual Teat Dios natang, ángeles chingüiyiw

4 Micual Teat Dios natang, nganüy meáwan ángeles chingüiyiw, ngo matüchiw. Minüt nej micual Teat Dios nembeat xeyay. **5** Cos Teat Dios ngo masaj nejinguind ángel:
Ique Xecual ic;
nganüy lanajüiiquich xique miteat, aj.
At ngo mandeac wüx nejinguind ángel:
Xique sanajlüy miteat nej,
nej apmajlüy xecual, aj.

6 Pero wiix Teat Dios tüüch miün anopúyan Micual nej ningüy wüx a iüt cam, quiaj tasaj meáwan miángelos nej: Irangan nej casa, aj.

7 Teat Dios tandeac wüx miángelos nej wüx tapiüng:
Tarangasüw majlüiyiw atnej nepepep,

aton tarangas majlüiyiw atnej oniw biümb, aw.

8 Pero wüx Teat Dios tandeac wüx Micual Nej, tapiüng:

Ique Dios, apchetemear wüx aaga na-jneajay chetejeran wüx meáwan nüt;

apmejlüy wüx meáwan leaw almajlüy.

Ique najneajay apmejaw wüx cuajan-tanej wüx apmeyer minajiüt.

9 Ique palüy indiüm leawa najneaj, ijcüy mejaw meáwan leawa ngo majneaj; pares Teat Dios, aaga naleaing Midios, lamüüch ic mapac imeaats mejlüy natang,

mejntsop wüx iquiüjpüw, aw.

10 Aton Teat Dios tasaj Micual Nej:

Teat, ique ombas terang a iüt cam wüx nganaw majlüy nicuajind,

Terang nüt, caaw, at ocas naag iwix.

11 Meáwan ajcüw ayaj apndrom ombas, pero ique tan ijlüy ngo ndrom imbas.

Ajcüw ayaj apmataxeyiw atnej noic napixeran;

12 ajcüw ayaj apmembüü melox ninguiün atnej ngarrats napixeran, apmengowüüch majlüy jayats.

Pero ique tan iriümb meáwan nüt, mineat ngondom mümb, aj.

13 Teat Dios ngo masaj nejinguind ángel:

Cheter ningüy wüx xeác, leaw sanayac meáwan moncüy majaw ic majmiüciüw tileaj, maj.

14 Pero meáwan ángeles mimorang minajiüt Teat Dios, tüjndiw miünüw mam-beoliüw nipilan leaw apmawiüw wüx asoetiw nejiw.

Aaga leaw tawün icoots wüx, nembeat xeyay

2 Pares nganüy netam mayacaats wüx omeajtsaats leawa lamanguayiiüts, nganandot macueatiiüts mandüpüüts.

2 Cos sitiül aljane ngo marang aaga nembeat poch leaw nomb Teat Dios

tüüch mandeaciüw miángelos nej, sitiül Jane ayaag ngo metam marangüch palan aaga poch quiaj, nej apmüünd mamongochiw xeyay ngo majneaj.³ ¡Cuantemás icoots nganüy apmamongochiiüts xeyay ngo majneaj sitiül ngo mayacaats wüx omeajtsaats aaga najneajay leawa tarang Teat Cristo para mawün icoots wüx meáwan asoetiiüts! Aag ayaj Teat Jesús ombas mandeac nguineay apmarang, condom ajcüwa leawa tanguiayiw andeac nej tajawiüw aag ayaj naleaing, ndoj tasajüw icoots.⁴ Teat Dios aton tajüiquich aag ayaj naleaing, cos tüüch majaraw cuajantanej; tüüch apóstoles ndom ombasiüw marangüw xeyay cuajantanej ateócan. Tambeol nejiw Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios cos tüüch ndom marangüw cuajantanej na-jiüt leaw andiüm nej.

Jesucristo tajlüy atnej nipilan

⁵ Teat Dios ngome apmayac ángeles majluiyw wüx a iüt cam alinoic nüt wüx apmarang aaga jayats iüt leawa teamandeacaats wüx.⁶ Tiül aaga ajlüyay Mipoch Teat Dios aljane tapiüng:
¿Cuane nej nipilan ndom leaam imelaats wüxe?

¿Neol indiüm membeol micual nipilana?⁷ Ique Teat Dios, acásan nüt teyac nipilan majlüy chingüy, pero teyac ángeles majluiyw natang.

Condom teaach nipilan majlüy natang wüx a iüt cam, marangüch casa; teaach majlüy wüx meáwan leaw lamerang;

⁸ lango majlüy nicuajind leaw ngo meyac majlüy teoleaj nej, aw.

Teaach nipilan majlüy wüx meáwan leaw almajlüy, nicuajind ngo majlüy leaw ngondom majlüy wüx. Pero nganaw majawaats nipilan majlüyiw wüx meáwan leaw almajlüy.⁹ Pero ajawaats Teat Jesús, acas nüt tajlüy chingüy, wüx ángeles tajlüyiw natang.

Condom Teat Jesús tajlüy natang, marangüch casa; cos Teat Dios tandiüm müüch nej mamongoch xeyay ngo majneaj wüx tandemaw mawün wüx asoet meáwan nipilan.

¹⁰ Cos Teat Dios tarang meáwan leaw almajlüy, nganüy netam marangüch meáwan leaw andiüm nej. Nej andiüm xeyay micual nej mambüw tiül cielo, áag tüüch Teat Jesús mamongoch xeyay ngo majneaj. Nej tarang palan leaw andiüm Teat Dios, cos atquiaj alndom mawün nejiw wüx asoetiwi.¹¹ Teat Jesús tapaj nipilan majluiyw ocueaj nej, aton ajcüw leawa tajpaj majluiyw nóiquian, cos nop miteatiw; pares Micual Teat Dios ngo maxing masajüw micojow michijquiaw nej.¹² Cos nomb tapiüng:

Sanasajüw xecojow xechijquiaw Jane ic Teat Dios.

Niüng canchijüjow, quiaj sanataag cantar najneajay wüx ique, aw.

¹³ Aton tapiüng:
Xique sanayac ximeaats wüx nej, aw.
Alinomb tapiüng:
Jogüy xic, salnaquijüjpiüw meáwan xecualüw leaw Teat Dios lamüüch xic, aw.

¹⁴ Cos nacualaran ajiürüw quiej, ajiürüw cuerpo, Teat Jesús aton tajiür cuerpo, at tajiür quiej cos nipilan newiquiach nej. Nej tandemaw para mandrooch ombas aaga minatangiüw nimeech nasaic diablo, cos nej neyac mandeowaran tiül nipilan.¹⁵ Teat Jesús tandemaw mawün imbol mandeowüw nipilan, cos meáwan nüt nipilan imboloj mandeowüw.¹⁶ Aag agüy naleaing, cos Teat Cristo ngome tiün mambeol ángeles, tiün mambeol acualaats Abraham.¹⁷ Pares Teat Jesús tiün majlüy nipilan nej, mayaag atnej ayaag nipilan, cos atquiaj alndom marang najneaj natang miteaats leaw ajiür lasta nipilan wüx arang leaw Teat Dios tüüch nej marang. Teat Jesús

nejay tarang nichech, mawün wüx asoetiw niplan.¹⁸ Cos nej tamongoch xeyay ngo majneaj, tayacüch wüx naél. Pares nganüy alndom mambeol leaw teayacüch wüx majiür naél.

Teat Jesús natang, Moisés chingüy

3 Xecojow xechijquiaw, Teat Dios lamawün isoetiün, lamapaj icon mendüipiün nej; nganiüy ich leaam imeajtsan wüx Teat Cristo Jesús, cos Teat Dios tüüch nej miün marang minatang miteaats ocueajiiüts.² Nej tarang meáwan palan leawa tüüch nej Teat Dios marang, atnej tarang tanomb teat Moisés wüx tarang minajiüt Teat Dios, cos nej aton tarang palan tiül minipilan Teat Dios.³ Nganiüy Teat Jesús xeyay netam marangüch casa, ngo matnej teat Moisés, cos atnej nop nerang iüm más netam ajlüy, ngo matnej aaga iüm leawa tarang.⁴ Cos meáwan iüm arang nej niplan, pero leawa nerang meáwan leaw almajlüy, aag ayaj Teat Dios.⁵ Naleaing teat Moisés tarang najneaj tiül meáwan monrang minajiüt Teat Dios. Meáwan najiüt leaw tarang, aag ayaj apiüng wüx leaw aliüc miün apmanderac alinoic nüt.⁶ Pero Teat Cristo ajlüy wüx minipilan Teat Dios atnej nop natang nacualaran ajlüy wüx aniüng nej. Aaga aniüng nej quiaj apiüng wüx icootsa. Netam tanaámb mandüipiüts, aton macüiliüts nde apac omeajtsaats leawa Teat Dios lamapiüng aliüc miün apmajlüy.

Wüx axojtüw minipilan Teat Dios

⁷ Pares netam manguiayiiüts leaw apiüng Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios, cos apiüng:
Nganüy sitiül inguiayiün andeac Teat Dios,

⁸ nde merangan adam imeajtsan matnej tarangüw tanomb mixejchiün,

cos nejiw ngo mayariw andeac Teat Dios, tüjchiw majcüy wüx aliw tiül wajchiüc.

⁹ Nejiw tüjchiw xic najcüy xeyay, masey tajawüw nguineay tambeolasüw tiül ic miow (40) neat.

¹⁰ Wüx aag ayaj tajcüyiüs najawüw ajcüwa niplan quiaj, tapiüngas: "Mbójan ndroj omeajtsüw xic,

ngo mayaciüw wüx omeajtsüw marangüw leaw sandiüm", saw.

¹¹ Pares tajcüyiüs xeyay, tapiüngas: "Langome sanüjchiw majmeliw maxojtüw niüng sajlüy", aw Teat Dios.

¹² Ijawan xecojow xechijquiaw, nde majlüy nejinguind tiül icona mayac wüx omeaats ngo majneaj, mepiüngan ngo moyariüin andeac Teat Dios, mecueatiün aaga Teat Dios almapac.¹³ Ipajüw nop alinop meáwan nüt wüxan aliün majlüy nganüy nüt cam, ngana madam omeaats aljane tiül icona mapiüng arang najneaj masey arang ngo majneaj.¹⁴ Apmajlüyiliüts nójiquian maquüijaats Teat Cristo sitiül tanaámb apmandüipiüts atnej tarangaats wüx tayariüts andeac nej.

¹⁵ Pares apiüng:
Nganüy sitiül inguiayiün andeac Teat Dios,

nde madam imeajtsan matnej tarangüw tanomb mixejchiün,

wüx tüjchiw majcüy Teat Dios, aw.

¹⁶ ¿Jane nejiw tanguiayiw andeac Teat Dios quiaj, condom ngo mayariw? ¿Ngome ajcüw ayaj meáwan leaw tawüw tiül Egipto, tawün nejiw teat Moiséa?¹⁷ ¿Jane tajcüy majaw nejiw Teat Dios tiül aaga ic miow (40) neat quiaja? ¿Ngome ajcüw ayaja leaw tarangüw ngo majneaja, condom tandeowüw tiül wajchiüca?¹⁸ ¿Jane nejiw tasaj nejiw Teat Dios niquimas ngondom majmeliw maxojtüw niüng ajlüy neje? ¿Ngome ajcüw ayaja leaw

ngo mayariw andeac Teat Dios? ¹⁹ Quiaj ajawaats nejiw ngondom majmeliw tiül aaga niüng apmaxoxtüw, cos ngo mayariw andeac Teat Dios.

4 Ata nganüy Teat Dios apiüng al-iün ndom müütch icoots maxoxtaats niüng ajlüy nej. Pares netam menjawan wüx leaw irangan, nganandot ngo metüchiün. ² Icoots aton nganüy lamasoiquiüts aaga najneaj nanderac quiaj atnej tasoiquiv mixejchiiüts, ndoj ngo mambeol nejiw nicuajind wüx tanguiayiw a poch quiaj, cos tanguiayíwan, ngo mayariw. ³ Pero icootsa leawa lamyariiüts andeac Teat Dios, tajmeliiüts maxoxtaats niüng ajlüy Teat Dios. Wüx aag ayaj nej tapiüng:

Wüx tajcüyiüs tapiüngas,
niquimás lango majmeliw maxoxtüw
niüng saxood, saw.

Atquiaj tapiüng Teat Dios cos minajiüt nej laümb nde wüx tarang a iüt cam.

⁴ Aton tiül Mipoch Teat Dios andeac wüx nej taxood wüx ayaíw nüt, cos apiüng:
Teat Dios taxood wüx ayaíw (7) nüt,
wüx landoj marang meáwan minajiüt nej, aw.

⁵ Alinoic poch tapiüng:

Lango majmeliw niüng saxood, aw.

⁶ Altiül nejiw leaw ombas manguiayiw andeac Teat Dios nganaw majmeliw, cos ngo mandiümüw mandüpípiw Teat Dios. Nganüy aliün ndom aljane majmel tiül niüng axood Teat Dios. ⁷ Teat Dios lamayac alinoic nüt, aag ayaj nganüy cam. Cos atquiaj tapiüng Rey David, lamajiür xeyay neat, tapiüng:

Sitiül nganüy inguiayiün andeac Teat Dios,

nde madam imeajtsan, aw.

⁸ Ndot teat Josué müütch maxoxtüw niplan Israel tiül niüng alndom maxoxtüw, quiaj Teat Dios ngo metam mapiüng alinomb netam maxoxtüw. ⁹ Cos ngo maxoxtüw ninguiün nüt, pares Teat Dios nganüy andiüm müütch maxood minip-

ilan nej atnej nej axood. ¹⁰ Meáwan leaw laxood niüng axood Teat Dios, at atom laxood wüx cuajantanej na-jijiüt arang, atnej Teat Dios taxood wüx landoj marang minajiüt nej. ¹¹ Netam marangaats leaw alndom, maxoxtaats niüng axood Teat Dios, ngana marangaats atnej tarangüw leaw nomb ngo mayariw andeac Teat Dios, ndoj ngome tajmeliw niüng apmaxoxtüw.

¹² Mipoch Teat Dios almapac, alndom marang cuajantanej. Aaga Mipoch nej alndom majmel tiül omeaatsaran atnej nots espada nexing necamb necamb; alndom matüch tiül omeaats niplan müütch mayajciüw nguineay ajlüy tiül omeaatsaran. ¹³ Meáwan leaw Teat Dios tarang, nej teamajaw nguineay ajlüy. Naleaing meáwan leawa almajlüy, ranüy majaw Teat Dios, ngo mexotüy nicuajind. Netam masajaats Teat Dios nguineay tarangaats.

Teat Jesús minatang miteaats

¹⁴ Icoots ajiüraats nop minatang miteaats, aaga laámb tiül cielo. Aag ayaj Teat Jesús micual Teat Dios. Netam mesapayooots nandand wüx andeac nej leawa lamayariiüts. ¹⁵ Cos aaga minatang miteaats ajiüraats quiaj, ajaw nguineay ayajcaats wüx amongochiiüts naél, cos ajaw nguineay ajlüyiiüts. Masey nej aton tamongoch naél atnej amongochiiüts, pero nej ngo marang nicuajind ngo majneaj. ¹⁶ Pares alndom matüchiiüts niüng ajlüy Teat Dios, ngo metam mimboalaats, cos nej apmajiür icoots lasta, apmaxomaats mimonajneaj nej; apmambeol icoots wüx amongochiiüts cuajantanej naél.

5 Meáwan natang miteaats narrüjtüch tiül niplan, tajmel marang minajiüt Teat Dios mambeol niplan mayac nichech, at mambiy nimal marang nichech mangüy asoeteran. ² Cos meáwan natang

miteaats niplan nejiw, amongochiw naél atnej amongochiiüts. Pares alndom majiürüw lasta jane ngo majaw cuane arang, at leaw ajaw arang ngo majneaj. ³Cos niplánan nejiw, netam mayacüw ichechiw mawün nej asoetiw, aton netam mayacüw nichech mawün asoet meáwan niplan.

⁴Nejinguind ngondom mapiüng apmarang natang miteaats, cos áag miüin Teat Dios alndom mayac nop natang miteaats atnej tayac Aarón. ⁵Atquiaj Teat Cristo aton ngome nejáyan quiaj tapiüng apmarang natang miteaats, Teat Dios neyac nej, cos tasaj:

Ique Xecual,

nganüy lanüüch ic mejlüy niplan ic, aj.
⁶Aton Teat Dios tapiüng:

Ique miteaats ic meáwan nüt,
atnej tanomb wüx tarang miteaats
Melquisedec, aw.

⁷Teat Cristo wüx tajlüy ningüy wüx iüt tatün xeyay, tajünts masaj Teat Dios, aaga alndom mambeol nej ngo mandeow. Teat Dios tanguay nej andeac cos nej tandiüm marang leaw Teat Dios apiüng. ⁸Masey Micual Teat Dios nej, pero netam mamongoch naél, cos atquiaj tajaw nguineay ayacüw niplan, at nguineay netam marangüch leaw andiüm Teat Dios. ⁹Cos landoj mamongoch aaga xeyay naél quiaj; quiaj meáwan nüt alndom mawün wüx asoeteran jangantanej niplan leaw apmayar nej andeac. ¹⁰Quiaj Teat Dios tayac nej marang minatang miteaats atnej tarang Melquisedec.

Nde ndrom imeajtsan Mipoch Teat Dios

¹¹Wüx aag ayaj aliün najiür xeyay sandiüm nasaj icon; aag ayaj naél, pero ngondom nasaj icon najeñ cos icona nequiy menguiayiün. ¹²Cos lamajiür xeyay nüt mendüjpiün Teat Cristo, pares lajneaj merquiajchiün; nganüy icona ne-

tam mequiaacharanan wüx leaw ngo maél tiül Mipoch Teat Dios. Ijlüyiün atnej nop lambiniow nine tealeámban achedch, nganaw müet nüeteran. ¹³Jangantanej leawa tealeámban achedch ajlüy atnej nop nine, cos nganaw majaw nguineay aquiaach aaga poch leaw apiüng cuane najneaj cuane ngo majneaj. ¹⁴Cos niplan wüx latang alndom müet cuajantanej nüeteran. Aag ayaj apiüng wüx niplan leaw ayacüw wüx omeajtsüw marangüw leaw apiüng Teat Dios, cos atquiaj apmajawiüw cuane najneaj cuane ngo majneaj.

6 Pares lango nasaj icon alinomb leaw landoj mesoiquiün wüx Teat Cristo. Nganüy netam matangaats wüx Mipoch Teat Dios; ngo metam mequiaachayoots wüx nguineay netam macueatiüts marangaats ngo majneaj, nguineay netam mayariüts andeac Teat Dios. Meáwan aag ayaj lanasaj icon xeyay. ²Lango nasaj icon alinomb netam meyariüin yow, tengwüy nguineay netam mayacüch owixeran wüx omalaran. Aton ngo nasaj icon wüx apacaran tiül mondeow, at wüx Teat Dios apmajaw wüx asoeteran alinoic nüt. Cos meáwan aag ayaj lanaquiaach icon wüx. ³Sitiül Teat Dios andiüm, nganüy sanasaj icon nguineay netam matangaats wüx Mipoch Teat Dios.

⁴Meáwan leawa lamajawiüw ranüy leaw apiüng tiül Mipoch Teat Dios, lamayariw aag imiüin tiül cielo, lamüjndiw Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios, ⁵sitiül tayacüw najneaj aaga andeac Teat Dios, at lamayariw nguineay apmarang Teat Dios alinoic nüt; ⁶sitiül ajctiw ayaj apmacueatiw mandüjpiw Mipoch Teat Dios, lango ndom leaam omeajtsüw mandüjpiw Teat Cristo alinomb, cos aag ayaj atnej ayacüw Teat Cristo wüx cruz alinomb müjchiw mamongoch monxing. ⁷Ajctiw ayaj ajlüyiw atnej nacats iüt niüng

ajoet najneaj, cos sitiül aag iüt quiaj apmayac najneaj leaw apiürüch tiül, at monpiür alcuane apmaxaingiw müetiw, quiaj ajüic Teat Dios tambeol majlüy aag ayaj. ⁸Pero sitiül noic iüt palüy sats ayac, at cualsoj ajlüy tiül, aaga iüt ngo metam nicuajind, ngo majneaj apmanderac wüx. Ndójwüx apmambeliw leaw altiül.

Leaw teamacüliiüts ambeol icoots mandüpüiüts Teat Cristo

⁹Xecojow xechijquiaw leaw xeyay sandiüm, masey atquiaj sandeacan, sapiüngan icona atnej aaga iüt terangüy, tanaámb apmerangan najneaj; aag ayaj ajüic leriowan wüx isoetiün. ¹⁰Cos Teat Dios najneaj arang, ngo ndrom omeaats nguineay teamerangan, nguineay tanaámb membeolan meáwan mondüüb Teat Cristo. ¹¹Sandiüman inopnopon tanaámb mepakan wüx mendüpüiün Teat Cristo, cos wüx irangan aag ayaj, quiaj apmeajndiün leawa temecüliün wüx ümb minütiün ningüy. ¹²Nde meranchiün; irangan atnej arangüw ajcüwa mondüüb Teat Cristo con omeajtsüw, cos taiündiün wüx cuajantanej amongochiw, condom ayariw leaw Teat Dios lamapiüng apmüüch nejiw.

¹³Wüx Teat Dios tasaj Abraham cuane apmüüch nej alinoic nüt, quiaj nejáyan quiaj tandeac wüx minütan nej, cos ngo majlüy alinop natang atnej. ¹⁴Quiaj Teat Dios tasaj Abraham: "Xique sanambeol ic xeyay, sanüüch ic mejiür xeyay icualaats", aw. ¹⁵Atquiaj Abraham, cos tacül, ngo paxiüm ocueaj, quiaj tüünd leawa lamasoic apmüünd. ¹⁶Naleaing, tiül nipilan apajüw minüt nop más natang wüx ngo meyarayej andeaciw. Cos wüx andeaciw atquiaj, quiaj ajüic andeaciw naleaing, lango metam mandeaciw wüx más. ¹⁷Wüx Teat Dios tandium majüiüquich

naleaing, nej ngondom mangowüüch leawa lamapiüng apmüüch acualaats Abraham, quiaj tandeac wüx minütan nej majüiüquich naleaing apmarang leaw lamapiüng. ¹⁸Cos Teat Dios tapiüng nguineay apmarang, tandeac wüx minüt nej, pares leaw tandeac ngondom mangowüüch, cos Teat Dios ngondom mawaiich. Nganüy icootsa leawa lajwanaats wüx asoetiüts, Teat Dios teamambeol icoots ngo paxiüm macüliiüts aaga leaw nej lamapiüng apmüüch icoots alinoic nüt. ¹⁹Nganüy aaga teamacüliiüts quiaj, aag ayaj üüch icoots majlüyiiüts nandand wüx mandüpüiüts Teat Dios, atnej nop müx nandand ajlüy wüx ajiür micang müx masap nej. Wüx aaga leawa teamacüliiüts quiaj, alndom majmeliüts necamb aaga cortina tiül nangaj iüm tiül cielo; ²⁰niüng tajmel Teat Jesú, ombas nej, marang natang miteaats ocueajiiüts meáwan nüt atnej tarang Melquisedec.

Teat Jesú natang miteaats atnej tajlüy Melquisedec

7 Pues aaga Melquisedec quiaj minatang nenajiüt tiül cambaj Salem, aton miteaats nej ocueaj Teat Dios näljüy tiül cielo. Aaga naxey quiaj taw mangoch Abraham wüx tapeay landoj ajntsop wüx montangtang monajiüt tiül montsoj. Quiaj aaga Melquisedec tasaj Abraham najneaj tarang, at tasaj Teat Dios mambeol nej. ²Condom Abraham tüüch Melquisedec igajpowiüw (1/10) awün tiül leaw axom tiül montsoj. Pues aaga minüt Melquisedec quiaj apiüng wüx najneaj natang nenajiüt tiül cambaj Salem; at tajjür alinoic minüt nej, aag ayaj natang nenajiüt nendondoch moncüy. ³Aaga Melquisedec quiaj ngo maajiür miteat nej, mimüm nej, mixeech nej; ngo majaraw nguineay tajlüy, nguineay tandeow. Nej tajjür atnej Micual Teat

Dios nej, apmarang miteaats meáwan nüt.

⁴ Nganüy ijawan nguineay tarangüch casa aaga Melquisedec quiaj, cos mixejchiiüts Abraham tüch nej igajpowüw naw tiül leaw taxom wüx tamb tiül montsoj. ⁵ Ajawaats meáwan micual Leví leaw monrang miteaats netam mayariw igajpowüw naw tiül leaw axom cambaj, cos atquiaj apiüng tiül aaga poch tüнд Moisés. Naleaing nejiw alndom mayariw aag ayaj ocueaj cambaj, masey micual nejiw Abraham aton. ⁶ Nganüy Melquisedec masey ngome naw tiül nejiw, nej tayar igajpowüw naw tiül leaw taxom Abraham, at tatün ocueaj Teat Dios mambeol nej, marang wüx leaw apiüng apmarang. ⁷ Wüx aag ayaj ajüic leaw atün mimonaejneaj Teat Dios wüx alinop, nej ajlüy natang; pero aaga leaw neyar monajnejaj ajlüy chingüy. ⁸ Naleaing nganüy aton miteaats ayariw igajpowüw naw tiül leaw axomüw nipilan, masey nipilan nejiw. Pero ninguiün nüt wüx tandeac wüx Melquisedec, apiüng nej almapac ngo mandeow. ⁹ Ajawaats ajciwa miteaats micual Leví aton tangüiyi Melquisedec igajpowüw naw tiül leaw taxomüw, cos Abraham mixejchiw nejiw tangüy Melquisedec, masey nejiw nganaw majlüiyi. ¹⁰ Cos wüx Melquisedec tamb mangoch Abraham, naleaing nejiw nganaw majlüiyi. Masey nganaw majlüiyi, tajlüy atnej tangüiyi aton, cos apwijquiamoj tiül acualaats Abraham.

¹¹ Teat Dios tüch nipilan israel aaga ajlüyay poch müüch majawüw nguineay miteaats netam marangüw wüx ayaciüw ichechiw nejiw. Pero miteaats micual Leví ngondom mawünasoet nipilan, pares netam majlüy alinop miteaats marang atnej tarang Melquisedec leaw ngome naw tiül micual Aarón. ¹² Cos

sitiül miteaats mbiüjlat, pues aaga ajlüyay poch tüнд Moisés aton netam mbiüjlam müünd alinop pálwüx miteaats marang minajiüt Teat Dios. ¹³ Aaga landerac wüx quiaj, aag ayaj Teat Cristo. Nej ngome naw tiül micual Leví, nej naw tiül micual Judá. Nejinguind tiül ajctüw ayaj ngondom mayac nichech wüx artü. ¹⁴ Naleaing ajawaats nej Teat Cristo tajlüy naw tiül micual Judá; nganüy Moisés ngo mandeac wüx Judá nicuajind, ngo mapiüng aljane apmaw marang miteaats.

¹⁵ Wüx aag ayaj ranüy majawaats, cos aaga jayats miteaats quiaj, apmajlüy atnej Melquisedec. ¹⁶ Aaga jayats miteaats quiaj tarang miteaats, cos niquimás ngondom ndrom ombas. Nej ngo marang miteaats atnej ajciwa nipilan leaw tarangüw miteaats cos miteatiw nejiw tarangüw miteaats. ¹⁷ Atquiaj aton Teat Dios apiüng tiül Mipoch Nej: Ique miteaats ic meáwan nüt, atnej tarang Melquisedec, aw.

¹⁸ Quiaj ajüic aaga ajlüyay poch tüнд Moisés lango membeat nganüy, cos ngondom mawünasoet nipilan. ¹⁹ Atquiaj tajlüy, cos wüx aaga ajlüyay poch quiaj, nejinguind ngondom maw wüxasoet nej. Nganüy ajlüy alinoic poch jayats, xeyay najneaj; wüx aag ayaj alndom matüchiiüts niüng ajlüy Teat Dios.

²⁰ Wüx aaga jayats poch quiaj, Teat Dios tandeac wüx minütan nej wüx tayac Teat Cristo marang minatang miteaats. ²¹ Cos Teat Dios ngo mandeac wüx minüt nej wüx tayacüchiw ajlüyay miteaats; nganüy wüx Teat Jesús tarang miteaats, quiaj Teat Dios tandeac wüx minüt nej. Aag ayaj apiüng tiül Mipoch Dios: Teat Dios tandeac wüx minüt nej, pares

ngondom mambiliüch andeac nej. Nej tasaj Teat Cristo: “Ique apmerang miteaats meáwan nüt, atnej tarang Melquisedec”, aj.

²²Pares nganüy ajiüraats noic poch na-jneajay, cos Teat Jesús, aaga najlüy wüx a poch quiaj, apmajlüy meáwan nüt.
²³Tajlüiyiw xeyay miteaats; nganüy cos landeowüw, áag ngondom marangüw miteaats meáwan nüt. ²⁴Nganüy nej Teat Jesús, cos almajlüy meáwan nüt, pares alinop ngondom mayar aaga na-jiüt ocueaj nej. ²⁵Aton Teat Jesús al-ndom mawün wüx asoet meáwan nip-ilan leaw mondütüb Teat Dios. Cos nej almapac meáwan nüt, pares alndom matün ocueaj Teat Dios mambeol nejiw.

²⁶Aaga natang miteaats ocueajiiüts quiaj, xeyay ajneaj, nangaj nej, nejin-guind ngondom mayac nej asoet, cos ngo majiür nisoet nicuajind, ngo majlüy matnej meáwan nipilan. Aton tayacüch majlüy natang wüx meáwan najlüy tiül cielo. ²⁷Nej ngo metam ombas mam-biy nimal mayac ichech nej majüiquich asoet nej, condom mayac ichech nipi-lan atnej arangüw ajcüw ajlüyay mon-tangtang miteaats. Cos nejiw rawrráwan tiüt ombas mambiyaw nimal majüiquich maw asoetiw nejiw; condom ambiyaw nimal majüiquich maw asoet nipilan. Nganüy Teat Jesús teyacüy mandeow marang nichech mawün asoet nipi-lan. Aag ayaj ngocháyan, ngo metam marangüch alinomb. ²⁸Tiül aaga poch tüünd Moisés apiüng jane apmarang minatang miteaats; cos ajcüw ayaj nipilá-nan nejiw, ajiüriuw nisoet aton. Con-dom wüx Teat Dios tandeac wüx minüt nej, tayac Micual nej marang minatang miteaats, cos nej apmajlüy palanüy meáwan nüt.

Teat Jesús ajlüy wüx noic jayats poch

8 Nganüy leaw xeyay netam me-jawan, aag ayaj wüx aaga minatang miteaats landoj nasaj icon wüx. Cos nej alchetem amb wüx miác Teat Dios tiül cielo niüng ajlüy xeyay najneaj. ²Aaga minatang miteaats quiaj arang minajiüt

nej tiül aaga najneajay nangaj iüm tiül cielo. Aaga nangaj iüm quiaj, ngome nip-ilan nerang, Teat Dios nerang. ³Pero meáwan minatang miteaats ningüy wüx iüt ajmel mayac nichech, mambiy nimal para maw nisoet. Nganüy aaga minatang miteaats tiül cielo quiaj, netam majiür cuane mayac aton. ⁴Nganüy sitiül Teat Cristo majlüy ningüy wüx iüt, niquimas ngondom marang miteaats, cos ajcüwa miteaats najlüiyiw ningüy wüx iüt ay-acüw ichechiw nejiw atnej apiüng tiül aaga poch tüünd Moisés. ⁵Aaga najiüt leaw arangüw ajcüwa miteaats ningüy wüx iüt cam, aag ayaj apiüng wüx leawa najlüy tiül cielo. Cos wüx Moisés tasoic nguineay apmarang aaga nine nangaj iüm tiül wajchiüc miotaag nimal, quiaj tasaj nej Teat Dios: “Irang meáwan atnej tütchiüs ic mejaw wüx tiüc”, aj. ⁶Pero minajüüt Teat Cristo tiül cielo najntsop wüx ajneaj, ngo matnej arangüw ajcüwa miteaats ningüy wüx iüt. Nej ajlüy wüx noic poch najntsop wüx ajneaj leawa tüünd Moisés, cos aaga poch leaw xeyay najneaj quiaj, apiüng wüx nguineay Teat Dios ajiür lasta nipilan mawün asoetiw nejiw.

⁷Sitiül aaga ombas majlüy poch tajlüy najneaj, quiaj lango metam marangüch amb ijquiaw poch. ⁸Pero Teat Dios tajaw ngome palan arangüw ajcüwa nipilan, cos ngo marangüw atnej apiüng tiül aaga poch quiaj. Quiaj tapiüng Teat Dios: Aliüc miün nüt sanarang noic jayats poch naquüüpüw nipilan monaw Is-rael, at nipilan monaw Judá.

⁹Aaga jayats poch quiaj, ngo mat-nej aaga poch tarangas naquüüpüw mixejchiw nejiw wüx a nüt tawünasüw imiün Egipto; cos nejiw ngo marangüw atnej apiüng tiül a poch tarangas naquüüpüw; pares ngo nanguaiay andeacüw.

¹⁰Nganüy aaga jayats poch sanarang naquüüpüw nipilan israel wüx

lamatüch aaga nüt aliüc miün, apmajlüy atciyi:
 Sanüüch macül xepoch teomaliüw nejiw, sanayac wüx omeajtsüw nejiw.
 Quiaj xique sanajlüy Midiosüw nejiw, nejiw apmajlüyiw xenipilan.
¹¹ Nejinguid ngome apmetam maquiaach alinop; ngo metam maquiaach micoj nej michiig nej mapiüng: "Netam mendüüb Teat Dios", maw,
 cos meáwan nipilan apmajawüw jane xic,
 masey namix masey natang.
¹² Sanajiüriuw lasta masey ngo majneaj tarangüw;
 asoetiw nejiw lango leaam ximeaats wüx alinomb, aw Teat Dios.
¹³ Wüx Teat Dios andeac wüx aaga jayats poch quiaj, quiaj ajüic aaga ombas majlüy lango metam. Pares leaw lango metam apmamong, apndrom.

Niüng arangüch casa Teat Dios ningüy wüx iüt, at tiül cielo

9 Naleaing aaga ajlüyay poch tapiüng nguineay marangüch casa Teat Dios, at tandeac wüx nop nangaj iüm ningüy wüx iüt.² Cos aaga nine nangaj iüm taag quiaj, nasoic tabernáculo, tajíür ijquiaw teomeaats. Aaga ombas teomeaats quiaj minüt nej Nangaj. Altiül noic nadam candiler, at nop mes alwüx pan leawa tajmel marangüch casa Teat Dios.³ Aaga nine nangaj iüm quiaj ajiür cortin pinawan; necamb aaga cortin quiaj ajiür alinoic teomeaats; aag ayaj minüt nej Xeyay Nangaj.⁴ Tiül aaga Xeyay Nangaj teomeaats quiaj, alquiaj noic artül narangüch oro ambeliw wüx pom. Aton tajlüy quiaj nop mbaw, ombas nej oro. Aaga mbaw quiaj minüt nej Mimbaw Jayats Poch, cos tiül aaga mbaw quiaj ajlüy nop nine xar palüy oro, iquial aaga atnej pan nenüt maná leaw tajmiüic im-iün tiül cielo. Aton altiül a mbaw quiaj

aaga nangoraad tsatsat, aag ayaj angot Aarón. Átan altiül ajcüwa piedra alwüx gajpowüw poch tarang Teat Dios.⁵ Wüx opech aaga mbaw quiaj alembemoj ijpiüw querubines, ajlüyiw atnej ángeles, cos aag ayaj ajüiquichaw Teat Dios ajlüy quiaj. Ajcüw ayaj andeniw naag miolümbiw nejiw aaga mbaw quiaj. Aag ayaj nganüy lango matüch nasaj icon wüx palan.

⁶ Wüx landoj lajlüy quiaj meáwan tiül aaga nangaj iüm quiaj, quiaj ajcüwa miteaats ajmeliw rawrráwan tiüt tiül aaga mbas teomeaats iüm taag marangüw minajiütiw nejiw marangüw casa Teat Dios.⁷ Pero tiül aaga amb ijquiaw teomeaats iüm taag, néjan minatang miteaats alndom majmel nomb oleaj tiül nomb neat. Naleaing nej ngondom majmel sitiül ngo majoy miquiej nimal maripiä quiaj, cos ombas netam mayac ichech nej, ndoj alndom mayac ichech nipilan majüiquich asoetiw masey ngo mayajcüw arangüw.⁸ Wüx aag ayaj Dios Nangaj Espíritu üüch icoots majawaats nganaw lejquiam majmeleran tiül aaga Xeyay Nangaj tiül iüm taag, wúxan ajcüw miteaats arangüw minajiütiw nejiw tiül aaga ombas palaw teomeaats nangaj iüm quiaj.⁹ Aaga nangaj iüm ningüy wüx iüt cam apiüng wüx nguineay ajlüy tiül cielo niüng ajlüy Teat Dios. Cos aaga leaw tearangüch tiül aaga nangaj iüm quiaj, wüx ayaciüw nicheh, ambiyaw nimal majüiquich asoetiw nejiw, aag ayaj ngondom müüch nejiw mayajcüw laáw asoetiw nejiw.¹⁰ Cos aaga ajlüyay tarangüw quiaj wüx nüeteran, wüx nanganeowaran, wüx cuajantanej najantsüch; ajcüw ayaj najneaj, ocueaj ombasarán. Cos meáwan aag ayaj tetam, tiün ndom wüx Teat Dios tüüch miün Teat Cristo, quiaj mbiüijlat aag ayaj, lango metam.

¹¹ Pero wüx Teat Cristo tamb marang minatang miteaats tiül cielo, nej tüüch icoots noic tabernáculo leaw xeyay na-jneajay. Aag ayaj ngome arangüich naag owix niplan, at ngome ocueaj iüt cam. ¹² Cos wüx Teat Cristo tajmel quiaj tiül aaga Xeyay Nangaj tiül cielo niüng ajlüy Teat Dios, nej ngo majoy miquiej teants, tengwüy miquiej wacüx; ne-jay tamb mayac miquiej nej marang nichech. Atquiaj lamawün asoetiiüts nómbaran. ¹³ Cos nomb jane ngo marang leaw ajlüyay netam marang, netam ma-jwich wüx ombasiuw miquiej toro, teng-wüy miquiej teants, tengwüy ming-weat vaquilla; cos atquiaj alndom majlüyi Najneaj alinomb teombas Teat Dios. ¹⁴ Sitiül aaga leaw arangüw quiaj tüüch nejiw majlüyi Najneaj, jcuan-temas nganüy miquiej Teat Cristo nóm-baran apmüüch icoots majlüyiüts na-jneaj! Cos Teat Cristo masey ngo majiür nisoet nicuajind, nejay teyacüy marang nichech müüch Teat Dios. Tarang aag ayaj cos Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios leaw almajlüy meáwan nüt tambeol nej. Nganüy lango metam marangaats aaga ajlüyay quiaj; alndom marangaats leaw Teat Dios andiüm cos nej almapac.

¹⁵ Teat Cristo ajlüy wüx noic jayats poch. Nganüy meáwan niplan leawa Teat Dios lamarriiid apmüündi leawa nej lamapiüng apmüüch majiürtüw meáwan nüt. Cos Teat Cristo tandeow mawiün nej asoeti, masey áag leawa tarangüw wüx aliün majlüyi tiül aaga poch ombas majlüy. ¹⁶ Wüx ajlüy noic poch apiüng wüx nguineay apmbajcam cuajantanej leaw aneay aljane, quiaj ombas netam majaraw sitiül naleaing landeow leaw neyac aaga poch quiaj, ¹⁷ Cos aaga poch quiaj ngo membeat sitiül nerang nej aliün mapac; nganüy sitiül landeow, quiaj nembeat. ¹⁸ Atquiaj sitiül ngo majlüy miquiej nop nimal marang nichech,

aaga ombas poch ngo membeat aton. ¹⁹ Cos Moisés wüx landoj masaj niplan meáwan poch leawa tüüch nej Teat Dios, quiaj tayar miquiej nine toro, at miquiej teants, mayac tiül yow; condom tayar nacants milan sap, at mipüüig xiül nasoic hisopo masoc tiül a quiej, cas tawiichwiich wüx nawiig; at tawiichwiich wüx ombasiuw meáwan niplan. ²⁰ Wúxan tenguijal marang aag ayaj Moisés tapiüng: “Aaga quiej cam tüüch membeat aaga poch tayac Teat Dios, leaw netam merangan”, aw. ²¹ Ngome áagan ayaj, at aton tawiichwiich quiej wüx aaga nangaj iüm taag, y wüx meáwan cuajantanej leawa netam nejiw wüx arangüw casa Teat Dios. ²² Lami cuajantanej netam mawiichwiich wüx quiej para matajcüch majneaj atnej apiüng tiül aaga poch tüünd Moisés. Átan sitiül nimal ngo mambiyaran maw miquiej nej, nejinguind ngondom maw wüx asoet.

Teat Cristo wüx tandeow tawün asoeteran nómbaran

²³ Quiaj ajüic netam majwich quiej wüx cuajantanej najlüy tiül aaga nan-gaj iüm taag, para matajcüch majneaj at-nej apiüng tiül aaga poch tayac Moisés; cos aag ayaj apiüng wüx leaw alma-jlüy tiül cielo. Nganüy aaga najlüy tiül cielo netam mayacüch noic nichech al-wüx ajneaj, alwiix atam, ngome atnej najlüy ningüy wüx iüt. ²⁴ Cos Teat Cristo ngo majmel tiül aaga Xeyay Nangaj omeaats iüm tiül nangaj iüm leaw alma-jlüy ningüy wüx iüt; naleaing, tajmel tiül aaga Xeyay Nangaj leawa najlüy tiül cielo. Cos aaga nangaj iüm leawa najlüy ningüy wüx iüt, aag ayaj apiüng wüx nguineay ajlüy tiül cielo. Pares Teat Cristo tajmel quiaj tiül cielo niüng ajlüy Teat Dios matün ocueajiiüts. ²⁵ Nej ngo metam meyacüy marang nichech neat-

neáatan atnej arang minatang miteaats wüx ajmel tiül aaga Xeyay Nangaj mabyoy mamb miquiej nimal, ngome miquiej nej. ²⁶Cos sitiüll Teat Cristo netam mayac nichech mangüy asoetiiüts neat-neáatan atnej tetam marangüw minatang miteaats, quiaj apmetam mandeow neat-neáatan aton, nde wüx tajlüy aaga iüt cam. Nganüy nde wüx tapeay ningüy wüx iüt cam, quiaj nomb teyacüy mandeow mawün asoeteran. ²⁷Meáwan nipilan nomb netam mandeow, condom Teat Dios apmajaw wüx asoetiw nejiw. ²⁸Atquiaj Teat Cristo aton teyacüy nomb mandeow mawün asoet xeyay nipilan. Nganüy wüx aliüc amb ijmbüw langome apmawün asoet nipilan; nej aliüc mawün wüx nipilan leaw teamacüll nej.

10 Aaga poch tüünd Moisés ajüiquich wüx leawa najneajay apmajlüy alinoic nüt, ngo mapiüng ranüy nguineay apmajlüy. Pares wüx aaga poch tüünd Moisés, nejinguind ngondom majwan asoet nej nómbar masey mayac nichech, cos neatneáatan netam mayacüch nichech. ²Sitiüll aljane mayac ichech nej maw asoet nej nómbar, quiaj ngome apmayaag ajiür nisoet. Nganüy cos asoet nej ngondom maw nómbar, pares ngondom macueat mayac nichech. ³Pero aaga nichech ajmel neatneáatan quiaj, alndom müüch leaam omeajtsüw wüx asoetiw nejiw, áagan alndom marang. ⁴Cos miquiej toro, tengwüy miquiej teants niquimás ngondom mawün asoeteran nómbar.

⁵Por aag ayaj wüx tapeay Teat Cristo ningüy wüx iüt, nej tasaj Teat Dios, tapiüng:

Ngo mendiüüm majmel wüx artüll nimal nambiyeran, tengwüy cuajantanej nichech,
cos ique teaach xic najlüy nipilan para ndom nandeow narang nichech.
⁶Ngo mind mejaw aaga nichech wüx nimal mandaab wüx artüll;

at ngo mind mejaw cuajantanej nichech leaw nayacüch maw nisoet.

⁷Quiaj tapiüngas: "Jogüy xic Teat, lasapeay ningüy narang leawa ique indiüüm, atnej larangüch tiül nawiig niüng apiüng wüx xique", aw.

⁸Wüx aaga landoj mapiüng quiaj, ajawaats Teat Cristo tasaj Teat Dios: "Ique ngo mendiüüm, ngome tajneaj mejaw majmel wüx artüll nimal nambiyeran marang nichech. At ngome tendiüüm mejaw cuajantanej nichech leaw andaab wüx artüll; at ngome tendiüüm mejaw cuajantanej alinoic nichech ocueaj nisoet", aw. Atquiaj tapiüng Teat Dios, masey meáwan nipilan tayacüw ichechiw nejiw atnej apiüng tiül aaga poch tüünd Moisés. ⁹Condom Teat Cristo tapiüng alinomb: "Jogüy xic Teat, lasapeay ningüy narang leaw ique indiüüm", aw. Aag ayaj ajüic Teat Dios lamawün ajcüwa nichech leaw Moisés tayac, condom nejay Teat Cristo teyacüy marang nichech wüx tandeow. ¹⁰Teat Cristo tarang leaw apiüng Teat Dios, pares nganüy laaw asoetiiüts nómbar, cos nej tandeow marang nichech nómbar mangüy asoetiiüts.

¹¹Naleaing ajcüwa miteaats tiül nipilan israel arangüw minajüütüw nejiw rawrráwan, mbójan ayacüw nichech; pero aag ayaj ngondom mawün nisoet nómbar. ¹²Nganüy Teat Cristo áagan nomb teyacüy mandeow marang nichech mawün asoet nipilan. Condom quiaj tamb andüy tiül cielo chetem amb wüx miác Teat Dios. ¹³Teamacüll wüx Teat Dios apmayac tiüt teoleaj nej meáwan leaw ngo mandiüümüw nej. ¹⁴Cos Teat Cristo áagan nomb teyacüy mandeow marang nichech. Naleaing nej nómbar tawün nisoet ocueaj meáwan nipilan leawa larriüjtüch majlüyiw najneaj, nangaj. ¹⁵At aaga Nangaj Espíritu

ocueaj Teat Dios aton ajüiiquich aag ayaj
naleaing wüx tapiüng:

¹⁶Aag agüy jayats poch sanarang
naquüijpüw wüx aaga nüt aliüc
miün, atcüy apmajlüy:

Sanüüüch macüül xepoch tiül omalüw, at
wüx omeajtsiw nejiw.

Sanüüchiw majawüw nguineay sandium
marangüw, aw.

¹⁷Aton apiüng:

Niquimás ngome apleaam ximeaats wüx
asoetiw nejiw, leaw ngo majneaj
arangüw.

¹⁸Pues wüx laaw asoeteran, quiaj lango
metam majmel nichech alinomb maw
nisoet.

Netam mayambaats Teat Dios

¹⁹Pares xecojow xechijquiaw,
ngo metam mimbolaats cos alndom
majmeliiüts tiül aaga Xeyay Nangaj
niüng ajlüy Teat Dios, cos Teat Cristo
tandeow, taw miquiej nej mangüy
asoetiiüts. ²⁰Nej tarang aaga jayats
tiiüd leaw among necamb aaga cortin
wüx teyacüy nejáyan quiaj mandeow
mangüy asoetiiüts. Cos nej tarang
atquiaj, nganiüy alndom mapacaats
meáwan nüt. ²¹Nganüy ajiüraats
Teat Cristo, nej minatang miteaats
ocueaj meáwan minipilan Teat Dios.

²²Pares alndom matüchiiüts Teat Dios
con omeajtsaats cos ajawaats leawa
teamandüpüüts. At ajawaats miquiej
Teat Cristo lamawiün asoetiiüts; quiaj
ngo mayajcaats ajiüraats nisoet, cos
aag ayaj atnej Teat Dios taxejmbeach
icoots naag nerexix yow. ²³Nganüy
netam tanaámb macüliüts aaga xeyay
najneaj leaw apmüjndiiüts alinoic nüt;
ngondom machiweaats omeajtsaats,

cos Teat Dios apmüüich icoots leawa
lamapiüng apmüüich, nej ngo mawaiich.

²⁴Pares netam mayambaats nguineay
alndom mejiürayoots lasta nop alinop,
nguineay alndom membeolayoots

marangaats más najneaj. ²⁵Tanaámb
netam canchiümoots nóiquian
mequiaachayoots wüx Mipoch Teat
Dios; ngondom mecueatayoots matnej
arangüw altiüü. Tanaámb netam
membeolayoots, pero nganüy más
netam cos ajawaats laliüc matüch aaga
nüt wüx aliüc Teat Cristo.

²⁶Nganüy sitiüül aljane alwüx omeaats
mandium marang ngo majneaj, masey
nej lamajaw naleaing leaw apiüng tiül
Mipoch Teat Dios, quiaj lango majlüy
nicuajind nichech para ndom mawün
asoet nej. ²⁷Xeyay apmbayamoj ma-
jawüw aaga xeyay ngo majneaj leaw ap-
majlüy alinoic nüt wüx Teat Dios apma-
jaw wüx asoeteran, ndoj apmandrooch
ombas tiül biümb meáwan leaw ngo ma-
yar nej andeac. ²⁸Cos nomb sitiüül al-
jane ngo marang atnej apiüng tiül aaga
poch tüünd Moisés, at sitiüül ajlüy ijipüw
arojpüw monjaw leaw arang, aaga nip-
ilan quiaj netam mandeow, niquimás
ngondom maw wüx. ²⁹¡Sitiüül aag ayaj
tetam mandeow, cuantemas ngo ma-
jneaj apmajlüy wüx aljane leaw apiüng
ngo metam nej Micual Teat Dios; at
leaw tayac atnej ngo membeat miquiej
nej; at leaw ngo marang casa Nangaj
Espíritu ocueaj Teat Dios, aaga nem-
beol icoots! Pues miquiej Teat Cristo
awün asoet meáwan nipilan leaw ayariw
aaga jayats poch leaw ütüch nejiw
marangüw najneaj. ³⁰Cos ajawaats Teat
Dios tapiüng: "Xiique sanapalüch ombas
mangüiyiw leawa tarangüw", aw. Ali-
noic tapiüng: "Teat Naxey apmajaw wüx
asoetiw minipilan nej", aw. ³¹¡Xeyay
xeyay ngo majneaj apmamongoch nop
nerang ngo majneaj wüx apmajmiüc te-
owix Teat Dios almapac!

³²Pero ich leaam imeajtsan wüx
teyariün aaga poch ocueaj Teat Cristo,
quiaj temongochiün xeyay ngo ma-
jneaj. Masey tajciüy majaw icon nipilan,
naleaing icona teiücan wüx. ³³Naleaing

nguiaj titsojow icon, tandeaciüw ngo ma-jnej wüx imbasan niüng ajlüy nipi-lan. Nguiaj tequüijpan tiül ajcüw leawa tamongochiw ngo majneaj.³⁴ Tejiüran lasta leawa tajmeliw tiül manchiüc. At wüx tajnot icueajiün leaw ijíüran ngo mamix imeajtsan, cos tejawan apmea-jndiün tiül cielo leaw alwüx ajneaj, leaw nejinguind ngondom manood, cos aag ayaj apmejiüran meáwan niüt.³⁵ Nde paxiüm icueajiün; ich leaam imeajtsan aaga najneajay leaw apmeajndiün tiül cielo.³⁶ Pares icona netam meiündan wüx leaw apmemongochiün wüx iran-gan leaw andiüm Teat Dios; quiaj ap-meajndiün leaw lamapiüng Teat Dios ap-müüch.³⁷ Tiül Mipoch Teat Dios apiüng; Najénan aliüc leawa lamapiüng aliüc, ngome apmequiy.

³⁸ Nganüy leaw lamayar sandeac, tanaámb netam mandüüb xic meáwan niüt.

Pero sitiül aljane achiw omeaats, ngo mandüüb xic, aag ayaj ngo mapac ximeaats najaw, aw.

³⁹ Pero icootsa ngo majlüyiüts matnej ajcüw lapaxiow ocueajiw, lamacueatiw nómban, ndoj apndrom ombasiüw tiül aaga xeyay ngo majneaj. Naleaing ajlüyiüts tiül ajcüw leaw tanaámb teamayariw Mipoch Teat Dios, ndoj laawiw wüx, lango mambüw tiül aaga xeyay ngo majneaj.

Ajawaats naleaing leawa teamandüipiüts

11 Wüx lamayariiüts andeac Teat Dios, quiaj ajawaats apmajüraats leawa teamacüliüts, masey nganaw maxomaats majawaats aag ayaj.² At wüx nipilan nde tanomb tayariw andeac Teat Dios, quiaj Teat Dios najneaj majaw nejiw.

³ Nganüy cos lamayariiüts andeac Teat Dios, quiaj ajawaats nej tarang iüt, tarang niüt, tarang caaw, tarang ocas; cos

wüx nej tandeac quiaj tajlüy meáwan leaw almajlüy. Pares meáwan leaw ax-o-maats majawaats nganüy, aag ayaj Teat Dios tarang naag leawa ngomeaag ajaraw.

⁴ Abel tayar andeac Teat Dios, tayac noic nichesch leawa Teat Dios tandiüm, ngo matnej leawa tayac micoj nej Caín; aag ayaj Teat Dios ngo mandiüm. Quiaj Teat Dios tajüiquich najneaj arang Abel wüx tayar ichech nej. Nganüy masey nej landeow, tanaámb anderac wüx nguineay nej tayar andeac Teat Dios.

⁵ At Enoc, cos tayar andeac Teat Dios, aleáingen tamb andüy tiül cielo, ngo mandeow. Masey nipilan tamb mayam-büw nej, ngo maxomüw, cos Teat Dios lamaquiiüb nej mamb andüy tiül cielo. Wüx nganaw maquüiraab andüy tiül cielo, tajüic nej naleaing tarang palan leawa andiüm Teat Dios.⁶ Nejinguind ngondom marang palan leaw andiüm Teat Dios sitiül ngo mayar andeac nej. Cos leawa nendiüm matüch niüng ajlüy Teat Dios, netam mayaaq tiül omeaats, majaw Teat Dios almajlüy. Jangantanej leaw apmayamb nej, Teat Dios apmüüch majaw Jane nej.

⁷ Aaga Noé nde tanomb tayar andeac Teat Dios, tarang nop nadam müx mawün nejiw wüx, ngo mandeowüw tiül yow mintaj nej, at meáwan micual nej. Atquiaj tarang cos Teat Dios ombas lamasaj nej apmajlüy leaw nganaw ma-jaraw. Quiaj Noé tayar andeac Teat Dios, tarang atnej lamasoic. Wüx nej tarang aag ayaj, quiaj tajüiquich meáwan alde-mas nipilan wüx iüt ngo mayariw andeac Teat Dios. Noé tayar andeac Teat Dios, quiaj taw wüx cos Teat Dios tajaw najneaj arang.

⁸ Teat Abraham aton, wüx tapaj nej Teat Dios, tayar leawa tasoic; taw tiül miüt nej, tamb andüy tiül alinoic iüt niüng lamapiüng Teat Dios apmüüch nej. Tamb andüy alinoic iüt masey ngo

majaw nguiane andiüy apmamb. ⁹Tayar andeac Teat Dios, pares tacül tiül aaga iüt niüng Teat Dios lamapiüng apmüüch. Tacül quiaj atnej napeay miün nipilan tíulan iüm taag maquiiüb micual nej Isaac y Jacob. Atquiaj tarangüw cos Teat Dios lamapiüng nejiw apmijndiway aaga iüt quiaj. ¹⁰Atquiaj tarang Abraham cos teamandium macül tiül aaga najneajay cambaj leaw ngo ndrom ombras cos witiüt wüx leawa nandand. Aaga cambaj quiaj Teat Dios tapiüng nguineay apmajlüy, ndoj tarang.

¹¹ At nejay müm Sara mintaj Abraham, tayar andeac Teat Dios; pares Teat Dios tüüch nej majiür teomeaats nej micual nej, masey lamong nüt alndom majiür micual nej. Atquiaj tajlüy, cos tayar andeac Teat Dios wüx tasaj nej apmüüch nej micual nej. ¹²Ajan wüx nop naxey tajlüy xeyay nacualaran, masey nej xeyay latang. Ajan wüx micual nej quiaj, tajlüyiw xeyay nipilan atnej ajlüyiw ocas, aton atnej miwiüid nadam ndec, nejinguind ngondom mateow.

¹³ Meáwan nejiw tandeowiü wüx nganaw müjndiw leaw Teat Dios lamapiüng apmüüch. Pero nejiw cos lamayariw andeac Teat Dios, áag tapiüngüw naleaing alinoic nüt apmijndiway aag ayaj. Nejiw apiüngüw ajawüw ajlüyiw ningüy wüx iüt at nejiw napeay miün nipilan. ¹⁴Cos leaw nepiüng atquiaj ajüic tealeámban mayambüw noic iüt niüng apmacüliw. ¹⁵Sitiül ndot leaam omeajtsüw miiütiüw nejiw niüng tawüw, quiaj ngo maél mandilileaw alinomb. ¹⁶Pero nejiw tayaciüw omeajtsüw wüx noic cambaj más najneaj, aag ayaj tiül cielo. Pares Teat Dios apac omeaats masoic nej Midiosüw ajcüwa nipilan quiaj; nej lamarang noic cambaj niüng apmacüliw.

¹⁷Teat Abraham cos tayar andeac Teat Dios, quiaj tayac Isaac micual

nej marang ichech nej, cos Teat Dios tandium majaw sitiül naleaing amarang atnej lamasaj. Quiaj Abraham tamb maquiiüb aag anopüyan micual nej marang ichech nej, masey tiliy quiaj Teat Dios tasaj nej: ¹⁸“Ajan wüx Isaac apmajlüy xeyay micual”, aj. ¹⁹Cos Abraham tapiüng tiül omeaats, tajaw Teat Dios alndom mapacüüch micual nej alinomb. Pero masey Teat Dios ngo müüch Abraham mambiy micual nej, naleaing Abraham tayaag atnej landeow micual nej, ndoj tayaag atnej Teat Dios lamacüüch nej alinomb.

²⁰Teat Isaac cos tajaw nguineay apmajlüy alinoic nüt, quiaj tayar andeac Teat Dios, tatün ocueaj Teat Dios mambeol micual nej Jacob at a Esaú. ²¹Aton teat Jacob cos tayar andeac Teat Dios, pares wüx laliüc mandeow, quiaj tayar mapeaand tiüt angot nej, ndoj tangueer omal tiüt, tatün ocueaj Teat Dios mambeol nopnop micual José. ²²Teat José aton cos tayar andeac Teat Dios, pares wüx laliüc mandeow tapiüng micual Israel apmawüw tiül Egipto alinoic nüt. Aton tasaj nejiw netam macajüw tiüt miolaats nej majoyiw mamb mamiütiüw niüng andüiy quiaj.

²³Aton miteat Moisés y mimüm nej, cos tayariw andeac Teat Dios, pares wüx wijquiat Moisés taxotüw arej caaw; cos tajawiüw nej nop nine najneaj nat-süyyay ombas. Ngo mimboloj masey minatang nenajüüt lamapiüng netam mandeow meáwan namix nine monench tiül nipilan israel. ²⁴At teat Moisés aton tayar andeac Teat Dios, pares wüx latang ngo mandium masoic micual nej aaga nüx micual Faraón. ²⁵Pero teat Moisés tarriiid mamongoch ngo majneaj nöiquian maquiiüb minipilan Teat Dios ingow mapac omeaats acásan nüt marang leaw ngo majneaj. ²⁶Atquiaj tarang cos ajaw más najneaj mamongoch naél wüx aaga Cristo leaw aliüc

miün alinoic nüt, ingow ajiür cuajantanej tiül Egipto. Cos nej tajaw Teat Dios apmüüch nej leaw xeyay nembeat alinoic nüt. ²⁷Teat Moisés tayar andeac Teat Dios, pares taw tiül Egipto; ngo mimbol masey xeyay apmajciüy natang nenajiüt. Moisés tafüc wüx meáwan cos atnej taxom majaw Teat Dios masey ngondom maxoram majaraw.

²⁸ At cos teat Moisés tayar andeac Teat Dios, pares tapiüng marangiüw aaga pascua atnej lamasaj nej Teat Dios. Aton tasaj minipilan nej mawichwich miquiej sap mbeaymbeay ombiümüw nejiw, cos atquiaj aaga ángel apmamóngan wüx, ngome apmambiy aaga ombas wijquiam nacualaran tiül israel. ²⁹Ajciüwa nipiylan israel cos ayariw andeac Teat Dios, pares tamongoj tiül aaga Nacants Ndec. Tamongoj cos Teat Dios tambaag a ndec, tüüch nómbar mawaag, fütan tiüt. Nganüy wüx monaw Egipto tandiümüw mamongoj aton, quiaj tapal nejiw tiüt tiül ndec, meáwan nejiw tandeowüw.

³⁰ At aton cos niplan israel tayariw andeac Teat Dios, pares wüx landoj mayeyiw tiüt a cambaj Jericó ayaíw nüt, quiaj Teat Dios tüüch majmiüic meáwan aaga piedra leaw arangüch otüeng coet neyey tiüt aaga cambaj quiaj. ³¹ At aaga Rahab, nop nelomblombüy najtaj leawa ndoj tayar andeac Teat Dios, tambeol ajciüwa monkay monaw Israel, ajciüw leaw tambüw mandaciüwiw a iüt. Aaga Rahab ndoj taw wiix, ngo mandeow maquiiüb niplan tiül Jericó leaw ngo mayariw andeac Teat Dios.

³² ¿Cuane alinoic sanasaj icon wüx aag ayaja? Naleaing lango matüch nasaj icon wüx Gedeón, wüx Barac, wüx Sansón, wüx Jefté, wüx David, wüx Samuel, at wüx meáwan mondeac andeac Teat Dios. ³³Pues nejiw tayariw andeac Teat Dios, áag wüx tambüw tiül montsoj tajntsopiw wüx meáwan leaw tajciüy majawüw nejiw tiül palpálwüx

iüt. Ndoj tarangüw najneaj wüx a nipiylan quiaj. Teat Dios tüüch nejiw leawa lamapiüng apmüüch, at tapal ombeay león, ngo matsamb nejiw. ³⁴Aton leaw tayacaranüw tiül biümb, ngo manda-jpiüw. At wüx aljane andiüm mambiy nejiw naag espada, nejiw tawüw wüx. Altıül tambeol nejiw Teat Dios tiül montsoj wüx ngondom ombasiüw. Aton altıül ndoj ombasiüw majntsopiw wüx leaw ajciüy majaw nejiw tiül montsoj, tüüch me cuiürtüw montsoj monaw palpálwüx iüt. ³⁵Alacas montaj, cos tayariw andeac Teat Dios, pares Teat Dios tapaciüüch alinomb acualajtsüw nejiw leawa landeowüw.

Altıül monyar andeac Teat Dios tamongochiw xeyay ngo majneaj; tambiyaranüw cos ngo mandiümüw macueatiw andijipi Teat Dios. Nejiw tajawüw apmajlüiyi más najneaj wüx apmapaciüw alinomb. ³⁶Alacas cos ayariw andeac Teat Dios, pares titsojaranüw. Altıül tajwüchiw, altıül taoeleranüw naag galen, altıül tajmeliw tiül manchiüc. ³⁷Alacas cos tayariw andeac Teat Dios tandeowiüw najlosüw; alacas tandoogaranüw naag sier; alacas tambiyaranüw naag espada. Alacas tajüyjüiyi aciliw ninguiün ninguiün, tasojquiw apixaw nejiw miotaag sap miotaag teants, ngo majiürtüw nicuajind; tajciüyan majarawüw, tamongochiw xeyay cuajantanej ngo majneaj. ³⁸Alacas cos tayariw andeac Teat Dios netam majüyjüywán. Altıül taciliw tiül wajchiüc, altıül taciliw wüx tiük, at tiül warraj tiük, tengwüy tiül nadam warraj iüt. Masey tamongochiw meáwan aaga ngo majneaj quiaj, nejiw xeyay nembeatiw majaw nejiw Teat Dios. ³⁹Naleaing tajüiüquichaw ayariw andeac Teat Dios cos tajüic nguineay tamongochiw aag ayaj. Nganüy Teat Dios tiül aaga nüt quiaj ngo müüch nejiw leaw lamapiüng apmüüch. ⁴⁰Cos

Teat Dios tajaw alinoic nüt apmüüch icoots leawa más najneaj, áag ngo müüch nejiw ombas leaw lamapiüng apmüüch icoots.

**Netam mayacaats
omeajtsaats wüx Teat Jesús**

12 Ajawaats tajlüiyiw xeyay nipilan leaw taiündüw wüx cuajantanej cos tayariw andeac Teat Dios; ajciüw ayaj atnej oic ayeyiw icoots tiüt nganüy. Sitiül ajlüy cuajantanej leaw alndom mapal icoots ngo marangaats najneaj, teng-wüy sitiül nisoet itsoj omalaats, meáwan aag ayaj netam macueatiiüts. Netam mandüüpüüts leaw Teat Dios lamayac icoots wüx. ² Netam mayacaats omeajtsaats wüx Teat Jesús, cos nej tayac icoots wüx leaw teamandüüpüüts, at teamambeol icoots marangaats palan leaw andium Teat Dios. Nej tajaw alinoic nüt xeyay apmapac omeajtsaats, pares taíuc wiix mamongoch xeyay necoy wüx tandem wüx cruz, ngo mapiüng wüx masey xeyay monxing. Wüx ndoj aag ayaj, nej tamb chetem amb wüx miác Teat Dios wüx aaga najneaj chetejeran wüx tiül cielo.

³ Ich leaam imeajtsan wüx nguineay tamongoch Teat Jesús; cos xeyay tajcüiyiw majawiuw nej nipilan monrang ngo majneaj. Pares tanaámb indüüpüin, nde paxiüm icueajiün, nde mamix imeajtsan. ⁴ Masey itsojon mequüijpan nisoet, pero nganaw maw miquiejiün mendeowan cos iyariün andeac Teat Jesús. ⁵ ¡Neol landroj imeajtsan wüx aaga poch tüüch icon Teat Dios atnej asoic wüx nop nacualaran! Cos tiül Mipoch Teat Dios atcüy apiüng: Xecual, nde mepiüng ngo mind menguiay wüx apmapaj icueaj Teat Dios.

Nde paxiüm icueajiün wüx nej apmayac ic wüx naél.

⁶ Cos meáwan nipilan leawa Teat Dios andium, nej apmapaj ocueaj. Aton nej alic meáwan leawa lajlüiyiw micual nej.

⁷ Netam meiücan wüx aaga apaj icueajiün quiaj; cos quiaj ajüic Teat Dios apaj icueajiün atnej nop nateateran apaj ocueaj micual nej. ¿Mbich ajlüy nop nacualaran ngo mapaj nej ocueaj miteat neje? ⁸ Pero sitiül Teat Dios ngo mapaj icueajiün atnej ajpjaj ocueaj nacualaran, quiaj ajüic icona ngome naleaing necualaran, ijlüyiün atanej necualaran wüx lada. ⁹ Cos ajiüraats miteatiiüts ningüy wüx iüt leaw tapajüw ocueajiiüts, ndoj tayariüts ocueajiw. ¡Cuantemas Miteatiiüts Dios tiül cielo netam mayariüts ocueaj wüx apaj ocueajiiüts, ndoj apmapacaats meáwan nüt! ¹⁰ Naleaing miteatiiüts ningüy wüx iüt tapajüw ocueajiiüts acas neat cos nejiw apiüngiw netam; pero Teat Dios meáwan nüt apaj ocueajiiüts cos nej ajaw aag ayaj apmambeol icoots marangaats najneaj, majlüyyüüts najneaj atnej ajlüy nej. ¹¹ Cos wüx ajpjaj ocueajiiüts, aag ayaj ngo müüch icoots mapac omeajtsaats; tüüch icoots mamix omeajtsaats. Pero wüx landoj mamongochiiüts aaga apajaran ocueajiiüts quiaj, lamajawaats nguineay netam marangaats. Condom quiaj apmajüraats más najneaj omeajtsaats, at apmarangaats más najneaj.

**Xeyay ngo majneaj apmajlüy jane
ngo mind manguiay andeac Teat Dios**

¹² Pares ijchan mapac iwixan ileajiün leaw ngo majiür apac, para alndom meiücan wüx leawa tememongochiün.

¹³ Netam meyacan ileajiün wüx mejüy-iün tiül aaga naleaing tiiüd para ndom merangan leaw andium Teat Dios, cos atquiaj apmembeolan leaw atnej necoex ngana majmiüc tiül tiiüd, ngo mapac wüx mandüüb Teat Cristo.

¹⁴ Átan ipakan wüx mejlüyiün na-jneájan mequiüpjan meáwan nipilan, tanaámb netam merangan leaw andiüm Teat Dios. Cos sitiül ngo merangan atquiaj niquimas ngondom mejawan Teat Dios. ¹⁵ Aton ipakan wüx, ngana al-jane ngo mayar mimonajnej Teat Dios. Cos sitiül monciüy majntsop tiül icona, aag ayaj atnej mioxiich nangaag soex leaw apmayac ngo majneaj tiül icona. Cos atquiaj alndom majüy aaga nan-gaag tiül icona mayac icon wüx majlüy ngo majneaj. ¹⁶ Nde mejiüran mina-jtajan, minaxeyiün; nde mepiüngan ngo membeat leawa Teat Dios ajaw nembeat, cos atquiaj tarang Esaú. Nej tanütüb leaw apmajcueat müünd natang nacualaran. Tanütüb aag ayaj cos tandium noic nüeteran. ¹⁷ Icona lamejawan alinoic nüt wüx Esaú tandium mayar leaw apmajcueat müünd, naleaing ngondom müünd, at ngo maxom nguineay alndom mayar, masey tajünts xeyay cos andiüm mayar.

¹⁸ Aaga leawa lamayariüts ocueaj Teat Dios nganüy, aag ayaj ngome atnej cuajantanej alndom majoraw masaramb. Ngo matnej wüx nüt mixejchiiüts ta-jawiüw aaga tiük teandaab, ancatitit, at anpojniün wüx, aton ancatearriür wüx atnej napac iünd. ¹⁹ Icona ngo menguiayıün ajiünts trumpet, taton ngo menguiayıün andeac Teat Dios. Nganüy leaw tanguiayıiw aaga andeac Teat Dios quiaj, xeyay tatüniw nde man-deac alinoic poch. ²⁰ Cos ngo mind manguiayıiw aaga xeyay naél poch quiaj leaw tapiüng: “Sitiül ndot nop nimal ma-mong wüx aaga tiük quiaj, netam maj-los tengwiüy majengueran”, aw. ²¹ Xeyay tambolooch nejiw aaga tajawüw quiaj wüx mitiük Sinaí. Quiaj Moisés tapiüng: “Xeyay ximbal, ambeapmbeap xic”, aw.

²² Nganüy icona atnej lametüchiün aaga tiük nenüt Sión, tiül micambaj Teat Dios almapac, aaga Jerusalén tiül

cielo niüng ajlüy xeyay ángeles ngo matüch mateoraw; teamarangüw casa Teat Dios. ²³ At atnej lerpeay-iün tiül niüng canchiijow nacualaranüw ombas, larangüch minütiw nejiw tiül cielo. At atnej lerpeayiün niüng ajlüy Teat Dios, áag apmejaw wüx ombas meáwan nipilan. At atnej lerpeay-iün nöiquian mequiüpjan ajcüw espíritus ocueaj monyar andeac Teat Dios leaw tajlüiyiw nomb. Nganüy Teat Dios lamüüch nejiw majlüiyiw palanüy najneajay tiül cielo. ²⁴ At atnej lerpeay-iün niüng ajlüy Teat Jesús, aaga najlüy wüx jayats poch. At niüng ajlüy miquiej nej leaw xeyay nembeat, ngome atnej miquiej Abel.

²⁵ Ijawan wüx, nde mepalan ilajcan, netam menguiayıün leaw asaj icon Teat Dios. Cos sitiül ajcüwa nipilan tajlüiyiw tanomb tamongochiw ngo majneaj, cos ngo mayariw leaw tasaj nejiw Moisés ningüy wüx iüt; ¡cuantemas icootsa ngo mawaats wüxasoetiüts sitiül ngo mayariüts leaw lamasaj icoots Teat Dios najlüy tiül cielo!

²⁶ Wüx Teat Dios tendeac wüx aaga tiük nenüt Sinaí müüch manguiayıiw nipilan israel, áag andeac nej nómbar alanglang a iüt. Pero nganüy Teat Dios asaj icoots tiül Mipoch nej, apiüng: “Alinomb sanüüch melanglangüy ngome áagan a iüt; apmelanglangüy a nüt, caaw, ocas aton”, aw. ²⁷ Aaga poch leaw tapiüng quiaj: “Alinomb sanüüch melanglangüy” maw, aag ayaj apiüng wüx leaw apmelanglangüy ngome apmacüll meáwan nüt. Nganüy aaga leaw ngondom melanglangüy, aaga cielo niüng acüll Teat Dios, aag ayaj apmacüll meáwan nüt. ²⁸ Pares nganüy müjchiiüts gracias Teat Dios, cos lamüüch icoots mayariüts aaga najneajay cambaj tiül cielo leaw ngondom melanglangüy. Netam marangaats casa Teat Dios con

omeajtsaats atnej andiüm nej. ²⁹Pues Midiosaats ajlüy atnej noic biümb leaw alndom mambel cuajantanej.

**Netam marangaats
leaw andiüm Teat Dios**

13 Tanaámb ijiürayon lasta, netam mejlüyiüm atnej nop necual icon.
²Aton nde ndrom imeajtsan, netam mapac imeajtsan mejawan napeay miün niplan, meajchiün leaw netam. Cos atquiaj tarangüw acas monxey tanomb, tütchiw maxood anüngüw nejiw ángeles, ngo mateotsuw wüx jane nejiw.

³Aton netam leaam imeajtsan wüx leaw altiül manchiüc, meyajcan atnej ilean tiül manchiüc mequiiüpjan. Átan leaw teamamongochiw ngo majneaj, netam meyajcan atnej teamemongochiün ngo majneaj nöiquian mequiiüpjan.

⁴Leaw langoch owixaw mequiiübayerj najneaj arangüw, wüx ameayiw nöiquian ngo majiür nicuajind. Pero naleaing naxey ngondom majiür pálwüx najtaj, at najtaj ngondom majiür pálwüx naxey. Meáwan monxey monjiür pálwüx najtaj tengwüy nüx, aton meáwan montaj monjiür pálwüx naxey tengwüy nench, pues Teat Dios apmajaw wüx asoetiw nejiw.

⁵At aton nde meyacan imeajtsan wüx mendümdiüman tomiün. Ich mapac imeajtsan wüx leaw almejiüran nganüy, cos Teat Dios apiüng: "Ngo nacueat nambol icon", aw. ⁶Pares ngo machiweaats omeajtsaats, alndom mapiüngaats atnej tanderac nomb:

Teat Dios nembeol xic,
ngo nimbol nicuajind leaw alndom
marang wüx ximbas aljane.

⁷Ich leaam imeajtsan wüx ajciüw leaw tarangüw natang tiül icona, leaw taquiajchiw icon wüx Mipoch Teat Dios. Iyamban imeajtsan mejawan nguineay tarangüw najneaj wüx almequiiüpjan;

irangan atnej tarangüw wüx tayariw andeac Teat Cristo.

⁸Teat Jesucristo, áag tambeol nejiw tim quiaj, atanej teamambeol icoots nganüy, aton atanej apmambeol icoots oxep nawiür, ngo majiür ümb. ⁹Nde mendüipiün wüx sitiül aljane apmaquiaach icon wüx cuajantanej pálwüx, ngo matnej lamayariiüts. Áagan Teat Dios alndom müüch icoots mimonajneaj nej cos ajiür icoots lasta. Sitiül mandüipiüts aaga poch leaw andeac wüx nguineay alndom meteran, aag ayaj ngo mambeol icoots nicuajind.

¹⁰Nganüy ajiüraats noic nichech más xeyay nembeat, ngo matnej tajlüy nomb. Tanomb miteaats tayacüw nimal wüx artül marang nichech tiül nangaj iüm taag, ngondom müetiw. ¹¹Cos nomb minatang miteaats ajmel tiül aaga Xeyay Nangaj tiül nangaj iüm ajoyiw miquiej nimal maripip quiaj mangüyasoeteran. Ndoj taquiiüpüw aaga nandeow nimal mambeliw mbeay cambaj. ¹²Pares Teat Jesús aton tandeow mbeay cambaj mangüy asoet meáwan niplan naag miquiej nej. ¹³Nganüy netam mambaaats mbeay cambaj niüng Teat Jesús tandeow, masey mamongochiüts monxing atnej nej tamongoch. ¹⁴Pues ningüy wüx iüt cam ngo majiüraats micambajaats leaw apmajlüy meáwan nüt. Nganüy teamayambaats aaga cambaj leawa aliüc miün niüng apmacülliüts alinoic nüt. ¹⁵Cos Teat Jesucristo tandeow, pares netam marangaats casa Teat Dios meáwan nüt, cos aag ayaj atnej müjchiüts ichechiiüts nganüy, y müjchiüts gracias Teat Dios. ¹⁶Aton tanaámb netam membeolayouts, mejiürayoots lasta, cos aag ayaj atnej nichech leaw Teat Dios najneaj majaw.

¹⁷Netam merangan leaw apiüngüw monajiüt tiül miniplan Teat Dios; netam meyajcan chingüy icona, nganüy nejiw natangüw. Cos aag ayaj mina-

jiütiw nejiw, netam mambeolüw icon wüx minajjüt Teat Dios. Alinoic nüt Teat Dios apmajaw wüx nguineay tarangüw. Pares imbeolüw marangüw najneaj, cos atquiaj apmapac omeajtsüw wüx minajjütüw nejiw, ngome apmamix omeajtsüw. Cos sitiül amix omeajtsüw wüx minajjütüw nejiw, aag ayaj ngo mambeol icon nicuajind.

¹⁸ Itüniün ocueaj Teat Dios mambeol xicon, cos tanaámb sandiüman narangan leaw apiüng Teat Dios, nayajcan najneaj tiül ximeajtsan wüx cuajantanej leaw sarangan. ¹⁹ Alinomb sasaj icon metüniün mambeol xic Teat Dios para ndom namb najaw icon najen.

Ndójwüx atepeay, teamasaj Teat Dios mambeol nejiw

²⁰ Nganüy satün ocueaj Teat Dios, aaga neech icoots majlüyiiüts najneájan, leaw tapactüüch alinomb Miteatiiüts Jescristo. Nej nganüy nop natang nejiür icoots, atnej nop nejiür sap ajiür misap

nej. Nej ajlüy wüx aaga jayats poch leaw apmajlüy meáwan nüt, cos taw miquiej nej tandeow. ²¹ Ich mambeol icon Teat Dios merangan palan leaw andiüm nej, müüch icon merangan najneaj, cos Teat Cristo apmambeol icon. Nej netam marangüch casa meáwan nüt. Amén.

²² Satün icueajiün xecojow xechijquiaw, inguiayıün leaw lanasaj icon tiül aaga nawiig cam, iyacan wüx imeajtsan. Áagan acas poch sarang wüx nawiig cam ngome xeyay najal. ²³ Nganüy sanasaj icon aton, michijquiaats Timoteo laaw tiül manchiüc. Sitiül nej mapeay najen, saleamban quiaj najawan icon.

²⁴ Itepeayiün meáwan natang nena-jiüt tiül icona; aton itepeayiün meáwan monyar andeac Teat Cristo. Leaw aliw ningüy monaw Italia atepeayiw icon aton.

²⁵ Teat Dios tanaámb müüch icon mi-monajneaj nej, tamtámban. Amén.

Noic nanderac tarang wüx nawiig

SANTIAGO

Teat Santiago atepeay nipilan israel nguijantanej

1 Xique nenütiüs Santiago, nerangas minajiüt Teat Dios at minajiüt Teat Jesucristo. Satepeayiw meáwan micual Israel, ajciwa micual gajpiüp (12) monxey leaw ndajrriütoj tandüiyiwiülpalpwüx iüt.

Teat Dios üüch maxoram omeaatsaran

² Xecojow xechijquiaw, ich mapacimeajtsan xeyay, masey imongochiün cuajantanej ngo majneaj. ³ Cos ijawan wüx imongochiün xeyay ngo majneaj wüx indüjpiün Teat Dios, quiaj apmejawan nguineay üüch icon meiücan wüx, ngo paxiüm icueajiün. ⁴ Sitiül apmeiücan wüx meáwan cuajantanej leaw imongochiün, aag ayaj apmajüiquich irangan palan najneaj, lango metam icon nicuajind.

⁵ Sitiül aljane icona ngo maxom omeaats nguineay netam marang leaw Teat Dios andiüm, ich matün ocueaj Teat Dios, quiaj apmüünd. Cos nej xeyay üüch meáwan nipilan leaw apmatün nej ocueaj, ngo malic. ⁶ Wüx nop apmatün, tiül omeaats netam mapiüng apmüünd, ngondom machiw omeaats, cos jane apmachiw omeaats, aag ayaj ajlüy atnej arang omal yow tiül ndec, aquiiüb nej mamb iünd tengwüy ncherrec nguijantanej. ⁷ Leawa nerang atquiaj ngondom mapiüng Teat Dios apmüüch nej leaw atün. ⁸ Cos nop nipilan nejiür ijquiaw omeaats, noic nüt andiüm marang atnej andiüm Teat Dios, alinoic nüt andiüm marang andiüm nej.

Aaga nipilan quiaj ngondom mandüüb noic nej.

⁹ Nop nendüüb Teat Dios masey napateay ajiür, ich mapac omeaats wüx ambeol nej Teat Dios. ¹⁰ Nop nejiür, ich mapac omeaats aton, masey nipilan itsojow nej wüx andüüb Teat Dios. Nej alinoic nüt apmandeow, at leaw almajiür apmamong atnej among ajoet mbaj. ¹¹ Cos wüx apmajntsop nüt apmerraar xeyay, quiaj soex apmawaag, ajoet nej apmajtean, quiaj ümb ajüic atsüyyay ombas. Atquiaj alndom majlüy wüx nop nejiür, masey teamapiüng marang minajiüt nej oxep nawiür, pero tealeámban marang, quiaj andeow.

Netam maiücaran wüx meáwan naél

¹² Najneajay apmajlüy jane aüic wüx meáwan naél amongoch, cos wüx landoj maíuc mamongoch meáwan aaga naél quiaj, quiaj apmüünd atnej noic corona leaw apmüüch mapac meáwan nüt, cos aag ayaj Teat Dios lamapiüng apmüüch meáwan mondiüm nej. ¹³ Sitiül aljaneayaag tiül omeaats nej andiüm marang ngo majneaj, ngondom mapiüng Teat Dios tüüch nej leaam omeaats aag ayaj, cos nejinguind ngondom mayac wüx Teat Dios marang ngo majneaj, at Teat Dios ngo mayac wüx nejinguind marang ngo majneaj. ¹⁴ Cos jangantanej nejáyan quiaj ayacüy tiül omeaats nej mandiüm marang ngo majneaj, wüx anot nej mandiüm marang leaw axom majaw, quiaj apmeyacüy tiül naél. ¹⁵ Wüx nop apmapiüng tiül omeaats nej marang ngo majneaj, aaga nisoet wüx landoj lamarang alndom mambiy nej.

¹⁶ Xecojow xechijquiaw, nde mewaiicharanan wüx aag ayaj. ¹⁷ Meáwan leawa najneajay üjndiiüts üjndiiütsan, aag ayaj palanüy ajiüraats. Meáwan aag ayaj aliüc imiün cawüx niüng ajlüy Teat Dios, aaga nerang nüt, nerang caaw, nerang ocas. Nej ngondom mam-

biülüüch atnej angowüüch minden cuajantanej.¹⁸ Cos nej Teat Dios tandiüm müüch icoots wijquiamoots wüx aaga naleaing poch wüx Teat Cristo, para majlüyiiüts natang tiül meáwan leawa lamarang.

Netam marangüch atnej apiüng

¹⁹ Xecojow xechijquiaw, ich leaam imeajtsan netam mecüliün menguiay-iün. Ndoj, wüx lamejawan nguineay ajlüy, quiaj tendeacan. Nde majénan mejcüyiün.²⁰ Cos sitiül aljane apmajcüy, quiaj langondom marang najneaj atnej andiüm Teat Dios.²¹ Nganiüy netam mecueatiün meáwan ngo majneaj irangan, meáwan ngo majneaj ajlüy tiül imalan at tiül imeajtsan. Iyariün conimeajtsan aaga Nangaj Poch leaw alndom mawün icon wüx nisoet.

²² Netam merangan atnej apiüng tiül Mipoch Teat Dios, nde menguiayfünan. Cos sitiül apmenguiayfünan, ngo merangan leaw apiüng, quiaj apmejüiquichan icoyónan quiaj tenguijal iawaihayon.²³ Sitiül aljane anguiáyan Mipoch Teat Dios, ngo marang atnej apiüng, aag ayaj ajlüy atnej nop naxey nejaw mitey nej tiül cheeg nguineay ajlüy.²⁴ Cos aaga nerang atquiaj quiaj masey tajaw nguineay ajlüy, condom wüx apmamb, quiaj landroj omeaats nguineay tajaw.²⁵ Pero jane tanaámb majaw palan aaga poch ocueaj Teat Dios aaga newün icoots wüx, mayac wiix omeaats marang leaw apiüng, quiaj aaga niplan lango majlüy matnej nop nenguiáyan condom landroj omeaats. Pero nej apmajlüy nop nerang atnej apiüng Teat Dios, condom xeyay apmapac omeaats wüx leaw arang.

²⁶ Sitiül aljane tiül icona apiüng xeyay andüüb Teat Dios, pero naleaing ngo majaw wiix andeac, aag ayaj nejáyan quiaj tenguijal awaijchay, cos masey apiüng andüüb Teat Dios, aag ayaj ngo maleaing.²⁷ Sitiül aljane naleaing

andüüb Mipoch Teat Dios, ngo matsopoch nej nicuajind nisoet teombas Teat Dios; aag ayaj apmamb majaw mambeol ajcüwa nendeoj monguich, at apmambeol monleben omal montaj wüx amongochiw naél. Atquiaj alndom majlüy nerixixay omeaats, ngo marang atnej arangüw niplan nganaw mandüjipli Mipoch Teat Dios.

Ngo metam marriüjtan tiül niplan

2 Xecojow xechijquiaw, cos indüjiün najneajay Miteatiiüts Jesucristo, ngo metam merriüjtan tiül niplan.² Cos sitiül aljane apmamb niüng canchiüron, nop asooig najneajay apix nej, at iquial owix nej oro; pero alinop apmamb quiaj netiün andüy, nguirich apix nej;³ condom icona apmajneaj mejawan aaga xeyay ajneaj asoijquiay quiaj, apmesajan: “Mac cheter ningüy tiül najneajay chetejaran wüx cam”, merajan. Condom apmesajan aaga netiün andüy quiaj: “Lombóran ninguiaj, tengwüy tsotóran ningüy tiüt”, merajan.⁴ Wüx irangan atquiaj, ajüic ngo majneaj tenguijal irriüdayon, cos tenguijal mejawan nguineay ajlüy wüx ombas nop alinop; aag ayaj ngo majneaj ipiüngan tiül imalan quiaj.

⁵ Xecojow xechijquiaw, inguiayiün sanasaj icon: Teat Dios lamarriiid ajcüwa niplan ngo majiür xeyay wüx aaga iüt cam mandüjipli nej; at apmajlüiy nöiquian maquiiüb Teat Cristo tiül micambaj nej tiül cielo. Cos lamapiüng apmüüch aag ayaj meáwan leawa nej andiüm.⁶ Pero icona ngo mind mejawan niplan leaw ngo majiür, ¿neol, ngome ajcüwa monjiür, nejiw xeyay arangüw ngo majneaj wüx imbasana? ¿Neol, ngome nejiw asapüw icon mayacüw icon teombas monajiüta?⁷ ¿Neol, ngome ajcüwa monjiür andeacndeactiw ngo majneaj wüx aaga najneajay minüt Teat Jesucristo, áag tenguijal mendüjiün nganüye?

⁸Sitiül icona apmerangan atnej Teat Dios apiüng tiül Nangaj Mipoch Nej wüx apiüng: “Netam mendiüman nop alinop atnej iquáyan quiaj indiümüy”, aw. Aag ayaj najneaj apmerangan. ⁹Pero sitiül irriüdayon nop alinop, aag ayaj xeyay nisoet ijíurán; aaga poch tayac Teat Dios ajüüiquich ngo majneaj irangan. ¹⁰Sitiül aljane apmapiüng arang palan meáwan aaga poch tayac Teat Dios; pero sitiül nej ngo marang masey noic poch, aag ayaj Teat Dios ajaw atnej ngo marang nicuajind leaw apiüng tiül Mipoch Nej. ¹¹Cos nejay Teat Dios leaw tapiüng: “Nop naxey ngondom majiür pálwüx najtaj, nop najtaj ngondom majiür pálwüx naxey”, aton tapiüng: “Nde membiy nejinguind”, aw. Atquiaj Teat Dios apiüng, cos sitiül nop naxey ngo majiür pálwüx najtaj, at najtaj ngo majiür pálwüx naxey, pero sitiül apmambiy niplan, aag ayaj ngo marang leaw apiüng aaga poch tayac Teat Dios. ¹²Netam merangan najneaj, aton netam mendeacan najneaj atnej apiüng Teat Cristo, cos nej andiüm icon, pero aton apmajaw wüx isoetiün alinoic nüt. ¹³Sitiül aljane ngo majiür lasta alinop, alinoic nüt wüx Teat Cristo apmajaw wüx asoet nej, ngome apmajiür nej lasta nicuajind. Pero sitiül aljane apmajiür lasta alinop, quiaj Teat Cristo apmajiür nej lasta wüx apmajaw wüx asoeteran.

Netam mejüiquich nguineay indüüb Teat Dios

¹⁴Xecojow xechijquiaw, ¿cuajpar sitiül aljane mapiüng andüüb Teat Cristo sitiül ngo majüic arang leaw apiüng Teat Cristo? Aag ayaj ngo majüiquich laaw asoet nej. ¹⁵Jondot nop micoj michiig ngo majiür apix, ngo majiür cuane apmiuet, ¹⁶condom nop icona masaj nej: “Tamtámban ijlüy, quiür iyamb ipix ngana mambiy ic naquind, iyamb it ngana mendeow

lop”, maj nej. Pero sitiül ngo müüch nicuajind, ¿nguineay ajüic ambeol neje? ¹⁷Atquiaj sitiül aljane apiüng ayar andeac Teat Dios; pues aaga apiüng quiaj ngo membeat nicuajind sitiül ngo marang leawa netam marang.

¹⁸Sitiül apmasaj xic aljane: “Ique ipiüng temeyar andeac Teat Dios, pero xique teanarang leaw apiüng Teat Dios”, maw. Pues iich xic najaw nguineay iyar andeac Teat Dios masey ngo majüic irang najneaj, nganüy xique sanüüch ic mejaw nguineay sayar andeac Teat Dios cos sarang leawa nej andiüm. ¹⁹Ique ipiüng ijaw áagan nop Dios almajlüy, aag ayaj naleaing ipiüng. At aton nimeech ajawüw nop Teat Dios almajlüy, pero ambeapmbeap nejiw, xeyay imboloj mandüiyiw. ²⁰¡Ique nerchach! ¿Ngo mejaw sitiül nop apmayar andeac Teat Dios, pero ngo marang leaw apiüng Teat Dios, aag ayaj por ngana miün mapiüng lamayar andeac Teat Dios? ²¹¿Neol ngo menguiayıüna nguineay tarang mixejchiiüts Abraham wüx tayac nichech müüch Teat Diosa? Cos nej tarang leaw tasaj nej Teat Dios, taquiiüb micual nej Isaac mayac wüx artüll marang nichech. ²²Naleaing ajawaats Abraham tarang aag ayaj cos tayar andeac Teat Dios. Quiaj tajüic nej naleaing ayar andeac Teat Dios, cos tarang leaw tapiüng Teat Dios. ²³Wüx tarang aag ayaj, quiaj tajüic nej lamarang atnej apiüng tiül Mipoch Teat Dios, cos apiüng: “Abraham tayar leaw tasaj nej Teat Dios, quiaj tajüic Teat Dios lamawün nej asoet nómbar”, aw. Ndoj tanderac najneaj wüx Abraham cos nej xeyay ajneaj aweaag Teat Dios.

²⁴Nganüy ijawan sitiül naleaing nop ayar andeac Teat Dios, at sitiül arang atnej Teat Dios andiüm, aag ayaj ajüic Teat Dios lamawün nej asoet nómbar.

²⁵Tanomb aaga najtaj nejiürjiür naxey nenüt Rahab, Teat Dios tawün nej asoet, cos nej tarang leaw Teat Dios andiüm

wüx taxot aniüng nej ajcüwa monkey, ndoj tüüch mambüw amb tiül alinots tiiüd, ngana ndeajmoj.²⁶ Atquiaj ajlüy, cos nop nandeow nipilan ngo majiür espiritu; at aton masey nop apiüng lamar yar andeac Teat Dios, sitiül ngo marang leaw apiüng Teat Dios, aag ayaj ajlüy atnej nop nandeow.

Oniweran

3 Xecojow xechijquiaw, ngo metam majlüy tiül icona xeyay leawa apiüngüw alndom ombastiüw maquiajchiw, cos ijawan leaw aquiajchiiüts sitiül ngo maquiajchiiüts naleaing atnej apiüng Teat Dios, nej apmayac asoetiiüts xeyay.² Naleaing nejinguind ngondom marang palan. Ndot sitiül aljane ngo mandeac nicuajind leaw ngo metam mandeac, aag ayaj arang palan. Aton nej alndom mesapüy wüx marang palanüy leaw netam marang.³ Ndot ayacaats freno teombeay nop cawüy, quiaj alndom maleainguijchaats mayacaats tiül tiiüd.⁴ At nop nadam müx masey nadam, aaga nejüyich nej alndom maleainguiich naag nots nine timón, masey napac iünd mandium maquiiüb nej nguiajantanej.⁵ Atquiaj ajlüy wüx oniweran, cos masey nine oniweran, alndom merangrangüy mandeac wüx cuajantanej. ¿Neol ngo mejawana, noic nine biümb alndom mambel xeyay xiüla?⁶ Atquiaj ajlüy oniweran, cos alndom marang xeyay ngo majneaj atnej biümb alndom marang. Aaga oniweran, nimeech alndom majüyich nej müüich mandeacaats xeyay ngo majneaj. Pares netam leaam omeajtsaats nguineay andeacaats meáwan nüt.⁷ Meáwan nimal masey napatüw, alndom müüind memas, masey quie, masey ndiüc, masey nimal naw tiül ndec. Meáwan ajcüwa nimal quiaj, nipilan alndom müüich memas.⁸ Pero

nejinguind ngondom mapal ombeay müüch memas oniw nej, cos aaga oniweran quiaj ngondom müünd memas. Aag ayaj ajlüy atnej micüy olüic napat ndiüc cos alndom mambiy.⁹ Cos naag ombeayaran alndom mandeacaats najneaj wüx Teat Dios; at alndom mapaijchaats nipilan, aag tarang Teat Dios atnej ajlüy nej.¹⁰ Cos ombeayaran alndom mandeac najneaj, aton alndom mandeac ngo majneaj. Xecojow xechijquiaw, atquiaj ngo metam marangüch.¹¹ ¿Jondot, noic oniiüg yow, mbich nöiquian alndom maw tiül nangan yowa, at nangaag yowa?¹² Xecojow xechijquiaw, ¿alndom noic owl toc maóng olívas? ¿Ngwüy alndom noic owl uva maóng toca? ¡Aag ayaj ngondom niquimas! Aton noic oniiüg yow ngondom maw tiül najtix yow nöiquian maquiiüb nangan yow.

Teat Dios ambeol maxoram omeaatsaran

¹³ ¿Jane tiül icona xeyay axom omeaats, at ajaw wüx cuajantaneje? Nej ich majüiiquich nguineay axom omeaats marang cuajantanej najneaj, at ngo merangrangüy wüx nicuajind.¹⁴ Sitiül aljane ayac wüx omeaats ajcüy majaw alinop, at xeyay arang cuajantanej leaw arang melombojcháyan wüx; aag ayaj ngondom merangrangüy wüx mapiüng nej xeyay andiüy, cos nop nerang atquiaj ajüiiquich tenguijal awaiich.¹⁵ Leaw nepiüng atquiaj, aag ayaj ngome ocueaj Teat Dios, aag ayaj ocueaj nipilan ningüy wüx iüt, tengwüy ocueaj nimeech.¹⁶ Cos sitiül aljane andiümdüüm ocueaj alinop, tengwüy sitiül alwüx omeaats ajcüy majaw aljane, quiaj apmajlüy xeyay monciüy, aton meáwan palpálwüx ngo majneaj alndom marangüch.¹⁷ Nganüy sitiül aljane axom omeaats wüx cuajantanej, aaga leawa teamaxom

omeaats wüx quiaj imiün cawüx niüng ajlüy Teat Dios. Palanüy najneaj ajlüy, ngo müüch monciüy, ajiür monajneaj, alndom manguiay leaw apitiüng alinop, ajiür lasta jangantanej, arang najneaj mambeol alinop. Ngo marang casa nop, pero alinop ngwüy; at ngo mawaiich nejinguind.¹⁸ Jane ayamb monajneaj nguijantanej mamb, apmaxom monajneaj.

Mondiümdium leaw almajlüy wüx aaga iüt cam

4 ¿Cuane wüx ajlüy monciye, at mondeacndeac tiül icona? ¿Ngome aag ayaja naw tiül imeajtsana, merangan leaw icona indiümana? ²Cos indiüman mejiüran cuajantanej leaw ngondom mejiüran, pares tendiüman membiyan leaw nejiür. At aton indiüman mejiüran leaw almajiür alinop, pero ngondom mejiüran, áag teyambyamban monciüy, mejcüiüpn monjiür, para alndom menojetiün leaw almajiürtüw. Níungan aton ngondom mexoman mejiüran nicuajind, cos ngo meyamban Teat Dios metüniün ocueaj.³ At aton masey itüniün, naleing ngo meajndiün cos Teat Dios ajaw ngo majneaj itüniün. Nej ngo müüch cos itüniün para merlomboochayon wüx.⁴ Icona tepiüngan apmerangan leaw andiüm Teat Dios, ndoj ngo merangan. ¿Neol ngo mejawana sitiüll irangan ngo majneaja leaw arangüch ningüy wüx iüta, Teat Dios ngo majneaj majaw icon?⁵ ¿Ngwüy, cuane ipiüngana? ¿Jow, leaw apiüng tiül Mipoch Teat Dios ngo metama? Ngwüy netam, cos apiüng: “Aaga Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios leawa nej tayac tiül omeajtsaats andiüm icoots xeyay; teamajjiür icoots, ngo mandiüüm marangaats ngo majneaj”, aw.⁶ Teat Dios teamambeol icoots xeyay, ngo metam mandiümaats marangaats ngo majneaj. Atcüy apiüng:

“Teat Dios ambeol jane ngo merangrangiü; pero leaw nerangrangiü, nej ngo mambeol”, aw.⁷ Ijchan imeajtsan Teat Dios; nde merangan leaw minatangiüw nimeech andiüüm. Ndoj quiaj apaxiüüm, apmacueat icon.⁸ Sitiüll apmeajchiüün imeajtsan Teat Dios, nej apmatüch niüng ijlüyiün mambeol icon. ¡Cueatiüün irangan ngo majneaj icona monrang nisoet! Iwüniün tiül imeajtsan meáwan ngo majneaj, nde mejiüran ijquiaw imeajtsan. Netam merangan áagan leaw andiüüm Teat Dios; ngondom merangan leaw icona indiüman.⁹ Netam meyajcan ngo majneaj tiül imeajtsan, mejiüntsan xeyay. Nde mapac imeajtsan wüx aaga ngo majneaj irangan.¹⁰ Sitiüll ngo merangan adam imeajtsan teombas Teat Dios, nej apmajüüquich najneaj irangan.

Leaw nendeac ngo majneaj wüx ombas alinop

¹¹ Xecojow xechijquiaw, nde mendeacan ngo majneaj wüx ombas nop alinop. Cos leaw nendeac ngo majneaj wüx ombas alinop, tengwiüy ayac asoet alinop, aag ayaj atnej andeac ngo majneaj wüx aaga poch tayac Teat Dios. Cos atquiaj ajiüic ngo metam nej, ngo marang leaw apiüng.¹² Cos néjan Teat Dios lamayac Mipoch Nej, aton néjan alndom mayac asoet aljane. Nej alndom mawün wüx asoeteran, aton nej alndom mandrooch ombas nipilan tiül aaga xeyay ngo majneaj. ¿Jow nganüy icona, neol teyacan asoet alinopa?

Ngondom mejaw cuane apmajlüy oxep nawiür

¹³ Sitiüll aljane apmasaj icon mapiüng: “Nganüy tengwiüy oxep apmambaats marangaats najiüt tiül noic cambaj miünquiaj; apmaciliüts quiaj nomb neat; apmengalayoots apmenüübayoots alndom maxomaats tomiüün”, maw; aag

ayaj ngo majneaj mapiürang atquiaj. ¹⁴Cos ngo mejawan cuane apmexoman oxep nawiür, sitiül alndom mepacan tengwüy mendeowan. Acásan nüt ajliyüüts niüngüy atnej oic, cos oic alndom majlüy acásan ores condom lamong. ¹⁵Netam mepiüngan: “Sitiül Teat Dios apiüng aliün mapacaats, quiaj apmarangaats aaga najüt cam. Pero sitiül Teat Dios ngo mandiüm marangaats aaga najüt cam, quiaj lango marangaats”, merawan. ¹⁶Pero naleaing icona ngo mepiüngan atquiaj, cos indeacndeacan, erlomboochayon wüx nguineay apmerangan oxep nawiür. Meáwan ajcüwa monlombochay quiaj, Teat Dios ngo majneaj majaw nejiw. ¹⁷Cos sitiül nop ajaw nguineay netam marang, ndoj ngo marang, quiaj lamajiür xeyay nisoet.

Apaj ocueajiw monjiür

5 ¡Inguiayiün icona monyac imeajtsan wüx leaw almejiüran! Sanasaj icon, netam mejiüntsan, mepajan, cos laliüc memongochiün xeyay ngo majneaj. ²Cos meáwan leaw almejiüran, aag ayaj atnej pandiün, at meáwan najneaj ipixan almejiüran, aag ayaj ajlüy atnej lamüet nej ndeoog. ³At meáwan oro, meáwan plata leaw almejiüran, aag ayaj ajlüy atnej lajtep mifüt, lango majneaj. Ninguiaj ajüic icona nerrejchiün wüx leaw almejiüran. Wüx aag ayaj alinoic nüt apmeyajcan xeyay ngo majneaj wüx Teat Dios apmajaw wüx isoetiün; cos apmeyajcan atnej teamambel icon biümb. ⁴Icona tewaijchan ajcüwa nipilan monrang minajiütan, ngo mengüyiün palan, por aag ayaj Teat Dios apmepalüch ombas, cos nej lamanguaiay nguineay teamapiüngüw ajcüwa monrang najüt quiaj. ⁵Icona najneajay ijlüyiün ningüy wüx aaga iüt cam, lamong wüx ijiüran cuajantanej; temerangan meáwan leaw üüch mapac imeajtsan. Icona at icon nop

naxip nimal wüx apmatüch a nüt apmembiyararan. ⁶Icona lameyacan asoet mandeowüw leawa ngo majiüriuw nisoet nicuajind. ¡Nejiw ngondom mewünaye!

Iiücan wüx cuajantanej leaw imongochiün

⁷Xecojow xechijquiaw, netam meiücan wüx meáwan ngo majneaj leaw imongochiün, leaw atüch a nüt mandilil Teat Jesús. Cos ijawan nguineay arang nop nepiür, netam maíuc wüx leaw ajoet ndoj apmapiür. Condom apmatüch aaga nüt maxaing omeaats corrü. ⁸Atquiaj icona aton netam meiücan wüx leaw almendüpiün, nde paxiüm icueajiün; cos laliüc mapeay Teat Jesús imiün tiül cielo. ⁹Xecojow xechijquiaw, nde mendeacan ngo majneaj wüx ombas nop alinop, nganandot Teat Dios mayac xeyay isoetiün, cos laliüc matüch a nüt majaw wüx asoeteran. ¹⁰Xecojow xechijquiaw, netam merangan atnej nomb tarangüw ajcüwa mondeac andeac Teat Dios, cos nejiw taiüciuw wüx meáwan ngo majneaj leawa tamongochiw. ¹¹Ajawaats najneajay tajlüiyi leawa taiüciuw wüx meáwan ngo majneaj tamongochiw quiaj. Lamenguiayiün nguineay teat Job taíic wüx meáwan ngo majneaj, at nguineay Teat Dios tambeol nej xeyay wüx landoj mamongoch aag ayaj. Atquiaj arang Teat Dios cos najneaj omeaats, andiüm meáwan nipilan.

¹²Nganiüy xecojow xechijquiaw, sasaj icon nde mepajan wüx minüt Teat Dios. Nde mepajan wüx minüt cuajantanej najlüy tiül cielo, tengwüy leaw najlüy wüx iüt. Nde mepajan minüt wüx cuajantanej leaw almajlüy. Ngwüy netam mepiüngan naleaing tajawas, tanguiayıüs; tengwüy ipiüngan naleaing ngo najaw ngo nanguaiay. Cos sitiül apmerangan atquiaj Teat Dios ngome apmayac isoetiün alinoic nüt.

¹³ Sitiül aljane icona amongoch ngo majneaj, ich masaj Teat Dios mambeol nej; sitiül aljane apac omeaats, ich mataag cantar himnos wüx minüt Teat Dios. ¹⁴ Sitiül aljane tiül icona niün andeow, ich mapaj montangtang monajüt tiül icona monyar andeac Teat Cristo, mambüw quiaj matüniw ocueaj Teat Dios mambeol nej. Aton ich matequejchiw wüx ombas nej aceite wüx minüt Teat Jesucristo. ¹⁵ Condom ich matüniw ocueaj Teat Dios, nde machiweaw omeajtsüw. Quiaj aaga niün andeow quiaj apmajneaj, Teat Dios apmawitich nej, y sitiül ajiür nisoet Teat Dios apmawün meáwan asoet nej. ¹⁶ Nganüy sitiül aljane tiül icona arang ngo majneaj, ich macheed masaj icon cuane nisoet ajiür. Condom isajan Teat Dios mambeol nop alinop wüx aag ayaj; quiaj apmamong, apmajneaj iün andeow. Cos sitiül nop naleaing andüüb Teat Dios con

omeaats y arang leaw andium Teat Dios, wüx apmatün ocueaj Teat Dios, quiaj apmarangüch leaw nej atün. ¹⁷ Aaga teat Elías tajlüy tanomb, aag ayaj nop naxey atnej icootsa. Naleaing wüx nej tatün ocueaj Teat Dios ngo majoet, quiaj ngo majoet aroomb neat pinawan. ¹⁸ Condom tatün alinomb ocueaj Teat Dios, tasaj müüch majoet, quiaj tajoet. Condom tajlüy niüeteran cos terangüy omeaats micorrüliw nejiw.

¹⁹ Xecojow xechijquiaw, sitiül aljane tiül icona lango mandüüb aaga poch naleaing leaw tandeac Teat Dios, nganüy sitiül alinop icona apmambeol nej mandilil alinomb mandüüb Teat Dios, ²⁰ quiaj aaga nerang ngo majneaj quiaj apmaw wüx asoet nej, lango mandeow tiül nisoet. Aton aaga nembeol nej alndom mayaag najneaj cos lamawün wüx aaga nipilan quiaj, lango majiür nicuajind nisoet.

*Anoic nanderac arang
wüx nawiig San Pedro*

1ª Carta de SAN PEDRO

Atepeay

1 Xique nop apóstol ocueaj Teat Jesucristo, nenütüüs Pedro. Nganüü sarang aaga acas poch cam natepeayiw meáwan nipilan israel leawa tajwantüü tiül micambajüw nejiw, leawa nganüü ajlüiyiw tiül alinoic iüt, tiül Ponto, tiül Galacia, tiül Capadoccia, tiül Asia, tiül Bitinia. **2** Cos Teat Dios nde tanomb ajaw icona apmendüüpüün nej; pares lamarriüd icon meajchiün imeajtsan merangan leawa Nangaj Espíritu asaj icon. Lamajants icon miquiej Teat Jesucristo para mejüiyün nerexixay. Tamtában nejneajfünan, ich mexeyay tiül icona mimonajnej Teat Dios.

Teamacülliüts leaw ngome apndrom ombas

3 Najneajay ajlüy Teat Dios, Miteatüüts Jesucristo, cos tajmiüc omal omeaats majaw leaw amongochiiüts. Tüüch icoots wijquiamoots alinomb cos tapac tiül mondeow Teat Jesucristo. Aag ayaj tüüch mapac omeajtsaats xeyay macülliüts aaga nüt wüx icoots apmappacats alinomb. **4** Quiaj apmijndiiüts leawa Teat Dios lamapiüng apmijndiiüts ninguiün tiül cielo. Aaga leaw apmijndiiüts quiaj, ngome apndrom ombas, apmajüraats meáwan nüt. Ngondon matsopoch nej nicuajind; aton ngondon mantsoy mawaag. **5** Cos ijchan imeajtsan meyariün andeac Teat Dios, nej teamajíür icon leaw apmatüch a nüt nómbar meriowan wüx isoetiün. Aag ayaj aliüc miün apmajlüy wüx ümb wüx nüt.

6 Meáwan wüx aag ayaj icona netam mapac imeajtsan xeyay, masey ningüy wüx aaga iüt cam apmemongochiün xeyay naél. Naleaing aag ayaj acásan nüt apmajlüy. **7** Icona netam meiúcan wüx meáwan naél leaw apmemongochiün wüx indüipiün Mipoch Teat Dios, cos aag ayaj najntsop wüx ambeat, ngo matnej netsüjjay ombas oro. Masey majmel wüx biümb maponcharan majwan misoy nej maw áagan jayats oro. Atquiaj icona sitiül apmejüiquichan nguineay iiücan wüx meáwan imongochiün quiaj, najneajay apmapac omeaats Teat Jesucristo majaw icon wüx nej aliüc alinomb.

8 Cos Teat Jesucristo indüuman, masey ngome nejay tejawan, nganüü tanaámb iyariün mipoch nej. Xeyay apac imeajtsan wüx nej, masey ngo mexoman poch leaw alndom mapiüng wüx nguineay ajneaj ajlüy. **9** Pues aaga mipoch Teat Jesucristo leawa temeyacan imeajtsan wüx, aag ayaj apmawüin icon wüx isoetiün.

10 Ajcüwa mondeac andeac Teat Dios monlüy tanomb tandiümüw majawüw nguineay ajlüy mimonajnej Teat Dios leaw apmeajndiün, ijndeánan. Tayambüw teamtéaman majüiquichaw nguineay ajlüy aaga awaran wüxasoeteran. **11** Tayambüw ngün nipilan ngün nüt andeac wüx aaga Nangaj Espíritu ocueaj Teat Cristo leaw almajlüy tiül nejiw. Cos tandeac wüx meáwan ngo majnej leaw apmamongoch aaga Cristo, condom tajuiquich nguineay apmajlüy xeyay najneajay. **12** Condom tüjndiw majawüw aag ayaj ngome apmajlüy tiül minütüw nejiw; aag ayaj apmajlüy wüx icootsa. Cos meáwan leawa tandeaciüw, aag ayaj lajlüy nganüü, lamenguiayıün wüx. Pues aaga Nangaj Espíritu niün imiüniü tiül cielo tambeol nejiw mandeaciüw aag ayaj. Meáwan aaga lajlüy quiaj,

ajcüwa ángeles monaw tiül cielo xeyay
tandiümüw majawüw nguineay ajlüy.

Teat Dios tayamb icoots marangaats najneaj

¹³ Nganüy iyacan wüx imeajtsan leaw lamenguiayıün, merangan palanüy leawa najneaj. Icüliün meajndiün aaga monajneaj leaw apmeajndiün wüx Teat Cristo aliiuc alinomb. ¹⁴ Nganüy irangan atnej arangiüw nacualaran leaw arangiüw asaj nejiw miteatiw nejiw. Nde merangan ngo majneaj atnej terangan nomb wüx nganaw Meyariün andeac Teat Cristo. ¹⁵ Cos aaga nepaj icon mendüpiün nej arang palanüy najneaj; at icona netam merangan áagan najneaj meáwan nüt wüx ijlüyiün wüx aaga iüt cam. ¹⁶ Tiül Mipoch Teat Dios apiüng: "Netam merangan najneaj cos xique najneaj sarang", aw Teat Dios.

¹⁷ Sitiül icona ipiüngan Teat Dios miteatiün, pues nej ajaw jane arang najneaj jane ngwüy; nej apmajaw wüx leawa arangaats anopnopoots. Netam mermbolan mendüpiün Teat Dios meáwan nüt wüx almejüyiün wüx aaga iüt cam atnej nepeay miün nipilan. ¹⁸ Cos Teat Dios lamawün icon tiül meáwan leaw ngo metam merangan, áag leawa tayaciüw icon wüx mixejchiün. Nganüy ijawan aaga tawün icon wüx isoetiün ngome nangüyaran naag oro tengwüy plata leaw alndom ndrom ombas. ¹⁹ Pero tejwanaranan naag xeyay nembeat miquiej Teat Jesucristo wüx tandem wüx cruz mangüy isoetiün. Cos nej tajlüy atnej nop quicheech sap najneaj, ngome ndron ombas. ²⁰ Nej Teat Cristo lajlüy netam mandeow nde wüx nganaw majlüy aaga iüt cam, pero nej tiün mejuiquichay majaraw wüx tatüch a nüt, cos xeyay andium icon. ²¹ Nganüy icona lamenxoman Teat Dios cos nej Teat

Cristo tamongoch meáwan aag ayaj. Nejay Teat Dios tapacüüch alinomb Teat Cristo tiül mondeow; tüüch nej majlüy najneaj. Nganüy icona lameyacan imeajtsan wüx Teat Dios.

²² Nganüy ijlüyiün atnej lerjantsaranan nerexix nde wüx Nangaj Espíritu tambeol icon Meyariün, mendüpiün aaga naleaing poch. Nganüy netam mejlüyiün nöiquian atnej nop neccal icon, meyacan imeajtsan wüx mendiüman nop alinop.

²³ Nganüy ijlüyiün atnej lawijquaron alinomb; aag ayaj ngome atnej macual icon miteatiün mimüuman, cos nejiw apmandeowüw. Nganüy aaga ijüran quiaj ngome apndrom ombas, cos aag ayaj Mipoch Teat Dios tanaámb apmajlüy meáwan nüt. ²⁴ Mipoch Teat Dios apiüng:

Meáwan nipilan ajlüyiw at nejiw nateaic soex,
nganüy meáwan nalombocharanüw wüx, ajlüy atnej ajpoet soex.

Cos aaga soex quiaj apmawaag, ajpoet nej apmajtean;

²⁵ Pero Mipoch Teat Dios tanaámb apmajlüy meáwan nüt, aw.

Aaga poch cam tenguiayıün wüx tasajüw icon nguineay Teat Cristo alndom mawün isoetiün.

2 Nganüy netam mecueatiün meáwan ngo majneaj irangan: monwaiich, mondeacndeac iwüniünan wüx imeajtsan, moncüy majaw alinop leaw nejiür, at meáwan mondeacndeac wüx ombaran. ² Irangan atnej arangiüw namix nine les wijquiat cos ayambyambüw machech. Atquiaj icona netam meyamban metangan wüx aaga Nangaj Mipoch Teat Dios leawa temendüpiün, cos aag ayaj apmewün isoetiün. ³ Atquiaj apmerangan sitiül naleaing ijawan Teat Dios najneaj arang.

Teat Cristo atnej noic piedra xeyay netam

⁴ Itüchiün niüng ajlüy Teat Cristo, ijchan imeajtsan, cos nej ajlüy atnej noic piedra almapac. Masey nipilan aloxiw ninguiün, apitüngüw ngo metam. Nganüy Teat Dios landoj lamarriüd majlüy nembeat xeyay. ⁵ Nganüy icona ijlüyiün atnej xeyay piedras almapac. Teat Cristo apmawitich wüx icona atnej noic templo ocueaj Teat Dios; at apmejlüyiün noic ajlüy miteaats nangaj ocueaj Teat Dios, meajchiün imeajtsan atnej Meyacan noic nichech müüch mapac omeaats Teat Dios. ⁶ Lamapiüng tiül Mipoch Teat Dios:

Xique sanayac tiül Jerusalén noic piedra xowüy latam, narriüjtüch, nembeat xeyay, apmamb tiül oxing iüm.

Jane apmayar, mandüüb aquiaach nej, ngome apmaxing, mamix omeaats, aw.

⁷ Jane tiül icona lameyariün aquiaach Teat Cristo, lamepiüngan nej xeyay nembeat. Nganüy jane ngo mayar aquiaach nej, atciy apiüng wüx nejiw tiül Mipoch Teat Dios:

Aaga piedra leaw monrang iüm ngome tandiumüw;

nganüy lamarang aaga netamüy piedra tiül oxing iüm, aw.

⁸ Aton tandeac wüx Teat Cristo wüx apiüng:

Aaga piedra nelimb oleajaran, aton üüch majmiicaran wüx, aw.

Atquiaj apiüng cos altiül ajtoechiw wüx leawa taquiaach Teat Cristo, ngo mandiumüw marangüw leawa tapiüng, landoj lajwanüw marangüw aaga ngo majneaj quiaj.

⁹ Nganüy icona ijlüyiün noic ajlüy nipilan leaw lerriüjtchararanan mejlüyiün noic ajlüy miteaats tiül noic nangaj cambaj ocueaj Teat Dios. Netam mejüiquichan mesajan meáwan nipilan

nguineay Teat Dios tapaj icon meriowan tiül pojniün, mendüyiün tiül aaga najneajay ran. ¹⁰ Icona tanomb ngome tejlüyiün minipilan Teat Dios; nganüy lejlüyiün minipilan nej. Tanomb ngome tetüchiün meyariün mimonajneaj Teat Dios; nganüy mbich lametüchiün, lamejiüran.

Netam merangan atnej andiüm Teat Dios

¹¹ Xecojow xechijquiaw, inguiayıün leawa sanasaj icon. Icona netam meyajcjan ijlüyiün at icon neapeay miün nipilan tiül aaga iüt cam. Liücan wüx, nde merangan ngo majneaj leaw indiüman. Cos meáwan aag ayaj tenguijal atsoj wüx müüch ndrom imeajtsan indüipiün Teat Dios. ¹² Tanaámb irangan najneaj para majawüw meáwan nipilan leaw nganaw mayariw andeac Teat Dios. Masey nejiw nganüy andeacndeacüw ngo majneaj wüx imbasan, ayacüw icon monrang xeyay ngo majneaj. Wüx apmatüch a nüt Teat Dios apmajaw wüx asoeteran, nejiw apmajawüw icona terangan najneaj. Quiaj apmapiüngüw Teat Dios najneaj arang.

¹³ Cos temendüipiün Teat Cristo, pares netam meyariün andeacüw meáwan monajiüt leaw ajmeliw marangüw natang wüx aaga iüt cam, masey aaga minatangiüy nenajiüt nasoic rey aton. ¹⁴ At iyariün andeacüw ajcüwa chingüy monajiüt cos najmeliw majawüw wüx nipilan monrang ngo majneaj, müjchiw mangüiyw aaga ngo majneaj arangüw; pero apmandeacüw najneaj wüx ombasüw monrang najneaj. ¹⁵ Aag agüy andiüm Teat Dios: merangan najneaj, cos atquiaj alndom mepalan ombeayiw ajcüwa nipilan leaw ngo majawüw nicuajind, leaw andeacndeacüw ngo majneaj wüx imbasan.

¹⁶Icona nganüy leriowan wüx isoetiün para merangan leaw apiüng Teat Dios. Naleaing ngondom mepiüngan por aaga leriowan wüx quiaj alndom merangan leaw indiüman. Ngwiüy, cos icona ijlüyiün mimorang minajiüt Teat Dios. ¹⁷Itüniün monapacüy teombasiw meáwan niplan. Meáwan minipilan Teat Cristo netam mendüiman. Aag miün Teat Dios netam merbolan mendüyiün. At itüniün monapacüy teombas aaga minatang monajiüt.

Leaw tamongoch Teat Cristo

¹⁸Nganüy sanasaj icon monrang minajiüt alinop niplan: iyariün irangan leaw andiüm neneay najiüt, ngome áagan ajciwa xeyay ajneaj omeajt-süw majawüw icon, at ajciw leawa xowüy apatiüw. ¹⁹Sitiül icona apmeiü-can wüx naél wüx irangan minajiüt alinop, masey imongochiün ngo majneaj leaw ngo metam memongochiün, nde mamix imeajtsan, cos Teat Dios najneaj majaw merangan atquiaj, meiücan wüx cuajantanej. ²⁰Sitiül icona terangan alngün ngo majneaj, condom apmeajndiün memongochiün naél, ndoj iiü-can wüx leaw imongochiün, ¿nguineay ajüic irangan najneaja? Pero jondot imongochiün leaw ngo metam memongochiün wüx irangan najneaj, at iiü-can wüx, aag ayaj najneaj majaw Teat Dios. ²¹Wüx aag ayaj teyambücharanan cos Teat Cristo aton tamongoch meáwan ngo majneaj ingow amongochiüts icootsa. Nej taíünd wüx meáwan aag ayaj para majüiquich nguineay netam mendüpiün wüx merangan atnej tarang. ²²Cos Teat Cristo nómban ngome tarang nisoet, nómban ngo mawaiich aljane; ²³y wüx tasajsajiw nej, ngo mangoch nej ombeaiyw; at wüx türchiw mamon-goch xeyay ngo majneaj, xeyay necoy, nej nómban ngo mapiüng apmapalüch

ombas. Leawa tarang, meáwan tayac teowix Teat Dios, cos nej ajaw wüx jane arang najneaj jane ngwiüy. ²⁴Teat Cristo nejáyan quiaj tayarasoetiiüts wüx tamb wüx cruz, cos icootsa tandemowaats nöiquian maquüijpaats; nganüy lango metam marangaats nisoet, alndom marangaats najneaj. Cos nej tamongoch xeyay necoy para mawün icoots wüx asoetiiüts. ²⁵Icona nomb tejlüyiün atnej tigüy ndron sap; nganüy lerndililean niüng ajlüy Teat Cristo aaga najneaj nejiür sap; nej tanaámb teamajiür icon cos ijlüyiün teowix nej.

Nguineay netam majlüiyiw leaw landoj angoch owixaw

3 Átan icona müm montaj, netam mejlüyiün nöiquian mequüijpan minojon, mendüiman merangan leaw nejiw andiümüw. Cos atquiaj leaw nganaw mandiümüw Mipoch Teat Dios alndom mandiümüw mandüjpiw masey ngo mesajan wüx, cos nejiw apmajawüw nguineay irangan najneaj. ²Cos apmajawüw nguineay ijlüyiün ocueajíwan nejiw, at majawüw nguineay irangan leaw Teat Dios andiüm. ³Ngo metam mejüiquichan ámban wüx imbasan wüx isoquiün noic najneajay napixeran, wüx itajcan majneaj ipeatiün imalan, at wüx meyacan najneajay iquial owixan, tengwiüy arend olajcan. ⁴Ngwiüy netam mejüiquichan nguineay larangüy tiül imeajtsan leawa ngondom ndrom ombas; aag ayaj apmajüiquich icon nguineay ajneaj imeajtsan, cos aag ayaj nembeat xeyay teombas Teat Dios. ⁵Atquiaj nde tanomb tejüiquichayej ajciwa müm montaj leaw türchiw omeajtsüw Teat Dios; at tajlüiyiw nöiquian marangüw leaw andiümüw minojow nejiw. ⁶Atquiaj tarang nop müm najtaj nenüt Sara, nej tarang leaw tandiüm minoj nej teat Abraham, at tandeac wüx nej, “xeteat naxey”, aj. Cos naw wüx

nej tejlüyiün icona atnej micual nej. Nganüy sitiül atquiaj apmerangan áagan najneaj, quiaj lango metam mermbolan wüx nicuajind.

⁷ Icona teat nanojaranuw, netam meculiün nöiquian mequüijpan mintajan najneájan. Ijchan mayajcüw naleaing indiüman nejiw, cos masey nop najtaj ngo matüch apac nop naxey, nejiw ajlüiyiw tiül nöiquian mequüijpan leaw Teat Dios tütüch tütüchan mapacaran wüx. Nganüy sitiül apmerangan atquiaj, Teat Dios apmanguay wüx apmetüniün ocueaj alcuane.

Najneajay omal omeaats

⁸ Ndójwüx, sapiüng netam mejlüyiün noic nej imeajtsan, mendiüman nop alinop atnej nacojaran nachigueran, mejüiquichan ajneaj imeajtsan. Nde meyajcan nop xeyay netam, alinop ng-wüy. ⁹ Nde mendiüman mepalüchiün ombas jane arang ngo majneaj wüx imbasan; nde mengochiün ombeay leaw it-sojowan icon. Leaw netam merangan, mendeacan najneaj, metüniün monapaciü teombasiw nejiw; cos Teat Dios tarriiid icon merangan atquiaj, at icona aton teyariün mimonapaciü Teat Dios.

¹⁰ Cos atciüy apiürang:

Jane andiüm majlüy najneájan wüx acü ningüy wüx aaga iüt cam, mapac omeaats meáwan nüt,
netam majaw wüx andeac,
at ngondom mawaiich.

¹¹ Iwün ileaj tiül ngo majneaj, irang aaga najneaj leaw netam,

iyamb monapaciü, áag indüüb.

¹² Cos Teat Dios tenguijal ajaw ajciüwa monrang najneaj,
aton anguiay cuane atüniw;
pero nej ajüiquich ajciüy majaw monrang ngo majneaj.

¹³ ¿Jane alndom marang ngo majneaj wüx imbasan sitiül icona áagan na-

jneaj indüipiün? ¹⁴ Sitiül aleaic imongochiün wüx irangan najneaj, masey, cos Teat Dios apmambeol icon memongochiün najneájan. Nde mermbolan mendüiün nejiw leaw arangüw ngo majneaj wüx imbasan; nde paxiüm icueajiün, iiücan wüx, nde mejcüyiün. ¹⁵ Iyacan imeajtsan nömban wüx Teat Cristo. Meáwan nüt netam mejiüran tiül imeajtsan cuane alndom mepiüngan, nguineay alndom mesajan jangan-tanej leaw apmatün manguiay icon. Pero naleaing netam mesajan teamteáman, ijüiquichan xeyay ajneaj imeajtsan wüxan ilean ningüy wüx iüt. ¹⁶ At ijüiquichan nguineay ajneaj imeajtsan para alndom majawüw meáwan leaw mondeacndeac wüx imbasan ngo majneaj. Ndoj apmaxinguiaw wüx meáwan leaw andeacüw quiaj, wüx apmajawüw icona najneaj irangan cos indüipiün Teat Cristo. ¹⁷ Najneaj sitiül apmemongochiün naél wüx irangan najneaj sitiül Teat Dios atquiaj andiüm memongochiün, ngome wüx irangan ngo majneaj.

¹⁸ Cos Teat Cristo nomb tandemaw mawün asoeteran; masey nej ngo majiir nicuajind nisoet, naleaing tandemaw ingow andeowiüw monrang ngo majneaj, para mambaats niüng ajlüy Teat Dios. Alndom mandeow cos nipilan nej, condom tapac alinomb, apaciüch nej Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios. ¹⁹ Wüx nej tandemaw, miespíritu nej tamb tiül mondeow mandeac masaj ajciüw espíritu monlüy atnej ajlüiyiw tiül manchiüç, ²⁰ ajciüwa leawa tanomb ngo mayariw leaw tasoiiquiw. Aag ayaj wüx minüt teat Noé, cos Teat Dios tacüł nejiw mayambüw nej wüxan tenguijaléamban arangüch aaga nadam müx, nasaic arca. Wüx aaga nüt quiaj acásan nipilan tayariw nej andeac; áagan oj-peaciüw nipilan tawüw wüx, ngo mandeowiüw tiül najal yow wüx ndiliteay

meáwan a iüt. ²¹Atnej tawüw wüx, ngo mandeowüw tiül yow, ata nganüy apiüng wüx nguineay alndom mawaats wüx asoetiiüts wüx apmayariüts yow. Aaga ayarich yow quiaj ngondom majants meáwan ngo majneaj arangüch. Leawa ajüiquich aag ayaj majiüraran tiül omalaran at tiül omeaatsaran naleaing andiüram marangüch leaw Teat Dios andiüm, cos Teat Jesucristo landoj lapac tiül mondeow. ²²Teat Cristo wüx tapac alinomb, tandilil andüy tiül cielo. Nganüy ajlüy amb wüx miác Teat Dios. Nej ajlüy wüx meáwan ángeles, at ajlüy wüx meáwan monajiüt.

Marangaats minajiüt Teat Dios leawa nej üüch icoots

4 Cos Teat Cristo tamongoch xeyay ngo majneaj, xeyay necoy ingow amongochiiüts; ata icona aton netam mejlüyünan masey memongochiün necoy. Nganüy jane lamamongoch necoy cos andüüb Teat Cristo, ajüiquich lamacueat nisoet. ²Quiaj nej langondom mandiüm marang andíüman nej, aton ngome apmarang leaw arangüw meáwan nipilan wüx aaga iüt cam. Nej apmarang áagan leaw andiüm Teat Dios. ³Cos xeyay nüt terangan atnej arangüw ajcüwa nipilan ngo mandüüpiw Teat Dios. Terangan leaw tendiüman; terangan meáwan ngo majneaj leawa texoman merangan wüx aaga iüt cam: tengüniün, terangan xeyay nangos nüt niüng tembichan meáwan leawa tejiüran, at terangan xeyay ngo majneaj wüx tendüüpiün ajcüwa narangüch dios. ⁴Nganüy leawa nipilan tealeámban marangüw aag ayaj, xeyay amb wüx omeajtsiw neol lango mequüüpjan merangan meáwan ngo majneaj atnej terangan nomb. Wüx aag ayaj tenguijal mendeacndeaciüw ngo majneaj wüx imbasan. ⁵Alinoic nüt wüx apmajlüyyiwi teombas Teat Dios apmapiüngüw

meáwan leawa tarangüw; cos nej apmajaw wüx cuane arangüw leaw almapac y leawa landeow. ⁶Cos nejiw wüx aliün mapacüw tasoiquiv wüx Mipoch Teat Dios, nguineay alndom mawüw wüx asoetiw mapacüw wüx miespíritu Teat Dios. Masey wüx aaga iüt cam ajaraw cuane tarangüw, atnej meáwan nipilan.

⁷Nganüy cos laliüc mümb minüt meáwan leaw almajlüy ningüy wüx aaga iüt cam; icona netam merangan meáwan najneaj, tanaámb itüniün ocueaj Teat Dios, nde paxium icueajiün. ⁸Leawa más netam mejiüran tiül icona, aag ayaj merjiürayon lasta xeyay, cos sitiül xeyay indiüman nop alinop alndom mewüniün wüx imeajtsan meáwan nisoet. ⁹Ijchan maxojotüw iniüngan nop alinop, ngo metam mendeacndeacan wüx. ¹⁰Leawa lameajndiün inopnopon merangan, lamüüch icon Teat Dios, nganüy netam merangan aag ayaj para membeolan nop alinop, cos ijlüyiün noic ajlüy monjiür aaga monajneaj leawa Teat Dios lamüüch. ¹¹Sitiül aljane andeac, netam mandeac atnej asaj nej Teat Dios. Sitiül aljane ajiür naijütt mambeol wüx cuajantanej, ich marang atnej Teat Dios üüch nej marang. Cos meáwan narangüch quiaj, tenguijal ajüiquicharan nguineay ajneaj Teat Dios wüx minüt Teat Jesucristo, cos nej ajlüy wüx meáwan leaw almajlüy; alndom marang cuajantanej nganüy, oxep, nawiür, at meáwan nüt. Amén.

Leawa meáwan mondüüb Teat Cristo netam mamongochiiüts

¹²Xecojow xechijquiaw, nde mbayameron wüx apmemongochiün cuajantanej leaw aliüc miün, cos apmeyajcan atnej memongan tiül biümb. Nde mepiüngan aag naél quiaj ngondom majlüy wüx icona. ¹³Leaw

netam merangan, ich mapac imeajtsan xeyay, cos atquiaj apmejüiquichan atnej almequüijpan Teat Cristo tiül leaw tamongoch. Atquiaj alndom mapac imeajtsan xeyay wüx nej aliüc alinomb mejüiquichay najneajay ajlüy. ¹⁴ Sitiül andeactuw ngo majneaj wüx imbasan áag indüipiüm Teat Cristo, najneajay ijlüyiün, cos ajlüy tiül icona Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios. Naleaing, masey nejiw itsojowan minüt Teat Cristo, nganüy icona indeacan najneaj wüx nej. ¹⁵ Malüy nejinguiind tiül icona ngo memongochiün matnej amongoch nop nembiy niplan, matnej nop neneed, matnej nop nerang alinoic ngo majneaj, tengwüy wüx nop apmajmel tiül ocueaj alinop niüng ngo metam majmel. ¹⁶ Pero sitiül aljane aleaic mamongoch cos andüüb Teat Cristo, aag ayaj ngo metam maxing wüx; leaw netam marang, ich mapiüng najneajay arang Teat Dios cos almaquiiüb nej.

¹⁷ Nganüy lamatüch a nüt mamelich Teat Dios majaw wüxasoeteran naw wüx minipilan nej. Naleaing sitiül apmamelich naw wüx icootsa, ¿nguineaye apmajlüyiwe ajcüwa leaw nganaw mayariw Mipoch Teat Diosa? ¹⁸ Cos sitiül nop nerang najneaj, pero xeyay aél maw wüx asoet nej, ¿nguineay apmajlüye leaw ngo mayamb Teat Diosa, leaw tanaámb arang nisoete? ¹⁹ Nganüy sitiül imongochiün xeyay naél wüx irangan leaw andüüm Teat Dios, nde paxium icueajiün; iyacanimeajtsan teowix Teat Dios, tanaámb irangan áagan najneaj cos nej nerang meáwan leaw almajlüy.

Netam mejlüyiün nóiquian

5 Sapaj ocueajiw meáwan montang-tang monajiüt leaw ajlüy tiül icona. Xique nop xic natang ombas sat nejiw. Xique tajawas meáwan nguineay tamongoch ngo majneaj Teat Cristo. Sanajlüy quiaj aton wüx nej apme-

jüiquichay nguineay ajneajay ajlüy alinoic nüt. ² Ijlüyiün wüx, ijawan minipilan Teat Dios leaw almequüijpan. Aag ayaj ngo metam merangan cos aljane teamasaj icon merangan; ngwüy, irangan cos indiüman. At nde mepiüngan aleaic apmexoman wüx; ngwüy, irangan najeñ nde apac imeajtsan. ³ Ngondom mepiüngan ineayiün meáwan leaw ijlüyiün wüx. Leaw netam merangan, mejüiquichan nguineay irangan áagan leaw netam, majawüw meáwan minipilan Teat Cristo. ⁴ Cos wüx aliüc alinomb aaga natang najlüy wüx icona, aag ayaj Teat Cristo, quiaj apmeajndiün najneajay corona leawa ngondom ndrom ombas.

⁵ Sasaj icon monganich, irangan leawa apiüngiw montangtang monajiüt tiül icona. At tíulan icona iyariün leaw apiüng nop alinop; ijüiquichan ajneajimeajtsan, cos apiürrang:

Teat Dios ajcüy majaw monrang adam omeaats.

Nej üüch mimonajneaj nej leaw najneaj omeaats.

⁶ Netam meyajcan nicuajind icon, cos ijlüyiün tiül nangaj owix Teat Dios; naleaing alinoic nüt nej apmantsopich icon mapiüng najneaj terangan. ⁷ Iyacan tiül owix nej meáwan leaw alwüx impejtsan cos tenguial majiür icon.

⁸ Netam mejawan cuane temerangan, at tanaámb mepacan wüx Mipoch Teat Dios, cos aaga nimeech ajcüy majaw icon, atnej nop napat leon tenguial mayeyey icon tiüt mayamb Jane masap matsamb. ⁹ Netam mendandand wüx aaga leaw iyacanimeajtsan wüx mendüipiün. At netam mejawan atanquiaj tenguial mamongochiw micojon michiquian minipilan Teat Cristo tiül meáwan aaga iüt cam. ¹⁰ Masey lamemongochiün xeyay naél, aag ayaj acásan nüt. Nganüy nej Teat Dios apmtüüch icon mejlüyiün palan, at mandand wüx

imeajtsan Mipoch nej, mejüiquichay tiül icona. Cos Teat Dios üüch meáwan leaw netam para mejlüyiün atnej andiüm, cos tayamb icoots wüx minüt Teat Jesucristo majlüyiiüts niüng ajlüy nej meáwan nüt.¹¹ Néjan quiaj najneajay ajlüy. Aton nej ajlüy wüx meáwan leaw almajlüy nganüy, oxep, nawiür, at meáwan nüt. Amén.

Andondoch atepeay

¹² Süüch teat Silvano majoy mamb aaga acás poch cam müüch icon, cos sajaw nej nop najneaj minipilan Teat

Cristo. Tarangas nüüch leaam imeajtsan nasaj icon aaga naleaing ocueaj Teat Dios, üüch üüchan leaw nganüy tenguij mendüipiün.

¹³ Ajcüwa minipilan Teat Cristo najlüyiw tiül Babilonia, ajcüwa larriüjtücharanüw majlüyiw nóiquian atnej icona, atepeayiw icon. At xecual teat Marcos atepeay icon.¹⁴ Itepeayiün ninguiaj nop alinop nde apac imeajtsan, at itüniün monapacüy.

Tamtámban ijlüyiün, at mejneajíünan meáwan icona minipilan Teat Cristo. Amén.

*Amb iwic nanderac yarang
wüx nawiig San Pedro*

2ª Carta de SAN PEDRO

Atepeay

1 Xique Simón Pedro nop apóstol ocueaj Teat Jesucristo, nop nerang minajiüt nej. Nganüy sarang aaga acas poch cam nüüch icon leawa lamendüipiün Miteatiiüts Dios atnej sarangan. Miteatiiüts Dios tarang xeyay najneaj wüx icoots, cos Teat Cristo tawün asoetiiüts. ²Tambtámban ijlyüiün. Tanaámb mambeol icon Teat Dios, müüch icon mejiüran monajneaj, cos lamejawan nguineay andiüm Teat Dios y Miteatiiüts Jesús.

Nguineay netam marangüw minipilan Teat Cristo

³Pues Teat Dios lamüüch icoots meáwan leaw netam para alndom mapacaats marangaats leaw andiüm nej, cos tüüch icoots mayariiüts andeac Teat Cristo, majlüyüüts najneaj nöiquian maquiüjpaa. ⁴At tüüch icoots majawaats nguineay alndom marang meáwan najneajay leaw lamapiüng apmarang. Por aag ayaj nganüy alndom merangan najneaj, atnej arang Teat Dios, mécueatiüin irangan ngo majneaj leaw arangüw meáwan nípilan leaw ngo mayariw andeac Teat Cristo, cos nejiw arangüw leaw nejíwan quiaj andiümüw marangüw. ⁵Nganüy cos lameyariün andeac Teat Cristo, pares netam mepacan wüx merangan najneaj. Pero ngome áagan ayaj, cos netam mexoman imeajtsan mejawan leawa Teat Dios andiüm merangan. ⁶Wüx ijawan cuane andiüm Teat Dios, quiaj alndom mersapayon wüx, ngo metam merangan leaw indiüman.

Netam meiücan wiix cuajantanej almajlüy, at aton merangan casa Teat Dios tanaámb. ⁷Netam merjiürayon lasta atnej ijiüran lasta micojon michijquian, mendiüman nop alinop.

⁸Pues wüx irangan meáwan aag ayaj con imeajtsan, quiaj ajüic naleaing irangan najneaj, ngome irangánan iyariün andeac Teat Cristo. ⁹Sitiül aljane lamanguaiay meáwan aag ayaj, ndoj ngo marang, aag ayaj landroj omeaats nguineay Teat Dios tawün nej tiül meáwan nisoet leawa tarang nomb; ajlüy atnej nop nesomom oniüg. ¹⁰Nganüy xecojow xechijquiaw, netam mepacan wüx merangan leawa Teat Dios tarriiid icon merangan, cos nej tarriiid icon merangan áagan najneaj. Sitiül apmeyacan imeajtsan wüx merangan atquiaj, langome apmejmiücan tiül nisoet. ¹¹Atquiaj apmeajndiün mejmeliün najneajay tiül aaga nangaj cambaj niüng ajlüy Miteatiiüts Jesucristo, aaga newün icoots wüx asoetiiüts. Quiaj apmecüliün meáwan nüt, ngo majiür ümb.

¹²Wüx aag ayaj, xique ngo nacueat nüüch leaam imeajtsan, masey lamejawan, lerndandand wüx aaga naleaing indüipiün quiaj. ¹³Nganüy sapiüng najneaj napaj icueajiün wúxan saliün nápac, nüüch leaam imeajtsan nguineay netam merangan; ¹⁴cos Miteatiiüts Jesucristo tüüch xic najaw laliüc matüch a nüt nacueat a iüt cam, nandeow. ¹⁵Pares sandiüm nacueat nüüch icon leaw alndom, cos atquiaj masey lango najlüy ningüy, icona apleaam imeajtsan tanaámb leawa teanasaj icon quiaj.

Tajüic nguineay ajneaj ajlüy Teat Cristo

¹⁶Meáwan leawa lanasajan icon wüx Miteatiiüts Jesucristo, nguineay nej aliiüc alinomb xeyay najneajay, pues aag ayaj ngome sapiüngánan, ngome nan-

deacánan; aag ayaj palüy naleaing.¹⁷ Cos xicona tajawasan tanguiayasan wüx Teat Dios tendeac imiün tiül raan oic, xeyay tarangüich casa Teat Jesús wüx tüüch militlit ombas nej. Condom tasaj: "Ique xecual, naleaing xecual ic, xeyay sajiür ic lasta, apac ximeaats na-jaw ic", aj nej.¹⁸ Xicona tanguiayasan aaga nanderac tiün imiün tiül cielo wüx salnaquijüp Teat Jesús, saliünan quiaj nóiquian wüx tiüc. Quiaj tanguiayasan andeac Teat Dios masaj Teat Jesús.

¹⁹ Nganüy ajawaats naleaing aaga poch tandeaciuw nomb ajcüwa mondeac andeac Teat Dios. Pares netam mayari-iüts, cos aaga poch quiaj ajlüy atnej nots najquiol teatitit tiül pojniün pal ongwiiüts, pero wüx lachiüjmbaw la-jntsop aaga nadamiüy ocas marraj tiül omeaatsaran.²⁰ Netam mexoman imeaj-itsan wüx aag agüy: nejinguind ngo ndom maquiaach wüx Mipoch Teat Dios, awúnan tiül omal nej; naleaing netam mayaag ambeol nej Nangaj Es-píritu ocueaj Teat Dios.²¹ Ajcüwa mondeac andeac Teat Dios, ngo marangüw wüx nawig leawa nejíwan quiaj tax-omüw omeajtsüw wüx. Ngwüy, nejiw tarangüw wüx nawig leawa Nangaj Es-píritu tüüch nejiw marangüw.

Altiül aquiajchiw leaw ngo maleaing

(Judas 3-13)

2 Nomb tajlüy tiül nipilan israel acas leawa ngo maleaing mondeac andeac Teat Dios nejiw. Atanej nganüy apmajlüy tiül icona leawa ngome naleaing monquiaach Mipoch Teat Dios. Apmamelichaw ámban tiüt, apmandiümüw maquiajchiw icon leawa ngomeaag, cos andiümüw mecueatiün mendüjipiün aaga naleaing. Ngo majüic naleaing andüjpiw Teat Jesús leawa tandeow mangüyasoetiw nejiw. Pues ajcüwa monquiaach quiaj, nájen apndrom ombasüw.² Pero xeyay nipilan

apmandüjpiw nejiw, apmarangüw xeyay ngo majneaj atnej arangüw nejiw. Wüx aaga arangüw quiaj, apmanderac wüx Mipoch Teat Dios ngo maleaing.³ Cos andiümüdiumüw tomiün apmexomxomayej wüx imbasan, apmaquiajchiw icon leaw ngo maleaing; nganüy ajcüwa nipilan quiaj ngome nequiy apndrom ombasüw, landoj lajwaniüw mambüw tiül aaga xeyay ngo majneaj.

⁴ Teat Dios ngome tawün wüx omeaats aaga nisoet tarangüw tegüy ángeles; áag tajlosiüw tiül niüng amongocharan xeyay ngo majneaj tiül noic pojniün, maoeler-anüw majlüiy quiaj leaw apmatüch a nüt Teat Dios apmajaw wüx asoeteran.

⁵ Naleaing Teat Dios ngo mawün wüx omeaats leaw ngo majneaj tarangüw nipilan tanomb. Áagan teat Noé tawün wüx cos tarang at taquiaach wüx leaw andiüm Teat Dios. Aton Teat Dios tawün wüx alayaíw nipilan acualaats Noé. Condom tüüch majal a yow ndilimeay iüt, quiaj tandeowüw meáwan nipilan.⁶ At Teat Dios aton nómban tandrooch ombas ajcüwa nadamdam cambaj Sodoma maquiajchiw Gomorra wüx tandajpiw, tacüliw ngweátan, cos xeyay ngo majneaj tarangüw moncül quiaj. Pues atquiaj tarang Teat Dios para majüiquich majawüw ajcüwa nipilan monrang ngo majneaj leaw aliüc miün apmajlüy.⁷ Pero teat Lot taw wüx cos nej nop neyamb Teat Dios; lapaxiow majaw arangüw xeyay nisoet ajcüwa nipilan quiaj.⁸ Cos aaga naxey nerang najneaj quiaj, nütnütan xeyay tamix omeaats majaw, manguiay leawa ngo majneaj arangüw aaga nipilan quiaj.⁹ Nganüy aton Teat Dios alndom mam-beol, mawün tiül ngo majneaj ajcüwa monrang leawa nej andiüm. Nganüy ajcüwa monrang ngo majneaj landoj lajwanüw mangüiy leaw arangüw wüx apmatüch a nüt majaraw wüx asoeteran.

¹⁰Teat Dios apmüüch mamongochiw xeyay ngo majneaj ajciüwa niplan monrang aaga ngo majneaj leaw andiümüw, leaw ngo marangüw nej casa. Cos nejiw arangüw adam omeajtsüw, ngo mimboloj mandeaciw ngo majneaj wüx ombas Teat Dios, tengwüy wüx ombas monajiüt monlüy tiül nangaj cielo. ¹¹Masey ajciüw ángeles ocueaj Teat Dios leaw najntsop wüx atam ajlüiyiw, y alndom marangüw cuajantanej, nejiw ngo mayactüw asoet ajciüwa monwaiich quiaj. ¹²Pero ajciüwa niplan monwaiich quiaj, andeaciw ngo majneaj wüx cuajantanej leaw ngo majawiüw; ngo majiürtiüw fis. At nejiw nimal, cos nimal ajaw áagan leaw teamamongoch ningüy wüx iüt; wijquiajow para ndejmoj mandeowiüw. Atquiaj ajlüiyiw ajciüwa monwaiich quiaj, cos áagan ayaj apiüngüw wüx, leaw axomüw majawiüw ningüy wüx iüt. Itsojow leawa ngo maxomüw majawiüw. Por aaga ngo majneaj arangüw quiaj, wüx apmandeowiüw apmambüw tiül aaga xeyay ngo majneaj. ¹³Quiaj apmamongochiw xeyay ngo majneaj, apmangüyiw aaga ngo majneaj arangüw, cos nejiw arangüw rawrráwan tiüt leaw alndom müüch mapac nej omeajtsüw. Pares wüx itean mequijipan, aag ayaj noic monxing icueajiiün, cos nejiw ngoyay macueatiw arangüw ngo majneaj. Xeyay apac omeajtsüw wüx aaga ngo majneaj arangüw quiaj.

¹⁴Nejiw ngo maiündüw majawiüw nop najtaj, andiümüw manajtajüw; tanaámb arangüw nisoet. Ayambüw nguineay maloxiw tiüt jane nganaw mandand wüx Mipoch Teat Dios. Nejiw áag ajlüiyiw wüx mawaijchaw, ndoj apmambüw tiül castigo. ¹⁵Nejiw ngo mandiümüw marangüw leaw apiüng Teat Dios, lambójan marangüw alinoic, cos arangüw atnej tarang nop naxey tajlüy tanomb, micual Beor nenüt Bal-aam. Aaga naxey quiaj tandiümdüüm

marang ngo majneaj maxom tomiün wüx. ¹⁶Pares Teat Dios tapaj nej ocueaj, tüüch mendeac mibür nej masaj nej ngo majneaj arang. Atquiaj tarang Teat Dios wüx ombas a naxey quiaj, ngana marang aaga ngo majneaj teamandiüm marang quiaj.

¹⁷Ajciüwa niplan quiaj ajlüiyiw at nejiw noic lol ngo majlüy tiül yow. At ajlüiyiw at nejiw oic ajüyich nej nepepep. Nejiw landoj lajwanüw mamongochiw xeyay ngo majneaj tiül xeyay pojniün niüng nómbar ngome apmaxomüw majawiüw ran. ¹⁸Nejiw aquiajchiw ombeay niplan, pero aaga aquiajchiw quiaj ngo membeat nicuajind, cos asajüw jayats monyar andeac Teat Dios mandilileaw marangüw ngo majneaj atnej arangüw nejiw. ¹⁹At asajüw alndom marangüw leaw andiümüw, ngo majiür nicuajind. Nganüy ajciüwa monwaiich quiaj, masey apiüngüw andüjipi Teat Dios, aag ayaj ngo maleaing cos arangüw atnej andiümüw; arangüw leaw ataag nejiw mandar nisoet. ²⁰Sitiül aljane lamaray andeac Teat Cristo, aaga newün icoots wüx, at lamacueat marang ngo majneaj ningüy wüx iüt cam, ndoj apmandilil marang alinomb aaga nisoet, ndójwüx apmajlüy más xeyay ngo majneaj. ²¹Pues sitiül nop tajaw, tayaag Mipoch Teat Dios aag ayaj naleaing, y tandüüb acas nüt marang atnej apiüng, condom tandilil marang ngo majneaj, quiaj apmajiür xeyay nisoet, cos tajaw aag ayaj naleaing, pero ngo mandiüm marang atnej apiüng. ²²Nejiw ajlüiyiw atnej apiüng noic nanderac: “Pet andilil müet ajtiür nej, at sow andilil maxeeb ndeor alinomb masey taxejimbeacharan”.

Wüx apmandilil Teat Cristo

3 Xecojow xechijquiaw, aag agüy amb ijquiaw nanderac narang wüx nawiig nasaj icon. Tiül aaga ijquiaw

nawiig sasaj icon leaam imeajtsan wüx leaw naleaing. ² At sandiüm nüüch leaam imeajtsan leawa tandeacüw tanomb ajcüw mondeac andeac Teat Dios, at nüüch leaam imeajtsan nguineay tapiüngüw apóstoles wüx Miteatiiüts Teat Cristo, aaga newün icoots wüx asoetiiüts.

³ Netam mejawan, wüx laliüc matüch a nüt mandilil Teat Cristo, xeyay nipilan apmitsojow leaw apiüng Teat Dios, apmarangüw ngo majneaj leaw andiümüw marangüw. ⁴ Cos nejiw apmapiüngüw: “¿Wü, ngow apmandilil a Cristo, aaga apiüngüw aliüc alinomba? Cos lamajiür xeyay nüt wüx aliün mapac xeteatiün tapiüngüw aliüc. Nganüy tanaámb nfüngan ajlüy meáwan cuajantanej, atnej wüx tarangüch a iüt cam”, apmawüw. ⁵ Pero aaga apmapiüngüw quiaj ngo maleaing, awaijchaw, cos nejiw ngo mandiümüw majawüw nguineay Teat Dios tarang a iüt cam tanomb. Cos Teat Dios wüx tapiüng marang nüt, caaw, ocas, iüt; pues quiaj tajlüy iüt imiün tiüt tiül yow, cos atquiaj tapiüng Teat Dios majlüy. ⁶ Condom ajcananüyan a yow, Teat Dios tüüch ndilimeay iüt, ndrom ombas nipilan. ⁷ Nganüy aaga nüt, caaw, ocas, iüt, leaw almajlüy apmandaab, cos atquiaj apiüng Teat Dios apmajlüy. Atquiaj apmajlüy wüx Teat Dios apmjaw wüx asoet nipilan ngo mayar nej andeac. Condom apndrom ombasiüw.

⁸ Xecojow xechijquiaw, nde ndrom imeajtsan, Teat Cristo ngome nequiy aliüc. Cos gajpowiüw acoic miow (1,000) neat Teat Dios ajaw atnej noic nüt, aton noic nüt ajlüy atnej gajpowiüw acoic miow neat. ⁹ Xeyay nipilan apiüngüw Teat Cristo nequiy apmapeay, lang miün najen atnej tapiüng. Naleaing Teat Cristo aíic wüx majaw icoots, cos ngo mandiüm ndrom ombas nejinguind. Nej andiüm meáwan nipilan leaam omeajt-süw wüx asoetiw nejiw, macueatiw.

¹⁰ Wüx aaga nüt aliüc Teat Cristo nejinguind ngo mateots wüx, atnej arang nop need wüx ngo mateotsaran, quiaj apmajmel meneed. Cos aaga nüt quiaj apmeterriür cawüx, apmajlüy noic nadam monbayan. Quiaj apmandrooch ombas meáwan leaw almajlüy cawüx, aton meáwan leaw almajlüy wüx iüt apmandaab.

¹¹ Sitiüll atquiaj apndrom ombas meáwan, ¿jow nganüy icona, nguineay apmerangan? Netam meajchiüin imeajtsan Teat Dios merangan palanüy najneaj, merangan leawa nej andiüm.

¹² Tatow tam temecüliün matüch aaga nüt quiaj, irangan minajiüt Teat Dios leaw alndom; cos aaga nüt quiaj apmandaab, apjayam meáwan ocas, at a nüt, at a caaw aton. ¹³ Nganüy icootsa, ngome aaga apndrom ombas quiaj teamacüliüts, teamacüliüts majlüy jayats ocas, jayats caaw, jayats nüt, jayats iüt. Cos aag ayaj lamapiüng Teat Dios apmarang. Condom tiül aaga jayats quiaj, apmajlüy najneajay.

¹⁴ Xecojow xechijquiaw, tatow tam teamecüliün meáwan aag ayaj, irangan leaw alndom, irangan najneaj majaw Teat Dios. Nde mejcüyiün mejawan nop alinop, ijlüyiün najneájan, ngo meijiüran nisoet. ¹⁵ At netam mejawan neol ngo miün Teat Cristo najen. Aag ayaj, cos nej ajiür lasta meáwan nipilan, andiüm mawün nejiw wüx asoetiw. Atquiaj tarang wüx nawiig micojoots teat Pablo, leawa xowüy andiümaats, cos Teat Dios tüüch nej majaw nguineay masaj icon.

¹⁶ Cos meáwan leawa nej tarang tiül noicnoic minawig nej tandeac andiüm wüx aaga nganüy teanasaj icon cam, masey altiüll noicnoic naél maxoram cuane amb apiüng. Altıüll nipilan leaw naleaing ngo mandiümüw majawüw mayariw leaw apiüng, angowüjchiw andeac teat Pablo. Atanquiaj arangüw wüx

meáwan Mipoch Teat Dios. Aag ayaj ayambüw ndrom ombasüw.

¹⁷ Aag agüy lanasaj icon wüx, xecojow xechijquiaw, netam mejawan wüx aag ayaj, nde mawaiich icon ajciwa monrang ngo majneaj quiaj, nde merangan atnej arangüw nejiw, cos nots quiaj

manot icon, mecueatiün irangan na-jneaj. ¹⁸ Sandiüm tanaámb metangan wüx aaga poch tayac Miteatiüts Jesucristo, aaga newün icoots wüx asoetiüts, para marangaats leaw nej andiüm. Marangaats casa Teat Cristo nganüy at meáwan nüt. Amén.

*Anoic nanderac arang
wiix nawiig San Juan*

1ª carta de SAN JUAN

Aaga poch cam alndom müüich mapacaran

1 Sarang aaga acas poch cam nasaj icon wüx aaga leawa lajlüy nde tanomb wüx nganaw majlüy aaga iüt cam. Aag ayaj tanguiayasan andeac, tajawasan nejay, tajawasan nguineay arang, aton tarreegasan naag xiwixan. Aaga Nanderac quiaj leaw alndom müüich mapacaran, aag ayaj Teat Cristo. ² Nej wijquiat wüx aaga iüt cam. Wüx latang, quiaj xicona tajawasan nejay. Aag nganüy sasajan icon wüx Teat Cristo, aaga alndom müüich icoots mapacaats meáwan nüt. Cos nej tajlüy maquiüüb Teat Dios, condom tiün mejüüiquichay najawan. ³ Nganüy sanasaj icon men-guiayıün wüx aaga leawa tajawasan, tanguiayasan andeac; para alndom majlüyiiüts nöiquian atnej xicona sajlüyiiün nöiquian naquüüpjan Teat Dios y Micual nej Teat Jesucristo. ⁴ Aag agüy sarang wüx nawiig menguiayıün, para müüich mapac imeajtsan xeyay.

Teat Dios ran nej

⁵ Nganüy sanasaj icon leaw tanguiayasan asaj xicon Teat Cristo. Nej tapiüng: “Xeteat Dios ajlüy ran nej, ngo majlüy pojniün wüx nej”, aw. ⁶ Sitiül icootsa apiüngaaats ajlüyiiüts najneaj nöiquian maquiüppaats Teat Dios, nganüy naleaing sitiül tenguialeámban ajüyiiüts tiül aaga pojniün quiaj, quiaj ajüüiquichaats tenguijal awaijchaats, ngo marangaats aaga naleaing leawa Teat Dios lamapiüng. ⁷ Nganüy sitiül ajüyiiüts tiül aaga ran quiaj atnej Teat Dios ajlüy ran nej, quiaj

alndom majlüyiiüts najneaj nöiquian maquiüppaats nop alinop. Cos Teat Jesucristo Micual Teat Dios nejants icoots naag miquiej nej mawün meáwan asoetiiüts.

⁸ Sitiül icootsa apiüngaaats ngo majüüraats nisoet, quiaj ajüüiquichaats icoyóotsan quiaj awaiichayoots, ngo mandeacaats naleaing. ⁹ Pero sitiül apmachejtiüts asoetiiüts, masajaats Teat Dios cuane ngo majneaj arangaats, quiaj alndom majawaats naleaing nej apmawün icoots wüx asoetiiüts; apmüüich icoots majlüyiiüts nerixix teombas nej. ¹⁰ Pero sitiül apiüngaaats nömban ngo majüüraats nisoet, wüx aaga poch quiaj ayacaats nej Teat Dios newaiich, y aaga naleaing poch leawa nej lamapiüng, ngo majlüy wüx omeajtsaats.

Teat Cristo nop nembeol icoots

2 Xecualüw, nganüy sarang aag agüy nasaj icon nde merangan nisoet; pero sitiül aljane apmarang nisoet, quiaj Teat Jesucristo apmasaj Teat Dios mawün wüx omeaats asoet nej. Cos Teat Cristo arang palan áagan najneaj, tüch atowtow. ² Teat Cristo tandeow ingow andeowaats wüx asoetiiüts. Naleaing ngome nej tandeow mawün áagan asoetiiüts, nej tandeow mawün wüx asoetiw meáwan nipilan wüx aaga iüt cam.

³ Sitiül marangaats atnej apiüng Teat Dios, quiaj alndom mayajcaats tiül omeajtsaats áagan nej andüüpjiüts.

⁴ Pero Jane apiüng: “Xique sajaw Jane Teat Dios”, maw; naleaing sitiül nej ngo marang atnej apiüng tiül Mipoch Teat Dios, aaga nepiüng atquiaj nop newaiich nej; pues aaga naleaing nanderac ngo majlüy tiül omeaats nej. ⁵ Nganüy Jane ayac wüx omeaats Mipoch Teat Dios, quiaj ajüüic naleaing arang atnej andium Teat Dios, at

Teat Dios ajlüy tiül omeaats nej. Aag ayaj neech icoots majawaats naleaing ajlüyiiüts nöiquian maquiiüpaats Teat Dios. ⁶Nganüy jane apiüng ajlüy nöiquian maquiiüb Teat Dios, aaga nepiüng quiaj netam marang meáwan najneaj atnej tarang Teat Cristo.

Jayats poch nepaj ocueajaran

⁷Xecojow xechijquiaw, aaga poch leaw teanarang cam nasaj icon, aag ayaj ngome jayats majlüy, cos aag ayaj ajlüyay poch tejiüran mbas; nganüy aaga ajlüyay poch quiaj, aag ayaj lamenguiayiün nde wüx teyariün Mipoch Teat Dios. ⁸Pero nganüy sarang noic jayats poch nasaj icon. Aag ayaj ajüic naleaing wüx Teat Cristo, aton tealüy naleaing wüx icona. Cos aaga pojniün tenguial among; nganüy aaga ran naleaing teamarraj nipilan.

⁹Sitiül Jane apiüng ajlüy tiül ran, pero ajcüy majaw alinop nendüüb Teat Cristo, quiaj nej ajüiquich aliün tiül pojniün, nganaw majntsop tiül ran. ¹⁰Jane andiüm nop alinop, quiaj ajüic ajlüy tiül aaga ran, cos arang atnej andiüm Teat Cristo. Quiaj ngo majlüy nicuajind cuane alndom müüch nej majtoech majmiüc tiül ngo majneaj. ¹¹Nganüy sitiül Jane ajcüy majaw alinop nendüüb Teat Cristo, quiaj ajüic aliün tiül pojniün; tenguial ajüy tiül aaga pojniün quiaj niüng ngo majaw nguiane andiümb, cos aaga pojniün quiaj lamüüch nej mesomb.

¹²Xecualüw, nganüy aag agüy sarang menguiayiün, naleaing Teat Dios landoj lamawün isoetiün, cos iyacan wüx imeajtsan mipoch Teat Cristo. ¹³Sarang aag agüy nüüch icon, teat monxey, cos icona lamejawan nej, aaga lajlüy nde tanomb wüx nganaw majlüy aaga iüt cam. Sarang aag agüy nüüch icon monench, cos icona lejntsopiün wüx leaw nimeech andiüm mayac icon wüx.

Sarang aag agüy xecualüw nasaj icon, cos lamejawan jane nej Teat Dios. ¹⁴Sarang aag agüy nasaj icon teat monxey, cos lamejawan jane aaga lajlüy nde tanomb wüx nganaw majlüy aaga iüt cam. Sarang aag agüy nasaj icon monench, cos ipacan wüx Mipoch Teat Dios. Aaga poch quiaj landoj lajlüy wüx imeajtsan; lejntsopiün wüx leaw nimeech andiüm mayac icon wüx.

¹⁵Nde mendiüman imeajtsan cuajantanej leaw ajlüy wüx aaga iüt cam. Nde meyacan imeajtsan wüx cuajantanej ngo majneaj leaw almajlüy ningüy wüx iüt; cos sitiül aljane andiüm marang ngo majneaj, quiaj ajüic ngo mandiüm marang leaw apiüng Teat Dios. ¹⁶Meáwan ngo majneaj leaw ajlüy wüx aaga iüt cam, aag ayaj wüx nipilan andiüm marangüw leaw andiümüwan nejiw, aton meáwan ngo majneaj leaw andiüm oniüjcüw nejiw majaw, aton andiümüw majiürüw meáwan cuajantanej leaw alndom merangrangayej wüx. Meáwan aaga ngo majneaj quiaj wittiünüyan wüx aaga iüt cam, ngome imiün niüng ajlüy Teat Dios. ¹⁷Pues aaga iüt cam teaümb teandroj ombas, at meáwan ngo majneaj andiüräm marangüch apmümb ndrom ombas. Pero jane arang leaw andiüm Teat Dios apmapac meáwan nüt.

Leaw naleaing, leaw ngo maleaing

¹⁸Xecualüw, aaga nüt ajlüyiiüts tiül cam, aag ayaj ndójwüx nganüy. Icona lamenguiayiün aliük aljane apmapiüng Cristo nej; aag ayaj apmajcüy majaw Teat Cristo. Nganüy lajüic lajaraw lajlüiyi leaw apiüngüw Cristo nejiw. Wüx lajüic aag ayaj, quiaj ajawaats laliük müümb aaga nüt cam. ¹⁹Nejiw nawtiwan tiül icootsa, pero ajcüw ayaj ngome aquiüüpaats, cos sitiül nejiw aquiüüpaats, ngo mawüw tiül icootsa. Pero cos tawüw, quiaj tejüiquichay nejiw ngome aquiüüpaats.

²⁰ Teat Cristo lamüüch icon Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios mambeol icon wüx iyariün mipoch nej, y para alndom mejawan ngün naleaing, ngün ngo maleaing. ²¹ Sarang aag agüy nasaj icon, ngome cos icona ngo mejawan cuane naleaing; sajaw ijawan cuane naleaing, at ijawan jane tenguijal awaiich aag ayaj ngo mandeac leaw naleaing.

²² ¿Jane aaga newaiiche? Aag ayaj leaw nepiüng Teat Jesús ngome aaga Cristo lapiürang aliüc. Aag ayaj ngome áagan Teat Cristo ajcüy majaw; ajcüy majaw Teat Dios aton. ²³ Meáwan jane apiüng Teat Cristo ngome Micual nej Teat Dios, aag ayaj ngo majlüy tiül omeaats nej Teat Dios. Nganüy leaw ayar, apiüng Teat Cristo Micual nej Teat Dios, aag ayaj ajlüy tiül omeaats nej Teat Dios.

²⁴ Leawa lamenguiayiün nde tanomb wüx teyariün Mipoch Teat Dios, aag ayaj ajlüy, acül wüx imeajtsan. Nganüy sitiü meáwan tenguiayiün nde tanomb iyan can wüx imeajtsan, aag ayaj apmütüch icon mejlüyiün nöiquian mequüijpan Teat Dios y Micual nej Teat Jesucristo. ²⁵ Nganüy aag ayaj leaw Teat Cristo lamapiüng apmütüch icoots, aag ayaj apmütüch mapacaats meáwan nüt niüng ajlüy Teat Dios.

²⁶ Sarang aaga nawiig cam nasaj icon nde mawaiich icon ajcüwa monwaiich. ²⁷ Icona ijüuran Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios; ajlüy nöiquian maquiiüb icon. Aag ayaj tüüch miün Teat Cristo. Nganüy nejinguiund alinop pálwüx ngo metam maquiaach icon, cos aaga Nangaj Espíritu aquiaach icon mejawan ngün naleaing, ngün ngo maleaing. Tanaámb netam Meyariün mendüipiün Teat Cristo nöiquian atnej lamaquiaach icon Nangaj Espíritu.

²⁸ Nganüy xecualüw, nde mecueatiün mendüipiün wüx leaw taquiaach Teat Cristo, cos atquiaj alndom masap im-

basan wüix nej, ngo mermbolan mejawan wüx aaga nüt aliüc, ngome apmexinguüin mejawan. ²⁹ Cos icona ijawan Teat Cristo arang áagan najneaj, quiaj alndom mejawan meáwan leaw nerang najneaj, aag ayaj micual Teat Dios nej.

Jane micual nejiw Teat Dios

3 Nganüy ich leaam imeajtsan nguineay andiüm icoots Teat Dios. Alndom masoiquiiüts micual Teat Dios icoots, cos naleaing micual nej icoots nganüy. Masey ajcüwa nipilan wüx aaga iüt cam ngo majawüw Jane icoots, cos nganaw majawüw Jane Teat Dios. ² Nganüy ajlüyiiüts micual icoots Teat Dios, masey nganaw majawaats nguineay aliüc miün apmajlüyiiüts alinoic nüt. Pero ajawaats wüx Teat Cristo aliüc alinomb, quiaj apmajlüyiiüts atnej ajlüy nej, cos quiaj apmajawaats nejay nguineay ajlüy. ³ Nganüy meáwan Jane teamacüll Teat Cristo wüx aliüc alinomb, nejáyan quiaj üjchay merixixay omeaats, atnej Teat Cristo ajlüy nerixix.

⁴ Pero jangantanej arang nisoet, aag ayaj teamarang leaw Mipoch Teat Dios apiüng ngondom; cos wüx apmarangüch nisoet aag ayaj ngo matüch marang leaw apiüng Teat Dios. ⁵ Icona ijawan Teat Cristo tiün wijquiam ningüy wüx aaga iüt cam mawün asoetiiüts. Nej nómbar ngome tajiür nisoet. ⁶ Meáwan leaw ajlüy nöiquian maquiiüb Teat Cristo, aag ayaj lango mandüy wüx marang nisoet. Jane tanaámb arang nisoet ngo majaw Jane nej. ⁷ Xecualüw, nde mawaiich icon nejinguiund, cos Jane arang palan ajüüquich najneaj arang, atnej arang Teat Cristo. ⁸ Nganüy Jane tanaámb arang nisoet, aag ayaj minipilan nej nimeech, cos nimeech nde wüx tajlüy aaga iüt cam nej tenguijal arang nisoet. Nganüy Teat Cristo, Micual Teat

Dios, tiün mandarriich meáwan leawa nimeech lamarang.

⁹ Meáwan Jane awiquiach nej Teat Dios ngo mandüy marang nisoet, cos Teat Dios lamambiülüüch omeaats nej. Áag ngo mandiüm mandüy wüx marang nisoet, cos micual nej Teat Dios. ¹⁰ Wüx meáwan aag ayaj ajüíquichayej Jane micual nejiw Teat Dios, at aton Jane micual nejiw nimeech. Meáwan Jane ngo marang palan atnej netam, at ngo mandiüm nop nendüüb Teat Cristo, aag ayaj ngome ocueaj nej Teat Dios.

Netam mandiümaats nop alinop

¹¹ Cos aaga nanderac cam landoј lamenguiayiün nde tanomb apiüng: “Netam mandiümaats nop alinop”, aw. ¹² Ngondon marangaats atnej nomb tarang nop minipilan nimeech nenüt Caín, cos tambiy michiig nej. ¿Neola, cuane wüx tambiye? Cos tajaw meáwan leawa nej tarang, aag ayaj ngo majeaj; nganüy michiig nej meáwan leawa tarang, aag ayaj palan leaw andiüm Teat Dios.

¹³ Xecojow xechijquiaw, nde mbayameron sitiüл majciüy majaw icon jangantanej nipilan. ¹⁴ Icootsaats atnej laawaats tiüл mondeow, tapacaats; cos nganüy andiümaats meáwan mondüüb Teat Cristo. Jane ngo mandiüm nop nendüüb Teat Cristo ajüic tanaámb andeow. ¹⁵ Meáwan Jane ajciüy majaw nop nendüüb Teat Cristo, aag ayaj atnej nop nembiy nipilan. Icona ijawan nop nembiy nipilan ngondon mapac meáwan nüt.

¹⁶ Teat Cristo tandeow mawün icoots wüx asoetiiüts; quiaj ajawaats nguineay nej xeyay andiüm icoots. Nganüy icoots aton netam mandeowaats ingow andeow alinop nendüüb Teat Cristo.

¹⁷ Nganüy sitiüл aljane tiüл icoots ajiür cuajantanej wüx aaga iüt cam, condom ajaw alinop nendüüb Teat Cristo netiün

andüy, pero aaga nejiür quiaj arang adam omeaats, ngo müüch nicuajind; pues ınguineay alndom majüüquich ajlüy tiüл omeaats nej mimonajneaj Teat Dios? ¹⁸ Xecualüw, nde majüüquichaats andiümaats nop alinop ombeayíütsan; ngwüy, netam majüüquichaats naleaing tenguiar arangaats aag ayaj.

Netam masap ombasaats teombas Teat Dios

¹⁹ Wüx meáwan aag ayaj ajawaats ajlüyiiüts tiüл ajciüw leaw andüjpiw aaga naleaing nanderac leaw apiüng Teat Dios. Aton ajawaats ajlüyiiüts teombas nej najneaj. ²⁰ Sitiüл ayajcaats tiüл omeajtsaats ngo marangaats atnej netam, nganüy Teat Dios ajntsop wüx ajaw meáwan cuane alwüx omeajtsaats, cos nej ajaw meáwan cuajantanej. ²¹ Xecojow xechijquiaw, sitiüл ayajcaats tiüл omeajtsaats najneaj teamarangaats, quiaj alndom mayajcaats lasap ombasaats teombas Teat Dios. ²² Atquiaj cuajantanej leaw apmatüniüts ocueaj nej apmijndiiüts, cos ayacaats wüx omeajtsaats mipoch nej; arangaats leawa nej andiüm. ²³ Aag agüy apiüng marangüch: Mayariüts mandüpüüts Micual nej Teat Jesucristo; at mandiümaats nop alinop atnej landoj lamapiüng. ²⁴ Jane apmayac wüx omeaats marang leaw apiüng Teat Dios, nej ajlüy nöiquian maquiiüb Teat Dios, y Teat Dios ajlüy nöiquian maquiiüb. Cos Teat Dios lamüüch icoots Nangaj Miespíritu nej, ajawaats nej meáwan nüt almaquiiüb icoots.

Nde mendiümdiüman cuajantanej ocueaj a mundo cam

4 Xecojow xechijquiaw, nde meyariüts andeacüw meáwan leaw apiüngüw ambeol nejiw Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios, pero netam mejawan sitiüл naleaing ambeol nejiw Nangaj Espíritu,

tengwiüy ngwüy; cos xeyay monwai-ich lajlüiyiw ningüy wüx aaga mundo cam.² Wüx aag agüy alndom mejawan ngün naleaing ambeol nej Nangaj Espíritu: Meáwan espíritu jane apmapiüng Teat Jesucristo tiün imiün cielo wi-jquiam ningüy wüx aaga iüt cam, aag ayaj ocueaj nej Teat Dios. ³ At aton meáwan espíritu jane apmapiüng Teat Cristo ngome tiün imiün niüng ajlüy Teat Dios, aag ayaj ngome ocueaj nej Teat Dios; cos ambeol nej espíritu ocueaj aaga newaiich aaga najcüy majaw Teat Cristo. Aag ayaj icona lamenguiayiün al-iic apmajlüy, nganüy lapseay, lajlüy wüx aaga iüt cam.

⁴ Xecualüw, icona ocueaj icon Teat Dios. Cos tejntsopiün wüx ombastiüw ajcüwa monwaiich quiaj, nganüy ngondom mawaijchaw icon. At aton cos aaga Nangaj Espíritu nembeol icon, aag ayaj ajntsop wüx marang cuajantanej; pero aaga espíritu ocueaj nimeech ngo matüch matnej. ⁵ Nganüy ajcüwa monwaiich quiaj, ngome ocueaj nejiw Teat Dios; pares andeacüw leaw ajlüy wüx aaga iüt cam, aton nipilan aag andiümüw manguiayiw. ⁶ Pero icootsa micual icoots Teat Dios. Jane ayamb Teat Dios apmüüch olaag manguiay andeacaats; pero jane ngome ocueaj nej Teat Dios ngo mandiüm manguiay leaw andeacaats. Wüx aag ayaj ajawaats jane ambeol nej Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios, at jane nembeol nej espíritu ocueaj aaga newaiich.

Teat Dios xeyay andiüm icoots

⁷ Xecojow xechijquiaw, netam mandiümäats nop alinop, cos Teat Dios üüch icoots mimonajneaj nej alndom mandiümäats nop alinop. Meáwan jane ajiür aaga monajneaj quiaj ajüiquich micual nej Teat Dios, at ajaw jane nej Teat Dios. ⁸ Pero jane ngo mandiüm nop alinop, aag ayaj nganaw majaw jane

nej Teat Dios, cos Teat Dios andiüm meáwan nipilan. ⁹ Teat Dios ajüiquich xeyay andiüm icoots, cos tüüch miün anoptíyan Micual nej ningüy wüx aaga iüt cam mandeow para mapacaats por nej. ¹⁰ Wüx aag agüy ajüic nguineay andiüm icoots Teat Dios: cos ngome icootsa tayambaats mimonajneaj nej; ngwüy, nej túüchan icoots aaga monajneaj quiaj, wüx tüüch miün Micual nej mandeow para mawaats wüx asoetiiüts.

¹¹ Xecojow xechijquiaw, cos sitiül Teat Dios xeyay lamandiüm icoots, atquiaj aton icootsa netam mandiümäats nop alinop. ¹² Nejinguind nganaw maxom majaw Teat Dios, pero sitiül andiümäats nop alinop, quiaj Teat Dios apmajlüy tiül omeajtsaats; aton mimonajneaj nej apmatang tiül omeajtsaats. ¹³ Wüx aag agüy ajawaats ajlüyiiüts tiül nej, aton nej ajlüy tiül icootsa, cos lamüüch icoots Nangaj Espíritu ocueaj nej. ¹⁴ Nganüy xi-cona cos tajawasan nejay, aag sande-acan wüx, naleaing Teat Dios tüüch miün Micual nej mawiün wüx asoet meáwan cambajiüt. ¹⁵ Sitiül jangantanej apmajüiquich mapiüng Teat Jesús aag ayaj Micual nej Teat Dios, quiaj Teat Dios ajlüy tiül omeaats nej, aton nej ajlüy tiül omeaats Teat Dios.

¹⁶ Icootsa lamajawaats Teat Dios andiüm icoots cos lamayariiüts mimonajneaj nej. Cos Teat Dios ajiür xeyay monajneaj, jane ayar aaga monajneaj quiaj, ajlüy tiül omeaats Teat Dios, y Teat Dios ajlüy tiül omeaats nej.

¹⁷ Wüx aag ayaj ajüiquichaats nguineay larangüy tiül omeajtsaats mimonajneaj Teat Dios, cos aaga nüt wüx apmajaraw wüx asoetaran ngo metam mimbolaats. Pues atnej ajlüy Teat Cristo, atquiaj icoots netam majlüyiiüts wüx aaga iüt cam. ¹⁸ Jane ajiür tiül omeaats nej mimonajneaj Teat Dios ngo mimbol, cos aaga monajneaj quiaj üüch nej ndrom

omeaats mbol. Nganüy aaga mbol quiaj ngo müüch masap ombasarán wüx mimonajneaj Teat Dios; alndom malox tiül naél nop. Nganüy jane imbol, aag ayaj nganaw merangüy tiül omeaats nej mimonajneaj Teat Dios.

¹⁹Icootsa andiümaats Teat Dios cos nej ombas tandiüm icoots. ²⁰Sitiül al-jane apiüng: "Xique sandiüm Teat Dios", maw; pero aaga nepiüng quiaj ajciüy majaw alinop nendüüb Teat Cristo, aag ayaj newaiich. Cos Jane ngo mandiüm nop nendüüb Teat Cristo leaw mbichmeaw majaw ¿nguineay alndom mandiüm Teat Dios leaw ngondom maxom majaw? ²¹Icootsa ajiüraats aaga poch niüng apiüng: Jane andiüm Teat Dios, netam mandiüm aton alinop nendüüb Teat Cristo.

Apmajntsopiiüts wüx leaw almajlüy wüx a iüt cam

5 Meáwan Jane apmayar andeac Teat Jesús wüx tapiüng nej aaga Cristo lapiürang aliüc, aaga leaw nepiüng atquiaj ajüüiquich awiquiach nej Teat Dios. At meáwan Jane andiüm Teat Dios apmandiüm meáwan micual nej aton. ²Wüx ayambaats mimonajneaj Teat Dios, y ayacaats wüx omeajtsaats marangaats leawa nej lamapiüng, quiaj ajawaats naleaing andiümaats meáwan micual Teat Dios. ³Sitiül arangaats atnej apiüng Teat Dios, quiaj ajüic andiümaats Teat Dios, cos aaga poch leawa nej tayac, aag ayaj ngome xeyay naél marangaats. ⁴Meáwan leaw awiquiach nej Teat Dios, aag ayaj ngo marang atnej andiüm nipilan ningüy wüx iüt. At leaw andüpüüts apmantsopiich icoots wüx meáwan ngo majneaj leaw altiül aaga iüt cam. ⁵¿Jane alndom majntsop wüx leaw ngo majneaj arangüw nipilan? Áagan leaw nendüüb Teat Jesús cos ajaw Micual Teat Dios nej.

Apiüng wüx Jane Micual Teat Dios

⁶Teat Jesucristo tiün tejüüiquichay wüx tayar yow, at wüx tajünch tiüt miquiej nej. Ngome tejüüiquichay áagan wüx tayar yow; ngwüy, nej tiün, tayar yow, y aton tajünch tiüt miquiej nej. Aaga Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios lamajüüiquich nej cos apiüng áagan leaw naleaing, ngondom mawaiich. ⁷Cos ajlüy arojpiüw leaw ajüüiquichayej tiül nangaj cielo. Ajciüw ayaj nop Teat Dios, nop aaga Nanderac, alinop aaga Nangaj Espíritu; miarojpüéj ajlüyiw nop nej. ⁸At ajlüy miarojpüéj nejüüiquichayej wüx aaga iüt cam. Nop aag ayaj Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios; alinop tejüüiquichay wüx tayar yow; y alinop aag ayaj Teat Jesús wüx tandem tajünch tiüt miquiej nej. Aaga arojpiüw quiaj, noic nej andeacüw. ⁹Sitiül icootsa ayariiüts leaw andeacüw nipilan, nganüy najntsop wüx atam leaw apiüng Teat Dios. Cos aaga netam poch leaw apiüng Teat Dios, aag ayaj andeac wüx Micual nej. ¹⁰Jane ayar andeac Teat Cristo micual Teat Dios, nej aaga neyar quiaj ajüüiquich ajlüy tiül omeaats nej Mipoch Teat Dios. Pero Jane ngo mayar andeac Teat Dios, aag ayaj nop newaiich, cos ngo mejüüiquichay tiül omeaats nej Mipoch Teat Dios leawa landerac wüx Micual nej. ¹¹Nganüy aag agüy ajüüiquicharan manguiayaran: Teat Dios lamüüch icoots mapacaats meáwan nüt; aaga apacaran quiaj axoram wüx Micual nej. ¹²Jane ajiür tiül omeaats nej Micual Teat Dios, aton lamajür aaga apacaran quiaj. Nganüy Jane ngo majiür Micual Teat Dios tiül omeaats nej, at ngo majiür aaga apacaran quiaj.

Andondoch, apaj ocueajaran

¹³Nganüy meáwan aag agüy sarang wüx nawiig nasaj icon leaw lameyariün mendüpüün Micual Teat Dios, para

alndom mejawan naleaing lamejiüran aaga üüch mapacaran meáwan nüt.

¹⁴Wüx aag agüy üüch icoots masap ombasaats wüx nej; cos sitiül apmatüni-iüts cuajantanej leaw andiüm nej, nej apmanguiay andeacaats. ¹⁵Sitiül ajawaats nej anguiay andeacaats wüx atüniiüts cuajantanej, quiaj aton ajawaats apmujndiiüts meáwan leawa lamatüniiüts.

¹⁶Sitiül aljane ajaw nop nendüüb Mipoch Teat Dios arang nisoet, pero aaga nisoet quiaj ngome indeowüyaran wüx, pues aaga nejaw quiaj netam matün ocueaj Teat Dios mambeol nej macueat aaga nisoet. Aag ayaj leaw ajcüw arangiüw nisoet ngondom mindeowüyaran wüx. Cos ajlüy nisoet andeowaran wüx, aag ayaj ngo napiüng majtan ocueaj Teat Dios. ¹⁷Cos meáwan leaw ngo majneaj arangüch, aag ayaj

nisoet. Pero ajlüy nisoet ngo metam mindeowüyaran wüx.

¹⁸Ajawaats meáwan jane awiquiach nej Teat Dios, ngo mandüy marang nisoet, cos Teat Cristo Micual Teat Dios tenguijal majiür nej, nde tegüy matüch nej nimeech. ¹⁹Icootsa nganüy ajawaats micual icoots Teat Dios, masey ajawaats meáwan aaga iüt cam ajlüy teowix nimeech.

²⁰Ajawaats Micual Teat Dios tiün ningüy wüx aaga iüt cam; nej tüüch icoots maxomaats omeajtsaats majawaats ngün aaga naleaing Dios nej. Nganüy ajlüyiiüts ocueaj aaga naleaing Dios quiaj, nóiquian maquiiüjpaats Micual nej Teat Jesucristo. Aag ayaj naleaing Dios nej, neech mapacaran meáwan nüt. ²¹Xecualüw, nde mendüipiün narangüch dioses. Amén.

*Amb iwic nanderac arang
wiix nawiig San Juan*

2ª Carta de SAN JUAN

Atepeay

1 Xique nop teat naxey natang ombas; sarang aaga acas poch cam, müüm najtaj, nüütch ic, at nüütch micualüw. Xique xeyay sandiumüw cos andüjpiw aaga naleaing nangaj poch. Ngome áagan xique sapiüng aag ayaj, aton atquiaj apiüngüw meáwan leawa lamayariw mandüjpiw aaga poch leawa naleaing. ²Cos aaga naleaing poch nanderac quiaj lajlüy tiül icootsa, at aton ajawaats lan-doj apmaciül tiül icoots meáwan nüt. ³Tamtámban ijlüyiün, Miteatiiüts Dios mambeol icon mejiüran monapacüy, at nejneajfünan wüx minüt Teat Jesucristo Micual Teat Dios; cos indüjpiün aaga naleaing nanderac, at ijiüran monajneaj.

Tanaámb indüjpiün aquiaach Teat Cristo

⁴Xeyay tapac ximeaats wüx taxomas acas micualüw tanaámb andüjpiw aaga naleaing nangaj poch leawa tayariiüts ocueaj Teat Dios. ⁵Nganüy sandium nasaj ic müüm najtaj, ngome sarang nüütch ic noic jayats poch. Ngwiy, aag ayaj lamajiüraats xeyay neat, niüng apiüng: Netam mandiümaats nop alinop. ⁶Sitiül ajiüraats mimonajneaj Teat Dios, quiaj apmarangaats leaw apiüng tiül Mipoch Nej. Nganüy leawa netam marangaats: majüyiiüts tiül aaga monajneaj quiaj, mandiümaats nop

alinop atnej lamenguiayıün lamajiür xeyay nüt.

Monwaiich

⁷Xeyay monwaiich lajlüyiw ningüy wüx aaga iüt cam, ngo mapiüngüw Teat Jesucristo tiün wijquiam marang nipi-lan. Jane apiüng atquiaj, monwaiich nejiw, y ajcüiyw majawüw Teat Cristo.

⁸Ijawan wüx aag ayaj icoýónan quiaj, ngana ndrom ombas minajiüt Teat Dios leaw icona lamerangan, ndoj ngome amejndiün palan leaw Teat Dios andiüm müütch icon.

⁹Sitiül aljane apmapiüng nej ajaw xeyay, pero aag ayaj ngo matnej aquiaach Teat Cristo, nej ngo majiür tiül omeaats nej Teat Dios. Nganüy jane tanaámb ayac wüx omeaats leaw aquiaach Teat Cristo, aag ayaj ajiür tiül omeaats nej Teat Dios, aton ajiür tiül omeaats Micual nej Teat Cristo.

¹⁰Nganüy sitiül aljane mamb majaw icon, ngo majoy aaga poch aquiaach Teat Cristo, nde mengochiün iniüngan, aton nde metepeayiün. ¹¹Cos jane apmatepeay aaga newaiich quiaj, aton ajiüic nej ambeol wüx aaga ngo majneaj leaw aquiaach quiaj.

Ndójwüx atepeay

¹²Sajíür xeyay leaw netam nasaj icon, pero ngo nandiüm narang wüx aaga nawiig cam, más najneaj sapiüng sanamb najaw icon, quiaj alndom mej-awayoots mendeacaats, y mapac omeajtsaats nóiquian.

¹³At atepeayiw ic micual michiig najtaj, áag leaw Teat Dios lamarriüd. Amén.

*Amb arojmbiüw nanderac arang
wiix nawiig San Juan*

3ª Carta de SAN JUAN

Atepeay teat Gayo

1 Xique nop teat naxey natang om-
bas tiül mondüüib Teat Cristo; sarang
aaga acas poch wüx nawiig cam nüüch ic
teat Gayo, naleaing sandiüm ic xeyay.

² Xechiig wüx minüt Teat Cristo, xique
meáwan nüt satün mambeol ic Teat
Dios memongoch najneaj, mejür mona-
pacüy. Sajaw tenguial itang wüx Mipoch
Teat Dios leaw andüjpíiüts. ³ Xeyay
tapac ximeaats wüx tapeayiw micojoots
michijquaats wüx minüt Teat Cristo
mapiüngüw nguineay ajneaj ijlüy wüx
aaga naleaing nanderac leaw andüjpí-
iüts, cos naleaing ique temerang at-
nej apiüng Teat Dios. ⁴ Wüx sanguaiay
meáwan xecualüw wüx Mipoch Teat
Dios andüjpiw aaga naleaing poch, ngo
majlüy alinoic leaw alndom müüch xic
mapac ximeaats xeyay.

⁵ Xechiig, xeyay najneaj irang wüx
imbeolüw mondüüib Mipoch Teat Dios
leaw napeay miün, masey ngo meyaag
ombasüw. ⁶ Cos ajiüwa teat monkay
quiaj, wüx tandilileaw tandeactüw
tiül niüng canchiüjow majüüquichaw
nguineay ajneaj imdeaats. Naleaing
nganüy sandiüm natün icueaj imbeolüw
alinomb; ijchaw leaw netam nejiw
tiül tiiüd wüx apmambüw masajüw
nipilan tiül alinoic cambaj, cos arangüüw
minajiüt Teat Dios. ⁷ Nejiw tambiüw
marangüüw minajiüt Teat Cristo,
naleaing ngo mayariw nicuajind ocueaj
nipilan leaw nganaw mayambüw Teat
Dios. ⁸ Aag ayaj netam marangaats,
mambeolaats ajiüw mondeac Mipoch
Teat Dios quiaj, marangaats najüüt
nóiquian maquiüjpaaats.

Ngo majneaj tarang teat Diótrefes

⁹ Ninguiün nüt xique tarangas acas
poch wüx nawiig nüüch mondüüib
Mipoch Teat Dios; pero naleaing
Diótrefes ngo mayar leaw tapiüngas cos
nej tanaámb andiüm marang natang
tiül icona. ¹⁰ Sitiül sanamb najaw icon,
quiaj sanandeac nasajüw meáwan
icona nguineay arang, cos andeac ngo
majneaj wüx ximbasan, awaiich. Ngome
áagan ayaj, at ngo mandiüm müüch
maxojotüw anüng nej mondüüib Mipoch
Teat Dios monaw alinoic cambaj. Átan
andeac niüng canchiüjow, asaj nejiw
nde müjchiw maxojotüw anüngüw nejiw
mondüüib Mipoch Teat Dios. Nganüy
sitiül aljane apmarang aag ayaj, nej
apmawün nejiw tiül moncanchiün.

¹¹ Xechiig, nde mendüüib wüx merang
ngo majneaj, tanaámb irang najneaj. Cos
jane nerang najneaj, ajneaj majaw nej
Teat Dios; pero jane nerang ngo majneaj,
aag ayaj nganaw majaw leaw andiüm
Teat Dios.

Najneaj tarang Demetrio

¹² Meáwan nipilan andeactüw najneaj
wüx ombas teat Demetrio, cos meáwan
nüt ajüüquich nguineay ajneaj arang.
At xicona aton alndom nandeacan
nguineay ajneaj arang. Ique ijaw xicona
ngo nawaijchan, sandeacan naleaing.

Ndójwüx atepeay

¹³ Aliün najiür xeyay nasaj ic, pero
naleaing ngo nandium narang wüx
nawiig. ¹⁴ Sapiüng alndom mejawayor
najen, quiaj apmendeacar.

¹⁵ Nganüy satepeay ic tamtámban, at
atepeayiw ic meáwan leaw ajawüw jane
ic. At sandiüm metepeay anopnopoj
leaw lamajawüw jane xic.

*Noic nanderac arang
wüx nawiig San Judas*

SAN JUDAS

Teat Judas atepeay meáwan leaw Teat Dios lamapaj

1 Xique nenüitiüs Judas michiig Teat Jacobo (Santiago), nerangas mianiüüt Teat Jesucristo. Nganüy xique sarang acas poch wüx aaga nawiig cam nüüch meáwan leawa landoj lajwaniüw majlüiyiw micual Teat Dios, lajlüiyiw nöiquian mandüjpiw Teat Jesucristo cos nej teamajíür nejiw. ²Tamtámban ijlüyiün, mejiüran monapacüy, nejneajíünan, mexeyay tiül icona mimonajneaj Teat Dios.

Monquiaach leaw ngo maleaing

(2 Pedro 2:1-7)

³Xecojow xechijquiaw, xeyay tandiümas narang acas poch nüüch icon, nasaj icon nguineay laawaats wüx asoetiiüs. Pero nganüy lango nasaj icon wüx aag ayaj, cos netam napaj icueajíün mer-sapayon wüx, at mepacan wüx leawa lameyariün nde wüx indüjpiün Mipoch Teat Dios, áag leawa lamüjndiw meáwan mondüüib Teat Dios. ⁴Nganüy cos ajlüy acas nipilan lajmeliw axotayéjan alme-quüjpan. Ajcüw ayaj lamapiüng wüx nejiw tiül Mipoch Teat Dios lama-jiür xeyay neat. Cos nejiw landoj lajwaniüw mambüw tiül castigo alinoic nüt. Nejiw arangüw meáwan ngo ma-jneaj; awiyyayej wüx apiüngüw Teat Dios xeyay afic wüx cuajantanej, ngome apmayac nejiw tiül aaga xeyay ngo ma-jneaj masey arangüw leaw andiüümüw. Apiüngüw Teat Dios ngome néjan quiaj ajlüy natang; átan apiüngüw Miteatiiüts Jesucristo ngome natang nej.

⁵ Nganüy sandiüm nüüch leaam imeajtsan wüx nipilan israel, masey icona lamejawan nguineay Teat Dios tawün nejiw wüx naél tiül iüt Egipto; condom tandrooch ombas jane ngo mayar andeac nej. ⁶At ajcüwa ángeles, leaw ngo marangüw atnej netam wüx minajiütiüw nejiw cos tawüw tiül cielo niüng netam macüliw. Ndoj tasap nejiw Teat Dios matsaag nejiw tiül noic pojniün, niüng apmacüliw meáwan nüt leaw apmatüch aaga nadam nüt majaraw wüxasoeteran. ⁷Atquiaj tajlüy tiül ajcüwa cambaj Sodoma y Gomorra, aton alacas cambaj monlüy quiájan. Nejiw tarangüw xeyay ngo majneaj ngomeaag wijquiajow marangüw. Cos monxey tandiüümüw marangüw montaj, monjtaj tandiüümüw marangüw monxey. Atquiaj tajlüy ndom majawüw meáwan nipilan leaw ngo mayariw andeac Teat Dios nguineay apma-mongochiw tiül biümb alinoic nüt.

⁸Masey nejiw tamongochiw aaga naél quiaj, atanquiaj aton alndom mamon-gochiw ajcüwa montümeay quiaj. Cos nejeyéjan quiaj tenguial androochayej ombasiüw wüx ngo mandiüümüw mayariw leaw apiüng Teat Dios. At itsojayéjan meáwan monlüy tiül nangaj cielo. ⁹Wüx aaga minatangüy ángel nenüt Miguel tajcüy aweaag minatangüy nimeech, tandeacndeacüw nguineay apmarangüw wüx micuerpo Moisés. Aaga ángel Miguel ngo ndom malic minatangüy nimeech. Tasaj atciy: “Teat Dios mapaj icueaj”, aj. ¹⁰Nganüy ajcüwa nipilan monwaich quiaj itsojayéjan leaw ngo majawüw cuane amb apiüng. Nejiw arangüw leaw awüníwan tiül omalüw, at nejiw nop nimal ngo majiür omal omeaats, cos ngo majawüw cuane arangüw.

¹¹ ¡Pobre nejiw! ¿Neol tajlüiyiw atquiaja? Cos tandüjpiw mitiiüd Caín, aton tambüw wüx tomiüin atnej tarang Balaam. ¿Neol tajcüiyiw majawüw Teat

Dios? ¿Ngo majawiwa, nej alndom mandrooch ombasüw atnej tarang wüx Coré? ¹² Ajcüwa monwaiich quiaj tenguijal manchom icon wüx iquitiüpjan tiül niüng irangan noic monet ocueaj hermanos. Nejiw üetiw, anganeowüw, apac omeajtsüw, ngo mapiüngüw wüx. At nejiw oic ngo majoy yow, altielich nejiw iünd nguiajantanej andüy. At nejiw noic owlí xiülgó mayac aóng wüx atüch a nüt meóng, cos landeow lasojndiow tiüt mioxiich nej. ¹³ Nejiw napatiüw, at nejiw wüx arang napac ndec, ayac apop, atepich cuajantanej nequiachquiach. Aag arangüw quiaj tiüchayéjan monxing. At nejiw najüyjúyan ocas, cos landoj lajwanüw majlüiyiw tiül pojniün meáwan nüt niüng nómbaro ngondom maxomüw majawüw ran.

¹⁴ Wüx meáwan ajcüw ayaj tandeac nop nendeac andeac Teat Dios nenüt Enoc; cos aaga Enoc quiaj, amb ayaíw nipilan naw wüx teat Adán. Tapiüng: “Tajawas Teat Dios lapeay, aquiiüb miün xeyayiw nangaj miángelos nej, ¹⁵ majaw wüx meáwanasoeteran tiül meáwan nipilan. Apmajaw wüx meáwan monrang ngo majneaj, meáwan ngo majneaj lamandeacüw arangüw wüx omeajtsüw; at meáwan cuajantanej ngo majneaj andeacüw wüx ombas Teat Dios”, aw. ¹⁶ Ajcüw ayaj ndeac mbeay nejiw, cos arangüw leaw üüch nejiw majneaj omeajtsüw; at ombeayiw nejiw andeac cuajantanej axom mandeac ndom marangrangingej wüx; at andeacüw najneaj wüx ombasiw nipilan ndom maxomxomayej wüx.

Asaj nejiw, ajpaj ocueajiw

¹⁷ Nganüy icona xecojow xechijquiaw, ich leaam imeajtsan wüx aaga poch tandeacüw miapóstoles Miteatiiüts Jesucristo. ¹⁸ Cos nejiw tapiüngüw aliüc miün nüt apmajlüy nipilan

apmitsojowan leaw apiüng Teat Dios, at apmarangüw xeyay ngo majneaj leaw nejiw andiümüw marangüw. ¹⁹ Ajcüw ayaj ambajcüw mawüniw pálwüx mondüüb Mipoch Teat Dios. Arangüw leaw awüníwan tiül omalüw nejiw, cos ngo majiürtüw Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios.

²⁰ Nganüy icona xecojow xechijquiaw, ijchan matang wüx imeajtsan aaga nangaj poch leaw indüjpiün. At itüniün ocueaj Nangaj Espíritu mambeol icon, matiib icueajiün leawa nej andiüm. ²¹ Iyacan wüx imeajtsan aaga mimonajneaj Teat Dios. At icülfünan matüch aaga nüt wüx aliüc alinomb Miteatiiüts Jesucristo. Quiaj apmüüch icoots mapacaats meáwan nüt niüng ajlüy nej.

²² Sitiül aljane nganaw ram ocueaj leaw indüjpiün, teamteáman imbeolan maxom omeaats wüx. ²³ Átan iwüniün tiül ngo majneaj leawa lajmiüciüw, ix-ainguiün mawüw tiül biümb macueatiw arangüw nisoet. Nganüy alacas iteowan imeajtsan mejawan wüx isajan; naleaing ijawan nde tegüy manchom icon apixaw nejiw cos nejiw lamanchomüw wüx meáwan ngo majneaj arangüw, nde manot icon tiül merangan leaw nejiw teamarangiüw.

Andondoch andeac

²⁴ Teat Dios nej nadam ajlüy, alndom majiürtüw icon ngondom mejmiiücan tiül nisoet. Nej apmajüüquich icon alinoic nüt nerixixay imeajtsan, at xeyay apmapac imeajtsan teombas nej. ²⁵ Nej anopüyan Dios nejaw meáwan cuajantanej leaw almajlüy. Nej newün icoots wüx asoetiiüts wüx tandeow Teat Jesucristo. Cos nej najneajay ajlüy, ajlüy wüx meáwan leaw almajlüy tiül cielo, átan leaw almajlüy wüx aaga iüt cam. Nej tanaámb alndom marang cuajantanej nganüy, oxep, at meáwan nüt. Amén.

*San Juan tüiind majaw cuane
apmajlüy alinoic nüt*

APOCALIPSIS

**Teat Jesucristo tapiüng wüx
nguineay apmajlüy**

1 Tiül aaga nawiig cam ajüiüch cuane apmajlüy alinoic nüt. Cos Teat Dios tüüch Jesucristo mapiüng masaj monrang minajiüt nej cuane laliüc majlüy. Ndoj Teat Cristo tüüch miün nop miángel nej masaj nop nerang minajiüt nej nenüt Juan, cuane apmajlüy. ² Aaga Juan tapiüng naleaing meáwan leawa tajaw, leawa tanguiay; tapiüng meáwan leawa tasaj nej Teat Dios, meáwan leaw Teat Jesucristo tüüch nej majaw.

³ Najneajay xeyay apmapac omeaats Jane apmateow manguiayaran nguineay lamapiüng Teat Dios tiül aaga nawiig cam. At xeyay apmapac omeajtsüw sitiü wüx apmanguaiayiw aag agüiü apmayaciü wüx omeajtsüw; cos laliüc miün nüt apmajlüy leaw lamapiüng tiül aaga nawiig cam.

**Atepeay ayaíw ajlüy
mondüüb Teat Cristo**

⁴ Xique Juan sarang aaga nawiig cam nüüich ayaíw noicnoic ajlüy monyar andeac Teat Cristo monlüy tiül iüt Asia. Satepeay icon, tamtámban ijliyiüna. Teat Dios mambeol icon, müüich icon monajneaj. Nej almajlüy nganüy, nej najlüy tanomb, at aliüc miün alinomb. At atepeayiw icon ajciüw ayaíw espíritu najlüyiw niüng ajlüy aaga najneajay trono chetej wüx Teat Dios. ⁵ Aton atepeay icon Teat Jesucristo, aaga nendeac naleaing. Nej ombas mapac alinomb imiün tiül mondeow; nej ajlüy wüx meáwan montangtang monajiüt wüx iüt. Nej andium

icoots xeyay, lamawün asoetiiüts wüx tajants icoots naag miquiej nej wüx tandeow wüx cruz. ⁶ Nej lamayac icoots marangaats montangtang monajiüt; at lamayac icoots marangaats noic ajlüy miteaats marangaats minajiüt Teat Dios, miteat nej. Néjan quiaj meáwan nüt netam marangüch casa; néjan quiaj meáwan nüt netam majlüy wüx meáwan leaw almajliiy. Amén.

⁷ ¡Ijawan, Teat Cristo aliüc amb tiül oic! Quiaj apmajawüw nej meáwan nipilan wüx iüt. Masey ajciüw tatileaw tambiyaw nej apmajawüw nej aton. Quiaj meáwan cambaj wüx iüt apmajüntsüw wüx apmajawüw, cos apleaam omeajtsüw nguineay tambiyaran. Atquiaj apmajlüy. ¡Amén!

⁸ Teat Dios apiüng: “Xique ombas xic, salnajlüy atnej letra A; at sajlüy úmbwüx atnej letra Z. Salnajlüy nganüy, salnajlüy nde tanomb, at xique saliüc alinomb. Xique alndom narang meáwan cuajantanej”, aw.

**Juan atnej taúm majaw
najneajay ajlüy Teat Cristo**

⁹ Xique, micjon Juan, xique aton samongoch atnej tenguijal memongochiün. Naleaing netam maiücaats wüx cuajantanej. Nóiquian teamacülliüts aaga nüt wüx aliüc Teat Cristo majlüy wüx meáwan iüt, meáwan cambaj. Xique sal tiül pres, ayaciüw xic ningüy wüx noic nine iüt tindec nenüt Patmos, ajcan tandeacas Mipoch Teat Dios, at tandeacas leaw tarang Teat Jesucristo. ¹⁰ Wüx noic nüt domingo, aaga Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios tüüch xic na-jaw atnej saúm. Quiaj tanguiayiüts imiün wan xipec noic nanderac napac, atnej ajiünts trumpet. ¹¹ Aag ayaj apiüng:

—Xique ombas xic salnajlüy atnej letra A; aton sajlüy úmbwüx atnej letra Z. Nganüy irang wüx nawiig leawa tenguijal mejaw. Ndoj iich mamb niüng

ajlüiyiw ajciuw ayaíw ajlüy monyar andeac Teat Cristo leaw ajlüy tiül iüt Asia. Ajciuw ayaj noic ajlüy tiül cambaj Efeso, alinoic tiül Esmirna, alinoic tiül Pérgamo, alinoic tiül Tiatira, alinoic tiül Sardis, alinoic tiül Filadelfia, alinoic tiül Laodicea —aw.

¹² Condom quiaj wantsatos najaw aaga nendeac masaj xic quiaj. Wüx wantsatos, quiaj tajawas ayaíw candeleros narangüch oro. ¹³ Alpinawan aag ayaíw candeleros quiaj, ajlüy nop atnej Teat Naxey, asooig noic apix nej najal, atüch nic oleaj. Aton alats mal miifünd nej nots cinta de oro. ¹⁴ At omal nej, at miondeats omal nej xowüy larraw atnej raan lan, tengwüy raan atnej nieve. At oniiüg nej atnej oniw biümb. ¹⁵ At oleaj nej xeyay nelitlit atnej bronce wüx landoj jayaw tiül biümb landoj asoetich. At andeac nej atnej atearriür napac ndec. ¹⁶ At miác owix nej almasap ayaíw ocas. At imiün teombeay nej tenguijal aw nots espada nexing necamb necamb. Teombas nej atnej nüt xowüy larraj.

¹⁷ Wüx tajawas, quiaj tajmiücas teoleaj nej atnej lasandeow. Quiaj tayac wüx ximbas miác owix nej, tasaj xic:

—Nde mbayamear. Xique mbas xic salnajlüy, at sajlyü ümbwüx. ¹⁸ Xique salnapac, masey tandeowas nomb, nganüy salnapac meáwan nüt. Xique alndom napiüng ngow apmandeow jangantanej nipilan, at nguiiane apmamb wüx apmandeow. ¹⁹ Irang wüx nawiig leawa landoj mejaw, leaw apmejaw nguineay ajlüy nganüy, at leaw aliic miün apmajlüy alinoic nüt. ²⁰ Nganüy sanasaj ic wüx leaw nganaw majüic cuane, leaw apiüng wüx aaga ayaíw ocas tejaw tiül miác xiwix, aton aaga ayaíw candeleros de oro tejaw: ajciuw ayaíw ocas quiaj apiüng wüx ajciuwa ángeles najlüiyiw wüx ajciuw ayaíw ajlüy monyar sandeac. Aton

ajciuw ayaíw candeleros tejaw, ajciuw ayaj apiüngüw wüx ajciuw ayaíw ajlüy monyar sandeac, ajciuw iglesias xicueaj.

Leawa tasaj ayaíw ajlüy iglesias: Ich manguiayiw monlüy tiül Efeso

2 'Irang noic nawiig, iich aaga ángel 2' ocueaj monyar andeac Teat Cristo monlüy tiül cambaj Efeso. Isaj masaj nejiw aaga nejiür ayaíw ocas tiül miác owix nej, leaw ajlüy pinawan ayaíw candeleros de oro, atcüy apiüng: ² "Xique sajaw nguineay teamerangan; sajaw irangan xeyay najiüt, ngo paxiüm. At sajaw ngome iiündan mejawan majlüy monrang ngo majneaj tiül icona. Sajaw icona tejawan wüx ajciuwa nipilan monpiüngan apóstoles nejiw, ndoj tejawan ngo maleaing, tejawan monwaiich nejiw. ³ At sajaw naleaing iiücan wüx cuajantanej, masey lamemongochiün xeyay wüx xenüt, ngo paxiüm icueajiün. ⁴ Naleaing sanasaj icon nganüy wüx noic ngo majneaj sajaw wüx icona. Aag ayaj cos lango mendüuman xic atnej tendüuman xic nomb. ⁵ Ich leaam imeajtsan nguineay terangan najneajay nomb wüx jayats mendüipiün xic. Nganüy lango merangan najneaj atnej terangan nomb. Ich leaam imeajtsan mendüiün wüx merangan atnej terangan nomb. Sitiül ngo mendüiün wüx merangan atnej terangan nomb, quiaj sanamb niüng ijlüyiün najen. Sanawün micandeleriün niüng almajlüy nganüy, sitiül ngo leaam imeajtsan meyamban xic alinomb. ⁶ Masey ngo majneaj terangan, pero altiül noic najneaj irangan, cos ngo mind mejawan aaga ngo majneaj teamarangüw qjcüwa nicolaítas, cos xique aton ngo mind najaw leaw teamarangüw. ⁷ Leaw nendiüm manguiay, ich manguiay leaw apitiung Nangaj Espíritu, masaj noicnoic ajlüy monyar andeac Teat Cristo. Cos apiüng: Jane apmajntsop wüx meáwan moncüy majaw

nej, ngo majmiüc tiül ngo majneaj, xique sanüüch müet aóng aaga xiül neech mapacaran, aaga najlüy tiül najneajay cambaj niüng acil Teat Dios”, aw.

Aaga poch cam ich manguiayiw monlüy tiül Esmirna

⁸ Irang alinoic nawiig, iich aaga ángel ocueaj mondüüb Teat Cristo monlüy tiül cambaj Esmirna. Isaj masaj monyar andeac Teat Cristo, áaga mbas majlüy, at ajlüy úmbwüx, aaga tandeow ndoj tapac. Nej atcüy apiüng: ⁹ “Xique sajaw nguineay teamerangan, nguineay imongochiün naél. Sajaw ngo mejiüran xeyay ningüy wüx iüt cam, pero naleaing Teat Dios ajaw atnej xeyay ijiüran, cos nej teamambeol icon mejiüran leaw netam. Sajaw nguineay andeactüw xeyay ngo majneaj wüx imbasan ajcüwa nipilan israel monpíungan nejiw minipilan Teat Dios. Ngwüy, ngo maleaing cos minipilan nejiw minatangüw nimeech nasoic Satanás. ¹⁰ Nde mermbolan wüx leaw apmemongochiün, cos minatangüw nimeech apmüüch majmel tiül manchiüc acas icona majaw wüx icon, majüic sitiül apmeiücan wüx leawa teamendüipiün. Apmemongochiün xeyay ngo majneaj tiül gajpowüw nüt. Nganüy sitiül tanaámb indüipiün xic leaw indeowan, quiaj sanüüch icon noic corona tiül cielo niüng apmepakan mejlüyiün najneajay meáwan nüt. ¹¹ Leaw nendiüm manguiay, ich manguiay leaw apiüng Nangaj Espíritu masaj noicnoic ajlüy monyar andeac Teat Cristo. Cos atcüy apiüng: Leaw apmaíic wüx, ngo majmiüc tiül ngo majneaj, langome apmandeow alinomb”, aw.

Aaga poch cam ich manguiayiw monlüy tiül Pérgamo

¹² Aton irang alinoic nawiig, ich aaga ángel ocueaj monyar andeac Teat Cristo monlüy tiül cambaj Pérgamo. Isaj masaj nejiw: Aaga nejiür espada nexing necamb necamb, atcüy apiüng: ¹³ “Xique sajaw nguineay teamerangan. Sajaw iciliün niüng ajlüy mitrono minatangüw nimeech nenüt Satanás, majaw wüx minajiüt nej. Sajaw tealeámban temeyariün xenüt. At sajaw ngo mecueatiün xic masey wüx nüt tambiyaw teat Antipas tiül icona ajcan ngo mimbol mandeac wüx xique tiül micambajan niüng acül Satanás. ¹⁴ Pero nganüy netam napiüng wüx acas ngo majneaj leaw irangan: Cos ajlüy tiül icona acas nipilan andüjpiw leaw nomb taquiaach Balaam, aaga nequiaach Balac mayac wüx marangüw ngo majneaj nipilan israel. Balaam tawaiich nipilan israel, cos tasaj nejiw najneaj matsambüw mionij nimal nambiyeran marang nichech najmel teombas narangüch dios. At tayac nejiw wüx majiürüw palpálwüx najtaj, palpálwüx naxey. ¹⁵ At ajlüy tiül icona acas nipilan andüjpiw leaw aquiajchiw ajcüwa nicolaítas. Aaga aquiajchiw quiaj sajcüy nanguaiay. ¹⁶ Nganüy ich leaam imeajtsan nguineay teamerangan, iwüniün tiül icona. Sitiül ngwüy, najénan saleamb quiaj nembiyayon naquijpiüw naag xaespada naw tiül ximbeay. ¹⁷ Leaw nendiüm manguiay ich manguiay leaw apiüng Nangaj Espíritu masaj noicnoic ajlüy monyar andeac Teat Cristo. Atcüy apiüng: Jane apmajntsop wüx, ngo majmiüc tiül ngo majneaj, xique sanüüch müet namix nine pan naxoraad, nasoic maná. At sanüüch anopnop noic nine raan piedra. Wüx aaga nine piedra quiaj tarangüch wüx noic jayats minüteran leaw nejinguind alinop ngo majaw”, aw.

**Aag poch cam ich manguiayiw
monlüy tiül Tiatira**

¹⁸'Aton irang alinoic nawiig, iich aaga ángel ocueaj monyar andeac Teat Cristo monlüy tiül cambaj Tiatira. Isaj masaj meáwan mondüüb Teat Cristo aaga poch cam leaw ayac Mical Teat Dios, aaga nejiür atnej oniw biümb oniiüg nej, oleaj nej atnej nelitlit bronce. Atcüy apiüng: ¹⁹"Xique sajaw nguineay teamerangan; sajaw nguineay erjiürayon lasta; sajaw nguineay iyariün andeac Teat Dios; sajaw nguineay ermbeayloron; sajaw nguineay iiücan wüx imongochiün cuajantanej naél; at sajaw nganüy xeyay najneaj irangan, ngome atnej terangan nomb. ²⁰Pero nganüy netam nasaj icon wüx acas ngo majneaj leawa temerangan. Aag ayaj cos teameiücan wüx nop najtaj leaw teamarang ngo majneaj atnej tarang aaga Jezabel nomb. Nej apiüng nop nej nendeac andeac Teat Dios, cos andiüm mawüywüy monrang xenajiüt majiürtü palpálwüx montaj, palpálwüx monxey. Aton nej neyac nejiw wüx matsambüw mionij nimal nambiyeran marang nichech najmel teombas narangüch dioses. ²¹Xique lanaíuc wüx arang a najtaj quiaj, nguineay alndom leaam omeaats macueat arang ngo majneaj, pero ngo mandiüm macueat. ²²Nganüy sanüüch miün andeow aaga najtaj quiaj. At meáwan leaw lamarangüw ngo majneaj maquiüjpüw, sanüüch mamongochiw xeyay ngo majneaj, sitiül ngo leaam omeajtsuw cuane ngo majneaj teamarangüw, macueatiw meáwan aaga ngo majneaj quiaj. ²³At sanambiy minipilan nej leaw arang aweaag ngo majneaj. Meáwan noicnoic ajlüy monyar andeac Teat Cristo apmajawüw naleaing xique sajaw nguineay apiüngüw, nguineay omeajtsuw nejiw. At apmajawüw

nguineay xique sanüüch inopnopen atnej terangan. ²⁴Nganüy sandiüm nasaj icon monlüy tiül Tiatira, icona leaw ngo meyariün andeac aaga najtaj quiaj, icona leaw ngo mendüjpüin wüx merangan aaga nexotüy leaw arang minatangüw nimeech nasic Satanás; xique ngo nandiüm nayac icon wüx alinoic cuane apmerangan. ²⁵Netam mesapan nandand wüx aaga najneaj leaw lamenguiayıün, iyacan wüx imeajtsan merangan aag ayaj leaw sapeay. ²⁶Cos jane apmaíuc wüx, ngo majmel tiül aaga ngo majneaj quiaj, leaw arang atnej sandiüm marang leaw sapeay; aag ayaj sanüüch majlüy wüx meáwan nipilan tiül meáwan iüt. ²⁷Naag napac owix nej apmüüch marangüw leawa nej apiüng. Nganüy leaw ngo mandiüm, aag ayaj apndrom ombas atnej ndrom ombas nop xor najwüch naag nangoraad manchiüç. Cos Xeteat tüüch xic narang aag ayaj. ²⁸At jane apmaíuc wüx, xique sanüüch aaga ocas najntsop chiijmbaw. ²⁹Leawa nendiüm manguiay, ich manguiay leaw apiüng Nangaj Espíritu masaj meáwan noicnoic ajlüy monyar andeac Teat Cristo tiül meáwan cambaj", aw.

**Aaga poch cam ich
manguiayiw monlüy tiül Sardis**

3 'At irang alinoic nawiig, iich aaga ángel ocueaj monyar andeac Teat Cristo monlüy tiül cambaj Sardis: "Aaga nejiür ayaíw Espíritu ocueaj Teat Dios, at ayaíw ocas, atcüy apiüng: Xique sajaw nguineay temerangan, masey nipilan apiüngüw icona almepakan, aag ayaj ngo maleaing cos sajaw atnej lerndeowan. ²¡Nganüy netam mepakan mejawan nguineay temerangan! Irangan con imalan imeajtsan mejawan sitiül alndom mepakan wüx leaw andiüm Teat Dios. Cos lanajaw ngo merangan palan, laliüç mecueatiün nómbar. ³Ich leaam

imeajtsan wüx leaw tenguiayiün, at wüx leaw tesoiquiün. Ich macül wüx imeajtsan merangan najneaj. Cos sitiül ngo mepacan wüx merangan najneaj, quiaj sanamb wüx nüt ngo meteotsan, at-nej wüx ajmel nop need. ⁴Sajaw tiül micambajan aliün majlüy acas nipilan tiül monyar andeac Teat Cristo ngo marangüw aaga ngo majneaj quiaj. Nejiw apmaquijüpüw xic, apmasoijquiw apixaw nejiw rajnüt cos ngo majiürtüw nicuajind nisoet. ⁵Leaw apmaüic wüx, ngo majmel tiül marang ngo majneaj, aag ayaj apmamb niüng sajlüy, tea-masooig rajnüt apix nej. Xique lango nandarriich minüt nej tiül aaga nawiig niüng ajlüy minüteran jane lamüjndi mapacüw meáwan nüt naquijüpüw. At niüng ajlüy Xeteat maquiiüb miángeles nej, sanapiüng xenipilan nejiw. ⁶Leawa nendiüm manguiay, ich manguiay leaw apiüng Nangaj Espíritu masaj meáwan noicnoic ajlüy monyar andeac Teat Cristo tiül meáwan cambaj”, aw.

Aag poch cam ich manguiayiw monlüy tiül Filadelfia

⁷Irang alinoic nawiig, iich aaga ángel ocueaj monyar andeac Teat Cristo monlüy tiül cambaj Filadelfia. Isaj: “Aag agüy apiüng aaga Nangaj, aaga Nendeac Naleaing, leawa nejiür aaga llave ocueaj Rey David, alndom maleaaig majmel jangantanej niüng ajlüy nej; at wiix apmapal nejinguind ngo ndom maleaaig mattich niüng ajlüy nej, cos nej atciüy apiüng: ⁸Xique sajaw nguineay temerangan. Nganüy lanayac icon mendeacan xepoch, nejinguind ngondom mapal icon. Masey ngome xeyay mepacan wüx xenajiüt, naleaing ngo mepiüngan ngo metam xepoch, aton ngo mecueatiün xic nómbar. ⁹Nganüy ijawan sanasaj icon wüx ajcüwa monwaich monpiüng nipilan israel nejiw. Cos nejiw minipilan

minatang nimeech nasoic Satanás. Nejiw sanüjchiw miünüw niüng ijlüyiün maquiejiw micosüw timbasan, majawüw icona naleaing xenipilan, lanajiür icon lasta. ¹⁰Naleaing teragan atnej tasajas icon, teiücan wüx meáwan naél leaw temongochiün; áag xique aton ngo nacueat icon. Sanambeol icon, sanawün icon wüx a nüt apmajlüy xeyay naél tiül meáwan iüt, wüx apmatajctüchiw porbar meáwan nipilan wüx iüt. ¹¹Xique saliüc najénan, tanaámb isapan nandand wüx leaw ijawan naleaing; quiaj nejinguind ngondom manood icueajiün aaga corona leaw apmeajndiün. ¹²Leaw apmaüic wüx, ngo majmiüc tiül aaga naél quiaj, nej sanüüch majlüy natang tiül cielo niüng ajlüy Teat Dios; lango maw quiaj. Sanayac wüx ombas nej minüt Xeteat Dios, at minüt micambaj Xeteat Dios; aag ayaj jayats Jerusalén, áag aliüc miün imiün cielo niüng ajlüy Teat Dios. Wüx ombas nej aton apmajüic jayats xenüt. ¹³Leaw nendiüm manguiay, ich manguiay leaw apiüng Nangaj Espíritu masaj meáwan noicnoic ajlüy monyar andeac Teat Cristo tiül meáwan cambaj”, aw.

Aaga poch cam ich manguiayiw monlüy tiül Laodicea

¹⁴Aton irang alinoic nawiig, iich aaga ángel ocueaj monyar andeac Teat Cristo monlüy tiül cambaj Laodicea. Isaj: “Aaga nasoic Amén, aaga nendeac meáwan naleaing, aaga najltiy wüx meáwan leawa tarang Teat Dios, atciüy apiüng: ¹⁵Xique sajaw nguineay teamerangan, cos sajaw icona ngo mecueatiün xic nómbar, at ngo mapac imeajtsan mendüjipiün xic. ¡Malüy mecueatiün nómbar tengwüy mepacan wüx merangan leawa sapiüng! ¹⁶Nganüy cos ntsan miün ijlüyiün, ngome naquind tengwüy ngome

nerraar, sanajtiür nawün icon maw tiül ximbeay, cos ngo mind najaw leaw irangan.¹⁷ Masey ipiüngan icona naleaing temendüjiün Teat Dios, imongochiün najneaj, irangan meáwan palan, pero ngo meyajcan icona ngo mertaman, ngo meyajcan ngo mejiüran nicuajjind, ijltüjiün atnej nop nesomb, atnej miotáagan aton.¹⁸ Nganüy sanasaj icon, najneaj meyariün sandeac naag imeajtsan; cos aag ayaj atnej mengalan oro jayam tiül biümb, para mejiüran meáwan leaw netam. Cos sitiül iyariün sandeac, quiaj ngome apmajlüy cuane wüx mexinguian, cos apmejiüran ipixan rajnüy. At apmejiüran misüüig oniiügaran para alndom mexoman mejawan.¹⁹ Xique mbójan napaj ocueaj, at salic jane sajiür lasta. Nganüy ich leaam imeajtsan nguineay teamerangan, cos netam mecueatiün merangan leaw ngo majneaj.²⁰ Xique salemben teombeay nden, teanapaj natepeay icon. Sitiül aljane apmanguiy sandeac, apmaleaaig mbeay nden, quiaj sanajmel tiül nden naquiiüb, ndoj sanüet anaag.²¹ Leawa apmaüic wüx, ngome apmajimiük tiül ngo majneaj, xique sanüüch chetem nöiquian maquiiüb xic niüng chetejos wüx xetrono najaw wüx meáwan leaw almajlüy. Aag ayaj cos tajntsopiüs wüx meáwan leaw tajcüiyiw majawiüw xic. Nganüy chetejos naquiiüb Xeteat wüx najneajay mitrono nej.²² Leaw nendiüm manguiay, ich manguiay leaw apiüng Nangaj Espíritu masaj meáwan noicnoic ajlüy monyar andeac Teat Cristo tiül meáwan cambaj” —aw.

Anderac najneaj wüx Teat Dios tiül cielo

4 Landoj aag ayaj, quiaj tajawas tiül cielo noic ombeay nden lejquian. Aaga ombas nendeac tanguiayıüs an-

deac, tandemac najneajay atnej ajiünts trompet, atcüy tasaj xic:

—Mac ningüy cawüx niüng sajlüy. Sanüüch ic mejaw nguineay apmajlüy alinoic nüt —aw.

² Ndoj quiaj taquiiüb xic mamb Nangaj Espíritu andüy tiül cielo. Quiaj tajawas noic najneajay trono altiül cielo; Teat Dios alchetem wüx.³ Aaga alchetem quiaj xeyay najneajay ajlüy, atnej ajlüy noic najneaj nacants piedra xeyay nelitlit nenüt jaspe, tengwüy alinoic najneajay piedra nenüt cornalina. Aton ayey nej tiüt aaga najneajay trono quiaj, atnej ndequiamb poj ajlüy nateaic, atnej piedra esmeralda.⁴ Aaga najneajay trono niüng alchetem Teat Dios, ayey nej tiüt nimiow apiquiw (24) tronos xeyay najneajay. Alchetemoj wüx nimiow apiquiw monxey montangtang ombas monajiiüt, xowiüy larraw apixaw nejiw; alwüx omaliüw nejiw noicnoic corona narangüch oro.⁵ Imiün wüx aaga najneajay trono chetejeran wüx quiaj, niüng alchetem Teat Dios, tajawas teajlipplip tiüt; at tanguiayıüs teatearriür tiüt xeyay napac, tajüic atnej aljane teandeac. Niüng ajlüy aaga najneajay trono quiaj, teandaab ayaíw najquiol. Aag ayaj apiüng wüx ayaíw Espíritu ocueaj Teat Dios.⁶ Niüng ajlüy aaga najneajay trono leaw alchetem wüx Teat Dios, alquiaj aton atnej ndec nerijrij atnej vidrio.

Aaga najneajay trono quiaj, ayey nej tiüt aton apiquiw atnej nimal almapacüw, ajiürtüw oniüjcüw nejiw xeyay, amb teombas, aton amb teopech.⁷ Aaga ombas nej nimal quiaj ajüic atnej nop león; nganüy aaga amb ijpüw nimal ajiüic atnej nop toro; at amb arojpüw nimal ajiür teombas nej atnej teombas nop naxey; at amb apiquiw ajüic atnej noic águila teajlüel.⁸ Ajcüw apiquiw atnej nimal quiaj almapacüw, nopnopoj ajiürtüw anaíw miolümbi nejiw, chipchipiow ombasüw nejiw ajiürtüw xeyay oniüjcüw

nejiw amb teombas miolümbiw nejiw, at amb teopech. Nejiw ngo ndijichiümoj, nüt ongwiiüts teamapiüngüw:

Nangaj ic Teat Dios, nangaj ic Teat Dios, nangaj ic Teat Dios.

Teat, ique cuajantanej alndom merang. Ique almejlüy tanomb, ique almejlüy nganüy, ique iliic alinomb.

⁹Nejiw a nimal quiaj andeacüw najneajay wüx Teat Dios, aag almapac meáwan nüt. Üjchiw gracias aaga alchetem wüx aaga najneajay trono quiaj. ¹⁰Quiaj ajcüwa nimiow apiquiw (24) montangtang ombas monajüüt aquiejiwiw micosüw nejiw teombas aaga cheten quiaj, marangüw casa aag almapac meáwan nüt. Quiaj awüniw micoronajüw nejiw mayaciüw niüng ajlüy aag alchetem quiaj, teamapiüngüw:

¹¹Teat Dios, ique Xeteatiün Dios.

Ique xeyay netam ijlüy, xeyay netam merangüch casa.

Ique ijlüy wüx meáwan leaw almajlüy, terang meáwan cuajantanej.

Cos ique tendiüm majlüy, pares terang meáwan leaw almajlüy.

Apiüng wüx noic nawiig, at wüx Quicheech Sap

5 Quiaj tajawas aaga alchetem tiül najneajay trono, almandeaand noic nawiig tiül miác owix nej. Aaga nawiig quiaj nembiüil, alwüx poch amb teombas amb teopech, naquiand naag ayaíw sello. ²Quiaj tajawas nop ángel xowüy lapac, tandeac napac, tatün manguiay:

—¿Jane nembeata, alndom macheed ajcüwa sello quiaja, mateaaig a nawiigue? —aw.

³Nejinguingd ngo majlüy macheed a sello; ngo majlüy aljane alndom majaw cuane alwüx aaga nawiig quiaj, ngome tiül cielo, ngome wüx iüt, ngome tiüt tiül iüt. ⁴Xique quiaj tajüntsas xeyay cos ngo maxoram nejinguingd nembeat

alndom mateaaig a nawiig majaw cuane alwüx. ⁵Quiaj nop tiül ajcüwa monxey natangtang ombas tasaj xic:

—Nde mejünts, jogüy nop naxey naw tiül Judá, naw tiül acualaats aaga Rey David. Aag ayaj nasoic nop león, cos nej lajntsop wüx meáwan moncüy majaw nej. Nej alndom macheed mawün aaga ayaíw sello quiaj, mateaaig a nawiig —aw.

⁶Quiaj tajawas niüng ajlüy aaga najneajay trono, alebem nop Quicheech Sap amb pinawan ajcüw apiquiw nimal, at pinawan ajcüw montangtang ombas quiaj. Aaga Quicheech Sap quiaj tajüic atnej landoj ambiyeran. Nej almajiür ayaíw miweac nej, aton ayaíw oniüg nej. Ajcüw ayaíw oniüg nej quiaj, apiüng wüx ayaíw espíritu ocueaj Teat Dios leaw Nej üüch mamb meáwan wüx iüt. ⁷Quiaj tamb aaga atnej Sap quiaj mayar a nawiig tiül miác owix Teat Dios niüng alchetem. ⁸Wüx tayar aaga nawiig quiaj, ajcüw apiquiw nimal, at ajcüwa nimiow apiquiw (24) montangtang ombas taquiejiwiw micosüw nejiw teombas aaga Quicheech Sap quiaj. Alteowixaw nejiw noicnoic arpa, aton alteowixaw nejiw noicnoic nitomb palüy oro, chipchipiow pom. Aaga pom quiaj apiüng wüx leaw atüniw mondüüb Teat Dios. ⁹Quiaj tatajcüw cantar noic jayats canto, tapiüngüw:

Ique xeyay netam ijlüy, pares alndom meyar aaga nawiig quiaj, mewün misello nej, cos ique tembiyeran, tendeow.

Wüx miquiej tewün xicon wüx sasoetiün ndom najlüyiün nóiquian naquiiüjpan Teat Dios.

Xicona monaw meáwan noicnoic ajlüy nipilan; monaw tiül nipilan leaw andeacüw palpálwüx ombeayaran; monaw tiül meáwan cambaj, meáwan nación wüx iüt.

¹⁰ Ique teaach xicon najlüyiün noic ajlüy miteaats ocueaj Teat Dios; sanarangan montangtang monajiüt wüx iüt, awüw.

¹¹ Quiaj tajawas xeyay ángeles, tanguiayiüs andeacüw. Nejiw ayeyiw tiüt aaga najneajay trono niüng ajlüyiw ajcüw apiquiw nimal almapacüw; niüng ajlüyiw ajcüwa montangtang ombas aton. Ajcüwa ángeles ajlüyiw xeyayiw, ngondom mateoraw. ¹² Teandeacüw napac, teamapiüngüw:

Aaga Quicheech Sap tambiyaran xeyay netam,
nej netam majlüy wüx meáwan leaw almajlüy, alndom mayar meáwan nembeatmbeat,
nej nendüy wüx meáwan leaw almajlüy; néjan alndom ombas marang cuajantanej,
netam marangüch casa nguiajantanej, masoic najneajay ajlüy, awüw.

¹³ Aton tanguiayiüs andeaciüw meáwan leaw aliw tiül cielo, at leaw aliw wüx iüt, at leaw aliw tiüt tiül iüt, at leaw aliw tiül ndec. Meáwan leaw almajlüy tanguiayiüs andeacüw, tapiüngüw:

Aaga alchetem wüx aaga najneajay trono quiaj, at aaga Quicheech Sap quiaj, netam masoiquiw najneajay ajlüyiw.

Netam marangüchiw casa, manderac na-jneajay wüx nejiw, cos meáwan niüt ndoj ombasiüw marangüw cuajantanej.

¹⁴ Condom ajcüw apiquiw nimal tapiüngüw:

—¡Amen, aag ayaj naleaing! —awüw.

At ajcüwa nimiow apiquiw (24) montangtang ombas taquiejliw micostüw nejiw tiüt marangüw casa Teat Dios, aton marangüw casa aaga Quicheech Sap quiaj, ajcüw almapacüw meáwan nüt.

Ayaíw sello

6 Condom quiaj tajawas wüx aaga Quicheech Sap tacheed noic sello naw tiül aaga ayaíw quiaj. Quiaj tanguiayiüs nop naw tiül ajcüw apiquiw nimal quiaj tendeac napac atnej atearriür, tapiüng:

—¡Mac, ijaw! —aw.

² Quiaj tajawas nop raan cawiüy. Aaga nejtep cawiüy quiaj alteowix nej mimüm jeng. Condom tayacüch wüx omal nej noic corona, tamb tiül montsoj, tajntsop wüx meáwan.

³ Condom wüx aaga Quicheech Sap quiaj tacheed amb ijquiw sello, quiaj tanguiayiüs andeac amb ijpuw aaga nimal naw tiül ajcüw apiquiw quiaj, tapiüng:

—¡Mac, ijaw! —aw.

⁴ Condom quiaj taw alinop cawiüy xowiüy lacants. Aaga nejtep cawiüy tüünd ndom müüch majlüy monciü ningüy wüx iüt, at müüch membiyayej niplan. Tüünd nots nadam espada aton.

⁵ Wüx aaga Quicheech Sap tacheed amb arej sello, quiaj tanguiayiüs andeac amb arojpüw nimal, tapiüng:

—¡Mac, ijaw! —aw.

Quiaj tajawas alinop cawiüy nambenor. Aaga nejtep cawiüy quiaj alteowix nej noic nipeaxay. ⁶ Quiaj tanguiayiüs andeac nop nendeac pinawan ajcüw apiquiw nimal quiaj, tapiüng:

—Noic kilo trigo ambeat noic denario, aton arej kilo cebada ambeat noic denario. Nganiüy nde mendrooch ombas aaga aceite, at nde mendrooch ombas aaga vin —aw.

⁷ Wüx aaga Quicheech Sap tacheed amb apiquiw sello, quiaj tanguiayiüs andeac amb apiquiw nimal, tapiüng:

—¡Mac, ijaw! —aw.

⁸ Quiaj tajawas nop cawiüy lasüen. Aaga nejtep cawiüy quiaj minüt nej Nandeow. Aton almandüüb nej alinop

nenüt Hades. Nejiw tüjndiw mambiyaw pinawan pinawan aaga niplan wüx iüt; müjchiw membiyayej naag espada ajcüwa niplan quiaj, at majlüy lop, aton majlüy xeyay monandeow, tengwüy majlüy napat nimal mambiy niplan.

⁹ Wüx aaga Quicheech Sap tacheed amb acoquiaw sello, quiaj tajawas alteoleaj artül miespíritu niplan, aag tambiaranüw wüx andeaciüw Mipoch Teat Dios masajüw niplan. ¹⁰ Nejiw tendeaciüw napac, tapiüngüw:

—Teat Dios, ique nangaj, ique mbójan merang leaw lamepiüng apmerang. Nganüy ḷngow apmejaw wüxasoetiüw niplan wüx iüt? ḷngow apmepalüch ombas wüx ombasüw monbij xicona? —awüw.

¹¹ Quiaj tüjndiw apixaw nejiw raan, tasoiquiw:

—Iiündánan alquiriw, cos nganaw palameron mequiijpan monrang minajiüt Teat Cristo leaw netam mambiyeranüw atnej icona tembiyeranan —ajowi.

¹² Camüm tajawas aaga Quicheech Sap tacheed amb anaíw sello. Quiaj tajlang noic nadam ateam, nüt pojniüt nómbar atnej nambeor jael. At a caaw tacants atnej quiej. ¹³ At ajcüwa ocas najlüy tiül cielo tajmiüciüw wüx iüt atnej ajtean naliw aóng toc wüxataad nej tiüt napac iünd. ¹⁴ Quiaj aaga cielo niüng ajlüy nüt, caaw, ocas, ndrot atnej mambüilaran noic nawiig. Aton tümb mambülijchiw meáwan tiüç; at leaw iüt nacütlindec tambiülijchiw. ¹⁵ Quiaj tecuiürruw mexotayej tiül warraj tiüç, at teombas piedra ajcüwa montangtang monajiüt wüx iüt, ajcüwa montangtang ombas, ajcüwa monjiür xeyay, ajcüwa minatangüw soldado, ajcüwa ngo mimboj tiül montsoj, ajcüwa monrang nájon mos, at ajcüw leaw ngome aag arang nájon mos; ¹⁶ tepajüw masajüw a tiüç, at nadamdam piedra:

—Ichar xicon tiüt, ixot xicon ngana majaw xicon Teat Dios, áag cheten tiül najneajay trono, ngana marang ngo majneaj wüx ximbasan aaga Quicheech Sap leaw ajcüy majaw xicon; ¹⁷ cos lamatüch aaga netam nüt wüx ajcüy majaw icoots Teat Dios. ḷJane alndom maíuc wüx ayaj? —awüw.

Lajmeliw sello monaw tiül niplan israel

7 Wüx landoj meáwan aag ayaj, quiaj tajawas apiqiwiw ángel alembemoj wüx piquiwiw oxing iüt. Nejiw tenguijal mapalüw aaga piquiwiw nepepep wüx iüt, cos atquiaj ngondom mapac wüx iüt, at ngome tiül ndec, at ngome wüx alngün xiül. ² Quiaj tajawas alinop ángel tajntsop imiün nonüt. Nej almajoy misello Teat Dios almapac. Quiaj tendeac napac masaj ajcüw apiqiwiw ángeles leaw lamayariw poch mandrojchiw ombas leaw najlüy wüx iüt, leaw najlüy tiül ndec. Tasaj nejiw:

³ —Nde mendrojchiün ombas leaw najlüy wüx iüt, leaw najlüy tiül ndec, at nde meloxiitn tiüt xiül; iciüliün leaw sayacan sello teombas omalüw ajcüw monrang minajiüt Miteatiüts Dios —aj nejiw.

⁴ Condom quiaj tanguiayiüs nguitow ajlüiyiwiw ajcüwa leaw lajmeliw sello. Nejiw ajlüiyiwiw coic miow ic miow apiqiwi mil (144,000) naw tiül meáwan micual micual Israel. ⁵ Naw tiül micual acualaats Judá tajmeliw sello agajpiüp mil (12,000) niplan. Naw tiül micual acualaats Rubén tajmeliw sello agajpiüp mil. Naw tiül micual acualaats Gad tajmeliw sello agajpiüp mil. ⁶ Naw tiül micual acualaats Aser tajmeliw sello agajpiüp mil. Naw tiül micual acualaats Neftalí tajmeliw sello agajpiüp mil. Naw tiül micual acualaats Manasés tajmeliw sello agajpiüp mil. ⁷ Naw tiül micual acualaats Simeón tajmeliw sello aga-

jpiüp mil. Naw tiül micual acualaats Leví tajmeliw sello agajpiüp mil. Naw tiül micual acualaats Isacar tajmeliw sello agajpiüp mil. ⁸Naw tiül micual acualaats Zabulón tajmeliw sello agajpiüp mil. Naw tiül micual acualaats José tajmeliw sello agajpiüp mil. Naw tiül micual acualaats Benjamín tajmeliw sello agajpiüp mil.

Noic ajlüy xeyay nipilan palúyan raan asojquiw

⁹Wüx landoj aag ayaj, quiaj tajawas xeyay nipilan, nejinguind ngondom mambich mateow. Cos nejiw nawúwan tiül meáwan nación wüx iüt; nawúwan tiül meáwan noicnoic ajlüy nipilan; nawúwan tiül noic noic cambaj niüng tajlüiyiw. At nawúwan tiül meáwan nipilan leaw andeacüw palpálwüx ombeayaran. Nejiw alembemoj quiaj niüng ajlüy aaga najneajay trono, niüng ajlüy aaga Quicheech Sap. Nejiw almasojquiw apixaw nejiw palúyan raan, alteowixaw nejiw op nit. ¹⁰Nejiw tendeacüw napac, tapiüngüw:

Miteatiiüts Dios cheten tiül aaga najneajay trono quiaj,

at aaga Quicheech Sap quiaj;

nejiw lamawúniw icoots wüx asoetiiüts.

¹¹Condom meáwan ángeles leaw alembemoj ayeyiw tiüt najneajay trono chetej wüx Teat Dios, aton ayeyiw tiüt ajcüwa montangtang ombas, at ayeyiw tiüt ajctiw apiquiw nimal almapaciüw, taquiejiyw tiüt micosüw nejiw, nómbar mejquiejow tiüt marangüw casa Teat Dios. ¹²Nejiw tapiüngüw:

¡Amén! Teat Dios najneajay arang, nej netam marangüch casa,
netam masoic nej nendüy wüx meáwan leaw almajlüy.

Nej netam müjchiiüts gracias;
netam marangüch casa cos nej alndom
marang cuajantanej leaw andiüm.

Atquiaj netam majlüy meáwan nüt.
Amén.

¹³Quiaj nop natang ombas tatün manguiay xic:

—¿Jane nejiwe monsooig raan quiaja, nguiane nawüwa? —aw.

¹⁴Quiaj xique tasajas:

—Teat, ique ijaw nguiane nawüw —saj.

Quiaj tasaj xic:

—Ajctiw ayaj leaw laawüw tiül xeyay ngo majneaj wüx iüt. Nganüy nejiw ajlüiyiw najneaj, cos tajantsuw apixaw nejiw rajnüy tiül miquiej aaga Quicheech Sap. ¹⁵Por aag ayaj ajlüiyiw teombas aaga trono niüng chetej Teat Dios. Nüt ongwiiüts nejiw teamarangüw minajiüt nej tiül aaga nangaj templo tiül cielo. Aaga alchetem tiül aaga najneajay trono quiaj, nej apmajiiür nejiw cos apmaquiiübs nejiw.

¹⁶Nejiw langome apmaiündüw lop, at ngome apmaiündüw yow. Nüt langome apmambel nejiw, at langome apmayajciüw nerraar. ¹⁷Aaga Quicheech Sap najlüy niüng ajlüy najneajay chetej wüx Teat Dios apmajiiür nejiw, apmayac nejiw niüng ajlüy xeyay oniiüg yow leawa neech mapacaran. Teat Dios apmajend miyow oniüjcüw nejiw —aj xic.

Amb ayaíw sello

8 Wüx aaga Quicheech Sap tacheed amb ayaíw sello, tanaámb ndijchiow tiül cielo maseyme pinawan ores. ²Quiaj tajawas ayaíw ángeles alembemoj niüng ajlüy Teat Dios. Nejiw tijndiw ayaíw trumpet. ³Ndoj quiaj tajngot alinop ángel, lembet amb teombas artül, andeaand noic nitomb narangüch oro. Quiaj tüнд xeyay pom mambel wüx aaga artül narangüch oro najlüy niüng ajlüy mitrono Teat Dios, wúxan atajciüw orar meáwan mondüüts Teat Cristo. ⁴Minasop aaga pom quiaj, tajndoc niüng

ajlüy Teat Dios imiün tiül owix aaga ángel quiaj, nóiquian maquiiüb leaw atajcüw orar ajcüwa mondüüb Teat Cristo quiaj.⁵ Condom aaga ángel quiaj, tayar noic nitomb machipich olüic biümb naw wüx artü. Condom tawiich andüy wüx iüt. Quiaj teatearriür, anerror xeyay, xeyay tajlipli tiüt, at xeyay tajlanglang ateam.

Ajcüwa trompeta

⁶ Condom ajcüwa ayaíw ángeles quiaj, monjiür ayaíw trompet, laliüc meindeaw.

⁷ Ndoj aaga ombas nej ángel taínd trompet, quiaj tajoet hielo wüx iüt. At tajmiüc biümb aquiiüb tiül quiej. Quiaj tandaab noic naw tiül arej ajlüy a iüt maquiiüb noic arej ajlüy a xiül. Tandaab meáwan nateaic soex aton.

⁸ Wüx taínd trompet amb ijpwü ángel, quiaj tajlos tiül nadam ndec atnej ajlüy noic nadam tiüc teandaab. Quiaj iwear a nadam ndec tangowüüch marang quiej.⁹ Quiaj tandeowiüw iwear (1/3) nimal najlüy tiül ndec. At iwear barco najlüy tiül ndec ndrot ombasiüw.

¹⁰ Wüx taínd trompet amb arojpüw ángel, quiaj tajmiüc imiün tiül cielo noic nadam ocas tengual andaab atnej andaab nots najquiol. Aag ayaj tajmiüc tiül iwear meáwan lam, tiül iwear oni-iüg yow aton.¹¹ Minüt aaga ocas quiaj, Ajenjo. Condom iwear a yow tangaag. Quiaj xeyay nipilan tandeowiüw, cos tan-ganeowiüw aaga nangaag yow quiaj.

¹² Wüx taínd trompet amb ipeic ángel, quiaj ndrot ombas iwear ajlüy a nüt, iwear ajlüy a caaw, iwear ajlüy a ocas; ajcüw ayaj pojniüt iwear. Quiaj ngo ram wüx iüt iwear, at nüt, at ongwiiüts.

¹³ Quiaj tajawas nop ángel tengual ajlüel tiül cielo atnej águila. Aag ayaj tendeac napac, tapiüng:

—¡Jaa, pobre nejiw moncül wüx iüt wüx apmajiünts alacas trompet, áag apmaindeaw alarojpüw ángel! —aw.

9 Condom wüx taínd trompet amb acoquiar ángel, quiaj tajawas atnej noic ocas lajmiüc wüx iüt imiün tiül cielo. Nej tüünd nots llave maleaaig aaga nequiliüt lol najlüy tiüt, ngo majiür ümb.² Quiaj taleaaig aaga nequiliüt lol najlüy tiüt; taw nasop imiün tiül aaga lol quiaj, atnej minasop xeyay biümb. Aaga xeyay nasop naw tiül a lol quiaj taponiich a nüt.³ Naw tiül aaga nasop quiaj tawüw xeyay nchiüll andüy wüx iüt. Ajcüw ayaj tijndiw ndom mendalüw atnej andal napüp najlüy wüx iüt.⁴ Tasoiqw ngondom müetiw soex wüx iüt, at cuajantanej nateaic, at owl xiül, aag miün nipilan alndom mandalüw leawa ngo majiür misello Teat Dios teombas omal nej.

⁵ Nejiw tijndiw ndom mandalüw nipilan áagan acoquiar caaw. Naleaing ngondom mambiyaw nipilan nómban, áaga andalúwan. Cos wüx andalüw, quiaj nipilan apmayajciüw xeyay necoy atnej wüx andal nejiw napüp.⁶ Wiix aaga nüt quiaj, nipilan apmandiumüw mandeowiüw nómban, pero naleaing ngondom mandeowiüw.

⁷ Ajcüwa nchiüll quiaj, ajiüic at nejiw cawüy apmambüw tiül montsoj. Alwüx omalüw nejiw ajiüic atnej corona narangüch oro; nganüy teombasiüw nejiw atnej teombas nipilan.⁸ Aton ajiüriüw miondeats omalüw atnej miondeats omal montaj; oliüiqui nejiw atnej olüic león.⁹ Opangiüw nejiw lil atnej manchiüç; ajiünts miolümbi nejiw atnej ateariür oleaj xeyay carret anot nej cawüy wüx acuiür tiül montsoj.¹⁰ Ajiüriüw miwitüll nejiw atnej miwiüll napüp, andalüw atnej andal napüp. Ajcüw ayaj tijndiw ndom mandalüw nipilan naag miwiüll nejiw meáwan acoquiar caaw.¹¹ Ajiüriüw minatangüw nejiw aton,

aaga ángel najlüy wüx aaga nequiliüt lol najlüy tiüt. Minüt nej wüx hebreo Abadón, at wüx griego Apolión.

¹² Nganüy lamong aaga mbas xeyay ngo majneaj tamongochiw nipilan wüx iüt; aliün majlüy alijquiaw xeyay ngo majneaj apmamongochiw nipilan.

¹³ Condom wüx taínd trumpet amb anaíw ángel, quiaj tanguiayiüs noic nanderac imiün tiül ajciuw apiquiw miweac aaga artüll narangüch oro najlüy teombas Teat Dios. ¹⁴ Aaga nanderac quiaj tasaj amb anaíw ángel nejiür trumpet:

—Ichejtiün ajciuw apiquiw ángeles naoelaranüw niüng ajlüy nadam lam Eufrates —aj.

¹⁵ Quiaj tacheedaranüw ajciuw apiquiw ngo majneaj ángeles. Nejiw ayaj teamaciüliw ngünantanej ores, ngünantanej nüt, ngünantanej caaw, ngünantanej neat mambiyaw iwear a nipilan leaw almajlüy wüx iüt. ¹⁶ Xique tanguiayiüs nguitow ajlüyiw ajciwa soldados montep cawüy, ajlüyiw ijquiaw acoic miow millones (200,000,000).

¹⁷ Condom tujndiüs najaw atnej saúm xeyay cawüy alwüx montep. Ajciwa montep cawüy quiaj asojquiw mal mi-iündiüw nejiw manchiüc nacants, azul, maril. Aton omalüw cawüy atnej omal león; aw teombeayiw nejiw biümb, nasop, azufre. ¹⁸ Ndoj quiaj tandeowüw iwear (1/3) a nipilan wüx iüt; ambiy nejiw ajciw arej ngo majneaj naw teombeayiw cawüy; aag ayaj biümb, nasop, azufre. ¹⁹ Ajciwa cawüy quiaj naag ombeayiw nejiw, at naag miwiülüw nejiw alndom marangüw ngo majneaj. Miwiülüw nejiw atnej omal ndiüc, alndom matsambüw nipilan.

²⁰ Meáwan nipilan leaw ngo mandeowiüw tiül aaga xeyay ngo majneaj quiaj, ngo leam omeajtsüw macueatiw arangüw casa leaw owixaw nejiw tarangüw. Ngo macueatiw

marangüw casa nimeech, tengwüy aaga dios narangüch oro, plata, bronce, piedra, xiüll. Ajciwa narangüch dios quiaj, ngondom majawiüw, ngondom manguiayiw, ngondom majüyiw. ²¹ At aton ajciwa nipilan quiaj, ngo leam omeajtsüw macueatiw ambiyaw nipilan, ngo leam omeajtsüw macueatiw arangüw nesomüy, ngo macueatiw ajiüriüw pálwüx najtaj, pálwüx naxey; at aton ngo macueatiw anejtiw.

Nop ángel alteowix nej noic nine nawiig

10 Quiaj tajawas alinop ángel xowüy lapac, imiün tiül cielo. Nej awinchay tiül oic, alwüx omal nej ndequiamb poj. Teombas nej xowüy lachech atnej nüt, oleaj nej atnej oniw biümb. ² Almandeaand noic nine nawiig tejquian. Nej tacuüüch miác oleaj nej tiül nadam ndec, miquiamb oleaj nej wüx iüt. ³ Quiaj tendeac napac atnej apaj nop león. Wüx landoj andeac, quiaj teteariüür ayaíw napac anendeoog andeac nej. ⁴ Wüx landoj atearriüür ayaíw andeac nej, xique lasamb sanarang wüx nawiig aag ayaj, quiaj tanguiayiüs nop nendeac tiül cielo masaj xic:

—Ipálan tiül imdeaats leawa apiüngüw ajciwa ayaíw netearriüür quiaj, nde merang wüx nawiig —aj xic.

⁵ Aaga ángel sajaw necuüüch oleaj tiül nadam ndec, aton wüx iüt, nej taxaiing miác owix nej andüy tiül cielo. ⁶ Quiaj tandeac wüx minüt Teat Dios, aaga almapac meáwan nüt, aaga nerang cielo at leawa almajlüy quiaj, aaga nerang iüt at leawa almajlüy wüx iüt, aaga nerang nadam ndec at leawa almajlüy tiül ndec. Quiaj tapiüng:

—Nganüy apmajlüy leaw apmajlüy, lango mequiy; ⁷ wüx aaga nüt apmaínd trumpet aaga amb ayaíw ángel, quiaj

apmajlüy atnej tapiüngüw mondeac andeac Teat Dios, leaw tasaj nejiw Teat Dios —aw.

⁸ Condom aaga landoj nanguiy andeac imiün cielo, tendeac alinomb masaj xic, tapiüng:

—Quiür, iyar aaga nine nawiig tejquian najlüy teowix aaga ángel necüüüch oleaj tiül nadam ndec at wüx iüt —aj xic.

⁹ Quiaj tambas natüch aaga ángel, tasajas:

—Chiün najaw aaga nine nawiig quiaj —saj.

Nej tasaj xic:

—Iyar, it, aag ayaj apmangan tiül imbeay atnej angan cün, pero apmangaag tiül imeaaats —aj xic.

¹⁰ Quiaj tayariüs aaga nine nawiig teowix aaga ángel, tüetiüs. Quiaj tangan tiül ximbeay atnej angan cün, pero wüx landoj nüet, quiaj tangaag tiül ximeaaats.

¹¹ Condom quiaj tasoiquirüüs:

—Netam mepiüng alinomb leaw lamasaj ic Teat Dios, nguineay apmamongochiw palpálwüx cambaj, palpálwüx iüt; nguineay apmamongochiw nipilan leaw andeacüw ombeayaran, at nguineay apmamongochiw montangtang monajiüt —sajow.

Ijpüw monjaw

11 Quiaj tüjndiüs nots najchow nepeaxay. Quiaj tasoiquirüüs:

—Lemben, quiür ipeax aaga nadam nangaj iüm ocueaj Teat Dios, aton ipeax aaga artül leaw alquiaj. Aton iteow meáwan monrang casa Teat Dios tiül aaga nangaj iüm quiaj. ² Nganüy amb wüx opech nangaj iüm, ich majlüy nde mepeax, cos Teat Dios lamüüch pálwüx nipilan ngome israel. Cos ajcüwa nipilan quiaj apmacuüüchcuüjchiw tiüt aaga nangaj cambaj quiaj meáwan ic miow ijquiaw (42) caaw. ³ Condom sanüüch

mamb ajcüw ijpuwa monjaw aag tajlüy. Nejiw apmasoijquiw nambeor apixaw nejiw majüic xeyay amix omeajtsüw. At apmüjndiwiw ndom mandeacüw andeac Teat Dios meáwan noic mil ijquiaw accioic miow er miow (1,260) nüt —aj xic.

⁴ Ajciwa ijpuw monjaw leaw tajlüy quiaj, ajcüw ayaj at nejiw ijquiaw owil olivo, aton at nejiw ijquiaw candiler najlüy niüng ajlüy Teat Dios nejaw wüx meáwan iüt. ⁵ Sitiül aljane aleaic mandiüm marang wüx ombasiuw nejiw, quiaj apmaw biümb teombeayiw nejiw, apmandrojchiw ombas monciüy majaw nejiw quiaj. Atquiaj sitiül aljane aleaic mandiüm marang wüx ombasiuw nejiw, quiaj apmandeow aton.

⁶ Ajcüw ayaj alndom mapalüw a cielo lango majoeet meáwan nüt wüx apmandeacüw andeac Teat Dios. At alndom mangowüjchiw yow marang quiej. At alndom müjchiw majlüy cuajantanej ngo majneaj wüx iüt, leawa nejiw andiümiuw mayacüw. ⁷ Wüx landoj marangüw minajütiuw nejiw, quiaj aaga napat nimal imiün tiüt tiül nequiliüt lol leaw ngo majiür ümb, apmatsojow maquijüpüw, apmantsop wüx, apmambiy nejiw. ⁸ Condom nüüngan andeowüw, apmacüliwan quiaj tiül calle tiül aaga nadam cambaj niüng tajmel wüx cruz Teat Cristo Midiosiuw nejiw. Cos aaga nadam cambaj quiaj atnej Sodoma, tengwiüy atnej Egipto. ⁹ Condom meáwan er nüt alwüx pinawan, apmacüliwan tiül calle majaraw. Meáwan nipilan monaw tiül namix cambaj, meáwan noicnoic ajlüy nipilan, meáwan mondeac palpálwüx ombeayaran, at meáwan nipilan monaw tiül palpálwüx iüt apmajawjawüw ajcüwa mondeow quiaj. Nejiw langome apmüjchiw mamiürajtuw. ¹⁰ Condom quiaj meáwan nipilan wüx iüt apmapac omeajtsüw, cos landeowüw ajcüwa monxey quiaj. Quiaj apmarangüw nangos nüt, apmüjndiwiw cuajantanej nop alinop, cos

ajcüw ijpüw mondeac andeac Teat Dios quiaj, langome apndom müjchiw mämongoch ngo majneaj alinomb.¹¹ Pero wüx laúmb er nüt alwüx pinawan, quiaj Teat Dios tapacüüch nejiw alinomb. Quiaj witiütoj lembemoj. Ndoj xeyay mbayatoj meáwan nipilan majawüw nejiw.¹² Quiaj ajcüwa ijpüw monjaw quiaj tanguiayiw noic nanderac napac imiün tiül cielo, apiüng:

—Macaron —ajowiw.

Quiaj tambüw andüiyiw cawüx tiül cielo, ambüw tiül oic, teamajawüw nejiw ambüw ajcüwa monbiy nejiw.¹³ Quíajan tajlang noic nadam ateam; tandrooch ombas igajpowüw (1/10) iüüm tiül a cambaj quiaj. Wüx tajlang aaga ateam quiaj, tandeowüw ayaíw mil nípilan. Quiaj meáwan nipilan leaw ngo mandeowiüw xeyay mbayatoj, tarangüw casa Teat Dios tiül cielo.

¹⁴ Aaga amb ijquiaw ngo majneaj quiaj, lamong. Condom amb arej ngo majneaj apmajlüy najénan.

Amb ayaíw trompet

¹⁵ Wüx taínd a trompet amb ayaíw ángel, quiaj tajlüy xeyay mondeac tiül cielo, tapiüngüw napac:

Nganüy Miteatiüts Dios, at Teat Cristo micual nej apmajlüyiw wüx palpál-wüx iüüt;

condom Teat Cristo apmajlüy wüx meáwan leaw almajlüy meáwan nüt.

¹⁶ Quiaj ajcüwa nimiow apiquiw (24) montangtang ombas moncheten tiül mitronojüw niüng ajlüy Teat Dios, taquiejiwi micosüw nejiw, nómbar mejquiejow tiüt marangüw casa Teat Dios.¹⁷ Teamapiüngüw:

Süjchiün ic gracias Xeteatiün Dios, ique alndom merang meáwan cuajantanej,

ique almejlüy nganüy, ique tejlüy nde tanomb, at iliüc miün alinomb.

Nganüy lamejüiüch ndoj imbas merang cuajantanej; lamesap minajiüt merang natang wüx meáwan iüüt.

¹⁸ Meáwan palpálwüx nación wüx iüüt tajctüiy majawüw ic, pero nganüy lamatüch a nüt mejcüy mejawiüw.

At lamatüch a nüt mejaw wüx asoetiw mondeow,

at aton apmeajchiw leaw apmijndi monrang minajiüt, ajcüw ayaj mondeac indeac.

Apmeajchiw leaw apmijndi meáwan micambajiüt, meáwan monyar indeac,

masey natang, masey chingüy.

At aton lamatüch a nüt mendrooch om-basüw ajcüw leawa teamandrojchiw ombas iüüt.

¹⁹ Quiaj aaga nadam nangaj iüüm ocueaj Teat Dios tiül cielo lejquiat. Quiaj tajüic aaga nangaj cüx altiü. Condom quiaj tajlipli tiüt, aneorror tajlüy, tetearriür tiüt, tajlang noic ateam, y tajmiüic xeyay hielo.

Nop najtaj y nop nadam nimal atnej jüm.

12 Quiaj tajüic noic nadam majaraw tiül cielo. Aag ayaj nop najtaj, apix nej xowüy lachech atnej nüt, at a caaw altiüt teoleaj nej. Alwüx omal nej noic corona alwüx gajpic (12) ocas.

² Aaga najtaj quiaj, alteomeaats micual nej, teajiünts wüx acoy omeaats cos laliüc wijquiam micual nej. ³ Condom quiaj tajüic alinoic majaraw tiül cielo.

Aag ayaj nop nadam nimal atnej jüm, nacants ombas, ajiür ayaíw omal nej y gajpowüw (10) miweac nej; ajiür noic-noic corona wüx omal nej. ⁴ Naag mi-wiüll nej tajimb tiüt iwear (1/3) ocas najlüy tiül cielo, talox nejiw tiüt wüx iüüt. Aaga nimal atnej jüm quiaj, tamb mojcom niüng ajlüy a najtaj laliüc wi-

jquiam micual nej, cos andiüm matsamb micual nej wüxan apwijquiam.
⁵ Aaga najtaj quiaj, wijquiat micual nej, nop nench. Aaga nench quiaj, apmajlüy wüx meáwan cambaj wüx iüt; nejinguind ngome apndom marang leawa nej ngo mandiüm. Naleaing quiaj tajnot a nine ocueaj aaga najtaj quiaj, taquiüraab andüy cawüx niüng ajlüy Teat Dios, at niüng ajlüy najmeajay mitrono nej.

⁶ Condom aaga najtaj quiaj tecuiür andüy tiül wajchiüc niüng Teat Dios tasaj nej mamb macül. Quiaj tüünd meáwan leaw apmetam nej noic mil ijquiaw accoic miow er miow (1,260) nüt.

⁷ Condom quiaj tajlüy noic nadam montsoj tiül cielo; aaga natang ángel nenüt Miguel aquiiüb miángelles nej, tatsojow maquiüjpüw aaga nimal atnej nadam jüm, aquiiüb miángelles nej.

⁸ Ndoj aaga nimal atnej nadam jüm ngo majntsopiw wüx; quiaj ngondom macüliw tiül cielo. ⁹ Quiaj tajlos tiüt wüx iüt aaga nadam nimal atnej jüm quiaj. Cos nejay aaga ndiüc najlüy nde tanomb nenüt diablo, aag ayaj minatang nimeech, nenüt Satanás aton. Aaga newaiich nipilan wüx iüt tajlos tiüt wüx iüt maquiüb meáwan miángelles nej.

¹⁰ Quiaj tanguiayiüs andeac nop nendeac tiül cielo; tandeac napac, tapiüng:

—Canüy Teat Dios lajntsop wüx meáwan ngo majneaj. Teat Dios lamajüiquich nejay alndom majlüy wüx meáwan leaw almajlüy. Teat Cristo, aag micual nej, lamajüiquich nej aton ajlüy wüx meáwan leaw almajlüy; cos aaga neyacasoet nüt ongwiiüts wüx ombasüw mondüüb Teat Cristo niüng ajlüy Miteatiiüts Dios, nej lajlos tiüt wüx iüt. ¹¹ Nejiw ajcüwa mondüüb Teat Cristo quiaj, tajntsopiw wüx minatang nimeech, cos tandeow aaga Quicheech Sap, tajünch tiüt miquiej nej para mawün nejiw wüx. At cos ngo

mimboloj mandeacüw wüx Teat Cristo masey tajawüw apmambyaranüw. ¹² Nganüy ich mapac imeajtsan meáwan monlüy tiül cielo. Pero nganüy xeyay ngo majneaj apmajlüyw moncül wüx iüt, at moncül wüx iüt leaw ajlüy tiül ndec, cos minatangüw nimeech lapeay niüng ijlüyiün. Nej xeyay ajcüy, cos ajaw ngome xeyay nüt aliün majiür ndom marang leaw andiüm —aw.

¹³ Condom aaga nadam nimal atnej jüm quiaj, wüx tayaag lajlos tiüt wüx iüt, quiaj tapeax acuiür aaga najtaj newiquiach nine nench. ¹⁴ Quiaj tüünd ijquiaw mioltümb nej aaga najtaj quiaj, atnej mioltümb noic nadam águila, para majlüel andüy tiül wajchiüc niüng apmüünd meáwan leaw netam. Aag ayaj apmajlüy aroomb neat alwüx pinawan, tiül niüng ngondom matüch nej aaga nadam nimal atnej jüm quiaj. ¹⁵ Condom aaga nadam nimal atnej jüm quiaj, tawün teombeay nej atnej nots lam amb teopech a najtaj. Aag ayaj tarang para macuarreech nej lam. ¹⁶ Nganüy aaga iüt tambeol aaga najtaj quiaj, cos lejquiat, tümb xiüm a lam naw teombeay aaga nimal atnej jüm quiaj. ¹⁷ Condom aaga nimal atnej jüm quiaj, masey xeyay tajcüy majaw aaga najtaj quiaj, ngondom marang nicuajind. Ndoj quiaj tamb matsoj maquiüjpüw aldemas micual aaga najtaj quiaj. Cos ajcüw ayaj ayariw aaga poch leaw lamayac Teat Dios; at ngo mimboj mandeacüw wüx leaw lamarang Teat Jesucristo.

Ijpüw napat nimal

13 Xique lembetos mbeay nadam ndec. Quiaj tajawas tiül ndec nop ngo majneaj nimal almajiür ayaíw omal nej, gajpowüw miweac nej. Wüx notsnots miweac nej ajiür noic corona; at wüx noicnoic omal nej ajlüy wüx noic minüteran xeyay ngo majneaj, cos andeac atnej dios nej. ²Aaga alinop nimal

sajaw quiaj, ajlüy atnej nop lüw, oleaj nej atnej oleaj oso, ombeay nej atnej ombeay león. Condom aaga alinop nimal atnej jüm tüüch nej ndom marang cuajantanej; aton tüüch nej niüng tso-toj majlüy wüx meáwan cuajantanej.³ Quiaj tajawas noic omal nej atnej taj-coch, ajiüic atnej apmandeow; pero aaga ajiür aaga tajcoch quiaj tajneaj. Meáwan nipilan wüx iüt mbayatoj majawiüw nguineay tarang aaga nimal quiaj, ndoj tandüpípiw nej.⁴ Condom quiaj meáwan nipilan tarangüw casa aaga nimal atnej jüm quiaj, cos nej tüüch marang natangüy aaga nimal atnej lüw quiaj. At tarangüw casa aaga nimal atnej lüw quiaj, tapiüngüw:

—¿Jane alndom marang cuajantanej atnej arang aaga nimal quiaja? ¿Jane alndom matsoj aweaag majntsop wüxe? —awüw.

⁵ Quiaj aaga ngo majneaj nimal atnej lüw quiaj telombüy nejáyan quiaj. At tüünd mandeac xeyay ngo majneaj wüx ombas Teat Dios; at tüünd marang leawa nej andiüm meáwan ic miow ijquiaw (42) caaw. ⁶ Quiaj tandeac xeyay ngo majneaj wüx ombas Teat Dios. Tapai-ich minüt Teat Dios, tapaiich niüng acül Teat Dios, tapaiich meáwan monlüy tiül cielo. ⁷ At tüünd matsoj aweaag mondüüib Teat Cristo majntsop wüx nejiw. At tüünd majlüy wüx meáwan nipilan monaw cuajantanej iüt, meáwan monaw tiül namix cambaj, meáwan mondeac palpálwüx ombeayaran, at meáwan nipilan monaw tiül palpálwüx nación. ⁸ Quiaj tarangüw casa aaga nimal atnej lüw quiaj meáwan nipilan monlüy wüx iüt leaw ngo marangüch minütiw nejiw tiül aaga nawiig najlüy nde wüx nganaw majlüy a iüt cam. Cos aag miün leaw lamüünd mapac meáwan nüt ajlüy minüt nej tiül aaga nawiig quiaj. Aag ayaj ocueaj aaga Quicheech Sap tambiayaran.

⁹ Nganüy leaw nendiüm manguiay, ich manguiay. ¹⁰ Sitiül aljane apmayac alinop tiül manchiüc, nej aton apmamb tiül manchiüc. Aton sitiül aljane apmambiy alinop naag espada, nej aton naag espada apmindeowüy. Pares mondüüib Teat Cristo netam maiüçüw wüx leaw apmamongochiw, tanaámb ngo macueatiw Teat Dios.

¹¹ Ndoj quiaj tajawas alinop ngo majneaj nimal teaáw imiün tiüt tiül iüt. Aag ayaj ajiür ijtsüw miweac nej atnej miweac sap; nganüy andeac nej atnej andeac aaga nimal atnej jüm. ¹² Aaga nimal nejiür ijtsüw weac quiaj, tüünd majlüy wüx cuajantanej atnej arang aaga nimal atnej lüw quiaj. Nganüy aaga nimal atnej lüw quiaj ajlüy wüx aaga nimal nejiür ijtsüw weac. Quiaj tapiüng meáwan nipilan monlüy wüx iüt netam marangüw casa aaga ombas wüx nimal atnej lüw, aaga leaw tajneaj minecoy nej. ¹³ Aton tarang nadam ateócan, cos tüüch majmiüc biümb imiün tiül cielo andüy wüx iüt, teamajawüw nipilan. ¹⁴ Quiaj tawaiich meáwan nipilan monlüy wüx iüt naag aaga ateócan leawa tüüch nej marang aaga nimal atnej lüw quiaj. Aton tasaj meáwan nipilan monlüy wüx iüt netam marangüw nop narangüch dios majüic atnej aaga nimal atnej lüw quiaj, aaga tacoocharan naag espada ndoj tajneaj alinomb. ¹⁵ Quiaj aaga nimal nejiür ijtsüw miweac nej tüünd mapacüüch aaga narangüch dios ajiüic atnej lüw quiaj, tüüch mendeac. Aton tüüch mambiy meáwan leawa ngo marang casa aaga narangüch dios atnej lüw quiaj. ¹⁶ At aton tapiüng netam majmel sello wüx miác owixaw, tengwüy teombas omaliw meáwan nipilan nde namix, nde natang; masey nejiür xeyay, masey ngo majiür nicuajind; masey naison mos, masey ngwiüy. ¹⁷ Quiaj nejinguiind ngondom mangalüw tengwüy manüjpiw nicuajind sitiül ngo majiürüw

aaga sello najlüy wüx minüt aaga nimal, tengwüy aaga número apiüng wüx minüt nej.¹⁸ Aag agüy naél maxoram omeaatsaran wüx nguineay apiüng aaga número alwüx sello. Leaw alndom maxom omeaats wüx, ich majaw cuane apiüng minúmero minüt aaga nimal quiaj, cos aaga número quiaj apiüng wüx minüt nop naxey. Aaga número quiaj, aag ayaj anaíw acoic miow er miow anaíw (666).

Atajcüw cantar 144,000 nipilan

14 Ndoj quiaj tajawas aaga Quicheech Sap, alembem wüx mitiüc Sión almaquiiüb coic miow ic miow apiquiw mil (144,000) nipilan. Nejiw almajiüruw minüt Teat Cristo, at minüt Miteat nej narangüch teombas omalüw.² Quiaj tanguiayiüs noic nanderac imiün tiül cielo atnej atearriür nadam lam, atnej noic napac netearriür wüx ajüy monteoc. At aaga nanderac quiaj, atnej wüx teatsündiw xeyay montsünd arpa.³ Quiaj ajcüwa coic miow ic miow apiquiw mil nipilan tatajcüw cantar noic jayats himno niüng ajlüy najneajay alchetem wüx Teat Dios, at niüng ajlüy ajcüw apiquiw nimal almapac monlüy quiaj, at niüng ajlüy ajcüwa montangtang ombas monajiüt. Nejinguin ngondom masap mataag cantar aaga canto quiaj, áagan ajcüw acoic miow ic miow apiquiw mil nipilan. Ajcüw ayaj leaw tajwanüiw naw tiül meáwan nipilan monlüy wüx iüt.⁴ Nejiw ngo marangüw nisoet maquiüpüw montaj. Nejiw ayaj almandüjpiw aaga Quicheech Sap nguijajantanej mamb, ombas majwanüiw naw tiül meáwan nipilan majlüyiw atnej najneaj nichеч müünd Teat Dios y aaga Quicheech Sap.⁵ Nejiw nómbar ngo mawaijchaw; at ngo majiürtüw nisoet teombas Teat Dios niüng chetej tiül cielo. Tiül ombeaiw nejiw ngo

maxoram awaiich, aaga nisoet ngo matsopoch nejiw.

Leawa tapiüng arojpüw ángeles

⁶ Quiaj tajawas alinop ángel tengual ajlüel cawüx tiül cielo. Nej teandeac masaj meáwan nipilan wüx iüt nguineay alndom mawüw wüx meáwan asoetiw nejiw. Teamasaj meáwan monlüy wüx a iüt cam, ajcüw ayaj monaw tiül meáwan nación, meáwan noicnoic ajlüy nipilan, monaw tiül mondeac palpálwüx ombeayarán, at monaw tiül meáwan namix cambaj wüx iüt.⁷ Nej tendeac napac, tapiüng:

—Netam mermbolan mendüyiün Teat Dios, netam mayajcan mejawan Teat Dios najneaj arang. Cos lamatüch a ores majaw wüx asoet nipilan. Irangan casa aaga nerang cielo, nerang iüt, nerang ndec, nerang meáwan oniiüg yow —aw.

⁸ Alinop ángel tapiüng:

—Landroj ombas aaga nadam cambaj Babilonia cos aaga cambaj quiaj tiüch meáwan nación wüx iüt mangüniw; tayac nejiw wüx manganeowüw aaga vino leaw apiüng wüx tandüjpiw palpálwüx dioses —aw.

⁹ Andüüban aaga amb arojpüw ángel tandeac napac, tapiüng:

—Sitiül aljane apmarang casa aaga ngo majneaj nimal atnej lüw quiaj, tengwüy aaga narangüch dios atnej lüw quiaj; aton sitiül apmayar misello nej teombas omal nej, tengwüy wüx owix nej,¹⁰ aaga leaw apmarang atquiaj apmajcüy majaw nej Teat Dios. Apmayac nej tiül xeyay ngo majneaj, tiül biümb maquiüb azufre niüng apmamongoch xeyay necoy; teamajawüw nej nangaj ángeles y aaga Quicheech Sap aton.¹¹ Minasop aaga biümb niüng apmamongochiw necoy apmajndoc meáwan nüt. Nejiw nüt ongwiiüts ngondom maxojtüw, cos tarangüw casa aaga nimal atnej lüw, at aaga narangüch dios quiaj. Aton

tayariw sello alwüx minüt aaga nimal quiaj.¹² Pares meáwan mondüüb Teat Cristo, ajcüwa leawa lamayacüw wüx omeajtsüw aaga poch tayac Teat Dios; nejiw netam maiüciw wüx cuajantanej leaw apmamongochiw ningüy wüx iüt —aw.

¹³ Quiaj tanguiayiüs andeac nop nendeac imiün tiül cielo, tasaj xic:

—Irang wüx nawiig atciüy: “Najnejay apmapac omeajtsüw nde nganüy at meáwan nüt jane lamayar andeac Teat Cristo masey ndoj tandeowüw”, aj xic. Aton aaga Nangaj Espíritu tapiüng naleaing apmaxoxtüw, lango metam marangiüw najiüt; apmujndiw leaw Teat Dios apmüüch nejiw cos tarangiüw najneaj.

Taxainguaran cosecha wüx iüt

¹⁴ Condom tajawas, alcawüx noic raan oic. Wüx aaga oic quiaj alchetem nop atnej Teat Naxey. Alwüx omal nej noic corona narangüch oro; alteowix nots machat nexing.¹⁵ Ndoj quiaj taw alinop ángel imiün tiül nadam nangaj iüm, tenguijal andeac napac masaj aaga alchetem wüx oic:

—Imelich icooch, cos lamatüch a nüt netam mecooch. Aaga cosecha najlüy wüx iüt latang —aj.

¹⁶ Quiaj aaga cheten wüx oic tapots macooch maxaing a cosecha najlüy wüx iüt.

¹⁷ Quiaj taw alinop ángel imiün tiül nadam nangaj iüm najlüy tiül cielo, alteowix nots machat nexing.¹⁸ Quiaj taw alinop ángel imiün niüng ajlüy artül. Nej najlüy wüx aaga biümb wüx artül. Tandeac napac, tasaj aaga alteowix aaga nexing machat quiaj:

—Imelich icooch,ixaing ajcüwa tsongol uvas najlüy wüx iüt, cos lajün —aj.

¹⁹ Condom quiaj aaga ángel tamelich macooch maxaing aaga uvas najlüy wüx

a iüt cam. Tayac tiül noic nadam iquial niüng apmapatsüch miyow nej. Aag ayaj apiüng lajcüy majaw nejiw Teat Dios.²⁰ Aaga iquial uvas tajlüy mbeay cambaj; ndoj tapatsüch a uvas maw miyow nej quiaj. Quiaj tawün xeyay miyow nej atnej quiej, tajal, atüch niüng ajlüy freno teombeay cawüy, atüch arej acoic miow (300) kilómetros adam ajal tiüt.

Ajcüwa ángeles tayacuw ümb wüx ayaíw ngo majneaj wüx iüt

15 Condom quiaj tajawas alinoic nadam ateócan mbayamaran marjaraw tiül cielo, xeyay mbayajos najaw: Ayaíw ángeles üjndiw mayacüw wüx iüt ayaíw ngo majneaj ndójwüx. Wüx aag ayaj apmamong ajcüy Teat Dios.

² Tajawas aton atnej nots ndec nerijrij atnej vidrio xowüy lachech, nacants atnej oliüc biümb. At tajawas ajcüwa leaw tajntsopiw wüx maquiüjpüw aaga nimal atnej lüw, cos ngo marangiüw casa aaga narangüch dios, at ngo mayariw misello nej, tengwüy mayariw minúmero minüt nej. Nejiw alembemoj mbeay aaga ndec atnej vidrio, almandejndiw arpa leaw tüch nejiw Teat Dios.³ Nejiw tenguijal atajcüw cantar aaga canto ocueaj teat Moisés, aaga nerang minajiüt Teat Dios, at aaga canto ocueaj Quicheech Sap, leaw apiüng atciüy:

Ique meáwan leawa lamerang xeyay najneaj, teat,
cos ique cuajantanej alndom merang,
Teat Dios;

ique mbójan najneaj irang, at naleaing
irang aton,

cos ique minatang Rey wüx meáwan iüt.

⁴ Meáwan nipilan apmimbol majawüw ic, Teat Dios.

Apmandeacuw najneaj wüx minüt,
cos ique nangaj ic.

Meáwan nipilan wüx iüt apmambüw niüng ijlüy marangiüw ic casa,

cos ajawüiw najneaj teamerang wüx ijaw
wüxasoeteran.

⁵ Wüx landoj aag ayaj, quiaj tajawas
tiül cielo lejquiat aaga xowüiy langaj
tabernáculo, aaga najlüy tiül nadam
nangaj iüm. ⁶ Quiaj tawüw ayaíw ángeles
imiünüw tiül aaga nangaj iüm
quiaj. Nejiw tijndiw mayacüw alayaíw
ngo majneaj wüx iüt. Nejiw asoijquiw
apixaw nejiw najneaj, nerixix, nelitlit.
Anopnopoj alatsüw mal miiündüw ne-
jiw notsnots cinta narangüich oro. ⁷ Quiaj
nop tiül nejiw ajcüw apiqw nimal
tüüch nejiw noic tas oro anopnopo
ajcüw ayaíw ángeles quiaj, chipchip-
iow aaga ngo majneaj; apmatongoj wüx
iüt. Aaga leaw apmatongoj quiaj, apiüng
wüx aag ayaj ajcüy Teat Dios, aaga alma-
pac meáwan nüt. ⁸ Condom aaga nan-
gaj iüm quiaj chipiüt tiül nasop. Aag
ayaj ajüiquich Teat Dios najneajay ajlüy,
at alndom marang leawa nej andiüm.
Nejinguind ngo ndom majmel tiül aaga
nangaj iüm quiaj, leaw ajcüw ayaíw ángeles
ngo majneaj wüx iüt.

**Aaga tas apiüng wüx
apmamongocharan
seyay ngo majneaj**

16 Quiaj tanguiayiüs noic nanderac
napac imiün tiül aaga nangaj iüm
quiaj, tasaj ajcüw ayaíw ángeles:

—Quiüran itongon wüx iüt naw tiül
aaga ayaíw tas quiaj, cos ajcüw ayaj
apiüng wüx Teat Dios lajcüy —aj nejiw.

² Quiaj tamb aaga mbásyüw ángel ma-
tong andüy wüx iüt naw tiül mitas nej.
Quiaj taxom nejiw najloc atiumtiüm-
búüchan ajcüwa nipilan leawa alma-
jiürtüw misello aaga nimal atnej lüw,
leawa tarangüw casa midios nej.

³ Condom amb ijpiüw ángel tatong
andüy tiül nadam ndec naw tiül mi-
tas nej. Quiaj aaga ndec tangowüüch
marang quiej atnej miquiej nandeow

nipilan. Quiaj tandeowüw meáwan cüet,
meáwan nimal najlüy tiül nadam ndec.

⁴ Ndoj quiaj amb arojpüw ángel tatong
andüy tiül lam, at andüy tiül meáwan
oniüg yow naw tiül mitas nej. Quiaj
tangowüüch marang quiej meáwan yow.
⁵ Quiaj tanguiayiüs andeac aaga ángel
najlüy wüx meáwan yow, tapiüng:

—Teat Dios, ique nangaj, ique tejlüy
nde tanomb, at almejlüy meáwan nüt.
Ique najneaj irang wüx apmejaw wüx
asoet nipilan. ⁶ Atquiaj irang cos nipi-
lan tambiyaw monyar andeac Teat
Cristo, at tambiyaw mondeac indeac,
taw miquiejiw nejiw. Condom ique
aton lameaach quiej manganeowüw, cos
atquiaj netam nejiw —aw.

⁷ Quiaj tanguiayiüs alinoic nanderac
imiün wüx artü, tapiüng:

—Naleaing Teat Dios, ique alndom
merang cuajantanej. Ique irang
naleaing, ique najneaj ijaw wüx asoet
nipilan —aw.

⁸ Ndoj quiaj amb apiqw nimal
tatong wüx nüt naw tiül mitas nej. Quiaj
a nüt tüünd merraar xeyay, tayac biümb
mambel nipilan. ⁹ Tandajpüw nipilan
cos xeyay arraar. Quiaj tapaijchaw Teat
Dios, aag neech majlüy aaga xeyay ngo
majneaj wüx iüt. Naleaing nejiw ngo
leaam omeajtsüw macueatiw meáwan
ngo majneaj leaw teamarangüw; ngo
marangüw casa Teat Dios.

¹⁰ Ndoj quiaj aaga amb acoquiw ángel
tatong naw tiül mitas nej andüy
wüx aaga najneajay trono niüng tso-
toj aaga nimal atnej lüw. Quiaj po-
jniüt meáwan niüng ajlüy wüx aaga nimal
atnej lüw quiaj. Quiaj nipilan at-
samtsambüw oniweaw nejiw cos aya-
jcüw xeyay necoy, xeyay ngo majneaj.

¹¹ Xeyay tapaijchaw Teat Dios najlüy tiül
cielo cos xeyay necoy, xeyay ngo majneaj
ayajcüw, xeyay najloc axom nejiw.
Masey amongochiw aag ayaj, ngo

leaam omeajtsiùw macueatiw leawa ngo majneaj teamarangüw.

¹² Ndoj quiaj aaga amb anaíw ángel tatong naw tiül mitas nej andiyü tiül aaga nadam lam nenüt Eufrates. Quiaj tawaag a yow tiül aaga lam quiaj, para mambongoj ajciüwa montangtang monajiüt monaw nonüt.

¹³ Quiaj tajawas aaga nimal atnej jüm, aaga alinop nimal atnej lüw, aton aaga newaiich nepiüng nej nendeac andeac Teat Dios. Quiaj tajawas taw teombeayiw nejiw nopnop nimeech atnej chiyam. ¹⁴ Ajctiùw arojpüw nimeech quiaj, arangüw ateócan. Nejiw apmambüw masojnongoj meáwan montangtang monajiüt wüx iüt wüx aaga netam nüt, matsojow maquiüjpüw Teat Dios, aaga nerang cuajantanej. ¹⁵ Quiaj tendeac Teat Cristo, tapiüng: “Saliüc wüx ngo mateotsaran, atnej arang nop need. Najneajay apmajlüy leaw almapac teamacül xic, tanaámb ngo masoond apix nej atnej wüx almameay; quiaj ngome apmajlüy miotáagan, lango maxing wüx nüt saliüc”, aw. ¹⁶ Quiaj tasojnongoj meáwan montangtang monajiüt niüng nasaic Armagedón wüx aaga ombearyan hebreo.

¹⁷ Condom aaga amb ayaíw ángel tatong naw tiül mitas nej tíulan nepepep. Quiaj tanguiyiüs noic nanderac napac imiün tiül aaga nadam nangaj iüm tiül cielo niüng ajliüy aaga najneajay trono niüng chetej Teat Dios, tapiüng:

—Canüy landoj! —aw.

¹⁸ Quiaj xeyay tajliplip tiüt, xeyay aneorrer, xeyay tetearriür. At tajlang noic nadamüy ateam, ngomeaag ajliüy tatow ajliüy nipilan wüx a iüt cam. ¹⁹ Quiaj aaga nadam cambaj Babilonia mbajcat arej ajliüy. Aton meáwan cambaj tiül meáwan palpálwüx nación tümb ndrom ombas. Atquiaj tarang Teat Dios wüx leaad omeaats nguineay tarang aaga nadam cambaj Babilonia, cos xeyay la-

jciüy majaw. ²⁰ At meáwan iüt pinawan ndec, at meáwan tiüc tümb ndrom.

²¹ Quiaj tajmiüc wüx ombasiùw nipilan xeyay nadamdam hielo imiün tiül cielo, noicnoic aúm maseyme ic miow (40) kilos. Quiaj nipilan tanaámb xeyay tapajchaw Teat Dios cos nej tüüch miün aaga hielo najmiüt wüx ombasiùw nejiw, cos aag ayaj xeyay necoy, xeyay ngo majneaj.

Wüx Teat Dios apmajaw wüx aaga najtaj nejiürjiür naxey

17 Quiaj tiün majaw xic nop imiün tiül ajciüwa ayaíw ángeles monjiür ayaíw tas. Nej tendeac masaj xic:

—Mac ningüy, sanüüch ic mejaw nguineay Teat Dios apmajaw wüx aaga minatang nelomblobüy najtaj, aaga altsotom wüx xeyay yow. ² Cos nej aaga nelomblobüy najtaj quiaj tawüywüy meáwan montangtang monajiüt wüx iüt marangüw nisoet maquiüjpüw. At meáwan nipilan wüx iüt angüniw wüx aaga vino leaw apiüng wüx arangüw nisoet maquiüjpüw —aw.

³ Quiaj Nangaj Espíritu tüüch xic na-jaw atnej saúm. Quiaj tayajcas atnej aaga ángel taquiiüb xic mamb andiyü tiül noic wajchiüc. Quiaj tajawas nop najtaj almajtep nop nimal nacants ombas. Alwüx ombas aaga nimal quiaj xeyay minüt ngo majneaj. At aaga nimal quiaj ajiür ayaíw omal nej y gajpowüw miweac nej. ⁴ Aaga najtaj quiaj almasooig apix nej morada, at nacants. Ayac arend olaag, ayac andiig, ayac iqual owix. Altiüil oro, altiüil natsüjyay ombas piedra, altiüil perlas. Almandeaand noic tas narangüch oro, chipiow tiül xeyay ngo majneaj. Aaga altiüil a tas quiaj, apiüng wüx cuajantanej ngo majneaj narangüch, at wüx aaga nisoet nej tarang. ⁵ Alteombas omal nej noic minüt nej ngo majüic cuane wüx apiüng. Aag ayaj apiüng: “Babilonia nej natang,

nej mimüm meáwan monlomblobbüy montaj, nej neyac meáwan ngo majneaj najlüy wüx iüt", aw. ⁶Quiaj tajawas aaga najtaj quiaj langün, cos tanganeow miquiej monyar andeac Teat Cristo. At tanganeow miquiej ajcüwa tambi-yaranüw cos tandüjpiw Teat Cristo. Wüx tajawas, quiaj mbayatos xeyay. ⁷Con-dom quiaj aaga ángel tasaj xic:

—¿Neol mbayatear? Xique sanasaj ic cuane wüx apiüng aaga najtaj quiaj. Aton sanasaj ic cuane apiüng wüx aaga nimal nejiür ayaíw omal, at gajpowüw miweac nej, aaga almajtep a najtaj quiaj. ⁸Aaga nimal landoj mejaw quiaj, tanomb tajlüy, nganüy lango majlüy. Naleaing laliüc maw tiül nequiliüt lol leaw ngo majiür ümb, ndoj apmamb andüy tiül biümb. Quiaj ajcüwa niplan moncül wüx iüt, leawa ngo marangüch minütiw nejiw tiül aaga nawiig najlüy nde wüx nganaw majlüy iüt, leaw ajiür minütiw tiül aaga nawiig leaw apiüng wüx apmapaciüw meáwan nüt; nejiw apmbayamoj majawüw aaga nimal tajlüy tanomb, nganüy lango majlüy, ndoj apmajlüy alinomb.

⁹Leaw nexom omeaats alndom majaw cuane wüx andeac leaw sanapiüng nganüy: Ajcüw ayaíw omal nej quiaj, apiüng wüx ayaíw tiük altsotom wüx aaga najtaj. ¹⁰Aton aaga ayaíw omal apiüng wüx ayaíw montangtang majjiüt. Acoquiaj nejiw lango majlüiyiw, nop aliün mapac nganüy, alinop nganaw majlüy. Naleaing wüx nej apmapeay apmajlüy áagan acas nüt. ¹¹Aaga nimal leaw nomb almapac nganüy lango majlüy, nej amb opeaciüw natangtang nenajiüt, naleaing nej ajlüy tiül aaga ayaíw, condom apmamb tiül biümb.

¹²Aaga gajpowüw (10) weac tejaw, aag ayaj apiüng wüx gajpowüw montangtang monajiüt. Nejiw nganaw müjndiw niüng apmajlüiyiw wüx. Naleaing apmujndiw ndom marangüw

natang monajiüt noic ores nóiquian maquiüjpüw aaga nimal quiaj. ¹³Ajcüw ayaj apmajlüiyiw nóiquian, noic omeajtsüw maquiüjpüw aaga nimal atnej lüw quiaj. Nejiw apmijchiw aaga nimal quiaj marang minajiütüw nejiw. ¹⁴Nejiw apmatsojow maquiüjpüw aaga Quicheech Sap. Naleaing nej apmajntsop wüx nejiw, cos nej Teat Naxey ajlüy natang wüx meáwan montangtang monxey; nej minatang nenajiüt wüx meáwan montangtang monajiüt. Ajcüwa almaquijpüw, ajcüw ayaj najpajüw, narriüjtüchiw; at ajcüw ayaj leaw ngo macueatiw mandüjpiw Teat Cristo, masey wüx tajlüy xeyay moncüy —aj xic.

¹⁵Aton aaga ángel tasaj xic:

—Aaga nelomblobbüy najtaj tejaw altsotom wüx xeyay yow, aaga yow quiaj apiüng wüx xeyay cambaj, xeyay niplan, xeyay nación, xeyay palpálwüx ombeayaran. ¹⁶Ajcüwa gajpowüw weac tejaw wüx omal aaga nimal, aag ayaj apiüng wüx gajpowüw montangtang monajiüt. Ajcüw ayaj aquijüpüw aaga nimal, apmajcüyiw majawüw aaga nelomblobbüy najtaj, apmayariw meáwan leaw almajüür, apmijchiw majlüy miotáagan, apmatsambüw mionij nej y apmambeliw nej tiül biümb. ¹⁷Atquiaj apmajlüy, cos Teat Dios apmayac tiül omeajtsüw nejiw marangüw leawa nej andiüm. Cos nej tandiüm majlüiyiw nóiquian, müjchiw aaga nimal marang aag ayaj. Atquiaj apmajlüy cos atquiaj alndom majlüy meáwan leawa Teat Dios lamapiüng netam majlüy. ¹⁸Aaga najtaj tejaw, aag ayaj apiüng wüx aaga nadam cambaj najlüy wüx meáwan montangtang monajiüt wüx iüt —aj xic.

Ndrot ombas aaga cambaj Babilonia

18 Wüx landoj aag ayaj, quiaj ta-jawas alinop ángel imiün tiül

cielo, áaga nejiür nadam najiüt. Nej nómbar anmarraj wüx iüt cos xeyay alitlit ombas nej. ²Quiaj tendeac napac, tapiüng:

—¡Landroj ombas, landroj ombas aaga cambaj Babilonia! Nganüy aaga cambaj lamarang niüng acüliw nimeech, at meáwan ngo majneaj espíritu. Aton alquiaj ombiüm meáwan ngo majneaj quiec leaw ngo mandiüram. ³Aaga cambaj quiaj ndrot ombas cos nej tüch meáwan nación manganeow aaga vino apiüng wüx aaga xeyay nadam nisoet tayac nejiw wüx; at cos meáwan montangtang monajiüt tarangüw ngo majneaj nisoet maquiiüpüw. At tüch mongalüy at monüjpeay wüx meáwan iüt majiüriuw xeyay cuajantanej wüx nejiw tarangüw xeyay ngo majneaj maquiiüb —aw.

⁴Quiaj tanguiayıüs alinoic nanderac tiül cielo, tapiüng:

—Xenipilanüw, iriowan tiül aaga cambaj quiaj; nde mejliyiün nójiquian mequiiüpjan wüx aaga nisoet arangüch quiaj, ngana memongochiün aaga ngo majneaj leaw apmamongochiw quiaj. ⁵Cos asoetiw nejiw lajüic tiül cielo. Teat Dios leaad omeaats wüx aaga xeyay ngo majneaj leawa narangüch quiaj. ⁶Irangan wüx ombas nej atnej lamarang wüx imbasan; ijchan alinoic más ngo majneaj leaw nej tarang. Tiül aaga tas niüng nej tayac ngo majneaj nanganeowaran müüch nipilan, quiaj iyacan alinoic atonej ngo majneaj. ⁷Cos nej xeyay talombojchay, tarang meáwan cuajantanej leaw axom omeaats marang. Nganüy netam meajchiün mamongoch xeyay necoy atnej temongochiün, ijchan atonej tejiüntsan cos xeyay amix imeajtsan. Cos nej tiül omeaats nej apiüng: "Xique salcheten at xic nop natang nenajiüt, xique ngome nop lemben omal, xique ngo metam najiünts, ngo mamix

ximeaats nicuajind", aw. ⁸Por aag ayaj, wüx noic nüt nej apmamongoch meáwan aaga ngo majneaj quiaj. Apmajlüy xeyay mondeow; apmajlüy xeyay amix omeaatsaran, xeyay monjiünts; apmajlüy xeyay montiün andüy. Condom nej apmandaab tiül biümb, cos Teat Dios leaw nejaw wüx asoet nej alndom marang cuajantanej —aw.

⁹Condom meáwan montangtang monajiüt wüx iüt leawa tarangüw ngo majneaj maquiiüb, leaw tarangüw aaga axom omeajtsüw marangüw, apmajüntsüw, xeyay apmamix omeajtsüw wüx ombas nej, wüx apmajawüw minasop nej cos teandaab. ¹⁰Nejiw aplombomoj miünquiaj cos imboloj matüchiw, ngana maxom nejiw atnej. Apmapiüngüw:

—¡Jaa, ique nadam cambaj Babilonia! Ique terang leaw tendiüm merang, nganüy noic ores landroj imbas —apmawüw.

¹¹Quiaj meáwan monüjpeay y mongalüy wüx iüt apmajüntsüw, xeyay apmamix omeajtsüw wüx aaga cambaj quiaj; cos nejinguiñd lango majlüy tiül aaga cambaj para mangal leawa nejiw ajiüriuw. ¹²Cos nejiw ajiüriuw oro, ajiüriuw plata, ajiüriuw natsüjjay ombas piedras, ajiüriuw perlas. Aton ajiüriuw najneajay jael nenüt lino, ajiüriuw morada jael, at jael narangüch seda, at nacants jael. Aton ajiüriuw cuajantanej najmboc angan xiül, aton cuajantanej narangüch marfil, aton cuajantanej narangüch najneaj xiül, ajciuw narangüch bronce, at leawa narangüch manchiüc, meáwan narangüch piedra nenüt mármol. ¹³Ajiüriuw canela aton, y cuajantanej najmboc angan soex, pom, aaga soex nenüt mirra, aaga xeyay nembeat perfume nenüt olíbano, vino, aceite, najneaj harina, at trigo. Ajiüriuw boy,

sap, cawüy, carret, aton ajíürüw najon nípilan marang mos.¹⁴ Quiaj ajctiwa monüjpeay at mongaliüy apmasajüw aaga cambaj quiaj:

—Nganüy meáwan leaw xowüy tendiüm mejiür, aag ayaj langondom mejiür. Meáwan cuajantanej aóng xiül xowüy lambeat, cuajantanej xowüy lajneaj langondom mejiür, ngondom mexom alinomb —awiüw.

¹⁵ Quiaj ajcüwa monüjpeay at mongaliüy leawa taxomüw xeyay tiül aaga cambaj quiaj, aplombomoj miünquiájan, apmajüntsüw napac, cos xeyay amix omeajtsüw, imboloj matüchiwi niüng ajlüy, ngana maxom nejiw aaga xeyay ngo majneaj maquijüpüw.¹⁶ Aton apmapiüngüw:

—¡Jaa, pobre ique nadam cambaj! Minipilan ajlüiyiw atnej nop najtaj asooig najneaj jael nenüt lino, asooig morada y nacants jael. Asooig cuajantanej oro, asooig natsüjjay ombas piedras, y perlas;¹⁷ pero nganüy noic ores landroj ombas xeyay cuajantanej nembeatmbeat —apmawüi.

Aton meáwan capitán tiül barco, meáwan monjüy ambüw tiül barco, meáwan marineros, at meáwan monjüy tiül ndec menüjpeay y mengaliüy, nejiw aton lombotoj miünquiájan majawiüw,¹⁸ y wüx tajawiüw minasop aaga nadam cambaj quiaj wüx tandaab, quiaj tapiüngüw:

—¿Wüi alinoic cambaj matnej aaga nadam cambaj quiaja? —awiüw.

¹⁹ Quiaj tawijchaw iüt teomalüw nejiw majüiquichaw xeyay amix omeajtsüw. Tajiüntsüw, tepajiw napac:

—¡Jaa! ¡Pobre nadam cambaj! Cos meáwan leawa monjiür barco lamaxomüw xeyay tiül a cambaj quiaj. ¡Nganüy noic ores landroj ombas!

²⁰ 'Nganüy ich mapac imeajtsan icona monlüy tiül cielo, icona apóstoles, icona

mondeac andeac Teat Dios, meáwan icona minipilan Teat Dios. Ich mapac imeajtsan, cos Teat Dios lampalüch ombas leaw aaga cambaj tarang wüx imbasan —awiüw.

²¹ Quiaj nop ángel xowüy lapac tayar noic nadam piedra atnej mipiedra molino, talox tiül nadam ndec, tapiüng:

—Atnej aaga piedra ngo maxoram majaraw alinomb, atquiaj aton aaga nadam cambaj Babilonia apmajlos tiüt majmiüç napac, nómbar langome apmaxoram majaraw.²² Tiül aaga cambaj quiaj, langome apmanguayaran ajiünts arpa, langome apmajünts ind, langome apmajünts flauta, langome apmajünts trompeta. Aton nejinguind mondüy monrang cuajantanej naijüti langome apmajlüy quiaj. At langome apmanguayaran teanchiülaran quiaj.²³ Lámpara nómbar langome apmarraj quiaj, at langome apmanguayaran nangos nüt wüx angoch owixaran. Masey mongaliüy at monüjpeay tiül aaga cambaj quiaj, alombaranüw meáwan wüx iüt, y aton monsüet quiaj tawijchaw meáwan nación, pero lango majlüiyiw.

²⁴ At aton tiül aaga cambaj quiaj taxoraram miquiej ajcüwa mondeac andeac Teat Dios, at miquiej meáwan mondüüb Teat Cristo leaw tambiyaranüw wüx meáwan iüt —aw.

Anderac najneaj wüx Teat Dios

19 Wüx landoj aag ayaj, quiaj tan-guiyiüs andeacüw xeyay nípilan tiül cielo, apiüngüw napac:

¡Aleluya! ¡Üjchiüts gracias Miteatiüts Dios!

Nej tawün icoots wüx asoetiiüts, nej netam marangüch casa, cuajantanej alndom marang.

² Naleaing nej ajaw wüx asoet nípilan atnej netam nejiw.

Cos nej lamajaw wüx, lamayac asoet aaga natang nelomblombüy najtaj,

aaga tüüich marang nisoet meáwan niplan wüix iüt.

Nganüy Teat Dios lamapalüch ombas, cos aaga najtaj quiaj tambiy monrang minajiüt Teat Dios, awüw.

³ Ndoj quiaj tapiüngüw alinomb:
—¡Aleluya! Újchiiüts gracias Teat

Dios, cos minasop aaga biümb niüng teandaab aaga nelomblombüy najtaj apmajndocndoc cawiix meáwan nüt —awüw.

⁴ Quiaj ajciwa ic miow apiquir (24) montangtang ombas monxey, aton ajciuw apiquir atnej nimal leaw almapac taquiejliw micosüw nejiw mejquiejow tiüt marangüw casa Teat Dios, aaga alcheten tiül najneajay trono, tapiüngüw:

—¡Amén, aleluya! —awüw.

⁵ Condom quiaj tanguiayaran noic nanderac imiün niüng ajlüy aaga najneajay trono niüng chetejeran quiaj, tapiüng:

Irangan casa Miteatiiüts Dios, meáwan icona monrang minajiüt nej, masey chingüy masey natang, irangan nej casa, irangan leaw apiüng —aw.

Nangos nüt wüix apmengoch owix Quicheech Sap

⁶ Condom tanguiayiüs atnej xeyay niplan andeacüw, atnej atearriür lam, atnej atearriür tiüt ajüy monteoc. Nejiw tapiüngüw:

¡Aleluya! Miteatiiüts Dios lajlüy wüx meáwan cambaj, nej ndoj ombas marang cuajantanej leaw andiüm.

⁷ Ich mapac omeajtsaats, mayajcaats xeyay najneajay, marangaats casa Teat Dios;

lamatüch a ores mengoch owix a Quicheech Sap.

Minüx nej latajquiay majneaj maquiiüb minench nej.

⁸ Nej tüünd apix nej, masooig najneaj jael nenüt lino, nerixix, nelilit —awüw.

Pues aaga najneaj jael nenüt lino quiaj, apiüng wüix nguineay mondüüb Teat Cristo tarangüw najneaj atnej andiüm Teat Dios.

⁹ Quiaj nop ángel tasaj xic:
—Irang wüix nawiig, ipiüng: “Najneajay ich mapac omeajtsüw leawa tajpajüw metiw wüix tengoch owix a Quicheech Sap” —aw.

Ndoj tasaj xic:

—Aaga poch ocueaj Teat Dios quiaj, naleaing —aj xic.

¹⁰ Quiaj xique taquiejliüs xecos tiüt narang casa aaga ángel quiaj. Ndoj tasaj xic:

—Ngwüy, nde merang xic casa, cos xique nerangas minajiüt Teat Dios atnej ique irang, atnej arangüw meáwan mondüüb Teat Cristo, meáwan monyar andeac nej. Néjan Teat Dios irang casa. Cos aaga naleaing leawa taquiaach Teat Jesús, áag miün tandeacüw nomb ajciwa mondeac andeac Teat Dios —aj xic.

Nop nejtep raan cawüy

¹¹ Condom tajawas lejquiaw a cielo. Quiaj tajntsop nop raan cawüy alwtüx nejtep nej. Aaga nejtep cawüy quiaj minüt nej Nerang Leaw Apiüng Apmarang, at Naleaing alinoic minüt nej. Nej najneaj arang wüx ajaw wüx asoeteran, at wüx amb tiül montsoj. ¹² Oniiüg nej atnej oniw biümb; alwüx omal nej xeyay corona. Aton almajiür noic minüt nej narangüch teombas nej; naleaing nejinguind ngo majaw cuane apiüng, néjan ajaw. ¹³ Almasooig noic apix nej nesong tiül quiej. Minüt nej Nanderac Ocueaj Teat Dios. ¹⁴ Meáwan monlüy tiül cielo tandüjpiw nej, ajteptepiw raan cawüy. Asoijquiw apixaw nejiw xowüy lajneaj jael nenüt lino, rajnüy, nerixix. ¹⁵ Ajüic

imiün teombeay nej nots espada nex-ing. Naag aag ayaj apmandooch ombas meáwan nación. Condom nej apmasap nejiw, müüch marangüw leawa nej apmapiüng. Nej apmarang wüx om-basiüw nejiw atnej arangüch wüx uvas wüx ayacüch tiül noic nadam iquial niüng apmapatsüch miyow nej. Aag ayaj ajüüiquich xeyay ajcüy majaw nejiw Teat Dios, y nej alndom marang cuajantanej.¹⁶ Aton wüx aaga najal apix nej, at wüx mitsac nej narangüch minüt nej, apiüng: "Minatang Rey wüx meáwan Reyes, Natangüy wüx meáwan montang-tang", aw.

¹⁷ Quiaj tajawas nop ángel alebem wüx nüt, tendeac napac masaj meáwan quiec najlüel cawüx, tapiüng:

—Macaron, canchiüron, cos Teat Dios apmayac noic nadam nüeteran. ¹⁸ Cos apmetsamban mionij montangtang monajiüüt, mionij minatangüw soldados, mionij aag xowiy lapat, mionij micawüy soldados, mionij soldados montep cawüy, mionij meáwan nipilan masey ngomeaag arangüw mos, masey mionij nipilan arangüw najon mos, mionij chingüy nipilan, mionij natang nipilan —aw.

¹⁹ Quiaj tajawas aaga nimal atnej lüw almaquiiüb meáwan montangtang mon-ajiüüt wüx iüt at misoldadojüw nejiw. Nejiw sonongotoj matsojow maquiüjpüw aaga nejtep cawüy quiaj, at misoldados nej leawa almaquiiüb. ²⁰ Quiaj aaga nimal atnej lüw quiaj, ndeaad maquiüüb aaga nerang ateócan, aaga newaiich nepiüng nej nop nendeac andeac Teat Dios. Nej tawaiich nipilan leawa tajíürüw misello aaga nimal at-nej lüw quiaj, leaw tarangüw casa aaga narangüch dios. Ndoj ajcüwa ijpuw quiaj, tan apacüw tajlosüw tiül biümb niüng teandaab azufre. ²¹ Condom alde-mas nipilan leaw taquiüjpüw aaga ni-mal atnej lüw quiaj tambiyaranüw naag

aaga espada naw teombeay aaga nejtep cawüy quiaj. Ndoj meáwan quiec paxiüt üetiw matsambüw mionijeaw nejiw.

Apiüng wüx noic mil neat

20 Ndoj quiaj tajawas nop ángel im-iün tiül cielo almajoy millave aaga nequiliüt lol leaw ngo majiür ümb; alteowix nej nots nadam galen. ² Quiaj tasap aaga nimal atnej jüm, aag ayaj aaga ndiüic najlüy de tanomb, minatangüw nimeech nenüt diablo, aton minüt nej Satanás. Aag ayaj ndeaad matsajüch naag galen, maciül noic mil neat. ³ Quiaj talox tiül aaga nequiliüt lol najlüy tiüt, condom tapal, tayac wüx noic sello. Quiaj ngondom maw mawai-ich nipilan tiül palpálwüx nación leawa among noic mil neat. Condom wüx landoj aaga mil neat, quiaj netam tsüjm-biüüm alacas nüt.

⁴ Quiaj tajawas tigüy najneajay trinos chetejeran wüx, alchetemoj wüx ajcüwa tijndiw majawüw wüx asoet nipilan. At tajawas ajcüwa nipilan leawa tam-biyaranüw tandoogaran oniquiaw wüx andeaciüw wüx Teat Jesúz y wüx Mipoch Teat Dios. Aton cos nejiw ngo marangüw casa aaga nimal atnej lüw quiaj; at ngo marangüw casa aaga narangüch dios. At ngo mayariw sello teombas oma-lüw nejiw, tengwüy wüx owixaw nejiw. Ajcüw ayaj tapacüw alinomb marangüw montangtang monajiüüt wüx meáwan iüt maquiüjpüw Teat Cristo aaga noic mil neat. ⁵ Ajcüw ayaj leaw ombas mapaciüw. Nganiüy aldemas mondeow ngo mapaciücharanüw alinomb leaw landoj noic mil neat. ⁶ Xeyay apmapac omeajtsüw, at nangaj apmajlüiyw meáwan leaw ombas mapaciüw alinomb. Nejiw ngome apmambüw tiül biümb, aag ayaj nasoic amb ijmbüw andeowaran. Nejiw apmarangüw miteaats ocueaj Teat Dios at ocueaj Teat Cristo. Nejiw apmajlüiyw wüx meáwan iüt maquiüjpüw

Teat Cristo wüx nej apmayar marang mi-najiüt nej noic mil neat.

⁷ Wüx lamong aaga noic mil neat, quiaj apsüjmbiüm alinomb minatangüw nimeech nenüt Satanás naw tiül manchiitic. ⁸ Quiaj apmamb tiül palpálwüx nación mawaiich meáwan nipilan wüx iüt. Apmasojnong nipilan tiül Gog at Magog matsojow maquiijpüw minipilan Teat Dios. Ajcüw ayaj apmajlüiy xeyay nipilan atnej miwiiüd nadam ndec. ⁹ Quiaj ajcüwa nipilan tambüw, ambíwan wüx iüt. Condom tayeyiw tiüt niüng acüliw mondüüib Teat Dios, at tayeyiw tiüt aaga cambaj leaw Teat Dios xeyay andiüm. Quiaj Teat Dios tüüch majmiüc biümb imiün tiül cielo wüx ombasüw, tümb mandajpiüw. ¹⁰ Quiaj aaga minatangüw nimeech newaiich nejiw, ndeaad. Condom tajlos tiül niüng ajlüy xeyay biümb niüng teandaab azufre, niüng almajlüiy aaga nimal atnej liiw, aton niüng ajlüy aaga newaiich nepiüng nej nop nendeac andeac Teat Dios. Quiaj apmamongochiw xeyay ngo majneaj nüt ongwiüts meáwan nüt.

Apmajaraw wüx asoeteran

¹¹ Quiaj tajawas nop alchetem wüx aaga nadam trono, rajnüy. Quiaj tawüw niüng ajlüy nej iüt, nüt, caaw, ocas; nómban langome apmaxoram majaraw alinomb. ¹² Quiaj tajawas meáwan mondeow, natang at chingüy, alembemoj niüng ajlüy aaga najneajay trono. Condom lejquiat acas nawiig. Ndoj lejquiat alinoic nawiig, altiül minütiw nejiw leaw apmapacüw meáwan nüt. Condom quiaj tajawaranüw wüx ombasüw mondeow atnej larangüch tiül ajcüwa nawiig, nguineay tarangüw anopnopoj. ¹³ Quiaj tawüw imiün tiül nadam ndec meáwan mondeow leawa tandeowiüw tiül ndec. At tawüw imiün tiül niüng

acüliw mondeow, nenüt Hades, meáwan mondeow leawa alquiaj. Quiaj tajawaranüw wüx ombasüw nejjiw anopnopoj nguineay tarangüw wüx almapacüw. ¹⁴ Condom quiaj ajcüw leaw acüliw niüng ajlüy mondeow, at leaw altiül aaga Hades, tajlos tiül biümb. Aag ayaj apiüng wüx amb ijmbüw andeowaran. ¹⁵ Ninguiaj ajüic leawa ngo maxoram minüt nej tiül aaga nawiig niüng ajlüy minütiw leaw apmapacüw meáwan nüt, ajcüw ayaj tajlosiüw tiül biümb.

Jayats iüt, jayats cielo

21 Ndoj quiaj tajawas larangüch noic jayats iüt, nüt, caaw, ocas; cos meáwan leaw mbas majlüy lango majlüy. At nadam ndec lango majlüy. ² Condom xique Juan, aton tajawas aaga nangaj cambaj, aag ayaj jayats Jerusalén aliük imiün tiül cielo niüng ajlüy Teat Dios. Aaga cambaj quiaj ajlüy najneajay atnej nop nüx lasoijquiay apmengoch owix maquiiüb minench nej. ³ Quiaj tanguiayiüs noic nanderac napac imiün tiül cielo, tapiüng:

—Jogüy, Teat Dios lapeay niüng ajlüy nipilan. Nejiw apmajlüiy minipilan nej, nejay Teat Dios apmacüil maquiiüb nejiw, apmajlüy Midiosüw nejiw. ⁴ Teat Dios apmajend miyow oniügaran. Langome apmajlüy andeowaran; langome apmajlüy amix omeaatsaran, langome apmajlüy monjiünts, langome apmajlüy necoy, cos meáwan leawa tajlüy nomb lango majlüy —aw.

⁵ Condom aaga cheten tiül aaga najneajay trono quiaj, tapiüng:

—Nganüy xique sarang jayats meáwan cuajantanej —aw.

Quiaj tasaj xic aton:

—Irang wüx nawiig, cos aaga poch cam naleaing, alndom meyar meyac wüx imeaats —aj xic.

⁶ Quiaj tasaj xic alinomb:

—Canüy landoj. Xique ombas sal-najlüy, atnej letra A; at sajlüy ümb-wüx, atnej letra Z. Leawa nind an-ganeow yow xique sanüüch, süüchan aaga yow neech mapacaran naw tiül oniiüg yow ajlüyay pacaw.⁷ Sitiül al-jane apmaitic wüx meáwan ngo majneaj, nej sanüüch maneay meáwan aaga jay-at leaw apmajlüy. Xique sanajlüy Midios nej, nej apmajlüy xecual.⁸ Nganüy meáwan leaw imbol mandüüb Teat Cristo, meáwan leawa ngo mayar andeac nej, meáwan monrang xeyay ngo majneaj, meáwan monbiy nipilan, meáwan monjiür palpálwüx najtaj palpálwüx naxey, meáwan monsüet monwüneay marang ngo majneaj, meáwan monrang casa narangüch dios, meáwan monwai-ich, meáwan ajciuw ayaj apmambüw tiül xeyay biümb niüng teandaab azufre. Meáwan leawa apmambüw tiül aaga biümb quiaj, aag ayaj nascioic amb ijmbüw andeowaran —aj xic.

Jayats Jerusalén

⁹ Quiaj tiün majaw xic nop ángel naw tiül aaga ayaíw ángeles, ajciuw tajiürüüw ayaíw tas chipchipiow leaw xeyay ngo majneaj tatongoj wüx a iüt cam. Nej teneac masaj xic, tapiüng:

—Mac ningüy, sanüüch ic mejaw aaga nüx, minüx aaga Quicheech Sap —aj xic.

¹⁰ Condom quiaj aaga Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios tiüüch xic najaw at-nej saúm. Tayajcas atnej taquiiüb xic mamb aaga ángel andüy wüx nop na-jal oleaj tiüc. Quiaj tiüüch xic najaw aaga nangaj cambaj Jerusalén aliuc im-iün tiül cielo niüng ajlüy Teat Dios.¹¹ Aaga cambaj quiaj, xeyay najneajay atnej ajlüy Teat Dios. Xowiy lalitlit atnej noic natsüyyay ombas piedra, atnej noic piedra nenüt jaspe, nerijrij atnej vidrio.¹² Aaga cambaj quiaj, ayey nej tiüt noic nadam muro atnej otüeng coet najal oleaj. Ajiür gajpic (12) ombeay niüng

ajmeleran, y nöpnop ángel niüng ajmeleran. Narangüch wüx noicnoic niüng ajmeleran noic minüteran. Aag ayaj minütiw gajpiüp (12) monxey micual Israel.¹³ Aaga cambaj quiaj amb nonüt ajiür arej niüng ajmeleran; amb calüy ajiür arej niüng ajmeleran; amb cawac ajiür arej; amb noleat ajiür arej.¹⁴ Aaga muro ayey nej tiüt aaga cambaj quiaj, ajiür gajpic (12) nadam piedra witio-wüx a muro. Noicnoic piedra alwüx minüt nop apóstol, ajciwa gajpiüp (12) apóstoles ocueaj aaga Quicheech Sap.

¹⁵ Aaga ángel tenguial andeac masaj xic quiaj, alteowix nej nots nipeaxay narangüch oro para mapeax aaga cambaj, mapeax meáwan puerta, at apma-peax aaga nadam muro ayey tiüt a cambaj.¹⁶ Aaga cambaj quiaj atowtow ajlüy mepiquiw. Quiaj tapeax aaga cambaj naag a ipeaxay quiaj. Tatüch ijquiaw mil ijquiaw acoic miow (2,200) kilómetros andüy wüx ajal, atonej andüy wüx oxet, atonej andüy wüx ajal oleaj.¹⁷ Con-dom tapeax aaga muro atnej otüeng coet quiaj, atüch er miow acoquiar (65) metro ajal oleaj. Aaga ipeaxay a ángel quiaj, aag ayaj atow nej apeaxiow owix nipilan.

¹⁸ Aaga muro quiaj, narangüch naag xeyay natsüyyay ombas piedra nenüt jaspe. Nganüy aaga cambaj quiaj narangüch palüyan oro nerijrij atnej vidrio.¹⁹ Ajciwa gajpic (12) nadamdam piedra witio-wüx aaga muro neyey tiüt cambaj, ajmel wüx mimbij nej palüyan natsüyyay ombas piedra. Aaga mbáswüx piedra nenüt jaspe, amb ijquiaw piedra nenüt zafiro, amb arej nenüt ágata, amb apiquiw nenüt esmeralda.²⁰ Aton amb acoquiar nenüt ónica, amb anaíw nenüt cornalina, amb ayaíw nenüt crisólito, amb ojpeacüw nenüt berilo, amb ojquiyej nenüt topacio, amb gajpowüw nenüt crisopraso, amb

gajpanoic nenüt jacinto, amb gajpic nenüt amatista. ²¹ Nganüy ajciwa gajpic puerta ajlüy gajpic nadamdam perla, noicnoic puerta ajlüy noic nadam perla. Aaga calle tiül aaga cambaj quiaj palüyan oro, nerijrij atnej vidrio.

²² Tiül aaga cambaj quiaj, ngo naxom najaw noic templo; ngo majlüy, cos Teat Dios leaw alndom marang cuajan-tanej, at aaga Quicheech Sap ajlüiyw ingow ajlüy nangaj iüm. ²³ Aaga cambaj quiaj ngo metam nej nüt, ngo metam nej caaw marraj quiaj, cos Teat Dios leaw xeyay najneajay ajlüy, xowüy ar-raj meáwan tiül a cambaj quiaj. At aaga Quicheech Sap arraj atnej lámpara. ²⁴ Meáwan nipilan naw tiül palpálwüx nación leawa tawüw wüx asoetiw nejiw apmajüiyw tiül aaga ran tiül aaga cam-baj quiaj. Meáwan montangtang mon-ajiüt najlüiyw wüx iüt apmambüw tiül aaga najneajay cambaj quiaj, majoyiw mamb leawa xeyay najneajay ajiürüw müjchiw Teat Dios, marangüw nej casa. ²⁵ Meáwan puerta niüng ajmeleran ocueaj aaga cambaj quiaj aplejquiam meáwan nüt, ngo palam cos ngo majlüy ongwiiüts quiaj. ²⁶ Apmajoyaran mamb meáwan leaw xeyay najneajay müünd Teat Dios marangüch casa. ²⁷ Tiül aaga cambaj quiaj, ngondom majmel nicua-jind ngo majneaj, at nejinguind nerang ngo majneaj, at monwaiich; naleaing ap-majmeliw ajcúwan leawa apmapacüw meáwan nüt, cos larangüch minütiw nejiw tiül aaga nawiig ocueaj Quicheech Sap.

22 Wüx landoj aag ayaj, quiaj aaga ángel tüüch xic najaw nots lam nerixixay, nerijrij atnej vidrio; aaga yow quiaj neech mapacaran. Aag ayaj im-iün niüng ajlüy najneajay trono chetej wüx Teat Dios, at niüng ajlüy aaga Quicheech Sap. ² Aaga lam quiaj among amb pinawan aaga calle tiül a cam-baj quiaj. Mbeaymbeay aaga lam quiaj,

ajlüy xiül neech mapacaran meáwan nüt. Aaga xiül quiaj, apmeóng gajpic (12) aóng tiül nomb neat; aag ayaj aóng noicnoic caaw. Aton naag aóp aaga xiül quiaj alndom mamongoch iün andeow meáwan nación. ³ Tiül aaga cam-baj quiaj lango majlüy nicuajind ngo majneaj. Naleaing aaga najneajay trono niüng chetej Teat Dios, at a trono niüng chetej aaga Quicheech Sap apmajlüy tiül aaga cambaj quiaj. Quiaj meáwan mon-rang minajiüt nej apmarangüw nej casa. ⁴ Apmajawüw mitey nej, aton minüt nej apmajlüy teombas omalüw nejiw. ⁵ Quiaj langome apmajlüy ongwiiüts, ngome apmetam lámpara marraj; ngome apmetam atil nüt, cos Teat Dios apmar-raj meáwan leaw almajlüy quiaj. Nejiw apmajlüiyw montangtang meáwan nüt, meáwan neat.

Teat Cristo apmandilil najeñ

⁶ Quiaj aaga ángel tasaj xic:

—Aaga poch cam naleaing, ngo mawaiich, alndom meyar leaw apiüng. Aaga Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios, aag neech marangüw wüx nawiig leaw andeac nej ajcüw mondeac andeac nej, nej tüüch miün miángel nej majüiüquich leawa laliüc majlüy, majawüw aag ayaj monrang minajiüt nej —aw.

⁷ —¡Xique saliüc najeñan! ¡Najneajay, ich mapac omeajtsüw leawa apmayac wüx omeaats andeac Teat Dios atnej apiüng tiül aaga nawiig cam, cos nej lamapiüng nguineay apmajlüy alinoic nüt! —aw Teat Cristo.

⁸ Xique, Juan, tanguiayıüs, tajawas meáwan aag ayaj. Wüx landoj nanguiy, najaw aag ayaj, quiaj taquiejliüs xecos teoleaj aaga ángel narang casa, cos nej neech xic najaw aag ayaj. ⁹ Quiaj tasaj xic:

—Ngwüy, nde merang xic casa, cos xique aton sarang minajiüt Teat Dios at ic, atnej tarangüw mondeac andeac

Teat Dios, atnej arangüw leawa ayac wüx omeaats aaga poch najlüy tiül aaga nawiig cam. Néjan Teat Dios netam merang casa —aj xic.

¹⁰Ndoj tasaj xic:

—Nde mexot aaga poch najlüy tiül aaga nawiig cam, aag apiüng wüx nguineay apmajlüy alinoic nüt, cos laliüc majlüy aaga lamapiüng quiaj.

¹¹Leawa nerang ngo majneaj, tanaámb ich marang ngo majneaj, at leawa nerang nisoet ich marang tanaámb. Nganüy leawa nerang najneaj, tanaámb ich marang najneaj. At leawa nerang andiüm Teat Dios, tanaámb ich marang leaw andiüm Teat Dios —aj xic.

¹²Quiaj Teat Jesús tapiüng:

—Naleaing xique saliüc najénan, sana-jamiün leaw sanüüch nopnopoj leaw tarang. ¹³Xique mbas salnajlüy atnej letra A, at sajlüy úmbwüx atnej letra Z —aw.

¹⁴Najneajay apac omeajtsiw leawa tajwan asoetiw nejiw, cos aag ayaj atnej lajantsüch apixaw nejiw, majmeliw ambüw tiül aaga puerta ocueaj aaga najneajay cambaj, at matüchuw aaga xiül neech mapacaran meáwan nüt. ¹⁵Nganüy ajcüwa leawa ngo müjndiw majmeliw tiül aaga cambaj quiaj, ajcüw ayaj atnej ngo majneaj nimal leaw mbójan arang ngo majneaj. Ajcüw ayaj monsüet; ajcüw ayaj monjiür pál-wüx minajtaj pálwüx minaxey; ajcüw ayaj monbiy nipilan; ajcüw ayaj mon-rang casa narangüch dios; at meáwan mondiüm leaw ngo maleaing, tengwüy monwaiich.

¹⁶—Xique Teat Jesús tütchiüs miün xeángel mapiüng aaga poch lajlüy tiül

aaga nawiig cam, manguiayiw meáwan mondüüb xic tiül palpálwüx cambaj. Xique nawas tiül acualaats aaga Rey David tajlüy nomb. At xique sajlüy natang atnej aaga nadam ocas najntsop chijimbaw —aw.

¹⁷Aaga Nangaj Espíritu ocueaj Teat Dios, y meáwan mondüüb Teat Cristo, nejiw ajlüiyiw atnej minüx nej, apiüngüw:

—Mac —awüw.

At leaw anguiay, ich mapiüng aton:

—Mac —ich maw.

Aton Jane nind anganeow, ich miün manganeow; meáwan leawa andiümüw manganeowüw, ich manganeowüw aaga yow neech mapacaran meáwan nüt, aag ayaj üjndíwan.

¹⁸Xique Juan, sasaj meáwan leawa ap-manguiay andeac Teat Dios tiül aaga nawiig cam: Sitiül aljane apmayac wüx, quiaj Teat Dios apmiiüch majlüy wüx ombas nej meáwan ngo majneaj atnej lamapiüng tiül aaga nawiig cam. ¹⁹Aton sitiül aljane apmawün quiriw naw tiül aaga nawiig cam niüng Teat Dios apiüng nguineay apmajlüy alinoic nüt, quiaj Teat Dios langome apmiiüch nicuajind leaw lamapiüng apmiiüch minipilan nej tiül aaga nangaj cambaj; ngome apmayar aaga najneaj atnej apiüng tiül aaga nawiig cam.

²⁰Aaga nepiüng meáwan aag agüy, apiüng:

—Naleaing xique saliüc najénan —aw.

Amén. ¡Atquiaj apmajlüy! ¡Mac Teat Jesús!

²¹Sandiüm Miteatiiüts Jesucristo müüüch icon meáwan mimonajneaj nej. Amén.